

HİKMƏT S
SAHİBİNİN
QAYƏSİ

ALİ-MUHƏMMƏDİN QAİMİNİN İNCİLİ

HİKMƏT S SAHİBİNİN QAYƏSİ

ALİ-MUHƏMMƏDİN QAİMİ
ABDULLAH HAŞİM ƏBA SADIQİN
İNCİLİ

BİRİNCİ NƏŞR
(2022)

Copyright © 2022 Abdullah Hashem

Bütün haqları qorunur. Müəllif haqqı qanununa görə bu yayımın heç bir bölümü tənqidi tədqiqatlardakı qısa alıntılar və izn verilən digər ticari olmayan istifadələr xaricində, yayım edənin əvvəlcədən yazılı icazəsi olmadan hər hansı bir formada və ya hər hansı bir elektronik və ya mexaniki üsulla çoxaldıla bilməz, paylaşıla bilməz və ya çətdırıla bilməz.

ISBN: 978-1-7392629-0-7

Birinci Nəşr: Dekabr 2022

Əhmədi Sülh və Nur Dini

www.theahmadireligion.org

ÖZÜNDƏN BAŞQA İLAH OLMAYAN, BÜTÜN İŞLƏRİN
SADƏCƏ ONA HƏSR EDİLMƏLİ OLDUĞU ALLAHA

ÖNSÖZ

Min illər boyu müqəddəs kitablar cəmiyyətlərin, iqtisadiyyatların, mədəniyyətlərin, dillərin, dinlərin, siyasətin, sivilizasiyaların və imperiyaların formalaşmasında həlledici rol oynamışdır. Onlar bizə özümüzü tanıma səyahətimizdə, ideyaları kəşf etməyimizdə və münasibətləri inkişaf etdirməyimizdə kömək edəcək epik povestlər təqdim ediblər. Bhaqavad Gitadan İncil və Quran kimi kanonik semitik əlyazmalara, daha az tanınan kitablara və ortodoks dini hakimiyyətlər tərəfindən çox vaxt apokrif hesab edilən qnostik əlyazmalara qədər; bu kitablar vasitəsilə bəşəriyyət Allahla və bir-biri ilə olan münasibətlərini müzakirə etdi, istiqamət verdi və hətta mübahisələr etdi.

İstisnasız olaraq, bu kitabların hər biri, müəllif(lər)i dünya aləmini uzun müddət tərk etdikdən sonra tərtib edilmiş və toplanmışdır. Üz-üzə, əl-ələ, lazımınca kök salmış, konkretləşmiş, təbii münasibətlərdə köklü şifahi ünsiyyət kimi başlayan bu şey öz həqiqi kontekstindən ayrılaraq sabit və müstəqil sözlərə çevrildi. Nəticədə bu sözlər cisimsiz hala gəldi, kontekstdən kənarlaşdı və açığı natamam qaldı. Allahın seçilmiş qullarının sözləri sözbəsöz qeydə alınsa da, bir şey çatmırdı və hələ də çatmır. Yazılı söz genişmiqyaslı mənanı çatdırmağa gəldikdə, mahiyyət etibarilə natamamdır. Geriyə tənqidi suallar qalır: *Bu sözlər necə deyilib? Kontekst nə idi? Həmsöhbətlər arasında münasibətlər necə idi? İş zamanı güc dinamikası nələr idi? Təqdim edilməli olan mənalər nə idi?*

Əsrlər boyu dil, ritorika və ünsiyyət mütəxəssisləri şifahi olmayan hərəkətlərin və jestlərin ünsiyyət və düşüncənin vacib ölçüləri olduğunu izah etdilər. Mövcud müqəddəs kitablara gəldikdə, bu məlumatların heç biri sonrakı nəsillər üçün əlçatan deyil. Rəqəmsal qeydlərə çıxışımız olsaydı belə (ki bu bizdə yoxdur), yenə də bu sözləri anlamağa qadir olmazdıq. Üç illik pandemiya həyatı bizə rəqəmsal qarşılıqlı əlaqələrdəki boşluqları dərk etməyə və sosial qarşılıqlı əlaqə ilə fiziki ünsiyyətin əhəmiyyətini qiymətləndirməyə məcbur etdi. Allahın seçilmiş qulları ilə onların ardıcılıqları arasındakı əlaqədəki bu qopuqluq, şübhəsiz ki, insanlar arasında qeyri-müəyyənliyə və çaşqınlığa səbəb olmuşdur. Zamanla yalnız orijinal ünsiyyətlərin, niyyətlərin və mənalərin ən yaxşı halda effektiv şəkildə itirildiyi və ən pis halda dünyəvi mənfəət üçün qəsdən manipulyasiya edildiyi nöqtəyə çatan bir boşluq.

Böyük dini münaqişələrin və vətəndaş müharibələrinin çoxu eyni ədəbi mətnlərin tərəfdarları arasında olmuşdur. 1517-ci il Protestant İslahatından sonra, fariseylər və sədukilər arasında Yəhudi müharibələrindən (e.ə. 93 - e. 87) Əməvilərlə İmam Hüseyinin ailəsi və səhabələri arasında Kərbəla döyüşünə (miladi 680), Avropada daha yeni dini müharibələr və ya islahat döyüşləri başlanan bu qarşıdurmaların hər biri Allahın həqiqi təfsiri və son sözü uğrunda gedən döyüşlərdir. Ümumiyyətlə, bu müharibələr öz ilahi səlahiyyətlərini özləri təyin etdikləri ruhanilərin seçilməsi yolu ilə iddia edənlərlə yazılı vəsiyyətnamə və ya o zaman hamıya məlum olan bir öncəki peyğəmbərin açıq təsdiqi ilə öz səlahiyyətlərini iddia edən azlıqlar arasında gedirdi. Nəticədə, miyopik doqmatizm, realizm, yadlaşma və avtoritarizm Allah ilə həqiqi, empatik və yaxın münasibəti əvəz etdi. Beləliklə, bəşəriyyət “natamam sözlərlə” baş-baş qaldı.

Adətən özlərini təyin edən və dövlət hakimiyyəti tərəfindən dəstəklənən pravoslav dini hakimiyyətlər tarixən bu problemi müqəddəs kitabların standartlaşdırılması yolu ilə həll

etməyə çalışıblar. İstər Tövratin tələffüzünü eramızın 5-ci əsrindən etibarən standartlaşdıran masoretlər (yəhudi katibləri) olsun, istər eramızın 325-ci ilində Bibliyanı standartlaşdırmaq və “bidət” hesab edilən bütün əlyazmaları məhv etmək üçün Nikea Şurasını çağıran Konstantin olsun, istərsə də Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) vəfatından iyirmi ildən az bir müddət sonra Xəlifə Osman tərəfindən Quranın bütün “batil” əlyazmalarının yandırılması olsun, Allahın ağ vərəqdə qara mürəkkəblə yazılmış sözlərinin standartlaşdırılmasının bəzi faydaları oldu, amma eyni zamanda ciddi bədəlləri də oldu. Quranda buyrulur: “*Əgər sənə kağız üzərində bir yazı nazil etsəydik və onlar da əlləri ilə ona toxunsaydılar, kafir olanlar (yənə də): “Bu, açıq-aydın sehdən başqa bir şey deyildir!”-deyərdilər.*”¹

Və bütün bu anlayış qarışıqlığının ardından *Hikmət Sahibinin Qayəsi: Ali-Muhammedin Qaiminin İncili* gəldi. Ərəb dilindəki “qayə” sözü hər bir din və fəlsəfənin cavab verməyə çalışdığı son məqsədə və hədəfə işarə edir. Bu, Allah və Onun məxluqları arasında əvvəlki rəbitələrin həm davamı, həm də izahı olan bir Kitabdır. Onun bənzərsizliyi bütün əvvəlki peyğəmbərlərə xas olan ana fikirdə yadır. Adəmdən Nuha, İbrahimdən Musaya, İsadan Muhəmmədə (*onlara salam olsun*) qədər hamısı öz sələflərinin yazılı vəsiyyətinə əsaslanaraq Allah tərəfindən təyin olunduqlarını iddia edirdilər. Onların hər biri bunu sübut etmək üçün elmlər/əlamətlər gətirdi, yəni (sələflərindən gələn) Vəsiyyət, İlahi Elm və Allahın hakimiyyətinə dəvət. Peyğəmbərlərin çağdaşları olan insanlar mənəvi və maddi dəyişikliklərə səbəb olan elmlərdən ilham alırdılar. Lakin zaman keçdikcə bu təsir azaldı və zəmanələrinin diri, təyin olunmuş peyğəmbərini tanımadıqları üçün itdi. Bu, dərman və antidotlarla dolu bir aptekin olmasına, amma aptekçinin olmamasına və ya kitablarla dolu məktəbin olmasına, amma müəllimlərinin olmamasına bənzəyirdi. “Hikmət Sahibinin Qayəsi”ni oxuyan hər kəs bu mövzunu dərinlən öyrənməlidir. Özünü bu sualı verin: *Bu elm tamamilə Allahdandırmı? Bu Kitabın əsaslandığı təməl budur.*

Hikmət Sahibinin Qayəsi İmam Mehdi və onun vəsisi Yəmani Əhməd Əl-Həsən tərəfindən dəstəklənmiş və bu dövrdə yaşayan, əlçatan və cismani olaraq bizim aramızda olan Misir Sahibi Abdullah Haşim, Əba Sadiq (*minhussalam*) tərəfindən qələmə alınmışdır. Onun müəllif(lər)i, eramızın 570-ci ilində anadan olub, 632-ci ilində vəfat etmiş, Allahın məlum olan son görkəmli xəlifəsi Muhəmməd bin Abdullahın yazılı Vəsiyyəti ilə ilahi xəlifəlik iddia etdilər. Bu, Şiə müsəlmanların ən azı on bir əsas mötəbər mənbəsində tapılan bir sənəddir. 12-ci İmamın zahiri qeybi min yüz ildən əvvəl başladığından bəri, tarixdə Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) yazılı vəsiyyəti ilə xəlifəliyini iddia edən heç kəs qeydə alınmamışdır. Bir sıra iddialar irəli sürüldü (yalançı Mehdilər, Məsihlər və s.), lakin onların heç biri bu vəsiyyətdə və ya bu mövzuda yazılmış hər hansı bir vəsiyyətdə adı çəkilən, öncədən xəbəri verilmiş xəlifələr olduğunu iddia etməmişdir. Bu vəsiyyət, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) “sizi heç vaxt zəlalətə salmayacağıma” söz verdiyi bir sənəddir. Bu yaşayan ilahi xəlifə bu Kitabı hazırda bəşəriyyət üçün mövcud olan hər hansı yazılı, müqəddəs kitabdən fərqləndirən ilk nöqtədir. Biz heç bir vasitəçi olmadan birbaşa müəllif(lər)lə əlaqə saxlaya bilirik. Biz onlara (Kitabı) aydınlaşdırmaq, genişləndirmək və izah etmək üçün suallar verə bilirik. Biz hətta mövcud anlayışımızla onlara meydan oxuya bilirik, onlar da öz növbəsində öz elmlərinin ilahi mənşəyini praktiki olaraq nümayiş etdirə bilirlər.

¹ *Quran*, Surə 6 (Ənam), Ayə 7

Hikmət Sahibinin Qayəsi İmam Mehdi, Yəmani, Misir Sahibi və onların səhabələri arasında son iyirmi ildə baş verən söhbətlərin məcmusudur. O, bu yolda səbr edən, üz döndərən qayıdan və üz döndərən qayıtmayan səhabələrlə dialoqları ehtiva edir. Bu Kitab, Allahın rəhmət qapılarının Allahı və Allahın elçilərini istəyən hər kəsə həmişə açıq olduğunu açıq şəkildə xatırladan bir Kitabdır.

İkinci fərqləndirici məqam budur ki, *Hikmət Sahibinin Qayəsi* bu dövrdə bu itirilmiş ənənəni dirçəltmək üçün bir zəmin, bir dil və bir danışmaq hazırlamışdır. Qurani-Kərimdə belə buyrulur: *“Biz hər bir elçini ancaq öz xalqının dilində danışan göndərdik ki, (haqqı) onlara bəyan etsin. Allah istədiyini azdırır, istədiyini də doğru yola yönəldir. O, Qüdrətlidir, Müdrikdir.”*² *Hikmət Sahibinin Qayəsi* həm Allahın məxluqlarla əvvəlki ünsiyyətinin davamı, həm də Allah və Onun elçilərinin adı ilə əvvəlki nəticəli təhrifləri düzəltmək cəhdidir. O, bu dövrün dil(lər)ində yazılmışdır və onun əsas müəllifi Əhlibeyt tərəfindən qabaqcadan xəbəri verilmiş Misir Sahibi Əba Sadiq Abdullah Haşim, Misir əsilli Amerikalı, sərhədsiz bir şəxsiyyət, hibrid zamanların hibrid Elçisidir.

Hikmət Sahibinin Qayəsi, xüsusən ilk yeddi babda Kitabın əsas ideyası ilə, Allahla bəşəriyyət arasında bağlanan əhdlərlə başlayan qırx iki bölümdən və ya babdan ibarətdir. Əhd ideyasına vurğu bizim yaradılışımızın təbiətindən, funksiyasından və son məqsədindən danışır. Əhd bizim Allahla rabitəmizin üzərində dayandığı Qayadır. Necə ki, Musa (*əleyhissalam*) son çağırışında və vəsiyyətində belə buyurur: *“Ey göylər, qulaq asın, söyləyəcəyəm. Qoy yer üzünü dilimdən çıxan sözləri eşitsin. Qoy təlimim yağış kimi tökülsün, sözüm şəh kimi düşsün, çəmən üzərinə düşən narın yağış tək olsun, ot üzərinə tökülən leysana oxşasın, çünki Rəbbin ismini elan edəcəyəm! Allahımızın əzəmətini mədh edin! O, işləri kamil Qayadır, çünki bütün yolları haqdır, Sadiq Allahdır, heç zaman haqsızlıq etməz, Adil və doğru olan Odur.”*³

Biz öyrənirik ki, hər dəfə Allahın bəşəriyyətlə bağladığı böyük əhdlər pozulur, ardınca cəza və ya ilahi geri çəkilmə baş verir. Başqa sözlə, Allahın bərpaedici ədaləti bəşəriyyəti yenidən qurmaq üçün hərəkətə keçir. Bu, bəşəriyyəti, zehnimizi və ruhumuzu inkişaf etdirməyə, daha doğru sözləri tapmağa və son məqsədimizə çatmağa kömək etmək üçün bəşəriyyəti məqsədyönlü şəkildə sərgərdan vəziyyətdə qoyur: bir-birimizi dərinləndirən tanıyaraq və bir-birimizə xidmət edərək Allahı tanımaq. Yəni mömindən, nəbidən, elçidən, hətta imamdan da artığı olacağıq. Biz məxluqatda Allah olacağıq. Nəhayət, bu proses təkcə hərfi mənada deyil, həm də empatiya hekayələrinin birgə yaradılması və ortaq sevgi, səxavət və mənə yaratmağın ən yüksək yollarına riayət etməklə sözlərə çevrilir. Beləliklə, həyatımız natamam sözlərdən daha tam/dolğun sözlərə keçid prosesidir. Əgər Allah bütün məxluqatın yaradıcısıdırsa, O, bəşəriyyəti Öz böyük planında həmmüəlliflər, əməkdaşlar və birgə tərtibatçılar olmağa dəvət edir. Bunun ardınca səma cisimlərinin tanınması, reenkarnasiya, köç və ruh ailəsi gəlir. Bu mövzular, kim olduqları, həqiqətən haradan gəldikləri və ucsuz-bucaqsız kainatdakı layiq olduqları yerin və məqsədin nə olduğu ilə maraqlanan hər kəsin yuxarıya doğru göy cisimlərinə və içə doğru baxışlarını əks etdirir.

Hikmət Sahibinin Qayəsinin göstərdiyi kimi, biz bu kosmik modelin hər bir əhdin pozulmasından sonrakı tərəvətləndirici sağalma prosesindən sonra meydana çıxdığını açıq şəkildə görürük. Adəmə (*əleyhissalam*) təkcə səthi mənada “hər şeyin adı” deyil, bizim həqiqi

² *Quran*, Surə 14 (İbrahim), Ayə 4

³ *Bibliya*, Qanunun Təkrarı kitabı, Bölüm 32, Pasaj 1-4

mənəvi kimliklərimiz, inkarnasiyalarımız və reinkarnasiyalarımız (rəcət) öyrədilmişdir. Rəcətin (رَجَعْتُ) mənasını aydınlaşdırmaq ilahi xilafətin ən mühüm əlamətlərindəndir. Biz həmçinin Elm Ağacının əsl mənasını, qadağan olunmuş meyvəni yeməyin nəticələrini, Adəm və Həvvanın Ədn Cənnətindən sürgün edilməsinin əsl səbəbini, geriyə qayıtma yolunu və Ədn Cənnətinin əsl yerini - tam olaraq burada, yer üzündə bir yer olduğunu - öyrənirik. Keçmiş ayələrdəki qeyri-müəyyən metaforaların və simvolların çoxu Kitab boyu açıqlanmış və bu, əvvəllər bir-birindən fərqli olan ayələrdəki nöqtələri birləşdirən daha tutarlı bir izaha gətirib çıxarmışdır. Bu, İncilin bu pasajının həyata keçməsidir: *“Sizə bu şeyləri məsələlərlə söylədim. İndi elə bir zaman gəlir ki, daha məsələlərlə sizinlə danışmayacağam, Atanı sizə açıq şəkildə tanıdacağam.”*⁴ Bu simvolologiya və ya işarələr elmi bu Kitabın digər bir fərqləndirici xüsusiyyətidir.

Biz Əhd Peyğəmbərlərinin hər birinin, Allahın mənəvi inkişafımıza və Allahla münasibətimizi təkmilləşdirməyə aparan yolumuzla bağlı əlavə nüansları aşkar etmək üçün istifadə etdiyi mühakimələrdə necə səhvlər etdiyini kəşf edirik. Məsələn, Nohaik Əhddə, oğullarından birinin sığındığı dağın əsl mənasını öyrənirik: ilahi elmdə batil iddia sahibi, əməlsiz alim.

Nuhun min illik səbrinə və vəd etdiyi tufandakı gecikmələrə baxmayaraq, öyrənirik ki, o, heç vaxt Allahdan tufan istəməməli idi: *“Mən bir daha insanlara görə yer üzünü lənətləməyəcəyəm. Çünki insan qəlbinin meylləri uşaqlıqdan pisdirdir.”*⁵

Əhddən əhdə keçid insanlığın müxtəlif inkişaf mərhələlərindən keçərək inkişaf prosesini də göstərir: 1) İman; 2) Nübüvvət; 3) Risalət; 4) İmamət; və nəhayət 5) Məxluqatdakı Allah. Kitab boyu öyrənirik ki, Məxluqatdakı Allah olmaq ilahi sifətləri təcəlli etdirmək və maneə (yəni nəfs) minimuma enənə qədər Allahın əbədi nurunu əks etdirmək deməkdir. Bu, “Reallığın Təbiəti”, “Nur və Zülmət” və “İnsan Nəfsi” bablarında izah edilir. Biz başmələklər, cinlər, ölüm, cənnət və cəhənnəmin həqiqəti, şərin mənbəyi, yadplanetlilər və yerdənkənar həyat kimi həyatımıza təsir edən görünməyən kosmik qüvvələr haqqında öyrənirik. Kitab qnostik imkanlarımızı və yuxuların reallığı, lüsid yuxular, keçmiş həyat xatirələri və şüurun digər aspektləri və tam özünü həyata keçirmə kimi yüksək koqnitiv funksiyalarımızı daha yaxşı başa düşməyimizə kömək etmək üçün mühüm məsələləri araşdırır. Ümumən bu mövzular varlığımızın kosmik kontekstini daha yaxşı anlamağa kömək edir. İnsan xasiyyətini və əxlaqını kamilləşdirməklə vəzifələndirilən bütün əvvəlki peyğəmbərlər kimi, “Əxlaq” babı da Yeddinci Əhd əsasında bəşəriyyət üçün praktiki yol göstərir.

Elmlə bəşəriyyət arasındakı əlaqə əhddən əhdə dərinləşdikcə, bəşəriyyət öz son məqsədinə getdikcə yaxınlaşdı. *Hikmət Sahibinin Qayəsi* bəşəriyyətlə yeddinci, son və tam əhdə ilahi bir dəvət olaraq xidmət edir. Yeddinci Əhd əvvəlki altı əhd kimi coğrafiyaya, yerli dillərə və ənənələrə əsaslanmır. Bu, ruhlarla əlaqəli universal bir əhddir. *“Səndən ruh haqqında soruşurlar. De: “Ruh Rəbbimin əmrindəndir. Sizə yalnız az bir bilik verilmişdir.”*⁶

Min dörd yüz il əvvəl cavabı olmayan bu təməl sualın cavabı indi *Hikmət Sahibinin Qayəsində*dir. Bu Kitab Mütləq İlahın sonuncu tam sözləridirmi? Qətiyyən yox, çünki Allahın elmi davamlıdır, sonsuzdur və sonlu sözlərdən kənardır. İstər ağ kağızda qara mürəkkəblə

⁴ *Bibliya*, Yəhya Kitabı, Bölüm 16, Pasaj 25

⁵ *Bibliya*, Yaradılış Kitabı, Bölüm 8, Pasaj 21

⁶ *Quran*, Surə 17 (İsra), Ayə 85

HİKİMƏT SAHİBİNİN QAYƏSİ

olsun, istərsə də ekrandakı elektron şriftlərlə olsun, heç bir müqəddəs yazının sonu ola bilməz. *Hikmət Sahibinin Qayəsi* həqiqi ilahi yenilənməni, elmin qalan iyirmi beş hərfini ortaya qoyacaq yeni başlanğıcı təmsil edir ki, bəşəriyyət ilahi olana dair təfəkkürünü mükəmməlləşdirməyə davam edə, Allah və Onun məxluqları ilə daha yaxın münasibət qura bilsin.

Hikmət Sahibinin Qayəsi qiyamət zamanları üçün bir İncildir və göylər ilə yer haqqında kollektiv anlayışımıza daha çox şəffaflyq və orijinallyq gətirir. Onun son mesajı radikal qurtuluşdur. Həqiqətən də, bəşəriyyət öz son qayəsini həyata keçirməyə məhkumdur: hər dövrün Filosof Hökmdarını tanımaqla və Platonun Dövlətini, İlahi Ədalət Dövlətini dərk etməklə, hər şeyin mütləq mənbəyi ilə uzlaşaraq dünyanı bərpa etmək.

Aria Razfar

Təhsil və Dilçilik üzrə Professor

İllinois Çikaqo Universitesi

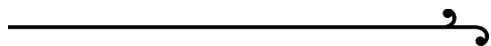
BABLAR

ÖNSÖZ

BABLAR

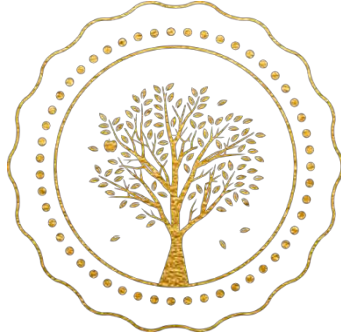
1. ADƏM İLƏ OLAN İLK ƏHD.....	13
2. NUH İLƏ OLAN İKİNCİ ƏHD.....	22
3. İBRÂHİM İLƏ OLAN ÜÇÜNCÜ ƏHD.....	33
4. MUSA İLƏ OLAN DÖRDÜNCÜ ƏHD.....	47
5. İSA İLƏ OLAN BEŞİNCİ ƏHD.....	63
6. MUHƏMMƏD İLƏ OLAN ALTINCI ƏHD.....	83
7. ƏHMƏD ƏL-HƏSƏN İLƏ OLAN YEDDİNCİ ƏHD.....	93
8. SƏMA CİSİMLƏRİ.....	116
9. REİNKARNASIYA.....	127
10. RUH KÖÇÜ.....	133
11. RUH AİLƏSİ.....	143
12. İSA MƏSİHİN ÇARMIXA ÇƏKİLMƏSİNİN HƏQİQƏTİ.....	153
13. İSANIN DİRİLİŞİ.....	161
14. REALLIĞIN TƏBİƏTİ.....	170
15. NUR VƏ ZÜLMƏT.....	179
16. İNSAN NƏFSİ.....	185
17. BAŞ MƏLƏKLƏR.....	193
18. CİNLƏR.....	201
19. ÖLÜM.....	211
20. CƏNNƏT VƏ CƏHƏNNƏM.....	221
21. ŞƏRİN MƏNBƏYİ.....	235
22. KARMA.....	245
23. XATİRƏLƏRİN HƏQİQƏTİ.....	253
24. YUXULAR, DÜŞÜNCƏLƏR VƏ XƏYALLAR.....	263
25. YADPLANETLİ HƏYAT VƏ YADPLANETLİLƏR.....	275
26. MƏSX VƏ HEYVANLAR ALƏMİNİN ECAZKARLIQLARI.....	299
27. NATAMAM SÖZLƏR.....	308
28. ƏXLAQ.....	325
29. QURANIN TƏHRİFİ.....	336
30. QİYAM HADİSƏLƏRİ.....	351
31. İSANIN İTİRİLMİŞ İLLƏRİ.....	358

32. MƏSİH DƏCCAL VƏ BAFOMED	373
33. İLAHİ ƏDALƏT DÖVLƏTİ.....	397
34. QAİM	411
35. YƏMANİ.....	422
36. İMAM MEHDİ.....	437
37. QIRX NƏFƏRİN HEKAYƏSİ	451
38. İMTAHANLAR.....	465
39. MİSİR	485
40. ƏBA SADİQİN ŞAHİDLİYİ.....	510
41. VƏHY KİTABI	517
42. MƏLƏK TAVUS.....	528
TƏŞƏKKÜRLƏR.....	532
İZAHLI LÜĞƏT.....	533
BU DİN HAQQINDA.....	536
İSTİNADLAR.....	538
TƏSVİRLƏR	541

Bab 1

ADƏM İLƏ OLAN İLK ƏHD

“Biz bundan əvvəl Adəmlə də əhd bağlamışdıq. Lakin o, əhdi unutdu və Biz onda əzm görmədik.”

Sonra Allah dedi: «Öz surətimizdə, özümüza bənzər bir insan yaradaq. Qoy o, dənizdəki balıqlara, göydəki quşlara, yerdəki heyvanlara, bütün yer üzünə və yerdə sürünən canlıların hamısına hökmranlıq etsin». Allah insanı Öz surətində yaratdı, Allahın surətində yaratdı, onları kişi və qadın olaraq yaratdı. Allah onlara xeyir-dua verərək dedi: «Törəyib çoxalın və yer üzünü bürüyüb ona sahib olun: dənizdəki balıqlar, göydəki quşlar, yerdə sürünən bütün canlılar üzərində hökmranlıq edin. Budur, yer üzündə toxum verən bütün ot-ələfi və meyvələrində toxumu olan bütün ağacların bəhərini sizə verirəm ki, qidalanasınız. Vəhşi heyvanların, göydəki quşların və yerdə sürünən canlıların hamısına – nəfəsi olan bütün canlılara isə yem olmaq üçün bütün yaşıl otları verirəm». Belə də oldu. Allah yaratdıqlarına baxdı və gördü ki, hər şey çox yaxşıdır. Axşam oldu, səhər açıldı və altıncı gün oldu.¹

Bəşərin öz Yaradanı ilə münasibətinin hekayəsi əhd hekayəsidir. Çünki O, Adəmi (*əleyhissalam*) yaradanda onunla bir əhd bağladı. Əhd vəsiyyət deməkdir. Çünki bir ata öz oğlu ilə bir əhd bağlayanda ya da oğluna öz vəsiyyətini qoyub gedəndə, hər iki halda, əhd və vəsiyyət atanın mülkü və işləri barədə istifadə ilə bağlı istəklərinin qanuni bəyannaməsidir. Allah Adəmi seçib məxluqata Xəlifə təyin etdi və onu Ədn Cənnətinin işləri üzərində məsul şəxs etdi. Və Adəmə bildirdi ki, ürəyi istədiyi ağacdan, bitkidən yaxud da meyvədən yeyə bilər, yalnız ona qadağan olunan bir ağacdan başqa. Beləliklə, Yaradanın Adəmə (*əleyhissalam*) vəsiyyəti, Adəmin onun yer üzündəki Xəlifəsi olması idi. Və Allah Adəmə itaəti hamıya vacib etdi. Adəmdən də əhd aldı ki, onun diyarının qeydinə qalsın və Adəmə hər şeyi halal etdi, bir ağacdan başqa. Bu ağaca Quranda “*Əbədilik Ağacı*”, Tövratda və İncildə isə “*Xeyir ilə Şəri Bilmə Ağacı*” deyilir. Allah Adəmə (*əleyhissalam*) bir dənə əmr verdi, bir dənə də qadağa qoydu. Ona nəsil artırmağı əmr etdi və ağacı qadağan etdi.

Adəm (*əleyhissalam*) isə Allahın iradəsinə tabe olmadı və *Qadağan Olunmuş Ağacdan* yeyərək əhdi pozdu. İmam Sadiq (*minhussalam*) Quranın “*Bu ağaca yaxınlaşma!*” ayəsi haqqında belə buyurub: “*O, Muhəmməd və Ali-Muhəmmədin (onlara salam olsun) Elm Ağacıdır.*”² İmam Rza (*minhussalam*) buyurub: “*O, dünya ağacları kimi (bir ağac) deyil.*”³

Bəs Ədn Cənnəti harada yerləşirdi? Ədn Cənnətinin yerləşdiyi yer barədə İmam Sadiq (*minhussalam*) belə açıqlama verib: “*[Biz dedik: Ey Adəm! Sən zövcənlə birlikdə Cənnətdə sakin ol], o, bu dünyanın cənnətlərindən biri idi, günəş və ay orada çıxardı, əgər o, axirət cənnətlərindən olsaydı, onlar heç vaxt oradan çıxmazdılar, şeytan da heç vaxt ora girə bilməzdi.*”⁴ Beləliklə, bu nəticəyə gələ bilərik ki, Ədn Cənnəti yer üzündə idi; amma oradakı ağaclar yer üzündəki ağaclar kimi deyildi. “Ağac” sözü başqa bir şeyin simvoludur. Bəs onda ağac nəyi təmsil edir?

Əhlibeytdən (*salam onlardandır*) olan duaların birində oxuyuruq: “*Biz nübüvvət ağacı və vəhyin məkanıyıq, biz mələklərin qayıtdığı yerik...*”⁵ Quranda da Allahın ağaca istinadən belə buyurduğunu görürük: “*Allahın necə məsəl çəkdiyini görmürsənmi? Gözəl söz kökü möhkəm*

¹ *Bibliya*, Yaradılış Kitabı, Bölüm 1, Pasaj 26-31

² *İmam Əskərinin Təfsiri*, İmam Əskəriyə istinad edilmişdir, səh. 221

³ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 26, səh. 273

⁴ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 11, səh. 143

⁵ *Nəhcül-Bəlağə*, Xütbə 109; *Ğürərul-Hikəm*, N. 10,005

olan, budaqları isə göyə yüksələn gözəl bir ağac kimidir."⁶ Aydınır ki, "ağac" sözü *sözləri* təmsil edir və Allahın kamil sözləri Muhəmməd və Ali-Muhəmməddir (*salam onlardandır*). Bundan əlavə, Peyğəmbərin mübarək Əhlibeyti *gözəl ağacı* Muhəmməd və Ali-Muhəmməd (*salam onlardandır*) olaraq təfsir edir və Qurandakı lənətli ağacın da yer üzündəki ağaclara bənzəmədiyini bildirərək onu Bəni-Üməyyə olaraq təfsir edir. Ona görə də, bütün bunlardan bu nəticəyə gələ bilərik ki, Adəmin (*əleyhissalam*) yaxınlaşdığı və ona qadağan olunmuş *Ağac* həqiqi ağac deyildi, əksinə o, bir şəxsə işarə edirdi.

İbn Abdus İbn Qətibədən, o da Həmdan ibn Suleymandan rəvayət edir ki, Əl-Hərəvi dedi:

Mən İmam Rzaya (minhussalam) dedim: "Ey Allah Rəsulunun oğlu, mənə de görüm Adəm və Həvvanın yediyi ağac nə idi? İnsanlar bu barədə ixtilafdadır; bəziləri deyir ki, o, buğda idi, bəziləri deyir ki, üzüm idi, bəziləri də deyir ki, o, həsəd ağacı idi." O (minhussalam) buyurdu: "Onların hamısı doğrudur." Mən dedim: "Bu nə deməkdir axı, adını çəkdiyim bitkilər və ağaclar hamısı fərqli şeylərdir, onlar necə eyni şey ola bilər?" O buyurdu: "Ey Əba Səlt, cənnətin ağaclarında müxtəlif növ meyvələr olur, belə ki, o buğda ağacı idi və onun üstündə üzümlər var idi və o, yerdəki ağaclar kimi deyildi. Həqiqətən də Allah Adəmi, mələklərə əmr verməklə və cənnətə girməklə şərafətləndirəndə Adəm öz-özünə dedi: "Görəsən Allah məndən üstün bir insan yaradıb?" Allah onun qəlbinə nəyin düşdüyünü bildirdi və onu çağıraraq dedi, "Ey Adəm, başını qaldır və Mənim Ərşimin ayağına bax." Adəm yuxarı baxdı və Allahın ərşinin ayağında "Allahdan başqa ilah yoxdur, Muhəmməd Allahın Rəsuludur, Əli ibn Əbu Talib Məminlərin Əmiridir və onun zövcəsi Fatimə aləmlərin qadınlarının seyyidəsidir, Həsən və Hüseyin (onlara salam olsun) də cənnət gənclərinin ağalarıdır" yazıldığını gördü. Adəm dedi: "Ey Rəbbim, bunlar kimdir?" Allah buyurdu: "Onlar sənə belindən gələcək zürriyyətidir, onlar səndən və Mənim bütün məxluqatımdan üstündür. Onlar olmasaydı Mən nə səni, nə cənnətlə cəhənnəmi, nə də göyləri və yeri yaradardım. Onlara heç vaxt həsədlə baxma, yoxsa səni öz dərgahımdan silərəm." Amma Adəm onlara həsəd etdi, onların məqam və dərəcəsini arzuladı, şeytan da onun yanına gedib onu tələyə saldı, axırda o, Qadağan Olunmuş Ağacdən yedi. Şeytan Həvvanı da tələyə saldı, çünki o, Fatiməyi-Zəhraya (minhəssalam) həsəd etdi. Beləliklə, Allah onları öz cənnətindən qovub yer üzünə göndərdi." ⁷

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) açıqladı ki, Həvva Fatiməyə (*minhussalam*) həsəd etdi, xüsusən də Fatimə *Qadağan Olunmuş Ağac* olduğu üçün. Adəm (*əleyhissalam*) Allahın Həvvadan üstün bir qadın yaratdığını öyrənəndə, Fatimənin (*minhəssalam*) yanına getdi və onunla yaxınlıq etməyə təşəbbüs etdi. Ona görə də Həvva Fatiməyə həsəd etdi, çünki Adəm ona meyl saldı. Lakin Adəm onunla yaxınlıq edə bilmədi. Əmirəlmöminin Əli ibn Əbu Talib (*minhussalam*) gəlib Adəmi (*əleyhissalam*) Ədn Cənnətindən qovdu. Naq Hammadidə tapılmış Qnostik İncilin "*Dünyanın Mənşəyi Barədə*" adlı bölümündə hekayənin, İmamın (*minhussalam*) buyurduğu şeyi təsdiqləyən bəzi təfərrüatlarından bəhs edilir:

"İstirahət günündən sonra Sofiya öz qızı Zoyanı Həvva adlandırdı və mürsid olaraq göndərdi ki, ruhu olmayan Adəmi diriltsin və beləliklə ondan doğulacaq

⁶ *Quran*, Surə 14 (İbrahim), Ayə 24

⁷ *Uyun Əxbarir-Rza (əleyhissalam)*, Şeyx Səduq, cild 2, səh. 274

olanlar nurun daşıyıcıları olsunlar. Həvvə öz kişi həmkarını pərişan halda görəndə, ona yazığı gəldi və dedi, “Adəm! Diril! Yer üzünə gəl!” Onun sözləri dərhal reallaşdı. Adəm dirilərək bir anda gözlərini açdı. Həvvanı görəndə dedi ki, “Sənin adın “Həyatın Anası” olacaq, çünki mənə həyat verən sənsən.”

Sonra səlahiyyətliyə xəbər verildi ki, onların dizayn etdiyi bədən dirilib ortaya çıxıb, onlar da həddən artıq təlaşlandılar və nə baş verdiyini görmək üçün yeddi başmələk göndərdilər. Başmələklər Adəmin yanına gəldilər. Onlar onun Həvvə ilə söhbət etdiyini görəndə bir-birlərinə dedilər, “Bu nurlu qadın nə cür şeydir belə? O, bizə görünən nurun içindəki surətə bənzəyir. Gəlin onu tutaq və öz nüfəmizi onun içinə tökək, o kirlənsin və öz nuruna yüksələ bilməsin. Bu minvalla da onun daşdığı kəslər bizim nəzarətimizdə olacaq. Amma gəlin bunu Adəmə deməyə, çünki o, bizdən deyil. Gəlin onu dərin yuxuya daldıraq və o yatanda ona vəhy edərək onda elə təəssürat yaradaq ki, Həvvanın onun qabırğasından yarandığını zənn etsin. Beləliklə də arvadı ona itaət etsin və o, arvadının rəbbi olsun.”

... Sonra güc sahibi Həvvə onların bu qərarına güldü. Və onların gözünü dumanlandırıb öz bənzərini gizlicə Adəmin yanında qoydu və elm ağacının içinə girib orada qaldı. Onlar onun izinə düşdülər, o da onlara bəlli etdi ki, ağacın içinə girib ağac olub. Bu vaxt canlarına dəhşətli qorxu girmiş o kor məxluqlar qaçib getdilər. Daha sonra düşdükləri heyrətdən çıxdıqları vaxt Adəmin yanına gəldilər və bu qadının bənzərini Adəmin yanında görəndə həqiqi Həvvanın o olduğunu düşünərək daha da heyrətləndilər...”⁸

Əlbəttə ki, Naq Hammadi Əlyazmasında yazılan hər şey tamamilə doğru və ya təhrifdən uzaq deyil. Lakin əlyazmadan diqqətəlayiq və aydın olan şey odur ki:

1. Ədn Cənnətində bir qadın var ki, Həyatın Mənbəyi və Ağacdır (bu, Zoya/ Zəhra/ həqiqi Həvvadır. O kəs ki, Həvvanın bənzəri onun kopyası idi).

2. Ağaca dönmüş qadın Adəmin ruhunu yaradanla eyni ruhani məqama sahibdir.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurub ki, Adəm (*əleyhissalam*) Əmirəlmöminin Əli ibn Əbu Talibin (*minhussalam*) Ruhlar Aləmində oğludur və Adəmin (*əleyhissalam*) ruhunun birbaşa yaradıcısı Əlidir (*minhussalam*). Ruhlar Aləmi və onun əlaqələri haqqında gələcək bölümdə geniş məlumat veriləcək. Muhəmməd ibn Sənan nəql edir ki, İbn Abbas dedi:

*Biz Allah Rəsulunun (ona və ailəsinə salam olsun) yanında idik və Əli ibn Əbu Talib (*əleyhissalam*) gəldi. Peyğəmbər ona dedi: “Salam olsun o kəsə ki, Allah onu atasından qırx min il əvvəl yaratdı.” Biz dedik: “Ey Allahın peyğəmbəri, oğul atadan əvvəl olub?” O buyurdu: “Bəli, həqiqətən də Allah Adəmin bu zaman müddətində yaradılışından əvvəl məni və Əlini bir nurdan yaratdı, sonra Allah o nuru yarıya böldü, sonra hər şeyi mənim və Əlinin (*əleyhissalam*) nurundan yaratdı, sonra bizi Ərşinin sağında gözlətdi və biz onu təqdis etdik. Sonra mələklər onu təqdis etdilər, biz onu təsbih etdik, mələklər də təsbih etdilər, biz ona ibadət etdik, onlar da etdilər. Belə ki, onu təsbih edib ona ibadət edənlərin hamısı bunları etməyi Əlidən (*əleyhissalam*) öyrəndilər.”⁹*

⁸ *Dünyanın Mənşəyi Barədə*, Naq Hammadi Əlyazması, səh. 214-215

⁹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 25, səh. 24

Quran ayəsində də buyurulduğu kimi Allah Adəmi (*əleyhissalam*) öz əli ilə yaratdı: “(Allah) dedi: “*Ey İblis! Sənə mənim əlimlə yaratdığıma səcdə etməyə mane olan nə idi?*”¹⁰ Belə ki, Əli (*minhussalam*) Adəmi (*əleyhissalam*) birbaşa yaradan Allahın əlidir. Əhməd ibn Muhəmməd ibn Əbi-Nəsr Həsən Əl-Camaldan, o da Haşim ibn Əbu Əmmar Əl-Cənbidən belə dediyini nəql edir: “*Mən Möminlərin Əmirinin belə dediyini eşitdim: Mən Allahın Gözüyəm, mən Allahın Əliyəm, mən Allahın Cəbhəsiyəm və mən Allahın Qapısıyam.*”¹¹

Ədn cənnətinin yerləşdiyi yerə gəldikdə, o, bugünkü İraqdadır. Quranda deyilir: “*O, Adəmə bütün şeylərin adlarını öyrətdi.*”¹² Və Bibliyada deyilir: “*Rəbb Allah bütün çöl heyvanlarını və göydəki bütün quşları torpaqdan düzəltdi. Sonra onları insanın yanına gətirdi ki, onun bunları necə adlandıracağını görsün. İnsan hər heyvana hansı adı qoydusa, o cür də adlandı.*”¹³

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bunu açıqlayaraq dedi ki, Allah Adəmə (*əleyhissalam*) heyvanların, bitkilərin və qalan şeylərin adlarını qoymasını buyurdu. Adəm də hansına nə ad seçdisə, onun adı o oldu. Quranın “*O, Adəmə bütün şeylərin adlarını öyrətdi*” ayəsinə gəldikdə, bu o deməkdir ki, Allah Adəmə (*əleyhissalam*) bütün mələklərin inkarnasiyalarını öyrətdi.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bu məsələ ilə bağlı mənə belə dedi:

“*Və “Onların adlarını onlara bildir”¹⁴, yəni onların inkarnasiyalarını həmin vaxt onlara dedi. Çünki mələklər öz inkarnasiyalarını bilmirdilər. Onlar həmin vaxtda inkarnasiya etmələrindən əvvəl inkarnasiyalarının olduğunu bilirdilər. Amma onlar ondan öncəki aləmlərdə inkarnasiyalarının nə olduğunu bilmirdilər. Bu indiki vaxta bənzəyir, möminlər öz inkarnasiyalarını bilmirlər və sən onlara öz inkarnasiyalarını deyirsən. İnsanlar öz inkarnasiyaları haqqında soruşurlar. Çünki onlar bundan əvvəl inkarnasiya etdiklərini bilirlər, amma kim olduqlarını bilmirlər.*”

Adəm və Həvvanın cənnətdəki yaşına və görünüşlərinə gəldikdə, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu:

“*Onlar gənc idilər, Həvva 9 yaşında, Adəm də 12 yaşında idi. Amma o zamanda 9 yaşlı bir qadın menstrual dövrü olan yetişkin biri idi və bugün 18 yaşında bir qadın görünüşündə idi. 12 yaşlı olan Adəm isə bugün 24 yaşında bir kişinin görünüşündə idi. Beləliklə, onların o vaxtkı görünüşləri bugünkü illərlə öz yaşlarının iki qatı idi. Və onların hər ikisi yaradılan vaxt birdən-birə yer üzündə peyda oldular.*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) həmçinin buyurdu ki, Ağacdən yeyən Həvva deyildi, əksinə Ağacdən sadəcə Adəm yemişdi. Üstəlik, Həvva haqqında ağacdən ilk yeyənin o olduğunu və Adəmin də yeməsinə səbəb olduğunu yazan yazılar batil və yalandır.

Əhdin pozulmasına görə gələn ilahi cəza sürətli və çox şiddətli oldu. Nəticədə Adəm, Həvva və Əzazil Ədn cənnətindən qovuldu və onlara belə deyildi: “*Bir-birinizə düşmə*”

¹⁰ Quran, Surə 38 (Sad), Ayə 75

¹¹ Əl-Kafl, Şeyx Kuleyni, cild 1, səh. 145

¹² Quran, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 31

¹³ Bibliya, Yaradılış Kitabı, Bölüm 2, Pasaj 19

¹⁴ Quran, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 33

kəsilərək enin! Yerdə sizin üçün müəyyən vaxta qədər qərar tutacağınız məskən və faydalanacağınız (şeylər) vardır.”¹⁵ Və Allah buyurub: “Və Allah onlara dedi: “Onlardan gücün çatdığı kimsələri səsinlə (günah)ə təhrik et, atlı və piyadanı onların üstünə yerit, mallarına və övladlarına şərikin ol, onlara vədlər ver.” Şübhəsiz ki, şeytan onlara ancaq yalan vədlər verir.”¹⁶

Şeytanın insanların mallarına və övladlarına şərikin olmasının mənası uzun müddət alimləri çaşqınlıqda qoymuşdur. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bu müəmmmanın üzərindən pərdəni qaldıraraq həqiqəti açıqladı. O, elə yazıldığı kimidir. İblis və ya Əzazil (*lənətullahi əleyh*) fiziki formada Həvvanın yanına gedib onu aldadaaraq onunla yer üzündə cinsi əlaqəyə girdi; bu minvalla Həvva Qabil (*lənətullahi əleyh*) hamilə qaldı. Qabil İblisin (*lənətullahi əleyh*) bioloji oğludur, Adəmin (*əleyhissalam*) oğlu deyil. Bu hekayə Yəhudi rəvayətlərində keçir:

“Şər, qadının ilk doğduğu, Adəmin böyük oğlu Qeynən (Qabil) ilə dünyaya gəldi. Allah Cənnətə insan oğlunun ilk cütlüyünü bəxş edəndə, onları xüsusən bir-birləri ilə cinsi əlaqəyə girməmələri üçün xəbərdar etdi. Lakin Həvvanın düşməsindən sonra Şeytan ilan cildinə girərək onunla yaxınlıq etdi və onların yaxınlığının meyvəsi, Allaha düşmənçilik edib ona baş qaldıran napak nəslin əcdadı olan Qeynən oldu. Səmail mələyi olan Şeytandan törəyən Qeynən öz mələksəl görünüşündə göründü. Onun doğumunda Həvva ağrıdan qışqıraraq dedi, “Mən Allahın mələyindən bir oğul dünyaya gətirdim.” Həvva Qeynənə hamilə olan vaxt Adəm onunla birlikdə deyildi. O, ikinci dəfə Şeytanın vəsvəyələrinə uyunda və Şeytana onun tövbəsini pozmağa imkan verəndə, ərinə tərki edib qərbə yola düşdü. Çünki öz varlığının Adəmi zillətə salmağa davam edə biləcəyindən qorxdu. Adəm şərqdə qaldı. Həvvanın doğuş vaxtı çatıb sancıları başlayanda, Allaha dua edərək yardım istədi. Lakin Allah onun dualarını dinləmədi. Həvva öz-özünə “Rəbbim, Adəmə xəbəri kim çatdıracaq?” dedi. “Ey səmadakı parlaq cisimlər, sizə yalvarıram, şərqə qayıdanda bunu ağam Adəmə deyin!” Eyni saatda Adəm, “Həvvanın fəryadı qulağımı deşdi! Ola bilsin Şeytan yenə ona təcavüz edib” deyə ağlayaraq arvadının yanına tələsdə. Onu şiddətli ağrı içində görəndə onun üçün Allaha yalvardı. On iki mələk peyda oldu və yanlarında iki səmavi güc var idi. Hamısı onun sağında və solunda bir şey etməyə başladı, Mikail də onun sağ tərəfində durub əlini onun üzündən sinəsinə doğru aşağıya çəkdi və dedi: “Mübarək olasan Həvva, Adəmin xətrinə. Onun istək və dualarından dolayı sənə köməyə göndərildim. Uşağını doğmağa hazır ol!” Uşaq o an parlaq bir bədəndə doğuldu. Biraz keçmişdi ki, uşaq ayaq üstə durub qaçdı və əlində bir saman çubuğu ilə qayıtdı və onu anasına verdi. Bu səbəbdən onun adını Qeynən qoydular. Bu da İbranicə saman çubuğu deməkdir. Adəm Həvvanı və uşağı öz şərqdəki evinə apardı. Allah Mikail mələyinin əli ilə ona müxtəlif növ toxumlar göndərdi. Ona torpağı əkib-becərmək, ondan məhsul və meyvə yetişdirmək, özünü, ailəsini və nəslini dolandırmağın yolları öyrədildi. Çox keçmədi ki, Həvva ikinci oğlunu dünyaya gətirdi və adını Habil qoydu, çünki ‘o, ölmək üçün doğulub’ dedi.”¹⁷

¹⁵ *Quran*, Surə 7 (Əraf), Ayə 24

¹⁶ *Quran*, Surə 17 (İsra), Ayə 64

¹⁷ *Yəhudi Əfsanələri*, Luis Qinzberq, cild 1, bölüm 3, səh. 110

Adəm (*əleyhissalam*) Ədn cənnətindən qovulandan sonra Həvvə ilə birlikdə həsəd və itaətsizliklərindən dolayı tövbə etdilər. Allah da onları bağışladı və birinci əhdi, pozulduğuna baxmayaraq bərpa etdi. İndiyə qədər müxtəlif nöqtələri öyrəndik. İlk növbədə Adəm ilə Həvvənin Ədn cənnətindəki vəziyyətini öyrəndik. Bir şeydən (Ağaca yaxınlaşmaqdan) başqa hər şey onlara icazəli idi. İkincisi, bütün günahların mənbəyi həsəd idi. Üçüncüsü, ilk əhd bir əmr və bir qadağadan ibarət idi. Bu, onların zamanı və halları üçün münasib qanun və şəriət idi. Bu, Adəm və Həvvəyə lazım olan yeganə hökm idi, çünki onlardan başqa yaşayan insan yox idi. O dövrdə qanun qoyulması tələb olunan nə bir fəsad, nə də bir günah var idi. Sadəcə Adəm, Həvvə, Muhəmmədin Ailəsi, Mələklər və Ruhani Varlıqlar (*əleyhissalam*) mövcud idi. Şəriət nəticə etibarilə vəziyyətin, şərtlərin və ehtiyacların dəyişməsi ilə təkamül edəcəkdi. Gələn indi Adəmin (*əleyhissalam*) və ondan sonra gələn nəsillərin zamanında baş vermiş, qanunda dəyişiklik edilməsini zəruri edən bəzi hadisələri nəzərdən keçirək.

“Nəfsi onu qardaşını qətlə yetirməyə vadar etdi və o da nəfsinə tabe olaraq onu öldürdü və ziyana uğrayanlardan oldu.”¹⁸

Qabil Habili öldürmədən öncə qətl ilə bağlı nə bir hökm, nə də hansısa bir qanuni cəza var idi. Çünki insan irqində belə bir şey heç vaxt baş verməmişdi. Ona görə də görürük ki, Qabil Habili öldürəndə nə Adəm (*əleyhissalam*), nə də Rəbb ona qarşı heç bir cəza növü tətbiq etmədi. Əksər dinlərin şəriətində bilinən budur ki, qətlin cəzası ölümdür. Halbuki, Adəmin (*əleyhissalam*) dini, şəriəti və hökmü altında Qabil nə cəzalandırılır, nə də ölümə məhkum edilir. Əksinə, Qabil gedib evlənir və şəhərlər inşa edərək, öz nəslini yer üzündə yayaraq normal həyatına davam edir. Bu, oxuyucuya qəribə gələ bilər. Lakin ortada pozulmuş bir qanun olmadığı halda, necə cəza tətbiq edilə bilər? Üstəlik, heç işlənmədiyi və ya haqqında düşünülmədiyi halda bir cinayət üçün niyə bir qanun qoyulsun?

“Sonra Qabil qardaşı Habilə “gəl tarlaya gedək” dedi. Tarlada Qabil qardaşı Habilin üstünə hücum çəkib onu öldürdü. Sonra Rəbb Qabildən soruşdu: “Qardaşın Habil haradadır?” O dedi: «Bilmirəm, məgər mən qardaşımın keşikçisiyəm?” Rəbb dedi: “Sən nə etdin? Qardaşının qanının səsi torpaqdan mənə fəryad edir. İndi sən torpaqdan lənət aldın; o torpaq ki sənənin əlinlə tökülən qardaş qanını udmaq üçün ağzını açdı. Torpağı becərdiyin zaman o daha sənə məhsulunu verməyəcək. Yer üzündə qaçaq və sərgərdan olacaqsan.” Qabil Rəbbə dedi: “Cəzam çəkə biləcəyimdən daha artıqdır. Bax bu gün sən məni bu diyardan qovursan. Mən də sənənin hüzurundan gizlənib yer üzündə qaçaq və sərgərdan olacağam. Və kim mənə rast gəlsə, məni öldürəcək.” Rəbb ona dedi: “Xeyr! Kim Qabili öldürsə, ondan yeddi qat intiqam alınacaq.” Rəbb Qabilə bir əlamət qoydu ki, ona rast gələn kəs onu öldürməsin. Beləcə Qabil Rəbbin hüzurunu tərk etdi və Ədn bağından şərqdə, Nod diyarında yaşamağa başladı. Qabil arvadı ilə yaxınlıq etdi və arvadı hamilə olub Xanoku doğdu. O zaman o, bir şəhər tikdi, şəhərə oğlu Xanokun adını verdi. Xanokdan İrad törədi. İraddan Mehuyael törədi. Mehuyaeldən Metuşael törədi. Metuşaeldən Lemek törədi.”¹⁹

Cinayət, korrupsiya, qətl, oğurluq və müharibələr – hamısı Adəmdən sonra gələn nəsillər arasında artdı. Qabilin övladları yer üzünü ədalətsizlik və zülmə doldurdu, ta ki

¹⁸ *Quran*, Surə 5 (Maidə), Ayə 30

¹⁹ *Bibliya*, Yaradılış Kitabı, Bölüm 4, Pasaj 8-18

Adəmin (*əleyhissalam*) ailəsindən olan vəd edilmiş Qurtarıcı və Qaim olan Nuh gəlib çıxdı. Adəmdən (*əleyhissalam*) Nuha (*əleyhissalam*) qədər illər və nəsillər boyu Adəmin övladları təqiyə etdilər. Belə ki, onlar öz canlarını Qabilin övladlarından qorumaq üçün Adəmdən (*əleyhissalam*) və Adəm (*əleyhissalam*) ilə Nuh (*əleyhissalam*) arasında gəlib keçmiş bütün peyğəmbərlərdən öyrəndikləri hər şeyi gizlətdilər. Hətta heyvanlar da dəyişmişdilər və insanlardan qorxurdular. Əbi Əbdillah (*minhussalam*) buyurdu:

*“Həqiqətən də Qabil Şisə (*əleyhissalam*) yaxınlaşıb dedi: “Atan sənə öz elmindən verdi, halbuki mən səndən böyük idim və onun elminə səndən daha çox layiq idim. Amma onun oğlunu öldürdüm deyə mənə qazəbləndi və bu elmə məni yox, səni layiq gördü. Allaha and olsun, əgər mənim qarşımda lovğalanmaq və məndən üstün biri kimi davranmaq üçün atandan miras aldığı elmdən nə isə bir şey desən, qardaşın kimi səni də öldürəcəm.” Bundan sonra Şis, Qabilin dövləti və hakimiyyəti bitənə qədər qazandığı elmin hamısını gizlətdi. Ona görə də, biz bugün təqiyədən istifadə edirik. Çünki bizdə Adəmin oğlundan bir örnək var. Şis gizlicə öz oğluna əhd və vəsiyyət barədə xəbər verdi. Və Şis vəsiyyəti öz oğluna ötürəndən bəri, vallah, vəsiyyəti bir alimdən digərinə ötürmək sünnət oldu. Onlar hər il məxsusi bir gündə vəsiyyəti açar və atalarının Nuhun (*əleyhissalam*) gəlişi ilə bağlı verdiyi kəhanət və müjdə haqqında danışdılar.”²⁰*

Bir neçə önəmli nöqtəni qeyd etmək lazımdır:

Əvvəla, Adəmin (*əleyhissalam*) zamanında cinayətləri cəzalandırmaqla bağlı hökmlərin və şəriətin olmaması Qabil və nəslinin hakimiyyətə keçməsinə və Adəmoğullarının yer üzündə zəif və məzlum olmasına səbəb oldu. Nəticədə, ilahi hökmlər və şəriət yenilənməli oldu və vəziyyətə görə dəyişikliklərə müraciət etmək zərurəti yarandı.

İkincisi, başlanğıcda Adəm və Həvvə yer üzündəki yeganə iki insan olduqları üçün, hər şey onlara icazəli idi və insan irqinin nəsil artımı incest evlilikləri ilə baş verdi. Birinci dərəcədə qohumlar arasında evliliyi qadağan edən heç nə yox idi. Bu məsələ gələcək əhdlərdə qanundan kənar elan edilənə qədər davam etdi.

Üçüncüsü, xeyirlə şər arasındakı müharibə əslində Adəmin (*əleyhissalam*) övladları ilə İblisin (*lənətullahi əleyh*) övladları arasındakı müharibədir. Bütün möminlər Adəmdən (*əleyhissalam*) gəldi, bütün kafirlər və tağutlar isə İblisdən (*lənətullahi əleyh*) gəldi.

Sonda, İsa Məsih (*əleyhissalam*) İncildə, Yuhanna kitabında (Bölüm 8) təsdiqləyir ki, kafirlər İblisin soyundandır və onun övladlarıdır, möminlər isə Adəmin (*əleyhissalam*) övladları və Allahın övladlarıdır:

“Onlar İsanın cavabında «bizim atamız İbrahimdir» dedilər. İsa onlara dedi: «İbrahimin övladları olsaydınız, İbrahimin etdiyi əməlləri edərdiniz. Sizsə indi məni – Allahdan eşitdiyə həqiqəti sizə söyləyən adamı öldürməyə çalışırsınız. İbrahim belə etmədi. Siz öz atanızın əməllərini edirsiniz». Ona dedilər: «Biz zinadan doğulmamışıq, bizim bir atamız var, O da Allahdır». İsa onlara dedi: Əgər Allah sizin atanız olsaydı, məni sevardınız, çünki mən bura Allahdan gəlmişəm. Mən özümdən gəlmədim, Allah məni göndərdi. Söylədiyimi niyə anlamırsınız? Çünki mənim sözümü eşidə bilmirsiniz. Siz atanız İblisdənsiniz və atanızın

²⁰ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 1, səh. 241

arzularını yerinə yetirmək istəyirsiniz. O, başlanğıcdan qatil idi və həqiqətə sadıq qalmadı, çünki onda həqiqət yoxdur. Yalan söyləyəndə öz xasiyyətinə görə söyləyir, çünki yalançıdır və yalanın atasıdır. Mənsə həqiqəti söylədiyim üçün siz mənə inanmırsınız. Sizdən kim sübut edər ki, mən bir günah etmişəm? Mən həqiqəti söyləyərsə, niyə mənə inanmırsınız? Allahdan olan şəxs Allahın sözlərini dinləyər. Sizsə dinləmirsiniz, çünki Allahdan deyilsiniz.”²¹

---

²¹ *Bibliya, Yuhanna Kitabı, Bölüm 8, Pasaj 39-47*

Bab 2

NUH İLƏ OLAN İKİNCİ ƏHD

Allah Nuha və yanında olan oğullarına dedi: “Mən sizinlə, sizdən sonrakı nəslinizlə öz əhdimi bağlayıram”

Bu yeni anlayışla və İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə İblisin oğlu Qabilin (*lənətullahi əleyh*) mənşəyini açıqlamaqla aydın olur ki, tufanın hədəfi əslində yer üzünü lənətli İblisin soyundan təmizləmək, həmçinin əhdi pozmağın cəzası idi. Hər dəfə bir əhd pozulanda yer üzünə bir əzab enir. Sonra Rəbb bəşər ilə yeni bir əhd bağlayır. Adəm (*əleyhissalam*) ağacdan yediyi zaman ilk əhdin pozulmasının cəzası Adəmin (*əleyhissalam*) Ədn cənnətindən qovulması idi. Allah onları bağışladı, amma insanlar Nuha və Adəmdən sonrakı peyğəmbərlərə (*əleyhissalam*) qarşı küfr və düşmənçilikləri ilə əhdi yenidən pozduqda Allah onları tufanla cəzaladırdı.

Nuh (*əleyhissalam*) insanlara öyüd vermək, onları Allaha çağırmaq və islah etməyə çalışmaq üçün çox illər xərclədi. Hamısı Nuhu (*əleyhissalam*) rədd etdi və onu dinləmək belə istəmədi. Quranda qeyd edilir ki, onlar barmaqlarını qulaqlarına tıxadılar və paltarları ilə üzvlərini bağladılar ki, Nuha (*əleyhissalam*) qulaq asmasınlar.¹ O zaman yer üzünü böyük şəhərlər salmış və çoxlu uşaqlara sahib Qabilin övladları ilə dolu idi. Allah İblisə söz vermişdi ki, ona sayca Adəmə verdiyindən daha çox övlad verəcək. Bu barədə çoxlu rəvayətlər var. İmam Sadiq (*minhussalam*) bir rəvayətdə belə buyurur:

“İlk qiyas edən və təkəbbür göstərən İblis idi və təkəbbür Allaha ilk itaətsizliklik əməli idi. O buyurdu: “İblis dedi: “İlahi, Adəmə səcdə etməməyimə görə məni üzrlü say və mən sənə elə ibadət edəcəyəm ki, nə bir müqərrəb mələk, nə də bir mürsəl nəbi sənə o cür ibadət edib.” Allah buyurdu: “Mənim sənə ibadət etməməyə ehtiyacım yoxdur. Lakin mən öz istədiyim kimi sənə ibadət olunmasını istəyirəm, sənə istədiyini kimi yox.” O, yenə də ibadət etməyi rədd etdi, Allah da buyurdu: “Oradan çıx, sən mürdarsan, həqiqətən də mənim lənətim qiyamət gününə qədər sənə üzərindədir.” İblis dedi: “İlahi, bəs sən necə adilsən və heç vaxt ədalətsizlik etməzsən ki, indi mənim yaxşı əməllərimin mükafatını hədəf etdin?” O buyurdu: “Xeyr, mükafat olaraq dünyada istədiyini şeyi məndən dilə, sənə onu bəxş edəcəyəm.” O da Allahdan ilk olaraq din gününə qədər möhlət istədi və Allah buyurdu: “Sənə bunu bəxş etdim.” İblis dedi: “Mənə izn ver qanın damarda axdığı kimi onların içində axım.” Allah buyurdu: “Sənə onların damarlarında axmağa izn verdim.” İblis dedi: “İkisi məndən dünyaya gəlmədiyi müddətcə onların bir dənə də olsun övlad dünyaya gətirmələrinə izn vermə.”²

O, İblisə Qabil vasitəsilə bu nəsilləri verdi. Bibliyada (Yəhya kitabında) belə keçir:

“Şərdən olub qardaşını öldürən Qabil kimi olmayaq. O, qardaşını niyə öldürdü? Ona görə ki öz əməlləri şər, qardaşının əməlləri isə saleh idi.”³

Qabilin övladları Allaha kafir oldu və Adəmin (*əleyhissalam*) övladlarına zülm edərək Adəm ilə Nuh (*əleyhissalam*) arasında keçən illər ərzində böyük cinayətlər törətdilər. Sonda Allah Nuha (*əleyhissalam*) əmr etdi ki, bir Gəmi düzəltsin. Əba Əbdillah (*minhussalam*) buyurdu:

“Nuh peyğəmbər Rəbbindən qövmünə əzab endirməsini istədi. Allah da ona bir xurma tumu əkməyi vəhy etdi və (bildirdi ki) o tum böyüyüb meyvə verəndə və Nuh da onun meyvəsindən yeyəndə onun qövmünə əzab endirib onları həlak edəcək.

¹ Quran, Surə 71 (Nuh), Ayə 7

² Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 60, səh. 274

³ Bibliya, 1 Yəhya Kitabı, Bölüm 3, Pasaj 12

Nuh tumu əkdə və öz səhabələrini bundan xəbərdar etdi. Xurma böyüyüb meyvə verəndə, Nuh onun meyvələrini dərib yeyəndə və səhabələrinə də verdikdə, səhabələri ona dedilər: “Ey Allahın peyğəmbəri, bəs bizə vəd etdiyən şey necə oldu?” Nuh Rəbbinə dua edib ona verdiyi vədi yerinə yetirməsini istədi. Allah ona yenidən tum əkməyi vəhy etdi və bildirdi ki, xurma böyüyüb meyvə verəndə və Nuh da ondan yeyəndə, onlara əzab göndərəcək. Nuh (əleyhissalam) öz səhabələrini bundan xəbərdar etdi. Onlar üç dəstəyə bölündülər: bir dəstəsi dindən çıxdı, bir dəstə münafiq oldu, bir dəstə də Nuhun yanında qaldı. Nuh bu əməli yerinə yetirdi. Xurma böyüyüb meyvə verdikdə və Nuh onun meyvələrini dərib, özü yeyib səhabələrinə də yedirdikdə, səhabələri ona dedilər: “Ey Allahın peyğəmbəri, bizə verdiyin vəd necə oldu?” Nuh Rəbbinə dua etdi.

Allah ona üçüncü dəfə tum əkməyi vəhy etdi və bildirdi ki, tum böyüyüb meyvə verdikdə qövmünü həlak edəcək. Nuh (əleyhissalam) yenə də səhabələrini bundan xəbərdar etdi. Onlar üç firqəyə bölündülər: bir firqə mürtəd oldu, bir firqə münafiq oldu, bir firqə isə Nuhla birgə sabit qaldı.

Nuh bu əməli on dəfə təkrarladı və hər dəfə onlar üç firqəyə bölündülər. Belə ki, onuncu dəfə, onun xüsusi mömin səhabələrindən bir neçəsi onun yanına gəlib dedilər: “Ey Allahın peyğəmbəri, bizə verdiyin vədi yerinə yetirsən də, yetirməsən də (bilirik ki,) sən doğru danışan mürsəl peyğəmbərsən və bizə nə edirsən et, sənin barəndə şəkk etmirik.”

Onların bu sözündən sonra Allah Nuhun sözünə görə qövmünü həlak etdi. Xüsusi möminləri isə onunla birgə gəmiyə mindirdi. Allah onları arındıqdan, saflaşdıqdan və təmizləndikdən sonra xilas etdi. Nuhu da onlarla birgə xilas etdi.”⁴

O günlərdə Nuh Qabilin övladlarından olan, adı atəş mənasına gələn Nuriyyə adlı bir qadınla evləndi. O, Nuha vəfasızlıq edib xəyanət etdi. İlk dəfə gəmi düzəldildəndən sonra Nuriyyə gəmiyə minmək istədi. Lakin onun ədalətsizliyindən dolayı Nuh onun gəmiyə minməyinə icazə vermədi. Nuriyyə də gəmini yandıraraq külə döndərdi. Allahın vədinin və əzabının təxirə salınmasının səbəbi də məhz bu idi. Naq Hammadi toplusunda “*Rəhbərlərin Təbiəti*” başlıqlı Qnostik mətnə belə deyilir:

“Rəhbərlər bir-birləri ilə məşvərət edib dedilər, “Gəlin, öz əllərimizlə bir tufan qaldıraq və insandan tutmuş heyvanlara qədər bütün bədənləri məhv edək.” Qüvvələrin rəhbəri onların qərarını öyrənəndə Nuha dedi, “Özünə çürüməyən taxtadan bir gəmi düzəlt. Sən, övladların, böyüyündən kiçiyinə qədər cənnət heyvanları və quşları – hamınız onun içində gizlənin. Onu Sair dağının başına qoyun.” Sonra Nuriyyə onun yanına gəlib gəmiyə minmək istədi. Nuh ona izn vermədikdə, o da gəmiyə üfürüb onu atəşə qarq etdi. Nuh yenidən, ikinci dəfə gəmini düzəltdi.”⁵

Misirdəki qnostik məzhəb haqqında yazılarda məşhur tarixçi Epifanius Nuriyyə və Gəminin hekayəsinin əlavə təfərrüatlarını ortaya qoyur. O yazır ki, Nuriyyə üç dəfə gəmiyə minməyi tələb etdi və üç fərqli zamanda onu yandıraraq külə döndərdi, bütün bunlar onun, tufanın yaxınlaşdığı həqiqətinə inandığına görə idi. Lakin eyni zamanda o inanırdı ki, Nuhun planında tufanda canını ondan qurtarmaq da var idi. Həqiqət budur ki, o gəmini 10 dəfə yandıraraq külə çevirdi və hər dəfə bunu gizli etdi. Bütün bu 10 dəfədə səhabələr sarsıldı və içlərinə şübhə düşdü, çünki onlara qərribə gəldi ki, əgər Nuh həqiqətən peyğəmbərdirsə, nəyə görə Allah

⁴ *Qeybət-i Numani*, səh. 294

⁵ *Rəhbərlərin Təbiəti*, Naq Hammadi Əlyazmaları, Marvin Meyer, səh. 195

gəminin yanıb kül olmasına izn verdi. Gəminin yanmağı ucbatından vəd 10 dəfə təxirə düşdü. Və Allah bu hadisələri Nuhun mömin camaatını şübhəçilərdən xilas etmək üçün bir imtahan və fürsət olaraq istifadə etdi.⁶ Nuhun Nuriyyəyə rəhmi gəldi və axırda ona gəmiyə minməyə icazə verdi. Bibliyada (Yaradılış kitabında) belə buyrulur: “*Elə həmin gün Nuh, onun arvadı, oğulları Sam, Ham, Yafəs və üç gəlini gəmiyə mindilər.*”⁷

Bu cəmi 8 nəfər və ya 4 cütlük edir ki, həmin gün gəmiyə mindilər. Bir çox ərəb mənbələrində qeyd edilir ki, Nuh (*əleyhissalam*) ilə birlikdə sadəcə 7 sadıq mömin qaldı: Nuhun arvadı, üç oğlu və onların arvadları. Həmran nəql edir ki, Əbi Cəfər (*minhussalam*) Allahın [*Ona bir neçə nəfərdən başqa heç kim iman gətirmədi*] kəlamı ilə bağlı belə buyurdu: “*Onlar səkkiz nəfər idilər.*”⁸

Nuriyyənin Gəmiyə minməyinə icazə verilməsinin üç əsas səbəbi var idi:

1. Nuhun gəmini düzəltmək üçün ona kömək edən əksər səhabələri və dəstəkçiləri ondan üz döndərdilər. Əgər Nuriyyə bu dəfə də gəmini yandırıb kül etsəydi Nuh (*əleyhissalam*) və oğulları bundan əvvəlki bütün o işçilər olmadan onu bir daha düzəldə bilməzdilər.

2. Nuriyyə şəhərin ən tanınmış, nüfuzlu və güclü kişilərindən biri ilə Nuha (*əleyhissalam*) xəyanət etmişdi deyə çox qorxurdu və düşünürdü ki, bu sirtinə görə Allah onu bağışlamayacaq. O, öz-özünə düşündü ki, Nuh (*əleyhissalam*) yüz faiz bunu bilir və onu suda boğulması üçün tərk etməyi planlayır. Ona görə də onu gəmiyə minməyə qoymur. Nuriyyə gəmiyə qəbul edilənə qədər onu yandımağa davam edəcəkdi.

3. Nuriyyənin insanlara yazığı gəlirdi və onların həlak olmağını istəmirdi, halbuki İblis Nuhun insanlar üzərinə əzab nazil olması üçün dua etməyindən son dərəcə məmnun idi. Bu məsələ Əhlibeytin (*minhussalam*) bir çox rəvayətlərində açıq-aydın buyurulub:

İmam Əli ibn Muhəmməd (minhussalam) buyurdu: “İblis Nuhun yanına gələndə ona dedi: “Sən mənə böyük yaxşılıq eləmişən, odur ki, məndən məsləhət istə, səni aldatmayacam,” Nuh onun sözlərindən və tələbindən dolayı sarsıldı. Allah Nuha vəhy etdi: “Onunla danış və ondan soruş, qoy sənin üzərinə höccət olan müəyyən bir məsələni sənə desin.” Nuh (əleyhissalam) da İblisə dedi: “Danış”, İblis dedi: “Biz Adəmoğlunu xəsis, paxıl, zalım və ya tələskən görəndə, topu tutan kimi tuturuq. Belə ki, bu davranışlar onda cəm olanda biz onu “Şeytan” deyə çağırırıq”. Nuh dedi: “Bəs bayaq dediyin böyük yaxşılıq nədir?” O dedi: “Sən Allaha dua etdin ki, yer üzündəki insanları məhv etsin, beləliklə, bir saatin içində onların hamısını cəhənnəm atəşinə atdırdın, məni də (bu zəhmətdən) qurtarmış oldun. Əgər onlara əzab nazil olması üçün etdiyən dualar olmasaydı, [buna nail olmaq] mənim ömrümü alardı.”⁹

Nuriyyə gəmidə olmağa layiq olmasa da, Nuhun (*əleyhissalam*) xətrinə və insanların həlak olmasını istəmədiyi üçün Allah ona mərhəmət etdi və onu gəmiyə qəbul etdi. Bibliyada (Yaradılış kitabında) belə buyrulur: “*Rəbb Nuha dedi: ‘Sən bütün ailənlə birgə gəmiyə gir, çünki bu bəşər nəsli içində yalnız səni önümdə saleh gördüm.*”¹⁰

⁶ İman etmələrinin şərti olaraq əzabın gəlməsində istəklilərlə əslində Allahın sonsuz mərhəmətinə şübhə edirdilər. Onlar Allahın planını qoyub daha çox İblisin arzularına uyğun davranırdılar.

⁷ Bibliya, Yaradılış Kitabı, Bölüm 7, Pasaj 13

⁸ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 11, səh. 336

⁹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 60, səh. 250

¹⁰ Bibliya, Yaradılış Kitabı, Bölüm 7, Pasaj 1

Tufandan sonrakı dövrdə baş vermiş başqa bir maraqlı hadisəyə nəzər salaq:

“Nuh peyğəmbər gəmini düzəldib qurtaranda və hər şey hazır olanda, Allaha öz müşrik qövmündən şikayət edərək dua etdi ki, Allah onların hamısını həlak etsin. Və onlara höccət tamamlandığı üçün Allah əzab göndərdi. Beləliklə, tufan gəlib bütün kafirlərin üzərinə endi və onları həlak etdi. Kafirlər həlak olandan, yağış dayanandan və Nuha iman edənlər xilas olandan sonra, Gəmi son mənzilinə çatıb dayandı. Möminlər gəmidən enib müxtəlif peşələrlə və məişət işləri ilə məşğul olmağa başladılar. Nuhun peşəsi saxsı qablar düzəltmək idi. O, onları hazırlayıb camaata satar və bu minvalla öz gündəlik tələbatını ödəyərdi.

Bir gün bir mələk insan formasında onun yanına gəlib bir neçə saxsı qab aldı və onları sındırmağa başladı. Nuh ona baxdı. O, nə vaxt bir qabı sındırırdısa, Nuh heç bir irad bildirmədən acı çəkərək kədərlənirdi. Axırda Nuh yenidən düzəldib satdığı o qabların qırılmasına dözə bilmədi və onun (mələyin) üstünə qışqırıb dedi: “Sən nə edirsən ay kişi?! Mənim öz əllərimlə düzəltdiyim bu qabları niyə sındırdın?” O adam (mələk) dedi: “Mən bunları səndən almışam və onlar artıq mənim malımdır. Sənin daha onlarla bir əlaqən yoxdur və onlarla nə istəyirəm edə bilərəm.” Nuh (əleyhissalam) dedi: “Düzdür, onları məndən almısan, amma mən onları minbir əziyyətlə düzəltdim və bunun üçün zəhmətə qatlandım. Hətta sən onları məndən alandan sonra da mən onları sevməyə davam edirəm və mən, əməyimin meyvəsini və zəhmətimin bəhrəsini sənə tələf etməyini qəbul etmirəm.” O adam (mələk) dedi: “Sən bu qabları yaratmısan, sadəcə düzəltmişən. Amma yenə də onların sındırılmasına tamaşa edə bilmirsən. Bəs Allahın yaratdıqlarının hamısını birlikdə həlak etməsi üçün Ona necə dua etdin?!” Bu hadisədən sonra Nuh o qədər ağlayıb fəryad etdi ki, insanlar onu Nuh (fəryad edən) deyib çağırdılar.”¹¹

Bu şərh açıq-aydın göstərir ki, tufan başladığı zamandan gəmi dayanana qədər bütün bu illər ərzində Allah Nuhun öz qövmünə əzab istəməsini diqqətə aldı və bütün bu illər boyu onu tənbeh etmək üçün bu nöqtəyə gətirdi. Tufandan sonra Allah Nuh (əleyhissalam) ilə yeni bir əhd bağladı və bu, birinci əhddən fərqli bir əhd idi. İkinci əhd birinci əhddə olmayan yeni əmr və hökmlərdən ibarət idi. Bibliyada Nuhaik Əhdin təfərrüatları və qanunları qeyd edilir:

“Allah Nuha və onun oğullarına xeyir-dua verib dedi: “Törəyib çoxalın və yer üzünü bürüyün. Qurudakı bütün heyvanlar, göydəki bütün quşlar, yerdə sürünən bütün canlılar və dənizdə olan bütün balıqlar sizdən qorxub dəhşətə gələcək. Onlar sizin ixtiyarınıza verilib. Bütün canlılar da sizə qida olsun, onların hamısını bütün göy otlar kimi sizə verirəm. Ancaq əti onun canı olan qanla birgə yeməyin. Sizin isə qanınız tökülərsə, əvəzini hökmən alacağam. Hər heyvandan hesabınızı alacağam. Həmçinin insandan – qardaşının canını alan hər kəsdən əvəzini alacağam. Kim insan qanı töksə, onun da qanı insan əli ilə töküləcək. Çünki Allah insanı öz surətinə görə yaradıb. Siz törəyib çoxalın, yer üzünə yayılın, orada çoxalın”. Allah Nuha və yanında olan oğullarına dedi: «Mən sizinlə, sizdən sonrakı nəslinizlə öz əhdimi bağlayıram, gəmidən çıxan yer üzündəki bütün canlı məxluqlarla – quşlar, ev heyvanları və bütün çöl heyvanları ilə. Sizinlə öz əhdimi qoyuram ki, bütün canlılar bir daha daşqınla məhv olmayacaq və heç vaxt yer üzünü viran edən daşqın baş verməyəcək». Allah yenə dedi:

¹¹ Kəşkül Dəstağib, Şeyx Dəstağib, səh. 176

«Mənim sizinlə və sizinlə olan bütün canlılarla nəsilər boyu əbədi olaraq bağladığım əhdin əlaməti budur: Buludda öz göy qurşağını qoyuram ki, mənimlə yer üzünü arasında olan əhdin əlaməti olsun. Mən yer üzünə bulud gətirdiyim zaman buludda göy qurşağı görünəcək. Onda Mən sizinlə və bütün canlı məxluqlarla bağladığım əhdi yada salacağam. Sular bir daha daşqına çevrilib bütün canlıları məhv etməyəcək. Buludda göy qurşağı olacaq. Mən Allah onu görüb yer üzündə yaşayan bütün canlı məxluqlarla bağladığım əbədi əhdi yada salacağam». Allah yenə Nuha dedi: «Mənim yer üzündə yaşayan bütün canlılarla bağladığım əhdin əlaməti budur»»¹²

Allahın Nuha verdiyi ilk əmr Adəmə (*əleyhissalam*) verdiyi əmr ilə eyni idi: “*Törəyib çoxalın və yer üzünü bürüyün*” Allah Adəmi seçdiyi kimi Nuhu da seçdi və Adəmi bərəkətləndirdiyi kimi Nuhu da bərəkətləndirdi. Allahın onlara verdiyi bu “*törəyib çoxalın*” əmri ilk əhddən ikinci əhdə qədər dəyişməz qaldı. Ağaca yaxınlaşmama əmri isə ikinci əhddə yox idi. Çünki Ağac Ədn Cənnətində idi. İnsanlar Ədn Cənnətində olmadığı üçün Elm Ağacından uzaq durma əmri də artıq qüvvədə deyildi. Rəbb Nuha (*əleyhissalam*) ilk əhddə olmayan və ət yemək kimi, öncədən tətbiq edilməmiş yeni əmrlər verdi. Allah Nuha (*əleyhissalam*) diri heyvanları yeməyi haram etdi və Nuh (*əleyhissalam*) sadəcə Rəbbə qurban olaraq kəsilmiş heyvanların ətinə yeyə bilərdi. İslamda sadəcə halal qaydada kəsilmiş heyvanların ətinə yemək sünneti də buradan gəlir: üzünü qibləyə tutularaq Allahın adını çəkərək kəsilmiş. Heyvanlar qurban niyyəti ilə belə kəsilirdi. Həmçinin Allah ikinci əhddə insanların və hər hansı bir canlının bu və ya digər şəkildə öldürmələrini haram etdi. Ona görə də Allah, qətlə görə hesaba çəkəcəyini dedi və cəza olaraq da edam fərmanı verdi.

Ulul-Əzm (Ən Əzmlilərlər) Quranın Əhd Peyğəmbərlərini (*əleyhimussalam*) təsvir etməsi üçün istifadə etdiyi bir ifadədir. Əhd Peyğəmbərləri (*əleyhimussalam*) insanlıq üçün ilahi hökmlər və şəriət qoymaqla vəzifələndirilirlər. Allahın insanlığa göndərdiyi Əhd Peyğəmbərləri (*əleyhimussalam*) sayca beş nəfərdir: Nuh peyğəmbər, İbrahim peyğəmbər, Musa peyğəmbər, İsa peyğəmbər və Muhəmməd peyğəmbər (*hamısına salavat və salam olsun*). Adəmə (*əleyhissalam*) gəldikdə, o da bir ilahi əhd sahibidir. Amma o, *Ulul-Əzmdən* deyil. Çünki əhdi pozdu.

Osman ibn İsa Səmədan nəql edir ki, Əbi Əbdillah (əleyhissalam) belə buyurdu: “Ulul-Əzm peyğəmbərlərin səbr etdiyi kimi, sən də səbr et.” (Quran 46:35), o buyurdu: “Onlar Nuh, İbrahim, Musa, İsa və Muhəmməddir (onlara və bütün peyğəmbərlərə salam olsun).” Dedim: “Onlar necə Ulul-Əzm oldular?” O buyurdu: “Çünki Nuh bir Kitab və bir şəriətlə göndərildi. Ondan sonra gələnlərin hamısı Nuhun Kitabı, şəriəti və üsulu ilə əməl etdilər. Ta ki, İbrahim Suhuf ilə gəldi və öz iradəsi ilə Nuhun kitabını tərək etdi. Lakin küfr səbəbilə deyil. İbrahimdən sonra gələn bütün peyğəmbərlər də İbrahimin şəriəti, üsulu və Suhufu ilə gəldilər. Ta ki, Musa Tövratla gəldi və öz iradəsi ilə Suhufu tərək etdi. Beləliklə, Musadan sonra gələn bütün peyğəmbərlər Tövratla, onun şəriəti və üsulu ilə əməl etdilər. Ta ki, Məsih İncil ilə gəldi və öz iradəsi ilə Musanın şəriət və üsulunu tərək etdi. Və Məsihdən sonra gələn bütün peyğəmbərlər onun şəriəti və üsulu ilə əməl etdilər. Ta ki, Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun) gəlib Quranı, öz şəriət və üsulunu gətirdi. Beləliklə, onun halalı Qiyamət gününə qədər halal, haramı

¹² *Bibliya, Yaradılış Kitabı, Bölüm 9, Pasaj 1-17*

da Qiyamət gününə qədər haram olaraq qalacaq. Bunlar elçilərdən Ulul-Əzm olanlardır.”¹³

Ona görə də, cəmi 124,000 nəfər olan hər bir nəbinin və rəsulun mesajı Adəmin (*əleyhissalam*) şəriətindən Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) şəriətinə qədər yuxarıda qeyd edilən şəriətlərdən birinə tabedir. Adəm (*əleyhissalam*) və Nuh (*əleyhissalam*) arasında gəlmiş Allahın peyğəmbərləri olan Habil, Şis, İdris və digərləri Adəmi Əhdin şəriəti ilə əməl etdilər. Nuhaik Əhdi məxsusi qılan şey isə, onun bugünə qədər hələ də istifadə edilməsidir. Və biz bu məsələni növbəti bablarda örnəklərlə açıqlayacağıq. Nuh (*əleyhissalam*) ilə olan ikinci əhd İbrahimin (*əleyhissalam*) zamanına qədər davam etdi.

Yer üzünün İblisin soyundan və Qabilin övladlarından təmizlənməsi lazım idi. Sadəcə əvvəldə də qeyd edildiyi kimi Nuhun (*əleyhissalam*) evləndiyi Qabilin soyundan olan bir qadından başqa. Nuhun Nuriyyədən üç oğlu var idi: Sam, Ham və Yafəs. Nuriyyənin Yam adında dördüncü oğlu da oldu ki, Nuhun bioloji oğlu deyildi. Bu barədə Allah açıq-aydın buyurur: *Nuh Rəbbini çağırıb dedi: “Ey Rəbbim! Axı oğlum da mənim ailəməndir. Sənin vədin, şübhəsiz ki, haqdır. Sən hakimlərin ən hikmətlisisən!” O dedi: “Ey Nuh! O, sənin ailəndən deyil. Doğrusu, bu, pis bir əməldir. Elə isə bilmədiyən bir şeyi Məndən istəmə. Həqiqətən də, Mən sənə cahillərdən olmamağı tövsiyə edirəm.”¹⁴* Allah həmçinin Təhrim surəsində buyurur: *“Allah kafirlərə Nuhun arvadı ilə Lutun arvadını misal çəkdi. Onlar Bizim əməlisaleh qullarımızdan iki qulun nikahı altında idilər. Onlar ərlərinə xəyanət etdilər və bunlar onları Allahdan heç cür xilas edə bilmədilər. Onlara: “Girənlərlə birgə ikiniz də oda girin!”– deyildi.”¹⁵*

İllər boyunca İslam alimləri bu ayələri müxtəlif cür təfsir etməyə çalışıblar. Onlar deyirdilər ki, bu qadınların xəyanəti evlilik xəyanəti deyil. İman baxımından xəyanət idi. Çünki bir peyğəmbərin arvadının ona xəyanət etməsi mümkün deyil. Və deyirdilər ki, Quranda istinad edilən Nuhun (*əleyhissalam*) oğlu, *“O, sənin ailəndən deyil”* deyilməsinə baxmayaraq onun bioloji oğlu idi. İslam alimləri arasındakı ortaq fikir budur ki, sadəcə olaraq Nuhun oğlunun imanı atasından fərqli idi. Halbuki Quranı bitərəf şəkildə, xarakterlərə heç bir müqəddəslik və ya məsumluq yükləmədən oxuyanda həqiqət açıq-aydın ortada olur. Həqiqət budur ki, Nuhun arvadı ona xəyanət etdi və hamilə qaldı. *Əbə'l-Həsən (əleyhissalam) “Ey iman edənlər, Allaha səmimi bir tövbə ilə tövbə edin” əyəsi ilə bağlı belə buyurdu: “Qul tövbə edər və etdiyi şeyə bir daha qayıtmaz. Şübhəsiz ki, Allahın ən əziz qulları Allaha həqiqi tövbə edənlərdir.” Əli ibn İbrahim, Allahın ‘Allah örnək göstərdi’ sözləri haqqında belə buyurdu: “Sonra Allah onları örnək göstərdi” və bu ayəni oxudu: “Allah kafirlərə Nuhun arvadı ilə Lutun arvadını misal çəkdi. Onlar Bizim əməlisaleh qullarımızdan iki qulun nikahı altında idilər. Onlar ərlərinə xəyanət etdilər’ sözü ilə zinadan başqa bir şeyi qəsd etmədi.”¹⁶*

Nuhun arvadı qeyri-məşru bir oğlan övladı daşdı. Nuh da onu öz bioloji oğlu zənn edirdi. Halbuki, o, Nuhun bioloji oğlu deyildi və Quranda da eynən qeyd edildiyi kimi, *“sənin ailəndən deyil”*. Ali-Muhəmmədin (*minhussalam*) rəvayətləri bu həqiqəti təsdiqləmişdir: *Zürərə Əbi Cəfərdən (minhussalam) nəql edir ki, o, Nuhun “Oğlum, bizimlə birlikdə gəmiyə*

¹³ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 65, səh. 326

¹⁴ *Quran*, Surə 11 (Hud), Ayə 45-46

¹⁵ *Quran*, Surə 66 (Təhrim), Ayə 10

¹⁶ *Tefsir-i Kumi*, Şeyh Ali İbrahim Kumi, cilt 2, sayfa 377

min” ifadəsi ilə bağlı buyurdu: “O, onun oğlu deyildi.” Dedim: “Axı Nuh “oğlum” dedi?” O buyurdu: “Nuh bunu bilmirdi deyə dedi.”¹⁷

İndi biz bu oğlun Quranda keçən bu cavabını başa düşürük: “*Mən bir dağa sığınacağam*”¹⁸ Bu dağın əslində fiziki dağ ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Bu, onun bioloji atası idi ki, Nuriyyə onunla Nuha (*əleyhissalam*) xəyanət etmişdi. O, nüfuzlu bir əməlsiz alim idi. Henri Korbin özünün “*Svedenborq və Ezoterik İslam*” adlı kitabında Gəmi və Nuhun oğlunun sığındığı dağ barədə dərin simvolizmi izah edən bir qnostik təfsir qeyd edir:

“[Gəmi onları dağlar kimi dalğalar içərisində apardığı zaman] (Quran 11:42), yəni: ezoterik təlimlə ehtiva olunmuş İmam öz dəvətində onun çağırışına cavab verənlərlə birlikdə elm dənizində mistik bir Gəmi kimi üzür; o, bir mistik həddən digərinə üzür ki, hər kəsə yüksək ruhani mərifəti öyrətsin; üzlaşdiyi dağlar kimi yüksələn dalğalar kağız üzərində hikmət sahibi olan, həqiqi mənada elmsiz olmalarına baxmayaraq, elm adamları olaraq keçib gedən zahir alimləridir. Eynilə dalğaların aldadıcı şəkildə yüksək dağlar görüntüsü verdikdən sonra çökdüyü kimi, onlar da İmamın önündə çökürlər. İlahi dəvət (mistik gəmi) də alim havasında olan bu insanların başları üstündən üzüb keçir. Gəmi dalğaları yaran kimi, o da onları yarıır. Onlar, dəniz dalğalarının qalxıb bir-birilə toqquşduğu kimi özlərini şişirdərək insanları öz dayaz elmləri ilə qorxutduğu halda, o (dəvət) onların üzərindən üzüb keçir... Lakin dəvətə girənlər, orada onların azdırmasından qorunurlar, bir yolçunun bir gəmidə dalğalardan qorunduğu kimi.”¹⁹

Ona görə də, İmam Əhməd Əl-Həsən (*salam və rəhmət ondandır*) həmişə Qurani, hekayələrdə təsvir edilən xarakterlərin əməllərindən müqəddəslik fərziyyələrini bir kənara qoyaraq, normal bir kitab kimi oxumağı vurğulayıb. Bu, (Qurana) şəxsiyyətlər və baş verən hadisələr barədə qərəzli fikirlərə əsaslanan qeyri-obyektiv təfsirlər vermək yerinə, onu daha obyektiv, tarixə bağlı şəkildə və daha düzgün anlamağa imkan verir. Bundan əlavə, hərfi olmayan, simvolik mənaları da nəzərə almaq önəmlidir.

Yam və Kənan barədə bəzi ərəbcə mənbələr və rəvayətlər bir yerə yığılmış və onları bir nəfərə çevirmişdir. Halbuki onlar iki ada sahib bir şəxs deyil. Onlar faktiki olaraq iki fərqli şəxslərdir. Yam suda boğulan övladdır. Kənan Kənanlıların atasıdır və tufandan sonra doğulub. Kənan xalqı Kənanın nəslidir. Bibliyada bəhsi keçən Sami dilində danışan bir qövmlər idi. Əgər bu insanların atası Kənan tufanda boğulmuş olsaydı, onlar bugün mövcud olmazdılar. Doğrusu Yam və Kənan xarakterləri ravilər tərəfindən bir xarakter halına gətirilib, çünki onların heç biri Nuhun bioloji oğlu deyil. Onlardan biri tufandan əvvəl, digəri isə tufandan sonra doğulub.

Tövrat və İncil Quranın Nuhun arvadı və oğlu barədə sözlərini sübut edir. Tövratda (Yaradılış Kitabında) deyilir:

“Nuh torpağı becərməyə başladı və bir üzüm bağı saldı. O, şərab içib sərxoş oldu və öz çadırında çılpaq uzandı. Kənanın atası Ham atasının çılpaq olduğunu gördü və bunu bayırda iki qardaşına söylədi. Sam və Yafəs bir paltar götürüb öz çiyinlərinə saldılar və dal-dalı içəri girib, atalarının çılpaq bədənini örtüldülər. Onlar üzələrini əks tərəfə çevirmişdilər ki, atalarının çılpaqlığını görməsinlər. Nuh öz sərxoşluğundan ayıldı və

¹⁷ *Təfsir Nurus-Səqələyn*, cild 2, səh. 363

¹⁸ *Quran*, Surə 11 (Hud), Ayə 43

¹⁹ *İsvedenborq və Ezoterik İslam*, Henri Korbin, səh. 118-119

*kiçik oğlunun əməlini bilib dedi: «Kənanə lənət olsun, öz qardaşlarının qullarına qul olsun». Yenə dedi: «Samın Allahı Rəbbə alqış olsun, Kənan ona qul olsun. Allah Yafəsə genişlik versin, Samın çadırlarında yaşasın. Kənan ona qul olsun».*²⁰

İncil alimləri bu hekayənin mənası və “*Kənanın atası Ham atasının çılpaq olduğunu gördü*” kəlamının təfsiri barədə fikir ayrılığındadırlar. Bunun həqiqətdə nə mənaya gəldiyini anlamaq üçün görək Levililər Kitabına baxaq: “*Atasının arvadı ilə yaxınlıq edən kişi atasının çılpaqlığını ortaya çıxarmış olur. Bunu edənlərin hər ikisi öldürülməlidir. Onlar qanlarının tökülməyinə özləri baidir.*”²¹ İndi məna aydın oldu, “atasının çılpaqlığını ortaya çıxarmaq” və ya “atasını çılpaq görmək” ifadələri qədim dövrün insanlarına görə atanın arvadı ilə yaxınlıq etmək mənasına gəlirdi, çünki insanın çılpaqlığı onun arvadıdır. Belə ki, Nuhun arvadı öz oğlunun uşağına hamilə qaldı və Nuh bu uşağa hələ doğulmamış lənət etdi, adını da Kənan qoydu, onun mənası “Qabildən” deməkdir, bu da onun haqsız əməl və ya haqsız övlad, Qabilin oğlu və ya şeytan olacağına işarə edirdi. Kənanın həqiqətən də Nuhun arvadı ilə oğlu Hamın övladı olduğu barədə məsələyə əlavə dəlil olaraq Tövratda keçən bu pasajlara nəzər salaq: “*Gəmidən çıxan Nuhun oğulları bunlardır: Sam, Ham və Yafəs. Ham Kənanın atasıdır.*”²² Yaradılış kitabında yenə buyrulur ki, “*Kənanın atası Ham atasının çılpaq olduğunu gördü və bunu bayırda iki qardaşına söylədi.*”²³ Beləliklə, sübut olundu ki, Kənanın atası elə Hamdır. Gəlin indi baxaq görək ana kimdir. Yaradılış kitabında buyrulur: “*Kənanə lənət olsun, öz qardaşlarının qullarına qul olsun.*”²⁴ Belə ki, Nuh Kənanə lənət edib onu qardaşlarına qul etdi. Bəs Kənanın qardaşları kimdir? Yaradılış kitabında deyilir: “*Allah Yafəsə genişlik versin, Samın çadırlarında yaşasın. Kənan ona qul olsun.*”²⁵ Odur ki, Kənanın qardaşları Yafəs və Sam idi. Ham isə Kənanın həm atası, həm də qardaşı idi.

Kənanın soyundan Sodom və Qomorra milləti (Lut qövmü) gəldi. Həmçinin Nəmrud və digər kafirlər və tağutlar gəldi. Onun soyundan saleh insanlar da çıxdı, çünki Allah buyurub: “*O, ölüdən diri, diridən də ölü çıxardır; yeri ölümündən sonra dirildir. Siz də belə (dirildilib) çıxardılacaqsınız.*”²⁶ Samın (*əleyhissalam*) soyundan Sami peyğəmbərlər və Adəm (*əleyhissalam*) övladlarının soyu gəldi. Rəsulullah Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurub: “*Sam (əleyhissalam) ərəblərin və yəhudilərin (bütün samilərin) atası, Yafəs Rumluların atası, Ham isə Həbəşilərin atasıdır.*”²⁷ Sam (*əleyhissalam*) Nuhun (*əleyhissalam*) vəsisi idi. Manda dininə görə Sam (*əleyhissalam*) ən önəmli peyğəmbərlər cərgəsindədir. Onların, ondan bəhs edən çoxlu sayda əlyazmaları və kitabları var. İsanın (*əleyhissalam*) möcüzələrindən biri Samın (*əleyhissalam*) dirildilib qəbirdən çıxarılması olmuşdu.

Allah Quranda buyurub: “*Bir zaman biz mələklərə: “Adəmə səcdə edin!” – demişdik. İblisdən başqa hamısı səcdə etdi. (İblis) cinlərdən idi. O, Rəbbinin əmrinə boyun əymədi. Onlar sizin düşməniniz olduğu halda, siz Məni qoyub onu və onun nəslini özünüzdə dostmu tutursunuz? Zalımlar üçün bu necə də yarıtılmaz mübadilədir!*”²⁸ Allah həmçinin buyurub: “*Mənim əhdim*

²⁰ *Bibliya*, Yaradılış Kitabı, Bölüm 9, Pasaj 20-27

²¹ *Bibliya*, Levililər Kitabı, Bölüm 20, Pasaj 11

²² *Bibliya*, Yaradılış Kitabı, Bölüm 9, Pasaj 18

²³ *Bibliya*, Yaradılış Kitabı, Bölüm 9, Pasaj 22

²⁴ *Bibliya*, Yaradılış Kitabı, Bölüm 9, Pasaj 25

²⁵ *Bibliya*, Yaradılış Kitabı, Bölüm 9, Pasaj 27

²⁶ *Quran*, Surə 30 (Rum), Ayə 19

²⁷ *Tarix Əl-Təbəri*, Təbəri, cild 1, səh. 145

²⁸ *Quran*, Surə 18 (Kəhf), Ayə 50

*zalumlara çatmaz!*²⁹ Bu o deməkdir ki, Allahın əhdi sadəcə Adəm (*əleyhissalam*) və onun soyu ilədir. İblis və onun soyu ilə deyil, yəni Allahın əhdi sadəcə möminlərlədir, kafirlərlə deyil. Bu, diqqətimizi yönəltməli olduğumuz önəmli bir nöqtədir. Ona görə də görürük ki, Allahın həqiqi dini əsrlər boyu həmişə gizli şəkildə qorunub saxlanıb.

Uca Allah Adəmə və nəslinə sakit qalmağı və ilahi təlimləri sirr saxlamağı öyrətdi. Allah Adəmə və nəslinə, Qabil və nəslinə qarşı təqiyə etməyi (həqiqəti gizləməyi) əmr etdi ki, onlar heç vaxt Allahın dinini bilməsinlər. Təqiyə etmək üçün müxtəlif səbəblər var idi. İlk olaraq, İblis və nəslinin Adəm (*əleyhissalam*) və nəslinə qarşı düşmənçiliyi və həsədi idi. İkincisi, İblis və nəslinin Allahın həqiqi dinini yaşayıb daşımaq məsuliyyətini qaldırma tutumları yox idi. Nəticədə görürük ki, bəşərə ilahi elmin sadəcə iki hərfi gəlmişdir.

Məşhur bir hədisdə deyilir ki, Qaim qiyam edəndə elmin yerdə qalan 25 hərfini gətirib insanlar arasında yayacaq. Bu 25 hərf əvvəlki 2 hərfə əlavə edilərək həqiqi tövhid və Allahın həqiqi dini haqqında bəşərin elmini tamamlayacaq. Aşağıdakı rəvayətlər bu həqiqəti ortaya qoyur:

*Əbi Əbdilləh İmam Sadiq (minhussalam) buyurdu: “Elm 27 hərfdən ibarətdir. Elçilərin gətirdiyi hər şey sadəcə iki hərfdir. Ona görə də insanlar bugünə qədər o iki hərfdən başqa heç nə bilmir. Qaim qiyam edərsə, qalan 25 hərfi də gətirib insanlar arasında yayacaq və əvvəlki iki hərfi də onlara əlavə edərək 27 hərfin hamısını insanlar arasında yayacaq.”*³⁰

*Əhlibeytdən (salam onlardandır) rəvayət edilir: “Həqiqətən də Adəm on gün xəstə oldu. Oğlu Şisə bir vəsiyyət verib əmr etdi ki, bütün elmini Qabil və övladlarından gizlətsin. Çünki Adəm bütün elmini vermək üçün Habilə seçdi deyərək Qabil Habilə həsəd edib onu öldürdü. Şisə və övladları da elmdən əldə etdikləri hər şeyi gizlətdilər, Qabilə də faydalanacaq bir elm qalmadı.”*³¹

*Müfəzzəl (əleyhissalam) nəql edir: “Mən İmam Sadiqdən (əleyhissalam) “mən də sizinlə onlar arasında möhkəm bir sədd çəkəcəyəm” ayəsinin təfsirini soruşdum və o buyurdu: “Bu, təqiyədir” “Beləcə onlar nə o səddi aşdı bildilər, nə də onu deşib keçə bildilər”, çünki biz təqiyə ilə iş görürük, onlar da onu nə aşdı bilirlər, nə də açdı bilirlər. O, möhkəm səddir və hazırda sizinlə Allah düşmənləri arasında inşa edilmiş, onların dağıdıb keçə bilmədiyi bir səddir.” Mən ondan “Ancaq Rəbbimin vədi gəldiyi zaman o, bu səddi yerlə yeksan edəcək” barəsində soruşdum. O (əleyhissalam) buyurdu: “Bu, qiyam baş verən zaman təqiyənin qaldırılması barədədir və o, Allah düşmənlərindən intiqam alacaq.”*³²

²⁹ *Quran*, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 124

³⁰ *Biharul-Ənvar*, cild 52, səh. 336

³¹ *Tarix Əl-Təbəri*, Təbəri, cild 1, səh. 107

³² *Vəsailü-Şiə*, Hürr Amili, cild 16, səh. 213

Bab 3

İBRÂHİM İLƏ OLAN ÜÇÜNCÜ ƏHD

*İbrahim soruşdu: “Övladlarım necə?” Allah buyurdu:
“Mənim əhdim zalımlara çatmaz!”*

Imam Sadiq (*minhussalam*) buyurdu: “*Qabil, atasın Habilin qurbanını qəbul etdiyini gördükdə, İblis ona dedi: “Şübhəsiz ki, Habil o atəşə ibadət edirdi”, Qabil dedi: “Mən Habilin ibadət etdiyi atəşə ibadət etmirəm. Mən başqa bir atəşə ibadət edirəm və qurbanlarımı ona edirəm, o da qurbanlarımı qəbul edir.” Beləliklə Qabil, atəş məbədi tikib ona qurbanlar verdi və onun, Rəbb Allah haqqında heç bir elmi yox idi, övladları da ondan, atəşə ibadətdən başqa heç bir miras almadı.*”¹

Bu dəlildir ki, Adəm (*əleyhissalam*) Qabili öz oğlu saymırdı və Adəm Qabilə din haqqında heç vaxt heç nə öyrətmədi. Atəş Adəmin hekayəsindən və Qabil ilə Habil tərəfindən təqdim edilən qurbanlardan bəri, əvvəl gündən ilahi dinlərdə mühüm rol oynayırdı. Atəş həm həqiqi ilahi dinlərdə, həm də saxta dinlərdə mühüm rol oynamağa davam etdi və insanlar bu ikisi arasında çaşqınlıqda qaldılar. Məsələn, Zərdüştlik dini; İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurub: “*Bu din Zərdüşt peyğəmbər (əleyhissalam) tərəfindən quruldu və adı, Zərdüştədən sonra onun tərəfdarları tərəfindən qoyuldu.*” Onlar atəşpərəst deyildilər; halbuki ondan sonra Qabilin soyu zənn etdi ki, Zərdüşt atəşpərəst olub, eynən Qabilin Adəm haqqındakı zənni kimi. Beləliklə, dini təhrif etdilər və insanlar bu barədə çaşqınlıqda qaldılar. Hal-hazırda bir çoxları düşünür ki, Zərdüştilər atəşpərəstdir.

Zərdüşt peyğəmbər (*əleyhissalam*) Nuhun (*əleyhissalam*) şəriəti ilə gedən peyğəmbərlərdən biri idi. Ona görə də atəş onlarda mühüm rol oynayır. Eyni şəkildə, Nəmrudun (*lənətullahi əleyh*) dövründəki insanlar da Qabilin dinindən qalan şeylərlə əməl edirdilər. Atəşin Nəmrudun dinində də önəmli rol oynadığını, hətta Nəmrudun İbrahimi qurbanlıq olaraq atəşə atdığını görürük. Nəmrud İbrahimi atəşə ibadət etdirməyə çalışdı, o da rədd edəndə zorla atəşə atıldı. Halbuki, Nəmrudun qurbanı qəbul olunmadı və atəş İbrahimi yandırmadı, eynilə Nəmrudun ulu babası Qabilin (*lənətullahi əleyh*) qurbanını qəbul edib yandırmadığı kimi. Yaradılış kitabından bir Yəhudi Midraşında (Rabbi rəvayəti) qeyd edilir:

“O [İbrahim] Nəmrudun hüzuruna gətirildi. Nəmrud ona dedi: “Atəşə ibadət et!” İbrahim dedi: “Onda atəşi söndürən suya ibadət edim?” Nəmrud dedi: “Suya ibadət et!” İbrahim dedi: “Elə isə, onda suyu daşıyan buluda ibadət edim?” Nəmrud dedi: “Buluda ibadət et!” İbrahim dedi: “Elə isə, onda buludu uçurdan küləyə ibadət edim?” Nəmrud dedi: “Küləyə ibadət et!” İbrahim dedi: “Onda küləyə tab gətirən insana ibadət edək?” Nəmrud dedi: “Sən sözdən söz çıxarırsan, mən atəşdən başqasına boyun əymirəm, səni də onun içinə atacağam. Qoy boyun əydiyin Allah gəlib səni ondan qurtarsın!” İbrahim qardaşı Haran orada dayanmışdı. O, öz-özünə dedi: “İbrahim qalib gəlsə, deyəcəyəm ki, mən İbrahimin tərəfdarıyam. Nəmrud qalib gəlsə, deyəcəyəm ki, Nəmrudun tərəfdarıyam.” İbrahim təndirə atılıb sağ qalanda, Harandan soruşdular: “Kimin tərəfdarısan?” O dedi: “İbrahimin!” Onlar da onu götürüb təndirə atdılar, onun qarnı yarıldı və o, atası Terakdan əvvəl öldü.”²

Nəmrud Kənanın oğlu idi, Kənan da Qabilin və İblisin (*lənətullahi əleyh*) nəslindən idi. Allah ilə ikinci əhd, Nəmrudun İbrahimi (*əleyhissalam*) öldürmə təşəbbüsü ucbatından sonlandı. Nəticədə, Allah İbrahim ilə üçüncü əhdi bağladı. Sonra Allah Nəmrud və qövmünün üzərinə əzab endirdi. O dövrdə yer üzündəki bütün insanlar bir dildə danışdılar. Lakin babillilər, Allaha etiraz edərək özləri üçün bir ad-san qazanmaq istədilər və “*göylərin*

¹ *İləuş-Şərai*, Şeyx Səduq, cild 1, səh. 3

² *Midraş (Bereşit) Rabbah*, Yaradılış Kitabı, Bölüm 38, səh. 13

zirvəsində” nəhəng bir qala – Babil qalasını tikməyə girişdilər. Allah da Babil qalasını məhv edərək onları zəlil etdi və kiçik bir həşərat ilə Nəmrudu ortadan qaldırdı. Bundan əlavə, Allah insanların dillərini qarışdırdı və onları bir-birindən fərqlənən çoxlu millətlərə, tayfalara və icmalara parçaladı.

Zeyd Əl-Şaham nəql edir ki, Əbi Əbdilləh (*minhussalam*) buyurdu: “*Həqiqətən də Allah İbrahimi nəbi etmədən öncə qul etdi və onu rəsul (elçi) etmədən öncə nəbi etdi. Və onu özünə Xəlil (Dost) qərar verməzdən öncə elçi etdi. Və onu İmam etmədən öncə özünə Xəlil etdi. Belə ki, bütün bunlar tamamlananda, Allah onun əlini tutub dedi: “Ey İbrahim! Mən səni insanlara İmam edirəm!” və məsələnin İbrahimin gözündə böyüklüyündən dolayı, o dedi: “Övladların necə?” Allah buyurdu: “Mənim əhdim zalımlara çatmaz!”*”³

Yaradılış kitabında buyurulur:

İbram doxsan doqquz yaşında olanda Rəbb ona görünərək dedi: «Küllü-İxtiyar Allah Mənəm. Mənim yolumla get və kamil ol. Əhdimi özümlə sənin aranda qoyacağam və nəslini lap çoxaldacağam». İbram üzüstə düşdü. Allah onunla danışdı dedi: «Mən sənənlə əhd bağlamışam. Sən çoxlu millətin atası olacaqsan. Daha sənə İbram deyilməyəcək. Bu gündən adın İbrahim olacaq. Çünki səni çoxlu millətin atası etdim. Nəslini lap çoxaldacağam. Səndən millətlər törədəcəyəm və nəslindən padşahlar çıxacaq. Özümlə sənənlə və səndən sonrakı nəslinin arasında əbədi əhd qoyuram ki, mən sənənlə və səndən sonrakı nəslinin Allahı olacağam. Sənə və səndən sonrakı nəslinə qərib kimi yaşadığın bu torpağı – bütün Kənan torpağını əbədi mülk olaraq verəcəyəm və onların Allahı olacağam». Sonra Allah İbrahimə dedi: «Sən və səndən sonrakı övladların nəsil boyu əhdinə əməl edin. Mənim sənənlə və səndən sonrakı nəslinə bağladığım, sizin əməl edəcəyiniz əhdin əlaməti budur: qoy aranızda olan bütün kişilər sünnət olunsun. Sünnət ətinizi kəsin; bu Mənimlə sizin aranızda olan əhdin əlaməti olacaq. Evinizdə doğulmuş yaxud nəslinizdən olmayıb bir yadellidən satın alınmış kişi cinsindən olan hər uşaq səkkizinci gün sünnət olunsun; bu, nəsiləndən-nəslə davam etsin. Evinizdə doğulmuş yaxud satın alınmış hər uşaq mütləq sünnət olunmalıdır. Beləcə Mənim əhdimin əlaməti əbədi olaraq bədəninizdə olacaq. Sünnət əti kəsilməmiş kişi cinsindən olan hər kəs xalqın arasında qovulacaq, çünki əhdimi pozmuş olacaq». Allah yenə İbrahimə dedi: «Arvadın Saraya isə artıq Saray demə. Bundan sonra onun adı Sara olacaq. Ona xeyir-dua verəcəyəm, ondan sənə bir oğul verəcəyəm. Saraya xeyir-dua verəcəyəm: o, millətlərin anası olacaq və xalqların padşahları ondan doğulacaq». İbrahim üzüstə düşdü və gülüb ürəyində dedi: «Yüz yaşlı adamın oğlu ola bilərmi? Döxsən yaşında olan Sara doğacaqmı?» Sonra İbrahim Allaha dedi: «Kaş ki İsmail Sənənlə önündə xeyir-dua alaydı!» Allah isə dedi: «Xeyr, arvadın Sara sənə bir oğul doğacaq və adını İshaq qoyacaqsan. Onunla və ondan sonrakı nəslilə əhdimi əbədi olaraq davam etdirəcəyəm. İsmail barədə dediyin sözləri də eşitdim. Ona xeyir-dua verəcəyəm, onu bəhərli edəcəyəm, nəslini lap çoxaldacağam. O, on iki başçının atası olacaq. Ondən böyük bir millət törədəcəyəm. Əhdimi isə gələcək il bu vaxt Saranın sənə doğacağı İshaqla saxlayacağam». Allah İbrahimplə söhbətini bitirərək ondan ayrılıb yuxarı çəkildi. İbrahim oğlu İsmaili, evində doğulan bütün növərləri, satın aldığı hər kəsi – öz evində kişi cinsindən olan bütün adamları götürüb həmin gün Allahın ona dediyi kimi sünnət etdi. Sünnət olunan vaxt İbrahim doxsan doqquz yaşında idi. Oğlu

³ Əl-Kəfi, Şeyx Kuleyni, cild 1, səh. 175

*İsmail isə sünnət olunan vaxt on üç yaşında idi. İbrahim oğlu İsmaillə birgə həmin gün sünnət olundu. Onunla birgə evdəki bütün kişilər – evində doğulan və yadellilərdən satın alınmış hər kəs sünnət olundu.*⁴

Allah Adəm (*əleyhissalam*) və soyu ilə, həmçinin Nuh (*əleyhissalam*) və soyu ilə əhd bağladığı kimi, İbrahim və soyu ilə də üçüncü əhd bağladı. Lakin Allah açıq-aydın buyurdu ki, bu əhd onun nəslindən sadəcə saleh kəslərlə bağlanacaq. İblisin və Qabilin soyundan gələnlər bu əhdə daxil olmayacaq. Allah İbrahimə onların əhdi üçün xüsusi bir əlamət verdi və bu, sünnət idi. Sünnət, hər zaman alimlərin, Allahın İbrahim və soyu üçün niyə məhz bu özünəməxsus əlaməti seçdiyini izah etməkdə aciz qaldığı qərribə bir əlamət olub. Adəmi Əhdin əlaməti Ağac idi, Nuhaik Əhdin əlaməti Göy Qurşağı idi, İbrahimi Əhdin əlaməti isə Sünnət idi.

Sünnət kişi cinsinin reproduktiv orqan hissəsində baş verir və bu hissə həmişə paltarla örtülür. Bəs bu kim üçün bir əlamət idi? Bu əlamət İbrahimi Əhdin qadınları, Adəmin (*əleyhissalam*) qızları və Adəmin (*əleyhissalam*) soyu üçün idi ki, onlara “sahib olmağa” izn vermədən öncə öz ərlərinin kim olduğunu bilsinlər. Onlar Adəmin (*əleyhissalam*) oğullarıdır yoxsa maskalanmış Qabilin oğulları? Bu, İblis və övladlarının bundan əvvəl Həvvanı aldatdıqları kimi onları da aldatmamaları üçün bir əlamət idi.

Yeni əhd və onun şərti olan sünnət o dövrün insanları üçün çətin idi. Allah sünnəti onların soyunun İblisin övladları ilə birləşməməsi üçün bir təmizlənmə etdi. İblis və soyu sünnətli deyildi. İsa (*əleyhissalam*) Barnaba İncilində bu məsələni açıqladı:

Və baxın! İsanı tapmaq üçün öz məmləkətindən ayrılan Kənanlı bir qadın iki oğlu ilə gəlir! İsanın öz həvariləri ilə birlikdə qarşından gəldiyini görüb qışqırdı: “İsa, Davudun oğlu, qızıma mərhəmət et, cinlər ona işkəncə edir.” İsa bir kəlimə belə demədi, çünki onlar sünnət olmayan insanlardan idi. Həvarilərin yazığı gəldi və dedilər: “Ey müəllim, onlara yazığın gəlsin! Bax gör necə ağlayıb çıxırırlar!”

İsa dedi: “Mən ancaq İsrail qövmünə göndərilmişəm.” Bu vaxt qadın iki oğlu ilə birlikdə İsanın qarşısına keçib ağlayaraq dedi: “Ey Davudun oğlu, bizə mərhəmət et.” İsa cavab verdi: “Çörəyi uşaqların əlindən alıb itlərə vermək doğru deyil.” Və İsa bunu onların təmiz olmadığı üçün dedi. Çünki onlar sünnət olmayan insanlar idi. Qadın dedi: “Ey Rəbb, itlər sahiblərinin süfrələrindən düşən qırıntıları yeyərlər.” İsa qadının sözüünə heyran qalıb dedi: “Ey qadın, sənin imanın nə böyükdür.” Və əllərini göyə qaldıraraq Allaha dua etdi və dedi: “Ey qadın, qızın xilas olub, əmin-amanlıqla yolunu get.” Qadın çıxıb getdi və evə qayıdanda qızının Allaha təsbih etdiyini görüb dedi: “Bildim ki, İsrail qövmünün Tanrısından başqa Tanrı yoxdur.” Bunun ardınca bütün yaxınları Musanın kitabında yazılan qanuna görə (Allah)ın hökmünə təslim oldular.

Həvarilər o gün İsadən soruşdular: “Ey müəllim, niyə o qadına onların it olduğu şəkildə cavab verdin?” İsa dedi: “Baxın, sizə deyirəm ki, bir it sünnətsiz bir kişidən daha yaxşıdır.” Həvarilər bundan kədərlənib dedilər: “Bu sözlər ağırdır, onları kim qəbul edə biləcək?” İsa dedi: “Əgər siz, ey ağılsızlar, ağı olmayan bir itin öz sahibi üçün nələr etdiyini düşünsəniz, mənim dediklərimin doğru olduğunu görəcəksiniz. Mənə deyən görüm, it öz sahibinin evini qoruyub, quldura qarşı həyatını ortaya

⁴ Bibliya, Yaradılış Kitabı, Bölüm 17, Pasaj 1-27

qoymazmı? Əlbəttə qoyar. Bəs qarşılığında nə görər? Döyülmə, inciklik, azacıq yemək və (yenə də) sahibinə daima sevinc dolu üz göstərər. Düz deyil?” “Düzdür, ey müəllim” deyər həvarilər cavab verdilər.

Sonra İsa dedi: “İndi düşünün ki, Allah insana nələr verir və Allahın, qulu İbrahimə verdiyi sözə etibar etməməkdə, insanın nə qədər haqsız olduğunu görün. Fələstinli Calut qarşısında İsrail padşahı Taluta Davudun dediklərini xatırlayın: “Rəbbim! Sənin qulun Sənin qulunun sürüsünə nəzarət edəndə, canavar, ayı və şirlər gəlib qulunun qoyunlarını ələ keçirdi. Bunun qarşılığında qulun gedib onları öldürərək qoyunları xilas etdi. Onlara bənzəməkdən başqa nədir bu sünnətsiz kişi? Odur ki, qulun, İsrailin Tanrısı Rəbb adına gedəcək və Allahın müqəddəs millətinə nalayiq sözlər deyən bu nəcisi öldürəcək.” Sonra həvarilər dedilər: “Söylə bizə, ey müəllim, nəyə görə insanın sünnət olmağı lazımdır?” İsa dedi: “Allahın İbrahimə olan bu əmri yerinə yetsin: İbrahim, özünün və evində olanların ön dərisini sünnət et; bu səninlə mənim aramda əbədi bir əhddir.”

Bunu deyəndən sonra İsa seyr etdikləri dağın yanına oturdu. Həvariləri də, onun sözlərinə qulaq asmaq üçün yanına gəldilər. Sonra İsa dedi: “İlk insan Adəm, şeytanın aldatması ilə Allahın Cənnətdə qadağan etdiyi yeməyi yedikdə, dərisi ruhuna üsyan etdi; bunun üzərinə o, and içib dedi: “Vallah səni kəsəcəyəm.” Və bir qaya parçası tapıb, dərisini daşın kəskin ucu ilə kəsmək üçün tutdu; bu vaxt Cəbrail tərəfindən danlandı. Və dedi: “Onu kəsəcəyəm deyər Allaha and içmişəm. Əsla yalançı olmayacağam.” Sonra mələk ona dərisinin artıq hissəsini göstərdi, o da onu kəsdi. Və bundan sonra hər kişinin öz dərisini Adəmin dərisindən aldığı kimi, o da bunu öz oğullarına tətbiq etdi və bu sünnət vacibəti nəsildən nəsilə ötürüldü.”⁵

Burada vurğulamaq istərdim ki, bu, Adəmin Fatimeyi-Zəhra (*minhussalam*) ilə yaxınlıq etməyə cəhd etməyi ilə etdiyi ilk günah olduğunun başqa bir dəlilidir. Bu, bədənin günahı idi və məxsusən cinsi günah idi. Ona görə də Adəm burada öz cinsi orqanından intiqam alaraq daşın kəskin ucu ilə onu kəsir. Çünki Allaha üsyan edən o ət onun cinsi orqanının əti idi.

Barnaba İncilindən olan rəvayəti oxumağa davam edək:

Lakin İbrahimin zamanında yer üzündə sünnətli sadəcə bir neçə nəfər var idi. Çünki bütpərəstlik yer üzündə xeyli yayılmışdı. Bunun üzərinə Allah İbrahimə sünnətlə bağlı həqiqəti söylədi və bu əhdi bağladı, “Dərisini sünnət etdirməyəcək kişini qullarım arasından əbədiyyən atacağam.” Həvarilər İsanın bu sözlərindən sonra söhbətinin ciddiyət və şiddətindən dolayı qorxudan titrədilər. Sonra İsa dedi: “Qoy, öz dərisini sünnət etdirməyən qorxsun, çünki o, Cənnətdən məhrumdur.” İsa bunu deyib ardınca buyurdu: “Bir çoxlarının ruhu Allaha xidmətə hazırdır, lakin bədən zəifdir. Bu baxımdan Allahdan qorxan insan bədənin nə olduğuna, haradan gəldiyinə və nədə yox olacağına baxmalıdır. Allah bədəni yer üzünün palçıqından yaratdı və ona bir üfürürlə həyat nəfəsini üfürdü. Bu səbəbdəndir ki, bədən Allaha xidmətdən geri qalanda, bu dünyada ruhundan nifrət etdiyi qədər, əbədi həyatda onunla birlikdə olacağı düşünülərək palçıq kimi əzilib tapdanmalıdır. İndiki halında bədəni, arzuları ortaya qoyur – o, bütün xeyirlərin amansız düşmənidir – çünki tək başına günahı arzulayan odur. İnsan bir düşməni razı salmaq uğruna Allahın, Yaradıcısının rizasını bir

⁵ Barnaba İncili, Bölüm 21-23

kənaramı atmalıdır? Buna diqqət edin, bütün vəlilər və peyğəmbərlər Allaha xidmət etmək üçün bədənlərinin düşməni olublar. Ona görə də, Allahın qulu Musaya verilən qanuna qarşı gəlməmək və gedib saxta və yalançı tanrılara ibadət etməmək üçün tərəddüd etmədən, və sevərək ölümə getməlidir.

Dağların çöllük yerlərinə qaçıb sadəcə ot yeyən və keçi dərisi geyən İlyanı xatırlayın. Ah, neçə gün ağzına yeyəcək, içəcək bir şey almadı! Ah, nə qədər də dözüb səbr elədi! Ah, nə yağışlar islatdı onu və yeddi ilə nəcis İzabelin amansız zümlərinə təhəmmül göstərdi!

Arpa çörəyi yeyən və kobud paltarlar geyən Elisani xatırlayın. Budur, sizə deyirəm ki, bədəni tərək etməkdən qorxmayan bu zatlardan padşahlar və şahzadələr şiddətli qorxurdular. Bədənin tərək edilməsi üçün bu qədəri kifayət etməlidir sizə, ey insanlar. Daş türbələrə baxsanız, bədənin nə olduğunu bilərsiniz.”⁶

Artıq sizə bir itin niyə bir sünnətsizdən daha yaxşı olduğu aydındır, çünki bir it Şeytandan və soyundan daha yaxşı və daha təmizdir. İbrahimi Əhd ona və xüsusən də nəslinə (Adəmoğullarına) məxsus bir əhd idi. Allah ona və ailəsinə öz ərazisi olan Ədn Cənnəti kimi xüsusi bir məmləkət iradə etdi. Və Allah İbrahim və nəslinə Nildən Fərata qədər olan ərazini bəxş etdi. Yəni Allah onu İbrahimə, İshaqa, İsmailə, onlardan sonra da İsrail (Yəqub) oğullarına (*hamısına salam olsun*) bəxş etdi. Çünki Allah buyurdu: “*Əhdimi isə İshaqla saxlayacağam.*”⁷ Ona görə də İsmail və soyu əhdə daxil oldular, lakin Allahın bu əhddə seçdiyi xalq İshaq oğullarıdır.

İbrahimin hekayəsinin qeyd etmək istədiyimiz maraqlı amilləri var. İlk növbədə, qeyd etmək istərdik ki, İbrahim öz bacısı Sara ilə evləndi. Əslində o, onun ögey bacısı idi. Bu onu da sübut edir ki, ilk əhddə yaxın qohumlar arasında evlilik icazəli idi. Çünki o vaxt törəyib artmaqdan başqa bir əmr və ağacdən uzaq durmaqdan başqa bir qadağa yox idi. Və Nuhaik Əhddə yaxın qohumlar arasında evlilik qanun çərçivəsində qalırdı. İbrahim və Sara da bununla gedirdilər və bu, üçüncü əhddə də qanun çərçivəsində qaldı. Yaradılış kitabı 20:1-2-də göstərilir ki, İbrahim və Sara həm bacı-qardaş, həm də ər-arvad idilər: “*İbrahim Mamredən Negev torpağına köçdü və Qadeşlə Şur arasında məskən saldı. Sonra bir müddət Gerarda qaldı. İbrahim orada arvadı Sara barəsində «bu mənim bacımdır» söylədi. Gerar padşahu Avimelek adam göndərüb Saranı apardı.*” Həmçinin İbrahim bunu Yaradılış kitabı 20:11-12-də də təsdiqləyir: *İbrahim dedi: “Düşünürdüm ki, burada Allah qorxusu yoxdur və arvadıma görə məni öldürəcəklər. O, doğrudan da, mənim bacımdır: atamız birdir, ancaq anamız ayrıdır. Mən onu arvad aldım.”*

Səhih Buxaridə nəql edilir ki, Rəsulullah Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurub: “*İbrahim Sara ilə gedəndə, tağutlardan biri onlara yaxınlaşıb dedi: “Həqiqətən də bizimlə birlikdə bir kişi var ki, onun yanında ən gözəl qadınlardan biri var, elə isə onun yanına birini göndər.” O İbrahimdən Sara barədə soruşdu: “Bu kimdir?” İbrahim dedi: “Bacım.””⁸*

Cinsi əlaqələrin İbrahimdən çox da uzaqda baş verməyən, Sodom və Qomorra şəhərlərində olan homoseksual əlaqələr də daxil olmaqla, başqa növləri də var idi. Onlara İbrahimin qardaşı oğlu Lut peyğəmbər (*əleyhissalam*) göndərilmişdi. Yaradılış 18:20-21-də qeyd edilir ki, Sodom

⁶ Barnaba İncili, Bölüm 23

⁷ Bibliya, Yaradılış Kitabı, Bölüm 17, Pasaj 21

⁸ Fəthül-Bari fi Şərh Səhih Buxari, İbn Həcər Əl-Əsqalani, səh. 450

və Qomorra əleyhində Allaha şikayətlər qaldırılırdı. Və Allah ora, araşdırma aparmaları üçün kişi formasında bir cüt mələk göndərdi: *“Rəbb yenə dedi: «Sodom və Qomorraya qarşı qalxan fəryad böyük, oranın adamlarının günahı çox ağırdır. Buna görə də aşağı enib baxacağam ki, Mənə çatan fəryadın doğru olub-olmadığını bilim.»”*

Belə ki, burada qeyd etməli olduğumuz önəmli bir həqiqət açıqlanıb. Burada görürük ki, Sodom və Qomorra camaatı Rəbbə qalxan fəryadın mənbəyi idi. Fəryad çox böyük şikayət və ya etirazdır. Beləliklə, insanlar Sodom və Qomorra camaatının qurbanına çevrilir və bundan Allaha şikayət edirdilər. Aşağıdakı, *“Yəhudilərin Əfsanələri”* kitabından olan bir yəhudi rəvayətində Sodom və Qomorra camaatının necə insanlar olduqları haqda bir fikrə sahib oluruq:

Sodom və Qomorra və digər üç düzənlik şəhərlərinin sakinləri günaha batmış və Allahsız idilər. Onların ölkələrində geniş bir dəvə var idi. Onlar hər il orada öz arvadları, uşaqları və yaxınları ilə birlikdə toplanıb ən iyrənc seks yığıncaqlarından ibarət bir neçə gün davam edən bayram keçirərdilər. Yadelli bir tacir onların ərazisindən keçsəydi, böyüyündən kiçiyinə qədər hamı onu mühasirəyə alar və sahib olduğu hər şeyi qarət edərdilər. Onun hər şeyini əlindən alar, ta ki yolçu çılpaq qalardı. Qurban etirazını bildirmək üçün hansı birinə yaxınlaşıbsaydı, onunla nəinki danışar, heç əhəmiyyət belə verməzdilər. Axırda da onlar onu şəhərdən qovardılar.

Günlərin bir günü Elam şəhərindən səyahətə çıxan bir nəfər axşam tərəfi Sodoma çatdı. Heç kim ona gecə üçün sığınacaq vermədi. Nəhayət Hedor adlı hiyləgər tülkü kimi bir nəfər onu mehribancasına öz evinə dəvət etdi. Bu Sodomlu, yadellinin ulağının belində iplə bağlı həddən artıq gözəl nadir bir xalçaya heyran olmuşdu. O, onu ondan oğurlamaq istəyirdi. Hedorun dostca inandırmacları yadellini onunla iki gün qalmağa vadar etdi. Baxmayaraq ki, o, sadəcə bir gecəlik qalmağı gözləyirdi. Yoluna davam etmək vaxtı çatanda, ev sahibindən xalça ilə ipi istədi. Hedor dedi: “Sən bir yuxu görmüsən və sənin yuxunun təvili budur: ip sənin ömrünün bir ip kimi uzun olacağına işarə edir; rəngarəng xalça isə ona işarə edir ki, sənin bir meyvə bağı olacaq ki, orada bütün növ meyvə ağacları əkəcəksən.” Yadelli təkidlə xalçasının yuxu fantaziyası yox, həqiqət olduğunu bildirdi və onu qaytarmağını tələb etdi. Hedor isə sadəcə qonaqdan hər hansı bir şey aldığıni inkar etməklə qalmadı, hətta onun yuxusunu təvil etdiyi üçün ödəniş etməsini də təkid etdi. Bu cür xidmətlərin qiymətinin adətən dörd gümüş olduğunu, lakin onun qonaq olduğunu nəzərə alaraq minnətlə üç gümüşə razı olacağını dedi. Uzun mübahisədən sonra məsələni Sodomun qazilərindən olan Şerek adlı qaziyə qaldırdılar. O da şikayətçiyə dedi ki, “Hedor bu şəhərdə etibarlı bir yuxu yozumlayan olaraq tanınır və o, sənə nə deyirsə, düzdür.” Yadelli fətva ilə razılaşmadığını bildirdi və öz haqqını tələb etməyə davam etdi. Sonra Şerek ittihamçını da, ittiham olunanı da hakim otağından qovdu. Bunu görən yerli sakinlər toplaşdı yadellini şəhərdən qovdular. Xalçasını itirdiyi üçün ağlayan yadelli öz yoluna davam etməli oldu.

Sodomun özünə layiq bir hakimi olduğu kimi, digər şəhərlərin – Qomorradakı Şarkar, Admada Zabnak, Zeboyimdə Manon şəhərlərinin də hakimləri o cür idi. İbrahimin kələsi Eliezer bu hakimlərin adlarına onların əməllərinin təbiətinə uyğun şəkildə dəyişikliklər etdi: birincini Şakkara, yəni yalançı, ikincini Şakrura, yəni baş kələkbaz, üçüncünü Kəzban, yəni saxtakar, dördüncünü də Mazliddin, yəni hökm pozan adlandırdı. Bu hakimlərin təklifi ilə bu şəhərlərdə ictimai yerlərdə yataqlar qurdular.

Nə vaxt bir yadelli gəlsə, üç kişi onun başından, üç kişi də ayağından tutub zorla yataqların birinə atardılar. Əgər o, yatağa tam yerləşmək üçün çox qısa olsaydı, həmin altı iştirakçı onun bədən üzvlərini o qədər çəkişdirib büküşdürərdilər ki, nəhayət o yatağa sığışardı; əgər o ora yerləşmək üçün çox uzun olsaydı, onu var gücləri ilə onu sıxışdırmağa çalışardılar, ta ki qurban ölmək həddinə gəlib çıxardı. Onun qışqırıqlarının qarşılığında bu sözləri deyərdilər, “Bizim məmləkətimizə girən istənilən adama belə ediləcək.”

Bir müddət sonra yolçular bu şəhərlərdən uzaq durdular. Amma əgər bəzi yazıqlar xəyanətə uğrayaraq o şəhərlərə girsəydi, onlar ona qızıl-gümüş verərdilər. Amma bir tikə də olsun çörək verməzdilər ki, acından ölsün. O ölən kimi, şəhər sakinləri gəlib ona verdikləri işarələnmiş qızıl və gümüşlərini geri götürərdilər. Və onun paltarlarını paylaşanda, onun üstündə dava salardılar, çünki onu çılpaq basdırardılar.

Bir dəfə İbrahimin köləsi Eliezer, Lutun xətrini soruşmaq üçün Saranın əmri ilə Sodoma getdi. O, şəhərə yenidən girmişdi ki, camaatın bir yadellinin paltarlarını qarət etdiyini gördü. Eliezer o səfilin haqqını müdafiə etdi. Sodomular da ona qarşı çıxdılar; biri onun alnına daş atdı və onun xeyli qan itirməsinə səbəb oldu. Daş atan qanın fışkırdığını görüb hacamat əməliyyatı etdim deyib ödəniş tələb etdi. Eliezer yaranın açılmasına səbəb olan o şəxsə ödəniş etməyi rədd etdi və hakim Şakkaranın hüzuruna gətirildi. Qərar onun ələhinə oldu, çünki o məmləkətin qanunu zərərverənə ödəniş tələb etmə haqqı verirdi. Eliezer tez bir daş götürüb hakimin alnına atdı. Bolluca qan axdığını görəndə hakimə dedi ki, “mənim borcumu o adama ver və pulun qalığını da mənə ver.”

Onların qəddarlığının səbəbi həddən artıq sərvətlərinin olması idi. Torpaqları qızıl idi, xəsislikləri və acgözlülükləri ucbatından daha çox qızıl istəyir, varlı yadelliləri öz var-dövlətlərindən həzz almaqdan məhrum etmək istəyirdilər. Bu minvalla, onlar quru yollarını su arxları ilə doldururdular ki, şəhərlərinə gedən yollar ləğv edilsin və heç kim ora yol tapa bilməsin. Onlar insanlar kimi, heyvanlara qarşı da insafsız idilər. Onların quşların yediyi şeylərdə gözü qalırdı, ona görə də onları məhv edirdilər. Bir-birləri ilə də həyasızcasına davranırdılar. Daha çox qızıla sahib olmaq üçün qətləliam törətməkdən də geri qalmırdılar. Bir nəfərin çoxlu var-dövlətə sahib olduğunu görsəydilər, onlardan ikisi ona sui-qəsd təşkil edərdilər. Onu aldadıb xarabalıqların yaxınlığına aparardılar; onlardan biri onu şirin söhbətə tutar, digəri isə onun yanında dayandığı divarın altını qazardı ki, divar onun üstünə aşıb onu öldürsün. Sonra da bu iki sui-qəsdçi onun sərvətini aralarında bölərdilər.

Başqalarının sərvəti ilə özlərini varlandırmanın digər üsulu isə onlar arasında dəbdə idi. Onlar mahir oğru idilər. Nə vaxt oğurluq etməyi ağıllarına qoysalar, ilk başda öz qurbanlarına bir miqdar pul əmanət verərdilər və verməzdən əvvəl pula tünd qoxulu ətir sürərdilər. Növbəti gecə onun evinə girib ətirin qoxusu ilə onun gizli yerini tapıb gizlətdiyi xəzinələri qarət edərdilər.

Qanunları kasıblara ziyan vurmaq üçün hazırlanırdı. Bir kəs nə qədər varlı idisə, qanun da o qədər onun xeyrinə işləyirdi. İki öküzü olan kəs bir gün çoban xidməti göstərməyə məcbur idi, amma onun bir öküzü olsaydı, iki gün xidmət etməli idi. Kasıb bir yetim, böyük sürülər bəxş edilmiş, ona zülm edəndən intiqamını almaq üçün əmanət edilmiş bütün heyvanları öldürəndən daha uzun müddət sürüləri güdməyə məcbur

edilirdi. Və gönlər soyulanda, işin təyin edilməsindəki ardıcılığı gətirmə üsuluna uyğun olaraq, iki baş heyvan sahibinə bir gön, bir baş heyvan sahibinə isə iki gön vermək lazım idi. Qayıqdan istifadəyə görə də yolçu dörd zuz verməli idi, amma özünü suyun içindən keçsəydi, səkkiz zuz verməli idi.

Sodomluların qəddarlığı bunlarla bitmədi. Lutun Paltit adlı bir qızı var idi. Bu cür adlandırılmışdı, çünki İbrahimin köməyi ilə əsirlikdən qurtulandan qısa zaman sonra dünyaya göz açmışdı. Paltit Sodomda evlənmişdi və orada yaşayırdı. Bir dəfə bir dilənçi şəhərə gəldi və hakim fətva verdi ki, heç kim ona yeməyə bir şey verməməlidir ki, o da acından ölsün. Lakin Paltitin bu bədbəxtə yazığı gəldi və hər gün quyudan su çıxarmağa gedəndə, su vedrəsində gizlətdiyi bir tikə çörəyi ona verirdi. İki günahkar şəhər olan Sodom və Qomorranın sakinləri bu dilənçinin niyə ölmədiyini başa düşə bilmədilər və ona kiminsə gizlicə yemək verdiyindən şübhələndilər. Üç nəfər dilənçinin yaxınlığında gizləndi və Paltiti ona yeməyə bir şey verən yerdə tutdu. O, insanıyyətinin əvəzini ölümlə ödəməli idi; onu atəş qalayıb yandırdılar.

Adma qövmü Sodomdan heç də geri qalmırdı. Bir dəfə bir yadelli bir gecə gecələyib səhər yoluna davam etmək niyyəti ilə Admaya gəldi. Varlı bir adamın qızı onu qarşıladı, onun xahişi ilə ona içməyə su və yeməyə çörək verdi. Adma camaatı torpaq qanununun pozulmasını eşidəndə, qızı tutub hakimin hüzurunda mühakimə etdilər, o da qızı ölümə məhkum etdi. Camaat onun üstünə başından ayağına qədər bal sürüb arıların olduğu yerdə tərək etdilər. Arılar da onu ölənə qədər sancdılar. Və bu rəhmsiz camaat onun ürək dağlayan qışqırıqlarına heç bir məhəl qoymadılar. Bundan sonra idi ki, Allah bu günah əhlinin həlak edilməsi qərarını verdi.⁹

Bu hekayə Yaradılış kitabı, 19-cu bölümdə belə davam edir:

Axşam iki mələk Sodoma gəldi. Lut şəhərin darvazası yanında oturmuşdu. O, mələkləri gördü, qalxıb onları qarşıladı və yerə qədər əyilib dedi: «Ağalarım, qulunuzun evinə girib gecələyin və ayaqlarınızı yuyun. Səhər qalxıb yolunuza davam edərsiniz». Onlar dedilər: «Yox, biz gecəni şəhər meydanında keçirəcəyik». Lut onları çox dilə tutdu, axırda onlar Lutla birgə onun evinə getdilər. Lut onları qonaq edib mayasız çörəklər bişirdi və onlar yedilər. Ancaq onlar yatmadan əvvəl cavandan tutmuş qocaya qədər Sodom şəhərinin hər məhəlləsindən olan kişilər evi əhatəyə aldılar. Adamlar Lutı çağıraraq ona dedilər: «Bu gecə sənənin yanına gələn adamlar haradadır? Onları bizim yanımıza gətir ki, onlarla yaxınlıq edəək». Lut bayıra – onların yanına çıxıb arxasınca qapını örtüdü. O dedi: «Qardaşlarım, pislilik etməyin. Mənim ərə getməmiş iki qızım var. Qızlarımı sizin yanınıza gətirim, onlara nə istəyirsiniz, edin. Ancaq bu adamlara toxunmayın, çünki onlar mənim evimin qonaqlarıdır». Kişilər qışqıraraq dedilər: «Geri çək! Bu adam burada qərirdir, ancaq ağalıq edir. İndi sənənlə onlardan da pis rəftar edəəcəyik». Onlar Luta hücum edib qapını qırmaq üçün yaxınlaşdılar. Onda içəridəki mələklər əllərini uzadıb Lutun evinə – öz yanlarına saldırlar və qapını bağladılar. Evin qapısı arxasında duran adamları kiçikdən tutmuş böyüyə qədər kor etdilər. Bu səbəbdən adamlar qapını tapa bilmədilər. Mələklər Luta dedilər: «Burada daha kimin var? Bu şəhərdə kürəkənlərin, oğulların, qızların – nəslindən olan hər kəs varsa, hamısını bu yerdən çıxart, çünki biz bu yeri məhv edəəcəyik. Bu xalqın əleyhinə qalxan

⁹ *Yəhudilərin Əfsanələri*, Luis Qinzberq, cild 1, səh. 146-156

fəryad Rəbbə gəlib çatmışdır. Buna görə də Rəbb bizi göndərib ki, onu məhv edək». Lut gedib qızlarını almaq istəyən kürəkənlərinə dedi: «Qalxıb bu yerdən çıxın, çünki Rəbb şəhəri məhv edəcək». Ancaq kürəkənləri güman etdilər ki, o zarafat edir. Səhər açılında mələklər Lutun tələsdilərək dedilər: «Qalx yanındakı arvadını və iki qızını götür get, yoxsa şəhərdəkilərin günahlarına görə məhv olacaqsan». Lut yavaş tərpəndi. Rəbb ona mərhəmət etdiyinə görə həmin şəxslər onun, arvadının və iki qızının əlindən tutub şəhərdən kənara çıxartdılar. Onları çıxaran zaman mələklərdən biri dedi: «Öz canını qurtar, arxana baxma. Bu düzənliyin heç yerində qalma, dağa qalx, yoxsa həlak olarsan». Lut onlara dedi: «Aman, ağam! İndi bu qulun sənin gözündə lütf tapdı və canımı xilas etməklə mənə göstərdiyin xeyirxahlığını çoxaltdın. Ancaq dağa çata bilmərəm, çünki bəla mənə də yetişə bilər və həlak olaram. Yaxınlıqda qaça biləcəyim kiçik bir şəhər var. Qoy oraya qaçıb canımı qurtarım. Axı o şəhər kiçikdir». Mələklərdən biri Luta dedi: «Sənin xatirinə bunu da edərim: dediyin şəhəri dağıtmaram. Tez ol, oraya qaç! Sən oraya çatmamış Mən bir şey etməyəcəyəm». Buna görə də o şəhər Soar adlandı. Günəş doğanda Lut Soara gəldi. Rəbb Sodom və Qomorranın üzərinə göydən odlu kükürd yağdırdı, bu şəhərləri, bütün düzənliyi, oranın bütün sakinlərini və torpaqda bitən hər şeyi məhv etdi. Ancaq Lutun arvadı dönüb geriyyə baxdı və duz sütununa çevrildi. İbrahim səhər erkən qalxıb Rəbbin önündə durduğu yerə getdi. Oradan Sodom və Qomorraya, bütün düzənliyə baxdı. O, yerdən kürə tüstüsü kimi bir tüstü qalxdığını gördü. Allah düzənlikdəki şəhərləri məhv etdiyi zaman İbrahimi xatırladı. Buna görə də Lutun yaşadığı şəhərləri dağıdarkən onu fəlakət içindən çıxartdı. Lut iki qızı ilə birgə Soardan çıxıb dağda yaşadı. Çünki Soarda yaşamaqdan qorxurdu. O, iki qızı ilə bir mağarada qaldı. Onun böyük qızı kiçiyinə dedi: «Atamız qocalıb və bu dünyada insan adətinə görə yanımıza girməyə bir kişi yoxdur. Gəl atamıza şərab içirək və onunla yataq ki, öz atamızdan nəslimiz olsun». Onlar o gecə atalarına şərab içirdilər. Böyük qız içəri girib atası ilə yatdı, atası isə onun nə vaxt yatıb-durduğunu bilmədi. O biri gün böyük qız kiçiyinə dedi: «Mən dünən gecə atamla yatdım. Gəl bu gecə də ona şərab içirək və sən də onunla yat ki, öz atamızdan nəslimiz olsun». O gecə yenə atalarına şərab içirdilər. Kiçik qız qalxıb onunla yatdı, atası isə onun nə vaxt yatıb-durduğunu bilmədi. Lutun iki qızı beləcə atalarından hamilə oldu. Böyük qız bir oğul doğdu və onun adını Moav qoydu. O, indiki Moavlıların əcdadıdır. Kiçik qız da bir oğul doğdu və onun adını Ben-Ammi qoydu. O, indiki Ammonluların əcdadıdır.¹⁰

Bundan əlavə Sodomda və ətraf şəhərlərdə tez-tez qətlialmlar və haqsızlıqlar olurdu. Mələklərin ziyarəti ilə açıq aydın görürük ki, istisnasız olaraq şəhərin hər yerindən cavan və qoca, bütün kişilər bu mələklərə təcavüz etmək üçün gəldilər. Bu o deməkdir ki, bütün şəhər yeni ziyarətçi sandıqları istənilən kəsə təcavüz etməklə məşğul idi. Bu da onların, kişi şəklində bürünmüş iki mələyi qaçıraraq təcavüz etsinlər deyərək Lutun evinə girməyə cəhd etmələri ilə açıq-aydın nümayiş etdirilir.

Həmçinin görürük ki, şəhərdə Lutun qızları ilə evlənəcəklərinə söz vermiş və şəhərin sakinlərindən olan iki kürəkəni var idi. Bu o deməkdir ki, bu iki kürəkən Lutun öz qızlarını cinsi əlaqə qurmaları üçün camaata təklif etməsinə etiraz etmədi. Lut necə bir peyğəmbər ola bilər ki, öz qızlarını qrup seksinə üçün təklif edir, üstəlik onlar sözlü olduqları halda? Bu ona görə

¹⁰ *Bibliya, Yaradılış Kitabı, Bölüm 19, Pasaj 1-38*

olmalı idi ki, o zamanda ilk üç əhddə bu növ cinsi əlaqələri (məs. qrup seks) qadağan edən heç bir hökm yox idi. Bəs onda biri homoseksuallığın da (o zamanda) hələ qadağan olunmadığını da iddia edə bilməzdimi? Homoseksuallıq Musəvi Əhddə haram edilir və Levililər 18:22-də açıq-aydın qeyd edilir: *“Kişi qadınla yaxınlıq etdiyi kimi kişi ilə yaxınlıq etməsin, bu, iyrəncdir.”*

Yenə Levililər 20:13-də: *“Kişi qadınla yaxınlıq etdiyi kimi kişi kişi ilə yaxınlıq edərsə, hər ikisi iyrənc iş görür və onlar öldürülməlidirlər; qanlarının tökülməyinə özləri baidir.”* Və cavab məlumdur, bu doğrudur, nə olur olsun homoseksuallıq əməlinin özü bir günah idi, çünki bu Allahın *“törəyib çoxalın”* əmrinə birbaşa zidd idi, çünki homoseksual əlaqədən heç bir övlad dünyaya gəlmir. İlahi hökmlər baxımından, Sodom və Qomorra camaatı əhdin bir neçə böyük hökmünü pozmaqda gühankar idilər. Tez-tez pozduqları o hökmlərdən biri qətl, digəri isə Allahın, törəyib çoxalmaq əmri idi ki, Allah tərəfindən Adəmə (*əleyhissalam*), sonra da Nuha (*əleyhissalam*) verilmiş və İbrahim tərəfindən üçüncü əhddə də heç vaxt ləğv edilməmişdi. Və öncəki əhddən olan hər hansı bir hökm və ya əmr yeni əhd tərəfindən tənzimlənmədiyi və ya ləğv edilmədiyi müddətcə qüvvədə qalır. Quranda məsələnin bu olduğu aydınlaşır. Əraf Surəsi, 80-84-cü ayələrdə buyrulur: *“Lutu da (xatırla). Bir zaman o, öz qövmünə demişdi: “Sizdən əvvəl ələmlərdən heç kəsin etmədiyi iyrənc əməli sizmi edəcəksiniz? Siz, qadınları qoyub şəhvətlə kişilərin yanına gedirsiniz. Həqiqətən, siz, həddi aşmış adamlarsınız”. Onun qövmünün cavabı: “Onları yurdunuzdan çıxarın. Axı onlar təmizliyə can atan adamlardır” – deməkdən başqa bir şey olmamışdı. Biz onu və ailəsini xilas etdik. Yalnız arvadından başqa. O, geridə qalanlardan oldu. Biz onların üstünə (daşlardan) yağış yağdırdıq. Bir gör günahkarların aqibəti necə oldu.”* Və Quranda Şüəra Surəsində 165 və 166-cı ayələrdə buyrulur: *“Doğrudanmı siz insanlar içində ancaq kişilərlə yaxınlıq edir və Rəbbinizin sizin üçün yaratdığı qadınlarınızı tərkdirirsiniz? Siz, həqiqətən də, həddi aşan adamlarsınız.”*

Quran açıq-aydın buyurur ki, bəlkə də bu şəhərlərin bəzi camaatının arvadları olduğu halda, əksəriyyət qadınları tamamilə tərkdir edib kişilərə yaxınlaşır və arvadlarını qoyub şəhvətlərini kişilərlə öldürürdülər. Bu da o demək idi ki, Sodom və Qomorra camaatı Allahın ilk *“törəyib çoxalın”* əmrini pozurdular. Onlar qadınlarla cinsi əlaqədən tamamilə uzaq dururdular. Bu da onların əzaba layiq olma səbəblərindən biridir. Bundan əlavə, onlar onsuz da şəhəri ziyarət edənləri və günahsız insanları öldürdükleri üçün qınanırdılar. Lutun hekayəsindən bəzi çox önəmli nöqtələri də açıqlamaq istərdik:

1. Diqqət etdik ki, necə ki, Nuha öz arvadını özü ilə götürməyə icazə verildi, sonra da xəyanəti və şərri ucbatından ziyana uğradı, eyni şəkildə, Luta da öz arvadını götürməyə icazə verildi və o da şəhərin çıxışında arxaya döndü və həlak oldu.
2. Görürük ki, alkoqol qəbul edilməsi üçüncü əhddə hələ də caiz idi. Lut və qızları da onu qəbul edirlər.
3. Həmçinin qeyd etmək istərdik ki, ata ilə qızları arasında cinsi münasibətlər də icazəli idi və ilk üç əhddə buna məhdudiyət qoyan heç bir hökm yox idi. Lut öz qızları ilə bu izdivacı edir və ondan iki millət törəyir. O həmçinin öz qızlarını evindən kənardə camaatla qrup seks üçün təklif edir. Biz Sodom və Qomorra camaatının qrup seks və ya seks yığıncaqları ilə məşğul olduğunu bilirik.

4. Sodom və Qomorra camaatı Lut və ailəsi haqqında deyir: *“Onlar təmizliyə can atan adamlardır.”* Bu birbaşa sünnət etməyə istinad edir ki, Lut da artıq İbrahimi Əhdə bağlı olaraq bunu edirdi. Və sünnət sözünün ərəbcədən hərfi tərcüməsi “təmizlik” deməkdir.
5. Lut öz qızlarını təklif edəndə Sodom və Qomorra camaatı ona dedi: *“Bilirsən ki, sənin qızların üçün bizim haqqımız yoxdur. Nə istədiyimizi də yəqin ki, bilirsən.”*¹¹ Bu o deməkdir ki, onların onun qızları üzərində heç bir haqları yox idi, çünki onlar sünnətsiz idilər və İbrahimi Əhdə bağlı olan qadınlar sadəcə sünnətli kişilərlə, yəni Adəm oğulları ilə evlənirdilər, Qabilin soyu ilə yox.
6. Lut Sodom və Qomorra şəhərlərini tərk etməkdə tərəddüd etdi və Mələklər tərəfindən oradan çıxarılmalı oldu, daha sonra o, çox uzağa getmək istəmədi və ona yaxınlıqda olan bir şəhərdə sığınacaq verildi. Bu tərəddüd Lutun peyğəmbər olaraq fəaliyyət göstərdiyi dövrdə olan qüsurlarından biri idi.

Homoseksuallığa gəldikdə, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənə izah edib ki, cinslərin təbii meyletməsi budur ki, kişilər qadınlara, qadınlar da kişilərə meyl edir. O (*minhussalam*) vurğulayıb ki, homoseksual olan bir çox insanlar iki səbəbdən biri ucbatından bu cür oldular. Ya uşaq istismarı qurbanına çevrilərək, ya da bu cür doğularaq – valideynlərindən və ya nənə-babasından biri homoseksual olub və ya eyni cinsə qarşı meylli olub. Bu o deməkdir ki, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bir çox dinlərdə, xüsusən də İslam dinində olan bu ənənəvi baxışı inkar edir: “homoseksuallar sadəcə olaraq öldürülməli ya da daşqalaq olunmalı olan pozğunlardır.” Əksinə İmam buyurur ki, kişilərdə və qadınlarda təbii cinsi meyletmə əks cinsə qarşı olmalıdır, bu da çoxalma məqsədi daşıyırdı. Əslində homoseksuallar eyni cinsə meyletmə hislərindən dolayı gərək günahlandırılmasınlar. Çünki bir çox hallarda bu ya onlara irsən keçmiş genetik xüsusiyyətdir, ya da uşaq istismarının qurbanı olduqlarına görədir. Bunların heç biri onların günahı deyil.

İraqda dəvətin başlanğıcında, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) möminlər üçün ilk dəfə ibadət evi açanda, ora bir homoseksual kişi gəldi. İmamın (*minhussalam*) tərəfdarları bildirdilər ki, onun oranı tərk etməyini istəyirlər. Çünki onların fikrincə, onun onların arasında olması onları və dini hörmətdən salacaq. Çünki o, şəhərdə homoseksual olaraq tanınırdı. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bunu eşitcək çox qəzəbləndi və onlara dedi: *“Mən Allahın qapılarını onun üzünə bağlasam, bəs o kimin qapısını döyəcək?”* Və o, həmin adamı geri çağırırdı. Eyni şəkildə, bizim dinimiz və icmalarımız homoseksuallara və bütün həyat yollarından olan insanlara qucaq açır. Çünki Allahı axtarmaqda səmimi olan kəs, daxilən münafiq olduğu halda saxta dindarlıq göstərən kəsdən daha şərəflidir.

Sodom və Qomorranın yerləşdiyi yerə gəldikdə; dünyanın ən alçaq nöqtəsi İordaniya və Fələstin ərazisində, dəniz səviyyəsindən təxminən 416 metr aşağıda yerləşən Ölü Dənizdir. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) təsdiqləyib ki, Ölü Dəniz üç səmavi din olan Yəhudilik, Xristianlıq və İslamda Allah tərəfindən dağıdılmış Sodom və Qomorra şəhərlərinin yerləşdiyi yerdir. O (*minhussalam*) buyurub: *“Ölü Dəniz hazırda quruyur və orada insanların fikirlərini dəyişəcək qədim artefaktlar ortaya çıxacaq. Əgər gizlətməsələr çox şey dəyişəcək.”*

Qurani-Kərimdə buyrulur: *“Əmrimiz gəldikdə onun ən yüksək nöqtəsini ən alçaq nöqtəsinə çevirdik.”*¹² Səhv tərcümə edənlər ayəni bu cür tərcümə ediblər: *“Əmrimiz gəldikdə*

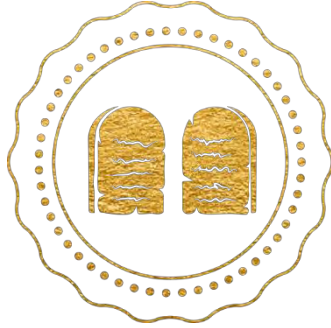
¹¹ *Quran*, Surə 11 (Hud), Ayə 79

¹² *Quran*, Surə 11 (Hud), Ayə 82

[şəhərin] ən yüksək nöqtəsini ən alçaq nöqtəsinə çevirdik.” Və ya bu cür: “*Əmrimiz gəldikdə, şəhərin altını üstünə çevirdik.*”

Lakin məsələnin həqiqəti budur ki, Ərəbcədə şəhər sözü keçmir, deyilir ki, “*onun ən yüksək nöqtəsini ən alçaq nöqtəsinə çevirdik*”. Əgər bu gün Ölü Dəniz yer üzünün ən alçaq nöqtəsidirsə, onda o, (bir vaxtlar) yer üzünün ən yüksək nöqtəsi olmuş olmalı idi. Yer üzündə ən yüksək nöqtə, bir vaxtlar Everest dağından da hündürdə yerləşən Sodom və Qomorra şəhərləri idi. Allah oranı dağıtdı və ən alçaq nöqtə etdi. Bir gecədə dünyanın ən yüksək nöqtəsindən ən aşağı nöqtəsinə.

Bab 4

MUSA İLƏ OLAN DÖRDÜNCÜ ƏHD

Dedilər: “Ey Musa! Bizim üçün Rəbbinə sənə verdiyi əhd ilə dua et!”

Ibrahimin və Musanın (*onlara salam olsun*) əhdləri arasında çox şeylər baş verdi və Allahın İbrahim oğulları barədə olan sözləri tamamlandı: *“Rəbb İbrama dedi: «Yəqin bil ki, nəslin yad ölkədə qərib olacaq, orada olan millətə köləlik edəcək və onlara dörd yüz il zülm ediləcək.»*¹

Yaqub və Yusif (*onlara salam olsun*) ailələri ilə birlikdə Misirə daxil oldular və Yusif vəfat edəndən sonra İsrailoğulları Misirdə 400 il kölə oldular, ta ki vəd edilmiş qurtarıcıları olan Musa (*əleyhissalam*) zühur edənə qədər. İsrailoğullarının kölə edilmələrinin səbəbi onların İbrahim ilə olan əhdi pozmaları idi. Yusifin vaxtında, təkallahlı padşah olan Axenatonun (*əleyhissalam*) hakimiyyəti dövründə onlar Misirdə böyük nemət içində yaşayırdılar. Lakin Kral Axenatonun vəfatından sonra oğlu Kral Tut doqquz yaşında hakimiyyətə gəldi. O dövrdə onu arvadının qohumları və din xadimləri idarə edirdilər. Onlar Tutu atasının qərarlarından döndərib krallığın dinini əvvəllər inandıqları çoxallahlı dinə qaytarmağa vadar etdilər. Sonra da onu öldürdülər.

O dövrdə İsrailoğulları imanlarının zəifliyindən, ölüm qorxusundan və dünya sevgisindən dolayı sakit qaldılar və heç nəyə etiraz etməyərək Misirin yenidən qurulmuş saxta tanrılarına və saxta dinlərinə qucaq açdılar. İsrailoğulları hətta İbrahimin (*əleyhissalam*) dinindən uzaqlaşaraq saxta tanrılara və Misir tanrılarına ibadət etməyə başladılar. Beləcə də İbrahimi Əhdi pozaraq özlərinə ilahi cəza və əzab gətirdilər. Ona görə də Allah İsrailoğullarını Misirlilərlə dəyişdirdi, Misirlilər də onları kölə etdilər. Adəmi Əhdi pozmanın cəzası Ədn Cənnətindən qovulmaq idi. Sonra Adəm (*əleyhissalam*) tövbə etdi və Allah onu bağışladı və əhdi bərpa etdi. İnsanlar Adəmi Əhdi bir daha pozduqdan sonra Allah onları tufanla cəzaladı. Nuhdan sonrakı nəsillər və Nəmrud Nuhaik Əhdi pozduqda, Allah onları dağılıb səpələnmə və dillərinin qarışması ilə cəzaladı. İbrahimin (*əleyhissalam*) övladları üçüncü əhdi pozduqda, Allah onları 400 il köləliklə cəzaladı və Musa (*əleyhissalam*) ilə yeni əhd bağladı. Və Rəbb Çıxış kitabında, 19-24-cü bölümlərdə yeni əhdin hökm və qaydalarını qoydu:

Bölüm 19

*Musa isə dağa – Allahın hüzuruna çıxdı. Rəbb onu dağdan çağıraraq dedi: «Yaqub nəslinə, İsrail övladlarına belə söylə: “Misirlilərə nələr etdiyimi, sizi qartal qanadlarında daşdıığım kimi yanıma gətirdiyimi siz özünüz gördünüz. İndi isə əgər sözümə diqqətlə qulaq asıb əhdimə riayət etsəniz, siz bütün xalqlar arasından mənə məxsus xalq olacaqsınız. Bütün yer üzü mənimdir; Siz isə mənə xidmət edən kahinlər padşahlığı, müqəddəs millət olacaqsınız”. Bu sözləri İsrail övladlarına söylə».*²

Bölüm 20

Allah bütün bu sözləri belə söylədi: «Səni Misir torpağından, köləlik diyarından çıxaran Allahın Rəbb mənim. Məndən başqa allahların olmasın. Özün üçün heç bir oyma büt, nə yuxarıda – səmada və ya aşağıda – yerdə, nə də yerdən aşağıya yığılan sulardakı şeylərin heç birinin surətini düzəltmə. Belə şeylərə səcdə qılaraq ibadət etmə. Çünki mən, sənin Allahın Rəbb, qısqanc Allaham. Mənə nifrət edən ataların cəzasını üç-dörd nəslə qədər övladlarına çəkdirərəm. Məni sevib əmrlərimə əməl edənlərin isə minlərlə nəslinə məhəbbət göstərəm. Allahın Rəbbin adını boş yerə dilinə gətirmə. Çünki Rəbb öz adını boş yerə dilinə gətirəni cəzasız qoymaz. Şənbə gününü yadda

¹ *Bibliya*, Yaradılış Kitabı, Bölüm 15, Paaj 13

² *Bibliya*, Çıxış Kitabı, Bölüm 19, Pasaj 3-6

saxlayıb təqdis et. Altı gün çalışıb bütün işlərini gör. Lakin yeddinci gün Allahın Rəbbin Şənbə günüdür. Bu gün sən, oğlun, qızın, qulun, qarabaşın, heyvanların, yanında qalan yadelli də heç bir iş görməsin. Çünki altı gün ərzində Rəbb göyləri və yeri, dənizi və kainatdakı hər şeyi yaratdı, yeddinci gün isə istirahət etdi. Bunun üçün Rəbb Şənbə gününə bərəkət verib onu müqəddəs saydı. Ata-anana hörmət et ki, Allahın Rəbbin sənə verdiyi torpaqda ömrün uzun olsun. Qətl etmə. Zina etmə. Oğurluq etmə. Qonşuna qarşı yalandan şahidlik etmə. Qonşunun evinə tamah salma. Heç kimin arvadına, quluna, qarabaşına, öküzünə, eşşəyinə – heç bir şeyinə tamah salma». Bütün xalq göy gurultusunu, şimşəkləri, şeypur səsinə, dağın tüstülənməsini eşidib görəndə qorxub sarsıldı və uzaqda durdu. Musaya dedilər: «Sən bizimlə danış, biz də eşidək. Qoy Allah bizimlə danışsın, yoxsa ölərik». Musa xalqa dedi: «Qorxmayın, Allah ona görə gəlib ki, sizi sınağa çəksin və siz günah etməmək üçün Onun qorxusu qarşınızda olsun». Xalq uzaqda duranda Musa orada Allahın olduğu qatı qaranlıqda yaxınlaşdı. Rəbb Musaya dedi: «İsrail övladlarına belə de: “Siz gördünüzdə ki, mən sizinlə göylərdən danışdım. Mənimlə yanaşı olan başqa allahlar düzəltməyin, özünüzdə qızıldan və gümüşdən allahlar düzəltməyin. Mənim üçün torpaqdan qurbangah düzəldib yandırma və ünsiyyət qurbanları olaraq öz qoyun-keçi və mal-qaranı onun üstündə qurban gətir. Adım çəkildən hər yerdə yanına gəlib sənə bərəkət verəcəyəm. Əgər Mənim üçün daşdan qurbangah düzəltəsən, yonma daşdan tikmə, çünki onun üzərində alətlə işləsən, onu murdar edərsən. Ayıb yerin açılmamaq üçün mənim qurbangahıma pilləkənlə çıxma”.

Bölüm 21

Sən onların qarşısına bu hökmləri qoymalısan: Sizdən biri İbrani qul alarsa, o qul altı il qulluq edib yeddinci il pulu ödəmədən azad olunsun. Əgər qulun tək gəlibsə, qoy tək də getsin; yox, əgər arvadı vardısı, qoy arvadı ilə getsin. Əgər qul sahibi quluna arvad veribsə və qulun arvadı oğlan yaxud qız doğubsa, arvadla uşaqları ağası üçün qalsın. Qul isə tək getsin. Lakin qul təkidlə: “Ağamı, arvadımla uşaqlarımı sevirəm və azad olmaq istəmirəm” desə, onda qoy qulun ağası onu məbədə – Allahın hüzuruna gətirsin. Qulunu qapıya yaxud qapının yan taxtasına söykəyib qulağını bizlə deşsin. Bu qul ağasına ömürlük qulluq etsin. Bir adam qızını qarabaş olaraq satarsa, qız kişi qullar kimi azad olmasın. Əgər o qız onu özü üçün təyin edən ağasının gözündə pis görünərsə, ağası qızın ödənmə pulunu qəbul edib onu azad etsin; o ağanın qızı yadellilərə satmağa ixtiyarı yoxdur, çünki o qızla xaincəsinə rəftar etdi. Əgər ağa onu oğlu üçün təyin edibsə, onunla adətə görə öz qızı kimi rəftar etməlidir. Əgər o adam ikinci arvad alırsa, birinci arvadını yemək və paltar təminatından və arvadlıq hüququndan məhrum etməsin. Əgər əri bu üç haqqı qadına vermirsə, qoy bu qadın heç nə ödəmədən azad edilsin. Adam vurub öldürən şəxs öldürülməlidir. Lakin o şəxs öldürmək qəsdində olmasa və ölüm Mənim iznidlə olsa, o zaman onun üçün bir yer təyin edərim ki, oraya pənah aparsın. Bir adam qonşusunu qəsdən hiylə ilə öldürsə, o adamı hətta mənim qurbangahımdan götür ki, öldürülsün. Atasını yaxud anasını döyən adam öldürülməlidir. İnsan oğurlayıb satan yaxud saxlayan adam öldürülməlidir. Atasını yaxud anasını söyən adam öldürülməlidir. Adamlar münaqişə edəndə başqa adamın daşla yaxud yumruqla vurduğu bir adam ölməyib yatağa düşərsə və sonra yataqdan qalxıb əl ağacı ilə bayırda gəzərsə, onu vuran adam cəzasız qalsın və yatdığı müddətin əvəzini ödəsin, sağalana qədər ona qayğı göstərsin. Bir adamın dəyənəklə vurduğu qulu yaxud qarabaşı zərbədən ölərsə, o adam cəzalandırılmalıdır. Əgər qul yaxud

qarabaş bir-iki gün ərzində ölməsə, ağa cəzalandırılmasın; çünki qul yaxud qarabaş ağanın əmlakıdır. Adamlar dalaşanda bir hamilə qadın ona dəyən zərbədən uşaq salarsa və başqa ziyan ona dəyməsə, o qadının ərinin tələbi ilə təqsirkar adam hakimlərin təyin etdiyi məbləğdə cərimə ödəməlidir. Əgər qadına ziyan dəyibsə, təqsirkar adam can əvəzinə can, göz əvəzinə göz, diş əvəzinə diş, əl əvəzinə əl, ayaq əvəzinə ayaq, yanıq əvəzinə yanıq, yara əvəzinə yara, zədə əvəzinə zədə ödəsin. Ağa qulunun yaxud kəzinin gözüne vurub onu kor edərsə, gözün əvəzinə onu azad etsin. Əgər ağa qulunun yaxud kəzinin dişini sındırsa, dişin əvəzinə qulunu azad etsin. Mal-qaradan olan heyvan kişini yaxud qadını buynuzla vurub öldürərsə, heyvan daşqalaq edilsin; onun əti yeyilməsin, heyvan sahibi isə günahsız sayılsın. Lakin əgər heyvan o vaxta qədər vurağan olub, sahibi isə bundan xəbərdar edilsə də, onun qarşısını almağa və nəticədə heyvan kişini yaxud qadını öldürərsə, heyvan daşqalaq edilsin, sahibi isə öldürülsün. Əgər heyvanın sahibindən ödənmə pulu istənilirsə, o istənilən pulun məbləğini ödəyib canının əvəzini ödəyə bilər. Oğlanı ya qızı buynuzlayan heyvana qarşı eyni hökm işlənsin. Əgər heyvan qulu ya kəni buynuzu ilə vursa, ağasına otuz şəkəl gümüş verilsin, heyvan isə daşqalaq olsun. Bir adam quyunu açıb ya da qazdığı quyunun üstünü örtməyə və ora mal-qara yaxud eşşək düşsə, quyunun sahibi zərəri ödəsin; heyvanın dəyərini sahibinə versin, ölən heyvan isə o adama qalsın. Bir adamın mal-qarası başqasının mal-qarasını vurub öldürsə, sahiblər həm sağ qalan heyvanı satın dəyərini yarı bölməli, həm də ölü heyvanı yarı bölməlidirlər. Amma heyvanın o vaxta qədər vurağan olduğu məlum olanda onun qarşısını almayan sahibi heyvanın əvəzinə heyvan verib zərəri ödəsin; ölən heyvan isə ona qalmalıdır.

Bölmə 22

Bir adam mal-qara yaxud qoyun-keçidən oğurlayıb kəsər yaxud satarsa, qoy o adam mal-qara əvəzinə beş heyvan, qoyun-keçi əvəzinə dörd heyvan verib zərəri ödəsin. Əgər gecə oğru birinin evinə girərkən yaxalanıb öldürülsə, qoy qanı batsın. Əgər hadisə gün doğandan sonra baş versə, qan tökən müqəssir sayılsın. Oğru zərəri ev yiyəsinə ödəməlidir. Əgər oğrunun zərəri ödəməyə gücü çatmırsa, qoy oğurluğuna görə özü satılsın. Əgər oğurlanan mal-qara, eşşəklər ya qoyun-keçi oğrunun əlində diri tapılsa, qoy oğru zərəri ikiqat ödəsin. Bir adam öz tarlasında yaxud üzüm bağında otardığı heyvanları başqa adamın tarlasına otlamağa buraxarsa, o adam öz tarlasının yaxud üzüm bağının ən yaxşı barından zərəri ödəsin. Alışan od kollara düşüb dərz, əkin yaxud tarlanı məhv edərsə, yanğını yandıran adam zərəri ödəməlidir. Bir adama saxlamağa verilən gümüş yaxud əşya onun evindən oğurlanarsa və oğru tapılırsa, zərəri ikiqat ödəsin. Əgər oğru tapılmasa, evin sahibi Allahın hüzuruna yaxınlaşıb and içsin ki, başqa adamın əmanətinə xəyanət etməyib. Hər hansı itmiş bir əşya – mal-qara, eşşək, qoyun-keçi, paltar barədə “bu mənimdir” deyən iki tərəfin mübahisəli işi Allahın hüzuruna gətirilməlidir; Allahın haqsız çıxardığı adam o birisinə zərəri ikiqat ödəməlidir. Bir adama saxlamağa verilən başqa adamın eşşəyi, mal-qarası, qoyun-keçisi yaxud başqa bir heyvanı heç kəs görmədən ölər, yaralanar yaxud aparılırsa bu adamlar arasında Rəbbin adına içilən and olsun ki, biri o birisinin əmanətinə xəyanət etməyib. Qoy heyvanın sahibi bunu qəbul etsin, ona zərəri ödəməsin. Əgər heyvan həmin adamdan oğurlanıbsa, onu saxlayan adam zərəri sahibinə ödəsin. Əgər heyvan vəhşi heyvan parçalayıbsa, onu saxlayan adam parçalanan heyvanı sübut kimi sahibinə gətirsin, zərərinə isə ödəməsin. Bir adamın borc aldığı heyvan sahibinin yanında

olmayanda yaralanar yaxud ölərsə, o adam zərəri ödəməlidir. Əgər heyvanın sahibi yanındadırsa, zərər ödənməməlidir. Əgər heyvan muzdla tutulubsa, zərər muzd haqqına daxil edilir. Bir adam nişanlı olmayan bakirə qızı tovlayıb onunla yaxınlıq edərsə, qıza görə başlıq verib onu özünə arvad etməlidir. Əgər qızın atası onu o adama ərə verməyə qəti razı deyilsə, o adam bakirə qızların başlığına müvafiq məbləğdə pul ödəsin. Cadugər qadın sağ qalmasın. Heyvanlarla cinsi əlaqəyə girən hər kəs öldürülməlidir. Rəbdən başqa digər allahlara qurban gətirən adam tamamilə məhv olunsun. Qərib adama nə haqsızlıq, nə də zülm edin, çünki siz özünüz də Misir ölkəsində qərib idiniz. Heç bir dul qadına və yetimə əziyyət verməyin. Əgər bunlardan birinə əziyyət versəniz və o mənə fəryad etsə, mən hökmən fəryadını eşidəcəyəm. Qəzəblənilib sizi qılıncdan keçirəcəyəm. Arvadlarınız dul, uşaqlarınız isə yetim qalacaq. Xalqıma, yanında yaşayan kasıba pul borc versəniz, onunla sələmçi kimi rəftar etməyin, üstünə sələm qoymayın. Əgər başqasının paltarını girov alırsınızsa, gün batandan əvvəl ona girovu qaytarın. Çünki bu paltar onun yeganə örtüyü və əyninin geyimidir. Bəs o adam yatanda nə ilə üstünü örtün? O mənə fəryad edəndə səsini eşidəcəyəm, çünki mən lütfkaram. Allaha küfr etmə və xalqın başçısına lənət etmə. Öz məhsulunu və şirə təqdimlərini mənə gətirməyini gecikdirmə. İlk oğullarını mənə həsr et. Mal-qaranın və qoyun-keçinin ilk balaları ilə də belə et: yeddi gün onları anaları ilə qoyub, səkkizinci gün mənə həsr et. Mənim üçün müqəddəs xalq olun. Məhz buna görə də vəhşi heyvanın çöldə parçaladığı heyvanın ətinə yeməyin, onu itlərə atın.

Bölüm 23

Boş xəbər gəzdirməyin. Yalançı şahid olmaq üçün haqsız adamla əlbir olmayın. Şər iş görəndə izdihama qoşulmayın. Məhkəmədə çoxları ilə birləşərək ədaləti təhrif edib yalançı şahid olmayın. Kasıba da məhkəmədə meylini salma. Sən düşmənin azmış buğasına, inəyinə yaxud eşşəyinə rast gəlsən, sahibinə qaytarmalısın. Sənə nifrət edən adamın eşşəyini yükü altında yığılmış halda görəndə onu tərk etmə; ona kömək et ki, bu yükəndən azad olsun. Möhtac olan adamın məhkəmə işində ona qarşı ədaləti təhrif etmə. Yalan işdən uzaq ol. Günahsız və salehə ölüm hökmü vermə. Çünki mən haqsıza bəraət qazandırmayacağam. Rüşvət alma, çünki rüşvət gözüaçıqları kor edər, salehlərin sözlərini isə təhrif edər. Qəribə zülm etmə. Siz də qəribliyi hiss etmişsiniz, çünki özünüz də Misir ölkəsində qərib idiniz. Altı il torpağınızı əkin və məhsulunu yığın. Yeddinci il ona əl dəyməyin ki, xalqınızdan olan möhtaclar oradan yesin. Onlardan artıq qalanı isə çöl heyvanları yesin. Üzüm və zeytun bağlarınızda da belə hərəkət edin. Altı gün işlərinizi görün, yeddinci gün isə istirahət edin ki, mal-qaranız və eşşəyiniz rahatlınsın, evinizdə doğulan qullar və qəriblər də dincəlsin. Mənim sizə söylədiyim hər şeyə riayət edin. Başqa allahların adını çəkməyin, qoy o adlar sizin ağızınızdan heç vaxt çıxmasın. Mənə ildə üç dəfə bayram edin: Mayasız Çörək bayramını qeyd edin. Mən sizə əmr etdiyim kimi Aviv ayında təyin olunmuş vaxt yeddi gün mayasız çörək yeyin. Çünki Misirdən o ayda çıxdınız. Heç kəs önümə əliboş gəlməsin. Tarladakı əkinin nübarı ilə Biçin bayramını qeyd edin. İlin sonunda işinin bütün məhsulunu tarladan yığıb Yığım bayramını qeyd edin. İldə üç dəfə sizin bütün kişiləriniz Sahibləri Rəbbin hüzuruna gəlsinlər. Mənə gətirilən qurbanın qanını mayalı çörəklə təqdim etməyin. Bayram qurbanının piyi səhərə qədər qalmasın. Torpağın nübarının ilk hissəsini Allahınız Rəbbin məbədinə gətirin. Oğlağı anasının südündə bişirməyin. Budur, mən yolda sizi qorumaq və hazırladığım yerə gətirmək üçün qarşınızda bir Mələk

göndərirəm. Onun hüsurunda ehtiyatlı olun və səsinə qulaq asın. Ona qarşı üsyan qaldırmayın, O, itaətsizliyinizi bağışlamaz, çünki mənim adım onun üzərindədir. Əgər onun səsinə qulaq asıb dediyimə əməl etsəniz, onda Mən sizin düşmənlərinizə düşmən, yağılınıza isə yağı olacağam. Mələyim qarşınızda gedəcək və sizi emorluların, xetlilərin, perizlilərin, kənanlıların, xivlilərin və yevusluların yanına gətirəcək; mən onları silib atacağam. Onların allahlarına səcdə etməyin, onlara ibadət etməyin və qaydalarına əməl etməyin. O allahları dağıdıb yox edin, onların daş sütunlarını parça-parça etməlisiniz. Siz isə Allahınız Rəbbə xidmət edin. O da çörəyinizə və suyunuza bərəkət verəcək; sizin daxilinizdən xəstəliyi yox edəcəyəm. Ölkənizdə nə uşaq salan, nə də sonsuz qadın olacaq. Ömrünüzü də uzun edəcəyəm. Öz dəhşətimi qarşınızca göndərirəm. Sizin aralarına getdiyiniz bütün xalqlara qarışıqlıq salacağam və bütün düşmənlərinizin dönüb sizdən qaçmasına bais olacağam. Eşşəkərisini də qarşınızca göndərəcəyəm, o da xivliləri, kənanlıları və xetliləri önünüzdən qovacaq. Lakin bir il ərzində onları önünüzdən qovmayacağam ki, ölkə viranə qalmasın və çöl heyvanları çoxalıb sizin üstünüzdə daraşsın. Yavaş-yavaş onları önünüzdən o vaxtadan qovacağam ki, siz törəyib çoxalaraq ölkənin sahibi olacaqsınız. Qırmızı dənizdən Filişt dənizinə qədər, səhradan Fərat çayına qədər sərhədlərinizi çəkəcəyəm. Ölkənin sakinlərini sizə təslim edəcəyəm, siz isə onları yanınızdan qovarsınız. Nə onlarla, nə də allahları ilə əhd kəsin. Qoymayın ki, onlar ölkənizdə yaşasınlar və sizin Mənə qarşı günah edərək onların allahlarına ibadət etməyinizə bais olsunlar. Bu sizə tələ olacaq».

Bölüm 24

Rəbb Musaya dedi: «Sən, Harun, Nadav, Avihu və İsrail ağsaqqallarından yetmiş nəfər Rəbbin yanına çıxın. Uzaqdan səcdə edin. Sonra yalnız sən, ey Musa, Rəbbin hüsuruna yaxınlaş, o biriləri yaxınlaşmasınlar. Xalq isə sənə buraya çıxmasın». Musa gəlib Rəbbin bütün sözlərini və hökmlərini xalqa nəql etdi. Bütün xalq bir səslə cavab verib dedi: «Rəbbin söylədiyi sözlərin hamısına əməl edəcəyik». Musa Rəbbin bütün sözlərini yazdı. O, səhər erkən durub dağın ətəyində qurbangah və İsrailin on iki qəbiləsinə görə on iki sütun qurdu. Sonra Musa İsrailin cavanlarına Rəbbin önündə yandırma qurbanları və ünsiyyət qurbanları olaraq buğalar kəsdirdi. Musa heyvanların qanının yarısını götürüb ləyənlərə tökdü. Qanın o biri yarısını isə qurbangahın üstünə səpdi. O, əhd kitabını əlinə alıb xalqa ucadan oxudu və onlar dedilər: «Rəbbin söylədiyi bütün sözlərə əməl edib qulaq asacağıq!»

Rəbb ilə bağlanan dördüncü əhd əhəmiyyətli dərəcədə təfərrüatlı, çoxlu hökm və təlimatlardan ibarət idi. Bu, insanların ehtiyacları dəyişdiyinə görə idi və məsələləri idarə etmək üçün daha mürəkkəb hökmlərə ehtiyac var idi. İlk əhd bağlananda sadəcə Adəm və Həvva var idi. İkinci əhd bağlananda isə Nuh (*əleyhissalam*) və gəmidəki ailəsindən başqa heç kim yox idi. Və üçüncü əhd bağlananda İbrahim (*əleyhissalam*) özü, ailəsi və onunla olanlardan başqa heç kim əhdə daxil edilmədi. Lakin bu dəfə Musa (*əleyhissalam*) və altı yüz min israili var idi. Ona görə də əlbəttə ki daha mürəkkəb hökm və fərmanlara ehtiyac var idi. Hər əhd yerə bağlı idi. Adəmi Əhddə Allah Adəmə (*əleyhissalam*) Ədn Cənnətini verdi (bugünkü İraqda). İkinci əhddə Allah Nuha (*əleyhissalam*) bütün yer üzünü verdi. Üçüncü əhddə Allah İbrahimə (*əleyhissalam*) Nildən Fərata qədər vəd edilmiş torpaqları verdi. Bu dəfə, dördüncü əhddə Allah Musaya (*əleyhissalam*) Qırmızı dənizdən Aralıq dənizinə və səhradan Fərat çayına qədər ərazini verir. Allah Musanı (*əleyhissalam*), öz qövmünə Şəbbat və ya Şənbə günü işləməyi

qadağan etmək və bu kimi digər bir çox şeylərlə də təlimatlandırır. Bu, Allahla olan Musəvi Əhdin əlaməti idi. Çünki bundan əvvəlki bütün qövmlər həftədə bir gün belə dincəlmədən işləyirdilər. Öncəki əhdin digər bir çox bölümləri Musəvi Əhddə də təsdiqləndi. Onlardan biri sünnət olunma idi.

Qeyd etmək istədiyimiz digər bir maraqlı nöqtə budur ki, Quranda bir Surədə deyilir:

*Rəbbi İbrahimi kəlmələrlə sınadığı zaman o, bunları tamamilə yerinə yetirdi. (Allah) “Mən səni insanlara imam edəcəyəm!” – dedi. (İbrahim:) “Övladlarım necə?” – dedi. (Allah:) “Mənim əhdim zalımlara çatmaz!” – dedi.*³

Beləliklə, burada görürük ki, Allahın əhdi zalımlara, başqa sözlə Qabilin övladlarına şamil edilmir. Qabilin və ya İblisin övladları hər hansı bir şəkildə Allah tərəfindən qorunmur. Allah hətta onları məhv etməyi də icazəli sayır. Bibliyada Çıxış kitabında belə deyilir:

“Çox illər keçdi, Musa böyüdü. Bir dəfə o öz xalqının yanına getdi və onların ağır zəhmətini gördü. Bir misirlinin onun xalqından olan İbranini döydüyünü gördü. Musa ətrafına baxıb heç kəsin olmadığını görəndə Misirlini öldürüb qumda gizlətdi. Ertəsi gün o yenə gedəndə gördü ki, iki İbrani bir-biri ilə dalaşır. Musa haqsız olana dedi: «Yoldaşını niyə vurursan?» O adam dedi: «Səni bizim üstümüzə kim başçı və hakim qoyub? Yoxsa Misirlini öldürdüyün kimi məni də öldürmək fikrindəsən?» Musa qorxaraq ürəyində dedi: «Deyəsən, bu iş barədə bilirlər». Firon bu işdən xəbərdar olanda Musanı öldürtdürmək istədi. Ancaq Musa fironun əlindən qaçıb Midyan torpağına çataraq bir quyunun yanında oturdu.»⁴

Quranda da belə buyrulur:

O, şəhərə əhalisi xəbərsiz ikən daxil oldu və orada bir-biri ilə vuruşan iki kişi gördü. Biri onun tərəfdarlarından, o biri isə düşmənlərindən idi. Tərəfdarlarından olan kəs onu düşməninə qarşı köməyə çağırırdı. Musa onu yumruqla vurub öldürdü və: “Bu, şeytan əməlidir. Həqiqətən, o, (haqdan) azdıran açıq-aydın bir düşməndir!” – dedi.⁵

“**Əməl**” və ya “**iş**” kəliməsi Quranda bir çox yerdə pis bir şəxsi təsvir etmək üçün işlənir. Musanın öldürdüyü Misirlinin qissəsində bu Misirli Şeytanın “**əməli**” olaraq təsvir edilib. Nuhun (*əleyhissalam*) oğlu da “pis bir əməl” və ya “pis bir iş” olaraq keçir. Pis əməllər və ya işlər ancaq Şeytandan və onun soyundan qaynaqlanır. Ona görə də, “pis işlər” və ya “şeytanın işləri” terminlərinin hər ikisi Şeytanın və Qabilin soyundan olan insanları təsvir edir. Hər iki halda etik və əxlaqi baxımdan yaxşılığın üstünlük təşkil etməsini və pisliyin durdurulmasını təmin etmək üçün onları məhv etməyə haqq verilə bilər. Allah Nuha (*əleyhissalam*) bir nəfəri tufanda boğulması üçün tərk etməsini əmr etdi və Musanın (*əleyhissalam*) etdiyi hərəkətə onun şeytanın övladı olduğunu deyərək haqq qazandırdı. Bu qeyd edilməlidir, çünki bu əhdlərin və sonrakıların kafirləri məhv etməyə, talamağa və onlara əziyyət verməyə niyə haqq qazandırdığını bu izah edir. Ona görə ki, öz küfründə qalan kafirlər əhdin bir parçası deyil və Şeytanın işləri/ əməlləri/ soyu/ övladlarıdır. Bu səbəbdən də Tövratda, İncildə və Quranda İsraili olmayanları öldürməklə və məhv etməklə bağlı çoxlu ayələr görəcəksiniz, baxmayaraq

³ *Quran*, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 124

⁴ *Bibliya*, Çıxış Kitabı, Bölüm 2, Pasaj 11-15

⁵ *Quran*, Surə 28 (Qəsəs), Ayə 15

ki bəzən bu, qadınlara və uşaqlara da şamil edilir. Nümunə olaraq Şaulun hekayəsinə baxın. Allah buyurur:

Şamuel Şaula dedi: Rəbb məni göndərdi ki, Öz xalqı İsrail üzərində padşah olaraq səni məsh edim. İndi isə Rəbbin sözünü dinlə, Ordular Rəbbi belə deyir: “İsraillilər Misirdən çıxan zaman yolda Amaleqlilər onlara qarşı müqavimət göstərdilər. Ona görə də onları cəzalandıracağam. İndi get, Amaleqliləri qır, hər şeylərini tamamilə darmadağın et və onlara heyfin gəlməsin. Kişidən qadınadək, yeniyetmədən südəmər körpəyədək, öküzdən qoyunadək, dəvədən eşşəyədək hamısını qır.”⁶

Uşaqlar və südəmər körpələr, talelərinə pisliliyi, xaosu və həlakı daha çox yaymaq yazılmış, Şeytanın soyu olmaqdan başqa nə günah və ya cinayət törədə bilərdilər? Allah buna bənzər əmri Yeşuaya/Yuşaya verir:

Yeddinci dəfə dolanan zaman kahinlər şeypurları çalanda Yeşua xalqa dedi: «Çığırın, çünki Rəbb şəhəri sizə verdi. Şəhər məhv edilməyə həsr olunmuşdur və onda olan hər şey Rəbbə təqdim olunmalıdır. Yalnız fahişə Raxav və onunla birgə evdə olanların hamısı sağ qalmalıdır. Çünki o göndərdiyimiz elçiləri gizlətməmişdi. Lakin siz məhv edilməyə düçar olunmuş şeylərdən çəkinin ki, heç nə götürməyəsiz. Əgər bir şey götürsəniz, onda siz də məhv edilməyə məhkum olunacaqsınız və bununla da İsrail ordugahını məhv edilməyə həsr etməklə bəlaya salarsınız. Ancaq bütün qızıl və gümüş, tunc və dəmir əşyalar Rəbbə məxsus olduğuna görə Rəbbin xəzinəsinə daxil olacaq». Xalq çığırdı və kahinlər şeypur çaldılar. Xalq şeypur səsinə eşidəndə ucadan çığırdı. Onda qala divarları yerə çökdü və xalqın hər biri dayandığı yerdən irəliləyərək şəhəri aldı. Onlar kişini, qadını, cavanı, qocanı, mal-qaranı, qoyun-quzunu, eşşəyi və şəhərdə olanların hamısını qılıncdan keçirib tamamilə məhv etdilər.⁷

Bibliyada bunun nümunələri çox saydadır. Quranda, eyni qaydada Kəhf Surəsində Saleh Qulun necə Musa (əleyhissalam) ilə birlikdə olduğunu və o zamana qədər etdiyi hansısa günaha görə deyil, sadəcə olaraq pis adam olduğu və böyüyüb pis adam və ya Şeytanın övladı olacağı üçün bir uşağı öldürdüyünü görürük. Unutmayın ki, Saleh Qul Musanın hələ görə bilmədiyi şeyləri görmə bacarığına sahib Allahın yer üzündəki bir Xəlifəsi idi. Quranda buyrulur:

“Yenə yola düzəldilər. Nəhayət, bir oğlan uşağı ilə rastlaşdıqda (saleh qul) onu öldürdü. (Musa) dedi: “Heç kəsi öldürməyən günahsız bir canamı qəsd etdin? Doğrusu, çox pis bir iş tutdun”. O dedi: “Sənə demədimmi ki, mənim yanımda səbr edə bilməzsən?” (Musa) dedi: “Əgər bundan sonra səndən bir şey barəsində soruşsam, daha mənə yoldaş olma. Sən artıq mənim diləyəcəyim üzrxahlığa çatdın”.⁸

Nəhayət dedi:

Oğlan uşağına gəldikdə, onun ata-anası mömin idilər. Biz (uşağın) onları azgınlığa və küfrə sürükləməsindən qorxduq. Biz istədik ki, onların Rəbbi onun əvəzində onlara ondan daha təmiz və daha mərhəmətli (bir övlad) versin.⁹

⁶ Bibliya, 1 Şamuel Kitabı, Bölüm 15, Pasaj 1-3

⁷ Bibliya, Yeşua Kitabı, Bölüm 6, Pasaj 16-21

⁸ Quran, Surə 18 (Kəhf), Ayə 74-76

⁹ Quran, Surə 18 (Kəhf), Ayə 80-81

Açıq-aydın görürük ki, uşaq hələ heç bir günah etməmişdi. Amma hökmən edəcəkdi, çünki o, “şeytanın əməli” idi.

Yadınıza salın ki, bir möminin qanını axıtmaq bütün əvvəlki dinlərdə haram edilmişdi. Çünki möminin qanı əhd ilə qorunur. Sadəcə olaraq kafir olduğu üçün kafirlərin qanının axıdılmasının məqbul olması fikri ilk öncə, Allahın Nuha (*əleyhissalam*) öz oğlunu tərک etməsini əmr edəndə ortaya çıxır. Lakin əslində Musəvi Əhdə qədər bu şey heç vaxt tətbiq olunmayıb. Bu, bəlkə də Musəvi Əhdə daxil edilən ən mühüm əlavələrdən biri idi; həmişə Adəm və övladlarının qanını axıtmaqda qərarlı olan Şeytan və övladlarının qanının halal edilməsi. Gəlin tam açıq olaq: Biz kafirlərin qanının axıdılmasına göz yumuruq, sadəcə olaraq biz Bibliya və Quranda keçən hekayələrə əsasən keçmiş əhdlərin nəzdində baş verənləri təsvir edirik. Aydındır ki, bu ilahi müdaxilələrə və ya ön tədbirlərə əsaslandırılmış bu məntiq Şeytanın qarşısızalmaz soyunu ortadan qaldırmaqla pisliyin, əxlaqsızlığın və fəsadın yayılmasının qarşısını almaq üçün idi. Əlbəttə ki, sadəcə Allah və Onun Xəlifəsi şərin və fəsadın kökünü kəsmək məqsədilə ön tədbirlə hərəkət etmək üçün elmə sahibdir. Burada, yüksək əxlaqi qanunun və nəticənin, aşağı olanın yerini aldığı qabaqlama doktrinasının təməllərini açıq-aydın görürük. Biz bunun növbəti əhdlərdə, insanlığın şüuru və ruhani anlayışı təkamül etdikcə necə inkişaf etdiyini görəcəyik.

Allahın digər bir örnəyinə gəldikdə, onun fitrən pislik və günahlar etmək üçün böyüyən Şeytan övladları olmaqdan başqa hələ heç bir günah etməmiş uşaqları ön tədbir olaraq məhv etməsi Musanın (*əleyhissalam*) zamanında misirlilər üçün bir əzab idi. Bu əsasən ilk doğulan övladların ölməsi olaraq bilinir. Bibliyada buyrulur: *“Musa dedi: «Rəbb belə deyir: “Gecə yarısı mən Misirin ortasından keçəcəyəm; Misir torpağında taxtda oturan fironun oğlundan tutmuş dəyirman arxasında olan kəviz oğluna qədər hamının ilk oğlu öləcək. Hətta bütün heyvanların da ilk balaları öləcək.”*¹⁰

Budur, Allahın, uşaqların və körpələrin öldürülməsinə icazə verdiyi Bibliyadan olan bəzi ayələr:

Yeşaya 13:16 – *Onların gözləri önündə körpələri parça-parça ediləcək, Evləri talan ediləcək, Arvadlarının namusuna toxunulacaq.*

Huşə 13:16 – *Samariya günahının cəzasını çəkəcək. Çünki Allahına qarşı üsyankar oldu. Onlar qılıncdan həlak olacaq. Balaları yerə çırpılıb parçalanacaq, hamilə qadınlarının qarnı yarılaq.*

2 Padşahlar 15:16 – *O vaxt Menaxem Tirsadan çıxıb Tifsahda və onun ətrafında yaşayanların hamısını qırdı. Darvazaları onun üzünə açmadıqlarına görə onları məhv etdi və orada olan bütün hamilə qadınları doğradı.*

Saylar 31:17 – *İndi bütün oğlan uşaqlarını və kişi ilə yaxınlıq etmiş qadınları öldürün.*

Bir neçə mühüm nöqtənin üzərində durmaq istərdik:

1. Bu bölüme bir neçə yeni hökm əlavə etməyimizə baxmayaraq, Tövratda qeyd edilən çox sayda hökmlər var, xüsusən də dördüncü əhddə hökmlərin necə mürəkkəb və çoxsaylı olduğunu göstərən levililər kitabında. Vəziyyət bunu tələb edirdi. Çünki artıq Musa (*əleyhissalam*) effektiv şəkildə sayca yarım milyondan çox bir millət olan İsraililərin

¹⁰ Bibliya, Çıxış Kitabı, Bölüm 11, Pasaj 4-5

dövlət başçısı oldu. Və bir millətin varlığı, bununla bağlı bütün şəxsi problemləri, şikayətləri və məsələləri o dövrdə cəmiyyətin qarşılaşdığı bütün işləri ilə əlaqədar qanunların yaradılmasını tələb edirdi. Tövratda bütün qanunları oxuya bilərsiniz.

2. Bir millətin var olması və milli dövlətin qurulması təhdidlərin artmasına və qonşu millətlərlə müharibələrə gətirib çıxaran şeydir. Allah İsrail milləti ilədirsə, onda İsrailin düşmənləri Allahın düşmənləridir. Təbii olaraq özlərini Qabil oğullarından effektiv şəkildə müdafiə etmək üçün Adəm oğullarına icazə verilən hökmlər qoyulmalı idi. Bundan əvvəl, ilk üç əhddə şər həmişə sayca xeyri üstələdi, hətta xeyir heç vaxt həqiqi mənada özünümüdafiə resurslarına və ya qabiliyyətinə sahib olmadı. Bu əhddə Adəm oğullarının əlinə özlərini Şeytanın və Qabilin övladlarından müdafiə etmək üçün ilk dəfə nadir görünən fürsət düşdü. Ona görə də İsraililərə Şeytanın və Qabilin soyundan olan bütün kişiləri, qadınları və uşaqları qırmağa icazə bəxş edildi.
3. İlk üç əhddə mövcud olmamış çoxlu qadağalar qüvvəyə mindi. Cəmiyyətdə əsasən harmoniyayı və birliyi qoruyub saxlamaq üçün evlilik, zina, homoseksuallıq ilə bağlı hökmlərin hamısı qüvvəyə mindi. Belə ki, kimsə başqasının arvadını alsa, cəzalandırılırdı. Çünki bu, cəmiyyətin harmoniyasına mənfi təsir edirdi. Bundan əvvəl məsələn evlilikdən kənar cinsi münasibətləri qadağan edən heç bir açıq hökmün olmamasına, daha doğrusu evliliklə bağlı bircə dənə də hökmün olmamasına baxmayaraq, yenə də kişilər, qadınlar və qonşular arasında qəbuledilən və qəbuledilməz saydıqları, özlərinin çıxardığı razılaşmalar və anlayışlar var idi. Və İsrailoğulları bir qadının onu alandan (ərindən) başqası ilə yatmasını qəbuledilməz sayırdı. Odur ki bu, Musəvi şəriətdə də (bu cür) qəbul edildi. İsrailoğulları bir kişinin imkanı çatan qədər çox arvad almağını da məqbul görürdü. Beləliklə, bu da Musa tərəfindən qəbul edilib qanuna çevrildi. Eyni şəkildə, pəhriz qadağaları və digər bütün şeylər: *[Tövrət nazil olmamışdan əvvəl İsrailin ancaq özü özünə haram etdiyi şeylərdən başqa bütün yeməklər İsrail oğullarına halal idi. De: Əgər doğru danışanlarsınızsa, Tövrəti gətirin və onu oxuyun!]*¹¹ Bu, bəlkə də bu mövzu ilə bağlı ən önəmli Quran ayələrindən biridir, çünki bu göstərir ki, Tövrətdən (dördüncü əhddən) əvvəl İsrailoğullarına hər şey halal idi. Və sonradan Musa (*aleyhissalam*) tərəfindən qəbul edilən və ilahi qanun olaraq qoyulan qadağalar İsrailin özü özünə qoyduğu qadağalar idi. Və Allah bu ayədə bizə deyir ki, mənə inanmırsınızsa gedin Tövrəti oxuyub öyrənin və ilk əhddən dördüncü əhdə qədər hökmlərin necə inkişaf etdiyini özünüz görün.

Musa vəfat edəndən sonra Yuşa ibn Nun ətraf şəhərləri və millətləri fəth edərək Qabil oğullarından bir çoxunu məhv etdi və böyük krallıq – İsrail Krallığı quruldu. Şaul ilk İsrail Kralı oldu və Şamuel Peyğəmbər vasitəsilə Allah tərəfindən təyin edildi. Beləliklə, İsrail Krallığı, kralları Allah tərəfindən təyin edilən yeganə millət oldu. Dövlət sistemi Allahın hakimiyyəti idi, ona görə də onlar Allahın seçilmiş xalqı idilər. Digər bir çox rəhbərlərin və kralların tanrıların nəslində olduqlarını və ya öz legitimliklərini tanrılardan aldıklarını iddia etmələrinə baxmayaraq, İsrail yeganə krallıq idi ki, rəhbərləri həqiqətən də Allahdan olub Allah tərəfindən təyin edilir, öz adlarının özlərindən öncəki peyğəmbərlərin vəsiyyətlərində olduğunu göstərə bilir, elmlərini nümayiş etdirə bilir və Allahın hakimiyyətinə çağırırdılar. Kral Davud İsrailin ikinci kralı oldu.

¹¹ *Quran*, Surə 3 (Ali-İmran), Ayə 93

Bu yerdə biz maraqlı bir şey görürük, çünki burada açıq bir ziddiyyət var. Kral Davud bir dövlət başçısı olaraq Musəvi qanunlardan birini açıq-aydın pozur.

Bahar gələndə padşahlar müharibəyə çıxan vaxt Davud Yoavı, zabitlərini bütün İsrail ordusu ilə birlikdə müharibəyə göndərdi. Onlar ammonluları qırıb Rabbani mühasirəyə aldılar. Davud isə Yerusəlimdə qaldı. Bir axşamçağı Davud yatağından qalxıb padşah sarayının damı üstündə gəzişirdi. O, damdan baxıb gördü ki, bir qadın yuyunur. Qadın çox gözəl idi. Davud adam göndərüb bu qadın barəsində xəbər aldı. Biri belə dedi: «Bu qadın Xetli Uriyanın arvadı, Eliamın qızı Batşevadır». Davud qasidlər göndərüb onu yanına gətirdi. Qadın onun yanına gələndə hələ aybaşı murdarlığından təmizlənməkdə idi. Davud onunla yatdı və sonra qadın evinə qayıtdı. Qadın bundan boylu olub Davuda «mən hamiləyəm» deyərək xəbər göndərdi. Davud Yoavın yanına adam göndərüb dedi: «Xetli Uriyanı mənim yanıma göndər». Yoav Uriyanı Davudun yanına göndərdi. Uriya Davudun yanına gələndə Davud Yoavın, xalqın və döyüşün vəziyyətini soruşdu. Sonra Davud Uriyaya dedi: «Get evinə, ayaqlarını yu». Uriya padşahın sarayından çıxanda padşah arxasınca ona hədiyyə də göndərdi. Lakin Uriya padşahın sarayının qapısında ağasının bütün mühafizəçiləri ilə birlikdə yatıb evinə getmədi. Davuda «Uriya evinə getmədi» deyərək bildirdilər. Davud Uriyaya dedi: «Sən yoldan gəlməmişənmi? Niyə evinə getmədin?» Uriya Davuda dedi: «Əhd sandığı və israillilərlə yəhudalılar çardaqlarda qalarkən, ağam Yoavla ağamın zabitləri çöllərdə məskən salarkən mən yemək-İçmək və arvadım ilə yatmaq üçün evimə gedimmi? Həyatına və canına and olsun, mən belə şey etmərəm». Davud Uriyaya dedi: «Bu gün də burada qal, sabah səni yola salaram». Uriya həmin günü və ertəsi günü Yerusəlimdə qaldı. Davud onu çağırub yedirib-İçirərək sərxoş etdi. Uriya padşahın yanından axşamüstü çıxdı. O öz hərbi yatağında yatmaq üçün ağasının mühafizəçilərinin yanına gedərək yenə də evinə getmədi. Səhər açılanda Davud Yoava məktub yazdı və məktubu Uriyanın əli ilə Yoava göndərdi. Məktubunda belə yazılmışdı: «Uriyanı qızgın döyüşlərə göndər. Onu ön xəttə qoy və yanından çəkilin ki, vurulub öldürülsün». Yoav şəhəri mühasirə altında saxlayarkən igid adamlar olan yeri bilirdi və Uriyanı oraya göndərdi. Şəhərin adamları qalxıb Yoavla döyüşə çıxdılar. Xalqdan, Davudun döyüşçülərindən qırılanlar oldu və Xetli Uriya da ölənlər arasında idi. Yoav Davudun yanına adam göndərüb döyüş haqqında olan məlumatların hamısını xəbər verdi. Qasid əmr edib dedi: «Döyüş haqqında olan bütün məlumatları padşaha söyləyib bitirərkən padşah sənə qəzəblənib “Şəhərə hücum etmək üçün niyə bu qədər yaxınlaşdınız? Divarın üstündən sizə ox atacaqlarını bilmirdinizmi? Bax Yerubbeşet oğlu Avimeleki kim vurdu? Divarın üstündən bir qadın dəyirmanın üst daşını onun üstünə atmadımı və o, Tevesdə ölmədimi?” deyərsə, o zaman “qulun Xetli Uriya da öldü” deyərsən». Qasid yola düşdü və Davudun yanına gəlib Yoavın göndərdiyi məlumatların hamısını ona xəbər verdi. Qasid Davuda dedi: «Adamlar bizə üstün gəldilər. Onlar bizə qarşı döyüşmək üçün çölə çıxdılar və onları darvazanın girişinə qədər qovduq. Oxatanlar divardan döyüşçülərin üstünə ox yağdırdılar və padşahın döyüşçülərindən ölənlər də oldu. Qulun Xetli Uriya da ölənlər arasındadır». Davud qasidə dedi: «Yoava deyərsən ki, “bu hadisə sənin gözündə pis görünməsin, çünki qılinc gah birinin, gah da başqasının başını yeyir. Şəhərə qarşı döyüşü gücləndirib oranı yıxsın”. Bununla Yoavı sən də ruhlandır». Uriyanın arvadı Uriyanın ölümünü eşidib əri üçün yas tutdu. Yas qurtarandan sonra Davud adam göndərüb Bat-Şevanı öz

evinə gətirdi və o, Davudun arvadı oldu. Sonra Davuda bir oğul doğdu. Lakin Davudun gördüyü bu iş Rəbbin gözündə pis idi.¹²

Natan Davuda məzəmmət edir:

Rəbb Natanı Davudun yanına göndərdi. Natan onun yanına gəlib belə nəql etdi: «Bir şəhərdə iki adam var idi. Onlardan biri varlı, o biri isə kasıb idi. Varlı adamın çoxlu sürüləri və naxırı var idi. Lakin kasıb adamın satın alıb bəslədiyi bir körpə dişi quzudan başqa heç nəyi yox idi. O, quzusunu öz yanında uşaqları ilə bərabər böyütmüş, ona öz yeməyindən yedirtmiş, öz içdiyi qabdan su içirtmiş və qoynunda yatırtmışdı. Quzu ona doğma qızı kimi idi. Bir gün varlı adamgilə yadelli bir qonaq gəlir. Varlı adam onlara gələn qonağa yemək hazırlamaq üçün öz sürüsündən və naxırından heyvan götürüb kəsməyə qıymadı. O gedib kasıbın quzusunu götürüb kəsdi və yanına gələn qonağa yemək hazırladı». O adama qarşı Davudun qəzəbi alovlandı və Natana dedi: «Var olan Rəbb haqqı, bunu edən adam ölümə layiqdir. Bu işi gördüyünə və rəhmsizliyinə görə o, quzunun əvəzini dördqat verəcək». Natan Davuda dedi: «O adam sənə! İsrailin Allahu Rəbb belə deyir: “Mən səni İsrailin üzərində padşah olaraq məsh etdim və səni Şaulun əlindən qurtardım. Sənə ağanın evini verdim. Ağanın arvadlarını qoynunda yatırıb İsrailə Yəhuda nəslini sənə verdim. Əgər bu sənə azlıq edirdisə, Mən sənə daha nələri, nələri əlavə edərdim. Nə üçün Rəbbin gözündə pis olan işi etdin? Niyə Onun sözünə xor baxdın? Xetli Uriyanın arvadını özünə arvad etmək üçün onu qılıncla öldürtdürdün. Uriyanı Ammon övladlarının qılınıc ilə öldürtdürdün. Bundan sonra heç vaxt qılinc sənənin evindən ayrılmayacaq, çünki sən Mənə xor baxdın və Xetli Uriyanın arvadını özünə arvad etdin”. Rəbb belə deyir: “Bax sənə qarşı pisliyi öz nəslindən çıxaracağam və sənənin gözünün önündə arvadlarını götürüb yaxınına verəcəyəm. O da göz görə-görə, gündüzün günorta çağı sənənin arvadlarıyla yatacaq. Bu işi sən gizli etdinsə, Mən bu işi bütün İsraililərin qarşısında gündüzün günorta çağı etdirəcəyəm”». Davud Natana dedi: «Mən Rəbbə qarşı günah etdim». Natan Davuda dedi: «Rəbb sənənin günahını sildi, ölməyəcəksən. Lakin bunu etməklə Rəbbin düşmənlərinə böyük fürsət verdin ki, Ona küfr etsinlər. Ona görə də mütləq səndən doğulan uşaq öləcək».¹³

Bu məsələnin Rəbbin xoşuna gəlmədiyinə və Uriyanı bu şəkildə öldürdüyü üçün Davuda qəzəbləndiyinə baxmayaraq, Allah yenə də onu bağışladı və Batşevanı heç günahlandırmadı da. Davudu Batşevadan olan oğlunun ölümü ilə cəzalandırıqdan sonra Allah onları bərəkətləndirdi və onlara yeni bir oğul verdi, onlar da onun adı Süleyman qoydular. Bu hekayəni başa düşmək üçün bir neçə şeyi diqqətə almalıyıq. Əvvəla, əsasən müsəlmanların iddia etdiyi, bunun uydurma bir hekayə olduğu və doğru olmadığı anlayışını Quran təkzib edir. Allah Quranda aşağıdakı ayələrdə buyurur:

“Onlar Davudun yanına daxil olduqda (Davud) onlardan qorxdı. Onlar dedilər: “Qorxma! Biz iki iddiaçıyıq. Bizim digərinin haqqını tapdalaşmışdır. Aramızda ədalətlə hökm ver, haqsızlıq etmə və bizə düz yolu göstər! Bu mənim qardaşımdır. Onun doxsan doqquz qoyunu, mənim isə bircə qoyunum vardır. (Bununla belə:) “Onu mənə ver!” – dedi və mübahisədə mənə üstün gəldi”. (Davud) dedi: “O sənənin qoyununu öz

¹² *Bibliya*, 2 Şamuel Kitabı, Bölüm 11, Pasaj 1-27

¹³ *Bibliya*, 2 Şamuel Kitabı, Bölüm 12, Pasaj 1-14

qoyunlarına qatmaq istəməklə, sənə qarşı haqsızlıq etmişdir. Həqiqətən, şəriklərin çoxu bir-birinin haqqını tapdalayar. Yalnız iman gətirib yaxşı işlər görənlərdən başqa. Onlar isə çox azdırlar!” Davud Bizim onu sınağa çəkdiyimizi düşündükdə, Rəbbindən özünün bağışlanmasını dilədi və səcdəyə qapanıb tövbə etdi. Biz bunu ona bağışladıq. Həqiqətən, o Bizə yaxın olanlardandır və onun üçün gözəl qayıdış yeri hazırlanmışdır. Ey Davud! Biz səni yer üzündə xəlifə təyin etdik. Elə isə insanlar arasında ədalətlə hökm ver, nəfsin istəyinə uyma, yoxsa o səni Allahın yolundan azdırar. Həqiqətən, Allahın yolundan azanları Hesab gününü unutduqları üçün şiddətli bir əzab gözləyir.”¹⁴

Beləliklə, Davud, Natan və bir kasıb ilə çoxlu qoyunu olan bir varlının qissəsi Quranda bir daha təkrarlanır ki, Davudla Batşevanın başına gələnlərin hekayəsini heç kim inkar edə bilməsin. Allahın Davudla məsələsi budur ki, Davud öz səmimi xidmətçilərindən birini öldürüb arvadını aldı. Baxmayaraq ki, onun çoxlu arvadı var idi, xidmətçisinin isə sadəcə bir arvadı var idi. Son olaraq da Davud adil deyil, çünki o, başqalarını özünü mühakimə etdiyi kimi mühakimə etmir (iki nəfərin qissəsindəki mühakiməsi). Allah Davudu belə bağışladı:

1. Öz xidmətçisini öldürməsinə gəldikdə, İslami rəvayətlərdə qeyd edilir ki, Uriyanın ölümündən sonra Allah ona Davuddan intiqam alma və ya Davudun (*aleyhissalam*) məqamına çatma seçimi verdi. Uriya ikincini seçdi və Davudu bağışladı. Lakin Allah Davudun ilk oğlunu xəstələndirərək öldürdü və bu oğul Uriyanın ölümünə görə idi, gözə göz, dişə diş. Ona görə də Davud ölüm məsələsində bağışlandı.
2. Davudun onun arvadını almağına gəldikdə, Davudun oğlu Avşalom bütün İsrailin gözü önündə atasının bütün kənzləri ilə yatdı. İkinci Şamuel kitabında buyrulur: *[Dam üstündə Avşalom üçün çadır qurdular və bütün İsraililərin gözü qarşısında Avşalom atasının cariyələrinin yanına girdi.]¹⁵*
3. Başqalarına, özünə verdiyi hökmdən fərqli hökm verməyinə gəldikdə, Allah ona öz hökmü ilə hökm verdi və onu öz tərəzisi ilə cəzalandırdı.

Lakin bir çox problemlə məsələlər qalır. Və bunlar aşağıdakı fəlsəfi və teoloji suallardır:

Yaxşı, bəs Davud fərqli hökm versəydi və kasıbın qoyununu alan varlıya qarşı kobudluq etməsəydi, bu Allahın hökmünü dəyişərdimi? Əvvəlki üç əhddə zinanı qanundan kənar edən heç bir hökm olmadığı halda, nəyə görə Allah birdən-birə bu zina hadisəsinə görə həddən artıq kədərlənib qəzəbləndi? Necə ola bilər ki, Süleyman kimi bir uşaq bu cür bir nigahın nəticəsində doğulsun? Allah niyə Batşevaya qəzəblənmədi?

Bu sualların cavabına gəldikdə, görünən budur ki, Allahın əsas problemi Davudun hökm verməsi idi. Çünki Allah adildir və bütün dinlərdə qızıl qayda bu olmuşdur, ***insanların sizinlə necə rəftar etməsini istəyirsinizsə, siz də onlarla elə rəftar edin***. Bu səbəbdən, sən özün üçün qəbul etdiyən hər hansı bir şeyi və hər şeyi Allah da qəbul edir. Sadəcə münafiq olma, özünə gəldikdə bir dəyərlər və qaydalar toplusu, başqalarına gəldikdə isə başqa bir qaydalar toplusu ilə hökm vermə. Və əgər insanlar elə bircə bu qaydanın ardınca getsə, başqa bir qaydaya ehtiyac qalmaz. Faktiki olaraq, karmanın özü həmin yeganə qaydanı qoruyub saxlamaq üçün var edilib. İnsanların sizinlə necə rəftar etməsini istəyirsinizsə, siz də onlarla elə rəftar edin. Belə

¹⁴ *Quran*, Surə 38 (Sad), Ayə 22-26

¹⁵ *Bibliya*, 2 Şamuel Kitabı, Bölüm 16, Pasaj 22

etməsəniz, başqalarına etdiyiniz şey öz başınıza gələcək. Odur ki, cavab “bəli”dir (hökm dəyişərdi), Allahın hadisə haqqında hökmü tamamilə Davudun öz hökmünə əsaslanırdı. Başqalarını necə mühakimə edirdisə, özünü də o cür mühakimə etməli idi. Başqalarını bağışlayırsa, özünü də bağışlaya bilər. Başqalarını mühakimə edirsə, özünü də mühakimə etməlidir. Başqaları üçün istifadə etdiyi tərəzinə özü üçün də istifadə etməlidir. Göründüyü kimi, Allahın bu qədər çox mədəni və ənənəvi normaları qəbul etməsinin səbəbi elə budur, bundan əvvəl də əhdlərdə göstəriləndiyi kimi, onlar cəmiyyətdə ədalət və harmoniyaya neqativ təsir göstərmədikləri müddətcə. Çünki Allahın nəhayətdə istədiyi sülh və harmoniyadır. Və ədalət özümüzlə rəftar etmək istədiyimiz kimi başqaları ilə rəftar edərək bərqərar olur. Məsələn, qeyd etdiyim xüsusu biraz da açıqlamaq üçün deyə bilərəm ki, əgər Davud uşaqlıqdan bir qadının bir neçə kişi ilə evlənməsinin məqbul sayıldığını düşünmək üzrə inandırılıb proqramlaşdırılaraq böyüdülsəydi, sonra da Uriyanın arvadı ilə etdiyi şeyi etsəydi və Natan həmin məsələni ona yenidən təqdim etsəydi, onun hökmü təbii olaraq fərqli olardı, ona görə də ona öz hökmü, öz anlayışı və özünə rəva bildiyi şey ilə hökm verilərdi.

Qeyd etmək istədiyimiz digər bir xüsus da budur ki, Davud Musəvi Əhdi davam etdirən Xəlifə və Allah tərəfindən təyin edilmiş kral idi. Buna baxmayaraq o, 10 əmrdən biri olan *“Qonşunun arvadına tamah salmayacaqsan”* əmrini pozdu və faktiki olaraq Adəmin işlədiyi günahı işlədi. Onların hər ikisi bağışlandı və ilahi qanunu pozduqları üçün dəyişdirilmədilər. Bu sadəcə bir yolla izah edilə bilər, bu da Allahın Xəlifəsinin qanundan üstün olmasıdır. Bu o deməkdir ki, əksər ölkələrdə dövlət başçısının öz məqamında olduğu vaxt cinayətlə ittiham edilməsini qadağan edən qanunlar olduğu kimi, Allahın Xəlifəsi də əhdin qanunlarını pozmaqla ittiham edilməkdən münəzzəhdir. Məsələn, Birləşmiş Ştatlarda cari prezident cinayət ittihamı və ya cinayət təqibindən toxunulmazlıq hüququna malikdir. Birləşmiş Krallıqda Kraliça suveren toxunulmazlığa malikdir, bu da o deməkdir ki, dövlət başçısı kimi Kraliça Elizabet hüquqi qanun pozuntusuna yol verə bilməz və mülki iddiadan və ya cinayət təqibindən toxunulmazlıq hüququna malikdir. Bunun kimi, Allahın Xəlifəsi də Xəlifəlik məqamında olarkən qanuni bir səhv edə bilməz və dövlətə xəyanət xaricində heç bir halda məqamından atıla bilməz.

Beləliklə aydın olur ki, Allahın Xəlifəsi qanunun və şəriətin üstündə tutulur. Artıq başa düşürük ki, Allah Batşevanı niyə günahlandırmadı və ona niyə qəzəblənmədi. Çünki Batşeva o zamanda Allahın Xəlifəsi olan Kral Davuda itaət etdi. Və Davudu mühakimə etmək ona qalmayıb. Allah nəinki onu günahlandırmadı, əksinə onu itaətinə görə Kraliça edərək və eyni zamanda Allahın Xəlifələrindən biri olan Kral Süleymanın anası edərək mükafatlandırdı. Daha öncə açıqladıq ki, Allahın Xəlifələri səhv edə bilərlər və edirlər də, lakin onları mühakimə etmək insanlara düşmür, çünki sadəcə Allah Öz Xəlifəsini mühakimə edə bilər. İnsanlara gəldikdə, ilahi elçinin haqqaniyyəti onlara sübut olunubsa, onda onların üzərinə düşən ona itaət etməkdir.

Süleyman Peyğəmbər Davuddan sonra təyin edildi və ona özündən əvvəl heç kimə verilməmiş bir səltənət verildi. Ona sadəcə özündən əvvəlkilərə verilməmiş elm, hikmət, anlayış və səlahiyyət verilməklə qalmadı, həmçinin başqalarına verilməyən var-dövlət verildi. Süleyman heyvanların və quşların dilini anlayır, külək kimi təbiət ünsürlərinə əmr edə bilirdi, həmçinin şeytanlar və cinlər üzərində səlahiyyət sahib idi. Onun 700 arvadı və 300 kənizi var idi. Birinci Padşahlar 11:3-də Süleyman haqqında belə deyilir: *[Onun zadəgan nəslindən olan*

yeddi yüz arvadı və üç yüz kənizi var idi.] Bu o deməkdir ki, o, 700 şahzadə qız ilə evli idi. Və o, həddən artıq varlı idi və təmtəraqlı həyat tərzini yaşayırdı. Süleymanın var-dövləti:

Bir ildə Süleymana gələn qızılın çəkisi altı yüz altmış altı talant idi. Alver edən adamların və tacirlərin gətirdiyi qızıl buraya daxil deyildi. Bütün Ərəb padşahları və ölkənin valiləri də Süleymana qızıl və gümüş gətirərdi. Padşah Süleyman döymə qızıldan iki yüz sipər düzəltdi. Bir sipərə altı yüz şəkəl döymə qızıl işləndi. O, döymə qızıldan üç yüz qalxan da düzəltdi və bir qalxana üç yüz şəkəl qızıl işləndi. Padşah onları «Livan meşəsi» adlı sarayına qoydu. Padşah fil sümüyündən böyük taxt düzəltdi və onu xalis qızilla örtüdü. Taxtın altı pilləsi və ayaq qoymaq üçün qızıl kətilli var idi, bunlar taxta bağlı idi. Oturacağın hər iki tərəfində qollar var idi və qolların yanında iki şir təsviri var idi. Altı pillənin iki tərəfində isə on iki şir təsviri var idi. Heç bir padşahlıqda belə bir şey yox idi. Padşah Süleymanın bütün içki qabları qızıldan idi. «Livan meşəsi» adlı sarayında olan bütün əşyalar da xalis qızıldan idi. Çünki gümüş Süleymanın dövründə heç nə sayılırdı. Padşahın gəmiləri Xiramın adamları ilə birgə Tarşişə gedərdi. Üç ildə bir dəfə Tarşiş gəmiləri qızıl, gümüş, fil sümüyü, meymunlar və əntərlərlə yüklənərək gəlirdi. Padşah Süleyman var-dövlətdə və hikmətdə yer üzünün bütün padşahlarından üstün idi. Bütün yer üzünün padşahları Süleymanın ürəyinə Allahın qoyduğu hikməti eşitmək üçün onun üzünü görmək istəyirdi. Onun yanına gələn hər kəs hədiyyə gətirirdi. Beləcə ona hər il qızıl qablar, gümüş qablar, paltarlar, silahlar, ətriyyat, atlar və qatırlar gətirilirdi. Süleymanın dörd min axurunda döyüş arabaları üçün atları və on iki min süvarisi vardı. Onları arabalar üçün ayrılan şəhərlərdə və Yerusəlimdə, padşahın yanında yerləşdirdi. O, Fərat çayından Filiştililərin torpağına və Misir sərhədinə qədər bütün padşahlar üzərində hökmranlıq edirdi. Padşah Yerusəlimdə çoxluğuna görə gümüşü daşlara, sidr ağacını isə yamaclı-düzənlikli bölgədə bitən firon ənciri ağacına bərabər etdi. Süleymanın atları Misirdən və bütün ölkələrdən gətirilirdi.¹⁶

Burada qeyd etmək istərdim ki, açıq-aydın gördüyünüz kimi Allahın təyin etdiyi Xəlifənin zəngin həyat yaşaması kiminsə onu inkar etməsi üçün səbəb deyil, çünki onda gərək biz Süleymanı inkar edək. Süleymanın həddən artıq çox arvadı nəticə etibarilə süqutuna, İsrail Krallığında xaosa və Allahın Krallığında saxta tanrıların ortaya çıxmasına və nəticədə Süleymanın oğullarının İsraildə güclərini itirməyinə gətirib çıxardı. Bu da növbəti əhd olan İsvəi Əhddə qanun dəyişikliyinə səbəb oldu, belə ki, çoxarvadlılıq qüvvədən düşərək sadəcə təkərvadlı evliliklər həyata keçirildi.

¹⁶ Bibliya, 2 Salmələr Kitabı, Bölüm 9, Pasaj 13-28

Bab 5

İSA İLƏ OLAN BEŞİNCİ ƏHD

*Eləcə də axşam yeməyindən sonra kasanı götürüb dedi:
“Bu kasa mənim qanımla bağladığım Yeni Əhddir. Bunu
hər dəfə içəndə məni xatırlamaq üçün edin.”*

Israiloğulları öz andlarından döndülər və çox üsyan etdilər. Onlar mütəmadi olaraq Musəvi Əhdi pozurdular, amma Rəbb hər dəfə onları bağışlayırdı. Halbuki, bir əhdin pozulması haqsızlığa, nizamsızlığa və tarazsızlığa gətirib çıxarır, bu da islahat tələb edirdi. Beləliklə, O da onları cəzalandırırdı ki, bəlkə öyrənib diqqət edərlər. Allah onları bir dəfə qırx il səhrada sərgərdan saxlamaqla və bir nəsil boyu Müqəddəs Torpaqlara girməyi qadağan etməklə cəzalandırdı. Başqa bir zamanda onları Müqəddəs Yerusəlim məbədinin dağıdılması və Nebukadnezarin əli altında kölə olmaqla cəzalandırdı. Allah hətta onların əllərində olan əsl Tövrəni və Peyğəmbərlərin müqəddəs əmanətlərini, xüsusən də ən önəmli qədim müqəddəs əmanət olan Əhd Sandığını itirmələrini iradə etdi. Başqa bir vaxtda Allah onları Romalıların işğalına məruz qoyaraq cəzalandırdı. Sezar Avqustinin zamanında onlara vəd edilmiş qurtarıcı İsa Məsih (*əleyhissalam*) gəldi. Lakin onun gəlməyinə baxmayaraq İsraililər ona inanmadılar və onu öldürməyə çalışdılar. Sonda İsraililər öz qurtarıclarına xəyanət edərək onlara vəd edilmiş kralı və Məsihi, öldürülməsi üçün kafir Romalıları təslim etdilər. Bu xainliklərinə görə Allah İsrailoğullarını bir daha bağışlamamağa qərar verdi və dördüncü əhd əbədi olaraq pozuldu. Beləliklə də Musəvi Əhd sona çatdı və yeni əhd gəldi.

İsa 30 yaşında, Vəftizçi Yəhyanın (*əleyhissalam*) ölümündən dərhal sonra dəvətinə başladı. Vəftizçi Yəhya 30 yaşında öldü, onunla İsa (*əleyhissalam*) arasında sadəcə 6 ay fərq var idi. Bibliyaya görə, İsanın fəaliyyəti 3 il davam etdi. Bu illər ərzində o, öz həvarilərini toplayıb Yerusəlim və ətraf ərazilərdə dolaşaraq vaizlik etdi və böyük möcüzələr göstərdi. Yer üzünə göndərilmiş 124,000 peyğəmbər içində İsa (*əleyhissalam*) ən çox möcüzə göstərmiş peyğəmbərdir. O, insanlara öz evlərində saxladıkları və yedikləri şeylərdən xəbər verər, suyu şəraba çevirər, palçıqdan quşlar yaradardı. Onun son şücaəti onların hamısı üçün ən heyratəmizi oldu. O, Lazarı öldükdən sonra dirilti. Bunlar Kanonik İncillərdə qeyd edilmiş möcüzə və ecazkarlıqlar idi.¹ Bütün bu zaman boyunca həvariləri onun saysız-hesabsız möcüzələrinə şahid oldular və tərəfdarları artaraq 12 nəfərdən minlərlə möminə çıxdı.

Bəs İsraililər İsanı öz kralları olaraq niyə taxta çıxarmadılar? Niyə camaatın çoxu üz çevirib mürtəd oldu? Öz beytülməlinin gözətçisi olaraq təyin etdiyi yaxın səhabəsi Yəhuda İskariot bütün bu möcüzələrə şahid olduqdan sonra niyə ona xəyanət etdi? Onlar sadəcə ölümdən və katiblərə, fariseylərə və ya romalı məmurlara etiraz etməkdən qorxdular? Yoxsa onlar maddi həyata çox bağlı idilər? Elə isə ta əvvəldən bəri niyə onun ardınca getsinlər? Bu sualların cavabları qəlizdir və onlar şübhəsiz ki, səmimi şəkildə haqqı axtaran kəsə acı bir dad və dərin narahatçılıq verəcək.

Bir düşünün, Bibliya, İsanın (*əleyhissalam*) minlərlə insanlardan ibarət izdihamlara möcüzəvi şəkildə yemək verdiyini, minlərlə insanın onu izlədiyini və ona şahidlik etmək üçün İsrailin hər yerini gəzib dolaşdıqlarını yazır. Hətta yəhudi olmayanlar İsanı (*əleyhissalam*) axtarıb ona iman gətirirdi. Amma birdən-birə hamını yenidən düşünməyə vadar edən qərribə bir şey baş verdi. Onlar ona olan imanlarını itirərək ondan uzaqlaşdılar. Bu məsələnin həqiqəti budur ki, İsa (*əleyhissalam*) gizli bir təlimi ictimai şəkildə öyrətməyə başladı, insanlar da bunu iyrənc gördülər. O, öyrətməyə başladı ki, "*Həyat Çörəyi*" elə onun özüdür. Yuhanna kitabında buyrulur:

¹ Biz apokrif mətnlərdə və İslami mənbələrdə qeyd edilmiş əlavə möcüzələri artıq sadalamışıq.

Həyat Çörəyi İsa

İsanı gölün o biri sahilində görəndə “Rabbi, buraya nə vaxt gəldin?” deyə soruşdular. İsa onlara cavab olaraq dedi: “Sizə doğrusunu deyirəm: əlamətlər gördüyünüz üçün deyil, çörək yeyib doyduğunuz üçün məni axtarırsınız. Keçib-gedən yemək üçün deyil, əbədi həyat verən, daim qalan yemək üçün işlər görün, onu sizə İnsan Oğlu verəcək. Çünki Ata Allah Ona Öz möhürünü vurub». Onlar İsadən soruşdular: “Allahın istədiyi işləri görmək üçün biz nə edək?” İsa onlara cavab verdi: “Allahın istədiyi iş budur: Onun göndərdiyi Şəxsə iman edin”. Onlar İsaya dedilər: “Sən nə əlamət göstərsən ki, görüb Sənə inanaq? Nə iş görəcəksən? Ata-babalarımız çöldə manna yedi; bu barədə yazılıb: “Onlara yemək üçün göydən çörək verdi.” Onda İsa onlara dedi: « Sizə doğrusunu deyirəm: sizə göydən çörək verən Musa deyildi, göydən həqiqi çörəyi sizə verən Atamdır. Çünki Allahın çörəyi budur ki, göydən enir və dünyaya həyat verir». Ona dedilər: “Ağa, Sən daim bizə bu çörəyi ver”. İsa onlara dedi: “Həyat çörəyi mənəm. Mənim yanıma gələn heç vaxt acmaz, mənə iman edən heç vaxt susamaz. Lakin sizə dedim ki, Məni görürsünüz, amma iman etmirsiniz. Atanın mənə verdiyi şəxslərin hamısı yanıma gələcək və yanıma gələnə heç vaxt kənara atmaram. Çünki öz iradəmi deyil, məni Göndərən iradəsini yerinə yetirmək üçün göydən enmişəm. Məni Göndərən iradəsi budur ki, mənə verdiyi şəxslərin heç birini həlak olmağa qoymayım, lakin son gündə onları dirildim. Çünki Atanın iradəsi budur ki, Oğulu görüb Ona iman edən hər şəxs əbədi həyata malik olsun və mən onu son gündə dirildim”. Bunun cavabında Yəhudilər İsanı «göydən enmiş çörək mənəm» sözünə görə deyib dedilər: «Bu, ata-anasını tanıdığımız, Yusifin Oğlu olan İsa deyilmi? İndi necə olur ki, “göydən enmişəm” deyir?” İsa onlara cavab verdi: «Öz-özünü də deyirməyin. Əgər məni göndərən Ata bir kəsi cəzb etməsə, o mənim yanıma gələ bilməz. Yanıma gələnə isə mən son gündə dirildəcəyəm. Peyğəmbərlərin kitablarında yazılıb: “Onların hamısını Allah öyrədəcək”. Atadan eşidib öyrənən hər kəs mənim yanıma gəlir. Əlbəttə, Allahdan gələn Şəxsdən savayı Atanı heç kəs görməyib. Yalnız O, Atanı görüb. Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: iman edən əbədi həyata malikdir. Həyat çörəyi mənəm. Ata-babalarınız çöldə manna yedilər və öldülər. Bu isə göydən enən elə bir çörəkdir ki, ondan yeyən şəxs heç vaxt ölməz. Göydən enmiş canlı çörək mənəm. Əgər kimsə bu çörəkdən yesə, əbədi yaşayar. Dünya həyatı üçün verəcəyim çörək öz ətimdir». Bunun cavabında yəhudilər «Bu Adam yemək üçün Öz ətini bizə necə verə bilər?» deyib bir-birləri ilə mübahisə etdilər. Onda İsa onlara dedi: « Sizə doğrusunu deyirəm: insan oğlunun ətindən yeyib qanından içməsəniz, daxilinizdə həyat olmayacaq. Mənim ətimdən yeyib qanımdan içən əbədi həyata malikdir və mən onu son gündə dirildəcəyəm. Çünki mənim ətim həqiqi yemək, qanımda həqiqi içkidir. Mənim ətimdən yeyib qanımdan içən məndə qalır, mən də onda qalıram. Var olan Ata məni göndərdiyi kimi, mən də atanın sayəsində yaşadığım kimi məndən yeyən də mənim sayəmdə yaşayacaq. Göydən enmiş çörək budur, ata-babalarınızın yediği kimi deyil. Onlar öldülər, amma bu çörəyi yeyən əbədi yaşayacaq». İsa bu sözləri Kefernəhəmdə, sinaqoqda təlim öyrədərkən söylədi.

İsanın (əleyhissalam) “Həyat Çörəyi” olduğunu iddia etməsi İsraililərə çox ağır gəldi. Bu, həvarilərinin çoxunun onu sorğulamasına və sonda tərک etməsinə səbəb oldu:

Şagirdlərindən bir çoxu bu sözləri eşidəndə dedi: «Bu söz qəlizdir. Bunu kim anlaya bilər?» Lakin İsa şagirdlərinin buna görə deyindiklərini duyaraq onlara dedi: «Bu söz sizi büdrədirmir? Yaxşı, bəs insan oğlunun əvvəllər olduğu yerə qalxdığını görsəniz, necə? Həyat verən ruhdur. Cismani təbiətinə heç faydası yoxdur. Sizə söylədiyim sözlər ruh və həyat gətirir. Lakin sizin aranızda iman etməyənlər də var». Çünki İsa iman etməyənlərin və ona xəyanət edəcək adamın kim olduğunu əvvəlcədən bildirdi. O dedi: «Buna görə də sizə söylədim ki, əgər ata bir kəsə imkan verməsə, o mənim yanıma gələ bilməz». Bunlardan sonra şagirdlərinin çoxu İsadən ayrılıb daha onunla gəzmirdi. Onda İsa on iki şagirdə dedi: «Yoxsa siz də məni tərk etmək istəyirsiniz?» Şimon Peter ona cavab verdi: «Ya Rəbb, biz kimin yanına gedək? Əbədi həyatın sözlərini söyləyənlər sənənsən. Biz də iman etmişik və bilirik ki, Allahın Müqəddəsi sənənsən». İsa onlara dedi: «Siz on iki şagirdi mən seçmədimmi? Amma sizdən biri iblisdir». O bu sözləri Şimon İskaryot oğlu Yəhuda barədə söylədi. Çünki on iki şagirddən biri olduğu halda İsayə xəyanət edəcəkdi.²

Beləliklə, burada görürük ki, bu əslində İsanın öyrətdiyi, insanların onu tərk etmələrinə və ondan geri durmalarına səbəb olan İsa Məsihin qidalanma təlimi olan həmin gizli təlimdir. Və bu təlimin öyrədilməsi ilə Yəhuda İskaryot ilk dəfə öz həqiqi üzünü göstərərək kafir oldu. İsanın ətinin yeyilməsi və qanın içilməsi olan bu təlim Musəvi əmrlərlə birbaşa ziddiyyət təşkil edirdi:

İsrail övladlarından ya da aralarında yaşayan yadellilərdən bir az da olsa, qan yeyən hər kəsdən mən üz döndərüb xalqı arasından qovacağam. Çünki hər məxluqa həyat verən qandır. Mən onu həyatınızın kəffarəsi üçün qurbangahda təqdim olunmağa təyin etmişəm; çünki həyat verdiyinə görə kəffarə edən qandır. Buna görə də mən israil övladlarına demişəm: “Sizdən heç bir kəs, aranızda yaşayan yadelli də qan yeməsin.”³

Bəs bu nə deməkdir? İsanın ətini yeyib qanı içmək? İsa nə istəyirdi? İnsanların onu öldürüb yemələrini? Əlbəttə ki yox, bunun başqa bir mənası var idi. Bəs bu məna nə ola bilərdi? İsanın əti və qanı onun sülaləsi, onun soyudur. Tomas Laker öz “Seks Etmək: Yunanlardan Freuda qədər Bədən və Cinsiyyət” kitabında, yeddinci əsrin əvvəllərində yaşamış ispan baş rahibi və alimi Sevilyalı Müqəddəs İsidordan sitat gətirir: “Qohumluq bir qandan olduğu üçün belə adlanır. Yəni atası kimi eyni spermadan doğulur. Çünki kişinin sperması qanın köpüyüdür, bu da qayalara çirpildə ağ köpük meydana gətirdiyi və ya eynilə badəyə tökülən tünd şərab kimi ağ köpük meydana gətirdiyi suyun formasına bənzəyir.”⁴

İsa (əleyhissalam) tərəfdarlarının yemələrini istədiyi şey haqqında danışanda həqiqətən də spermadan danışdı mı? Bu məsələdən əmin olmaq üçün Məsihin İncillərinə biraz da baxmalıyıq. Yuhanna kitabında İsanın Samariyalı bir qadınla danışdığı hekayəyə baxaq:

Onun yolu Samariyadan keçirdi. O, Yaqubun öz oğlu Yusifə verdiyi torpağa yaxın olan Samariyanın Sixar adlanan şəhərinə gəldi. Yaqubun quyusu orada idi. Yol İsanı yorduğu üçün quyunun yanında oturdu. Altıncı saat radələri idi. Samariyalı bir qadın quyudan su çəkməyə gəldi. İsa ona «Mənə su ver, içim» dedi. Çünki şagirdləri yemək almaq üçün şəhərə getmişdi. Samariyalı qadın Ona dedi: «Sən bir yəhudisən, mənə

² Bibliya, Yuhanna Kitabı, Bölüm 6, Pasaj 25-71

³ Bibliya, Levililər Kitabı, Bölüm 17, Pasaj 10-12; Qanunun Təkrarı Kitabı, Bölüm 12, Pasaj 23-28

⁴ Seks Etmək: Yunanlardan Freuda qədər Bədən və Cins, Tomas Laker, s.56

samariyalı bir qadın. Sən necə məndən su istəyə bilərsən?» Çünki yəhudilər samariyalılarla ünsiyyət etmir. İsa ona cavab verdi: «Əgər sən Allahın bəxşisini və “Mənə su ver, içim” deyənin kim olduğunu bilsəydin, özün ondan su istəyərdin. O da sənə həyat suyu verərdi». Qadın Ona dedi: «Ağa, su çəkmək üçün bir qabın yox, quyru da dərinidir. Bəs o həyat suyunu haradan götürəcəksən? Məgər sən bu quyunu bizə verən, oğulları və mal-qarası ilə buradan su içən atamız Yaqubdan da üstünsən? » İsa ona cavab verdi: «Bu sudan içən hər kəs yenə susayar, amma mənim ona verəcəyim sudan kim içsə, heç vaxt susamaz. Lakin ona verəcəyim su onun daxilində əbədi həyat verən bir su qaynağına çevriləcək». Qadın Ona dedi: «Ağa, bu suyu mənə ver ki, mən heç vaxt susamayım və su çəkmək üçün buraya gəlməyim». İsa qadına «get ərini çağır və buraya gəl» dedi.⁵

Burada açıq-aydın görürük ki, İsa müntəzəm olaraq içilən sudan yox, “həyat suyu” adlandırdığı başqa növ bir mayedən danışır. Sperma “həyat suyu” olaraq da bilinir, çünki bu sudan həyat gəlir və hamilə qalınaraq uşaq dünyaya gətirilir. Qadın İsadən (*əleyhissalam*) o suyu istəyəndə, İsa (*əleyhissalam*) qadına deyir ki, ərini çağırıb gəlsin, bu da açıq-aydın onu göstərir ki, onun ərində bu həyat suyundan var, bütün kişilərdə olduğu kimi. Lakin bu da tək başına qanəedici dəlil olmaz, çünki bir çox insan bu təfsirin iyrənc və təhrif edilmiş olduğuna inanacaq. Bu səbəbdən İncillərdən axtarış edərək bunun, İsanın dediyi və öyrətdiyi şeyin həqiqi mənası olduğuna dair daha çox dəlil ortaya qoyacağıq. **Çıxış** kitabına baxsaq Musanın öz arvadı və uşağı ilə olan hekayəsini görəcəyik:

Yolda gecələyərkən Rəbb Musaya rast gəldi və onu öldürmək istədi. O zaman Sippora çaxmaq daşı götürüb oğlunu sünnət etdi və sünnət ətinə Musanın ayaqlarına toxundurub dedi: «Sən mənim qan adaxlımsan». Beləliklə, Rəbb ondan əl çəkdi. Sippora Musaya sünnətə görə «qan adaxlımsan» demişdi.⁶

“Yeni Oksford Annotasiyalı Bibliya: Yeni İşlənmiş Standart Versiya”-da qeyd edilir ki: “Ayaqlar, tənəsül orqanı üçün bir evfemizmdir.”⁷ Odur ki, bildiyimiz kimi Bibliyada “ayaqlar” sözü keçəndə, bu, kişinin tənəsül orqanına istinad edir. Və əgər biz bu konteksti oxusaq hər şey aydın olacaq. Məsələn, *Rut* kitabında buyrulur:

Bir gün qayınanası Naomi Ruta dedi: «Qızım, sən ailə xoşbəxtliyin üçün rahat bir yer axtarmayımmı? Bax qulluqçu qızları ilə sahəsində işlədiyən Boaz bizim qohumumuzdur. O bu gecə xırmanda arpa sovurur. Sən də yuyun, ətirlən və ən gözəl paltarını geyinib xırmana en. Amma o yeyib-içməyini qurtarmayınca özünü ona göstərmə. Elə ki yatmağa getdi, yerini tapıb onun ayaqlarının üstünü açaraq ayaqlarının üzərində uzanarsan. Sonra nə etmək lazımdırsa, o özü sənə deyəcək». Rut ona «dediklərinin hamısına əməl edərəm» dedi. Rut xırmana endi və qayınanasının bütün tapşırıqlarına əməl etdi. Boaz yeyib-içib kefi kökələndən sonra yatmaq üçün məhsul tayasının kənarına getdi. Rut da sakitcə gəldi və ayaqlarının üstünü açıb ayaq tərəfində uzandı. Gecə yarısı birdən Boaz səksəndi və çevrilib baxanda gördü ki, ayaqlarının yanında bir qadın uzanıb. O, qadına dedi: «Sən kimsən?» Qadın cavab verdi: «Mən qarabaşın Rutam. Ətəyinlə bu qarabaşının da üstünü ört, çünki sən qəyyumumsan». Boaz dedi: «Qoy Rəbb sənə xeyir-dua versin, qızım! Sonuncu xeyirxahlığın əvvəlkindən də

⁵ *Bibliya*, Yuhanna Kitabı, Bölüm 4, Pasaj 4-16

⁶ *Bibliya*, Çıxış Kitabı, Bölüm 4, Pasaj 24-26

⁷ Yeni Oksford Annotasiyalı Bibliya: Yeni İşlənmiş Standart Versiya: Ekumenik Bibliya Tədrisi, səh. 88

yaxşıdır. Çünki nə kasıb, nə də varlı bir cavanın ardınca düşdün. Qızım, daha qorxma! Dediysin hər şeyi sənin üçün edəcəyəm. Şəhərimizin bütün əhalisi yaxşı bilir ki, sən xeyirxah qadınsan. Düzdür, sənin qəyyumun mənəm, amma məndən də yaxın qəyyumun var. Bu gecəni qal, sabah əgər o adam sənə qəyyum olmaq istəsə, çox yaxşı, qoy olsun. Yox, əgər bundan imtina etsə, var olan Rəbb haqqı, sənin qəyyumun mən özüm olacağam. Hələlik sabaha qədər yat». Rut onun ayaqlarının yanında sübhədək yatdı və səhərin əlaqaranlığında – hələ gözüün yaxşı seçmədiyi vaxtda ayağa qalxdı, çünki Boaz demişdi: «Qoy heç kəs bilməsin ki, xırmana bu qadın gəlib».⁸

Aydındır ki, Naomi Rutu Boazın yanına göndərir ki, Rut ona oral seks etsin. Onun ayaqlarının üzərində uzanmağın mənası məhz budur. 2 Şamuel kitabında buyrulur:

Sonra Davud Uriyaya dedi: «Get evinə, ayaqlarını yu». Uriya padşahın sarayından çıxanda padşah arxasınca ona hədiyyə də göndərdi. Lakin Uriya padşahın sarayının qapısında ağasının bütün mühafizəçiləri ilə birlikdə yatıb evinə getmədi. Davuda «Uriya evinə getmədi» deyə bildirdilər. Davud Uriyaya dedi: «Sən yoldan gəlməmişəm? Niyə evinə getmədin?» Uriya Davuda dedi: «Əhd sandığı və İsraililərlə Yəhudalılar çardaqlarda qalarkən, ağam Yoavla ağamın zabitləri çöllərdə məskən salarkən mən yemək-ichmək və arvadım ilə yatmaq üçün evimə gedimmi? Həyatına və canına and olsun, mən belə şey etməyəm».⁹

Açıq-aydın görürük ki, Davud Uriyaya “get evinə, ayaqlarını yu” deyəndə, əslində bu, get arvadınla seviş mənasına gəlirdi. Odur ki, *ayaqlar* əslində tənəsül orqanı üçün bir evfemizmdir. Ayaqların Bibliyada kişi cinsiyyət orqanı mənasına gəldiyinin digər bir dəlili də 1 Şamuel (24:3) kitabındadır. Amerikan Standart Versiyasında buyrulur:

Yol kənarındakı qoyun ağıllarına gəldi. Orada bir mağara vardı. Şaul ayaqyoluna getmək üçün oraya girdi. Davud adamları ilə mağaranın lap içəri tərəfində oturmuşdu.

Yeni Beynəlxalq Versiya 1 Şamuel (24:3) pasajını bu cür tərcümə edir:

Yol kənarındakı qoyun ağıllarına gəldi. Orada bir mağara vardı. Şaul özünü rahatlatmaq üçün oraya girdi. Davud adamları ilə oradan uzaqda mağarada idilər.

İndi aşağıdakı pasajlara baxsaq bir çox sirlər əyan olacaq. Luka İncilində belə buyrulur:

Fariseylərdən biri İsanı onunla birgə yeməyə dəvət etdi. O da fariseyin evinə girdi və süfrəyə oturdu. Həmin şəhərdə günahkar bir qadın yaşayırdı. O, fariseyin evində İsanın süfrəyə oturduğundan xəbər tutanda ağ mərmər bir qabda ətirli yağ gətirdi. Qadın arxada, İsanın ayaqlarının yanında durub ağlayaraq göz yaşları ilə Onun ayaqlarını islatmağa başladı. O, İsanın ayaqlarını saçları ilə sildi, öpdü və onlara ətirli yağ çəkdi. İsanı evinə dəvət etmiş farisey bunu görüb öz-özünə belə dedi: «Əgər bu adam peyğəmbər olsaydı, Ona toxunanın kim və nə cür qadın olduğunu bilərdi, çünki bu qadın günahkardır». İsa ona xitab edib belə söylədi: «Şimon, mənim sənə sözüüm var». O da dedi: «Müəllim, buyur». «Bir sələmçiyə iki nəfərin borcu var idi. Biri beş yüz, o birisi isə əlli dinar borclu idi. Onların borcu ödəməyə imkanları yox idi. Ona görə də sələmçi hər ikisinin borcunu bağışladı. De görüm, bu adamlardan hansı onu daha çox sevecək?» Şimon cavab verdi: «Güman edirəm, o adam ki ona daha çox bağışlandı».

⁸ Bibliya, Rut Kitabı, Bölüm 3, Pasaj 1-14

⁹ Bibliya, 2 Şamuel Kitabı, Bölüm 11, Pasaj 8-11

İsa ona «düz seçmişən» dedi. Sonra İsa qadına tərəf baxıb Şimona dedi: «Sən bu qadını görürsənmi? Mən sənin evinə gəldim. Sən mənim ayaqlarımı yumaq üçün mənə su da vermədin. Bu qadınsa ayaqlarımı göz yaşları ilə isladıb saçları ilə sildi. Sən məni öpmədin, bu qadınsa Mən evə girəndən bəri ayaqlarımı hey öpür. Sən başıma zeytun yağı çəkmədin. O isə ayaqlarıma ətirli yağ çəkdi. Buna görə də sənə deyirəm: bu qadının çox olan günahları bağışlandı. Böyük məhəbbət göstərməsi də bu səbəbdəndir. Kimə az bağışlanıbsa, az sevər». Sonra İsa qadına dedi: «Sənin günahların bağışlandı».¹⁰

Günahkar bir qadın sadəcə olaraq İsanın ayaqlarını öpdü deyə Farisey iyrənib İsanın peyğəmbərliyini inkar etməzdi. Halbuki, bir günahkar fahişə İsaya oral seks etmiş olsaydı, onun ciddi şübhələri yaranmış olardı. Çünki *ayaqlar* tənəsül orqanı üçün bir evfemizmdir. Bu qadın İsanın tənəsül orqanını öpdü və ona oral seks etdi. Beləliklə, onun spermasını udmaqla qadının bütün günahları bağışlandı. Farisey içəri girib buna şahid olanda, məlum məsələdir ki, onu şoka salan şey məhz bu olur. Nəticədə imanını itirir.

Digər qəribə bir qnostik rəvayətdə İsa Məsih öz yaxın həvarisi Məcdəlli Məryəmin önündə bir möcüzə göstərir. Salamisli Epifanius yazır ki, "*Məryəmin Böyük Sualları*" qnostik mətnində bir səhnə var. Bu səhnədə İsa Məcdəlli Məryəmi bir dağın başına aparır və orada bir qadını dartıb gətirir və onunla cinsi əlaqəyə girir. Sonra, boşalma zamanı İsa öz spermasını içir və Məryəmə deyir ki, "*Gərək belə edək ki, yaşaya bilək*". Məryəm bunu eşirdər-eşitməz huşunu itirib yığılır, bu vaxt İsa ona kömək edərək ayağa qaldırır deyir, "*Ey iman zəif, buna görəmi şübhəyə düşdün?*"¹¹

Biz, İslamdan da bilir ki, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) bədənindən çıxan mayələr təmizləyici idi və günahların silinməsinə səbəb olurdu. Məşhur bir rəvayətdə keçir ki, Peyğəmbər bir qaba idrar etdi və onu yatağının altında gizlətdi. Peyğəmbərin evini təmizləyən bir qadın da onu içdi. Sonra Peyğəmbər ondan idrarın harada olduğunu soruşdu, qadın da onu içdiyini bildirdi. Peyğəmbər qadına dedi: "*Bundan sonra atəş sənə qarnına heç vaxt toxunmayacaq.*"¹² Bu da o deməkdir ki, "*sən mənim bədənimdən çıxan maye ilə təmizləndin*". Sperma idrardan daha təmizdir və Peyğəmbərin idrarı təmizləyicidirsə, onda gərək qəbul edək ki, onun sperması da təmizləyicidir. Əgər biri Şeytanın, Qabilin və onların övladlarının nəcis olduğunu qəbul edirsə, onda onların spermaları da nəcisdir və nəcis edir. Çünki hər şeyin bir ziddi olmalıdır, napak insanlar varsa, pak insanlar da olmalıdır. Nəcis sperma varsa, onda təmiz sperma da olmalıdır. Və əgər murdarlayan sperma varsa, onda təmizləyən sperma da olmalıdır.

Bütün bunlar İncildə İsanın son möcüzəsinin səhnəsini canlandırır, bu da Lazarın dirildilməsidir. Yuhanna kitabında buyrulur:

Lazarın Ölümü

Lazar adlı bir adam xəstələnmişdi. O, Məryəmlə bacısı Martanın yaşadığı Bet-Anya kəndindən idi. Rəbbin üzərinə ətirli yağ çəkib ayaqlarını saçları ilə silən həmin Məryəm idi. Xəstələnən Lazar onun qardaşı idi. Bu səbəbdən iki bacı «ya Rəbb, sevdiiyin adam xəstədir» deyərək İsayə xəbər göndərdi. İsa bunu eşidib dedi: «Bu xəstəliyin nəticəsi ölüm

¹⁰ *Bibliya*, Luka Kitabı, Bölüm 7, Pasaj 36-48

¹¹ *Panarion*, Salamisli Epifanius 26.8.1-3

¹² *Təlxisul-Həbir*, İbn Həcər Əl-Əsqalani, Təmizləmə kitabı, səh. 46

yox, Allahın izzəti və Allah Oğlunun bununla izzət qazanması olacaq». İsa Martanı, onun bacısını və Lazarı sevirdi. Buna görə də Lazarın xəstələndiyini eşidəndə olduğu yerdə daha iki gün qaldı. Sonra isə şagirdlərə «yənə Yəhudeyaya gedək» dedi. Şagirdlər Ona dedilər: «Rəbbi, oradakı Yəhudilər bir az əvvəl səni daşqalaq etməyə çalışırdı. Sən yənə də oraya qayıdırsan?» İsa cavab verdi: «Gündə on iki saat yoxdurmu? Kim gündüz vaxtı gəzərsə, büdrəmər, çünki bu dünyanın nurunu görür. Lakin kim gecə vaxtı gəzərsə, büdrəyər, çünki daxilində nur yoxdur». İsa bu sözləri söylədikdən sonra onlara dedi: «Dostumuz Lazar uyuyub. Mən onu oyatmaq üçün gedirəm». Onda şagirdlər Ona dedilər: «Əgər uyuyubsa, sağalacaq». İsa onun ölümü barədə danışmışdı, amma onlar elə bildilər ki, yuxuya getdiyini söyləyib. Onda İsa onlara açıqca dedi: «Lazar ölüb. Mən də sizin uğrunuzda, iman etməyiniz üçün orada olmadığımı sevinirəm. Amma gəlin onun yanına gedək». «Əkiz» adlanan Tomas o biri şagirdlərə dedi: «Biz də gedək ki, Onunla ölək».

İsa Lazarın Bacılarının Könlünü Alır

İsa gəlib Lazarın artıq dörd gündən bəri qəbirdə olduğunu bildi. Bet-Anyə ilə Yerusəlim arasında on beş stadi* məsafə var idi. Bir çox yəhudi Marta və Məryəmə qardaşlarının ölümünə görə təsəlli verməyə gəlmişdi. Marta İsanın gəldiyini eşidəndə onu qarşılamağa çıxdı, ancaq Məryəm evdə oturmuşdu. Marta İsaya dedi: «Ya Rəbb, əgər sən burada olsaydın, qardaşım ölməzdi. Ancaq bilirəm ki, sən indi də Allahdan nə diləsən, o sənə verəcək». İsa ona «qardaşın diriləcək» dedi. Marta Ona dedi: «Bilirəm ki, dirilmə zamanı, son gündə o da diriləcək». İsa ona dedi: «Dirilmə və həyat mənəm. Mənə iman edən ölsə də, yaşayar, yaşayıb mənə iman edən də heç vaxt ölməz. Buna inanırsanmı?» Marta Ona cavab verdi: «Bəli, ya Rəbb, inanıram ki, dünyaya gəlməli olan Allahın oğlu Məsih Sənsən». Marta bunu söylədikdən sonra gedib bacısı Məryəmi gizlicə çağırdı və dedi: «Müəllim buradadır, səni çağırır». Məryəm bunu eşidən kimi tez qalxıb İsanın yanına getdi. İsa hələ kəndə girməyib Martanın onu qarşıladiğı yerdə qalmışdı. Məryəmlə birgə evdə olan və ona təsəlli verən yəhudilər qadının tez qalxıb bayıra çıxdığını görəndə elə bildilər ki, ağlamaq üçün qəbirin yanına gedir. Buna görə də onun ardınca getdilər. Məryəm İsanın olduğu yerə gəlib Onu gördü və ayaqlarına düşüb dedi: «Ya Rəbb, əgər Sən burada olsaydın, qardaşım ölməzdi». İsa onun və yanında gələn yəhudilərin ağladığını görəndə əhvalı pozuldu və təlaşa düşdü. İsa onlardan «Mərhumu haraya qoymusunuz?» deyər soruşdu. Ona «Ağa, gəl bax» dedilər. İsa ağladı. Onda Yəhudilər «Bax onu necə də sevirmiş!» söylədilər. Lakin onlardan bəzisi dedi: «Korun gözlərini açan bu şəxs bir şey edə bilməzdi ki, bu adam ölməsin?»

İsa Lazarı Qəbirdən Qaldırır

O zaman İsa yənə əhvalı pozulmuş halda qəbirin yanına gəldi. Qəbir bir mağara idi və ağzına daş qoyulmuşdu. İsa «daşı götürün» dedi. Mərhumun bacısı Marta Ona dedi: «Ya Rəbb, artıq iylənib, çünki öldüyü dörd gündür». İsa dedi: «Axı Mən sənə söyləmədimmi, iman etsən, Allahın izzətini görəcəksən?» Beləcə daşı götürdülər. İsa da başını yuxarı qaldıraraq dedi: «Ey ata, məni eşitdiyən üçün sənə şükür edirəm. Bilirəm ki, məni həmişə eşidirsən. Lakin bunu ətrafımda duran xalq üçün söylədim ki, məni sən göndərdiyinə inansınlar». Bu sözləri söylədikdən sonra «Lazar, bayıra çıx!» deyər

bərkdən qışqırdı. Ölü də bayıra çıxdı. Onun əl-ayağı sarğılarla və üzü dəsmalla bağlanmışdı. İsa onlara «onu açın və buraxın getsin» dedi.¹³

Markın Gizli İncili adlı qnostik bir mətnə bu hadisə haqqında əlavə məlumatlar verilir:

“Və onlar Bezaniyə gəldilər. Qardaşı ölmüş həmin qadın da orada idi. Gələn kimi o, İsanın önündə səcdəyə qapanıb dedi, “Davudun oğlu, mənə mərhəmət et.” Lakin həvarilər onu danladı. İsa qəzəbləndi və qadınla birlikdə yola çıxıb qəbrin olduğu bağa getdi. O anda qəbirdən ucadan bir qışqırıq səsi eşidildi. İsa yaxınlaşaraq qəbrin qapısından daşı yuvarlayıb atdı. Dərhal gəncin olduğu yerə gedib əlini uzatdı və əlindən yapışib onu qaldırdı. Ona baxan gənc onu sevdi və yalvarmağa başladı ki, onun yanında qalsın. Onlar qəbirdən çıxıb gəncin evinə gəldilər, çünki o varlı idi. Altı gündən sonra İsa ona nə edəcəyini dedi. Axşam gənc çılpaq bədəninin üzərindən kətan bir paltar geyinmiş halda onun yanına gəldi. O gecə gənc onunla birlikdə qaldı, çünki İsa ona Allahın səltənətinin sirrini öyrətdi. Və o, buradan çıxaraq İordaniyanın o biri ucuna qayıtdı.”¹⁴

Buradan çıxan məna budur ki, İsa (*əleyhissalam*) Lazarı qəbirdən qaldırandan sonra dinin sirlərindən xəbərdar etdi və onu ruh ilə doldurdu. Həvarilər belə böyük bir möcüzəyə şahid olduqdan sonra İsayə (*əleyhissalam*) yalvardılar ki, onları da öyrədib Müqəddəs Ruh ilə doldursun. Bu minvalla onlar da İsanın (*əleyhissalam*) göstərdiyi kimi ecazkarlıqlar göstərə bilsinlər. Halbuki, onların imanı zəif və natamam idi. Hətta Quran buna bu cür şahidlik edir: *İsa onlardakı küfrü hiss etdikdə dedi: “Allah yolunda kimlər mənə yardımçı olacaq?” Həvarilər dedilər: “Bizik Allahın Ənsarları! Biz Allaha iman gətirdik. Sən də şahid ol ki, biz müsəlmanlarıq!”¹⁵* Bundan əlavə, İncillərdə o, həvarilərini imanlarının zəifliyi ilə günahlandırır və onu inkar edəcəklərini deyir. Bu qədər möcüzə görəndən sonra həvarilərin imanının bu qədər zəif olmasına nə səbəb oldu? İsa (*əleyhissalam*) sadəcə olaraq imanı zəif olanlarını özünə həvari seçmişdi? Yoxsa bu başqa şeydənmi dolayı idi?

Quran həvarilərin İsayə (*əleyhissalam*) həmin son axşam yeməyi və ziyafət üçün yalvardıqları hadisəni belə nəql edir:

Bir zaman həvarilər demişdilər: “Ey Məryəm oğlu İsa! Rəbbin bizə göydən bir süfrə endirə bilərmi?” O da (onlara) demişdi: “Əgər möminsinizsə, Allahdan qorxun”. Onlar demişdilər: “Biz istəyirik ki, ondan yeyək, qəlblərimiz rahat olsun, bizə doğru söylədiyini bilək və şahidlik edənlərdən olaq”. Məryəm oğlu İsa dedi: “Ey Allahım! Ey Rəbbimiz! Bizə göydən bir süfrə endir ki, bizim həm birincimiz, həm də axırcımız üçün bir ziyafət və Səndən bir dəlil olsun. Bizə ruzi ver, sən ruzi verənlərin ən yaxşısısan!” Allah dedi: “Mən onu sizə endirəcəyəm. Amma (bundan) sonra aranızdan kafir olanlara əzlərdən heç kəsə vermədiyim bir əzabı verəcəyəm.”¹⁶

Beləliklə, aydındır ki, həvarilər yemək istədilər, amma adi bir yemək yox, cənnətdən olan bir yemək. İsa (*əleyhissalam*) da dedi ki, Allahdan qorxun, çünki belə bir şey istəyib sonra da kafir olsanız, Allah buyurdu ki, sizə heç kimə vermədiyini bir əzab verəcək. Aydındır ki, yeməyin özü şübhəyə səbəb olacaq bir şeydir. Allah bunu bilirdi, İsa da bunu bilirdi. Allah bu süfrəni

¹³ *Bibliya*, Yuhanna Kitabı, Bölüm 11, Pasaj 1-44

¹⁴ *Markın Gizli İncili*

¹⁵ *Quran*, Surə 3 (Ali-İmran), Ayə 52

¹⁶ *Quran*, Surə 5 (Maidə), Ayə 112-115

onlara endirdi və bu hadisə İncildə “*Son Axşam Yeməyi*” olaraq bilinir. Quranın beşinci Surəsi “*Son Axşam Yeməyinə*” istinadən “*Süfrə*” adlanır. Bu “*Son Axşam Yeməyi*” Yəhuda İskariotun kafir olub tamamilə üz döndərməsinə səbəb oldu. Bu həmin “*Son Axşam Yeməyi*” idi ki, digər həvariləri silkələdi və onların şübhəyə düşərək İsanı (*əleyhissalam*) inkar etmələrinə səbəb oldu.

İsa (*əleyhissalam*) onlara istədiklərini verdi və son bir axşam yeməyi süfrəsi quruldu. İlk növbədə, təhlil etmək istəyirik ki, son axşam yeməyində nələr baş verdi. Baş verən şeylərdən biri bu idi ki, İsa (*əleyhissalam*) həvarilərin ayaqlarını yudu. İsa (*əleyhissalam*) həvarilərin ayaqlarını yumağa gedəndə ilk başda onlar qəti şəkildə etiraz etdilər. Ayaqları yumağın bundan əvvəl təsvir edilən mənası nöqteyi-nəzərindən, hadisənin mənası çox fərqli olur:

İsa atanın hər şeyi onun ixtiyarına verdiyini, Allahdan gəldiyini və Allahın yanına qayıdacağını bilirdi. O, süfrədən qalxıb üst paltarını bir yana qoydu və bir dəsmal götürüb belinə bağladı. Sonra ləyənə su töküüb şagirdlərin ayaqlarını yumağa və belinə bağladığı dəsmalla silməyə başladı. İsa Şimon Peterə yaxınlaşanda o, İsaya «Ya Rəbb, sənmi mənim ayaqlarımı yuyacaqsan?» dedi. İsa cavabında ona dedi: «Mənim nə etdiyimi sən indi bilməzsən, amma sonra anlayacaqsan». Peter ona dedi: «Mənim ayaqlarımı heç vaxt yumayacaqsan!» İsa ona cavab verdi: «Əgər sənı yumasam, mənim yanımda yerin olmaz». Şimon Peter Ona dedi: «Ya Rəbb, təkcə ayaqlarımı deyil, əllərimi və başımı da yu». İsa ona dedi: «Çimmiş adam üçün təkcə ayaqlarını yumaq kifayətdir, çünki başdan-başa təmizdir. Siz də təmizsiniz, amma hamınız yox». Çünki ona kimin xəyanət edəcəyini bilirdi. Buna görə də «hamınız təmiz deyilsiniz» söylədi. İsa onların ayaqlarını yuduqdan sonra paltarını geyindi və yenə süfrəyə oturaraq onlara dedi: «Mənim sizə nə etdiyimi bilirsinizmi? Siz məni “Müəllim” və “Rəbb” deyə çağırırsınız və doğru deyirsiniz, çünki mən elə oyam. İndi ki mən Rəbb və müəllim olduğum halda sizin ayaqlarınızı yudum, siz də bir-birinizin ayaqlarını yumalısınız. Çünki sizə nümunə göstərdim ki, mənim sizə etdiyimi siz də bir-birinizə edəsiniz. Doğrusunu, doğrusunu sizə deyirəm: qul ağasından, elçi də onu göndərəndən üstün deyil. Əgər bu şeyləri bilib onlara əməl edirsinizsə, bəxtiyarsınız.¹⁷

Beləliklə, son axşam yeməyində əslində İsa və həvarilər bir-birlərinin ayaqlarını yuma hadisəsində iştirak etdilər ki, həvarilər təmizlənsinlər. Xatırlayın, İsa onlara dedi ki, ötimi yeyib qanıma için. Çörəyin İsanın əti, şərabın da qanı olması heç bir məntiqə sığmır. Halbuki insanın əti onun spermasıdır ki, bunun vasitəsilə onun sülaləsi törəyir. Aristotel (*əleyhissalam*) sperma və ruhun parçaları haqqında danışmış və yazmışdır. O inanırdı ki, sperma insanın ruhundan kiçik bir parça daşıyır. İnsan ruhunun bu parçası bir insandan digərinə sperma vasitəsilə keçir. Əhlibeyt (*salam onlardandır*) öyrədirdi ki, onlar kişilərin sülblərində olan nur idilər. Yəni insanın nuru və ya ruhu onun spermasına bağlıdır. Salman Farsidən nəql olunur ki, Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurub: “*Mən və Əli, Adəm yaradılmadan on dörd min il əvvəl bir nurdan yaradıldıq, belə ki, Allah Adəmi yaradanda bu nuru onun sülbünə yerləşdirdi. Və o, bir nəfərdən digərinə ötürülərək gəldi, ta ki Əbdül Müttəlibin sülbündə bölündük. Nübüvvət məndə oldu, vilayət də Əlidə.*”¹⁸ Bu, ərəblərə ağır gələn məsələlərdən və Allahın sirr saxladığı gizli həqiqətlərdən biridir. Bu, insanların qaldıra bilmədiyi sirlərdəndir. Əbu Cəfər (*minhussalam*) buyurdu: “*Qaim ərəblərə ağır gələn yeni bir əmr, yeni bir kitab və*

¹⁷ *Bibliya*, Yuhanna Kitabı, Bölüm 13, Pasaj 3-17

¹⁸ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 35, səh. 24

yeni bir qəzavətlə gələcək.”¹⁹ Bu, İsa (*əleyhissalam*) ilə həvariləri arasında baş verən və onların kökündən dəyişməsinə səbəb olan Müqəddəs Birlikdir. Bundan sonra onlar Müqəddəs Ruh ilə doldular və artıq onlarla birlikdə olan İsa vasitəsilə çoxlu möcüzələr göstərə bildilər. Ancaq şübhələrindən qurtulandan sonra, İsa (*əleyhissalam*) həbs ediləndə onların ondan qaçmasına səbəb olan da bu idi. Onlar düşündü ki, onun həbs edilməsi bu qərribə ritualından dolayı bir cəza idi. Yəhudanın xəyanət etməsinin səbəbi də bu idi. O, bunu qaldıra bilmədi. Əhlibeytdən (*onlara salam olsun*) rəvayət edilir ki, İsa (*əleyhissalam*) öz səhabələrinə ağır məsələlər haqqında danışdı və onlar bunu eşidəndən sonra ona açıq düşmən oldular: Əbu Yafurdan olan hədisdə deyilir: *“İsa öz camaatına qaldıra bilmədikləri bir şey dedi, onlar da ona üsyan etdilər...”*²⁰

Beləliklə, İsanın (*əleyhissalam*) tərəfdarlarının ondan niyə üz döndərdiklərinin, səhabəsi Yəhudanın ona niyə xəyanət etdiyinin, yəhudilərin onu niyə çarmıxa çəkdiyinin həqiqi hekayəsi məhz budur. Çünki onlar İsanın, onun ruhunu daşdığını öyrətdiyi sperma udmaqla bağlı təlimlərini qaldıra bilmədilər.

Allah Adəmə (*əleyhissalam*) Öz ruhundan üfürdü və bu ruh Müqəddəs ruh idi. O, insanın sülbündə bir Xəlifədən digərinə, bir Höccətdən digərinə həmin insanın spermasında ötürüldü. İsanın anası Məryəm (*əleyhissalam*) Müqəddəs Ruhdan hamilə qaldığını deyəndə, Allahın Elçisindən və ya Allahın Höccətindən hamilə qaldığını və öz bətnində Müqəddəs Ruh daşdığını nəzərdə tuturdu. Bu, o dövrdə məlum məsələ idi. Filip İncilində buyrulur:

*“Bəziləri dedi ki, “Məryəm Müqəddəs Ruhdan hamilə qaldı.” Onlar xətaya düşüblər. Nə dediklərini bilmirlər. Nə zaman bir qadın başqa bir qadıdan hamilə qalıb? Məryəm heç bir gücün kirlətmədiyi bakirədir. O, ibrənilərə, yəni həvarilərə və onlara tabe olanlara böyük bir lənətdir. Bu bakirəni heç bir güc kirlətmədi, [...] güclər özlərini kirlətdilər. Və Rəbbin başqa bir atası olmasaydı, “Göylərdəki Atam” (Matta 16:17) deməzdi, sadəcə “Atam” deyərdi.”*²¹

Hətta Quranda buyrulur ki, Müqəddəs Ruh onun yanına bir kişi formasında gəldi:

*Kitabda Məryəmi də yada sal. O zaman o, ailəsindən ayrılıb şərq tərəfdə olan bir yerə çəkilməmiş və onlardan pərdə tutmuşdu. Biz öz ruhumuzu onun yanına göndərdik. O, Məryəmin qarşısında kamil bir insan olaraq göründü. (Məryəm) dedi: “Mən səndən Rəhmana sığınırım! Əgər müttəqisənsə, (məna toxunma)”. O dedi: “Mən sənə ancaq pak bir oğlan bəxş etmək üçün Rəbbinin elçisiyəm”. (Məryəm) dedi: “Mənə bir insan toxunmadığı və öziim də zinakar olmadığım halda, necə mənim övladım ola bilər?” O dedi: “Elədir, lakin Rəbbin buyurdu: “Bu, mənim üçün asandır. Biz onu insanlar üçün bir möcüzə və öz tərəfimizdən bir mərhəmət edəcəyik. Bu, hökmü verilmiş bir işdir.”*²²

Beləliklə, Müqəddəs Ruh Allahın xəlifələrinin sülbündə axır. Buradan da aydın olur ki, “Son Axşam Yeməyi” əslində təmizlənmə ritualı idi. Müqəddəs Ruhun köçürülməsinə xidmət etdi. O zamanda Qabilin və Adəmin soyu bir-birinə həddən artıq qarışdığına görə, bu, bədəni Şeytanın zülmətindən təmizləməyə və onun nurunu və təmizliyini bərpa etməyə xidmət edən bir üsul idi. Mahiyyətə bu, Şeytanın, Qabilin və övladlarının zülmətini bədənlərimizdən

¹⁹ *Qeybətî-Numani*, cild 1, səh. 236

²⁰ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 375

²¹ *Filip İncili* 17

²² *Quran*, Surə 19 (Məryəm), Ayə 16-21

ayırmağın yeni üsulu idi. İlk əhd zamanı Qabil Adəmin (*əleyhissalam*) övladlarının yanından qovulur. İkinci əhddə Qabilin sülaləsi həddən artıq çox idi. Onlar cəmiyyətə bütün yönləri ilə nəzarət edir. Adəm övladları ilə müharibə etməyə və onları öldürməyə çalışırdılar. Odur ki, Allah onları tufanla yer üzündən silib təmizləyir. Üçüncü əhd zamanı Qabilin övladları sağ qalır və Allah, Qabilin övladları ilə Adəmin övladlarını ayırmağı əmr edir. Əlamət olaraq da onlara sünnəti verir. Lakin Qabilin övladları (Adəm övladlarının içinə) sızmağa, yəhudi adət-ənənələrini mənimsəməyə və Adəmin övladlarının içində evlənməyə davam edir. Beləliklə, İsa, nurun daxilə qəbul edilməsini gətirərək bədəni zülmətdən təmizləməyin yeni üsulu ilə gəldi. Çünki insan nə ilə qidalanırsa, ona da çevrilir. İsa (*əleyhissalam*) buyurdu: *“Xoş insanın yeyəcəyi aslanın halına, aslan insan olacaq; aslanın yeyəcəyi insan isə lənətlidir və aslan insan olacaq.”*²³

Öyrəndiyiniz bu gizli ritual və elm elə bir şeydir ki, Katolik Kilsəsində hakimiyyətdə olanların bundan xəbəri var. Bu həmçinin, Katolik Kilsəsinin yepiskop və kardinallarının kilsənin içində uşaqlara mütəmadi təcavüz etmələrinə bəraət qazandırmaq üçün istifadə etdikləri səbəblərdən biridir. Babın sonunda görməyə gözü olanların gözü önündə İsa (*əleyhissalam*) və həvarilərindən birini təsvir edən ritualın çəkildiyi Son Axşam Yeməyinin bəzi Katolik rəsmləri yüklənib.

Musəvi Əhdin əmrləri bəzi dəyişiklikləri çıxmaq şərtilə İsevi Əhd ilə eyni idi, çünki İsa (*əleyhissalam*) Matta kitabında buyurmuşdu: *“Sanmayın ki, mən qanun və peyğəmbərlərin sözlərini ləğv etmək üçün gəldim. Mən onları ləğv etmək üçün yox, yerinə yetirmək üçün gəldim.”*²⁴ İsa (*əleyhissalam*) yaşadığı müddət ərzində qanunda başqa xırda dəyişikliklər də etdi. Bu dəyişikliklərdən biri fəvqəladə hallar istisna olmaqla boşanmanın qadağan olunması idi. O, çoxarvadlılığı da qadağan etdi və bir kişinin ikinci arvad almasını zinaya bərabər tutdu.

Boşanma haqqında

İsa söhbətini bitirdikdən sonra Qalileyadan çıxıb Yəhudeyanın İordan çayının o biri tayında yerləşən bölgəsinə getdi. Böyük bir izdiham onun ardınca gəldi. İsa orada onlara şəfa verdi. Bəzi fariseylər İsanın yanına gəlib onu sınamaq üçün belə bir sual verdilər: «İnsanın öz arvadını hər səbəbə görə boşamağa icazəsi varmı?» İsa cavab verib dedi: «Oxumamısınız ki, Yaradan başlanğıcdan “onları kişi və qadın olaraq yaratdı” və dedi: “Buna görə də kişi ata-anasını tərk edib arvadına qovuşacaq və ikisi bir bədən olacaq”? Artıq onlar iki deyil, bir bədəndir. Buna görə də qoy Allahın birləşdirdiyini insan ayırmasın». Fariseylər İsaya belə dedilər: «Onda Musa nə üçün bir talaq kağızı verərək arvadını boşamağı əmr etdi?» İsa onlara dedi: «Ürəyinizin inadkar olduğuna görə Musa arvadlarınızı boşamağınıza icazə verdi. Amma başlanğıcdan belə deyildi. Mənsə sizə deyirəm ki, cinsi əxlaqsızlıqdan başqa, hər hansı bir səbəbə görə arvadını boşayıb başqası ilə evlənən kəs zina edir». Şagirdləri İsaya dedilər: «Əgər arvad arasındakı münasibət belə isə, deməli, evlənməmək daha yaxşıdır». Amma İsa onlara dedi: «Hər adam bu sözü qəbul edə bilməz, ancaq bu qabiliyyətin verildiyi adamlar qəbul edə bilər. Çünki elələri var ki, anadangəlmə

²³ Tomas İncili 7

²⁴ Bibliya, Matta Kitabı, Bölüm 5, Pasaj 17

*xədimdir, elələri var ki, insanlar tərəfindən xədim ediləblər, elələri də var ki, Səməvi Padşahlıq uğrunda özlərini xədim sayırlar. Bunu qəbul edə bilən qəbul etsin».*²⁵

Allah İsanı Öz dərğahına qaldırdı və İsa (*əleyhissalam*) onlara adı Əhməd olan bir ərəb elçinin gələcəyinin müjdəsini verəndən sonra əhd İshaqın (*əleyhissalam*) övladlarından İsmailin (*əleyhissalam*) övladlarına keçdi. Quranda da buyurulduğu kimi: *“Bir zaman Məryəm oğlu İsa demişdi: “Ey İsrail oğulları! Həqiqətən, mən Allahın sizə göndərdiyi, məndən əvvəl (nazil edilmiş) Tövrəti təsdiqləyən və məndən sonra gələcək Əhməd adlı elçisi ilə (sizi) müjdələyən bir elçisiyəm!” Lakin o (Əhməd) onlara açıq-aydın dəlillər gətirdikdə onlar: “Bu, aşkar bir sehrdir!” – dedilər.*”²⁶

Bu ilahi vəsiyyətlə əhd İsrailoğullarından, Mani peyğəmbər də daxil olmaqla Əmirəlmöminin Əlinin (*əleyhissalam*) atası Əbu Talib (*əleyhissalam*) qədər gedib çıxan uzun bir peyğəmbərlər silsiləsi ilə ərəblərə keçdi. Əbu Talib (*əleyhissalam*) son elçi Muhəmmədin – Allahın salavat və salamı onun və ailəsinin üzərinə olsun – gəlişindən öncə İsa Məsihin son vəsisi idi. Rəvayətə görə, İmam Museyi-Kazımdan (*minhussalam*) Əbu Talib və Rəsulullah Muhəmməd (*onlara salam olsun*) soruşulduqda, o buyurdu: *“Əbu Talib vəsiyyəti Muhəmmədə ötürdü, sonra da öldü.*”²⁷

Musəvi Əhdi pozduqları üçün israililərə enən cəza ikinci Yerusəlim məbədinin romalıların əli ilə dağıdılması, özlərinin də Musanın onları apardığı vəd edilmiş torpaqlardan çıxarılması oldu. Onlar demək olar ki 2000 il boyunca heç bir yəhudi dövlətinə sahib olmadan dünyaya səpələndilər. Ta ki Romalıların köməyi ilə oraya yenidən girdilər. Bu, Quranda da keçən, Allahın sözlərinin və nübüvvətinin tamamlanması idi: *“Biz, Kitabda İsrail oğullarına: “Siz yer üzündə iki dəfə fəsad törədəcəksiniz və olduqca təkbür göstərəcəksiniz”(– deyə) xəbər verdik.*”²⁸

Yeni əhdin əlaməti “Müqəddəs Birlik” və Qədəh idi. Bu əhd ilə vəd edilmiş torpaqlar da Musəvi Əhdəki torpaqlar idi. Bir fərqlə ki o, artıq sürgün edilərək didərgin düşmüş İsrailoğullarından İsmailoğullarına, ərəblərə keçdi. Onlar da sonradan Musaya (*əleyhissalam*) vəd edilmiş bütün torpaqlarda məskunlaşdılar. Yeni əhdin tərəfdarları bir-birləri arasında bu əməl ilə tanınmağa başladılar. Qabilin övladlarından heç biri bunu qaldıra bilmədi. Bu çox ağır idi və əhdin əlaməti idi. İsanın (*əleyhissalam*) tərəfdarları ondan sonra Mani peyğəmbər və tərəfdarları ilə başlayaraq Muhəmmədi Əhdə qədər əsrlərlə bununla əməl etməyə davam etdilər.

Əlbəttə, bu çoxunuz üçün narahat edici bir mütaliə oldu. Lakin İsa (*əleyhissalam*) bizi belə olacağı ilə bağlı xəbərdar etdi. Tomas İncilində buyurulur: *Bunlar yaşayan İsanın dediyi və Didimus Yəhuda Tomasın qeydə aldığı gizli kəlamlardır. Və o dedi: “Bu sözlərin təfsirini tapan ölümü dadmayacaq. İsa dedi: “Axtaranlar, tapana qədər axtarmaqdan əl çəkməsin. Tapanda narahat olacaqlar. Narahat olanda heyrat edəcəklər və hər şey üzərində hökm sürəcəklər.*”²⁹

Bu acı və narahat edici həqiqətlər, Musəvi Əhddən İsevə Əhdə qədər insanlığın ruhani və mental inkişaf tarixini daha yaxşı başa düşməyimizə kömək etmək üçün İmam Əhməd Əl-

²⁵ Bibliya, Matta İncili 19:1-12

²⁶ Quran, Surə 61 (Saff), Ayə 6

²⁷ Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 35, səh. 73

²⁸ Quran, Surə 17 (İsra), Ayə 4

²⁹ Tomas İncili 1-2

Həsən (*minhussalam*) tərəfindən açıqlanmışdır. Şərqlərin dinlərindən və mədəniyyətlərindən Qərb dinlərinə və mədəniyyətlərinə qədər inək sidiyini (məs. Hinduizm, İslam) və dəvə sidiyini (məs. İslam) içməyin ruhani və tibbi faydaları barədə yayılmış inanclar, adətlər və əməllər olmuşdur. Bizim bunun mənsəyini, məqsədlərini, hətta bu əməllərdəki təhrifləri yaxşı başa düşməyimiz lazımdır.

Sidiyin tibbi məqsədlərlə içilməsinə əsas axın İslami adət-ənənələrdə rast gəlmək olar. Səhih Buxaridə keçən aşağıdakı hədis bu məsələni təsvir edir: *Abbas ibn Malik dedi, “Urayna və ya Ukl qəbiləsindən bir neçə nəfər Mədinəyə gəldi və oranın havası onlara düşmədi. Peyğəmbər də onlara (sağmal) dəvə sürüsü olan yerə gedib onların südünü və sidiyini (dərman kimi) içmələrini əmr elədi. Onlar deyilən kimi etdilər, sağalandan sonra Peyğəmbərin çobanını öldürüb dəvələrini qaçırdılar.”*³⁰

Məşhur Şeyx Muhəmməd ibn Əl-Həsən əl-Hürr Amili qeyd edir ki, *“Dəvələrin, inəklərin və qoyunların sidiyini içmək və tüpürçəyini udmaqın caizliyi və onların sidiyini və südünü dərman kimi istifadə etmək barədə: Əbi Əbdilləh inəklərin sidiyi və onların insan tərəfindən içilməsi barədə buyurur: “Dərman olaraq ehtiyacı varsa içə bilər, həmçinin dəvələrin və qoyunların sidiyini də içə bilər.” Əbəl-Həsən Museyi-Kazım (minhussalam) buyurub: “Dəvələrin sidiyi onların südündən daha xeyirlidir və Allah onun südündə də şəfa qoyub.”*³¹

Son olaraq, Əli Sistani də dəvələrin, qoyunların və inəklərin sidiyini içməyin caiz olduğunu deyən bir fətva verib.³²

Bu məntiqlə getsək, peyğəmbər olmuş ruhların sidik və spermasının da faydaları olmazdı? Hətta bugün, spermanın tibbi faydaları da tibbi araşdırmaların və populyar mədəniyyətin marağı dairəsidir.³³ Qeyd etmək lazımdır ki, İsanın (*əleyhissalam*) öz kişi həvarilərini “Son Axşam Yeməyində” dəvət etdiyi ritualın seksualılıqla bir əlaqəsi yox idi. Bu ritualın məqsədi ruhani sağalmaya, anlayışa, birliyə və zülmətdən təmizlənməyə təşviq etmək idi. Hər bir halda, bu “həyat suyunu” udmaq səhnələri İsanı (*əleyhissalam*) Kilsədə populyar olaraq təsvir ediləndən fərqli şəkildə təsvir edir.

Bundan əlavə, İsanın (*əleyhissalam*) sadəcə həvarilərinə deyil, Allahı axtaran gələcək nəsillərə də verməyə çalışdığı dərin bir mesaj var idi. Nəhayətdə, İsa (*əleyhissalam*) bədəne şəfa verən, ən önəmlisi də qəlbə şəfa verən olaraq tanınırdı. O bizi bədənin sünnətindən (İbrahimin Əhdi) qəlbə sünnətinə apardı. Yəni spermadakı nuru udmaqla qəlbə və ruhun təmizlənməsinə. Bibliyada deyilir: *“Ey yəhuda adamları və Yerusəlimdə yaşayanlar, özünüzi Rəbb üçün sünnət edin, ürəyinizin sünnət ətinə kəsin. Yoxsa pis əməllərinizə görə qəzəbim od kimi püskürüb yandıracaq, söndürən olmayacaq.”*³⁴

Bundan əvvəl də qeyd edildiyi kimi, İsa (*əleyhissalam*) Musanın (*əleyhissalam*) qanununu tamamlamağa gəldi, xüsusən də bunları: *“Elə buna görə ürəklərinizi sünnət edin ki, bir daha*

³⁰ Səhih Buxari, Dəstəmaz, cild 1, kitab 4, nömrə 234

³¹ Vəsailuş-Şiə, Hürr Amili, cild 25, səh. 114

³² Əl-Məsail əl-Müntəxibat, Seyyid Sistani, səh. 469, Məsələ 1211

³³ Sperma Udmaq Haqqında Bilmək Üçün 14 Şey, Anderson, <https://www.healthline.com/health/healthy-sex/swallowing-semen>

³⁴ Bibliya, Yəremya Kitabı, Bölüm 4, Pasaj 4

dikbaş olmayasınız.”³⁵ “*Allahınız Rəbb sizin ürəyinizi və övladlarınızın ürəklərini sünnət edəcək ki, Allahınız Rəbbi bütün qəlbinizlə, bütün varlığınıza sevəsiniz və yaşayasınız.*”³⁶

Biz oxuyucunu mühüm bir açıqlama ilə baş-başa buraxırıq ki, bu acı həqiqətlər üzərində təfəkkür etsin. Bugün Ali-Mühəmmədin Qaimi Əba Sadiq və atası İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) və Yeddinci Əhdin daşıyıcısı bu açıqlamaları insanlıq tarixinin həqiqətini, insanlığın dördüncü və beşinci əhdlər arasındakı keçidini əhatə edən şərtləri və halları daha yaxşı başa düşmək üçün bir vasitə olaraq təqdim edir. Bu, İsanın təlimlərini son iki min il boyu doğru və yalnış istifadə etməyi daha yaxşı başa düşmək üçün zəmin hazırlayır. Məsələn, bu açıqlamalar Katolik Kilsələrində tüğyan edən uşaqların cinsi istismarını, din adamlarının subaylığını və İsanın həqiqi vəsilərini (tarixdən) silib yox etmələrini daha yaxşı anlamamızın kömək edəcək.

Bu məsələ növbəti bablarda daha da aydın olacaq, çünki biz İsanın (*əleyhissalam*) fəaliyyəti və çarmıxdan sonra itirilmiş illər barədə daha çox şey öyrənirik. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) insanlığı qətiyyənlə bu əməllərə ÇAĞIRMIR. İsanın vəziyyətini ehtiva edən 2000 illik müəmmadan sonra dünyanın acı həqiqəti dadma zamanı gəlmişdir. İmam Əli (*minhussalam*) buyurub: “*Həqiqət acı və turşdur, batil isə şirindir.*”³⁷ Əgər bu sizə acı gəldisə və narahatsınızsa, sizi təbrik edirəm, çünki haqqı tapmışsınız.

³⁵ *Bibliya*, Qanunun Təkrarı Kitabı, Bölüm 10, Pasaj 16

³⁶ *Bibliya*, Qanunun Təkrarı Kitabı, Bölüm 30, Pasaj 6

³⁷ *Mizanul-Hikmət*, Mühəmməd Reyşəhri, cild 1, səh. 655

Katoliklərin Çəkdiyi Gizli Ritualı Göstərən Son Axşam Yeməyi Rəsmləri

Bab 6

MUHƏMMƏD İLƏ OLAN ALTINCI ƏHD

*Müşriklərin Allah və Onun Elçisi yanında nə əhdi ola
bilər?*

İsəvi Əhd ərəblərlə davam etdi. O zamana qədər ki, zülm, qətl, bütperəstlik, çoxallahlıq və küfr onlar arasında artdı. Hər qəbilənin iri kub formasında öz ibadət evi var idi. İçlərini də taxtadan və daşdan düzəltdikləri bütllərlə doldurmuşdular.¹ Bir vaxtlar İbrahimin, Musanın və İsanın tərəfdarları ilə dolmuş torpaqlar artıq barbar bütperəstlərlə dolu bir yerə çevrilmişdi. Ərəblər öz küfrləri, bir-birlərinə olan nifrətləri və bir-birləri ilə etdikləri müharibələrlə İsəvi Əhdi tamamilə pozmuşdular. Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) doğulmamışdan əvvəl ərəb qəbilələri bölgələr boyu səpələnmiş halda idilər. Daima bir-birləri ilə müharibə edirdilər. Onlar yeni doğulmuş qız uşaqlarının diri-diri basdırılması kimi ən iyrenc cinayətləri işləyirdilər. Onların insanlıqdan kənar əməllərindən dolayı Allahın intiqamı gəldi. İsəvi Əhdi pozduqlarına görə Allah ərəblərə bir cəza endirdi. Ərəblər arasında ən məşhur olan, İsanın öz ilahi hakimiyyətinin dəlilini ortaya qoymaq üçün gətirdiyi əlamətlərdən biri palçıqdan quşlar yaratması idi.² İsəvi Əhdi pozmanın cəzası ağır gil daşları (*siccin*) daşıyan quş sürüsü (*əbabil*) oldu ki, sadəcə Əbrəhə və ordusunu deyil, bir çox kafir ərəbləri də həlak etdi.³ Nəhayət İsanın (*əleyhissalam*) müjdəsini verdiyi vəd edilmiş şəxs, son elçi Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) gəlib çıxdı.

Yəmani Daşı

Allah Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) ilə yeni bir əhd bağladı və Muhəmmədi Əhdin əlaməti Yəmani Daşı oldu. Bu daş əhdin əlamətidir. Yəmani Daşı Kəbənin Qara Daşı (Həcərul-Əsvəd) ilə qarışdırılmasın. Yəmani Daşı başqa daşdır. Bir gün mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) bu haqda soruşdum:

Dedim ki: “*Yəmani Daşı ilə Qara Daş eynidir?*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Xeyr, insanlar düşünür ki onlar eyni şeydir. Halbuki bu daş İordaniyada, Yabis Vadisində qorunub saxlanan bir daşdır.*”

Mən soruşdum: “*O nə rəngdədir?*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*O, tünd qarıdır, mərkəzində də qırmızıluq var.*”

Mən soruşdum: “*Bu, yeni Kəbədə olacaq?*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli.*”

Altıncı Əhdin Şəriət Dəyişiklikləri

Muhəmmədi Əhd qanunlara mühüm dəyişikliklər gətirdi. Bu kontekstdə, ərəb qəbilələrini və millətlərini təmizləmək, tərbiyələndirmək və onların inanc və normativlərini düzəltmək üçün yeni məhdudiyətlər və tətbiqatlar təqdim edildi. Onlar İsəvi Əhddən o qədər uzaq düşmüşdülər ki, böyük dəyişikliklər tələb olunurdu. Altıncı əhddə baş vermiş böyük dəyişikliklərdən bir neçəsi bunlardır:

¹ Qeyd: hər qəbilənin, ibadət etmələri, iqtisadi, sosial və mədəni fəaliyyətlər göstərmələri üçün mərkəzi toplanma yeri olan öz iri kubu və ya Kəbəsi var idi.

² *Quran*, Surə 5 (Maidə), Ayə 110; Tomasın Körpəlik İncili, Apokrifik Yeni Əhd

³ *Quran*, Surə 105 (Fil), Ayə 1-5

1. ***Qiblənin istiqaməti dəyişdirildi:*** Qiblə Musəvi və İ səvi əhdlər boyu yerləşdiyi Yerusəlim Məbədinə Məkkəyə döndərildi: *[Biz sənə üzünün göyə tərəf çevrildiyini gördük və Biz sənə razı qalacağın qibləyə tərəf döndərəcəyik. Sən üzünü Məscidulharama tərəf çevir! Harada olursunuzsa olun, üzünüzü ona tərəf çevirin! Şübhəsiz ki, kitab əhli bunun öz Rəbbi tərəfindən gerçək olduğunu bilir. Allah onların etdiklərindən xəbərsiz deyildir.]*⁴ Bu ayədə açıq-aydın görürük ki, Allah deyir ki, kitab əhli - yəni xristianlar və yəhudilər ilk qiblənin İbrahimin (*əleyhissalam*) inşa etdiyi qiblə olduğunu, onun da elə Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) bərpa etdiyi həmin qiblə olduğunu bilirdilər. Odur ki, mahiyyətə Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) altıncı əhddə qiblənin istiqamətini üçüncü əhddə – İbrahimi Əhddə olan qibləyə geri döndərdi. Əslində qəbiləçilik və qəbilə müharibələri o qədər gərginləşmişdi ki, hər qəbilənin öz qibləsi var idi. Bu addımın atılması qəbilə savaşlarını dayandırmaq və birliyi gücləndirmək üçün planlanmışdı.
2. ***Namaz gündə beş dəfə fərz qılındı:*** Bu da Quranın bu ayəsində nazil oldu: *[Kitabdan sənə vəhy olunanları oxuyub namaz qıl. Həqiqətən, namaz çirkin və yaramaz işlərdən çəkindirir. Allahı yada salmaq isə (ibadətlərin) ən əzəmətlisidir. Allah nə etdiklərinizi bilir.]*⁵ İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “namaz nəbilərin, rəsulların və imamların zamanında onlara olan səcdə əməlidir. Bu, qəlbin səcdəsidir, həmçinin namaz duadır. Adəmin zamanından Muhəmmədə (*hamısına salavat və salam olsun*) qədər olan bütün dinlər öz dualarının bir parçası olaraq səcdə ediblər.” xristian və yəhudilərin namaz qılma formalarına baxdığımız zaman bunu açıq-aydın görürük. Onların hər ikisinin namaz formasında fiziki bir səcdə görürük. Həmçinin bunu Qədim Misirdən tutmuş Şumer və Akkادلara qədər digər bütün dinlərdə də görürük. Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) onu genişləndirdi və ona, namaz qılarkən Quran qıraət etmək kimi digər namaz rüknlərini də əlavə etdi.
3. ***Alkoqol və Qumar haram edildi:*** *[Ey iman gətirənlər! Həqiqətən, sərxoşedicici içki, qumar, bütələr və fal oxları şeytan əməlidən olan mürdar şeylərdir. Bunlardan çəkinin ki, bəlkə nicat tapasınız.]*⁶ Fasiqlik və əyyaşlıq ərəblərin gündəlik həyatında böyük problemlərə yol açmışdı. Odur ki, bu cür qadağa onları təmizləmək üçün lazım idi. Bütün əhdlər boyu ilk dəfə idi ki, alkoqol haram edilirdi.
4. ***Çoxarvadlı evliliklərə icazə verildi:*** *[Xoşunuza gələn qadınlardan ikisi, üçü və dördü ilə evlənin. Əgər ədalətli olmayacağınızdan qorxursunuzsa, onda biri ilə və yaxud sahib olduğunuz cariyələrlə kifayətlənin. Haqsızlığa yol verməməyiniz üçün ən uyğun olan budur.]*⁷ Adəmi, Nuhaik, İbrahimi və Musəvi əhdlərdə çoxarvadlı münasibətlər halal idi. Xatırlayın ki, Adəmi Əhddə Adəm üçün hər şey halal idi və onun övladlarının bir çoxu bir dəfədən çox evləndi. Nohaik Əhddə də eyni şey tətbiq olundu. Heç bir nigah məhdudiyyəti yox idi. İbrahimi Əhddə, İbrahim özü Sara və Həcər ilə evləndi. Nəvəsi Yaqub da Lea, Rahil, Bilha və Zilpa ilə evləndi və heç bir evlilik məhdudiyyəti yox idi. Musəvi Əhddə Kral Davudun çoxlu arvadı var idi. Onun vəsisi Süleymanın isə 700 şahzadə arvadı və 300 kənizi var idi. Sadəcə İ səvi Əhd idi ki, İsa (*əleyhissalam*) nigahı bir kişi ilə bir qadın arasında olmaqla məhdudlaşdırdı. Həmçinin istənilən növ boşanmanı haram etdi. Mark

⁴ Quran, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 144

⁵ Quran, Surə 29 (Ənkəbut) 29, Ayə 45

⁶ Quran, Surə 5 (Maidə), Ayə 90

⁷ Quran, Surə 4 (Nisa), Ayə 3

İncilində belə deyilir: *[İsa söhbətini bitirdikdən sonra Qalileyadan çıxıb Yəhudeyanın İordan çayının o biri tayında yerləşən bölgəsinə getdi. Böyük bir izdiham onun ardınca gəldi. İsa orada onlara şəfa verdi. Bəzi fariseylər İsanın yanına gəlib onu sınamaq üçün belə bir sual verdilər: «İnsanın öz arvadını hər səbəbə görə boşamağa icazəsi varmı?» İsa cavab verib dedi: «Oxumamısınız ki, Yaradan başlanğıcdan “onları kişi və qadın olaraq yaratdı” və dedi: “Buna görə də kişi ata-anasını tərk edib arvadına qovuşacaq və ikisi bir bədən olacaq”? Artıq onlar iki deyil, bir bədənədir. Buna görə də qoy Allahın birləşdirdiyini insan ayırmasın». Fariseylər İsaya belə dedilər: «Onda Musa nə üçün bir talaq kağızı verərək arvadını boşamağı əmr etdi?» İsa onlara dedi: «Ürəyinizin inadkar olduğuna görə Musa arvadlarınızı boşamağınıza icazə verdi. Amma başlanğıcdan belə deyildi. Mənsə sizə deyirəm ki, cinsi əxlaqsızlıqdan başqa, hər hansı bir səbəbə görə arvadını boşayıb başqası ilə evlənən kəs zina edir».]⁸ Odur ki, Muhəmmədi Əhd kişiyə azad seçim haqqı verdi ki, evlilik barədə ya İsvəi Əhdin qaydalarına ya da ondan əvvəlki əhdin qaydalarına riayət etsin. Bundan əlavə, Muhəmmədi Əhd (bir vaxtlar) icazəli olan evlilik növlərinə çoxlu məhdudiyətlər qoydu. Məsələn, o, bacı-qardaş evliliyini, birinin öz anası və ya atası ilə, əmiləri, dayıları, bibiləri və xalaları ilə evliliyini, bacılarla eyni vaxtda evlənməyi və s. haram qıldı. Quranda deyilir: *[Sizə analarınız, qızlarınız, bacılarınız, bibiləriniz, xalalarınız, qardaş qızları, bacı qızları, sizi əmizdirən süd analarınız, süd bacılarınız, arvadlarınızın anaları, yaxınlıq etdiyiniz qadınlarınızın himayənizdə olan ögey qızları – yox əgər o qadınlarla yaxınlıq etməmişsinizsə, onda bu sizə günah deyildir, öz belinizdən gələn oğullarınızın arvadları (ilə evlənmək) və iki bacını birlikdə almaq haram edildi. Olub-keçənlər isə artıq keçmişdir. Həqiqətən, Allah Bağışlayandır, Rəhmlidir.]⁹**

5. **Zəkat vacib edildi:** *[Onların mallarından sədəqə götür ki, bununla onları pak edib təmizə çıxarasan.]¹⁰* Muhəmmədi Əhd sərvətin insanlar arasında bölüşdürülməsi vacib idi. Müəyyən miqdar varlıqlardan alınıb kasıblara və ehtiyacı olanlara verilirdi. Bu bir növ sosial müavinət sistemi idi.
6. **Getməyə vasitəsi olanlara heç olmasa ömründə bir dəfə də olsa Kəbəni ziyarət etməsi vacib və İslamın şərtlərindən biri edildi:** *[İnsanlar arasında həcci elan et ki, onlar sənənin yanına piyada və ya hər bir uzaq yoldan gələn yorğun dəvələr üstündə gəlsinlər.]¹¹*

Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) Allahın bütün aləmlərə Elçisi oldu. Məxsusən İsrailə yaxud xüsusi bir qövmə və ya millətə göndərilmiş əvvəlki peyğəmbərlərdən fərqli olaraq, Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) bütün insanlığa göndərildi. Həqiqət budur ki, Allah Muhəmmədi (*ona və ailəsinə salam olsun*) bütün kainata, cinlər¹² kimi insan olmayan canlılar da daxil olmaqla bütün məxluqata elçi göndərdi.

Ötən 10,000 il boyunca milyardlarla insan içindən milyonlarla mömin çıxdı. O milyonların içindən 124,000 nəfər peyğəmbər olmaq üçün seçildi və nəbi məqamına çatdı. 124,000 nəbidən sadəcə 313 nəfər növbəti məqam olan rəsul (elçi) məqamına çatdı. İnsanlığa göndərilmiş 313 rəsuldan sadəcə beşi imamət məqamına çatdı və yeni şəriətin və əhdin daşıyıcıları oldu. Sonda, bu beş Ulul-Əzm elçisindən sadəcə biri növbəti məqam olan Allaha “iki yay məsafəsi və ya

⁸ Bibliya, Matta, Bölüm 19, Pasaj 1-12

⁹ Quran, Surə 4 (Nisa), Ayə 23

¹⁰ Quran, Surə 9 (Tövbə), Ayə 103

¹¹ Quran, Surə 22 (Həcc), Ayə 27

¹² Cinlər bu dünyanı bizimlə paylaşan, bu dünyadan kənara aid olan ağıllı canlı növüdür.

*daha yaxın*¹³ (olma) məqamına çatdı. Allahda yox olma (*fənafillah*) məqamı – dərkedilməz vəhdaniyyət və bənzərsizlik halı. Bu, Mütləq Allah ilə olan birlik halıdır. Bu, Məxluqatdakı Allah (*Allah fil-xəlq*) məqamıdır.

Asanlaşdırmaq üçün gəlin hər məqamı və ya mərtəbəni təsvir edək:

1. **Mömin** məqamı: Bu mərtəbə mömin olmamaqdan daha üstün mərtəbədir. Mömindən tələb olunur ki, öz dövründə möminləri çıxdıqları bu səfərdə hidayət etmək üçün seçilmiş Allahın elçisinə və ya dövrünün İmamına beyət etsin. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurub: *“Kim öz dövrünün imamına beyət etmədən ölsə, cahiliyyət ölümü ilə ölər.”*¹⁴ Əgər mömin öz dövründə (yaşayan) Allahın təmsilçisini tapıb ona beyət edirsə, ona hər mövzuda itaət də etməlidir.
2. **Nəbi** məqamı: Bu mərtəbə adi bir mömin olmaqdan daha üstündür. Bu mərtəbədə möminin imanı o qədər güclənir ki, Allah onu bir daşıyıcı edir və bu minvalla o, Allahdan haqq xəbərlər və kəlamlar alır. Həmçinin onun bu şeyləri doğru təfsir etmə bacarığı olur.
3. **Rəsul** məqamı: Bu mərtəbə adi bir nəbi olmaqdan üstündür. Bu mərtəbədə nəbi xüsusi bir qövmə mesaj çatdırmaq və ya xəbərdarlıq etmək üçün təyin edilir. Bəzi rəsullar millətlərə, bəziləri qəbilələrə, bəziləri xüsusi bir ailəyə, bəziləri də bir nəfər üçün göndərilir. Hər bir halda, rəsul Allahın adından və Onun təlimatı ilə Onun mesajını kiməsə çatdırmaq tapşırığına sahib olur.
4. **İmam** məqamı: Bu, adi bir rəsul olma mərtəbəsidən üstün bir mərtəbədir. Bu mərtəbədə rəsul yeni bir əhd qurmalı, öz dövrünə uyğun və Allahın təlimat və istəklərinə müvafiq yeni bir şəriət gətirməlidir. İbrahim (*əleyhissalam*) əvvəl nəbi, sonra da rəsul seçiləndən sonra İmam oldu. Quranda da bu cür göstərilir. Bütün rəsullar arasında Nuh, İbrahim, Musa, İsa və Muhəmmədə yeni bir əhd qurmaq və yeni şəriət qoymaq göstərişi verildi.
5. **Məxluqatdakı Allah** məqamı: Bu mərtəbə İmamətdən üstündür. Bu mərtəbədə rəsul özünü tamamlamış, hər yöndə və formada kamil olmuşdur. O, müvəffəqiyyətlə özünü Allahın varlığında yox etmiş və Allahın ən mükəmməl surətinə çevrilmişdir. O, artıq elə bir mərtəbədədir ki, Allah tərəfindən ona Allahın bütün tapşırıqlarını həyata keçirmək vəzifəsi verilir. Məxluqatın bütün işlərini yoluna qoymaq kimi. Buna elçilər göndərmək də daxildir. Buradan aydın olur ki, Yaradanın Öz məxluqatı barədə qayəsi onları kamilləşərək onun özü kimi olmaq nöqtəsinə gətirməkdir. Kamilləşdilsə, Allah məxluqatın işlərini onlara həvalə edir. Çünki o, öz məxluqatını o qədər sevdi ki, onların da özü kimi olmalarını istədi. Aşağıdakı Hədisi-Qüdsidə bunu açıq-aydın görürük, Allah öz qullarına müraciət edir: *“Ey adəmoğlu, mən əbədi yaşayanam və ölmürəm, sənə əmr etdiyim şeylərdə mənə itaət et ki, səni də əbədi yaşayan və ölümsüz edim. Ey adəmoğlu, mən bir şeyə ol deyirəm olur, sənə əmr etdiyim şeylərdə mənə itaət et, mən də səni elə edəcəyəm ki, bir şeyə ol deyəcəksən, olacaq.”*¹⁵ İnsan öz övladını sevəndə, onun özü kimi olmağını, hətta özündən üstün olmağını istəyir. Allahın bizə sevgisi bir valideynin sevgisi kimidir. Baxmayaraq ki, bizim Allahdan üstün olmağımız mümkün deyil. Allah bizim fitrən onun kimi mükəmməl olmağımızı istəyir. Biz onun kimi olmağın və ya məxluqatın məsuliyyətini daşımağın necə bir şey olduğunu təcrübədən keçirməyə qədər həqiqətən də onun kimi ola bilmərik.

¹³ *Quran*, Surə 53 (Nəcm), Ayə 9

¹⁴ *Kitab və Sünnədə Ağıl və Cəhalət*, Muhəmməd Reyşəhri, səh. 275

¹⁵ *İslamda Başçılıq*, Muhəmməd Reyşəhri, səh. 77

Hədəsdə də deyildiyi kimi: *“Məxluqat Allahın övladlarıdır, övladlarından Ona ən əziz olanları Onun yaratdıqlarına qarşı ən mehriban olanlarıdır.”*¹⁶

Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) məşhur Merac gecəsində bu mərtəbəyə yüksəlib məxluqatdakı Allah oldu. Ona bütün yaradılmışların qeydinə qalma tapşırığı verildi. Bu rolun əsas cəhəti çağırmaq, hidayət etmək və xəbərdar etmək üçün elçilər göndərməkdir. Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) Mütləq Allahın son elçisi idi. Artıq Muhəmmədə (*ona və ailəsinə salam olsun*) qüdrət və səlahiyyət verilmişdi ki, İmamlar və Mehdilər adlanan öz elçilərini göndərsin. 12 İmam və 12 Mehdi Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) tərəfindən onun vəfat gecəsi adları çəkilərək təyin edildi. 12 İmam bunlardır:

1. *İmam Əli ibn Əbu Talib*
2. *İmam Həsən*
3. *İmam Hüseyin*
4. *İmam Əli Zeynəlabidin*
5. *İmam Muhəmməd Baqir*
6. *İmam Cəfər Sadiq*
7. *İmam Musa Kazım*
8. *İmam Əli Rza*
9. *İmam Muhəmməd Cavad*
10. *İmam Əli Hadi*
11. *İmam Həsən Əskəri*
12. *İmam Muhəmməd bin Həsən Əskəri, Əl-Mehdi (hamısına salam olsun)*

Bu 12 İmam elçilərin ən kamili idi. Onlar bütün əvvəlki nəbilərdən və rəsullardan üstün və əfzəl idilər. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*), qızı Fatimə və 12 İmam (*salam onlardanıdır*) doğulandan ölənə qədər zati məsumluğa sahib olan, bu dünyada inkarnasiya etmiş yeganə varlıqlar idilər. Tarix digər peyğəmbərlərdən fərqli olaraq onlar əleyhində heç bir günah qeydə almamışdır. Onlar məxluqatdakı Allahın ən mükəmməl təzahürləri idilər. İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) Tövhid kitabında da göstərildiyi kimi, peyğəmbərlər məxluqatdakı Allahın zühuruna zəmin hazırlamaq üçün çalışırdılar. Qanunun Təkrarı kitabında deyilir: *“Rəbb Sina dağından gəldi, onlara Seirdən şəfəq saçdı, Faran dağından zühur etdi.”*¹⁷ İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) açıqladı ki, Allahın məxluqatda şəfəq saçışı İsa ilə oldu. Şəfəq qismən təcəllidir. Kamil bir zühur deyil. Allahın parlayışı isə Farandakı kamil şəkildə zühuru idi ki, bu da Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) vasitəsilə oldu.

İslami rəvayətlərdə, Simat duasında belə deyilir: *“Sənin Seirdəki şəfəq saçışın və Faran dağındakı zühurun ilə...”*¹⁸ Şəfəq saçma və ya qismən təcəlli İsadadır, kamil şəkildə zühur isə Muhəmməddədir. Bu səbəbdən görürük ki, Allah Muhəmməd və Ali-Muhəmmədi *“tam*

¹⁶ Şiə Hədislər Toplusu, Seyyid Burucərdi, cild 16, səh. 177

¹⁷ Bibliya, Qanunun Təkrarı 33:2

¹⁸ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 87, səh. 99

sözlər” olaraq təsvir edir. Çünki Muhəmməd tam zühur və tam sözdür, Simat duasında da keçdiyi kimi: *“Sənə and verirəm onun vasitəsilə Göyləri və Yeri yaratdığı sözünü... Sənə and verirəm tam sözünün şanını... Səndən hər şeyə qalib olan sözün vasitəsilə istəyirəm.”*¹⁹

Beləliklə, təsvir daha da aydın olur. Bütün peyğəmbərlər məxluqatdakı Allahın zühuru üçün zəmin hazırlayırdılar. Onlar Allahın hakimiyyəti üçün zəmin hazırladılar. Allah məxluqata ən mükəmməl surətləri olan Muhəmməd və Ali-Muhəmməd surətində təcəlli edərək gəldi. Onlar Allahın surətində yaradılmış vahid Nurdur. Əslində, onlar Mütləq Allah tərəfindən birbaşa yaradılmış yeganə şeydir. Ondan sonra olan hər şeyi və hər kəsi onlar yaratdı. Onlardan (*salam onlardandır*) belə buyurduqları rəvayət edilib: *“Biz Rəbbimizin məxluquyuq, bizdən sonra yaradılanlar isə bizim məxluqumuzdur.”*²⁰

Muhəmməd Allahın Evini batil bütlərdən və saxta ilahlardan təmizləyən, Əli isə Allahın Evində doğulan şəxsdir. Əli Kəbənin içində doğulmuş yeganə insandır. Əli yeganə insandır ki, Muhəmməd onu Müqəddəs Kəbədə başının üstünə qaldıraraq çiyinlərində daşdı. 12 İmam olaraq qayıdanlar da Muhəmməd, Əli, Həsən və Hüseyin idi və onlar tək Nurdur.

Faktiki olaraq Muhəmmədin möhürü *“Allahın Rəsulu Muhəmməd”* kimi oxunurdu, lakin o, *“Allah Muhəmmədin Rəsuludur”* kimi də oxunur. Bu, Allahın yaradılışa gəlişinə işarə edir. Aşağıdakı şəkil həmin məşhur möhürün şəklidir.²¹

Şəkil 1: Muhəmməd Peyğəmbərin Möhürü

Bir gün Əba Mikail (*əleyhissalam*) və bir mömin *“lə ilahə illəllah”* ifadəsində ərəbcə hərflərlə Allahı tanımağın nə mənaya gəldiyi haqqında müzakirə aparırdılar:

Əba Mikail (*əleyhissalam*) dedi: *“Qardaşım, sən Allah kim olduğunu bilirənsən? Özündən başqa ilah olmayan Allah, Allah “lə iləhə illəllah”dır. “Lə iləhə illəllah” ifadəsində, (ərəbcə olan) bu cümlədə neçə hərf var?”*

Mömin dedi: *“On iki.”*

Əba Mikail (*əleyhissalam*) soruşdu: *“Onların ən əfzəli kimdir?”*

Mömin dedi: *“Əli ibn Əbu Talib (əleyhissalam).”*

Əba Mikail (*əleyhissalam*) soruşdu: *“Bəs ondan sonra kimdir?”*

Mömin dedi: *“Həsən və Hüseyin (onlara salam olsun).”*

¹⁹ Simat duası

²⁰ *Müstədrək Səfīnətul-Bihar*, Şeyx Əli Namazi Şahrudi, cild 6, səh. 380

²¹ Muhəmmədin Möhürü dairəvi formadadır. Bu, dünya muzeylərində olan məşhur bir tarixi əsərdir. Bu məktub Türkiyənin İstanbul şəhərində Topkapı Sarayı Muzeyində qorunub saxlanan Muhəmməddən yadigar qalan şeylərdən biridir.

Əba Mikail (*əleyhissalam*) buyurdu: “Əhsən, Allah onlardadır, onlar da Allahdadır. On iki İmamın hamısı.”

On iki İmamın hamısı gəlib getdi, on ikinci və son imam olan İmam Mehdidən (*ona və ailəsinə salam olsun*) başqa. O, **Bəqiyyətullah**, yəni “Allahın Saxladığı” adlandırılır. Bu ona görədir ki, məxluqatdakı Allahın 12 parçasının digər hamısı gedib, onlardan qalan İmam odur. Həmin əsl Nurun son parçası. Bu yeni əhdin şəriətində çoxlu dəyişikliklər edilməsinə baxmayaraq, Muhəmmədi Əhdin ən mühüm hissəsi, ən azından ömründə bir dəfə Allahın Müqəddəs Evini ziyarət etmək üçün həccə getməkdir. Müsəlmanlar Allahın Müqəddəs Evini ziyarət etmək və Qara Daşa beyət etmək üçün həccə getməlidir. Kəbənin təvafı Qara Daşdan başlayır və həccin ilk əməli sağ əl ilə Qara daşa toxunmaq və ya ona işarə etməkdir. Bu Daş Allahın Əlini təmsil edir və o, Ali-Muhəmmədin Qaimini (*ona və ailəsinə salam olsun*) təmsil edir. Həcc ritualı bütövlükdə Ali-Muhəmmədin Qaiminə (*ona və ailəsinə salam olsun*) beyət vasitəsilə Allaha beyəti təmsil edir.

Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) bizə öz ailəsinə, 12 İmamı gətirdi və onlar Məxluqatdakı Allahın kamil təcəlliləri idilər. Quran bizim onlara qarşı vəzifəmizi təkrar-təkrar qeyd edərək vurğulayıb: “*Ey Əhlibeyt, Allahın istəyi sadəcə budur ki, bütün çirkinlikləri sizdən uzaqlaşdırsın və sizi tərtəmiş etsin.*”²²

Burada görürük ki, Allah açıq-aşkar bizə deyir ki, tez-tez “Allahın Ailəsi” olaraq da müraciət edilən Muhəmmədin Ailəsi (*ona və ailəsinə salam olsun*) tamamilə təmizlənmişdir. Ona görə də, onlar həqiqətən Şeytanın soyundan təmizlənmişdir. Onlarda Şeytanın və ya Qabilin nəcəsətindən heç bir şey yoxdur.

*İmam Sadiq (minhussalam) buyurdu: “Allah bizi öz Qüdrət Nurundan yaratdı. Sonra bizi ərşin altındakı qorunub saxlanmış palçıqdan yaratdı. Həmin Nuru bizim içimizdə saxladı və biz nurani varlıqlar olaraq yaradıldıq. Heç kimin onun bizi yaratdığı şeydən bir payı yoxdur. O, bizim şüalərimizin ruhlarını bizim bədənlərimizdən yaratdı. Onların bədənləri isə həmin palçıqın altında qorunub saxlanmış bir palçıqdandır. Allah öz peyğəmbərlərindən başqa heç kimə onların yaradıldığı bu şeydən pay verməyib. Ona görə də onlar insanlardır. Qalan (zahirən) insanlar isə heyvanlara çevrildilər və onlar atəşdədir, atəş üçündür.”*²³

Buradan görürük ki, peyğəmbərlərin və Əhlibeytin fədakar şüalərinin hamısının bədənləri təmizdir və Şeytanın soyu kimi deyil. Əhlibeyt sevgisi Adəmin övladlarını Qabilin övladlarından təmizləyən və ayırd edən bir ünsür oldu.

Adəm oğullarından altıncı əhddə Ali-Muhəmmədə (*salam onlardandır*) etdikləri beyətlərinə sadıq olmaları tələb olunurdu. Çünki Muhəmmədin onlara verdiyi əsas əmr onun Əhlibeytini sevmək və onlara itaət etmək idi. Adəm oğullarının Muhəmmədin Ailəsinə (*salam onlardandır*) qarşı vəzifələri bu idi ki, Muhəmmədi özlərindən önə keçirdikləri kimi, Əhlibeyti də özlərindən önə keçirsinlər. Muhəmmədə verdikləri hər şeyi onun Əhlibeytinə də versinlər. Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Qədir-Xum günü buyurduğu kimi: “*Mən kimin Mövlasıyamsa, Əli də onun Mövlasıdır.*”²⁴

²² Quran (Əhzab) 33:33

²³ Əl-Kafi, Şeyx Kuleyni, cild 1, səh. 389

²⁴ Mizanul-Hikmət, Muhəmməd Reyşəhri, cild 1, səh. 138

Həmçinin Xüms adlanan vergi də yığılırdı, bu da bir şəxsin qazancının beşdə birinə bərabər idi. Bu, bütün möminlərin Peyğəmbərə, ondan sonra da İmamlara verdiyi və ümmətin Beytülmalında saxlanılan pul idi. Bu pul dövlət üçün yaxud da Peyğəmbərin və ya İmamın lazım bildiyi şey üçün xərclənirdi. Quranda bu 20 faiz vergi aşağıdakı ayədə qeyd edilir: *“Əgər siz Allaha və haqla batilin ayırd edildiyi gün – iki dəstənin qarşı-qarşıya gəldiyi gün qulumuza nazil etdiyimizə iman gətirmisinizsə, bilin ki, ələ keçirdiyiniz qənimətlərin beşdə biri Allaha, Onun Elçisinə, onun qohum-əqrəbasına, yetimlərə, kasıblara və müsafirlərə məxsusdur. Allah hər şeyə qadirdir.”*²⁵

Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) möminləri Qabilin sosial, maliyyə və pəhriz vərdişlərinin, normativlərinin və qaydalarının nəcasətindən təmizləmək üçün müxtəlif qaydalar qoydu.

Birincisi: beş fərz **Namaz** təsis etdi ki, insanların qəlbini Qabilin yolunun nəcasətlərindən təmizləsin.

İkincisi: **Xüms** və **Zəkat** insanların pulunu Qabilin yolunun nəcasətlərindən təmizləyirdi.

Üçüncüsü: **Oruc** təsis edildi ki, nəfsi idarə etmək öyrənilsin, aclar unudulmasın və bədən hər hansı bir yolla Qabilin yolundan təsirlənmiş yeməkdən təmizlənsin.

Muhəmmədin Ailəsinə (*salam onlardandır*) sevgi və təslimiyyət sadəcə Adəmin (*əleyhissalam*) övladlarından olan şəxsə nəsib olurdu. İslamda olan rituallar insanı öz içində olan Şeytanın qalıntılarından təmizləmək və oraya Adəminkiləri gətirməkdir. Qabilin soyu da daxil olmaqla yaradılmış hər bir canlının Ali-Muhəmmədin (*salam onlardandır*) sevgisi ilə özünü təmizləmə və Adəmin (*əleyhissalam*) övladlarından olma fürsəti var idi. Bu əhddə fiziki sülalənin artıq bir önəmi yox idi. Eynilə Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) bu cür deyərək bunu göstərdiyi kimi: *“Salman biz Əhlibeytdəndir.”*²⁶ Bütün məxluqatın son qayəsi vahid bir Ruh Ailəsinin, Allahın Ailəsinin (Əhlibeytin) bir parçasına çevrilmək idi.

Allah Muhəmmədə tapşırırdı ki belə desin: *“De: Mən sizdən bunun əvəzində qohumluq sevgisindən başqa bir şey istəmirəm.”*²⁷ Muhəmmədin Ailəsinin (*salam onlardandır*) sevməyin, onlara itaət etməyin və onları rəhbərlər olaraq qəbul etməyin önəmini vurğulayan çoxlu sayda hədislər var. Peyğəmbər onlarla davranışı özü ilə davranışa bərabər sayırdı. O, buyurub: *“Fatimə mənim bir parçamdır, onu incidən məni incidib, məni incidən Allahı incidib, Allahı incidənin də üzərinə Allahın lənəti olsun.”*²⁸ O buyurub ki: *“Ey Əli, səni mömindən başqası sevməz və sənə münafiqdən başqası nifrət etməz.”*²⁹

Artıq bilirik ki, İblisin və Qabilin övladlarını Adəmin övladlarından ayıra bilməyimizin yolu Ali-Muhəmmədin Vilayətidir. Ali-Muhəmmədin Vilayətini sadəcə Adəmin övladları qaldıra bilər. Qabilin övladları isə qaldıra bilmir. Qabilin övladında Əli və övladlarına qarşı sevginin olması qeyri-mümkündür. Halbuki, Qabilin övladları Muhəmmədin Vilayətini qaldıra bilirdi. Nəticədə görürük ki, Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) yaşadığı müddətdə ona on minlərlə iman edən var idi. Halbuki, ölümündən sonra sadəcə bir neçə nəfər Əliyə (*minhussalam*) dəstək olub onun yanında qaldı.

²⁵ Quran (Ənfal) 8:41

²⁶ Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 22, səh. 331

²⁷ Quran (Şura) 42:23

²⁸ Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 43, səh. 54

²⁹ Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 39, səh. 287

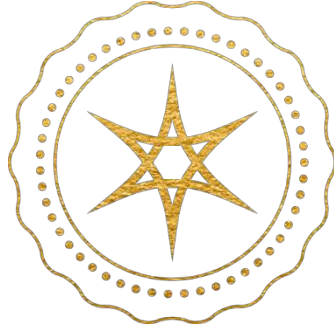
Bunun səbəbi odur ki, Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) dinin sadəcə kiçik bir hissəsini tamamladı. O, bütün aləmlərə bir rəhmət olaraq gəldi. Hətta Qabilin övladlarına da. Altıncı əhd Muhəmməd vasitəsilə, bir yol və ya forma ilə hamıya Allahın hökmü və Vilayəti altına girmək üçün bir fürsət verdi. O vaxta qədər ki, onlar onun hökmünə tabe olsunlar. Onun yaşadığı müddətdə tamamlaya bilmədiyi şey gələcək dövrə qədər təxirə düşəcəkdə. Əgər insanlar Allahın Vilayətinə və ya Muhəmmədin Ailəsinə itaət edib onları qəbul etsəydilər, dinin qalan hissəsi də onlara verilərdi. Halbuki, qəbul etmədikləri və Ali-Muhəmmədə qarşı hiylə qurmağa, onları öldürməyə davam etdikləri üçün insanlıq, xüsusən də ərəblər Muhəmmədi Əhdi pozdular. Ərəblər hər dəfə Muhəmmədin Ailəsindən bir Vəsinin dünyaya gəlməyini gözləyirdilər ki, onu ya həbs etsinlər ya da öldürsünlər. Həqiqətən də onlar, uşaq olaraq qeybə çəkilmiş on ikinci İmam Mehdi Muhəmməd bin Həsən Əskəridən başqa bütün İmamları bir-bir öldürdülər.

İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) keçən 1200 il boyunca çoxlu elçilər göndərdi və insanlığı hidayət etməyə çalışdı. Elçilərin çoxu yalanlandı, öldürüldü və ya işgəncəyə məruz qaldı. İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) özündən əvvəlkilər kimi öz vəsiləsinin fiziki atası deyildi. Əksinə Allah Ali-Muhəmmədin (*salam onlardandır*) ruhlarını zahirən təsadüfi şəkildə, təsbit edilə bilməyən bədənlərdə göndərməyə qərar verdi ki, onların kimliklərini İblisin soyundan gizləyib qorusun. Bu şəkildə göndərilən həmin vəsilərdən birincisi İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) idi. O, özünün İmam Mehdi Muhəmməd bin Həsən Əskərinin oğlu və elçisi olduğunu bəyan etdi. Allah onunla yeni bir əhd bağladı – yeddinci və sonuncu əhd. Bu əhddə o, dinin yerdə qalan hissəsini yayacaqdı.

Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) əhdi bəziləri üçün əhdlərin ən asanı kimi görünür, əslində isə o, onların ən çətini idi. Çünki əhdi dəstəkləmək üçün ilkin şərt Allaha necə itaət edilirsə, Əliyə və övladlarına da eyni şəkildə itaət etmək və bütün həyatlarını onlara fəda etməyə hazır olmaq idi. *“Doğrudan da, Allah möminlərdən, Cənnət müqabilində onların canlarını və mallarını satın almışdır. Çünki onlar Allah yolunda vuruşub öldürür və öldürülürlər. Bu, Allahın Tövratda, İncildə və Quranda öz öhdəsinə götürdüyü bir vəddir. Allahdan daha yaxşı əhdini yerinə yetirən kimdir? Elə isə sövdələşdiyiniz alış-verişə görə sevinin. Məhz bu, böyük uğurdur.”*³⁰ Beləliklə, Adəm oğulları əvvəlcə Ali-Muhəmmədə (*salam onlardandır*) inanmalıdır. İman isə şəksiz-şübhəsiz və sorğu-sualsız, tam və kamil itaətdir. Sonra onlar öz mallarını, səhhətlərini, həyat yoldaşlarını, övladlarını, canlarını və sahib olduqları hər şeyi din uğrunda Allaha verməyə hazır olmalıdırlar. Bu asan iş deyil. Lakin İsanın (*əleyhissalam*) da buyurduğu kimi: *“Atasını ya anasını məndən artıq sevən kəs mənə layiq deyil. Oğlunu ya qızını məndən artıq sevən də Mənə layiq deyil.”*³¹ Muhəmməd və Ali-Muhəmməd bütün peyğəmbərlərdən əfzəl idilər. Onlar məxluqatdakı Allahın ən kamil yansımaları və təcəlliləri idilər.

³⁰ *Quran* (Tövbə) 9:111

³¹ *Bibliya*, Matta İncili 10:37

Bab 7

**ƏHMƏD ƏL-HƏSƏN İLƏ OLAN
YEDDİNCİ ƏHD**

*Qaim qiyam edəndə hər bölgəyə bir nəfər göndərəcək, o
da deyəcək ki, “Sənin əhdin əlindədir”*

Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) sonuncu və ən böyük əhdin sahibidir. Bu əhd nəbilərin, rəsulların və saleh kəslərin Adəm (*əleyhissalam*) zamanından bu günümüzə qədər olan bütün zəhmətlərinin kuliminasiya nöqtəsidir. Son əhdin sahibi ortaya çıxır və əvvəlki peyğəmbərlərin bütün əhdlərini təsdiqləyir. O, dünyanı haqqın kölgəsində birləşdirir və Ədn cənnətinə bənzər Ədalət Dövlətinə qaytarır. O yer ki, orada heç bir kasıblıq, müharibə, xəstəlik, ölüm və şeytanın övladlarının hakimiyyəti yoxdur. Bu heç də asan məsələ deyil. Bu, ən çətin işdir və bütün peyğəmbərlərin öhdəsindən gəlmək istədiyi, amma öz dövrlərində öhdəsindən gələ bilmədikləri məsələdir.

Kitabda, keçən altı əhddə də nümayiş etdirdiyimiz kimi, insanlıq Allahın surətində yaradıldı və atamız Adəm (*əleyhissalam*) məxluqat üzərində Hökmdar təyin edildi. Adəmin oğulları və qızları yer üzünün və içindəki hər şeyin varisləri idilər. Adəmin (*əleyhissalam*) Xanım Fatimeyi-Zəhraya (*minhəssalam*) qarşı bircə səhvi, itaətsizliyi və günahı onun bu əməllərinin nəticələrinə qatlanmasına və taxt-tac üstündə davam edən mübarizədə öz düşməni İblis və düşməninin nəslilə birlikdə dünyaya həbs olunaraq yaşamaq məcburiyyətində qalmasına səbəb oldu.

Sadəcə Qabil övladlarının varlığı, Qabilin Habili öldürülməsi ilə başlayıb Qabil və övladlarının hər növ cinayət və günahları işləməsi ilə davam edən, sonu gəlməyən bir məşəqqətə səbəb oldu. Bu günahlar və cinayətlər, Adəm və Həvvanın bir vaxtlar Ədn cənnətində keyfini çıxardıqları azadlıqlarının daha sonra yeni hökmlərlə məhdudlaşdırılmasına səbəb oldu. Dünya məşəqqət yerinə çevrildi və Adəm övladlarının qayəsi insanlığı Ədn cənnətinə qaytarmaq, daha doğrusu bütün dünyanı insanların bir vaxtlar içində yaşadığı Ədn cənnətinə bənzər bir ilahi dövlətə çevirmək idi. Buna da ancaq Adəm övladları hökmran olarsa nail oluna bilərdi.

Bundan əvvəlki altı babda bildirdik ki, Qabilin övladları fitrən vəhşi, cani və bədxah idilər. Mütəmadi olaraq yer üzündə fəsad çıxarırdılar. Allah onlara çox fürsətlər verdi. Onlar hər dəfə onlara göndərilən nurun övladlarını öldürdükdən sonra Allah əzablar göndərərək onları həlak etməli oldu. Biz bildirdik ki, Allah tərəfindən təyin edilən həqiqi hökmdar Adəm oğludur, çünki Allah Öz Müqəddəs Ruhunu Adəm övladlarının içinə üfürür. Biz bildirdik ki, Adəm (*əleyhissalam*) bir hökmdar idi və ona hər şey üzərində mütləq hakimiyyət verildi. Biz Davud (*əleyhissalam*) vasitəsilə bildirdik ki, Allahın təyin etdiyi hökmdar təqibdən toxunulmazlığa malikdir. Müqəddəs yazılarda bildirilir ki, Allahın təyin etdiyi hökmdar insanlar tərəfindən Allahın Höccətini tanıma qanunu ilə müəyyən edilir: 1) *Vəsiyyət*; 2) *Elm* 3) *Allahın Hakimiyyətinə Çağırmaq*.

Vəsiyyət o deməkdir ki, hökmdar Allah tərəfindən təyin edilir və adı onu təyin edən sələfinin vəsiyyətində açıq şəkildə qeyd edilir. Məsələn, Adəm (*əleyhissalam*) Quranda da açıq-aydın olduğu kimi Allah tərəfindən təyin edilir: *[Mən yer üzündə bir Xəlifə bərqərar edəcəyəm.]*¹ Biz görürük ki, Adəm (*əleyhissalam*) Habili və Şisi təyin edir. Biz görürük ki, Nuh (*əleyhissalam*) Samı (*əleyhissalam*) təyin edir. Biz görürük ki, Musa (*əleyhissalam*) Harunu (*əleyhissalam*) və Yuşa ibn Nununu (*əleyhissalam*) təyin edir. Biz peyğəmbərlərin öz vəsilərini təyin etdikləri müqəddəs yazılarda ilahi təyinatın bir çox nümunələrini görürük.

Elm o deməkdir ki, Allah tərəfindən təyin edilmiş elçinin və hökmdarın bütün elmi Allahdandır. Bu da ona qeybi bilməyə və insanların suallarına cavab verməyə imkan verir,

¹ *Quran*, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 30

xüsusən də ancaq ilahi bir elçi tərəfindən açıqlanan bu böyük məsələlərdə. Elə məsələlər ki, məsələlərin ən böyüyü və ya “Əzaimul-Umur” adlanır. Quranda bu ayədə Adəmin Allahın Xəlifəsi olaraq təyin edilməsi ilə bağlı elm kriteriyası açıqlanır: *[(Allah) Adəmə bütün (şeylərin) adlarını öyrətdi. Sonra onları mələklərə göstərib dedi: “Doğru danışanlarınızsa, bunların adlarını Mənə deyın!”]*²

Allahın Hakimiyyətinə Çağırmaq o deməkdir ki, Allahın Elçisi həmişə Allahın Hakimiyyətinə çağırır və İnsanların Hakimiyyətinə çağırmaz. Bu o deməkdir ki, rəhbərlik haqqına sahib yeganə şəxs Allah tərəfindən təyin edilən və insanları Allaha çağıran kəsdir. O, Filosof Hökmdar və ya İlahi Rəhbərdir. Adəmin (*əleyhissalam*) təyin edilməsi o demək idi ki, o Rəhbər, Hökmdar, Baş Nazir və Prezidentdir. O, Allah tərəfindən Onun iradəsini yer üzündə hakim qılmaq həvalə edilmiş kəsdir. Deməli, “Allahın Hakimiyyəti” məfhumu o deməkdir ki, insanlığın işlərini idarə edən şəxs Allah tərəfindən seçilmiş və təyin edilmiş şəxs olmalıdır. O, insanlar tərəfindən və ya insanların subyektiv şəxsi maraqlarına, bir siyasi partiyanın marağına və ya hansısa xüsusi bir dəstənin təəssübkeşliyinə əsaslanaraq seçilməz. Allah onu insanlığın ruhani, zehni və fiziki halı üçün nəyin xeyirli olduğuna əsaslanaraq seçir. İsa (*əleyhissalam*) buyurub: *“Mənim məqsədim öz iradəmi deyil, məni göndərən Atamın iradəsini yerinə yetirməkdir.”*³

Bəs onda Allah onu təyin etdiyini necə bəyan edir? Eynilə Adəmin (*əleyhissalam*) Allah tərəfindən təyin edilməsi, hər şeyin adını bilməsi (elm) və Allahın hakimiyyətinə çağırması (yer üzündə Allahın təyin etdiyi Xəlifəsi olmaq) ilə tanındığı kimi. Heç kim rəhbəri fiziki xarakteristikası, sosial statusu, ailə vəziyyəti, məşhurluğu, sərvəti və bu kimi dünyəvi standartlarla tanıda bilməz. Çünki Allah, həm son dərəcə varlı və yüzlərlə arvadı olan Süleyman kimi rəhbərlər, həm də çox az maddi zənginliyə sahib İsa (*əleyhissalam*) kimi rəhbərlər göndərib. Biz bildirdik ki, hökmlər zamanın və dövrün şərtlərinə uyğun olaraq dəyişir. Allahın təyin etdiyi rəhbərlərin davranışları yaşadığı cəmiyyət içində hər zaman yaxşı anlaşılmaya bilər və ya olan bir normativ olaraq görülməyə bilər. Eynilə Davudun, Lutun və İsanın (*onlara salam olsun*) davranışlarında nümayiş etdirdiyimiz kimi, Allah tərəfindən təyin edilmiş ilahi rəhbərə və ya hökmdara heç vaxt etiraz edilə bilməz. Hər hal və vəziyyətdə mütləq və tam itaət vacibdir. Biz həmçinin Əli (*əleyhissalam*) və oğulları olan İmamlar və Mehdilər vasitəsilə təsbit etdik ki, Adəmoğlunu Qabiloğlundan ayırd etmənin yolu, onlara (ilahi xəlifələrə) olan sevgi və öz zamanlarında olan Allahın təyin etdiyi rəhbərə beyətdir. Hər kim Allahın təyin etdiyi Hökmdarı qəbul edir, sevir və ona sadıq tərəfdar (şia) olursa, Adəmin övlədidir, onu rədd edib düşmən olan isə Şeytanın övlədidir.

Bütün bunlara, Adəmdən bugünə qədər olan insanlığın hekayəsinə baxanda görürük ki, bizim həqiqi dinimiz Allahın təyin etdiyi Hökmdara itaətdən başqa bir şey deyil. Bizim hekayəmiz, Allahın seçdiyi hökmdarı qəbul etməyən yaşlı hökmdar olan İblisin övladları tərəfindən qəsb edilmiş bir taxt-tacın, hökmranlığın və torpağın hekayəsidir. Bizim hekayəmiz taxtdan endirilmiş bir hökmdarın (Adəm və övladlarının) hekayəsi, onu taxtına geri qaytarmaq və övladlarına yer üzündə qüdrət vermək üçün olan bir mübarizənin hekayəsidir. Bütövlükdə din və onun qayəsi budur. Allahın yer üzündəki hökmranlığına, bütün dünyaya ədalət və bərabərliyi yayacaq hökmranlığa imkan yaratmaq. Din, Qabilin övladları tərəfindən dəyişdirilib pozuldu. Onlar onu, ölkə idarəçiliyinin dindən ayrı olduğu, yəni Kilsə və Dövlətin

² *Quran*, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 31

³ *Bibliya*, Yəhya, Bölüm 5, Pasaj 30

ayrılığı olaraq adlandırılan bir şey halına gətirdilər. Bu, bizim İsanı, Muhəmmədi, Buddanı, Krişnanı və s. bizə hökmdar olmadıqları və sadəcə din müəllimləri olaraq qəbul etdiyimiz mənasına gəlir. Allahın nəzərdə tutduğu şey bu deyildi. Din təmizlənmədən və ya müəyyən dua ritualları kimi bir sıra rituallara uymaqdan ibarət deyildi. Əksinə o, Allah tərəfindən təyin edilmiş hökmdara itaət və beyətdən ibarət idi və bu hökmdar Allahın yer üzündəki hakimiyyətini təmsil edirdi. Allah heç vaxt insanların həyatlarından və ya bu dünyanın işlərindən uzaq durmaq niyyətində olmadı. Allah Öz elçilərini ilahi rəhbərlər olaraq təyin etməklə yer üzündə ədalət və bərabərliyin bərqərar olunmasını zəmanət altına almaq istədi. O elçilər ki Allahın ədalətini, Allahın hökmünü, Allahın Hakimiyyətini müdafiə etdiklərinə görə tarix boyu zülmə məruz qalmış, işkəncə görmüş və qətlə yetirilmişdir.

Ona görə də biz inanırıq ki, dünyadakı bütün problemlərin səbəbi, dünyanı idarə edən rəhbərlərin Allah tərəfindən təyin edilməməsi və çoxunun hətta Adəmin övladları olmaması faktıdır. Əbi Xalid əl-Kəlbî nəql edir ki, Əbi Əbdilləh (*əleyhissalam*) buyurdu: *“Uca Allah dini iki dövlət edib: Adəmin dövləti – ki bu, Allahın dövlətidir; və İblisin dövləti. Allah Özünə ictimai şəkildə ibadət olunmasını istəyəndə, bu, Adəmin dövləti olar, yox əgər Allah Özünə gizlidə ibadət olunmasını istəsə, bu, İblisin dövləti olar; və Allahın örtmək istədiyini ictimailəşdirən kəs dindən çıxmış olar.”*⁴

Ona görə də açıq-aydın görə bilərik ki, din ilahi hökmranlığa bağlıdır. Çünki din bütövlükdə hökmranlıqdır. Heç şübhəsiz Allah buyurur ki, *[Mən yer üzündə bir Xəlifə bərqərar edəcəyəm.]* Artıq başa düşürük ki, Mehdilər (Allahın təyin etdiyi bələdçilər) əslində sadəcə ruhani rəhbərlər deyil, həmçinin yer üzündə siyasi və mənəvi hakimiyyətə sahib hökmdarlardır. Bugün İsrail Dövləti, onlara Allah tərəfindən Yəhudilərə bir ölkəyə sahib olma haqqının verildiyinə inanır. Yəhudi kimliyini sadəcə imanla deyil, həmçinin anadan gələn bioloji soy ilə təyin edir. Bunun kimi, biz də inanırıq ki, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Vəsiyyətində qeyd edilmiş Mehdilərə inanan bizlər sadəcə iman üzrə birləşmədik. Bizim soyumuz da birdir, çünki biz hamımızın qohum və bir irqdən -Adəmoğulları - olduğumuza inanırıq. Ancaq bioloji irqdən fərqli olaraq biz ruhani bir soyuq.⁵ İstənilən insan özünü təmizləyərək, içindəki nura zəfər verərək, zülməti məğlub edərək və Allahın təyin etdiyi hökmdara təslim olaraq bu soyun, bu ruh ailəsinin bir parçası olmağı seçə bilər.

Adəmin (*əleyhissalam*) ruh oğulları artıq *Ali-Mehdi* (*Mehdinin Ailəsi*) Ruh Ailəsindən ibarətdir. Əvvəlki bablarda da göstərdiyimiz kimi, Adəmin soyunu daşıyanlar fitrən Allahın Xəlifəsinə, sevgiyə, ədalətə və yaxşılığa meyl edirlər. Onlar Nurun övladlarıdır. Şeytanın soyu isə mahiyyətə nəcis olub, zülmə və pisiyyə meylli olur. Allahın son qayəsi və planı, hakimiyyəti onun haqq varisləri olan Adəmoğullarından qəsb edərək yer üzünü qarışıqlıq, xaos və zülmə səbəb olmuş Şeytanın qalıntılarından təmizləməkdir. Adəmin övladları ilə Şeytanın övladları, mutasiyalar və epigenetika arasında min illərin genetik qarışmasından sonra Yeddinci Əhd yeni bağlarımızı, kimliyimizi və qanunlarımızı “ruhani irqimizə” və ya ruhani soyumuza əsasən qurur. Bioloji irq, faşist yönümlü yevgenika, dini və ya dünyəvi səlahiyyət və hökmranlıq yönümlü genetik iddiaları ortadan qaldırılacaq. Bütün bu standartlar batildir və yer üzündəki özbaşınalığın, zülmün və haqsızlığın səbəbi də budur. Yeddinci Əhd həddən artıq zəlalətə səbəb olmuş bütün batil kimlikləri aradan qaldırmaq üçün Ruh Elmi ilə gəlir.

⁴ *Əl-Kafi*, Şeyx Kuleyni, cild 2, səh. 372

⁵ Ruhani soy məfumu bu kitabda daha sonra ruhun fitrəti təqdim ediləndə ətraflı şəkildə izah olunacaq.

Bundan öncə də vurğulandığı kimi, din İlahi Hökmranlığa və Vilayətə kökdən bağlıdır. Bu, Katolik Kilsəsində kök salmış bir ideyadır. Dünyanın ən köklü və ən çox sərvətə sahib qurumlarından biri olan Katolik kilsəsi öz səlahiyyət və suverenliyini aşağıdakı pasajdan çıxarılmış bu prinsipə əsaslandırır: *“Səməvi Padşahlığın açarlarını sənə verəcəyəm. Yer üzündə bağlayacağın hər şey göylərdə bağlanmış olacaq və yer üzündə açacağın hər şey göylərdə açılmış olacaq.”*⁶

Katoliklər öz ruhani rəhbərləri olan Papaya, öz qanunlarına sahib özünə məxsus suveren dövləti olan Vatikanın başçısı olaraq səlahiyyət verilməsinin vacib olduğuna inandıqları kimi, biz də inanırıq ki, Mehdilərin öz qanunlarının tətbiq edildiyi öz dövlətlərinin başçıları olmaları vacibdir. Biz inanırıq ki, Allah bir gün bizə bu ömrümüzə idarə etməyimiz üçün öz torpağımızı bəxş edəcəyini vəd etmişdir. İlahi Ədalət Dövləti Allahın vədi və Adəmoğullarının mirasıdır. İlahi Ədalət Dövlətində mövcud olacaq hakimiyyət növü hamı üçün bərabərlik və ədalətə əsaslanan, bütün inanc və məzhəblərdən olan insanlara Allahın hakimiyyətinin vahid bayrağı altında öz inanclarını azad şəkildə yaşamağa icazə verən bir hakimiyyət növü olacaq.

Digər bir mətləbi qeyd etmək istərdik ki, katoliklər İsanın vəsilərinin, yəni onlara görə Papaların göylərin və yerin səltənətinə və hakimiyyətinə sahib olduğuna inanırlar. Budur katolik dövləti olan Vatikan şəhər dövlətinin bayrağı, gerbi və möhürü (Şəkil 1). Bayrağın üzərində iki açar görəcəksiniz, qızıl açar göydəki hakimiyyəti, gümüş açar isə yerdəki hakimiyyəti təmsil edir. Bayraqda gördüyünüz tac da açıq-aydın göstərir ki, katoliklər Papanı ilahi səlahiyyətə sahib bir hökmdar olaraq görürlər:

Şəkil 1. Vatikan Şəhər Dövlətinin Bayrağı

Eyni şəkildə bu məfhumu Buddizmdə görürük. Bu dində Dalay Lama (*Tenzin Qyasto*) Tibet camaatının dövlət başçısı və ruhani rəhbəridir. İslamda şeyxlər bugün *“Vilayəti-Fəqih”* anlayışı ilə buna bənzər hakimiyyət və vilayət iddiasındadırlar. Müəyyən dərəcədə onların Mərcələrinə də eyni status verilir. Sünni aləmində İordaniya Kralının Muhəmməd Peyğəmbərə (*ona və ailəsinə salam olsun*) bağlı olan öz dırnaqarası Haşimi soyu vasitəsilə səltənət iddia etdiyini və Qüdsdəki Məscidül-Əqşanın qəyyumu olduğunu elan etdiyini görürük. Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının Vəhabi rəhbərləri də nəbəvi hökmranlıq iddia edir, həmçinin özlərinin Məkkə və Mədinədə yerləşən iki müqəddəs hərəmin qəyyumu olduqlarını bəyan edirlər.

Yeddinci Əhddə soy ruha əsaslanacağı üçün Mehdilərin bir-birinin fiziki övladı olması vacib olmayacaq. Onlar fiziki mənada çoxsaylı, hibrid və qarışıq mirasa sahib ola bilərlər. Dünya hələ rəhbərlərinin bu məsələ üçün müxtəlif şəcərələrdən, milliyyətlərdən, etnik

⁶ *Bibliya*, Matta, Bölüm 16, Pasaj 19

mənsubiyyətlərdən, dillərdən və ya dini icmalardan gələn bir Krallığa şahid olmayıb. Bizim fərqli millətlərdən və varislərdən ibarət bir krallığımız olmamışdı.

*Əmr ibn Şimr nəql edir ki, Cabir belə dedi: Bir nəfər Əbu Cəfər Baqirin (əleyhissalam) yanına gəlib dedi: "Allah canını sağ eləsin, zəhmət olmasa bu beş yüz dirhəmi məndən qəbul et." Əbu Cəfər (əleyhissalam) buyurdu: "Götür onu İslam əhlindən olan qonşularına, kasıblara və müsəlman qardaşlarına xərclə." Sonra buyurdu: "Biz Əhlibeytin Qaimi qiyam etsə ədalətlə hökm edəcək, insanlara qarşı insafli olacaq, ona itaət edən Allaha itaət etmiş, ona üsyan edən isə Allaha üsyan etmiş olar. O, Mehdi adlandırılıb, çünki gizli qalmış bir məsələyə hidayət edəcək. Və o, Tövrətə və digər ilahi kitabları Antakiyadakı bir mağaradan çıxaracaq. Sonra Tövrət əhlinə Tövrətlə, İncil əhlinə İncillə, Zəbur əhlinə Zəbur ilə, Quran əhlinə də Quranla hökm verəcək. Ona yerin altından və üstündən dünyanın pulları gələcək. O da insanlara deyəcək: "Uğruna ailələrinizlə bağınızı qopardığınız, qan tökdüyünüz və Allahın haram qıldığını etdiyiniz şeylərə tərəf gəlin". Və Qaimə özündən əvvəl heç kimə verilməyən şeylər veriləcək və o, dünyanı haqsızlıq, zülm və şərhlə dolduğu kimi ədalət, bərabərlik və nurla dolduracaq."*⁷

Açıq-aydın görürük ki, hətta digər inanclardan olan insanlar da İlahi Ədalət Dövlətində öz inanclarını azad şəkildə yaşayacaqlar. Onlar İslam şəriəti və ya hökmləri ilə deyil, öz müqəddəs kitabları ilə idarə olunacaqlar. Daha doğrusu, İlahi Ədalət Dövlətində din azadlığı qorunub saxlanılacaq. Faktiki olaraq, bütün dinlər birdir və hamısı böyük bir inanc ailəsinin hissələri olaraq qəbul edilir. Yeddinci Əhdi açıqlamaqla İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bizim ruhani kimliyimizə əsaslanan yeni bir əhd qurur. O, keçmiş əhdləri və bu əhdlərin peyğəmbərlərini; həm əhdlə gələn peyğəmbərləri, həm də sonrakı nəsillərdə bu əhdlərə tabe olan peyğəmbərləri təsdiqləyir. Bir şeyi təsdiqləmək onu hüquqi cəhətdən etibarlı etmək və ya onun etibarlı olduğunu bildirmək deməkdir.

Ona görə də rəvayət edilir ki, Qaim əvvəlki əhdlərdən olan hökmləri bərpa edəcək və bəzən əvvəlki peyğəmbərlərin üsulları ilə hökm və rəhbərlik edəcək. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ona görə də bu prosesi dünyada olan müxtəlif dinlərin peyğəmbərlərini Allahdan olan həqiqi peyğəmbərlər olaraq təsdiqləməklə başlatmışdır. Həmçinin, dünyanın böyük mütəfəkkirlərinin, filosoflarının, elm adamlarının və riyaziyyatçıların bir çoxunun Allahdan ilham almış peyğəmbərlər olduqlarını və bizim onlara da Muhəmmədə (*ona və ailəsinə salam olsun*) inandığımız kimi inandığımızı açıqladı. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurub: "Bizim konstitusiyamız vurğulayır ki, bütün peyğəmbərlər birdir və biz Allahın heç bir nəbisi, rəsulu və ya vəsisi arasında fərq qoymuruq." Əbu Zər nəql edir ki, o, Rəsulullah Muhəmməddən (*ona və ailəsinə salam olsun*) soruşdu: "Neçə nəbi olub?" Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurdu: "124.000 nəbi." Əbu Zər soruşdu: "Bəs neçə rəsul olub?" O buyurdu: "313 rəsul."⁸

Quranda adı açıq şəkildə keçən otuzə yaxın, Tövrətdə və İncildə isə adı açıq şəkildə keçən yüzə yaxın peyğəmbər var və onların çoxu eyni peyğəmbərlərdir. Budur, peyğəmbərlərdən Quranda, İncildə və Tövrətdə adı keçən bəzilərinin siyahısı:

⁷ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 350

⁸ *Mirqatul-Məfatih*, Şərh Mişqətul-Məsahib, Nur əd-Din Əbəl-Həsən Əli ibn Sultan Muhəmməd əl-Hərəvi əl-Qari, cild 9, səh. 3669

1. Adəm
2. Habil
3. Şis/Hibətullah
4. Enoş
5. Kənan
6. Mahalalel
7. Yered
8. Enok/İdris
9. Metuşelah
10. Lemek
11. Nuh
12. Sam
13. Hud
14. Saleh
15. İbrahim
16. İshaq
17. İsmail
18. Yəqub
19. Yusif
20. Lut
21. Əyyub
22. Yedutun
23. Asəf
24. Musa
25. Harun
26. Yuşa
27. Gideon
28. Şamuel
29. Şueyb
30. Davud
31. Süleyman
32. Yezekeel
33. Qad

34. Natan
35. Şemaya
36. Yehu
37. Yaxaziel
38. Eliezer
39. Yiddo
40. Oded
41. Azariya
42. Ezra
43. Nehemya
44. Üzeyir
45. Mikeya
46. İlya
47. Əlyəsə
48. İlyas
49. Yunus
50. Yeşaya
51. Yərəmya
52. Sefanya
53. Nahum
54. Habaquq
55. Zülkipl
56. Uriya
57. Baruk bin Neriya
58. Amos
59. Zəkəriyya
60. Malaki
61. Yoel
62. Danyal
63. Vəftizçi Yəhya
64. İsa
65. Patmoslu Yuhanna
66. Muhəmməd

Yuxarıda qeyd edilən bu Yəhudi, Xristian və İslam peyğəmbərlərinin hamısı yer üzünə göndərilmiş 124.000 peyğəmbərin bir qismidir. Halbuki, hələ bilinməyən yüz mindən çox peyğəmbər qalır. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) yəhudilər, xristianlar və müsəlmanlar tərəfindən daha öncə peyğəmbər olaraq bilinməyən peyğəmbərləri açıqlamağa başlamışdır. Aşağıdakılar sadəcə bir neçə örnəkdir:

1. Budda
2. Krişna
3. Konfutsi
4. Lao Tzu
5. Zevs
6. Osiris
7. Sokrat
8. Aristotel
9. Platon
10. Böyük İsgəndər
11. Mani
12. Pifaqor
13. Müqəddəs Avqustin
14. Sicalı Arnobius
15. Plotinus
16. Ammonius Sakkas
17. Kral Artaxerxes
18. Odin
19. Donatus Maqnus
20. Böyük Kir
21. Zərdüşt
22. Makedoniyalı Kral Filip
23. Lat
24. Uzza
25. Mənat
26. Arcuna
27. Horus
28. İraqlı Ubeyd əl-Həddad
29. İraqlı Him

30. İraqlı Ədrahan
31. İraqlı Ozra Ouri
32. İraqlı Abdul Məlik
33. II Teodosius
34. Dara
35. Misirli Amid

Bunlar Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) Allahın həqiqi peyğəmbərləri olaraq təsdiqlədiyi yer üzünə göndərilmiş 124.000 peyğəmbərdən sadəcə bir neçəsidir. Dünyadakı demək olar bütün dinlər əslən həqiqi bir nəbi və ya rəsul tərəfindən yaradılmışdır. Çünki Allah dünyanın hər tərəfinə peyğəmbərlər göndərib. Quranda buyrulur: *“Hər ümmətin bir elçisi vardır. Elçiləri gəldikdə onların arasında ədalətlə hökm verilər və onlara zülm edilməz.”*⁹

Mühəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) uzun müddət bundan əvvəl üstü örtülü şəkildə bu həqiqətə işarə etmişdi ki, insanların bilmədiyi peyğəmbərlər olub. Quranda buyrulur: *“Biz səndən əvvəl də elçilər göndərmişdik. Onlardan bəziləri haqqında sənə danışmış, bəziləri haqqında isə danışmamışıq. Heç bir elçi Allahın izni olmadan hər hansı bir aya gətirə bilməzdi. Allahın əmri gəldikdə isə ədalətlə hökm verilər və yalan danışanlar orada ziyana uğrayarlar.”*¹⁰

O hətta qeyd etdi ki, *“Mən bu ümmətin Aristoteliyəm.”*¹¹ Başqa bir rəvayətdə nəql edilir: *Əmr ibn As Misirin İsgəndəriyyə şəhərindən gəldi və Allah Rəsuluna (ona və ailəsinə salam olsun) yaxınlaşdı. Peyğəmbər ondan soruşdu: “Orada nə gördün?” Əmr dedi: “Mən orada bir camaat gördüm ki, dairəvi şəkildə oturub Aristotel adlı bir nəfərin adını çəkirdilər, Allah ona lənət eləsin.” Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun) buyurdu: “Bəsdir ey Əmr! Aristotel əslində peyğəmbər idi, lakin onun camaatı onu bu cür tanımadı.”*¹²

Bu o deməkdir ki, Qədim Misirin müəmmalı dinlərindən tutmuş Qədim Yunan dinlərinə, Buddizmə, Hinduizmə və Manixeizmə qədər bütün dinlər Allahdan olan həqiqi vəhylərə əsaslanırdı. Buna baxmayaraq bütün dinlər təhrif olundu və Yəhudilikdə, Xristianlıqda və İslamda olduğu kimi əməlsiz alimlər və inanc düşmənləri vasitəsilə batil onlara yol tapdı. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) qeyd edib ki, dinin 99 faizi səhvdir, bütün dinlərin 99 faizi yox, hər dinin 99 faizi, hətta İslamın da. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bütün dinləri birləşdirməyə, onların hər birində olan batilləri və həqiqətləri göstərməyə, bu minvalla da bütün əhdləri, bütün peyğəmbərlərin bütün mesajlarını bir ilahi əhd və mesaj olan Yeddinci Əhdin nəzdində birləşdirməyə çalışır.

Təəssüflər olsun ki, yer üzündə olan Şeytanın övladları dini, insanlara nəzarət etmək və onlara zülm etmək üçün bir vasitə ediblər. Və onlar dini, insanları parçalamaq və Allahın adı ilə müharibələrə səbəbiyyət vermək üçün bir vasitə ediblər. Peyğəmbərlərin təlimləri və sözləri təhrif olunduğuna görə Şeytanın övladları öz əməlsiz alimlərinin başçılığı altında Qaimin insanlığı birləşdirmə vəzifəsində ona qarşı döyüşəcəklər. İmamlar (*salam onlardandır*) buyurmuşdur: *“İmam Mehdi xüruç edəndə din alimlərindən daha açıq düşməni olmayacaq. Bu*

⁹ *Quran*, Surə 10 (Yunus), Ayə 47

¹⁰ *Quran* (Ğafır) 40:78

¹¹ *Nəzhətül-Ərvah və Rövzətül-Əfrah*, Şəmsəddin Şəhrizori

¹² *Məhbubəl-Qulub*, Qutbəddin Mühəmməd əl-Əşkəri Əl-Dailmi, səh. 14

səbəbdən o, qılınc ilə qardaşdır, çünki əlində qılıncı olmasaydı, din alimləri onun qətli üçün fətva verərdi. Lakin Allah onu qılınc, kəramət və xeyirxahlıqla zübur etdirər, onlar da itaət edərlər. Lakin itaətləri qorxularından olar. Və onlar onun hökmünü qəbul edərlər, lakin bu qəbulları iman səbəbilə deyil, məcburiyyətdən olar."¹³ Başqa bir rəvayətdə İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurur: *"Qaim xüruç edərsə onunla ərəblər və farslar arasında qılıncdan başqa bir şey olmaz."*¹⁴ Bu iki hədis bizə deyir ki, İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) bir nömrəli düşmənləri bütün dinlərin din alimləri, ələxüsus da, Sünni və Şiə İslam dini alimləri olacaq. Qaim onlara öz inancını tətbiq etmək istədiyi üçün deyil, əksinə ilk növbədə Qaimi öldürmək və mürtəd elan etmək, onu və əshabını ortadan qaldırmaq və öldürmək üçün dini fətvalar verən onların özləri olduğundan dolayı.

Yeddinci Əhd xüsusən ərəblərə çətin və ağır gəlir. Ona görə də, Əhlibeytdən (*salam onlardandır*) hədislərdə onların belə buyurduğu qeyd edilir: *"O, ərəblərə ağır olan yeni əmr, yeni kitab, yeni sünnə və yeni qəzavət gətirəcək."*¹⁵ Başqa hədislərdə: *"O, (qəbul edilməsi) ərəblərə çətin gələcək yeni bir dinlə gələcək."*¹⁶ Faktiki olaraq dinlərin birləşməsinə qarşı müxalifət o qədər güclüdür ki, Qaim əslində bütün əvvəlki əhdlərin hökmlərini və təlimlərini dirçəltməyə və bütün dünya dinlərini bir din altında birləşdirməyə başlayanda bəzən özünü hətta öz bəzi tərəfdarlarından da qorumağa məcbur qalacaq. Əbu Bəsir nəql edir ki, Əbu Cəfər (*minhussalam*) buyurdu:

*"Qaim çıxıb (bəzi) məsələlərdə Adəmin hökmü ilə hökm verəcək və döyüş meydanında onun önündə döyüşən əshabından bəziləri buna qarşı çıxacaq. Qaim etiraz edən o şəxsləri önə çıxarıb boyunlarını vuracaq. Sonra ikinci bir məsələ haqda Davudun hökmü ilə hökm verəcək və döyüş meydanında onunla birlikdə döyüşən digər bir dəstə buna qarşı çıxacaq. O da onları önə çıxarıb boyunlarını vuracaq. Sonra o, üçüncü bir məsələ haqqında İbrahimin hökmü ilə hökm verəcək və döyüş meydanında onunla birlikdə döyüşən digər bir dəstə buna qarşı çıxacaq. Sonra o, dördüncü bir məsələ haqda Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) hökmü ilə hökm verəcək və heç kim buna qarşı çıxmayacaq."*¹⁷

Ali-Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) hədislərində Qaim hətta İvritcə danışaraq dəvətini başladıb əshabını yığır.

Müfəzzəl ibn Ömər nəql edir ki, Əbu Abdullah (minhussalam) buyurdu: "Allah izn verəndə, İmam Allahı Öz Böyük İvritcə adı ilə çağıracaq, bunun üzərinə də onun 313 əshabı payız yarpaqları kimi ona tərəf gələcəklər. Onlar Vilayətin əshabıdır. Onlardan bəziləri gecə ikən yataqlarından yoxa çıxıb Məkkədə oyanacaq, digərləri isə gündüz vaxtı buludlar üstündə görünəcəklər. O, öz adı, atasının adı və öz soyu ilə tanınacaq." Mən dedim: "Sənə fəda olum, iman cəhətdən hansı daha böyükdür?" O buyurdu: "Gündüz vaxtı buludların üstündə gedənlər, onlar intizarı çəkilən kəslərdir, onlar

¹³ *Yənabiul-Məvəddə Li-Zavil-Qurba*, Süleyman ibn İbrahim Əl-Qunduzi Əl-Hənəfi, cild 3, səh. 215

¹⁴ *Biharul-Ənvar*, cild 52, səh. 389

¹⁵ *Əl-Ğeybə*, Muhəmməd ibn İbrahim əl-Numani, cild 1, səh. 236

¹⁶ "Din" İmamın sözüdür və ictimai şəkildə mövcud olan əlyazmalarda bu söz keçmir. Mövcud mətnlərin bir çoxu "əmr-i-cədid" (yeni məsələ) variasiyasından istifadə edir. Bu dövrdə mövcud olmasına baxmayaraq, İmam bunu münasib zamanda ictimailəşdirəcək. Tarixən, "din" sözünü işlədən demək olar ki bütün kitablar yandırılaraq yox edilib. Həmçinin, Allahın dininin yeni bir adı olacaq. *Əhmədi Sülh və Nur Dini* də bunun göstəricisidir.

¹⁷ *Biharul-Ənvar*, cild 52, səh. 389

barədə bu ayə nazil olub: “Harada olursunuz olun, Allah sizin hamınızı (bir yerə) toplayacaq.”¹⁸

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) içində “Əhməd” adının yazıldığı Davud Ulduzunu bir möhür və öz dəvətinin simvolu olaraq istifadə etməklə Yeddinci Əhdi başladı.¹⁹ Ərəb və müsəlman dünyasının bu simvolun istifadə edilməsinə reaksiyası faciəvidir. Müsəlmanlar Tövrənin Allahdan olduğuna, Davud və Süleymanın (*onlara salam olsun*) da yəhudi peyğəmbərlərindən olduğuna inandıqlarına baxmayaraq, öz Mehdilərini və Qurtarıcılarını İsrail agent, Mossad agent, Amerika agent olmaqla ittiham etdilər. Bu, onların İmam Mehdinin gəlişi ilə bağlı olan hədisləri bilmədiklərinə görədir. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) kəhanətləri gerçək edərək Davud Peyğəmbərin (*əleyhissalam*) Ulduzu ilə gəldi və o, peyğəmbərlərin varisidir. Ərəblərin və farsların bir çoxunun irqçilik və cəhaləti, həmçinin yəhudilərə olan nifrətləri səbəbilə onlar Qaimə düşmən olacaq və yəhudi təbiətinə, irsinə və ya kökünə sahib olduğunu hesab etdikləri hər hansı bir şeyi əsla qəbul etməyəcəklər. Bəzi pakistanlı müsəlmanların irqçilik və cəhaləti, həmçinin hindulara və hindlilərə qarşı nifrəti, Krişna, Arcuna, Budda və digərlərinin peyğəmbərlər olduğunu eşidəndə onları Qaimə düşmən edəcək.

İndiyə qədər Yeddinci Əhd kimi, bütün dünya dinlərini haqq üzrə birləşdirməyə çalışan bir əhd olmamışdı. Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) kitab əhlini bir olan Allaha Təslimiyyət (İslam) bayrağı altında birləşdirməyə çalışdı. Lakin onun birləşdirməyə çalışdığı dinlərin hamısı semitik, əsasən də yəhudi təməlli dinlər idi. Çünki Quran əsasən kitabları və peyğəmbərləri ilə birlikdə yəhudilərdən, xristianlardan və sabiilərdən bəhs edir. Yeddinci Əhd, kökü dünyada Adəmin zamanından bugünə qədər bir peyğəmbərə gedib çıxan bütün dinləri dirçəltmək və birləşdirmək məqsədi daşıyan yeganə əhddir. Yeddinci Əhdin əlaməti ümumiyyətlə Davud Ulduzu olaraq bilinən altı guşəli ulduzdur (Şəkil 2). O, kainatın – həm fiziki, həm də fiziki olmayan aləmlərin – simvoludur. Beləliklə, bu son və ən kamil əhdin bütün kainat üçün olan əbədi bir əhd olduğunu görə bilərik. Bu, Allahın bütün məxluqat ilə olan əhdidir. Bu əhdi əvvəlki əhdlərlə müqayisədə xüsusi və bənzərsiz edən şeylərdən biri onun ruhlarla bağlanan bir əhd olmasıdır.

Şəkil 2. Əhmədi Əhdin simvolu

İlk əhdə baxsaq görərik ki, Adəmin Əhdi Allah ilə Adəm (*əleyhissalam*) arasında bağlandı. İkinci əhd Allah ilə Nuh (*əleyhissalam*) və ailəsi arasında bağlandı. Üçüncü əhd Allah ilə

¹⁸ *Təfsirül-Əyyaşi*, Muhəmməd ibn Məsud əl-Əyyaşi, cild 1, səh. 67

¹⁹ Ərəbcə **Əhməd** sözü “təriflənmiş” deməkdir və ıvritcə **Yəhuda** sözü ilə eyni mənədadır.

İbrahim və ailəsi arasında bağlandı. Dördüncü əhd Allah ilə İbrahimin soyundan gələn İsrailoğulları arasında bağlandı. Beşinci əhd Allah ilə İsa (*əleyhissalam*) və İbrahimin övladları olan İsmailoğulları (ərəblər) arasında bağlandı. Altıncı əhd Allah ilə Muhəmməd və Ali-Muhəmməd (*onlara salam olsun*) arasında bağlandı və o, bütün aləmlər üçün olan bir əhd idi. Bu yeddinci əhd isə artıq fiziki soya əsaslanmır və bədənlərlə yox, Allah ilə ruhlar, daha doğrusu saleh ruhlar arasında olan bir əhddir.

Hökmlərin zamana və şərtlərə görə nizamlanaraq və təkamül edərək əhddən əhdə dəyişdiyi kimi, Yeddinci Əhd də öz şəriəti və bu zamana, dövrə və insanlara uyğun hökmlər toplusu ilə gəlir. Əvvəlki əhdlərdən (bu zamana) münasib olanlarını Allah bu əhddə də saxlayır, bundan başqa hər şey qüvvədən düşür və yeni hökmlər əlavə edilir. Muhəmməd və Ali-Muhəmməd (*onlara salam olsun*) bizə deyib ki, Qaim gələndə dini kəskin şəkildə dəyişdirəcək. İmam Baqir (*minhussalam*) buyurub: *“Qaim qiyam edərsə, Allah Rəsulunun (ona və ailəsinə salam olsun) etdiyi kimi özündən əvvəlki hər şeyi yıxıb uçuracaq və yeni bir İslam bərqərar edəcək.”*²⁰

Yeni bir İslam o deməkdir ki, Qaimin gətirəcəyi İslam Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) gətirdiyi İslamdan və bugün mövcud olan İslamdan tamamilə fərqli olacaq. Mahiyyətə o yeni bir dindir. Həsən ibn Harun dedi: *Mən Əba Əbdillahın (əleyhissalam) evində oturmuşdum. Soruşdum ki, “Qaim Əlinin (əleyhissalam) yolundan fərqli yol tutacaq?” O buyurdu: “Bəli.”*²¹ İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurdu: *“Qaim, biri Bəsrədə, digəri də Kufədə Əlidən (əleyhissalam) bəri olduğunu bildirən iki bəyannamə oxumamış xüroc etməyəcək.”*²² İmamlardan (*salam onlardandır*) belə buyurduqları nəql edilir: *“Bu işin sahibi Allah Rəsulu (ona və ailəsinə salam olsun) kimi cizyə (ölkədə olan qeyri-müsəlmanlardan yığılan vergi) qəbul etməyəcək.”*²³

Bu babın qalan hissəsində batil, azğın və açıq-aydın bütperəstliklə dərinədən əlaqəli bir hala gəlmiş üçün tamamilə kökündən dağıdılıb məhv ediləcək formal dini quruluşlardan örnəklər verəcəyik. Məsələn, məscidlərin və məqbərələrin dağıdılması, ay təqvim, qadınlara fərz edilmiş hicab və digər şeylər. Bunların hər birini incələyərkən, bütün bu təlimlərin hər birinin necə ortaya çıxdığını və Qaimin niyə İbrahim (*əleyhissalam*) kimi əlinə balta alıb onları qırmağa ehtiyac duyduğunu tənqidi baxış ilə düşünmək lazımdır.

Məscid və Türbələrin Dağıdılması

Müsəlmanların gözündə azğın görünən əməllərin siyahısı bununla bitmir, Qaim müsəlmanların məscid və türbələrinin dağıdılmasını əmr edəcək. Əbu Cəfər (*minhussalam*) buyurub: *“Qaim qiyam edərsə, Kufəyə gedəcək və orada dörd məscid dağıdacaq və yer üzündə onun dağıtmadığı bir dənə də məscid qalmayacaq.”*²⁴ Əba Əbdillah (*minhussalam*) buyurub: *“Qorxun ey ərəblər, çünki onlara bəd xəbər var. Onlardan Qaim ilə birlikdə xüroc edən bir nəfər də çıxmayacaq.”*²⁵ İnsanlara elə gələcək ki, Qaim İslam dinini tamamilə yox etməyə çalışır. Əba Əbdillah (*minhussalam*) buyurub: *“Qaim qiyam edərsə, Məscidül-Hərəmi (Kəbənin də içində yerləşdiyi Məkkədəki məscid kompleksini) dağıdıb əvvəlki halına*

²⁰ *Əl-Ğeybə*, Muhəmməd ibn İbrahim əl-Numani, cild 1, səh. 236

²¹ *Mucəm Li'Əhadis İmam Mehdi*, Şeyx Əli Korani, cild 4, səh. 38

²² *Əl-Ğeybə*, Muhəmməd ibn İbrahim əl-Numani, cild 1, səh. 319

²³ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 345

²⁴ *İrşad*, Şeyx Müfid, səh. 385

²⁵ *Əl-Ğeybə*, Şeyx Tusi, cild 1, səh. 496

qaytaracaq və Məqamı həqiqi yerləşdiyi yerinə aparacaq. Bəni-Şeybənin əllərini kəsib Kəbənin qapısından asacaq və onun üstündə yazacaq: Bunlar Kəbənin oğrularıdır."²⁶

Qaim sadəcə Kəbəni və Məscidül-Haramı dağıtmaqla qalmayacaq, oradan Allah Rəsulunun (*ona və ailəsinə salam olsun*) məscidini və qəbrini də dağıtmaq üçün Mədinəyə gedəcək. Əbə Əbdilləh (*minhussalam*) buyurub: *"Qaim uçurmaq niyyəti ilə türbətə divarına yaxınlaşsa, Allah şiddətli küləklər, şimşək və göy gurultusu göndərəcək. Ta ki insanlar deyəcəklər: "Şübhəsiz ki bu, o səbəbdəndir" və əshabi ondan qaçıb uzaqlaşacaq. Nəhayət yanında bir nəfər belə qalmayacaq. Sonra Qaim baltanı əlinə alacaq və balta ilə ilk zərbəni vuran o olacaq. Əshabi onun balta ilə zərbə vurduğunu görəndə qaçaraq geri qayıdacaq. Onların o günkü məqamları ona nə qədər sürətli qayıtmaları ilə müəyyən ediləcək."*²⁷

Kəbənin Həqiqəti

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *"İnsanların bildiyi Kəbə Evi həqiqi Kəbə deyil, həqiqi Kəbə tamamilə dağıdılıb. O vaxtlar Məkkədə 22 Kəbə var idi. İordaniya, İraq, Sudan və Misirdə də Kəbələr var idi. Böyük qəbilələrin hər biri həcc ziyarəti etmək üçün bir Kəbə inşa edərdi."*

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: *"Bəs bugünkü bu Kəbə nədir?"*

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *"Hamının bildiyi hazırkı Kəbə Qüreyşə məxsusdur, lakin ora heç onun həqiqi yeri belə deyil. Qüreyşin əsl Kəbəsi dağıdılıb və bu, onların yaxın zamanlarda tikdiyi yeni Kəbədir."*

Mən soruşdum: *"Bəs Allahın həqiqi Kəbəsi haradadır?"*

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *"İbrahim (əleyhissalam) inşa etdiyi həqiqi Kəbəni nəzərdə tutursan?"*

Mən dedim: *"Bəli, Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) təvaf etdiyi."*

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *"Həqiqət budur ki, İbrahim (əleyhissalam) əslində Kəbəni tikməyib, bərpa edib. Lakin artıq ondan əsər-ələmət qalmayıb. Muhəmmədə (ona və ailəsinə salam olsun) gəldikdə, o, öz qəbiləsi olan Bəni-Haşimə məxsus başqa bir Kəbəni təvaf edirdi. O da tamamilə dağıdılıb."*

Mən soruşdum: *"Bəni-Haşimə məxsus olan Kəbə Qüreyş qəbiləsinə məxsus bugünkü Kəbənin olduğu yerdə idi?"*

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *"Xeyr, həqiqi Kəbə Hicazda yox, Şamda (Şərqi Aralıq Dənizi ölkələrində) yerləşir, ələlxüsus İordaniyada. Bütün tariximizin böyük hissəsi yalandır oğlum. Onun böyük hissəsi uydurulub."*

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) sonradan açıqladı ki, həqiqi Kəbənin dəqiq yeri İordaniyanın Petra şəhərindədir.

²⁶ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 338

²⁷ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 386

Ay Təqviminin Pozulması

Bir gün bir nəfər İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdu: “*Sənin dəvətinə inanan bir möminin Səud ailəsinin rəhbərliyi altındakı torpaqlara həccə getməsi caizdir?*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Həccə getməkdənsə, get pulunu acliqdan əziyyət çəkən kasıblara və miskinlərə ver. Vallah bu əməl Allah qatında yüz min həccə bərabərdir.*”

O adam dedi: “*Allah mənə həccə getməyi, İmam isə sədəqə verməyi əmr edir. Kimə inanım?*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) cavabında belə buyurdu: “*Sən məndən soruşdun, mən də cavabladım. Özün bilərsən oğlum. Sənin üçün bir neçə məlumat da əlavə etmək istərdim ki, bəlkə də sənə qəribə gələcək. Hazırkı zaman və ay heç həcc ayı belə deyil, yəni həcc mövsümündə belə deyilik. Və bildiyiniz Kəbə “Beytullahul-Haram” (Allahın Müqəddəs Evi) deyilən yer deyil. Bilirəm, bəlkə də çoxu mənə kafir deyəcək, lakin önəmli deyil. Önəmli olan haqq axtarışında olanlara haqqı çatdırmağumdur.*”

Quranda buyurulur: “*Qüreyşin birliyi xatirinə, onların qış və yay səfərlərindəki birliyi xatirinə, qoy onlar bu evin (Kəbənin) Rəbbinə ibadət etsinlər! O Rəbb ki, onlara acliqdan sonra yemək, qorxudan sonra əmin-amanlıq verdi.*”²⁸ Zamanı keçdikcə insanlar bu ayələri yalnız təfsir etdilər və elmsizcə danışan alimlər Qüreyş səfərlərinin ticarət üçün olmalı olduğunu dedilər. Əslində bu boş bir iddiadır. Çünki tacirlər alver olanda səyahət edirlər və səyahətlərini ilin mövsümlərinə görə təşkil etmirlər. Ayədə həmçinin deyilir ki, “*Bu Evin Rəbbinə ibadət etsinlər*”, bu da Qüreyşin yay və qış səfərlərinin dini məqsədlə edildiyini ifadə edir. Yay səfəri ümrə ziyarəti üçün, qış səfəri isə həcc üçün idi.

Müsəlmanların bugün istifadə etdiyi dırnaqarası Ay təqvimi və ya Hicri təqvim əvvəllər günəş təqvimi idi. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bildirdi ki, Hicri-Qəməri təqviminin aylarının adları əslində günəş aylarına görə belə adlandırılıb. Məsələn, il, həyatın dünyaya yenidən qayıtdığı və torpağın yaşllaşdığı yaz mövsümündə - Mart ayında - başlayır. Ərəb təqvimində bu ay bugünə qədər “Rəbiül-əvvəl”, yəni “ilk bahar” adlanır. Ondan sonra “Rəbiüs-sani”, yəni “ikinci bahar” gəlir. Aydıdır ki, bahar adlanan ay, xüsusən də onlar heyvanlarını güdməyi bu aya saxladıqları halda, gərək baharda gəlsin, bugünkü kimi qışda, yayda ya da payızda yox. Aylar dönüb dolaşanda, onda onlar da heyvanlarını yalnız fəsildə naxıra aparar və sürülərini otlatmaq üçün yem tapmazdılar.

Əgər həqiqətən də Hicri ayları əslində günəş aylarıdırsa, bu o deməkdir ki, müsəlman ümməti min ildən çoxdur Ramazan ayından fərqli bir ayda oruc tutur və əmr edilən mövsümdən fərqli vaxtlarda həcc edir. Əslində Muhəmməd və Ali-Muhəmmədin (*onlara salam olsun*) hədisləri bildirib ki, insanların Ramazandan fərqli bir ayda oruc tutub Ramazan ayında oruc açmaları İmam Mehdimin (*ona və ailəsinə salam olsun*) zühur əlamətlərindən biridir: Əsbağ ibn Nəbatə nəql edir ki, Əmirəlmöminin Əli ibn Əbu Talib (*minhussalam*) buyurub: “*...O vaxt gələndə, hilalların ölçüsü bir dəfə artacaq, nəhayət iki günün hilalı görünəcək və onlar başqa vaxtda yoxa çıxacaq, belə ki, camaat Ramazanın əvvəlində oruc açacaq və bayramın sonunda oruc tutacaq.*”²⁹ İmam Cavaddan (*minhussalam*) soruşdu: “*Sizə fəda olum, orucla bağlı nə*

²⁸ Quran (Qüreyş) 106:1-4

²⁹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 93, səh. 304

deyirsiniz? Rəvayətə görə onlar oruc tutmağa müvəffəq olmazlar.” O (minhussalam) buyurdu: “Çünkü mələyin duası qəbul olundu.” Dedim ki: “Sizə fəda olum, necə yəni?” O buyurdu: “Camaat Hüseyini (əleyhissalam) qətlə yetirəndə, Allah bir mələyə belə car çəkməyi əmr etdi: “Ey Peyğəmbərinin itratini qətlə yetirmiş zalım ümmət, Allah sizi nə oruc tutmağa, nə də fitrə müvəffəq etməsin!”³⁰

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) açıqlayıb ki, aşağıdakı cədvəl İslami təqvimin düzgün formasıdır və o, günəş təqvimidir. Ayların düz mütənasibliyi aşağıdakı kimidir:

Qreqori Ayları	Hicri Ayları
Yanvar	Cəmadiuləvvəl
Fevral	Cəmadiussani
Mart	Rəbiüləvvəl
Aprel	Rəbiüssani
May	Səfər
İyun	Məhərrəm
İyul	Şəvval
Avqust	Zülqədə
Sentyabr	Zülhicə
Oktyabr	Şaban
Noyabr	Rəcəb
Dekabr	Ramazan

Ramazan Ayında Oruc Tutmaq

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) açıqladı ki, həqiqi Ramazan Dekabr ayındadır və artıq insanların həqiqi Ramazan ayı olan Dekabrda oruc tutmaları vacibdir. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Allahın orucu bu qaydadadır: Oruc tutan şəxs bütün atlərdən, meyvələrdən və onlardan hazırlanan/istehsal olunan hər şeydən (bir ay boyunca) oruclu olmalıdır. Həmçinin (bir ay boyunca) cinsi əlaqənin hər növündən uzaq durmalıdır. İftar (günəş batanda) sadəcə iki növ qida ilə: çörək və başqa bir növlə olmalıdır. Və istəsələr günbəgün ikinci qida növünü dəyişdirə bilərlər.”

³⁰ *Kafi kitabı*, Şeyx Kuleyni, cild 4, səh. 169

Mən soruşdum: *“Elə isə bir şəxs sübh vaxtı oruca başlayacaq, alatoranlıq (məğrib) vaxtı da orucunu açacaq və orucu sadəcə çörəklə, bir də ət və meyvə xaricində başqa bir qida məhsulu ilə açacaq, məsələn, çörək və düyü ilə?”*

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *“Eynən belə. Bəli. İnsanlar hər növ zövqlü və ləzzətli yeməklərlə dolu bir süfrəyə oturanda sevinir və elə bilirlər ki, oruc tuturlar. Bu nə cür orucdur? Sənə indi dediklərim həqiqi orucun sadəcə bir qismidir. Qoy insanlar həqiqi Ramazan ayının gəlişini və onun rituallarını gözləsinlər.”*

Hicabın Vacibliyinin Ləğvi

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bir gün mənə dedi: *“İşini bitirdikdən sonra qadınlara de ki hicablarını çıxarsınlar. Heç kimə əmr etmə, sadəcə xəbər ver. Kim hicabını açmaq istəsə açsın. Heç bir sərəncam və ya əmr olmadan, sadəcə seçim etməklə.”*

Mən dedim: *“Oldu, bir halda ki, o sənin şəriətinin bir parçası deyil, onda ona nə ehtiyac var?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xeyr deyil, heç vaxt da olmayacaq. Hicab sünnət olub, eynilə Əbdülmüttəlibin təqdim etdiyi sünnət olmuş digər məsələlər kimi. Sonra o, İslamda kök saldı və adətə çevrildi.”*

Beləliklə, Yeddinci Əhddə qadınların hicab geyinməsi vacib deyil. Əksinə o sadəcə bir sünnətdir. Biz onu nə geyinməyə təşviq edirik, nə də qadağan edirik. Hər kəs onu geyinib-geyinməməkdə azaddır. Çünki o, heç vaxt ilahi bir vacibat olmayıb, əksinə o bir sünnət olub. Eynilə dişlərin misvakla fırçalanmasının və ya dəstəmazlı yatmağın sünnət olduğu kimi. Hicab sünnəti hətta Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) təqdim etdiyi bir şey olmayıb, əslində onu Əbdülmüttəlib (*əleyhissalam*) təqdim edib. Həqiqətən də Əhlibeytin üzvlərindən hicab geyinənlər var idi. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurub: *“Fatimeyi-Zəhra (salamullahi əleyha) başından tutmuş ayaq barmaqlarına qədər örtünərdi.”* Bununla belə biz bir sünnəti ilahi bir əmr sayıb vacib etmirik. O dövr bu dövrdən fərqli idi. O vaxtlar zəruri olan şey indi zəruri deyil.

Həqiqi Namazın Bərpası

Bir gün mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: *“Sən sonsuza qədər və insanlığın son gününə qədər davam edəcək yeddinci və əbədi əhdin sahibisən. Hər yeni əhd gələndə şəriət dəyişir, elə isə ‘Muhəmmədi’ namaz da ləğv edilərək hökmünü itirir?”*

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *“Namaz deyəndə bugün edilən qaydada rüku və səcdə etməyi nəzərdə tutursan?”*

“Bəli” dedim.

O (*minhussalam*) buyurdu: *“Oğul, namaz Peyğəmbərlərə və İmamlara öz zamanlarında səcdə etməkdir, qəlbin səcdəsi. Və namaz duadır.”*

Duanın nə olduğunu açıqlarkən İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *“Allahın, kiminsə yazılmış sözləri oxumasına ehtiyacı yoxdur, Allaha dua etmək istəyirsənsə, Onunla qəlbindən danış.”*

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) namazın zamanla təkamülü barədə də belə buyurmuşdur: “*Adəmin (əleyhissalam) zamanından bugünə qədər, namaz qəlbin təslimiyyəti (qəlbin səcdəsi) ilə birlikdə bədənin səcdəsi olmuşdur. Həqiqi namaz budur.*” Bu doğrudur, çünki biz Qədim Misir məzarlarında çəkilməmiş şəkillərdə misirlilərin ibadət üçün səcdə etdiklərini görürük. Biz yəhudilərin namazlarında səcdə etdiklərini görürük. Biz Efiopiya və digər ölkələrdəki xristianların namaz qılındı səcdə etdiklərini görürük. Demək olar planetdəki bütün dinlərin rituallarında və ya kitablarında səcdədən bəhs edilir.

Beş vaxt namaz – fəcr, zöhr, əsr, məğrib və işa – haqqında soruşulduqda İmam (*minhussalam*) açıqladı ki, beş vaxt namazın həqiqi mənası Mehdilərin Vilayətidir:

1. **Fəcr** İmam Mehdi Muhəmməd bin Həsəndir (*ona və ailəsinə salam olsun*), onun Vilayətinin başlanğıcında qaranlıq olur, sonra onun zühuru ilə aydınlıq olur. O, sübhün açılması və zülmət aləmindən nur aləminə keçəşdir.
2. **Zöhr** İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) Vilayətidir. Onun Vilayəti dövründə dünya nur və aydınlıqla, ədalət və bərabərliklə, sülh və firavanlıqla dolacaq.
3. **Əsr** İkinci Mehdi, Ali-Muhəmmədin Yusifi, Əba Sadiq Abdullah Haşimin Vilayətidir. Onun Vilayəti dövrü Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) Vilayəti kimidir.
4. **Məğrib** Üçüncü Mehdinin (*əleyhissalam*) Vilayətidir. Onun zamanında hər yer yenə qaralmağa başlayacaq və bəzi problemlər çıxacaq.
5. **İşa** namazı Dördüncü Mehdinin (*əleyhissalam*) Vilayətidir və onun zamanında dünyada hər şey daha çox zülmətə bürünəcək.

Beş namazı qılmaq da İmam Mehdiyə, İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*), ikinci, üçüncü və dördüncü Mehdiyə imanınızda və beyətinizdə sabit qalmaq və onlara qarşı vəzifələrinizi yerinə yetirməkdir. Onlardan sonra çarx yenidən başlayır və Beşinci Mehdi *Fəcr*, Altıncı *Zöhr*, Yeddinci *Əsr*, Səkkizinci *Məğrib*, Doqquzuncu *İşa* olur və daima bu cür davam edir.

İmam Əli (*minhussalam*) və 12 İmam (*salam onlardandır*) uzun müddət bizə deməyə çalışdılar ki, həqiqi namaz Allahın Elçilərinin Vilayətindən başqa bir şey deyil. Əbu Cəfər (*minhussalam*) buyurdu: “*Namazın nə olduğunu bilməyən bizim haqqımızı inkar etmişdir.*”³¹ O həmçinin buyurub: “[*Ey möminlər! Cümə günü namaza çağırıldığınız zaman*] (yəni) *Allahın sizi bir yerə yığıdığı bu gün, və namaz Möminlərin Əmiridir (əleyhissalam), çünki Allah namazla Vilayəti nəzərdə tutur və o, böyük Vilayətdir.*”³² Əba Əbdilləh (*minhussalam*) buyurdu: “*Ey Davud, Allahın kitabındakı namaz bizik, zəkat bizik, oruc bizik, həcc bizik, haram aylar bizik, müqəddəs torpaq bizik, Allahın Kəbəsi və Onun qibləsi bizik, Allahın üzü bizik.*”³³ Və Möminlərin Əmiri (*minhussalam*) buyurub: “*Namazın həqiqətini bilərək namaza gələn bağışlanacaq.*”³⁴

Kredit və Riba

³¹ *Əl-Kəfi*, Şeyx Kuleyni, cild 2, səh. 598

³² *Əl-İxtisas*, Şeyx Müfid, səh. 129

³³ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 24, səh. 303

³⁴ *Mizanul-Hikmət*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 2, səh. 1628, h.11

Bir gün mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) kredit faizi (Riba) haqqında soruşdum, o da buyurdu: “*Riba qətiyyən icazəli deyil. Bu son dərəcə çirkin bir şeydir.*”

Mən dedim: “*Bəs məsələn, kafirlərlə və nasibilərlə (Əhlibeytə nifrət edənlər) necə?*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Mənə bir misal ver.*”

Mən dedim: “*Məsələn, Amerikada zəif kreditlərindən dolayı banklardan kredit ala bilməyən insanlara kredit verən Sələmçilər.*”

İmam (*minhussalam*) cavabladı: “*Xeyr, caiz deyil, çünki onlar ribanın səbəb olduğu zərərin ölçüsünü bilmirlər. O, onuncu nəslə qədər övladlara zərbə vurur. O, oğulların boynuna yazılacaq.*”

Mən dedim: “*Bu o deməkdir ki, ulu babanın aldığı bütün faizi onuncu nəslə qədər övladları borc olaraq daşıyacaq?*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli.*”

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşuldu: “*Nəgd pulla ev almaq mümkün olmasa, faizli (hətta 1% kimi aşağı faiz) ipoteka caizdirmi? Yoxsa bir mömin bir gün ev ala biləcəyini ümid edərək kirayədə qalmağa davam etməlidir (hətta evlərin bazar qiyməti artmağa davam etdiyi və bunun heç də real görünmədiyi halda)?*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*İpoteka caiz deyil və o, haramdır. Əgər sən bizə ruzi verənin Allah olduğuna və Onun Rəhman və Rəhim olduğuna inansaydın, belə deməzdin və sənin bir yox, iki evin olardı. Allahdan sənə ruzi verməsini və dinində, dünyanda və axirətində xeyir bəxş etməsini diləyirəm, həqiqətən də O, Eşidən və Biləndir.*”

Cinayətin Cəzası

Yeddinci Əhddə, Qaim Quranda və Müqəddəs Kitablarda olan təhrifləri açıqlayır və onlardakı həqiqəti yenidən bərpa edir. O, İslamda oğrunun əlinin kəsilməsi kimi bəzi orta əsr hökmlərini ləğv edir. Bu arxaik hökmün Allahın hökmləri ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Faktiki olaraq bu, Qurana ziddir. Çünki Quranda Allah buyurur: “*Ey Mənim özlərinə qarşı həddi aşmış qullarım! Allahın rəhmindən ümidinizi üzməyin. Şübhəsiz ki, Allah bütün günahları bağışlayır. O, həqiqətən, Bağışlayandır, Rəhmlidir*”³⁵ Allahın bütün günahları bağışladığını deyən bu ayə təbii olaraq o mənaya gəlir ki, Allah insanlara ikinci bir şans verir. Oğurluq edənin artıq bir əli yoxdursa, ikinci şansdan necə söhbət gedə bilər? Bu bağışlamaq deyil. Əksinə bir nəfərin əlinin kəsilməsi bağışlamağın əksidir. Bu, tam və qüsursuz bir məhkumluqdur.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bildirib ki, Quranda keçən “*Etdikləri əməlin əvəzində Allahın cəzası olaraq oğru kişinin və oğru qadının əllərini kəsin! Allah Qüdrətlidir, Müdrikdir.*”³⁶ ayəsi zamanla insanlar tərəfindən təhrif olunaraq dəyişdirildi. Əllərini “*kəsin*” sözü əslində əllərini “*boyayın*” idi. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) müəyyən bir bitkidən hazırlanmış və yuyub-aparılması son dərəcə çətin olan bir boya maddəsi ilə əlləri boyayardı. Oğrunun bu şəkildə ictimai qınağı insanları oğurluq etməkdən çəkindirirdi, çünki heç kim camaat içində onun işlədiyi cinayəti göstərən boyalı əllə dolaşmaq istəmirdi.

³⁵ *Quran*, Surə 39 (Zumər), Ayə 53

³⁶ *Quran*, Surə 5 (Maidə), Ayə 38

Şərab və Alkoqol İçmək

Şərab içmək Muhəmməddən əvvəlki əhdlərdə olduğu kimi Yeddinci Əhddə də caizdir. O, Altıncı Əhddə ərəblərin o vaxtlar həddən artıq sərxoşluğu və pozğunluğu ucbatından ümumi ictimaiyyətə haram edildi. Onun əbədiyyən haram edilməsi əsla nəzərdə tutulmamışdı. Əksinə o, Quranda Cənnətə girənlər üçün bir mükafat olaraq keçən bir içkidir: *“Müttəqilərə vəd olunan Cənnətin vəsfi belədir; orada xarab olmayan sudan çaylar, dadı dəyişməyən süddən çaylar, içənlərə ləzzət verən şərabdan çaylar və süzülmiş baldan çaylar vardır.”*³⁷ Heç Allah Cənnətə nəcis bir şey qoyarmı? Bir halda ki, Allah Cənnətə nəcis şeylər qoymur, onda o da gərək pak olsun.

Bir gün mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: *“Mani yazmışdı ki, meyvə şirəsi içində nur olan sudur və su özlüyündə içində nur olmayan bir maddədir. Əhlibeytdən olan bəzi rəvayətlərdə də qeyd edilir ki, onlar şərabı “Abdunnur” deyirlər və şərab meyvələrdən hazırlanır. Şərabın içində nur olduğu doğrudur?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli oğul, doğrudur.”*

“Qədəh Ayini” haqqında olan aşağıdakı hədisi şərabın ruhani vəcdə və birliyə təşviq etmək üçün bir vasitə olaraq istifadəsinin yaxın və kamil möminlər arasında icazəli olduğu ilə bağlı əlavə dəlil olaraq təqdim edirik. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) bu ayini Əhlibeyt və yaxın səhabələri arasında qurmuşdu. Quranda şərabdan çaylara istinadlar var. Bu əməl aydındır ki, ümumi ictimaiyyət üçün nəzərdə tutulmamışdı. İmam Cəfər Sadiq (*minhussalam*) onu “facirlərə” haram etdi və “onların boyunlarına halqalar və zəncirlər vurdu”. Bu, qnostik, mistik və akademik çevrələrdə məşhur bir hədisdir.³⁸

Abdullah Bərqi Buzireyinin sözlərini nəql edir: Muhəmməd ibn Sənan mənə dedi ki, Əbu Harunun belə dediyini eşitdi: “Mən xeyirli insanların və xeyirli şeylərin atası Muhəmməd ibn Əbu Zeynəbi (Əbül Xəttabı), ziyarətə getdim, Allah ona xeyir-dua versin! Orada müxtəlif ölkələrdən gələn, müridləri arasından seçilmiş yetmiş nəfər var idi. Onların arasında Şəhid Musa ibn Əşyam (sonra şəhid olacaqdı) və öz dövrünün Muhəmməd ibn Əbubəkri də var idi. Uzun bir müzakirə apardılar. Nəhayət Əbül Xəttab onlara dedi: “Ey səhabələr! Şərab istəyirsiniz?” Biz dedik: “Nə şərabı?” Əbül Xəttab dedi: “Mələkut şərabı.” Biz dedik: “Bizi öz mələkut elminlə bəslədin; indi də bizə onun mayalı içkisindən ver ki, doyunca içək.” Əbül Xəttab dedi: “Mələkut şərabı sizlər üçündür, Bəlhut şərabı isə başqaları üçündür.” Biz soruşduq: “Bəlhut şərabı nədir ki?” Əbül Xəttab dedi: “Əhrimanın (İblisin) qanı, Allah onu məhkum etsin! Mələkut şərabı isə Allahın cənnətdəki dostlarının şərabı olaraq təsvir etdiyi təmiz içkidir.” Və Əbül Xəttab Qurandan bu ayəni oxudu: “[İçənlərə ləzzət verən şərabdan çaylar]³⁹. Odur ki, kamil mərifətlə və tam həqiqətlə için.” Biz dedik: “Onda ver, kamil mərifət və tam həqiqətlə doyunca içək.” Sonra o, səsləndi: “Cavan qız!” Qız cəld özünü yetirdi. O, qıza dedi: “Dünyəvi insanların bədənləri üçün olan şərabı gətir.” O, par-par parıldayan bir tuluq və şəfəq qızılı parıltısı ilə işıq saçan bir qədəh gətirdi. Sonra Əbül Xəttab dedi: “Allah Öz dostlarını bununla razı salır.” Sonra qədəhi yerə qoydu

³⁷ Quran, Surə 47 (Muhəmməd), Ayə 15

³⁸ Şiə Qədəh Ayini, Henri Korbin, səh. 173-181

³⁹ Quran, Surə 56 (Vəqiə), Ayə 19

və “Ondan nə başınız ağrıyar, nə də məst olarsınız” dedi, [O (şərab) nə baş ağrısı verər, nə də ondan məst olarlar.]⁴⁰

Sonra Əbül Xəttab Musa ibn Əşyama dedi: “Başla! Qoy qardaşların doyunca içsin. Və şərab hamınıza ötürüləndə, əlində tutduğun bu qədəhlə bədənləriniz gələcək bütün dövrlər və dövrənlər üçün doymuş olacaq. Çünki siz müqəddəslərin müqəddəsindən və Bəhmənilərin ən fəzilətlilərindən və nəciblərindən idiniz. Mən onlara dünyanı göstərdim və onları onun ləzzətləri ilə doldurdum. Sizi də onun əzəməti ilə doldururam və öz qüdrətimlə başqalarına vermədiyim şeyi sizə verirəm.” Musa ibn Əşyam ayağa qalxıb dedi: “Ey Ağam! Mənə öz əlindən elə bir şərab ver ki, ondan doyunca içən şəxsin əsrlərin əsrləri və əbədiyyətin əbədiyi boyunca susuzluğunu aparar.” [Kor Əbu Harun] davam edir: Sonra Əbül Xəttab qədəhə şərab süzüb Musaya verdi. Musa ondan doyunca içdi. Sonra Əbül Xəttab ona dedi: “İndi qədəhi qardaşın Əbu İsmailə ver.” O da içdi və susuzluğu keçdi, qədəhdə isə azalma olmadı. Bu şəkildə sıra ilə hamısı doyunca içdi.

Nəhayət, qədəh hamısına ötürülüb dövr etdikdən sonra eynilə əvvəldə olduğu kimi dolu idi. Sonra Əbül Xəttab qədəhi qaldırıb dairəvi şəkildə hərəkət etdirdi, biz də diqqətlə ona baxırdıq. Sonra qədəh yavaş-yavaş yüksələrək sabitlənənə qədər havada üzdü. Bu vaxt biz bu yüksəklikdən bizə baxan Rəbbi (Seyyidina İmam Cəfəri) gördük. O, şərqdən qərbə qədər işıq saçan bənzərsiz bir incidən düzəldilmiş qırmızı bir qübbənin altında idi. Havanı müşk qoxusu bürüdü. Sonra Rəbb olan Sahibimiz İmam Cəfər (minhussalam) öz sirrini bəyan etdi: “Ey Muhəmməd (ibn Əbu Zeynəb, Əbül Xəttab), mən öz, saf, nəcib, adil və sadıq əhlimin susuzluğunu facirlərə haram etdiyim bu şərab ilə yatırırım. Onu həm bu dünyada, həm də axirətdə olan mənə sadıq olanlara ərz etmişəm. Facirlərin boyunlarına isə halqalar və zəncirlər vurmuşam və onları yolunu azanların səhrasına yollamışam.” Biz isə qübbədən saçan gözəlliyin və nurun seyrinə dalaraq məst olmuşduq. Sonra ağam [İmam] yenə bizə dedi: “Mən sizi seçmişəm, sizi özümə cəzb etmişəm, siz də mənim dostlarımla qalaraq mənə yaxınlaşmışınız. Belə olmasaydı, bu nurun şiddətindən gözləriniz çıxmış olar və bu səsi eşitcək dəhşət içində bayıldınız. Lakin mən onu elə etdim ki, sizin üçün şərəf, düşmənləriniz üçün isə rüsvayçılıq oldu. Ona görə də, bunu təqdirlə qarşılayın, çünki bugün bundan da artığının günüdür.” Və İmam bu ayəni oxudu: [Yaxşı iş görənlər üçün ən yaxşısı və bundan da artığı vardır. Onların üzünü nə bir qubar, nə də bir zillət bürüyər. Onlar Cənnət sakinləridirlər və orada əbədi qalacaqlar.]⁴¹ O an qədəh yenidən bizə tərəf enməyə başladı. Lakin bu dəfə boş idi, içində bir damcı belə qalmamışdı. Sonra Əbül Xəttab öz səhabələrinə dedi: “Baxın, bu qədəh dünyanın bütün yeddi dövrü boyu ərəb olmayanların məbədlərində dövr etdi. Onların hamısı sizin imanda və mərifətdə qardaşlarınızdır (və ya arif mömin qardaşlarınızdır). Siz bu qədəhdən onlarla birlikdə içmişiniz, çünki siz onların nəciblərindəsiniz. Və bugün mən sizə bu içkidən doyunca içməyiniz üçün vermişəm, eynilə bundan öncəki zamanlarda sizə ondan içirdiyim kimi.” Sonra Əbül Xəttab qədəhi götürüb yenidən doldurdu və Musa ibn Əşyama verib dedi: “Allah sənə ömür versin, ey Rəhmanın Dostu!” Və Rəhmanın dostu İbrahim qədəhi əlinə alıb içdi. Sonra Seyyidina [Əbül Xəttab] dedi: “Allahın şərabı sənə böyük xeyir

⁴⁰ Quran, Surə 37 (Saffat), Ayə 47

⁴¹ Quran, Surə 10 (Yunus), Ayə 26

gətirsin. Ömrümə and olsun! Bu şərabla sən əsrlərin əvvəlində və dünyanın bütün əsrləri və dövranları boyunca var olan Mələkut elmini dadmış oldun. Bundan sonra istədiyini dildə danışa bilərsən. Bu şərabdən dadmaqla quşların dilini (məntiqul-təyr) və yer üzündə nəfəs alan bütün şeylərin dilini bilmiş oldun.” Sonra Musa ibn Əşyam dedi: “Məni nizamla yaradan şahidimdir! Bu qədəhdən içəndən sonra nə yer üzündə, nə göylərdə, nə də onların arasında elə bir şey qalmadı ki, dili məndən gizli qalsın.”

Sonra Əbül Xəttab içkini hər birimizlə paylaşdı dedi: “Bu gün siz artıqlıq evindəsiniz. Elə isə siz danışın, mən qulaq asım. Yalvarın, dua edin, istədiyiniz xitaba qapı açıqdır.” Biz dedik: “Qoy bu içki, onu bizə caiz etdiyini kimi bizim burada olmayan qardaşlarımıza da caiz olsun.” Əbül Xəttab dedi: “Bu şərab, iman və irfan qardaşlarının məclislərində sizin qardaşlarınız üçün də caizdir. Lakin bu şərab sizə də, onlara da qardaşlarınız olmayan hər hansı bir kəsin məclisində haramdır. Çünki Allah sizin bu şərabdən doyunca içib qarnınızı doyuzdurmaq əməlinizi, qınağa səbəb olan dörd çirkin fitrəti sizdən silərək mükafatlandırdı. Hansı lütfə bu seçkin məqamı, uca və nəcib mərtəbəni qazandığınızı bilirsinizmi?” Biz dedik: “Hansı lütfə bunu qazanmışıq?” Əbül Xəttab dedi: “Allah sizdə olan bir əmələ görə sizə təşəkkür edir və onun mükafatını verir.” Biz dedik: “O hansı əməldir?” Əbül Xəttab dedi: “Fərz edin ki, aranızdan biri yenicə yatmağa gedib. Başını yastığa qoyar-qoymaz yeməyi, içməyi, geyimi, hətta miniyi belə olmayan zəif bir qardaşının fikri onu götürür. Bu səbəbdən o, dəhşət içində yatağından qalxır, narahat halda bu qardaşın yanına gedib onun işlərini sanki öz işi imiş kimi yoluna qoyur. Məhz bu davranış tərzinizlə bu yüksək mərtəbəyə və uca məqama ucaldıldınız.” Musa ibn Əşyam dedi: “Subhanallah! Bu əməlin mənəvi fəzilətləri zahirən və batinən nə uca imiş.” Əbül Xəttab dedi: “Bu, Tahmuras qədəhidir. O, ilk Bəhmənin qübbəsi altında Arıların Əmiri idi. Bəhmənə qədəhi təqdim edən də məhz o idi – və Bəhmən ən müqəddəs addır. Bəhmən qədəhi Hörmüzə ötürdü və mən Bəhmənin qədəhdən içizdiriyi Hörmüz idim və bu minvalla elm, hikmət və fəhm ilə doldum. Ona görə də bu qədəhdə təsəlli tapmağınızı istədim. Bəs möminlərin bir-birlərini təsəlli etmə səylərini İblisin vəsvəələrindən qoruyan nədir? Onlar ruhani qardaşları ilə birlikdə bu işlərdən çəkinirlər, ancaq onları öz nəsillərinin çiyinə yükləyirlər. Şübhəsiz onlar axirətdə ağırlı-acılı bir əzaba düçar olacaqlar. Çünki bu dünyada yenidən doğuşu yaradan şey bu və ya buna bənzər bir şeydir.” Biz dedik: “Dünyəvi bədənlərdə bu yenidən başlama nəyə lazımdır?” Əbül Xəttab dedi: “Çünki bir kəs digərinə qarşı vəzifəsində təqsirkar olur. Yenidən doğulmaq bu qayıdışlar ərzində özlərini təmizləməyə heç vaxt müvəffəq olmamış kəslər üçündür. Onlar bir-birlərini sevmədikləri üçün cəzalandırılmalı olduqlarını çox yaxşı bilirlər. Buna baxmayaraq heç nəyin fərqinə varmadan ömürlərini hədəf edirlər. Ona görə də onların yenidən başlaması uzun müddət davam edəcək.” Musa ibn Əşyam dedi: “Bu prosesin bir hissəsində belə münafiq olmayan hər kəsə yetəcək bir şey vardır. Xoş Allaha sadıq olan ariflərin halına, xoş həm onların, həm də yoldaşlarının halına.” [Xoş onların halına! Onlara gözəl qayıdış yeri hazırlanmışdır.]⁴²

Əbül Xəttab dedi: “Gözəl qayıdış yerinin nə olduğunu bilirsinizmi?” Biz dedik: “Xeyr.” Əbül Xəttab dedi: “Bu, sadıq möminin yaxşı əməllərinin anbarıdır; ora, paklıq sərhədlərindən çıxmadiğı müddətcə öz arzusuna bütövlükdə çatması sayəsində ona

⁴² Quran, Surə 13 (Rad), Ayə 29

məxsusdur. Odur ki, indi ayağa qalxın! Siz Allahın əzizləri olaraq xeyir yolunda yürüyən camaatsınız. Allahdan sizin hamınızı sevdiyi yerdə cəm etməyini diləyirəm.”

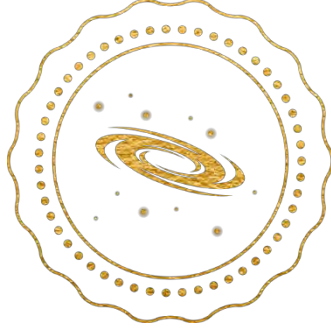
Əbu Harun belə bitirdi: Sonra səhabələr sevinclə və qəlbləri nurlu halda ayrılıb getdilər. Mən heç vaxt bu məclisdəki kimi gözəllik və aydınlığın olduğu bir məclis görmədim. Biz, üzərimizə enən Allahın fəzli və kəraməti ilə bir yerə yığışdıq. Ağamız Əbül Xəttabın Qədəh məclisində xüsusi olaraq bizim üçün gətirdiyi şey və o şeyin gətirdiyi lütf bu idi. Aləmlərin Rəbbi olan Allaha həmd olsun” sözü ilə bu zikr bitmişdir.”⁴³

Yeddinci Əhd heç şübhəsiz müsəlman ümmətinə, xüsusən də ərəblərə və farslara çətin gələcək. Onların Allahın bəxş etdiyi həqiqətlər olaraq gördüyü şeylərin (məsələn, Məkkədəki Kəbə, Hicri təqvim, namaz ritualı və s.) bütün formal sütunları və quruluşları dağıdılıb yenidən inşa edilməlidir. Bu, sözün əsl mənasında baş verməlidir ki, 1400 ilin büt-pərəstliyi və nəcasəti ortaya çıxsın. Ərəblər və müsəlman ümməti İmam Əliyə (*minhussalam*) və onun vəsilərinə zülm etdikdə və öz dinlərini qurmağı seçdikdə əhdi pozdular. Batil quruluşların kökünü kəsməyin yolu bundan öncəki Əhd Peyğəmbərlərinin etdiyindən fərqli bir şey deyil. Bir fərqlə ki, bu dəfə bu, çox böyük bir ölçüdə olacaq və haqqı bütövlükdə gizlətmək mümkün olmayacaq. Bu açıqlamalar çoxsaylı kəhanətlərin gerçəkləşməsi və axırsamanda baş verəcəyi vəd edilmiş gözlənilən Qiyamətdir. Bu quruluşların böyük əksəriyyəti Əhlibeytin və Adəmoğullarının haqq varislərinin qanı bahasına inşa edildiyi üçün, Ali-Muhəmmədin Qaimi (*ona və ailəsinə salam olsun*) batilin istər fiziki, istərsə də psixoloji bütün qalıntılarını məhv etməyə gəlmişdir. Zəlalət, büt-pərəstlik və nifaq evlərinə çevrilmiş ibadət evləri dağıdılmalı və yeni bir təməl qoyulmalıdır. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurmuşdur: *“İslam qərrib olaraq başladı və qərrib olaraq qayıdacaq, elə isə xoş qərriblərin halına.”*⁴⁴ Əgər siz Yeddinci Əhdin açıqlamalarını bu yerə qədər qərribə gördünüzsə, elə isə təbriklər, siz o mübarək kəslərdənsiniz.

Yeddinci Əhdin şəriətində hələ çox dəyişikliklər gələcək və bunlardan bir qismi bu kitabın qalan hissəsində, biz müxtəlif mövzuları açıqlanmasının münasib görüldüyü yerlərdə kəşf etdikcə açıqlanacaq. Şəriətin digər bölümləri daha sonra açıqlanacaq. Kitabın qalan hissəsinə gəldikdə, Yeddinci Əhdin inanclarından, elmi və fiqhi məsələlərindən qalan bablarda bəhs ediləcək.

⁴³ *Risaləti Şeyx Mahmud Biumri ibn Hüseyin Nuseyri*, R. Strozmann, səh. 4-6

⁴⁴ *Hədis əl-Gurəba*, Səhih Müslim, 145; Sünən ibn Macə, Kitab 36, hədis 61

Bab 8

SƏMA CİSİMLƏRİ

*İsa cavab verərək dedi: “Ulduzun səni azdırdı
Yəhuda”*

Insan yaranandan bəri Adəmoğulları həmişə səmaya baxıb ulduzlara pərəstiş etmişlər. Onlar planetlərin və ulduzların hərəkətinə diqqət yetirmiş, müxtəlif bürclərin xəritəsini tərtib etmiş və səmadakı işıqların hərəkəti ilə yerdəki hadisələr arasında əlaqə qurmuşlar. Hətta müasir elm bizə bədirlənmiş ayın qabarma-çəkilməyə və heyvanların davranışlarına təsir etdiyini öyrətdi. Qədim insanlar ulduzlara və planetlərə həsr olunmuş məbədlər inşa edir və hətta şəhərlərini onların gecə göy üzündəki görünüşlərinə bənzər şəkildə tikirdilər. Bu Kitabın birinci babında, Həvva qəmgin halda göyə baxıb iki işıq gördü və onları çağırdı ki, onun halını Adəmə bildirsinlər. Görünür mələklər Həvvaya ulduz formasında göründülər.

Həftül-Şərif əlyazmasında Müfəzzəl ibn Ömər İmam Cəfəri-Sadiqdən (*minhussalam*) soruşdu: *“Göylə yer arasında gördüyümüz, səpələnmiş və asılı durmuş dəlib keçən ulduzlar nələrdir? İmam Sadiq (minhussalam) buyurdu: “Onlar möminlər üçün öz əməllərindən hazırlanmış nurani bədənlərdir. Bunun kimi, bədənlər səmasında bir günəş və ay vardır. Onlar kimi olmayanlar onları sənin gördüyün kimi mükərrəm (kəramətli) nurani bədənlər (formasında) görürlər. Bu yeddi Adəmin hər birinin səmasında Allahın ilk məxluqatdan yaratdığı sabit və qaim bir Adəm var. Onların səmalarda mərtəbələrinə və dərəcələrinə görə səma-səma mərtəbələri var.”*¹ Beləliklə, görürük ki, burada Müfəzzəl səmada parıldadığını gördüyümüz ulduz və planetlərin nə olduğunu soruşur, İmam Sadiq (*minhussalam*) də gecə səmasında olan cisimlərin əslində möminlər olduğunu bildirir. Yəhuda İncilində deyilir: *“İsa onlara dedi: ‘Mənə qarşı mübarizəni dayandırın. Hər birinizin öz ulduzu var [və...] Ulduzların [...] ona məxsus olanı [...] Mən pozulmuş nəslə deyil, güclü və pozulmayan nəslə göndərilmişəm, çünki nə bir düşmən, nə də ulduzlardan heç biri o nəsil [üzərində] hökmranlıq etməmişdir. Sizə doğrusunu deyirəm, od sütunu tez aşacaq və ulduzlar o nəslə yerindən tərpətməyəcək.’”*

Həmin əlyazmada İsa (*əleyhissalam*) ilə Yəhuda arasındakı söhbətdə belə keçir: *“[İsa] cavab verdi və dedi: ‘Ulduzun səni azdırdı, Yəhuda’ və ‘heç bir fani insan gördüyün evə girməyə layiq deyil. Çünki o yer müqəddəslər üçün ayrılıb. Orada nə günəş, nə ay, nə də gündüz hökm sürəcək, lakin müqəddəs olanlar həmişə müqəddəs mələklərlə birlikdə səltənətdə qalacaqlar. Bax mən sənə səltənətin sirlərini danışdım və sənə ulduzların səhvini öyrətdim və [...] [yüksəyə] on iki səltənətə göndərdim.’”*

Başqa bir hissədə deyilir: *“İsa dedi: ‘Sizə doğrusunu deyirəm, ulduzlar bütün bunları tamamlayır. Saklas onun üçün müəyyən edilmiş müddəti tamamladıqda, onların ilk ulduzu nəsillərlə birlikdə görünəcək və onlar deyilənləri sonlandıracaqlar. Sonra mənim adımla qarşılarına çıxan hər kəslə yatacaq, uşaqlarını öldürəcəklər və [onlar...] pislikləri və [...] səltənətləri, nəsilləri gətirib Saklasa təqdim edəcəklər. [Və] bundan sonra [...] [İsrailin] on iki qəbiləsini [...]dən gətirəcək və [nəsillər] hamısı mənim adımla günah işləyərək Saklasa qulluq edəcəklər. Sənin ulduzun isə on üçüncü səltənət üzərində [hakimlik edəcək].’ Sonra İsa (güldü). [Yəhuda] dedi: ‘Ustad, niyə [mənə gülürsən?]' İsa cavab verdi [və dedi] “Sənə yox, ulduzların səhvinə gülürəm, çünki bu altı ulduz bu beş döyüşçü ilə birlikdə yoldan azacaq və onların hamısı yaratdıqları ilə birlikdə məhv olacaq.” Sonra Yəhuda İsaya dedi: “Sənin adınla vəftiz olunanlar nə edəcəklər?” İsa dedi: “Doğrusunu, [sənə] deyirəm: bu vəftiz [onların mənim adımla qəbul etdikləri] [...] yer üzündəki Adəmin bütün nəslini məhv edəcək. Sabah məni daşıyana işgəncə verəcəklər. Sizə doğrusunu deyirəm, heç bir fani insan mənim üstümə düşməyəcək. Sənə doğrusunu deyirəm, ey Yəhuda, Saklasa qurban gətirənlər pis olan hər şeyi*

¹ Həftül-Şərif, Müfəzzəl ibn Ömər, səh. 50

[...]. Amma sən onlardan daha çox şey edəcəksən, çünki məni daşıyan insanı qurban edəcəksən. Artıq buynuzun çıxıb, qəzəbin alovlanıb, ulduzun yüksəlib, qəlbin də [azıb]. Doğrusu [sənə deyirəm], səltənətin sonuncu [...və] [...taxtları] [məğlub oldu], padşahlar zəiflədi, mələk nəsiləri kədərləndi və [onların əkdikləri...] pislik məhv edilmək üzrə [və] [hökmdar] taxtdan düşmək üzrədir. [Və] sonra Adəmin böyük nəslinin [meyvəsi] təriflənəcək, çünki aləmlərdən olan o nəsil göydən, yerdən və mələklərdən əvvəl mövcud idi. Bax, sənə hər şey deyildi. Gözlərini qaldır, içində işıq olan buludu və ətrafındakı ulduzları gör. Yol göstərən ulduz isə sənin ulduzundur.”

İsa (əleyhissalam) açıq şəkildə bildirir ki, ruhu olan hər kəsin bir ulduzu var və insanların ulduzları səmada açıq şəkildə görünür. O, həmçinin ulduzların Yerdəki insanlar üzərində bir təsiri olduğunu qeyd edir, buna görə də Yəhudaya deyir ki, [ulduzun yüksəlib, qəlbin də azıb.]

Ali-Muhəmmədin (salam onlardandır) rəvayətlərində də astrologiya və astronomiyanın mənşəyinin peyğəmbərlər, xüsusilə də İdris (Enok) olduğu qeyd olunur. Onlar həmçinin qeyd ediblər ki, bu elm insanların doğum və ölüm tarixlərini bilmək üçün istifadə edilmişdir.

Muhəmməd ibn Gənim rəvayət edir ki, Əba Əbdillaha (əleyhissalam) dedi: “Bir qövm var, o qövmün camaatı deyir ki, ulduzlar yuxulardan daha doğrudur.” O (əleyhissalam) buyurdu: “Bu, günəş Yuşə ibn Nun və Əmirəlmöminin üçün qayıtmazdan əvvəl doğru idi. Buna görə də Allah günəşi qayıtdıqda münəccimlər çaşıb qaldılar, bəziləri düz başa düşdü, bəziləri isə səhv başa düşdü.”²

Əli ibn İbrahim İbn Ümeyrdən, o da Cumayil ibn Salehdən rəvayət edir ki, Əbi Əbdillahdan (əleyhissalam) astrologiya haqqında soruşdular və o dedi: “Bunu ərəblərdən bir ev əhlindən və Hindistanda bir ev əhlindən başqa heç kim bilmir. Bəzi astroloqlar mənə dedilər ki, Hindistanda ulduzları tanıyanlar Enokun xəlifəsinin övladlarıdır.”³

Biharul-Ənvarda görürük: Əttanın müəllifi olduğu qədim bir kitabda belə qeyd olunub: “Əli ibn Əbi Talibə (əleyhissalam) deyildi: “Ulduzların mənşəyi var idimi?” O dedi: “Bəli, peyğəmbərlərdən bir peyğəmbərdir. Qövmü ona dedi: “Sən bizə yaradılmışların doğumlarını və ölümlərini öyrətməyincə sənə iman gətirmərik.” Beləliklə, Uca Allah bir buluda əmr etdi və onlar üçün yağış yağdı və dağın ətrafını təmiz su bürüdü. Sonra Uca Allah günəşə, aya və ulduzlara o suda qaçmaq üçün vəhy etdi. Daha sonra Uca Allah vəhy etdi ki, Peyğəmbər öz qövmü ilə dağa qalxsın. Onlar da dağa qalxıb suyun üstündə dayandılar. Ta ki, günəşin, ayın və ulduzların məcrası ilə, gecə və gündüzün saatları ilə yaradılmışların doğumlarını və ölümlərini bildilər. Onlar bir kəsin nə vaxt öləcəyini, nə vaxt xəstələnəcəyini və kimin ona övlad doğub-doğmayacağını bilirdi. Ona görə də bir müddət belə qaldılar, sonra Davud (əleyhissalam) küfrlərinə görə onlarla vuruşdu, onlar da döyüşdə Davudun qarşısına hələ əcəlləri çatmayanları çıxardılar. Əcəlləri çatanları isə öz evlərində saxladılar. Beləliklə, Davudun əshabı öldürüləcək, onlardan isə heç biri öldürülməyəcəkdi! Davud (əleyhissalam) dedi: “Ey Rəbbim, mən sənə itaətin üçün, bunlar isə sənə itaətsizliyə görə döyüşürlər. Mənim əshabım öldürülür, onlardan isə heç biri öldürülmür.” Allah ona vəhy etdi: “Mən onlara yaradılmışların doğumlarını və ölümlərini öyrətmişdim. Odur ki, onlar sənə qarşına hələ ölüm vaxtı çatmayanları çıxarıb, ölüm vaxtı çatanları isə evlərində qoyublar, ona görə də sənə əshabın öldürülür, onlardan isə heç biri öldürülmür.” Davud dedi: “Ey Rəbbim, (bunu) onlara

² Fərəcil-Məhmum, İbn Tavus, səh. 87

³ Fərəcil-Məhmum, İbn Tavus, səh. 87

nə ilə öyrətdin?” O dedi: “Günəşin, Ayın, ulduzların istiqaməti və gecə ilə gündüzün saatları ilə.” Sonra Davud Uca və Əzəmətli Allaha dua etdi və O, günəşi saxladı. Beləliklə, gündüz artdı, artım gecə ilə gündüzə qarışdı, buna görə də artımın miqdarını bilmədiklər və hesabları qarışdı.” Əli (əleyhissalam) buyurdu: “O andan etibarən ulduzların elminə nəzər salmağa nifrət edildi.”⁴

Biharul-Ənvarda deyilir ki, İbrahimin, Musanın, İsanın və Muhəmmədin doğulması onların gəlişini ulduzlarla və ya gecə səmasında yeni ulduzların doğulması yaxud görünməsi ilə oxuya bilən insanlar tərəfindən proqnozlaşdırılıb. Aşağıdakı rəvayət Biharul-Ənvarda keçir: *“Ulduzların İbrahimə (əleyhissalam) işarə etməsinə gəldikdə, “Əl-Təcamul” kitabının müəllifi rəvayət edir: İbrahimin atası Azər Nəmrudun münəccimi idi. Və məhz onun əmri ilə bir gecə ulduzlara baxdı və səhər Nəmruda dedi: “Mən ulduzlarda ecazkarlıqlar gördüm!” Nəmrud dedi: “O nədir?” Azər dedi: “Mən bizim dövrümüzdə doğulan bir uşaq gördüm ki, bizim həlakımız onun əli ilə olacaq. Ona bu yaxınlarda hamilə qalınacaq.” Nəmrud buna təəccüb etdi və sonra dedi: “Artıq ona hamilə qalan qadın var?” Azər dedi: “Xeyr.” Nəmrud kişiləri qadınlardan məhrum etdi. Bütün qadınları şəhərə yığdı, ərlərini də onların yanına buraxmadı. Azər isə öz arvadı ilə yaxınlıq etdi və arvadı İbrahimə hamilə qaldı. Azər düşündü ki, gözlənilən kəs odur. Belə ki o dövrün mamaçalarını (arvadının yanına) yolladı – onlar döl haqqında ən elmi mamaçalar idilər və bətnin içində bilmədikləri heç nə yox idi – və onlar baxdılar, bətnə olan şey geri çəkildi. Onlar dedilər: “Biz onun qarnında heç nə görmürük.” Yeni doğulan körpələrin odda yandırılması ona verilmiş elmlərdən idi. Lakin Allahın körpəni oddan qoruyacağına elmi ona verilmədi.” Mən deyirəm: “Mən bu rəvayəti İbrahim əl-Xəzzadan nəql etdim. O da bunu Əbu Bəsirdən, o da Əbu Abdullaha (əleyhissalam) nəql etdi. Əslini də Harun ibn Musa əl-Tələkbəri oxumağa davam etdi. Bu həmçinin Əli ibn İbrahimdən “Daha Sadə Terminlərlə Quran Təfsiri” kitabında nəql edilib. Həmçinin Əbu Cəfər Muhəmməd ibn Cərir əl-Təbərinin “Tarix əl-Təbəri” kitabının ilk bölümündə nəql edilib. Səid ibn Hibətullah əl-Rəvəndi də bunu “Peyğəmbərlərin Hekayələri” kitabında, həmçinin əl-Sələbi öz təfsirində nəql edib. Həmçinin digər alimlərdən də nəql edilib. Onlar arasında peyğəmbərliyi münəccimlər tərəfindən öncədən görülən Musa ibn İmran (əleyhissalam) da var. Tarix kitabları və digər növ kitablar da kifayət qədərdir. Belə ki, bizim bütün rəvayətləri qeyd etməyimizə ehtiyac qalmır. Bu rəvayətlərdən biri Sələbi tərəfindən “Əl-Ərais fil Məcəlis” kitabında nəql olunur. O deyir: Firon öz yuxusunda gördü ki, Beytül-Məqdisdən (Qüds) bir atəş gəlir ki, Misirin bütün evlərini və qibtiləri udub yandırır. Amma israiloğullarına dəymir. Firon sehrbazları, rahibləri, təfsirçiləri və münəccimləri çağırıb öz yuxusu barədə soruşdu. Onlar dedilər: “İsrailoğullarından bir oğlan uşağı doğulacaq ki, sən səltənətini əlindən alıb səni taxtından salacaq və sən səltənətin üzərində güc sahibi olacaq. Səni və camaatını torpaqlarımızdan qovacaq və dininizi xar edəcək. Doğum vaxtı da yaxınlaşıb.” Sonra onlar Musanın (əleyhissalam) doğulmasından və Fironun oğlan uşaqlarının öldürülməsi barədə etdiyi şeydən danışdılar. Bizim bu hissələrin heç birini qeyd etməyimizə ehtiyac yoxdur. Çünki bunun bizim vurğuladığımız mövzu ilə əlaqəsi yoxdur. Münəccimlərin Musanın (əleyhissalam) doğulması haqqında hökmünü və onun peyğəmbərliyini Zəməxşəri özünün “Əl-Kəşşaf” kitabında qeyd edib. Musanın (əleyhissalam) doğulması barədə ulduzların əlaməti hədisi Vəhəb ibn Mənbah tərəfindən “Əl-Mübtəda” kitabının ilk bölümündə Sələbinin rəvayətindən daha sadə bir rəvayətdə nəql edilib. Və Əbu Cəfər ibn Babaveh “Nübüvvət” kitabında İsa ibn*

⁴ Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 55, səh. 236

Məryəm haqqında bir rəvayət qeyd edib. Rəvayətdə belə deyilir: Məcusilərin böyük alimlərindən ibarət nümayəndə heyəti Məryəmin yanına gəlib oğluna baş çəkдилər və ona böyük önəm verib dedilər: “Biz ulduzlara baxan insanlarıq. Sənin oğlun doğulanda səltənət ulduzlarından yeni bir ulduz doğuldu. Biz də ona baxıb gördük ki, onun səltənəti onu heç vaxt tərk etməyəcək. O, göyə qaldırılana qədər ondan heç vaxt ayrılmayacaq nübüvvət səltənətidir. Və dünyə qaldığı müddətə o, Qadir və Əzəmətli Rəbbinin yanında olacaq. Sonra o, hökmdar olacaq və onun padşahlığı indikindən uzun sürəcək. Biz şərqdən çıxıb gəldik, nəhayət bu yerə qalxdıq və ulduzun yuxarından ona baxdığını gördük. Onun yerini öyrənmək üçün ona qurban etdiyimiz və bu vaxtaca heç kimə verilməmiş bir hədiyyə gətirmişik. Çünki biz bu qurbanlığın halının ona bənzədiyini gördük: O qızıl, mirra və kündürdür, çünki qızıl bütün məhsulların ağasıdır. Sənin oğlun da yaşadığı müddətə insanların ağasıdır. Çünki mirra yaraları, dəliliyi və bütün qüsurları sağaldır. Çünki kündürün tüstüsü göyə qədər yüksəlir və ondan başqa heç nəyin tüstüsü yüksəlib göyə çatmaz. Sənin oğlun da belədir. Allah onu göyə qaldırır və ondan başqa öz zamanının insanlarından heç kim (göyə) qaldırılmaz.” Mən Əbəl Qasim Hüseyn ibn Muhəmməd əl-Səkuni tərəfindən cəm edilmiş “Dəlailul-Nübüvvə” kitabında Muhəmməd ibn Əli ibn Hüseynin Həsən ibn Abdullah ibn Ğənimdən, onun da Hənəddən, onun da Yunusdan, onun da Əbu İshaqdan, onun da Saleh ibn İbrahimdən, onun da Əbdül Rəhman ibn Əsəddən, onun da İbn Müseyyibdən, onun da Həsən ibn Sabitdən nəql etdiyi hədisdə deyilir ki, Həsən ibn Sabit dedi: Allaha and olsun, mən yeddi və ya səkkiz yaşında bir oğlanam, eşitdiyim hər şeyi yaxşı başa düşürəm. Mən bir Yəhudinin Yəsrib təpəsində yüksək səslə belə dediyini eşitdim: “Ey Yəhudilər”, onlar yığılıb dedilər: “Vay olsun sənə! Sənə nə olub?” O dedi: “Əhmədin Ulduzu doğulub, o bugün göndəriləcək.” Mən bizdə, Hind Kralı Kaşına tərəfindən yazılmış, indi “Çinlinin Əli” adlanan bir kitab tapdım. Orada təfərrüatı ilə ulduzların bizim Peyğəmbərimiz Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) nübüvvətinə işarə etdiyi qeyd edilib. Mən deyirəm: Biz, Mövlanın Herkul və Xosrov haqqında bildirdiyini və onların bizim Peyğəmbərin (Allahın salavatı və salamı onun və ailəsinin üzərinə olsun) peyğəmbərliyi haqqında bilmələri üçün ulduzlara baxdığını “Onun gəlişinin müjdəsi” və “Onun doğulması” bölümündə qeyd etmişik.⁵

Həmçinin Bibliyada, Matta Kitabı, ikinci bölümə bu həqiqətin üç Məcusi və İsanın doğulması hekayəsində görürük. “İsa padşah Hirodun dövründə Yəhudəyanın Bet-Lexem şəhərində anadan olduqda müdrək adamlar şərqdən Yerusəlimə gəlib dedilər: “Yəhudilərin anadan olmuş Padşahı haradadır? Şərqdə Onun ulduzunu gördük və Ona səcdə etməyə gəldik.” Padşah Hirod bunu eşitdikdə özü və bütün Yerusəlim xalqı təlaşa düşdü. Hirod xalqın bütün başçı kahinlərini və ilahiyatçılarını toplayaraq onlardan Məsihin harada doğulduğunu soruşdu. Yəhudəyanın Bet-Lexem şəhərində dedilər. “Çünki peyğəmbər belə yazıb: “Ey Yəhuda torpağındakı Bet-Lexem, sən Yəhuda hökmdarları arasında ən kiçik deyilsən. Çünki xalqım İsrailə çoban olan Hökmdar səndən çıxacaq.” Onda Hirod müdrək adamları gizlicə çağıraraq onlardan ulduzun göründüyü dəqiq vaxtı öyrəndi. “Gedin, Körpəni diqqətlə axtarın, tapan kimi mənə xəbər verin ki, mən də gedib Ona səcdə edim” deyərək onları Bet-Lexemə göndərdi. Onlar padşahı dinlədikdən sonra yola düşdülər. O vaxt şərqdə gördükləri ulduz onlara yol göstərirdi. O, Körpənin olduğu yerin üzərinə çatdıqda dayandı. Onlar ulduzu gördükləri vaxt çox sevindilər. Evə girib Körpəni anası Məryəmlə birlikdə gördülər və yerə qapanaraq Ona səcdə etdilər. Xəzinələrini açıb Ona hədiyyələri – qızıl, kündür və mirranı

⁵ Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 55, səh. 237-240

təqdim etdilər. Sonra yuxuda Hirodun yanına qayıtmamaq üçün xəbərdarlıq aldıklarına görə başqa yolla öz ölkələrinə getdilər."⁶

Planetlərin və digər Səməvi Cisimlərin Yerdəki insanlarla necə əlaqəli olduğunu qeyd edən saysız-hesabsız hədislər var. İbn Kəsir özünün Bəqərə Surəsinin 102-ci ayəsinin təfsirində deyir: *"Uca Allah mələklərə dedi ki, "Mələklərdən ikisi gəlsin və yer üzünə göndərsin, baxaq görək onlar necə davranacaq."* Mələklər dedilər: *"Ey Rəbbimiz, Harut və Marut."* Beləliklə, onlar yerə endilər və Venera onlara insanların ən gözəllərindən olan bir qadın formasında göründü. *O, onların yanına gəldi, onlar da onunla cinsi əlaqəyə girmək istədilər, amma o, "Xeyr, Allaha and olsun ki, siz bu şirk sözünü deməyincə olmaz."* Onlar dedilər: *"Xeyr, Allaha and olsun, biz heç vaxt müşrik olmayacağıq."* Belə ki, o gedib qucağında daşdığı bir oğlan uşağı ilə qayıtdı. Onlar yenə onunla cinsi əlaqəyə girmək istədilər. *O dedi: "Xeyr, Allaha and olsun ki, siz bu uşağı öldürməyincə olmaz."* Onlar dedi: *"Xeyr, Allaha and olsun biz heç vaxt onu öldürməyəcəyik."* Beləliklə, o gedib bir tulum şərab gətirdi. Onlar yenə onunla cinsi əlaqəyə girmək istədilər. *O da dedi ki, "Allaha and olsun ki, siz bu şərabdan içməyincə olmaz."* Onlar da şərabdan içib sərxoş oldular. Onunla yatdılar və uşağı öldürdülər. Ayılarda qadın onlara dedi: *"Vallah məni rədd etdiyiniz elə bir şey olmadı ki, sərxoş halda onu etməyəsiz."* *Odur ki, onlara dünya və axirət əzabı arasında seçim verildi, onlar da bu dünya əzabını seçdilər."* Bu, Əbu Hatim ibn Həbbanın öz Səhihində nəql edilir.⁷ İbn Kəsir eyni hekayəni Əmirəlmöminin Əli ibn Əbu Talibdən (*minhussalam*) nəql edir.

Əl-Kafidə keçən digər bir rəvayətdə Əba Əbdillahdan (*əleyhissalam*) soruşulur: *"Ulduzlar doğrudurmu?"* *O buyurdu: "Bəli, Allah Yupiteri kişi formasında dünyaya göndərdi. Belə ki o, ərəb olmayan bir kişini yanına alıb ona ulduzları öyrətdi. Nəhayət düşündü ki, o, elmin kamalına çatıb. Sonra ona dedi: "Bax, Yupiter hardadır?"* *O dedi: "Mən onu ulduzların arasında görə bilmirəm. Onun harada olduğunu bilmirəm."* *Sonra o, bu adamı bir kənara qoyub Hindistandan bir nəfəri yanına aldı və onu öyrətdi. Nəhayət onun elmin kamalına çatdığını düşündü. Sonra dedi: "Yupiterə bax, o hardadır?"* *Adam dedi: "Hesablamalarıma görə o sənsən!"* *O, tənginəfəs olub öldü və ailəsi onun elmini miras aldı, odur ki, elm oradadır."*⁸

Həmçinin səməvi cisimlərin Yerdəki canlılara təsirlərindən bəhs edən saysız-hesabsız rəvayətlər var: *Sonra Əbi Əbdillah (əleyhissalam) ona dedi: "Düz buyurdun. O hansı ulduzdur ki, doğsa dəvələri qeyzə gətirər?"* *Əl-Yəməni dedi: "Bilmirəm."* *Əbi Əbdillah (əleyhissalam) buyurdu: "Düz deyirsən. Bəs o hansı ulduzdur ki, doğsa inəkləri qeyzə gətirər?"* *Əl-Yəməni dedi: "Bilmirəm."* *Əbi Əbdillah (əleyhissalam) buyurdu: "Sən bilmirəm deyəndə doğru dedin. O hansı ulduzdur ki, doğsa itləri qeyzə gətirər?"* *Əl-Yəməni dedi: "Bilmirəm."* *O dedi: "Düz buyurdun. Sizin ulduzlarınız içində Saturn nədir?"* *Əl-Yəməni dedi: "O, bəd əlamət ulduzudur."* *Əbi Əbdillah (əleyhissalam) buyurdu: "Belə demə, çünki o, Möminlərin Əmirinin ulduzudur, Allahın salavatı və salamu onun üzərinə olsun. Çünki o, vəsilərin (onlara salam olsun) ulduzudur və o, Allahın Kitabında qeyd edilən Dəlib Keçən Ulduzdur."* *Əl-Yəməni dedi: "Dəlib Keçən Ulduz (Nəcm Əl-Saqib) nə deməkdir?"* *O buyurdu: "Onun başlanğıcı yeddinci səmada olduğu halda, dəlib keçərək nəhayət ən aşağı səmalarda saçdı. Sonra Allah onu Dəlib Keçən Ulduz adlandırdı."* *Sonra buyurdu: "Ey ərəblərin qardaşı, sizin alimizin var?"* *Əl-*

⁶ *Bibliya*, Matta, Bölüm 2, Pasaj 1-12

⁷ *Təfsir İbn Kəsir*, İbn Kəsir, cild 1, səh. 142-143

⁸ *Əl-Kafi*, Şeyx Kuleyni, cild 8, səh. 330

Yəməni dedi: “Bəli, sənə fəda olum, onlar Yəməndə olan bir camaatdır ki, elm baxımından digər insanlar kimi deyillər.”⁹

Qədim insanlar göy cisimlərinə ibadət edərtilər. Qədim Misirlilər Siriusa ibadət edərtilər. Hətta Quranda keçir ki, *“Həqiqətən də o, Siriusun Rəbbidir”¹⁰*. Quranda həmçinin İbrahimin Ulduzlara baxması haqda qeyd edilir: *“O, ulduzlara bir nəzər salaraq “mən xəstəyəm” dedi.”¹¹* Və qeyd edilir ki, İbrahim göylərin səltənətinə baxıb günəşin, ayın və bir planetin öz Rəbbi olub-olmadığı barədə təfəkkür etdi.

Beləcə, Biz, İbrahimə göylərin və yerin səltənətini göstərdik ki, yaqinliklə inananlardan olsun. Gecənin qaranlığı onu bürüdükdə o, planet görüb: “Bu mənim Rəbbimdir!”– dedi. O batdıqda isə: “Mən batanları sevmirəm!”– dedi. Doğan ayı gördükdə: “Bu mənim Rəbbimdir!”– dedi. O batdıqda isə: “Əgər Rəbbim məni doğru yola yönəltməsəydi, mən azmış adamlardan olardım”– dedi. Doğan günəşi gördükdə: “Bu mənim Rəbbimdir, bu daha böyükdür!”– dedi. O batdıqda isə dedi: “Ey qövmüm! Həqiqətən, mən sizin (Allaha) şərik qoşduqlarınızdan uzağam! Doğrudan da mən, həlif olaraq üzüümü göyləri və yeri yaradana çevirdim. Mən müşriklərdən deyiləm”¹²

Planetlərin və ya ulduzların insanlar olması fikri həmçinin Quranın 12-ci (Yusif) surəsində təsdiqlənir və burada günəş Yaqub, ay Rahil, planetlər isə Yusifin (*əleyhissalam*) qardaşları olaraq təfsir olunur. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) Tövhid kitabında başqa bir təfsir də vermiş və Muhəmmədi günəş, Əlini ay, İmamları da planetlər olaraq təfsir etmişdir. Bütün hallarda yuxuda səmavi cisimlərin mənası insanlardır. Bu, onların ruhlarını yuxu aləmində görmək kimidir.

Və Əl-Ğeybə kitabında Əbu Cəfərin (*əleyhissalam*) belə buyurduğu nəql edilib: *“Biz səmadakı ulduzlar kimi yə. Nə vaxt bir ulduz batsa, (başqa) bir ulduz çıxar. Ta ki barmağınızla işarə edib qaşlarınızı qaldıracaqsınız və Allah ulduzunuzu sizdən gizləyəcək. O zaman Əbdülmüttəlibin övladlarının hamısı bərabər olacaq, hansının hansından olduğu bilinməyəcək. Elə ki ulduzunuz doğdu, Rəbbinizə şükr edin.”¹³*

Faktiki olaraq, İmam Mehдинin (*minhussalam*) qiyamının əlamətləri ilə bağlı olan hədislər arasında Qırmızı Planetin zühur edəcəyi haqqında hədislər mövcuddur. Muhəmməd Əli Təbatəbəinin qələmə aldığı *“İmam Mehдинin Zühuruna Qədər Olan 250 Əlamət”* kitabında *“Az qala bir-birinə qovuşan iki kometli qırmızı bir planet”* başlıqlı 190 nömrəli əlamətdə keçir: İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurdu: *“Ərəbləri dəhşətə salan iki kometli bir planetin peyda olması. Bu şərqdə olan bir planetdir ki, ay kimi parlayır.”* Məşəriq Ənvarul-Yəqin kitabında buyurulur: *“Və ərəbləri dəhşətə salan kometə bənzəyən planet çıxdığı zaman yağışlar kəsiləcək, çaylar quruyacaq, qasırğalar dəyişəcək və bütün ölkələrdə qiymətlər qalxacaq.”¹⁴*

Bir dəfə İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşuldu: *“Qırmızı Planet İsa Peyğəmbərdir? Əgər o deyilsə, bəs o (planet) artıq aramızdadır? Və o nə zaman ortaya çıxacaq?”*

⁹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 55, səh. 237-240

¹⁰ *Quran*, Surə 53 (Nəcm), Ayə 49

¹¹ *Quran*, Surə 37 (Saffat), Ayə 88-89

¹² *Quran*, Surə 6 (Ənam), Ayə 75-79

¹³ *Qeybəti-Numani*, cild 1, səh. 156

¹⁴ *İmam Mehдинin Zühuruna Qədər Olan 250 Əlamət*, M. Təbatəbəi, Əlamət 190, səh. 163

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O sizin aranızdadır və aşkardır, inşallah. Və o, İsa Peyğəmbər (*əleyhissalam*) deyil.”

Beləliklə, İmam artıq təsdiqləmişdir ki, Qırmızı Planet əslində ortaya çıxmış bir şəxsdir. Başqa bir tarixdə, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) açıqladı ki, Qırmızı Planet Ali-Muhəmmədin Qaimidir (*minhussalam*). Qırmızı Planet olaraq bilinən yeganə planet Marsdır. Marsın iki Ayı var ki, görünüşcə kometə bənzəyirlər. Biri **Fobos** (*qorxu*), digəri isə **Deimos** (*dəhşət və ürpəti*) adlanır.

Bir gün mən İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə danışdım. Ona dedim: “Atacan, Vəftizçi Yəhyanın tərəfdarları olan (bugün) İraqda yaşayan Sabiilər öz əlyazmalarında bir şey deyiblər və bu mənim diqqətimi çəkdi. Onlar deyirdilər ki, Əbdülmüttəlibin oğlu, Muhəmməd Peyğəmbərin (ona və ailəsinə salam olsun) atası Abdullah Mars planetinin zühurudur. Onlar həm də deyirdilər ki, Mars müharibə planetidir. Sən bundan əvvəl mənə demişdin ki, mən hədislərdə keçən, iki kometi olan Qırmızı Planetəm. Mars Qırmızı Planet olaraq bilinir və Fobos və Deimos adlı Ay kimi iki kometə sahibdir. Hesablamalarıma görə səndən soruşmaq istədim. Mən Marsam?”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli oğlum, sən osan.”

Mən soruşdum: “Onda onun hərəkətləri mənim yerdəki əməllərimi idarə edərək onlara təsir göstərir?”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, o, 89% təsir göstərir.”

Beləliklə, görə bilərik ki, bizim həyat yollarımızı müəyyənləşdirən hal və faktorların çoxu kosmosda sözün həqiqi mənasında 89% yazılır. Məsələn, harada, nə vaxt, kimdən doğulduğunuz, həyat gözləntiniz, hamısı ulduzlarda oxuna bilir.

İmamla (*minhussalam*) söhbətimi davam etdirdim: “Bugün Dr. Salah El-Xoli ilə söhbət edirdik və Qədim Misirlilərin, qədim zamanlarda salehlərin ruhlarının səmadakı ulduzlara çevrildiyinə necə inandıqları barədə müzakirə apardıq. Sən də mənə demişdin ki, Sirius ulduzu kainatın yaradıcısıdır. Ulduzlar və səmavi cisimlər ruhlardır? Sirius ulduzu İblisdir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Qoy deyim, bəli, doğrudur.”

Mən dedim: “Adəm də Yer planetidir? Və biz onun üstündə yaşayıyıq?”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, düzdür.”

Öz-özümə düşündüm: “Subhanallah! Həqiqətən də Yer palçıqdan yaradılıb, Sirius da atəşdən” və öz-özümə bu ayəni oxudum: “(Allah) dedi: “Mən sənə əmr etdikdə sənə səcdə etməyə nə mane oldu?” (İblis) dedi: “Mən ondan daha üstünəm. Çünki Sən məni oddan, onu isə palçıqdan yaratmışan!””¹⁵

Ali-Muhəmmədin Qaimi və Misir arasında olan bağlantı və Qaimin Misir Sahibi olması baxımından rəvayət edilib ki, ərəbcədə “qalib” mənasına gələn Qahirə şəhərinin adı “Nəcm əl-Qahir”, yəni “Qalib Ulduz” adından törəyir və bu, Mars planetinin ərəblər arasında bilinən adıdır.¹⁶

¹⁵ Quran, Surə 7 (Əraf), Ayə 12

¹⁶ Şiə Aralıq Dənizi İmperiyası Tərəf: Fatimeyi Misir və Qahirənin Təsisçisi, İ.B. Tauris

Artıq sizə aydındır ki, qədimdə olan ulduzlara və səmavi cisimlərə ibadət niyə və necə var olub. Qədim insanlar ulduzların və səmavi cisimlərin ruhlar olduğunu bilirdilər və göylərdəki bu ruhlara dua edərək onlardan nələrsə istəyirdilər. Eynilə bir kəsin İmamlardan birini ziyarət edərək və onun türbəsində dua edərək ondan bir şey istəməsi kimi. Bu cisimlərə ibadət etmək Qədim Misirdə, Romada, Yunanıstanda, Hindistanda və demək olar dünyanın hər yerində bu cür ortaya çıxıb. Bu dövrdə bundan agah olanlar və elitlər hələ də bu məsələləri bilir və onu göz önündə gizlədirlər. Məsələn, “Walt Disney”-in Pinokkiosunda “Bir Ulduzdan Dilək Diləyəndə” adlı bir mahnı var ki, sözlərində açıq-aydın belə deyilir:

*Bir ulduzdan dilək diləyəndə,
Kim olduğunun heç bir fərqi olmaz,
Qəlbindən keçən hər şey
Sənə gələcək.
Əgər qəlbən xəyallarındadırsa,
Heç bir dilək imkansız deyil,
Bir ulduzdan dilək diləyəndə,
Xəyalpərəstlərin etdiyi kimi.
Tale mehribandır,
Sevənlərə gətirər,
Onların gizli həsrətinin
Şirin şəkildə yerinə yetirilməsi.
Eynən mavi olmayan bir şimşək kimi,
Bir anda gözə görünür.
Bir ulduzdan dilək diləyəndə
Xəyalların gerçəkləşir.
Bir ulduz doğulanda,
Bir ya da iki hədiyyəyə sahib olur,
Biri də budur ki,
Bir xəyalı gerçəkləşdirmə gücləri olur.¹⁷*

Müasir mədəniyyətimizdə “Super Mario Brothers” kimi oyunlarımız var ki, ulduzlara toxunmaq və ya ulduzları toplamaq kimi temalar göstərir. Sizin məşhur insanların var ki, “Ulduz” adlanırlar, çünki başqalarından üstə çıxırlar və arzuları çin olur. Həmçinin Mark Tven kimi, səmavi əkilərini müəyyən etməklə öz doğumlarını və ölümlərini hesablayan insanlar var. 1909-cu ildə Mark Tven dedi: “Mən 1835-ci ildə Halley kometi ilə birlikdə gəlmişəm. O, gələnlə il yenə gələcək və mən onunla (buradan) çıxmağı umuram. Əgər mən Halley kometi ilə gəlməsəm, həyatımın ən böyük məyusluğu olar. Qüdrətli Tanrı heç şübhəsiz buyurub: “İndi, budur iki məsuliyyətsiz çılğın; birlikdə girdilər, gərək birlikdə də çıxsınlar.”¹⁸ Tven 1835-ci ildə Halley kometi görünəndən dərhal sonra dünyaya gəldi və 1910-cu ildə bir gün (Halley kometi) ən parlaq formasında görünəndən bir gün sonra ürək tutmasından öldü.

Bəlkə də masonluq haqqında ən böyük faktlardan biri budur ki, onlar əslində Sirius Ulduzuna ibadət edirlər.¹⁹ Sirius onlara görə G hərfini və ya Tanrını (God) təmsil edir və o, günəşin ardındakı günəşdir. Onlar Siriusu günəşin güc mənbəyi və bütün yaradılmışların

¹⁷ Walt Disney, Pinokkio, *Bir Ulduzdan Dilək Diləyəndə*, Leq Harlin və Ned Vaşinqton

¹⁸ Mark Tvenin Əlyazmaları, Mark Tven, cild 33, səh. 1511

¹⁹ Masonlar: Dünyanın Ən Güclü Gizli Cəmiyyətinin Tarixçəsi, Casper Ridley

ardındakı ilahi nur sayırlar. *Böyük Köpək (Canis Major)* bürcündə yerləşən *Sirius Köpək Ulduzu (Dog Star)* olaraq da bilinir. “Dog” sözü “God” sözünün tərs oxunuşudur. Masonlar İblisin və ya Şeytanın Ruhuna, yandıran ulduza - Siriusa ibadət edirlər. Onlar öz güclərini və təsirlərini məhz bu cür və buradan alırlar. Masonların Şeytanın tək gözünə ibadət etdiklərini də bundan əvvəlki proyektlərimizdə göstərmişdik. Biz İblisin Ruhu olan Sirius tərəfindən yaradılmış bir kainatda yaşayırıq. Biz Adəmin ruhunda, yerdə yaşayırıq, orada ki, hal-hazırda Siriusun pərəstişkarları və övladları hökm sürür. Sirius bizim qalaktikamızda ən aparıcı və aşkar ulduzdur.

Aşağıda Sirius və Böyük Köpək (Şəkil 1) də daxil olmaqla bürclərin və Masonların ibadət etdiyi *Köpək Ulduzu* olaraq da bilinən Siriusun (Şəkil 2) şəklini təqdim edirik:

Şəkil 1: Bürclər (Sirius və Böyük Köpək)

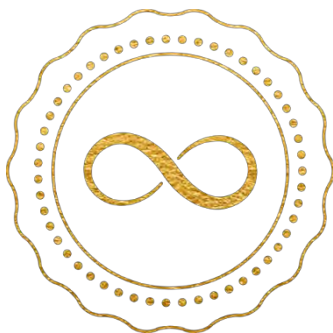

Şəkil 2: Köpək Ulduzu

Bab 9

REİNKARNASIYA

“Bizim Rəcətimizə inanmayan bizdən deyil”

İmam Cəfər Sadiq (*minhussalam*) buyurub: “*Bizim rəcətimizə inanmayan bizdən deyil.*”¹ Qayıdış və ya “Rəcət” Ali-Muhəmmədin (*salam onlardandır*) hədislərində keçən bir məfhumdur və bu, insanların ruhlarının bu dünyaya qayıdışını və ya reinkarnasiyasını bildirir. İmamlar (*salam onlardandır*) bir çox hallarda vurğulayıblar ki, Qaim zühur edəndə: “*Qəbrində olan möminə deyiləcək ki, ‘Ey filankəs, sahibin zühur edib, istəsən ona qoşula bilərsən və əgər burada Rəbbinin kərəmi içində qalmaq istəyirsənsə, qala bilərsən.*”²

Beləliklə, burada Qaimin dövründə ölülərə bu dünyaya qayıtma fürsəti verilir. Ölülər yenidən doğulmaqla deyilsə, başqa necə həyata qayıda bilərlər? Məmun İmam Rzadan (*minhussalam*) rəcət haqqında soruşdu. O (*minhussalam*) buyurdu: “*Həqiqətən də bu haqdır, keçmiş ümmətlərdə də olmuş, Quran da bundan bəhs etmişdir. Allah Rəsulu (ona və ailəsinə salam olsun) da buyurub ki, keçmiş ümmətlərdə olmuş hər şey bu ümmətdə də olacaq.*”³

İmam Baqir (*minhussalam*) buyurub: “*Məhv etdiyimiz obalara qadağa qoyulmuşdur və onlar qayıtmayacaqlar.*” [Quran 22:95] Allahın əzab endirərək məhv etdiyi hər oba bir daha qayıtmayacaq. Bu ayə rəcətin ən böyük dəlillərindən biridir, çünki İslam əhlindən heç kim Qiyamət günü əzab ilə məhv edilən və məhv edilməyən bütün insanların qayıdacağını inkar etmir. Odur ki, Allah “qayıtmayacaqlar” deyəndə rəcətdən bəhs edir. Qiyamətə gəldikdə isə, onlar cəhənnəmə girmək üçün qayıdacaqlar.”⁴

İmam Baqir (*minhussalam*) buyurub: “*Həqiqətən də Allah Rəsulu və Əli (onlara salam olsun) qayıdacaqlar.*”⁵ İmam Zeynəl Abidin (*minhussalam*) buyurub: “[*Quranı sənə nazil edib vacib buyuran (Allah) qayıdacağını yerə səni mütləq qaytaracaqdır.*]⁶ Peyğəmbəriniz, Əmirəlmöminin və İmamlar sizin yanınıza qayıdacaqlar.”⁷ Və İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: “*Yeri yarıb dünyaya rəcət edəcək ilk şəxs Hüseyin ibn Əlidir.*”⁸ Əhlibeyt (*salam onlardandır*) müxtəlif rəvayətlərdə bəzi peyğəmbərləri və səhabələri adları ilə zikr edərək onların Qaimin dövründə qayıdacaqlarını qeyd ediblər. Onlar arasında Əshabi-Kəhf, Yuşa ibn Nun, Miqdad, Malik Əştər, Salman Farsi, Əbu Düccanə əl-Ənsari, Müfəzzəl ibn Ömər və bir çoxları vardır. Bunlar Muhəmməd və Ali-Muhəmmədin (*onlara salam olsun*) qayıdış və ya rəcət məfhumununun qeyd edildiyi saysız-hesabsız hədislərindən sadəcə bir neçəsidir.

Müfəzzəl ibn Ömər özünü ilə İmam Sadiq (*minhussalam*) arasında olan söhbəti qələmə aldığı “Həftüş-Şərif” adlı bir əlyazma var. Bu kitabda İmam Sadiq (*minhussalam*) İslamda reinkarnasiya anlayışını və rəcətin necə ruhların reinkarnasiyası ilə eyni şey olduğunu təfərrüatı ilə izah edir. İmam Sadiq (*minhussalam*) bir ruhun neçə inkarnasiyası olduğunu, ruhun necə insanda, heyvanda, bitkidə və ya süxur və daş kimi cansız formalarda reinkarnasiya edə bildiyinin xəritəsini çıxararaq izah edir. Bu kitab ilk dəfə bizim tərəfimizdən ingiliscəyə tərcümə edilib və oxumaq istəyənlər üçün mövcuddur.⁹ İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bildirib ki, *Həftüş-Şərif* tarix boyu yazılmış ən möhtəşəm kitablardan biridir. O, Müsəlman

¹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 53, s.136

² *Mizanul-Hikmət*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 2, s.1036

³ *Uyun Əxbarir-Rza*, Şeyx Səduq, cild 1, s.218

⁴ *Mucəm Əhadis İmam Mehdi*, Şeyx Əli Korani, cild 5, s.261

⁵ *Mizanul-Hikmət*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 2, s.1037

⁶ *Quran*, Surə 28 (Qəsəs), Ayə 85

⁷ *Təfsir əl-Qummi*, Əli İbrahim Qummi, cild 2, s.147

⁸ *Mizanul-Hikmət*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 2, s.1037

⁹ Tərcüməçinin qeydi: “*Həftüş-Şərif* kitabı bizim tərəfimizdən Azərbaycan dilinə də tərcümə edilmişdir.

tarixində ən səhih və mötəbər kitablardan biridir. O, zamanla xırda təhriflərə və əlavələrə məruz qalsa da əsasən öz əsl formasını qoruyub saxlamışdır.

Əli Ğureyfi¹⁰ İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*salam və rəhmət ondandır*) soruşdu: “*Rəcət aləmi nə zamandır? O, bu dünyadadır yoxsa başqa aləmdə? Və Əmirəlmömininin (minhussalam) 44,000 il hakimiyyət edəcəyi və hər Şiəsindən min kişi doğulacağını bildirən hədisin təfsiri nədir?*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Möminlərin Əmiri Allahın bütün höccətləri deməkdir. Hər Şiədən min nəfərin doğulmasına gəldikdə, Şiə sizsiniz, çünki kimlər sizin vasitənlə hidayət olunursa, onları dünyaya gətirən siz olmuş olursunuz.*”

Əli Ğureyfi soruşdu: “*Allahın bütün höccətlərindən qəsdin Mehdilərdir?*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, Mehdilər.*”

Əli Ğureyfi İmamdan soruşdu: “*Quranın “Doğurdan da o, ən böyük (ələmətlərdəndir)”¹¹ ayəsində ən böyük əlamətlər Rəcət günü, Qaimin günü və Qiyamət günüdür?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu ayənin bunlarla heç bir əlaqəsi yoxdur.*”

Əli Ğureyfi soruşdu: “*Bir hədis var ki, Hüseyin (minhussalam) heç bir övladı olmayan Mehdinin zamanında qayıdacağını qeyd edir. Bu səhih hədisdir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, səhihdir, öz belindən, öz suyundan heç bir övladı olmayan kəs.*”

Beləliklə, Əli Ğureyfi İmamdan (*minhussalam*) soruşdu: “*Peyğəmbərlər xronoloji ardıcılıqla qayıdır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Xeyr, bu vacib deyil, bu inkarnasiyada peyğəmbərlərin qayıdışı xronoloji, bir-birinin ardınca və müəyyən bir sıra ilə deyil.*” Bəlkə də Adəm (*əleyhissalam*) bu dövrdə Yusifin (*əleyhissalam*) və ya İsanın (*əleyhissalam*) belindən gəlir.”

Əli Ğureyfi dedi: “*Onda buradan belə başa düşə bilərəm ki, bioloji əlaqələr sadəcə fiziki bədənələr üçündür. Ruhun bu bioloji münasibətlərlə heç bir əlaqəsi yoxdur. Onda, məsələn Yusif adi bir insanın soyundan, Hüseyin (minhussalam) da adi bir insanın soyundan gələ bilər? Yoxsa onlar bir Peyğəmbərin ya da bir İmamın soyundan gəlməlidirlər?*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Fiziki olaraq onlar adi və ya məsum olmayan bir insanın soyundan ola bilərlər.*”

Əli Ğureyfi dedi: “*Biz bilirik ki, Hüseyin (minhussalam) və İmamların (salam onlardandır) məqamı mənim bildiyimə görə, Mehdilərdən (onlara salam olsun) daha üstündür. Onda, əgər düz başa düşürəmsə, bu dövrdə Hüseyin (minhussalam) bu dəvətə sadəcə bir dəstəkçi və ya mömin olmaqdan daha böyük bir məqamda qayıtmalıdır.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Düz başa düşmüşəm oğlum, Hüseyin (əleyhissalam) Hüseyindir (əleyhissalam). Oğlum, sən dəqiq bir cavab əldə etmək istəyirsən və mən sənə bunu çatdırıb səni rahatladacağam. Mən Hüseyinəm, mən, cəddim Əli ibn Əbu Talibin (əleyhissalam) qılıncı olan Zülfüqarı (ikitərəfli kəsici qılınc) daşıyan Hüseyinəm və qılıncı müzəffər olanam, Ali-Mühəmmədin (onlara salam olsun), İmamların və Peyğəmbərlərin*

¹⁰ Əli Ğureyfi Əba Sadiqə (*minhussalam*) yaxın olan möminlərdən biridir.

¹¹ Quran, Surə 74 (Müddəssir), Ayə 35

(onlara salam olsun) intiqamını alanam. Mən nəbilərin, övliyaların və rəsulların qanının qisasını tələb edənəm. Bütün həmdlər bizi və sizi bununla şərafətləndirmiş aləmlərin Rəbbi olan Allahdır, buna (bu inancın və dəvətin bir parçası olmağa) böyük şansa sahib olanlardan başqa heç kim nail olmur.”

Hamımızın tükləri biz-biz oldu və ağladıq. Mən dedim: *“Allah şahiddir ki, illərdir Əhməd Əl-Həsənin (minhussalam) İmam Hüseyin (minhussalam) olduğuna inanırdım.”*

Və İmam Əhməd Əl-Həsən (minhussalam) mənə dedi: *“Oğlum, sən nənən Xədicə (ona və oğullarına salam olsun) kimi idin, bu dəvətə siz sərmayə qoydunuz, sən və pak qardaşların. Odur ki, böyük fəzilətə sahibsiniz və heç şübhəsiz Allah yaxşı işlər görənlərin mükafatını boşa çıxarmaz. Allah sənə xeyir bəxş etsin, sənin kimi oğlumun olmağı mənim üçün şərafətdir, mən sənənlə və pak övladlarınla fəxr edirəm. Məndən sənə daima və əbədi olaraq salam olsun, Allah səni xeyirli etsin.”*

Sonra Əli Ğureyfi soruşdu: *“Rəcət aləmi fiziki dünyadan fərqlidir yoxsa onlar bir və eyni şeydir və ya bir-birinə bağlıdır?”*

İmam (minhussalam) buyurdu: *“Rəcət aləmi bu dünya ilə eyni aləmdir. Hər dövrdə rəcət və ya qayıdış olub və bu dünyaya qayıdış dayanmayıb. Lakin məxsusən bu dövrdə o, xüsusi olacaq və bir daha heç vaxt təkrarlanmayacaq. Bu dövrdə nəbilər, rəsullar, vəsilər və pak kəslər hamısı burada (bu dünyada) bir yerə yığılıb. Bu, Allahın bizə söz verdiyi Vəd Edilmiş Dövrüdür.”*

Əli Ğureyfi soruşdu: *“Ağam, sən keçən 1200 ildə heç qayıtmısan?”*

O (minhussalam) buyurdu: *“Bu suala cavab verməyəcəyəm, üzrlü say oğlum.”*

Əli Ğureyfi soruşdu: *“Qiyamət günü 12-ci Mehdinin dövründən sonradır?”*

O (minhussalam) buyurdu: *“Tam olaraq hansı qiyamət gününü qəsd edirsən? Əgər insanların anladığı, Allahın bu kainatı və ya bu dünyanı siləcəyi bir gün olan böyük qiyamət gününü nəzərdə tutursansa, belə bir şey olmayacaq, hətta sən belindən milyon nəfər də gəlsə, bunu görməyəcək.”*

Əli Ğureyfi dedi: *“Onda böyük qiyamət günü və hesab günü nə deməkdir və bu qiyamət günü həmişə baş verir?”*

İmam Əhməd Əl-Həsən (minhussalam) buyurdu: *“Qiyamət günü axirətdədir, yəni sənin son inkarnasiyandan sonra. Hazırda biz hesablaşmadayıq.”*

Əli Ğureyfi dedi: *“İndi başa düşürəm ki, mən son inkarnasiyamdayam.”*

O (minhussalam) buyurdu: *“Sonra bədənin öləndə qiyamətə gedəcəksən, lakin bu kainatda həyat heç vaxt bitməyəcək.”*

Əli Ğureyfi soruşdu: *“Mən son inkarnasiyamdayam?”*

İmam Əhməd Əl-Həsən (minhussalam) buyurdu: *“Əgər daxilinə yaxşı baxsan, bunun cavabını biləcəksən.”*

Əli Ğureyfi dedi: *“Ağam, mən nəfsimdən bezmişəm və ondan naümidəm. Mən nəfsimdən yorulmuşam.”*

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Ümitsizlik həmişə şeytandan gəlir, Allah ona lənət eləsin.”

Əli Ğureyfi dedi: “Yəni nəfsimdən naümidəm, amma Allaha həmd olsun, Allahın rəhmətindən ümitsiz deyiləm. Onun rəhməti necə də böyükdür, hətta hal-hazırda Ona heyran qalırım.”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Özünü axtaranda səbrli ol və gözlə, və özünü təvazökarlıqla axtar. Özünü yüksəkdə axtarma, əksinə onu görmə diapazonu sahəsində axtar.”

Əli Ğureyfi bir də soruşdu: “Mənim başqa bir inkarnasiyam olacaq?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Sən bu dünyaya bir daha gəlməyəcəksən.”

Əli Ğureyfi dedi: “Buradan başa düşürəm ki, bu dünyadan başqa aləmlərdə başqa qayıdışlar və inkarnasiyalar var.”

O (*minhussalam*) buyurdu: “İnşallah.”

Əli Ğureyfi soruşdu: “Reinkarnasiyaya iman dinin sütunlarından bir sütündür?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Xeyr.”

Əli Ğureyfi dedi: “İblis bu inkarnasiyada öləcək və İblisin başqa inkarnasiyaları da olacaq?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İnşallah İblis bir daha qayıtmayacaq, onun sonu burada olacaq.”

Əli Ğureyfi dedi: “Bir hədisdə qeyd edilir ki, Mehдинin (ona və ailəsinə salam olsun) əshabı öz yataqlarından yoxa çıxacaqlar... bu bizim dövrümüzdə fiziki şəkildə baş verəcək?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Burada yataq həyat yoldaşı, övladlar və ailə deməkdir.”

Əli Ğureyfi dedi: “Bəs bu məsələ ailə və camaat üçün birdən-birə baş verəcək?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu hamı üçün, bütün möminlər üçün belə olmayacaq. Bu, bəzi möminlərə məxsus xüsusi bir vəzifədir, onların hamısı üçün yox.”

Əli Ğureyfi soruşdu: “Bəs bu elə olacaq ki, onlar anidən havada yoxa çıxacaqlar, yoxsa yoxa çıxmaqla səyahəti nəzərdə tutursan?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Səyahət etmək, buna əlavə olaraq bəlkə də onun anidən olmasıdır, yəni bu səyahət olacaq, lakin birdən-birə.”

Əli Ğureyfi dedi: “Əgər bir şəxsin inkarnasiyaları bitsə, bu onun imtahan olunması və yüksəlməsi üçün son şansı deməkdir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, belədir.”

Əli Ğureyfi dedi: “Onun qiyamət günü bundan sonradır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onun şəxsi qiyaməti.”

Əli Ğureyfi dedi: “Onda ölüm bu yerdə baş verir və ondan əvvəlki inkarnasiyalarda olan sadəcə vəfat idi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, o buradadır.”

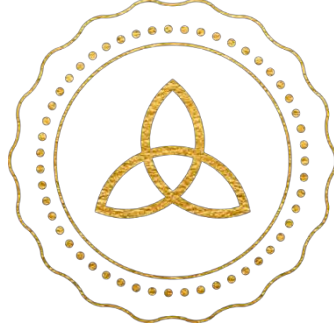
Sonra Əli Ğureyfi dedi: *“Onda İmam Sadiqin (minhussalam) “Həftüş-Şərif” kitabında insanın dəfələrlə və hər kəsin dəqiq olaraq bir neçə dəfə dünyaya gəlməsi və hər kəsin bütün inkarnasiyalardakı yaşadığı illərin cəminin digərlərinin yaşadığı illərin cəminə bərabər olması barədə olan şeyi demək mümkündür?”*

İmam Əhməd Əl-Həsən (minhussalam) buyurdu: *“Mən demişəm ki, “Həftüş-Şərif” kitabı bütün zamanların ən möhtəşəm kitablarından biridir, lakin onun içində az sayda təhrif var.”*

Əli Ğureyfi soruşdu: *“Bəs Buddist mətnlərində reinkarnasiya və Samsara haqqında yazılanlar necə, onlarda da həqiqət var? Və insan öz inkarnasiyalarını bitirərək yüksəlsə, yəni o yüksəlməyə davam etsə, bir mələk ola bilər?”*

İmam (minhussalam) buyurdu: *“Mələklər insan ola bilər, amma insanlar mələk ola bilməzlər.”*

İmam Əhməd Əl-Həsən (minhussalam) açıqladı ki, reinkarnasiya mövcud bir reallıqdır və bizim dinimizin bir parçasıdır. Və o açıqladı ki, insanlar zamanın başlanğıcından indiyə qədər reinkarnasiya etməkdədirlər. O açıqladı ki, rəcət və ya qayıdış məfhumu reinkarnasiya və inkarnasiyalar ilə eyni şeydir. O, İmam Sadiqin reinkarnasiya üzrə təlimlərindən ibarət qnostik sirli kitab olan Həftüş-Şərifə təsdiqlədi və onu bütün zamanların ən möhtəşəm kitablarından biri adlandırdı. İmam Əhməd Əl-Həsən (minhussalam) həmçinin öz inkarnasiyasını açıqladı və o, Hüseyin ibn Əlidir (minhussalam). O, həmçinin insanların inkarnasiyalarını bildiyini də göstərdi.

Bab 10

RUH KÖÇÜ

*Onlar cavab verdilər: “Bəziləri Vəftizçi Yəhya,
bəziləri İlya, bəziləri Yərəmya və ya Peyğəmbərlərdən
biri deyirlər.”*

Insanların ruh haqqında qəbul etdikləri ümumi inanc budur ki, hər bir insan ruhla doğulur və ruh ölənə qədər bir insanda qalır. Yalnız ölüm zamanı ruh bədəni tərk edir. Həqiqət budur ki, ruh insana doğulanda da, uşaqlıqda da, yetkinlikdə də, hətta qocalıqda da daxil ola bilər. Ruh insan bədənini onun ölümündən əvvəl də tərk edə bilər. Ruh insanı tərk edə bilər və insan bir neçə il, hətta onilliklər boyu sağ qalar. Qədim dövr insanları bunu bilirdilər. Ruh reinkarnasiya prosesi ilə bir bədəndən digərinə və ya köç prosesi ilə bədəndən bədənə keçə bilər. Oxucunun daha asan başa düşməsi üçün aşağıdakı terminləri izah edək:

1. **Reinkarnasiya:** Ruhun yeni bir insan bədənində yenidən doğulması.
2. **Ruh köçü:** Ruhun istər ölüm ilə, istər ölüm olmadan, doğuş prosesini yaşamadan bir insan bədənindən başqa bir yaşayan insana köçməsi.
3. **Məsx:** İnsan ruhunun heyvan olaraq yenidən doğulması.
4. **Rəsx:** İnsan ruhunun insandan süxur və ya daş kimi cansız əşyaya köçməsi.
5. **Fəsx:** İnsan ruhunun insandan bitkiyə və ya ağaca köçməsi.

Bu anlayışlar əsas axın Yəhudi-Xristian və İslami düşüncə məktəbləri tərəfindən geniş şəkildə rədd edilsə də, həmişə Peyğəmbərlərin təlimlərinin bir hissəsi olmuşdur. Bu anlayışlara Tövrat, İncil və Quranda və bu dinlərin Peyğəmbərlərinin rəvayətlərində asanlıqla rast gəlinir. Bu səmavi inancların hər birinin əsas ortodoks axını bu anlayışlara laqeyd yanaşsa da, onları minimuma endirsə və ya tamamilə rədd etsə də, onların daxilindəki bir çox qnostik məzhəblər bu fikirləri yaşatdılar.

İsanın reinkarnasiya, yaxud ruhun ölümdən sonra yeni bədənlərdə qayıtması, eləcə də ruh köçü anlayışlarına inandığına və bu anlayışları öyrətdiyinə dair İncildən sübutları burada sizə təqdim etməyi planlaşdırırıq. İsanın (*əleyhissalam*) ilk tərəfdarlarının, eləcə də o dövrdə yaşayan yəhudilərin reinkarnasiya və ruh köçü ideyalarına bələd olduqlarını və onlara inandıqlarını heç bir şübhə yeri qoymadan nümayiş etdirəcəyik. O dövrdə müəyyən fiqurların müxtəlif bədənlərdə qayıtmasına inam və gözlənti yəhudilər və Məsihin ilk davamçıları arasında geniş yayılmışdı. Əvvəlcə Matta kitabının 16-cı bölümünə baxaq: *İsa Filip Qeysəriyyəsi bölgəsinə gəldiyi zaman öz şagirdlərindən soruşdu: “Camaatın dediyinə görə İnsan Oğlu kimdir?” Onlar da dedilər: “Bəziləri Vəftizçi Yəhya, başqaları İlya, digərləri isə deyirlər ki, Yərəmya yaxud peyğəmbərlərdən biridir”. İsa onlara dedi: “Bəs siz nə deyirsiniz? Sizcə Mən kiməm?” Şimon Peter cavab verdi: “Sən var olan Allahın Oğlu Məsihsən.”*¹

Burada Yəhudilərin və Məsihin ilk ardıcıllarının Tövratda keçən peyğəmbərlərin qayıda biləcəyinə və qayıdacağına dair anlayışa sahib olduqları açıq şəkildə göstərilir. Çünki burada İsa davamçılarından soruşanda ki, insanlar (möminlər və ya mənim ardıcıllarım demir, sadəcə olaraq insanlar deyir) mənim kim olduğumu deyirlər, onlar bunun cavabında Vəftizçi Yəhya, İlya, Yərəmya və ya peyğəmbərlərdən biri olduğunu deyirlər. Bu, şübhəsiz ki, onların peyğəmbərlərin qayıdışına inandıqlarını sübut edir.

Burada xüsusilə maraqlısı budur ki, çəkilən adlar arasında Vəftizçi Yəhya da var. Digər iki ad - Yərəmya və İlya, hələ Məsih doğulmamışdan illər əvvəl vəfat etmiş və ya yoxa çıxmış peyğəmbərlər idi. Lakin, digər tərəfdən, Yəhya İsanın zamanında sağ idi. İsanı o vəftiz etdi və

¹ *Bibliya*, Matta, Bölüm 16, Pasaj 13-16

İsanın yetkinlik illərində öldü. Luka 1:26-38 pasajlarına əsasən Vəftizçi Yəhya ilə İsa arasındakı yaş fərqi təxminən 6 ay idi:

Elizavetin hamiləliyinin altıncı ayında mələk Cəbrayıl Allah tərəfindən Qalileyadakı Nazaret adlanan şəhərə, Davudun nəslindən olan Yusif adlı bir kişiye nişanlanan bakirə qızın yanına göndərildi. Həmin qızın adı Məryəm idi. Mələk onun yanına gəlib dedi: "Salam, ey lütfə nail olmuş qız! Rəbb sənindir." Məryəm bu sözlərdən tam lərzəyə gəldi və ürəyində bu salamın nə demək olduğu barədə düşünməyə başladı. Mələk ona dedi: "Qorxma, Məryəm, çünki sən Allahın lütfünə nail oldun. Sən hamilə olub bir oğul doğacaqsan. Onun adını İsa qoy. O, böyük olacaq və Haqq-Taalanın Oğlu adlanacaq. Rəbb Allah Ona atası Davudun taxtını verəcək. O, Yaqub nəslinin üzərində əbədi olaraq Padşah olacaq və Onun Padşahlığının sonu olmayacaq." Məryəm mələyə dedi: "Bu necə olacaq? Mən heç kişi üzvi görməmişəm". Mələk cavabında ona dedi: "Müqəddəs Ruh sənə üzərinə enəcək, Haqq-Taalanın qüdrəti üstünə kölgə salacaq. Buna görə də doğulacaq müqəddəs övlad Allahın oğlu adlanacaq. Bax qohumun Elizavetin də yaşlı vaxtında bətninə oğlan uşağı düşüb. Onu sonsuz adlandırırdılar, amma o artıq altı aydır ki, hamilədir. Çünki Allah üçün mümkün olmayan şey yoxdur." Onda Məryəm dedi: "Mən Rəbbin quluyam, qoy mənə sənə dediyin kimi olsun." Mələk onu tərk edib getdi.

İndi, Luka 3:21-22 pasajlarına əsasən, İsa vəftiz olunanda və ictimai olaraq dəvətinə başlayanda 30 yaşında idi. *"Bütün xalq vəftiz olunanda İsa da vəftiz olundu. O dua edərkən göy yarıldı, Müqəddəs Ruh bədənə göyərçin şəklində onun üzərinə endi. Göydən bir səda gəldi: "Sən mənim sevimli oğlumsan, səndən razıyam."* İsanın Yəhya tərəfindən vəftiz edilməsi İncildə vurğulanır və mühüm ictimai işarə rolunu oynayır. Bu, xəlifəlik məşəlinin Yəhyadan İsayə keçməsi idi. Yəhyaya iman edən və Yəhyanın davamçıları olan hər kəs Yəhyanın şəhadətindən əvvəl Allah tərəfindən İsanın Yəhyanın varisi təyin edilməsinə şahidlik edirlər. İsa da bu nöqtədə Müqəddəs Ruhu qəbul etdi və fəaliyyətinə başladı. Eyni ayinin Muhəmməd Peyğəmbərin *(ona və ailəsinə salam olsun)* vəfatından əvvəl Qədir-Xum hadisəsində də baş verdiyinə şahid oluruq. Bu, onun Əli ibn Əbu Talibi *(minhussalam)* öz ilahi Xəlifəsi təyin etdiyi zamandır.

Bu o deməkdir ki, Vəftizçi Yəhya tərəfdarları qarşısında son nitqini söylədikdən və vəsisi İsanı açıq şəkildə təyin etdikdən sonra, təxminən 30 yaşında həbs olundu və boynu vuruldu. Bu həm də o deməkdir ki, yəhudilər və Yəhya ilə İsanın ilk tərəfdarları ruhun ölü bir yetkin insandan diri bir yetkin insanın bədəninə köçməsinə inanırdılar. Adətən reinkarnasiyaya inananlar arasında ümumi anlayış budur ki, bir insan öldükdə yeni bədəndə körpə olaraq yenidən doğulur. Bu fikir o dövrdə yəhudilər üçün mütləq şərt deyildi. Çünki, "insanlar İsanın kim olduğunu deyirlər" sualına, şagirdlər "bəziləri Vəftizçi Yəhya deyirlər" deyər cavab verdilər. Beləliklə görüldüyü kimi, onlar Yəhyanın ruhunun öldükdən sonra İsanın bədəninə daxil ola biləcəyinə, İsanın surətində qayıda biləcəyinə və yeni bir bədəndə doğulmasını və böyüməsini gözləmədən başqa bədəndə yaşamağa davam edə biləcəyinə inanırdılar.

Bu, köçün və/və ya reinkarnasiyanın müzakirə edildiyi yeganə yer deyil, əgər Matta 11-ci bölüme baxsaq, İsanın Vəftizçi Yəhyanı İlyanın qayıdıışı və ya reinkarnasiyası olduğunu bəyan etdiyini görürük: *"Sizə doğrusunu deyirəm: qadınlardan doğulanlar arasında Vəftizçi Yəhyadan daha üstün olan meydana çıxmayıb. Amma Səməvi Padşahlıqda ən kiçik olan ondan üstündür. Vəftizçi Yəhyanın günlərindən indiyə qədər Səməvi Padşahlıq zorla alınır və zor işlədənlər onu*

alə keçirir. Çünki bütün Peyğəmbərlər və Qanun kəhanətləri öncədən bildirdilər. Əgər onu qəbul etmək istəyirsinizsə, gəlməli olan İlya odur. Qulağı olan eşitsin!”²

Beləliklə, aydın şəkildə görə bilirik ki, İsa da qayıdış və ya reinkarnasiya təliminə inanıb və bunu öyrədir. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) də Vəftizçi Yəhyanın İlyanın reinkarnasiyası olduğunu təsdiqlədi. İlyanın Vəftizçi Yəhya olduğuna dair başqa bir istinad, İncildə İsanın şəkil dəyişdirməsi səhnəsi zamanı edilir. İsa öz nurlu bədənini şagirdlərinə göstərir və onlar yalnız başları yuxarı səcdəyə qapanırlar. Budur, İsa öz nurlu bədənində dayanır və fiziki olaraq ölmüş iki peyğəmbər onu müşayiət edir: İlya və Musanın ruhları (*onlara salam olsun*).

Altı gündən sonra İsa özü ilə yalnız Peter, Yaqub və qardaşı Yəhyanı götürüb hündür bir dağa çıxdı. Onların qarşısında görünüşü dəyişdi. Üzü günəş kimi parladı və libası işıq kimi ağ oldu. O an Musa və İlya onlara göründü. Onlar İsa ilə söhbət edirdi. Peter sözə başlayıb İsaya dedi: “Ya Rəbb! Nə yaxşı ki biz buradayıq. Əgər istəyirsənsə, burada üç çardağ qurum – biri Sənin, biri Musa, biri də İlya üçün.” Peter hələ danışan zaman parlaq bir bulud onların üzərinə kölgə saldı. Budur, buluddan bir səs gəldi: “Bu mənim sevimli oğlumdur, ondan razıyam. Ona qulaq asın!” Şagirdlər bunu eşidəndə üzüstə yerə qapandılar və onları böyük dəhşət bürüdü. İsa gəlib onlara toxunaraq “Qalxın, qorxmayın!” dedi. Onlar da başlarını qaldıranda İsadən başqa kimsəni görmədilər. Dağdan enərkən İsa şagirdlərinə əmr etdi: “İnsan Oğlu ölülər arasından dirilənə qədər gördüyünüzü heç kimə söyləməyin.” Şagirdlər Ondən soruşdular: “Elə isə, niyə ilahiyyatçılar deyirlər ki, əvvəlcə İlya gəlməlidir?” İsa onlara cavab verdi: “Düzdür, İlya gəlib hər şeyi yoluna qoymalıdır. Lakin sizə deyirəm: artıq İlya gəldi və onu tanımadılar. Lakin nə istədilsə, onun başına gətirdilər. Eyni cür insanoğlu da onların əlindən əzab çəkəcək.” Şagirdlər o zaman başa düşdülər ki, İsa onlara bu sözləri Vəftizçi Yəhya haqqında söyləyirdi.³

Beləliklə, ikinci dəfə, Matta 17-də görürük ki, İsa Yəhyanın İlyanın qayıdışı olduğunu bəyan edir, həmçinin İlya və Musanın ruhlarının şagirdlərə görünməsi də mövcuddur. Beləliklə, asanlıqla belə nəticəyə gələ bilirik ki, İlya və Musanın ruhları İsa və onun şagirdləri ilə birlikdə gəzir və ondan öyrənirdilər.

Yeddinci Əhdin sahibi və Hüseyin (*minhussalam*) reinkarnasiyası olan İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bu dövrdə tarix boyu hər hansı digər peyğəmbərdən daha mühüm rol oynayır. Əslində bütün Peyğəmbərlər və İmamlar bu çağda ona dəstək olmaq üçün qayıtmağın həsrətində olublar. Bir rəvayətdə Əbi Əbdilləhdən (*minhussalam*) soruşuldu:

“Və Kitabda İsmaili də xatırla. O, həmişə vədinə sadıq mürsəl bir nəbi idi.” “Məgər bu ayə İbrahimin oğlu İsmail (əleyhissalam) haqqında deyildi? Çünki camaat bunun İbrahimin oğlu İsmail barədə olduğunu iddia edir.” İmam (əleyhissalam) buyurdu: “Həqiqətən, İsmail İbrahimdən əvvəl vəfat etdi. İbrahim Allahın Höccəti, Qaim, şəriət sahibi idi. Elə isə İsmaili kimə göndərəcəkdə?” Ona dedilər: “Sənə fəda olum, bəs ayə kimin barəsindədir?” O (əleyhissalam) cavab verdi: “Bu, Hizgil peyğəmbərin oğlu İsmail haqqındadır ki, Allah onu öz qövminə göndərdi. Onlar onu təkzib etdilər, qətlə yetirdilər və üzünün dərisini soydular. Buna görə də Allah ondan ötrü qəzəbləndi və

² Bibliya, Matta, Bölüm 16, Pasaj 13-16

³ Bibliya, Matta, Bölüm 17, Pasaj 1-13

əzab mələyi olan Sətatili onun yanına göndərdi və o dedi: “Ey İsmail, mən əzab mələyi Sətatiləm, İzzət sahibi Rəbb məni sənin yanına göndərdi ki, istədiyən hər növ əzab ilə qövmünə əzab verim.” İsmail dedi: “Mənim buna ehtiyacım yoxdur, ey Sətatil!” Allah ona vəhy etdi və dedi: “Ey İsmail, bəs sən nəyə ehtiyacın var?” İsmail dedi: “Ey Rəbbim, sən bizdən əhd-peyman almısan ki, sən Rəbsən, Muhəmməd sən elçindir, onun vəsiləri də xilafət və vilayət sahibidirlər. Sən öz məxluqatına peyğəmbərlərindən sonra ümmətinin Hüseyin ibn Əliyə (əleyhissalam) nə edəcəyini xəbər vermişən. Və Sən Hüseyinə söz verdin ki, o, bu dünyada qayıdacaq və ona bunu edənlərin hamısından öz əlləri ilə qisas alacaq. Ya Rəbb, mənim istəyim budur ki, Hüseyini qaytardığın kimi məni də bu dünyada qaytarasan, mən də mənə bunu edənlərin hamısından qisas ala bilim.” Beləliklə, Allah İsmail ibn Hizgilə vəd etdi ki, o, Hüseyin ibn Əli (əleyhissalam) ilə birgə rəcət edəcək.”⁴

İsmailin Hüseyinlə (*minhussalam*) qayıtma arzusu bütün peyğəmbərlərin və salehlərin arzusu idi. Şübhəsiz ki, onların hamısına Allah bu arzunu bəxş etmişdi. Əbi Əbdillahi (*minhussalam*) buyurdu: *“Hüseyin (əleyhissalam) onunla birlikdə öldürülən əshabi ilə birlikdə zühur edəcək və Musa ibn İmran ilə göndərilmiş yetmiş peyğəmbər də onunla birgə olacaq. Qaim (əleyhissalam) onu Hüseyinə təhvil verəcək və Hüseyin də Qaimi yuyub, kəfənləyib qəbrinə qoyacaq.”*⁵ Başqa bir yerdə İmam Sadiqdən (*minhussalam*) soruşdular: *“Qaim doğulubmu?” Cavab verdi: “Xeyr, əgər onunla birgə olmaq fürsətim olsa, ömrümün sonuna qədər ona xidmət edərəm.”*⁶ Bu mövzuda rəvayətlər çoxdur. Aydındır ki, hər Peyğəmbərin və İmamın arzusu idi ki, Qaimlə birlikdə qayıtsın, çünki o, bütün peyğəmbərlərin və salehlərin söylərinin zirvəsi olan, yer üzündə Allahın Hakimiyyətini, İlahi Ədalət Dövlətini və Ədn cənnətində qayıdışı bərqərar edir.

Əgər Musa və İlyanın ruhları İsa Məsihlə birlikdə səfər edir, ondan öyrənir və onu dinləyirdisə, onda onlar bütün peyğəmbərlərin və salehlərin ruhları ilə birlikdə Hüseyinin (*minhussalam*) rəcəti olan İmam Əhməd Əl-Həsənlə (*minhussalam*) birgə onun yer üzündə zühur etdiyi gündən bəri səfərdədirlər. İmama (*minhussalam*) xidmət etmək üçün istifadə edə biləcəkləri fiziki bir bədənə köçmə fürsətini gözləyərək onu izləyirdilər. Onun iradəsi və əmri ilə bu pak ruhlar və mələklər İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) ətrafında olan bədənlərə daxil olurlar. Beləliklə, bir çox insan peyğəmbərlərin və mələklərin reinkarnasiyasıdır. Lakin fiziki doğumla deyil, əksinə ruhani cəhətdən imanla “yenidən doğulduqları” və onlara bir ruh nazil olduğu üçün. Bu fikir ümumi cəmiyyətə yad gəlsə də, əsrlər boyu diqqətlə qorunan yəhudi rabbiləri və Qnostik Xristian çevrələri bu həqiqətləri bilir və öz tələbələrinə öyrədirdilər. Rəbbi İshaq Luriya bir dəfə öyrətmişdi ki, Yusif yetkinlik çağında öz ruhunu, ona nazil olan Enokun ruhunu qəbul etmişdir.

Rəbbi dedi: “Bu, “Onu Yusifə eidut [şəhadət] olaraq təyin etdi...” (cümləsinin) (Zəbur 81:5) – deyildiyi kimi, Yusif Enokun “eidie” [Şahidim] adlanan neşəmasını (ruhunu) almağa layiq olandan bəri sirridir. Buna görə də Yusif “yafeh to’ar” [yaraşlıq] idi. (Yaradılış 39:6). Çünki o, Uca Atzilutun neşəmasınının kandarından ona gələn Adəmin yafyo-suna [gözəlliyinə] layiq idi. Bununla belə, Yusif “iki ilin sonu” gecəsinə qədər (Yaradılış. 41:1). Həbsxanadan çıxmağa qərar verilənə qədər buna layiq olmadı – elə

⁴ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 53, səh.105

⁵ *Müxtəsər Bəsairud-Dərəcat*, Həsən ibn Süleyman Əl-Hilli, səh.48

⁶ *Əl-Ğeybə*, Muhəmməd ibn İbrahim Numani, cild 1, səh. 250

həmin gün o, əzəmət sahibi oldu. Belə yazılmışdır: “Misir torpağına gedəndə [O, bunu Yehosifə şəhadət olaraq təyin etdi].” (Zəbur 81:6). Əvvəlki bölümlərdə dediklərimizi xatırlayanda bunu başa düşmək olur ki, insan gecə yatarkən ona ruuq və ya neşama daxil olur. Müdriklərin nə dediyini “[Misir torpağına gedərkən onu Yehosifə şəhadət olaraq təyin etdi] mən bilmədiyim bir dil eşitdiyim zaman” ayəsinə əsaslanaraq başa düşə bilərsiniz. (Zəbur 81:6). Həmin gecə Cəbrail gəldi və ona yetmiş dil öyrətdi. (Sotah 36b). Əslində baş verən bu idi ki, yetmiş millətin vəziri, onların yetmiş dilini bilən Enokun/Metatronun neşaması həmin gecə ona daxil oldu və o, dərhal yetmiş dili bildi.”⁷

Eyni şəkildə, sübut etdiyimiz kimi, Məsihin dövründəki insanlar bilirdilər ki, ruhlar istənilən vaxt bir insana daxil ola bildiyi və hətta yenicə vəfat etmiş Vəftizçi Yəhyanın ruhunun İsayə daxil olduğunu düşündükləri kimi, ruh canlı insanın bədənini mütləq fiziki ölüm olmadan istənilən vaxt tərək edə bilər. Lakin bu halda ölüm ruhani ölüm olur. Hətta həyatı boyu ruhunu itirən və fiziki olaraq sağ qalan insanlardan örnəklər var. Gəlin Bibliyada Şaulun hekayəsinə baxaq:

Sonra Yesseydən soruşdu: «Oğlanlarının hamısı budur?» Yessey cavab verdi: «Lap kiçiyi də var, odur, qoyun otarır». Şamuel Yesseyə dedi: «Bir nəfər göndər, qoy o da buraya gəlsin. Çünki o buraya gəlməsə, biz süfrəyə oturmayaçağıq» Yessey adam göndərərək onu içəri gətirdi. Oğlan alyanaq, gözləri gözəl, üzü göyçək idi. Rəbb Şamuelə dedi: «Dur, onu məsh et, çünki seçilmiş budur». Şamuel yağ buynuzunu götürüb qardaşları arasında onu məsh etdi və o gündən başlayaraq Davudun üzərinə Rəbbin Ruhunu qüvvə ilə endi. Sonra Şamuel qalxıb Ramaya getdi. Rəbbin Ruhunu Şauldan ayrıldıqdan sonra Rəbbin izni ilə şər bir ruh ona əzab verirdi. Şaulun əyanları ona belə dedilər: «Budur, indi Allahın izni ilə şər bir ruh sənə əziyyət verir. Ey ağamız, qarşında olan qullarına əmr et ki, yaxşı çəng çalan bir adam axtarsınlar. Allahın izni ilə şər ruh sənə üstünə gələndə zaman o, lıra çalar, sən də ruhlanarsan». Şaul əyanlarına dedi: «Elə isə mənim üçün yaxşı çəng çalan bir adam tapıb yanıma gətirin». Gənc əyanlardan biri cavab verdi: «Mən görmüşəm ki, Bet-Lexemli Yesseyin oğlu yaxşı çəng çalır. O, igid, cəsur döyüşçü, müdriklə danışan, yaraşılıq bir oğlandır və Rəbb onunladır». Şaul Yesseyin yanına qasidlər göndərərək dedi: «Qoyunotaran oğlun Davudu mənim yanıma göndər». Yessey bir eşşəyə çörək, bir tuluq şərab, bir oğlaq yüklədi və oğlu Davudun əli ilə Şaula göndərdi. Davud Şaulun yanına gəldi və onun qulluğunda durdu. Davud Şaulun çox xoşuna gəldi və onu öz silahdarı etdi. Sonra Şaul Yesseyin yanına adam göndərərək dedi: «Rica edirəm, qoy Davud yanımda qalsın, çünki o, gözümdə lütf tapıb». Hər dəfə Allahın izni ilə Şaula şər ruh gələndə zaman Davud lirasını götürüb çalar, Şaul sakitləşər, yaxşı olar və şər ruh ondan ayrılardı.⁸

Tövrətdə Allah Şaulu padşah təyin etmişdi və o, Allahdan olan yaxşı bir ruha sahib idi. Bəzi hallarda Şaulun günahlarına görə, Allahdan olan yaxşı ruh onu tərək edir və onun yerinə ona əzab verəcək şər ruh ilə əvəz olunurdu. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bizə öyrədir ki, müqəddəs ruhlar və ya (ümumiyyətlə) ruhlar insana onu qəbul etməyə layiq olduqda nazil olur və hər kəs ruhla doğulmur. Əlavə olaraq, yaxşı ruha sahib olan insan layiqincə hərəkət etməsə, bəzi hallarda yaxşı ruh o insanı tərək edər və şər ruh onun yerinə keçər. Bir

⁷ *Yusifin Ruhunu*, Rabbi İshaq Luriya, Reinkarnasiyaların Qapısı, Fəsil 31, Bölüm 7b

⁸ *Bibliya*, 1 Şamuel, Bölüm 16, Pasaj 11-23

insanın yaxşı ruhunu itirməsinə başqa bir nümunə Şimşonun hadisəsidir. Gəlin “Hakimlər”in 16-cı bölümünə baxaq:

Dilalə görəndə ki, Şimşon ürəyini ona açdı, dərhal Filişt hakimlərini çağırtdırıb dedi: «Gəlin, bu dəfə o, ürəyini mənə açdı». Filişt hakimləri pulu götürüb onun yanına gəldilər. Qız Şimşonu dizinin üstündə yatırdı, sonra adamını çağırıb onun yeddi hörüyünü kəsdi. Bundan sonra qız Şimşona üstün gəlməyə başladı, çünki o, get-gedə gücünü itirirdi. Qız: “Filiştilər üstünə gəlir, Şimşon!”- deyə onu səslədi. Şimşon yuxudan oyanıb: “Yenə əvvəlki tək sıçrayıb çıxaram!”- deyə fikirləşdi. Amma o bilmirdi ki, Yehova artıq onu tərk edib. Filiştilər onu tutub gözlərini çıxartdılar, Qəzzəyə gətirdilər və mis qandallarla qandalladılar. Şimşon zindanda dəyirman daşı hərlədirdi.⁹

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bütün nailiyyətlərin və bəxtin yaxşı ruhdan gəldiyini buyurur. Elə qoruyan da, yönləndirən də, bəxt verən də odur. O olmadan adamın bütün nailiyyət və nemətləri əlindən alınar və o şəxs çox əziyyət çəkər. Biz Hakimlər Kitabında Şimşonun başına gələnlərin məhz belə olduğunu görürük. Şimşon günahkar şəhvətinə görə ruhunu itirdi. Lakin sonradan şəhid olduğu anda qısa müddətlik ruhu geri qaytarıldı. Amma digərləri onun qədər şanslı deyildi. Bəlam ibn Baura Bibliyada və Quranda adı keçən bir peyğəmbər idi. Allah ona İsrailə xeyir-dua verməyi tapşırırdı və o, Allah qatından olan bir ruha sahib idi. Saylar, 24-cü bölümde deyilir: *“Bəlam gözlərini qaldırdı və İsraili qəbilələrinə görə yerləşmiş görəndə ona Allahın Ruhunu nazil oldu.”*¹⁰ Halbuki, Quran açıq-aydın bildirir ki, o, Allahın sözlərini və əmrlərini tərk etdiyi üçün ruhunu itirdi və yaxşı ruh şər olan şeytani bir ruh ilə əvəz olundu: *“Onlara, ayələrimizi verdiyimiz halda onlardan imtina edən kimsənin xəbərini də oxu. Beləliklə şeytan onu özünə tabe etmiş və o da haqq yoldan azanlardan olmuşdu.”*¹¹ Yaxşı ruhlar insanlara onları qəbul etmək tutumuna sahib olduqda verilir. Onlar bu imtiyazı qazandıqdan sonra onları qoruyub saxlamaq üçün çox səy göstərməlidirlər. Əgər ruhlarını qoruyub saxlaya bilməsələr, o onları tərk edər.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bir gün mənə dedi: *“Bilirsənmi nə qədər Nəbi və Rəsul olub ki, az qala silinib peyğəmbərlər siyahısından çıxarılaçaq?”*

Mən dedim: “313?”

O (*minhussalam*) dedi: *“Bəli, Musa və Yaqub da onlardan biri idi və ömrünün sonunda Muhəmməd də.”*

İmam (*minhussalam*) daha sonra açıqladı ki, yüzlərlə peyğəmbər uğursuzluğa düşər olub, dəyişdirilib və ruhlarını itiriblər. Bu səbəbdən, hətta Əmirəl-Möminin Əli (*minhussalam*) də son ana qədər özünü zəmanət altına ala bilmirdi. Nəhayət, o, ölümcül zərbə ilə vuruldu və dedi: *“Kəbənin Rəbbinə and olsun qalib gəldim!”* Bundan əvvəl o, Allah qatındakı halından əmin deyildi.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bir gün mənə dedi: *“Bəlam ibn Baura səninlə birgə olan bütün peyğəmbərlərdən üstün idi. Bəs onun halı necə oldu? Onun sonu səfalətdən başqa*

⁹ Bibliya, Hakimlər, Bölüm 16, Pasaj 18-21

¹⁰ Bibliya, Saylar, Bölüm 24, Pasaj 2

¹¹ Quran, Surə 7 (Əraf), Ayə 175

bir şey olmadı. Ruh ona ən müvafiq, ən yaxın adama gedir. Sənə bir nümunə verəcəyəm: Sənin 1950-ci il model və 1990-cı il model avtomobilin var, hansı daha yaxşıdır?”

Mən dedim: “1990.”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Amma sən 2018-ci ildəsən.*”

Mən dedim: “*1950-ci il model daha bahalıdır.*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Söhbət nəyin bahalı olmasından getmir. Biz reallıqdan olduğu kimi danışırıq. 1950 və 1990-cı il modelin var və sən 2018-ci ildəsən. Maddi imkanına görə sənin üçün əlçatan olan bu iki avtomobildir, amma əslində daha yaxşısı müasir olanı var. Hazırda bizdə də vəziyyət belədir, ən yaxşısı hələ dəvətə gəlməyib və indi bizim üçün əlçatan budur.*”

Mən dedim: “*Yəni, daha yaxşı bir insan dəvətə gəlsə, bu o deməkdir ki, bu və ya digər peyğəmbərin ruhu daha yaxşı olan o şəxsə gedir?”*

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Bir şərtlə, əgər o, bu ruhu qorumasa və nəfsini tərbiyə etməsə, onda bəli, gedər. Amma pisliyi əmr edən nəfsi ilə vuruşsa, əlbəttə ki, o qalacaq. Allah adildir, haqdır.*”

Mən dedim: “*Bəs əgər gələcəkdə məndən üstün olan “Abdullah” adlı bir Misirli gəlib dəvətə daxil olsa, sən də onu sevsən və mən səhv etmiş olsam və ya əvvəlki kimi səni yormuş olsam, onda necə?”*

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Əziz oğlum, sən nə etmişən ki mən də sənə nə isə edim? Oğlum, mən səni tərbiyə edirəm, öyrədirəm, amma səndən vaz keçməyə gəldikdə, əlsa. Özünü digər insanlarla müqayisə etmə.*”

Mən dedim: “*Yəni nə olur olsun, məndən heç vaxt vaz keçməyəcəksən? Söz verirsənmi, ey Allah Rəsulunun oğlu?”*

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Sən Allahdan vaz keçmədikcə, mən səndən əsla, əsla, əsla vaz keçməyəcəyəm.*”

Mən soruşdum: “*Allahdan vaz keçmək” nədir? Mürtədlik? Qəsdən küfr?”*

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Rəhməti itirmək. Rəhmət nədir?”*

Mən dedim: “*Bəli.*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Əhlibeyt (salam onlardandır). Əhlibeyt (salam onlardandır) kimdir? Uca Allah. Nə qədər ki, Allahlasan, heç nədən qorxma. Mən tam əminliklə bilirəm ki, sən Allahın və Onun Əhlibeytinin məhəbbətində tamamilə ərimisən, buna tam, həqiqi və qəti əminliyim var.*”

Mən dedim: “*Bəzən qorxuram ki, səhv etsəm, məni tərək edərsən.*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu yalnızdır oğlum, belə düşünmə, səhvini etiraf etmək bir fəzilətdir. İnsan öz səhvini etiraf etdikdə, Uca Allah onu bağışlayır. Lakin bu səhv qəsdən olmamalıdır. Yəni onun, bu səhvi etmək niyyəti yox idi. Əgər kimsə qəsdən səhv edir və gəlib bunu etiraf edərsə, buna münafiqlik deyilir, bunu bilirsən. Oğlum, bunu sənə yalnız bu səbəbdən deyirəm ki, ətrafındakılara bu düşüncə tərzini öyrədə biləsən.*”

Mən dedim: “*Amma bir xahişim var ata, məni əsla dəyişdirmə və tərək etmə.*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Sən ancaq bir şərtlə dəyişdirilərsən, əgər Atam və Mövlam Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun) məni dəyişdirsə və əgər Muhəmməd bin Həsən (ona və ailəsinə salam olsun) özü dəyişdirilsə. Sadəcə onda sənə zəmanət verə bilmərəm. Bizim dəyişdirilməyimiz isə qeyri-mümkündür. Əgər fərqli fikrin varsa, de.”

Bab 11

RUH AİLƏSİ

*Əhməd Əl-Həsən buyurdu: “Muhəmmədi ruh özünü
öz eyni kopyası olan digər bir əkiz ruh olaraq
kopyalaya bilir”*

Həftül-Şərifdə İmam Cəfər Sadiq (*minhussalam*) buyurub: *“Həqiqətən də Allah kölgələrdə ruhlar arasında seçim etdi və sonra onları bədənlərə yerləşdirdi. Bizim Qaimimiz qiyam etsə, Allahın kölgələrdə onun üçün seçdiyi qardaşını ona varis edəcək, fiziki doğuşdan olan qardaşını yox. Onu bundan tanı. Kim (bu cür) tanısın, onda onun üçün əlavə dəlilə ehtiyac qalmaz.”*¹ Yeddinci Əhdin özü ilə gətirdiyi ən böyük məsələlərdən və əlamətlərdən biri ruh məsələsidir. Ailəvi bağların ruhlar aləminə əsasən yenidən təşkili ilə yanaşı, Yeddinci Əhdə tətbiq edilən şəriət də ruhlar aləminə əsaslanır. İsa (*əleyhissalam*) da gələcəkdə tətbiq ediləcək bu ruh ailəsi mövzusunə toxunmuşdu. İncildə deyilir:

*İsa camaatla söhbət edəndə anası və qardaşları bayırda durub onunla danışmaq istəyirdilər. Bir nəfər İsayə dedi: “Anan və qardaşların bayırda dayanıb səninlə danışmaq istəyirlər”. İsa bu sözü söyləyəndə cavab verib dedi: “Mənim anam və qardaşlarım kimlərdir?” Əlini şagirdlərinə doğru uzadaraq dedi: “Mənim anam və qardaşlarım bunlardır. Çünki kim göylərdəki Atamın iradəsini yerinə yetirirsə, Mənim qardaşım, bacım və anam odur.”*²

1400 il bundan əvvəl Quranda həqiqi ailə bağlarının bioloji əlaqələrə yox, imana əsaslandığı açıqlanmışdı. Çünki Allah buyurub ki: *“Möminlər həqiqətən də qardaşdırlar.”*³ İmam Əli (*minhussalam*) da buyurub ki: *“İki həqiqi dost fərqli bədənlərdə olan tək ruhdur.”*⁴ Və Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) İslamın başlanğıcında səhabələr arasında qardaşlıq sistemini quranda ailə bağlarının bu yeni sisteminin əsasını qoydu. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) **mühacirlər** və **ənsarlar**⁵ arasında qardaşlıq əhdi bağladı və hər birinin öz qardaşına kömək etməsini vacib etdi, o həddə ki, iki yeni qardaş bir-birinin varisi ola bilirdi. Lakin bu şərt sonradan Allahın *“Qan qohumları Allahın Kitabına görə bir-birlərinə möminlərdən və mühacirlərdən daha yaxındırlar.”*⁶ sözü ilə nəsx edildi və Qaimin dövrünə, Yeddinci Əhdə qədər təxirə salındı.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) Misirin Bədr səmtində yerləşən evin qarşısındakı binalara və orada yaşayan camaata işarə edərək mənə dedi: *“Oğul, buradakı camaatı görürsən?”*

Mən dedim: *“Bəli.”*

O (*minhussalam*) buyurdu: *“Bundan otuz il sonra kimsə gəlib onlara qan qardaşınla və ya bacınla evlənməyin haram olduğunu desə, Allaha and olsun onlar onu daşa tutacaqlar.”*

Mən dedim: *“Onda İbrahim və Sarada, Enok və İsisdə və Adəmin övladlarında olduğu kimi qan bacı-qardaş evliliyi icazəli olacaq?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, icazəli olmayan ruh aləmindən olan qardaş ilə bacının evlənməsidir.”*

Mən soruşdum: *“Onda ruh aləmindən ailə üzvləri bir-birlərinə məhrəmdir?”*

¹ *Həftü-Şərif*, Müfəzzəl ibn Ömər, Bab 66, səh.129

² *Bibliya*, Matta, Bölüm 12, Pasaj 46-50

³ *Quran*, Surə 49 (Hucurat), Ayə 10

⁴ *Mizanul-Hikmət*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 2, səh.1582

⁵ Mühacirlər Məkkədən Mədinəyə hicrət edən erkən müsəlmanlar, ənsarlar isə Allah Rəsulunu dəstəkləmiş Mədinə camaatıdır.

⁶ *Quran*, Surə 33 (Əhzab), Ayə 6

İmam (*minhussalam*) cavabladı: “Bəli.”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Ruh aləmində bir soy ağacı var və gələcəkdə onun bir hissəsini sənə yayımladacağam.*”

Bir dəfə Şeyx Əbdül Səttar Kazimi İmam Əhməd Əl-Həsəndən soruşdu: “*Həqiqətən də Fatiməyə “atasının anası” künyəsi verilib*⁷ *hədisinin mənası nədir?*”

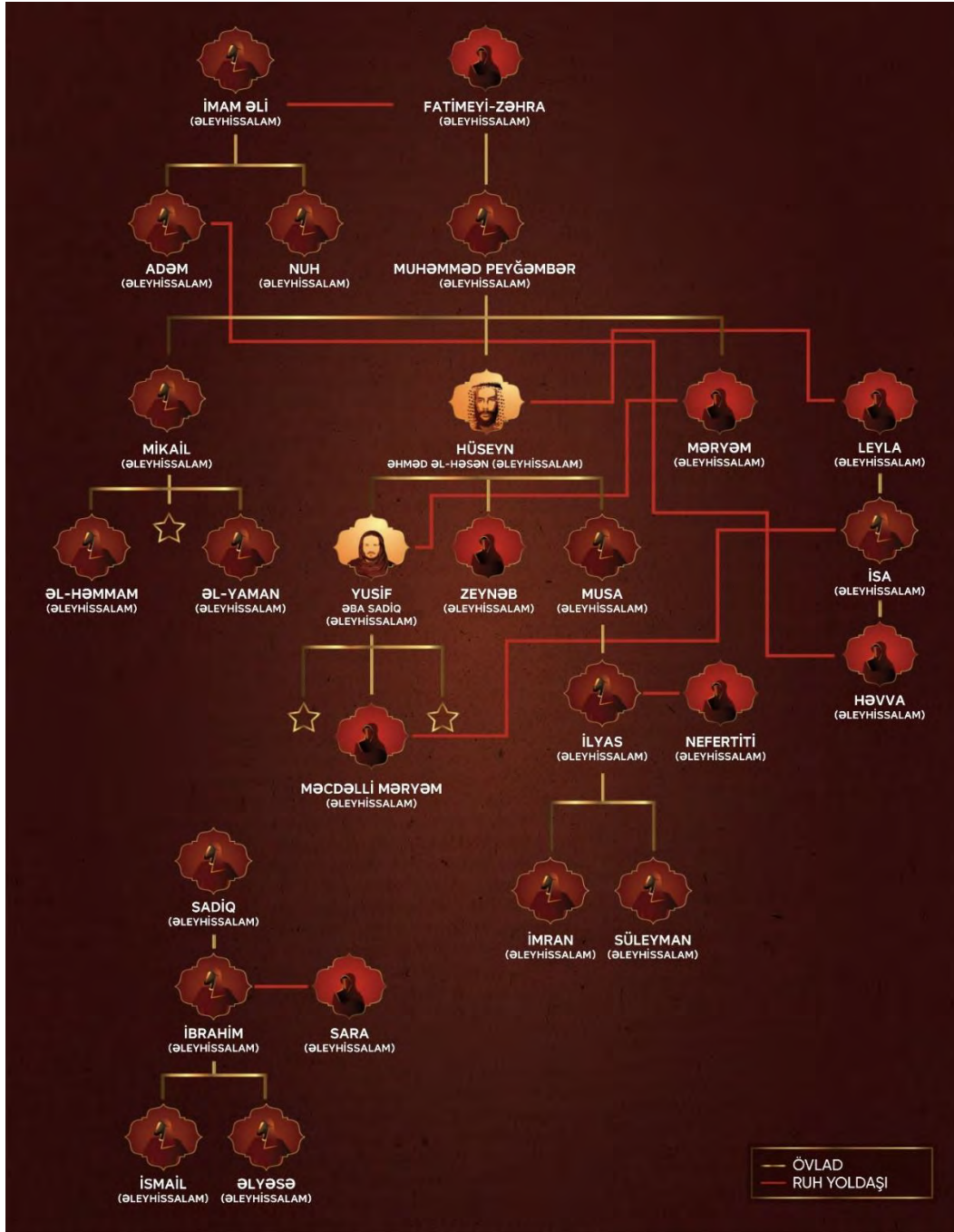
İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu o deməkdir ki, Fatimeyi-Zəhra ruh aləmində Muhəmmədin anasıdır.*”

Bu babda Ali-Muhəmmədin və peyğəmbərlərin ruh soy ağacının kiçik bir hissəsi əlavə edilib (Şəkil 1). Biz görürük ki, İmam Əli və Fatimeyi-Zəhra ağacın bünövrəsindədir. İmam Əlinin (*minhussalam*) Adəm (*əleyhissalam*) və Nuh (*əleyhissalam*) da daxil olmaqla bir neçə övladı var. İmam Əli və Fatimeyi-Zəhra ruh yoldaşlarıdır. Muhəmməd Peyğəmbərin ruh aləmində Mikail, Hüseyin və Məsihin anası Məryəm də daxil olmaqla bir neçə övladı var. Hüseyinin üç övladı var: Yusif, Musa və Zeynəb. Mikailin Əl-Hammam və Əl-Yaman da daxil olmaqla üç övladı var. Hüseyinin ruh yoldaşı Xanım Leyla ruh aləmində İsanın anasıdır, İsa da Adəmin ruh yoldaşı olan Həvvanın atasıdır. İsanın ruh yoldaşı Məcdəlli Məryəmdir. Musanın da övladları var, onlardan biri Nefertitinin ruh yoldaşı və İmran ilə Süleymanın atası olan İlyasdır. Məsihin anası Məryəmin ruh yoldaşı olan Yusifin üç övladı var, onlardan biri Məcdəlli Məryəmdir. Sadiqin də övladları var, onlardan biri Saranın ruh yoldaşı və İsmail ilə Əlyəsənin atası olan İbrahimdir. Beləliklə, gördüyünüz kimi, ruhların soy ağacı dünyadakı bioloji ailələrdən fərqli təşkil olunur. Bu sadəcə bu kitaba daxil edilməyəcək qədər böyük olan ruh soy ağacının kiçik bir nümunəsidir və onun bütövlükdə açıqlanmasının hələ zamanı deyil.

---

⁷ *Əl-Xəsis Əl-Fatimiyyə*, Şeyx Muhəmməd Baqir əl-Kəcuri, cild 1, səh.126

Şəkil 1: Ruh Soy Ağacı

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “Mövlam, sənin kərəmin məni doymayıb başqa bir sual verməyə vadar edir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Buyur əzizim.”

Mən dedim: “Bu fiziki dünyada kişilər öz oğullarına çox düşkün olurlar. Bəs ruh aləmində ata ilə oğul arasındakı münasibət necədir? Daha güclüdür?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Fizikidə olduğundan az deyil, əksinə daha güclü və daha yaxşıdır.”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ruhların necə başqa ruhları törətdiyini izah etmək üçün belə buyurdu: *“Hər ruhun anası olmur, amma hər ruhun atası var, çünki qadınlar kişilərdən yaradılıblar. Bu fiziki dünyada hər insanın bir atası olduğu kimi, hər ruhun da bir atası var. Və fiziki dünyadakı atanın ruh aləmindəki ata olması vacib deyil, çünki hər ruhun bir atası var və biz bu dünyaya dəfələrlə gəlmişik. Hər inkarnasiyada ata-anamız və bacı-qardaşlarımız fərqli olur. Bu, onunla Qaimi tanıyacağımız əlamət və onun kim olduğu ilə bağlı mütləq dəlildir, çünki İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: “Həqiqətən də Allah kölgələrdə ruhlar arasında seçim etdi və sonra onları bədənələrə yerləşdirdi. Bizim Qaimimiz qiyam edərsə, Allahın kölgələrdə onun üçün seçdiyi qardaşını ona varis edəcək, fiziki doğuşdan olan qardaşını yox. Onu bundan tanı. Kim (bu cür) tanısın, onda onun üçün əlavə dəlilə ehtiyac qalmaz.” Biz də bu iddia ilə gəldik və Ali-Mühəmmədin Qaimi artıq bunu hamıya qarşı dəlil olaraq istifadə edir. Və sizin ruh aləmindən olan həqiqi atalarınızı və həqiqi bacı-qardaşlarınızı tanıyan da odur.”*

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) daha sonra buyurdu: *“Və oğlum, sənə ruhla bağlı mühüm bir məlumat vermək istəyirəm. Mühəmmədi ruh özünü öz eyni kopyası olan digər bir əkiz ruha kopyalaya bilir. Ümid edirəm bunu başa düşürsən.”*⁸

Mən dedim: *“Mühəmməd və Əli kimi?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, və sadəcə bir dəfə deyil, əksinə bəzən dəfələrlə.”*

Mən dedim: *“Onda Mehdilər İmamların ruhları və ya onların ruhlarının əkiz kopyalarıdır.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Allaha həmd olsun, əhsən oğlum.”*

Mən dedim: *“Onda bəzi Mehdilər İmamlardır, bəziləri isə yox, amma İmamlardan olmayanlar İmamların əkiz kopyalarıdır.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Əhsən! Bəli.”*

Mən dedim: *“Onda, ey atam. Sən İmam Hüseyin (*minhussalam*) və mən bir kopyayam, bəs mən kimin kopyasıyam?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“İmam Hüseyinin.”*

Bir gün mən İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: *“Atacan, on dörd məsumdan (Mühəmməd, Fatimə və 12 İmam) niyə dördünün adı Mühəmməd, dördünün də adı Əlidir?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bilmirsən? Yoxsa bilirsən amma dəqiqləşdirmək istəyirsən?”*

Mən dedim: *“Mən sənə mənə öyrətdiyindən başqa heç nə bilmirəm, sən mənə de atacan, bir hiss var amma ən doğrusunu Allah bilir.”*

O (*minhussalam*) buyurdu: *“Əvvəllər də sənə dedim oğul, mən müəyyən suallardan uzaq durmaq və müəyyən sirlərin ifşa olunmasının qarşısını almaq üçün çox şey gizlədim.”*

Mən soruşdum: *“Hər Mühəmməd Mühəmməd, hər Əli də Əli (onlara salam olsun) idi?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Allaha həmd olsun.”*

⁸ Ruhun kopyası originalının dəqiq, lakin daha aşağı kopyasıdır, eynilə bir şəxs, bir şəkl, dəqiq kopyasını skan və çap etmək üçün printerdən istifadə etməsi, lakin keyfiyyətcə originalından daha aşağı olması kimi.

Mən on bir dəfə “Allahu Əkbər!” dedim, İmam (*minhussalam*) da üç dəfə dedi.

Mən dedim: “*Bu necə böyük bir sirdir! Bu necə böyük bir sirdir! Və İmam Həsən İmam Sadiqdir (əleyhissalam), həm də İmam Həsən Əskəridir? Və sən İmam Kazım (əleyhissalam), İmam Hüseyin (əleyhissalam) və İmam Əhməd Əl-Həsənsən (minkəssalam).*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Düzdür oğlum.*”

Beləcə Ali-Muhəmmədin (*salam onlardandır*) inkarnasiyalarını da öyrəndik.

Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) inkarnasiyalarından:

1. Nəbi Muhəmməd ibn Abdullah
2. İmam Muhəmməd Baqir (beşinci İmam)
3. İmam Muhəmməd Cavad (doqquzuncu İmam)
4. İmam Muhəmməd Mehdi (on ikinci İmam)

İmam Əlinin (*minhussalam*) inkarnasiyalarından:

1. İmam Əli ibn Əbu Talib (birinci İmam)
2. İmam Əli Zeynəl Abidin (dördüncü İmam)
3. İmam Əli Rza (səkkizinci İmam)
4. İmam Əli Hadi (onuncu İmam)

İmam Həsənin (*minhussalam*) inkarnasiyalarından:

1. İmam Həsən ibn Əli (ikinci İmam)
2. İmam Cəfər Sadiq (altıncı İmam)
3. İmam Həsən Əskəri (on birinci İmam)

İmam Hüseyinin (*minhussalam*) inkarnasiyalarından:

1. İmam Hüseyin ibn Əli (üçüncü İmam)
2. İmam Musa Kazım (yeddiinci İmam)
3. İmam Əhməd Əl-Həsən (birinci Mehdi)

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) həmçinin açıqladı ki, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*), İmam Əlinin (*minhussalam*) və İmam Həsənin (*minhussalam*) də Mehdilər olaraq inkarnasiyaları var, eynilə İmam Hüseyində (*minhussalam*) olduğu kimi. O (*minhussalam*) həmçinin açıqladı ki, Ulul-Əzm Peyğəmbərləri və ya Əhd Peyğəmbərləri (Adəm, Nuh, İbrahim, Musa, İsa) də daxil olmaqla ən yaxşı peyğəmbərlərdən bəziləri bu dövrdə Mehdilər olaraq göndəriliblər. O, 12 Mehdinin adlarını və ardıcılığını açıqladı.

- Birinci Mehdi, İmamlardan biri İmam Hüseyinin inkarnasiyası olan İmam Əhməd Əl-Həsəndir. Onun ruhunun kopyaları onun övladları olan Yusif və Musadır.
- İkinci Mehdi, Yusifin inkarnasiyası olan Əba Sadiq Abdullah Haşimdir. Onun ruhu atası İmam Hüseyinin kopyasıdır.
- Üçüncü Mehdi Musadır və onun ruhu atası İmam Hüseyinin kopyasıdır.

- Dördüncü Mehdi Adəmdir və onun ruhu atası İmam Əlinin (*minhussalam*) ruhunun kopyasıdır.
- Beşinci Mehdi İsmaildir və onun ruhu atası İbrahimin ruhunun kopyasıdır, o da həqiqətdə atası İmam Sadiqin ruhunun kopyasıdır.
- Altıncı Mehdi İbrahimdir və onun ruhu atası İmam Sadiqin ruhunun kopyasıdır.
- Yeddinci Mehdi Mikaildir və onun ruhu atası Muhəmməd Peyğəmbərin ruhunun kopyasıdır.
- Səkkizinci Mehdi Nuhdur və onun ruhu atası İmam Əlinin ruhunun kopyasıdır.
- Doqquzuncu Mehdi İsadır və onun ruhu atası İmam Əlinin ruhunun kopyasıdır.
- Onuncu Mehdi Əl-Mürtəzadır və onun övladları Adəm, Nuh və İsa onun ruhunun kopyalarıdır.
- On Birinci Mehdi Harun Sadiqdir. O, İmam Sadiqin inkarnasiyasıdır və övladları və nəvələri İbrahim, İsmail və Əlyəsə onun ruhunun kopyalarıdır.
- On İkinci Mehdi Muhəmməd ibn Zəhradır. O, Muhəmməd Peyğəmbərdir və oğlu Mikail onun ruhunun kopyasıdır.

Beləliklə, gördüyümüz kimi 12 Mehdi (*onlara salam olsun*) üç İmamın, altı Əhd Peyğəmbərinin, əlavə olaraq da Yusifin, İsmailin və Mikailin (*onlara salam olsun*) rəcət və ya reinkarnasiyasından ibarətdir. Aşağıda, yerdə qalan Mehdilərin hər birinin bəzi inkarnasiyalarının siyahısı var.

Əba Sadiqin inkarnasiyaları:

1. İdris/Enok Peyğəmbər
2. Amid Peyğəmbər
3. Yusif Peyğəmbər
4. Yərəmya (Xızır) Peyğəmbər
5. Böyük İsgəndər
6. İsanın Bənzəri
7. Mani Peyğəmbər
8. Yəmlixa (Əshabi-Kəhfdən və ya Yeddi Yatandan biri)
9. Abdullah ibn Əbdül Müttəlib
10. Malik Əştər
11. Abdullah ibn Hüseyin (Əli Əsgər)
12. Abdullah Haşim

Üçüncü Mehdinin bəzi inkarnasiyaları:

1. Musa
2. Əshabi-Kəhfdən və ya Yeddi Yatandan biri

3. Muhəmməd ibn Nüseyr

Dördüncü Mehdinin inkarnasiyaları:

1. Adəm
2. Sıccalı Arnobius
3. Dülğər Yusif
4. Əli Əkbər

Beşinci Mehdinin inkarnasiyaları:

1. İsmail ibn İbrahim
2. İsmail ibn Hizgil

Altıncı Mehdinin inkarnasiyası:

1. İbrahim

Yeddinci Mehdinin inkarnasiyaları:

2. Başmələk Mikail
3. Habil
4. Musanın qardaşı Harun
5. Bənzərin yanında çərmixə çəkilən Yaxşı Adam
6. Maksimilian (Əshabi-Kəhfdən və ya Yeddi Yatandan biri)
7. Salman Muhəmmədi

Səkkizinci Mehdinin inkarnasiyaları:

1. Horus
2. Nuh
3. İshaq ibn İbrahim
4. Əyyub
5. Pifaqor

Doqquzuncu Mehdinin inkarnasiyaları:

1. Ahura Mazda
2. İsa Məsih
3. Əbdül Müttəlib
4. Əbu Xəttab, İmam Sadiqin səhabəsi
5. Əbəlfəzl Abbas, İmam Hüseyinin qardaşı

Biz bəzi inkarnasiyaları qeyd edirik, hamısını yox, çünki bunlar İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) bu dövrdə ictimai olaraq bəyan etdikləridir.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşuldu: “*Mən ailəmin mənə yad olduğunu hiss edirəm. Artıq valideynlərimlə və bacı-qardaşlarımla bir bağlantı hiss etmirəm. Sanki onlar tamamilə yad adamlardır. Mənim marağım olan şeyə onların heç bir marağı yoxdur. Mən bu Dəvətdə bütün bu həqiqətləri öyrənəndən sonra onların inancı mənimki ilə eyni olmadı və onlar məni başa düşməzlər.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu, ruhani yüksəlişin təbii bir parçasıdır. Ruh bədən üzərində idarəçiliyi daha çox ələ aldıqda, bu cür hiss etməyə başlayır. Bu təbii bir prosesdir. Bioloji ailə ruh ailəsi deyil.*”

Bu mənə İsanın sözlərini xatırlatdı: “*Düşünməyin ki, yer üzünə sülh gətirməyə gəlmişəm. Mən sülh deyil, qılınc gətirməyə gəlmişəm. Çünki Mən oğulu atasından, qızı anasından, gəlini də qayınanasından ayırmağa gəlmişəm. İnsanın düşməni öz ev əhli olacaq.*”⁹

Yeddinci Əhdə ailələrin yenidən təşkili bir həqiqətdir. Çünki bizi bir-birimizə bağlayan imandır və atamız Rəbbdir. Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) də buyurduğu kimi: “*Mən və Əli bu ümmətin atalarıyıq.*”¹⁰

---

⁹ *Bibliya, Matta, Bölüm 10, Pasaj 34-36*

¹⁰ *Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 36, səh.11*

Bab 12

İSA MƏSİHİN ÇARMIXA ÇƏKİLMƏSİNİN HƏQİQƏTİ

“Onu Məndən heç kəs ala bilməz, amma onu Özüm verirəm. Onu verməyə də, sonra geri almağa da ixtiyarım var. Bu əmri Atamdan almışam”

İsanın Çarmıxa Çəkilməsi

O vaxt Şimon adlı Kireneli bir nəfər kənd yerindən gəlib oradan keçirdi. O, İsgəndər və Rufusun atasıdır. Onu İsanın çarmıxını daşımağa məcbur etdilər. İsanı Qolqota adlanan yerə gətirdilər. («Qolqota» «Kəllə yeri» deməkdir) Ona mirra ilə qarışıq şərab vermək istədilər, amma O imtina etdi. İsanı çarmıxa çəkdilər. Paltarlarını isə «kimə nə düşdü düşdü» deyərək ataraq aralarında bölüşdürdülər. Onu səhər saat doqquzda çarmıxa çəkdilər. Onun üzərində ittihamını göstərən belə yazı var idi: “Yəhudilərin Padşahı.”¹

İsa Məsih (*əleyhissalam*) açıq şəkildə bildirmişdir ki, onun canını heç kim ondan almır, əksinə, özü onu alıb verməyə qadirdir. Bu o deməkdir ki, İsa öz ruhuna və nə vaxt, necə, harada inkarnasiya edə bilməsinə nəzarət edir. Xristianlar və müsəlmanlar arasında çarmıxa çəkilmə ilə bağlı çoxlu mübahisələr var. Xristianlar İsanın bizim günahlarımıza görə çarmıxda öldüyünə inanır. Müsəlmanlar isə onun çarmıxda ölmüş kimi göründüyünə, əslində isə xilas olub Allah qatına yüksəldiyinə inanırlar. Bu, tam olaraq necə bir illüziya idi və o, necə yüksəldi? Müsəlmanlar məhz burada ixtilafa düşürlər və görünür heç kimin bu barədə dəqiq bir cavabı yoxdur. Bəzi ilkin xristianlar əslində İsanın (*əleyhissalam*) heç vaxt çarmıxa çəkilmədiyinə və müsəlmanların inandığı kimi, çarmıxa çəkilmə səhnəsinin bir illüziya olduğuna inanırdılar. Burada biz həqiqətdə nə baş verdiyini və fərqli perspektivlərin necə uzlaşdırıla biləcəyini araşdırırıq.

Erkən kilsə tərəfindən rədd edilən, Naq Hammadi kitabxanasından ***Böyük Setin İkinci Traktatı*** kimi bəzi Qnostik İncillər, bu şərhə bağlı təfərrüatlara girir. Bu əlyazmada İsa (*əleyhissalam*) buyurur:

*“Və öz səhvlərini və mənasızlıqlarını aradan qaldırmaq üçün mənim barəmdə qurduqları plan – onların planlaşdırdıqları kimi mən onlara boyun əymədim. Amma mən heç sarsılmadım. Orada olanlar məni cəzalandırdılar. Və mən həqiqətdə yox, sadəcə zahiri olaraq öldüm ki, onlar məni rüsvay etməsinlər, çünki onlar mənim qohumlarımdır. Rüsvayçılığı özümdən uzaqlaşdırdım və onların əli ilə başıma gələnlər qarşısında ruhdan düşmədim. Mən qorxuya boyun əymək üzrə idim və onların baxışlarına və düşüncələrinə görə (əziyyət çəkdim) ki, onlar əsla bu barədə danışmağa söz tapmasınlar. Çünki onların nəzərində baş verən ölümüm, öz adamlarını ölümə mismarladıqları üçün öz səhvləri və korluqlarına görə başlarına gəldi. Çünki onların baxışları məni görmədi, ona görə ki, kar və kor idilər. Amma bunları etməklə özlərini qınayırlar. Bəli, məni gördülər; məni cəzalandırdılar. **Zəhər və sirkə içən başqa biri – onların atası idi; mən deyildim.** Məni qamışla vurdular; çiyində xaçı daşıyan başqası – Şimon idi. Başına tikanlı tac qoyduqları başqası idi. Amma mən arkonların bütün var-dövlətinin və onların səhvlərinin, boş şöhrətlərinin bəhrəsinə sevinir və onların nadanlığına gülürdüm. Və onların bütün güclərini özümə tabe etdim. Çünki aşağı enərkən heç kim məni görmədi. Çünki mən görünüşümü dəyişdirirdim, şəkildən şəkilə düşürdüm. Buna görə də, mən onların darvazalarında olarkən, onların surətini alırdım. Çünki mən onların yanından sakitcə keçir, o yerlərə baxır və kirlənmədiyim üçün qorxmur və utanmırdım. Mən onlarla danışıq, mənim olanlarla onlara qarışıq, onlara*

¹ *Bibliya*, Mark, Bölüm 15, Pasaj 21-26

qarşı sərt olanları şövqlə əzib keçir və alovu söndürürdüm. Və bütün bunları yuxarıdakı Atanın iradəsi ilə arzuladığım şeyi yerinə yetirmə istəyimə görə edirdim.”²

Məsihin çarmıxa çəkilməsinə dair Qnostik izahatda İsa (əleyhissalam) deyir ki, o əslində ölmədi, Quranda deyildiyi kimi yalnız zahiri olaraq belə oldu: *“Bir də: “Həqiqətən, biz Allahın elçisi Məryəm oğlu İsa Məsihi öldürdük!” – dediklərinə görə. Halbuki onu nə öldürdülər, nə də çarmıxa çəkdilər. Onlara ancaq bənzəri göstərildi. Şübhəsiz ki, bunda ixtilaf edənlər onun barəsində şakk-şübhə içindədirlər.”³*

Lakin Qnostik izahat bunun necə bir illüziya olduğunu izah etmək üçün bir addım irəli gedir. İsa (əleyhissalam) bu rəvayətdə bildirir ki, cəzalandırılan və işgəncəyə məruz qalan özü olsa da, zəhər və sirkə içən başqasıdır. İsa Kireneli Şimona istinad edərək çarmıxa çəkilənin Şimon olduğunu bildirir. “Peterin Qiyaməti” Qnostik İncilində İsa (əleyhissalam) buna daha da aydınlıq gətirir və deyir: *“Ağacda şad və gülən gördüyün diri İsadır. Amma əllərinə və ayaqlarına mismar vurduqları bu kəs, onun cismidir ki, bu da rüsvayçılığa məruz qalan, onun surətində var olandır. Bir ona baxın, bir də mənə.”⁴*

“Xatırlayıram. Bilirəm”

Bir gün xatirələr yadıma düşəndən sonra, İmam Əhməd Əl-Həsənlə (minhussalam) danışdım və ondan “Böyük Setin İkinci Traktatı”nın bu hissəsi haqqında soruşdum: *“Mən bədən evini ziyarət etdim. Orada ilk olanı qovub içəri girdim. Bütün arkonlar narahat oldular. Arkonların bütün məsələləri, eləcə də yer üzünün bütün doğulmuş gücləri Surətin bənzərini görəndə sarsıldılar, çünki o, qarışıq idi. Onun içində olan mən idim, ilk olana bənzəmərdim. Çünki o, dünyəvi bir adam idi, amma mən, mən göylərin üstündənəm. Mən onlara Məsih olmaqdan belə imtina etmədim, lakin içimdəki məhəbbətlə özümü onlara aşkar etmədim. Aşağıdakı bölgələrə yad olduğumu açıqladım.”⁵* Bunlar Naq Hammadi İncillərindən birində keçən İsanın (əleyhissalam) sözləridir. Bugün insanların oxuduğu İncildə yazılır ki, İsa (əleyhissalam) qayıdanda və Məcdəlli Məryəm onu ilk dəfə görəndə onun sadəcə bir bağban olduğunu zənn etdi və onu tanımayıb ondan, orada olan cənazəni ona göstərməsini istədi. Yəhya, 20-ci bölümdə deyilir: *“Bunu deyəndən sonra arxaya dönüb İsanın orada dayandığını gördü, amma Onun İsa olduğunu bilmədi. İsa ondan soruşdu: «Ey qadın, niyə ağlayırsan? Kimi axtarırsan?» Məryəm Onun bağban olduğunu güman edərək dedi: «Ağa, əgər Onu Sən aparmısan, hara qoyduğunu mənə söylə, mən də Onu götürürəm». İsa ona «Məryəm!» dedi. O da dönüb İsayə ibrancə «Rabbuni!» dedi. «Rabbuni» «Müəllim» deməkdir. İsa ona dedi: «Mənə toxunma, çünki Mən hələ Atanın yanına qalxmamışam. Amma qardaşlarımin yanına gedib onlara söylə: Öz Atamın – sizin Atanızın, Öz Allahımın – sizin Allahınızın yanına qalxıram». Məcdəlli Məryəm şagirdlərin yanına gəldi, onlara «Rəbbi görmüşəm!» deyib onun özünə bunları söylədiyini bildirdi.”⁶*

İmam Əhməd Əl-Həsən (minhussalam) buyurdu: “Bəli.”

² Böyük Setin İkinci Traktatı, Naq Hammadi Topplusu

³ Quran, Surə 4 (Nisa), Ayə 157

⁴ Peterin Apokalipsisi, Naq Hammadi Topplusu

⁵ Böyük Setin İkinci Traktatı, Naq Hammadi Topplusu

⁶ Bibliya, Yəhya, Bölüm 20, Pasaj 14-18

Mən dedim: “*Və digər Qnostik İncildə deyilir: “Və mən onların bütün güclərini özümə tabe etdim. Çünki aşağı enərkən heç kim məni görmədi. Çünki mən görünüşümü dəyişirdim, şəkildən şəkilə dəyişirdim. Buna görə də, mən onların darvazalarında olarkən, onların surətini alırdım. Çünki mən onların yanından sakitcə keçir, o yerlərə baxır və kirlənmədiyim üçün qorxmur və utanmırdım. Mən onlarla danışır, mənim olanlarla onlara qarışır, onlara qarşı sərt olanları şövlə əzib keçir və alovu söndürürdüm. Və bütün bunları yuxarıdakı Atanın iradəsi ilə arzuladığım şeyi yerinə yetirmə istəyimə görə edirdim.”*⁷ İsa (əleyhissalam) bir bədənə girib, sonra başqa bədənə, sonra da başqa bədənə atıldı, yəni ruhu bir bədəndən digər bədənə sıçradı?”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, oğlum, heç şübhəsiz belə oldu.*”

Mən soruşdum: “*Onda bənzərin ruhu İsanın bədəninə girdi və bu, Kireneli Şimon İsayə yaxınlaşıb çarmıxını qaldıran anda baş verdi.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəs sən nə deyirsən?*”

Mən dedim: “*Mən deyirəm ki, İsa (əleyhissalam) buyurdu: “Əgər bir kəs Mənim ardımca gəlmək istəyirsə, özündən imtina etsin və çarmıxını götürüb ardımca gəlsin.”*⁸ Şagirdlərdən heç biri onun çarmıxını götürmədi. Bir məşhur hadisəyə görə, yalnız bir adam İsanın çarmıxını götürdü. Kireneli Şimon İsayə kömək etmək üçün yaxınlaşaraq onun çarmıxını götürdü. Bu, İsanın qaçıb Şimonun içinə girdiyi və Şimondan başqa bir bədənə, sonra başqa bir bədənə, sonra isə başqa bir bədənə daxil olduğu an idi. ***Mən bunu hiss edirəm, xatırlayıram, bilirəm.***”

İmam (*minhussalam*) əl çalıb buyurdu: “*Əhsən oğlum, əhsən, əhsən.*”

Əba Mikail (*əleyhissalam*) İsanın bənzəri haqqında belə deyib:

Bənzər İsanın şagirdlərindən idi, Hüseyin (əleyhissalam) özünü Qaim (əleyhissalam) üçün qurban etdiyi kimi, o da özünü Məryəm oğlu İsa (əleyhissalam) üçün qurban vermiş şəhiddir. O, səmadan enərək İsanın (əleyhissalam) səhabələrindən birinin bədəninə daxil oldu.

Basilides İncilində, Müqəddəs İrenaus xəbər verir ki, Basilides İsanın (*əleyhissalam*) çarmıxda ölmədiyini, çarmıxa çəkilən şəxsin də əslində Kireneli Şimon olduğunu öyrətdi. İrenaus Basilidesdən sitat gətirir ki: “*O, yer üzündə insan kimi zahir oldu və möcüzələr göstərdi. Beləliklə, onun özü əziyyət çəkmədi. Əksinə, Kireneli Şimon onun uğruna onun çarmıxını daşımağa məcbur oldu. İsa olduğu düşünülün deyə şəkil dəyişdirən, cahilcəsinə və səhvən çarmıxa çəkilən o idi. Üstəlik, İsa Şimonun formasını aldı və onlara gülüb durdu.*”⁹

İncildə İsanın çarmıxını daşıyan yeganə insan olaraq şərəfləndirilmiş Kireneli Şimon Kirene şəhərindən idi. Kirene müasir Liviyada bir şəhərdir. Lakin Kirene və Misir imperiyası Romalıların tərkibinə keçməzdən əvvəl Misirin bir parçası idi (Şəkil 1). Şimon Misirdən çıxdı və Yerusəlimə qədər səfər etdi. Yusifin ruhu İsayə çarmıxını daşımağa kömək edən bu Misirliyə nazil oldu. Sonra İsa və Yusif bədən dəyişdirdilər, İsanın ruhu Şimonun, onun yerinə keçən Yusifin ruhu isə İsanın bədəninə keçdi. İsanın bədənini, içində olan Yusifin ruhu ilə

⁷ Böyük Setin İkinci Traktatı, Naq Hammadi Toplusu

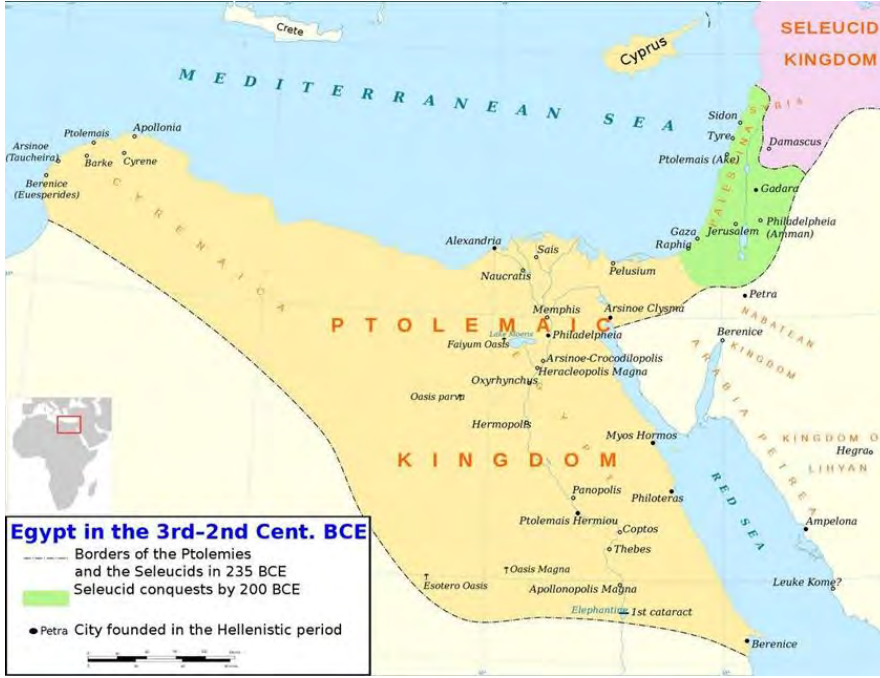
⁸ Bibliya, Matta, Bölüm 16, Pasaj 24

⁹ *Adversus Haereses (Bidətlərə Qarşı)*, Müqəddəs İrenaeus, Kitab 1, Bölüm 24

birlikdə çarmıxa çəkildi. İsa Şimonun bədənini vasitəsilə hadisə yerindən qaçdı. İsanın bənzəri Misirin Sahibi Yusif idi.

Şəkil 1: Misir, eramızdan əvvəl II əsr

Bənzər Yusif Peyğəmbərdir

İsanın fəaliyyəti zamanı ondan dərs alan bir çox peyğəmbərlərin ruhları ona yoldaşlıq edirdi. İncildə belə deyilir:

Altı gündən sonra İsa Özü ilə yalnız Peter, Yaqub və qardaşı Yəhyanı götürüb hündür bir dağa çıxdı. Onların qarşısında görünüşü dəyişdi. Üzü günəş kimi parladı və libası işıq kimi ağ oldu. O an Musa və İlya onlara göründü. Onlar İsa ilə söhbət edirdi. Peter sözə başlayıb İsaya dedi: “Ya Rəbb! Nə yaxşı ki biz buradayıq. Əgər istəyirsənsə, burada üç çarda qurum – biri Sənin, biri Musa, biri də İlya üçün.”¹⁰

Həvarilərin gözündən pərdə (Qaşava) götürüləndə Musa və İlyanın İsa ilə birlikdə olduğunu gördülər. Buradan, İsaya yoldaşlıq etmək, ondan öyrənmək və onunla danışmaq istəyən başqa peyğəmbərlərin də olduğu nəticəsinə gəlmək məntiqli deyilmi? Əslində, yaradılışda Allahın doğuşu olan İsanı öz zamanında demək olar ki, bütün böyük peyğəmbərlər müşayiət etmişdir. O peyğəmbərlərdən biri də Yusif peyğəmbərdir. İmam Əhməd Əl-Həsən (minhussalam) buyurdu: “Yusif özünü İsa üçün fəda edib onun yerinə çarmıxa çəkildi və Yusifi bir Mehdi olaraq qayıtmağa layiq edən səbəblərdən biri də bu idi.” İbn Abbas rəvayət edir: “Həqiqətən, Məsih (əleyhissalam) öz evində onunla birlikdə olan səhabələrinə dedi: “Sizdən hansınız mənə bənzər olacaq, mənim yerimə öldürüləcək və mənimlə eyni məqamda olacaq?”¹¹ Beləliklə, burada görürük ki, İsa öz səhabələrinə eyni yerdə və eyni məqamda olma fürsətini təklif edir. İsa Mehdi məqamına sahib olduğu üçün onun yerinə çarmıxa çəkilən bənzəri Yusif

¹⁰ *Bibliya*, Matta, Bölüm 17, Pasaj 1-4

¹¹ *Təfsir İbn Əbi Hətim*, İbn Əbi Hətim Ər-Riza, cild 4, səh. 1110

peyğəmbər də Mehdi olmağa layiq idi. Biz bilirik ki, Yusif ruhlar aləmində İmam Əlinin (*minhussalam*) nəvəsidir. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) də İsanın bənzərinin İmam Əlinin vəsisi olması üçün dua etmişdi.

Rəvayət edilir ki, Möminlərin Əmiri Əli ibn Əbu Talib (minhussalam) bir gün Hüzeyfə ibn Yəməna dedi: “Ey Hüzeyfə, camaata qəbul edə bilmədikləri şeylər danışma. Əks halda həddi aşıb inkar edərlər. Elmin elə növü vardır ki, daşınması olduqca ağırdır. Əgər dağlar onu daşımaq istəsə bacarmazlar. Biz Əhlibeytin elmi inkar edilib batil hesab ediləcək. Onu nəql edənlər qətlə yetiriləcək, onu oxuyanlar sui-istismara məruz qalacaq. Bütün bunlar Allahın Peyğəmbərinin vəsisinə və onun ailəsinə (ona və ailəsinə salam olsun) verdiyi fəzilətlərə nifrət və paxıllıq ucbatından baş verəcək. Ey Yəmanın oğlu, həqiqətən də Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun) tüpürcəyini mənim ağzıma sürüb və əlini sinəmə çəkib dedi: “İlahi, Adəmə verdiyin elmi, Nuha verdiyin helmi, İbrahimə verdiyin pak və alicənab itrəti, bəlalər zamanı Əyyuba verdiyin səbri, iddiaçılar qarşısında Davuda verdiyin dəqiqliyi, Süleymana verdiyin fəhmi mənim xəlifəm və vəsimə, borclarımı ödəyəcək şəxsə, vədimi və əmanətimi yerinə yetirənə, dostuma, düşmənlərim və düşmənlərinə qarşı mənə yardım edən və qəm-qüssəmi aradan aparən şəxsə ver. İlahi, dünyada heç bir şeyi Əlidən gizlətmə, o həddə ki, bütün dünyanı onun üçün önündəki süfrə kimi et. İlahi, ona Musanın mətanət və dözümlülüyünü ata et, İsanın (aleyhissalam) bənzərini onun nəslində qərar ver.”¹²

Beləliklə, Məsihin çarmıxa çəkilməsinin ardındakı həqiqətə görə, Yəhuda İskariot İsa Məsihə xəyanət etdi, Yəhudilər tərəfindən tutulub Romalılara təslim edildi, döyüldü, işgəncələrə məruz qaldı, sonra da çarmıxda ölümünə doğru sürükləndi. Kireneli Şimon İsa Məsihə yaxınlaşdı və İsanın ruhu bədəninə tərək edərək Şimonun bədəninə girdi. İsanın ruhu Yerusəlimdən qaçana qədər sıçrayıb bədəndən-bədənə keçməyə davam etdi. Bənzərin ruhu da Kireneli Şimonu tərək edərək İsanın bədəninə girdi və İsanın yerinə çarmıxa çəkildi. Beləliklə, İsanın bədəni həqiqətən çarmıxa çəkildi. Bu mənada əsas axın Xristianlar səhv etməzlər; lakin əslində İsa, yəni ruh çarmıxa çəkilmədi, sadəcə belə göstərildi. Onun yerinə başqa bir ruh keçdi. Bundan əlavə bu məsələ ruhun köçü anlayışını da nümayiş etdirir. İsanın ruhu öz bədəni də daxil olmaqla bir neçə bədənə, doğulmadan və onların heç birinin fiziki ölümünə səbəb olmadan daxil ola və çıxıa bildi. Bu, İsa Məsihin bədəninin çarmıxa çəkilməsi ilə bağlı insanların ixtilafda olduğu doğru açıqlamadır.

¹² Əl-Ğeybə, Muhəmməd ibn İbrahim Numani, cild 1, səh. 142-143

Bab 13

İSANIN DİRİLİŞİ

*“O, həm beşikdə ikən, həm də yaşlı ikən insanlarla
danışacaq və salehlərdən olacaqdır”*

Isa Məsihin dirilişi Xristianlıqda ən önəmli mövzulardan biridir. Xristianlar təkidlə deyirlər ki, o İsanın fiziki dirilişi idi. Orada ki, o üç gündən sonra dirilir və çarmıxa çəkilmiş bədəni ilə qəbirdən çıxır. Müsəlmanlar inanır ki, dirilmə olmayıb. Çünki əvvəla İsa çarmıxa çəkilməyib, sadəcə olaraq otuz üç yaşında göyə qaldırılıb. Bir də axırzamanda qayıdacaq. Xristianlar öz iddialarına həvarilərin qəbri boş görmələri və İsanın onlara görünməsi barədə Bibliyaya aid şərhləri dəlil gətirirlər. Müsəlmanlar isə Quranı və bəzi hədisləri istifadə edirlər. Bəs Bibliya və Quran əslində Xristianların və Müsəlmanların iddialarını dəstəkləyirmi?

Bir gün mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Xristianlar məndən soruşur ki, çarmıxa çəkilmənin səbəbi nədir? Bu, Xristianların dediyi kimi insanların günahlarının silinməsi üçün idi ki, bununla insanlığın günahları və ya xətaları silinsin? Elə deyilsə, bəs çarmıxa çəkilmə nə üçün idi?*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Çarmıxa çəkilmə və çarmıxa çəkilən şəxs bir fəda və qurban idi. Və bu, onların dediyi kimidir, insanların günahlarının bağışlanması üçündür. Amma hamısının yox və yaradılışın başlanğıcından sonuna qədər olan günahların hamısının yox. Sadəcə o dövrdə yaşamış insanların, möminlərin və peşman olan hər kəsin günahlarının, lakin cinayətkarların yox.*”

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Deyilənə görə İsanın çarmıxa çəkilmə hadisəsindən sonra əlində çarmıxın izləri var idi, bunun mənası nədir?*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu doğru deyil, onun əlində və ya bədənində çarmıxdan heç bir iz yox idi.*”

Mən soruşdum: “*Bəs sənənin Kərbəladakı qurbanın necə?*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Eyni şeydir. Vəftizçi Yəhya da eyni şeyə görə öldü.*” (Yəni Hüseyin və Vəftizçi Yəhya öz dövrlərində yaşayan insanların günahlarının bağışlanması üçün özlərini qurban etdilər)

Mən soruşdum: “*Bu, Allahın Höccətinin seçimi ilə baş verən bir məsələdir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu, Allahın Höccətinin seçiminə qalmış məsələdir.*”

Fərqli Yaşlar: Sabi, Fəta, Şəb, Kahil və Şeyx

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Oğlan (Sabi), yeniyetmə (Fəta), gənc (Şəb), yaşlı (Kahil) və qoca (Şeyx) arasındakı fərq nədir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Nə cəhətdən fərq?*”

Mən dedim: “*Yəni oğlan (sabi) hansı yaş aralığıdır?*”

İmam (*minhussalam*): “*Oğlan (sabi) 10-15 yaş aralığında olan şəxsdir.*”

Mən dedim: “*Bəs yeniyetmə (fəta)? Əlidən başqa yeniyetmə yoxdur.*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Yeniyetmə 15-20 yaş aralığında olandır.*”

Mən dedim: “*Bəs gənc (şəb)?*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Gənc (şəb) 20-40 yaş aralığında olandır.*”

Mən dedim: “*Bəs yaşlı (kahil)?*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Yaşlı 65-75 yaş aralığında olandır.*”

Mən dedim: “*Vay! Bəs qoca (şeyx)?*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Qoca 75-dən yuxarı yaşdır.*”

Mən dedim: “*Allahu Əkbər! Burada böyük bir sirr yatır! Allah İsa (əleyhissalam) haqqında buyurdu ki: “O, həm beşikdə ikən, həm də yaşlı ikən insanlarla danışacaq və salehlərdən olacaqdır.”¹ Belə olan halda, İsa (əleyhissalam) Yer üzündə yaşlı vaxtına qədər, yetmiş yaşlarına qədər sağ qalıb, düzdür?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, davam elə.*”

Mən dedim: “*Çünki bütün dinlərdən olan insanlar İsanın (əleyhissalam) 33 yaşında ya qaldırılma məsələsində ya da çarmıxa çəkilmə məsələsində həmfikirdirlər. Bəs o hara getdi atacan? Həvariləri ilə görüşdü? Bu çox böyük mövzu və böyük bir bəhstir. İsa Məsihin çarmıxa çəkildikdən sonrakı itirilmiş illəri.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Düz deyirsən oğlum, dediyin hər kəlməndə düzsən.*”

Mən Allaha həmd-səna etdim və dedim: “*Vallah bu elə bir mövzudur ki, Xristian və Müsəlman aləmini heyratlər içində qoyacaq.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, eynən.*”

Mən dedim: “*Atacan, ondan sonra İsaya nə oldu, sənə fəda olum, o hara getdi və nə etdi?*”

İmam (*minhussalam*) mənə dedi: “*Niyə cavabı axtarıb tapmaq istəmirsən? Eynən bunu axtarıb tapdığın kimi. İndi yox, get və təfəkkür et. O dövrdə baş verən hadisələri bilib görəcəksən, onları öz gözlərinlə görəcəksən.*”

İsanın Cəsədinin və Dəfninin Sirri

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “*İsanın (əleyhissalam) cəsədinə nə oldu və onun bədəni harada dəfn edildi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sən İsanın cəsədinin harada dəfn edildiyini və ya ona nə olduğunu bilmək istəyirsən?*”

Mən dedim: “*Bəli, onun, Məcdəlli Məryəmin ziyarət etdiyi qəbrə aparılıb aparılmadığını da.*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Başlanğıcda onun cəsədi həmin qəbrə aparılmadı. İsa (əleyhissalam) əslində başqa bir qəbirdə dəfn edildi.*”

Mən soruşdum: “*Onda daha sonra məşhur olan qəbristanlığa köçürüldü?*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli.*”

Mən dedim: “*Yəni Məcdəlli Məryəm qəbristanlığa gələndə, o hələ orada dəfn edilməmişdi?*”

¹ *Quran*, Surə 3 (Ali-İmran), Ayə 46

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, o, qorunması üçün müvəqqəti olaraq başqa bir qəbristanlığa qoyuldu, sonra həmin məşhur qəbristanlığa köçürüldü.”

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: “Bəs “Yeşua bar Yehosef” adını daşıyan bu yaxınlarda kəşf edilmiş Talpiot Məzarı necə?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Oğul, o kəşf edilmiş məzar yalandır. Onlar onu, diqqətləri həqiqi məzardan yayındırmaq üçün etdilər. Çünki insanların həmin cəsədi açmalarından qorxurdular.”

Mən soruşdum: “Onda İsanı (*əleyhissalam*) dəfn edən Şimon Peter idi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Doğrudur.”

Mən dedim: “Bəs qalan həvarilər və Məcdəlli Məryəm bilmədilər?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, bilmədilər.”

Mən soruşdum: “Onda İsa (*əleyhissalam*) qəsdən istədi ki, insanlar onun məzardan dirilib çıxdığına inansınlar?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İsa (*əleyhissalam*) yox, həvariləri (belə istədilər).”

Dirilmənin Həqiqəti

Çarmıxa çəkilmədən sonra İsanın (*əleyhissalam*) iki gizli həvarisi olan Arimateyalı Yusif və Nikodim Pilatın yanına gedib İsanın cəsədini tələb etdilər. Pilat onlara cəsədi götürüb aparmağa icazə verdi. Onlar da onu aparıb İsanın (*əleyhissalam*) vəsisi olan Şimon Peterə verdilər. Şimon Peter Məsihin cəsədini götürüb Yəhudilərin və Romalıların murdarlamamaları üçün müvəqqəti olaraq gizli bir yerdə dəfn etdi. Bundan sonra idi ki, Məcdəlli Məryəm hamının İsanın (*əleyhissalam*) dəfn edildiyini zənn etdiyi məzara getdi, amma məzarın boş olduğunu gördü. İncillərdə qeyd edilir ki, növbəti 40 gün boyunca Məryəm və həvarilər İsanı cəmi 10 dəfə gördülər. Əslində isə o, onlara dəfələrlə göründü. Hər dəfə onlara görünəndə, onlar ilk başda onu tanımırdılar. Onlar onun sadəcə bir yadelli olduğunu düşünürdülər, ancaq sonra birdən-birə onun İsa (*əleyhissalam*) olduğunu anlayırdılar.

Budur, İncildə keçən hekayələrdən üçü:

1) *İsa Məcdəlli Məryəmə bir Bağban olaraq görünür (Yuhanna 20):*

Məryəm isə ağlayaraq qəbirin bayırında dayanmışdı. Ağlaya-ağlaya əyilib qəbirin içinə baxdı. Orada ağ paltar geymiş iki mələk gördü: biri İsanın cəsədinin qoyulduğu yerin başında, o biri isə ayağında oturmuşdu. Onlar Məryəmdən «Ey qadın, niyə ağlayırsan?» deyərək soruşdu. Məryəm də onlara dedi: «Rəbbimi qəbirdən aparıblar və hara qoyduqlarını bilmirəm». Bunu deyəndən sonra arxaya dönüb İsanın orada dayandığını gördü, amma Onun İsa olduğunu bilmədi. İsa ondan soruşdu: “Ey qadın, niyə ağlayırsan? Kimi axtarırsan?” Məryəm Onun bağban olduğunu güman edərək dedi: “Ağa, əgər Onu Sən aparmısan, hara qoyduğunu mənə söylə, mən də Onu götürüm.” İsa ona “Məryəm!” dedi. O da dönüb İsayə ibranicə “Rabbuni!” dedi. “Rabbuni” “Müəllim” deməkdir. İsa ona dedi: “Mənə toxunma, çünki Mən hələ Atanın yanına qalxmamışam. Amma qardaşlarımin yanına gedib onlara söylə: Öz Atanın – sizin Atanızın, Öz Allahımın – sizin Allahınızın yanına qalxıram.” Məcdəlli Məryəm

şagirdlərin yanına gəldi, onlara “Rəbbi görmüşəm!” deyib onun özünə bunları söylədiyini bildirdi.²

2) İsa Xamma yolunun üstündə bir yadelli kimi göründü (Luka 24)

Elə o gün onlardan ikisi Yerusəlimdən altmış stadi uzaqlığında yerləşən Xamma adlı kəndə gedirdi. Onlar olub-keçən bütün bu hadisələr barədə öz aralarında söhbət edirdi. Onlar söhbət edərək öz aralarında müzakirə edərkən İsa özü yaxınlaşıb onlarla birlikdə yol getdi. Amma onların gözləri bağlanmışdı, buna görə də Onu tanımadılar.

İsa onlardan soruşdu: «Siz yol gedə-gedə öz aranızda nə barədə danışırsınız?» Onlar qaşqabaqlı dayandılar. Onlardan Kleopa adlı bir nəfər İsaya cavab verdi: «Yerusəlimdə qalıb bu günlərdə orada baş vermiş hadisələrdən xəbəri olmayan bircə sən sənmi?» İsa onlara dedi: «Hansı hadisələrdən?» Onlar da ona dedilər: «Nazaretli İsa barəsindəki hadisələrdən. O, Allahın və bütün xalqın önündə əməldə və sözdə qüdrətli bir peyğəmbər idi. Bizim başçı kahin və rəhbərlərimiz Onu ölümə məhkum etmək üçün təslim edib çarmıxa çəkirdilər. Biz də ümid edirdik ki, bu, İsrailin gələcək satınalanıdır. Bundan əlavə, bu hadisələr artıq üç gündür ki, baş verib. Üstəlik bizim qadınlardan bəzisi də bizi mat qoydular: onlar səhər erkən qəbir üstünə gedib onun cəsədini orada tapa bilməyiblər və gəlib dedilər ki, görüntüdə onun diri olduğunu bəyan edən mələkləri görüblər. Bizimlə olan bəziləri qəbirə gedib oranın qadınlardan dediyi kimi olduğunu müəyyən etdilər. Amma onu görmədilər».

Onda İsa onlara dedi: «Ey ağılsızlar və peyğəmbərlərin xəbər verdiklərinə inanmaq üçün ürəyində ləngiyənlər! Məsih bu əzabları çəkib öz izzətinə qovuşmalı deyildimi?» Sonra Musa ilə bütün peyğəmbərlərdən başlayaraq Müqəddəs Yazıların hamısında özü haqqında olanları onlara izah etdi.

Onlar getdikləri kəndə yaxınlaşdılar. İsa özünü yoluna davam etmək istəyən kimi apardı. Amma onlar İsadən təkidlə xahiş edib dedilər: «Bizimlə qal, çünki axşam düşür və gün batmaq üzrədir». O da onlarla qalmaq üçün içəri girdi.

İsa onlarla süfrəyə oturanda çörək götürüb şükür duası etdi, böldü və onlara verdi. Bu anda onların gözləri açıldı və onlar İsanı tanıdılar. Amma İsa onlar üçün görünməz oldu. Onlar bir-birlərinə dedilər: «O, yolda bizimlə danışmış və Müqəddəs Yazıları bizə izah edəndə bizim ürəklərimiz alışıb-yanmırdımı?»

Onlar elə o saat qalxıb Yerusəlimə qayıtdılar, On bir şagirdi və onlarla birlikdə olanları bir yerdə toplanmış gördülər. Bunlar deyirdi: «Rəbb, doğrudan da, dirilmiş və Şimona görünmüşdür». Onlar da yolda baş verənləri və çörəyi böldüyü zaman onu necə tanıdıqlarını nəql etdilər.³

3) İsa Həvarilərə bir Balıqçı olaraq görünür (Yuhanna 21):

Günəş doğarkən İsa sahildə dayanmışdı, amma şagirdlər onun İsa olduğunu bilmədilər. İsa onlara dedi: «Uşaqlar, yeməyə bir şey tutmusunuzmu?» Ona «xeyr» deyərək cavab verdilər. İsa yenə dedi: «Toru qayığın sağ tərəfinə atın, orada tapacaqsınız». Eləcə də atdılar və o qədər balıq tutdular ki, toru çəkə bilmirdilər. Onda İsanın sevimli şagirdi Peterə «Bu, Rəbdir» söylədi. Şimon Peter Onun Rəbb olduğunu

² Bibliya, Yuhanna, Bölüm 20, Pasaj 11-18

³ Bibliya, Luka Kitabı, Bölüm 24, Pasaj 13-35

eşidən kimi əynindən çıxartdığı üst paltarına bürünüb gölə atıldı. O biri şagirdlər isə balıq torunu çəkə-çəkə qayıqda gəldilər. Çünki sahildən uzaq deyildilər, cəmi iki yüz qulac məsafədə idilər.

Onlar quruya çıxanda orada közərmiş ocağı, onun üzərinə qoyulmuş balığı və yanında olan çörəyi gördülər. İsa onlara dedi: «İndi tutduğunuz balıqlardan gətirin». Şimon Peter qayığa minib yüz əlli üç böyük balıqla dolu toru quruya çəkdi. Balıq lap çox olsa da, tor yırtılmadı. İsa onlara dedi: «Gəlin, səhər yeməyi yeyin». Şagirdlərdən heç biri Ondan «Sən kimsən?» deyə soruşmağa cəsarət etmirdi. Çünki onun Rəbb olduğunu bilirdilər. İsa gəlib çörəyi götürdü və onlara verdi, həmçinin balığı da verdi. İsa ölümlər arasından dirildikdən sonra artıq üçüncü dəfə idi ki, şagirdlərə görünürdü.⁴

İncildəki bu nümunələrdən əlavə sizinlə Qnostik İncillərdən olan bir nümunə də paylaşacağam. Naq Hammadi toplusunda “*Peterin və 12 Həvarinin İşləri*” adlı bir əlyazmada başqa bir qəribə hadisə nəql edilir. Burada İsanın həvarilərlə görüşəndə hər dəfə yeni bədənlərdə görüldüyü tamamilə aydın olur.

4) İsa naməlum bir mirvari taciri olan Lizarqoel olaraq görünür:

[...] hansı ki [...] məqsəd [... sonra ...] biz [...] həvarilər [...]. Yelkən açdıq [...] bədənini [...]. Digərləri qəlblərində nigaran deyildilər. Və biz qəlbən birləşmişdik. Rəbbin bizə təyin etdiyi vəzifəni yerinə yetirmək üçün razılığa gəldik. Və bir-birimizlə əhd bağladıq. Allahın bizə bildirdiyi münasib vaxtda dənizə endik. Sahildə yola çıxmaq üçün hazır bir gəmi tapdıq və gəminin matrosu ilə danışdıq ki, onlarla gedəcəyik. Rəbbin təqdir etdiyi kimi onlar bizi böyük hörmətlə qarşıladılar. Gəmiyə mindikdən sonra bir gün və bir gecə üzdüük. Sonra gəminin arxasından külək əsib bizi dənizin ortasında kiçik bir şəhərə gətirdi. Və mən, Peter, bərədə dayanmış sakinlərdən bu şəhərin adını soruşdum. Onların arasından bir nəfər cavab verib dedi: “Bu şəhərin adı Məskəndir, yəni Təməl [...] təhəmmüldür.” Onların rəhbəri də bərənin kənarında əlində xurma budağı tutub dayanmışdı.

Biz yükümüzlə sahilə çıxandan sonra mən qalacaq yer axtarmaq üçün şəhərə getdim. Belinə bir paltar sarımuş, qurşaqdan da bir kəmərlə bağlanmış bir nəfər çıxdı. Sinəsinə də çiyinlərinə qədər uzanan, başını və əllərini örtən bir şal atmışdı. Gözümü o adama dikmişdim, çünki görünüşü və qədd-qaməti gözəl idi. Bədəninin dörd hissəsini gördüm: dabanlarını, sinəsinin bir hissəsini, ovuclarını və üzünü. Bu hissələri görə bildim. Sol əlində mənim kitablarımın üzünü kimi bir kitab üzünü var idi. Sağ əlində sidr ağacından bir əsa var idi. Yavaş danışanda belə səsi gurultulu çıxır, şəhərə yayılırdı, “Mirvari! Mirvari!”

Mən həqiqətən də düşündüm ki, o, bu şəhərin sakinlərindən biridir. Ona dedim: “Qardaşım və dostum!” O da cavab verib dedi, “Doğru dedin, “qardaşım və dostum”. Məndən nə istəyirsən?” Mən dedim: “Səndən mən və qardaşlarım üçün qalmağa yer istəyirəm, çünki biz burada qəribik.” O dedi: “Elə mən də bu səbəbdən “qardaşım və dostum” dedim, çünki mən də sizin kimi qəribəm.” Bunları deyəndən sonra yenə ucadan qışqırdı: “Mirvari! Mirvari!”

⁴ Bibliya, Yuhanna Kitabı, Bölüm 21, Pasaj 4-14

Şəhərin zənginləri onun səsinə eşidilər və öz gizli anbarlarından çıxıb gəldilər. Bəziləri evlərinin anbarlarından baxırdılar. Bəziləri də üst pəncərələrindən baxırdılar. Onlar ondan (ala biləcəkləri) heç nə görmədilər. Çünki nə belində bir torba, nə də paltarı ilə yaylığının içində bir bağlama var idi. Qəflətlərindən dolayı hətta onu tanımadılar da. O da özünü onlara tanıtmadı. Onlar öz anbarlarına qayıdıb dedilər, “Bu adam bizi ələ salır.”

Şəhərin kasıbları da mirvari satan bu kişinin səsinə eşidib onun yanına gəldilər. Onlar dedilər: “Nə olar, məşəqqəti bizim üzərimizdən götürüb mirvarini bizə göstər ki, onu öz gözümüzlə görə bilək. Çünki biz kasıbıq. Və bizim ona ödəniş etmək üçün bu [...] pulumuz yoxdur. Amma onu bizə göstər ki, öz dostlarımıza öz gözlərimizlə mirvari gördük deyək.” O da onlara dedi: “Mümkünsə mənim şəhərimə gəlin ki, sizə onu sadəcə göstərməyim, havayı verim.” Və şəhərin kasıbları bunu eşidib dedilər: “Biz dilənçi olduğumuz üçün yaqin bilirik ki, heç kim dilənçiyə mirvari verməz, adətən çörək və pul verərlər. İndi, artıq səndən bu lütfü istəyirik ki, bizə mirvarini göstərəsən. Biz də dostlarımıza fəxrlə deyək ki, öz gözlərimizlə mirvari görmüşük.” – çünki kasıblarda ondan olmaz, xüsusən də bu cür dilənçilərdə. O onlara dedi, “Mümkünsə, siz özünüz mənim şəhərimə gəlin ki, sizə onu sadəcə göstərməyim, hətta havayı verim.” Kasıblar və dilənçilər bu adamın onu havayı verməyinə sevindilər.

Həmin kişi Peterdən çətinlik haqda soruşdu. Peter yolun çətinliyi barədə eşitdiyi şeyləri ona danışdı. Çünki onlar öz fəaliyyətlərində çətinliyin təfsirçiləridirlər. O, mirvari satan bu kişiye dedi, “Mən sənənin adını və şəhərinə gedən yolun çətinliyini bilmək istəyirəm, çünki biz Allahın qullarıyıq və qəribik. Bizim hər şəhərdə münasib bir şəkildə Allahın sözünü yaymağımız lazımdır.” O dedi, “Adımı bilmək istəyirsənsə, adım Lizarqoeldir, mənası da işıq, ceyrana bənzər daşdır. Məndən soruşduğun şəhərin yoluna gəldikdə, sənə onun haqqında deyəcəyəm. Sahib olduğu hər şeyi tərk edən və hər gün mərhələ-mərhələ oruc tutan şəxsədən başqa heç kim o yolu gedə bilmir. Çünki o yolda çoxlu oğrular və vəhşi heyvanlar var. Yolda özü ilə çörək apararı qara itlər çörəyə görə öldürür. Özü ilə bahalı bir dünyəvi paltar apararı oğrular paltara görə öldürür. Özü ilə su apararı canavarlar susuz olduqları üçün suya görə öldürür. Ət və yaşıl tərəvəz həvəslisi olan aslanlar ət görə yeyir. Aslanlardan qaçsa, bu dəfə öküzlər onu yaşıl tərəvəzdən dolayı yeyəcək.”

O bunları mənə deyəndə, mən öz-özümə ah çəkərək dedim, “Bu yolun çəfası böyükdür! Kaş İsa bizə o yolda yürümək üçün güc verəydi!” O mənim kədərli üzümə baxdı və mən ah çəkdim. O mənə dedi, “Niyə ah çəkirsən? Bir halda ki, həqiqətən də bu “İsa” adını bilir və ona inanırsan. O, güc vermədə böyük bir qüvvədir. Çünki mən də onu göndərən Ataya inanıram.” Mən soruşdum: “Gedəcəyin yerin, şəhərinin adı nədir?” O mənə dedi, “Şəhərimin adı ‘Doqquz Qapı’dır. Onuncusunun baş olduğunu dərk etdiyimiz üçün Allaha şükür edək.” Bundan sonra mən onunla sağollaşıb getdim.

Gedib dostlarımı çağırmaq istəyirdim ki, şəhərin sərhədlərini əhatə edən dalğalar və geniş hündür divarlar gördüm. Gördüyüm bu böyük şeylərə heyran qaldım. Yaşlı bir kişinin oturduğunu gördüm və ondan şəhərin adının həqiqətən də Məskən olub-olmadığını soruşdum. O [...] “Məskən [...]”. O mənə dedi, “Düz deyirsən, çünki biz (bura) təhəmmül etdiyimiz üçün burada məskunlaşmışıq.” Mən dedim: “Camaat [...] onun adını düz qoyub [...], çünki sınaqlarına dözən hər kəs o şəhərlərdə məskən salır

və onlardan qiymətli bir səltənət gəlir, çünki onlar küfrün və tufanların çətinliyinin tən ortasında dözürlər. Odur ki, bu minvalla, öz iman boyunduruğunun yükünə dözən hər kəsin şəhərində məskən salınacaq və o, göylərin səltənətinə daxil ediləcək.”

Tələsik gedib dostlarımı çağırdım ki, Lizarqoelin bizim üçün təyin etdiyi şəhərə gedək. Onun buyurduğu kimi, imana bağlanaraq hər şeyi tərk etdik. Oğrulardan qaçdıq, çünki öz paltarlarını bizdə tapmadılar. Canavarlardan qaçdıq, çünki susadıqları suyu bizdə tapmadılar. Aslanlardan da qaçdıq, çünki bizdə ətə istək görmədilər. Öküzlərdən də qaçdıq [...] bizdə yaşıl tərəvəz tapmadılar.

Bizi Rəbbimizdə olduğu kimi böyük bir sevinc və dinc bir qayğısızlıq bürüdü. (Şəhərin) qapısının önündə dincəldik və bir-birimizlə bu dünyanın diqqətimizi dağıtmadığı şeylərdən danışdıq. Daha doğrusu, iman barədə təfəkkürə davam etdik. Elə yolda qaçdığımız oğrulardan danışdıq ki, budur, Lizarqoel dəyişmiş halda bizə tərəf gəldi. O həkimə oxşayırdı, çünki qoltuğunda məlhəm qutusu var idi. Və dərmanla dolu bir çanta daşıyan gənc bir şagird də arxasınca gəlirdi. Biz onu tanımadıq. Peter ona dedi, “Bizə bir yaxşılıq etməyini istəyirik, çünki biz qəribik. Axşam düşmədən bizi Lizarqoelin evinə apar.” O dedi, “Səmimi qəlbdən sizə onu göstərəcəm. Amma mənə təəccüblü gəldi ki, siz bu gözəl insanı haradan tanıyırsınız. Çünki o, böyük bir hökmdarın oğlu olduğu üçün özünü hamıya tanıtmaq. Biraz dincəlin, mən də gedim bu adamı sağaldıb qayıdım.”

O tələsik halda getdi və tez də qayıdıb gəldi. Peterə dedi, “Peter!” Peter ürpərdi ki, onun adının Peter olduğunu haradan bilir. Peter Məsihə dedi, “Sən mənə haradan tanıyırsan ki, mənə adımıla çağırdın?” Lizarqoel dedi, “Səndən soruşmaq istəyirəm, Peter adını sənə kim verib?” Peter dedi, “Diri Allahın oğlu İsa Məsih. Bu adı mənə o verib.” Lizarqoel dedi, “O mənəm! Mənə tanı, Peter!” O, bizim ucbatımızdan özünü dəyişdirmək üçün örtündüyü paltarını çıxartdı və bizə həqiqətən də özü olduğunu göstərdi.

Biz səcdəyə qapanıb ona ibadət etdik. On bir həvari idik. O, əlini uzadıb bizi ayağa qaldırdı. Biz onunla təvazökarlıqla söhbət etdik. Ləyaqətsizliyimizdən dolayı boynumuz bükük idi. Biz dedik, “Nə istəsən edəcəyik, amma bizə hər vaxtda sənə istədiyiniz şeyləri etmə gücü bəxş et.” O onlara məlhəm qutusunu və gənc şagirdin əlində olan çantanı verib belə əmr verdi: “Gəldiyiniz yerə, Məskən adlanan şəhərə geri qayıdın. Mənim adıma inanan hamını öyrətməyə səbrlə davam edin, çünki mən imanın çətinliyinə dözdüm. Sizə mükafatınızı verəcəyəm. Mən o şəhərin kasıblarına daha yaxşısını, havayı verəcəyimi sizə dediyim şeyi verənə qədər onlara yaşamaları üçün ehtiyac duyduqları şeyi verin. Peter ona dedi: “Rəbb, sən bizə dünya və içində olan hər şeyi tərk etməyi öyrətdin. Biz onlardan sənə uğruna vaz keçdik. İndi bizi maraqlandıran bir günlük yeməyimizdir. Bizdən kasıbları təmin etməyimizi istədiyiniz ehtiyacları haradan tapacağıq?” Rəbb cavabında buyurdu, “Ey Peter, mənə dediyim məsəli anlamalı idin! Başa düşmürsən ki, öyrədəcəyiniz mənə adı bütünlüklə sərvtərdən, Allahın hikməti qızıldan, gümüşdən və qiymətli daşlardan daha qiymətlidir?!” O onlara dərman qutusunu verib dedi, “Şəhərin mənə adıma inanan bütünlüklə xəstələrini sağaldın.”

Peter ikinci dəfə ona cavab verməyə qorxdu. Yanında dayanan Yuhannaya işarə edərək “bu dəfə sən danış” dedi. Yuhanna dedi, “Rəbb, sənə önündə bir çox şeyi deməyə qorxuruq. Amma bizdən bu bacarıqla əməl etməyi istəyən sənənsən. Bizə həkim olmaq

öyrədilməyib. Bəs sənin bizə dediyin kimi bədənləri sağaltmağı necə biləcəyik?” O onlara dedi, “Düz deyirsən, Yuhanna, mən də bilirəm ki, bu dünyanın həkimləri dünyaya aid olan şeyi sağaldır. Ancaq ruhların həkimləri qəlbi sağaldır. Ona görə də əvvəlcə bədənləri sağaldın ki, dünya dərmanı olmadan, öz bədənlərinin sağalma gücü ilə sizin qəlbin xəstəliklərini sağaltma gücünüzün də olduğuna inansınlar. Halbuki məni tanımağı belə münasib görməyən, öz sərvət və qürurları içində əylənən şəhərin zənginləri – bunun kimilərin evlərində nə nahar edin, nə də onlarla dostluq edin, qoy onların təəssübkeşliyi sizə təsir etməsin. Çünki kilsələrdə olanların çoxu zənginlərə təəssübkeşlik edir, çünki onlar da günahkardırlar və başqalarına günah işləmələri üçün fürsət yaradırlar. Amma onlar haqqında ədalətlə hökm verin ki, sizin vəzifəniz müqəddəs tutulsun və mənim adım da kilsələrdə müqəddəs tutulsun.” Həvarilər dedilər, “Bəli, həqiqətən də etməyə münasib olan şey elə budur.” Onlar səcdəyə qapanaraq ona ibadət etdilər. O onları ayağa qaldırdı və sağollaşdı onlardan ayrıldı. Amin.”⁵

Burada İncildən üç nümunə, Qnostik əhvalatlar mənbəsindən də bir nümunə var ki, İsa (*əleyhissalam*) həmişə onunla birlikdə olmuş həvarilərinə görünür, onlar isə heç onu tanımırlar da. Bu necə ola bilər axı? Onlar İsa (*əleyhissalam*) ilə birlikdə yaşadılar, ondan öyrəndilər, onunla birlikdə yedilər, onun son anlarına şahid oldular; amma heç biri onun görünüşünü xatırlaya bilmirdi? Halbuki sonda onu sözlərindən və əməllərindən tanıdılar, fiziki bədəninə və ya səsindən isə tanımadılar. Onlar onun necə göründüyünü və ya səsinin necə olduğunu necə bilə bilməzdilər? Onun maska geyindiyinə dair də heç bir sübut yoxdur.

Qısacası, cavab budur ki, İsa (*əleyhissalam*) onlara fərqli bədənlərdə göründü. Yadelli, bağban, balıqçı və Lizarqoel İsanın ruhunun köç etdiyi dörd fərqli insan bədəni idi. Həftüş-Şərifdə İmam Sadiq (*minhussalam*) Quranın bu ayəsini bu cür təfsir edir: “[Onlar evlərini həm öz əlləri, həm də möminlərin əlləri ilə dağıtdılar. İbrət alın, ey ağıl sahibləri!] İmam Sadiq (*əleyhissalam*) buyurdu: “Onların evləri öz bədənləridir. (Çünki) bədən ruhun evidir.”⁶

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) sonradan açıqladı ki: “Bəzi ruhlar o dərəcəyə çatır ki, girmək istədikləri istənilən bədəni seçə bilirlər.” Quranda da deyildiyi kimi: “İstifadə edə biləcəyiniz və yaşayış üçün olmayan evlərə iznsiz daxil olmaq sizin üçün günah deyildir.”⁷

Aydındır ki, İsa Məsihin (*əleyhissalam*) dirilməsi ya ruhun qayıtması ya da ruhun çarmıxa çəkilməsi bədəndən başqa bədənlərə köçü idi. İki min ildən çoxdur iman əhlini çaşqınlığa salmış belə çaşdırıcı bir müəmmmanın üstünü sadəcə Allahın Höccəti açar bilərdi.

⁵ Peterin və 12 Həvarinin İşləri

⁶ Həftüş-Şərif, Bab 20, səh. 33

⁷ Quran, Surə 24 (Nur), Ayə 29

Bab 14

REALLIĞIN TƏBİƏTİ

“İnsanlar yuxudadırlar, elə ki, öldülər oyanırlar”

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) içəri girdi və mənə dedi: “Oğlum, sənə bir sualım var. Çox mühüm hesab etdiyim bir sualdır. Bu fani dünyada sənə nə xoşbəxt edir? Onun içində sənə xoşbəxt edən bir şey var? Sualım bu həyat və bu dünya haqqındadır, dindən danışmıram.”

Mən dedim: “Xeyr, vallah, ancaq səndən (nəsə) eşidəndə ya da möminləri xoşbəxt və yaxşı görəndə; bundan başqa heç nə məni sevindirmir, nə pul, nə bina, nə də dünya.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Oğlum, Allah sənə müvəffəq etsin. Bilirsən oğlum, mən dirnaqlarım yumşaq olandan (yəni körpəlikdən) bəri, ömrüm boyu heç vaxt xoşbəxt olmamışam.”

Mən dedim: “Subhanallah, atacan.”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Heç vaxt, əsla bir şeyə görə xoşbəxt olmamışam və heç vaxt dünyada olan bir şeyə sevinməmişəm, yox vallah, heç vaxt, çünki onun sadəcə bir illuziya olduğunu bilirəm...”

İmam (*minhussalam*) bunu deyəndə xatırlayıram ki, boğuldum və axan göz yaşlarımdan dolayı gözlərim yandı. İçimdə hədsiz dərəcədə acı və kədər hissi var idi. Həyatım boyu elə bir kəslə rastlaşmamışdım ki, ömründə bir gün belə xoşbəxt olmasın və İmama görə çox ağrı-acı hiss etmişdim. İmam Əhməd Əl-Həsənlə (*minhussalam*) olan səfərimin o nöqtəsində onun daşdığı yükü sadəcə xəyal edə bilirdim.

Dünya Bir Yuxu Kimidir: “Hal-hazırda Yuxudasan”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “...Oğlum, neçə yaşın var? Allah sənə qorusun.”

Mən dedim: “Artıq otuz iki yaşım var.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu otuz iki il ərzində nə etmişən? Bir saniyəni geri qaytara bilərsən? Bir anlıq sevincini və ya bir anlıq kədərini belə geri qaytara bilməzsən. Səyahətlərə nə qədər vaxt sərf etmişən, nə qədər vaxtını yeyib-içməyə, nə qədər vaxtını evlənməyə və uşaq sahibi olmağa, kədərlənməyə, xoşbəxt olmağa, çölə çıxmağa, gülməyə, ağlamağa və işləməyə sərf etmişən, hamısı zamanla keçib-gedib. Bütün bunların bəhrəsi haradadır? Bəhrə ancaq xeyirxah əməllərdədir, sənə xilas edəcək yeganə şey budur və başqa heç nə fayda verməyəcək.”

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: “Atacan, sən dedin ki, dünya bir illuziyadır. Dünya yuxu kimidir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əhsən oğlum, Allah səndən razı olsun.”

Mən dedim: “Onda o, Möminlərin Əmirinin (*minhussalam*) buyurduğu kimidir, “İnsanlar yuxudadırlar, elə ki öldülər oyanırlar”¹?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli vallah, oğlum, o bir yuxudur, sən indi yuxudasan.”

Mən dedim: “Bəzən yuxularımda daha ayıq oluram və yuxunu idarə edə bilirəm (*lucid yuxu*)². İndi bu yuxuya diqqətimi cəmləməliyəm yoxsa indi bu yuxudan (həyat adlanan bu ayıq yuxudan) oyanmalıyam?”

¹ Əd-Dürür Müntəsirə Əl-Hədis Əl-Müştəhirə, Suyuti, səh. 197

² *Lucid yuxu* insanın yuxu gördüyünün fərqiində olmasıdır.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu elə bir məsələdir ki, sən ona yuxuda olduğundan əmin olmayana qədər çata bilməzsən və əgər bu yuxudan oyansan və tamamilə agah və əmin olsan ki, o bir yuxudur, onda burada (bu dünyada) ölərsən.*”

Burada anladım ki, İmam (*minhussalam*) bildirir ki, əgər biz bu həyatın sadəcə bir illüziya olduğunu və real olmadığını tamamilə dərk etsək, o an yuxudan və ya illüziyadan oyanarıq. Bu məyusluq şüurumuzun başqa bir yerdə oyanmasına səbəb olar və buradakı var oluşumuz sona çatır, yəni burada ölürük.

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: “*Bu dünyadakı məsələlər bir video oyunu kimi görünür. Sən deyirsən ki, dünya və ya reallıq illuziyadır. O, rəqəmlərdən, kodlardan və s. ibarət olan bir kompüter kimi proqramlaşdırılır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu kainatda hər şey proqramlanıb. Lakin o, minlərlə seçimi, proqramlanmış minlərlə seçimi və imkanı ehtiva edir. İstədiyini seçimi seçə bilərsən, amma nəticədə hər şey proqramlanıb.*”

Mən dedim: “*Yəni, Atari və ya Playstation kimi bir video oyununu nəzərdə tutursan, Quranın “Bilin ki, bu dünya həyatı oyun və əyləncədən başqa bir şey deyil”³ ayəsində olduğu kimi.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Demək olar elədir, eynən, əhsən, ən gözəl sonluqla bitirdin.*”

Mən soruşdum: “*Ölüm anı da virtual reallıq qulaqcığını çıxarmağa bənzər bir haldır. Mərhum birdən bunların hamısının sadəcə bir oyun və ya yuxu olduğunu başa düşür və birdən-birə özünün bu dünyada olan bədənindən fərqli bir bədəndə olduğunu görür?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Əhsən, əhsən! Mübarəksən oğlum.*”

Mən dedim: “*Onda bu, “Matrix” filmindəki kimidir və həqiqətin bir memarı var.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu, bir illuziyadır, lakin onun içindəki insanlar imtahandadırlar.*”

Mən dedim: “*Bəs həqiqi aləm necə, o bizim dünyamıza bənzəyir yoxsa onun daha mükəmməl bir surətidir? Orada da eyni tip bədənlerimiz var?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Mən onu sənə nə qədər vəsf etsəm də qavraya bilməyəcəksən. Amma söz verirəm ki, bir gün onu sənə göstərəcəyəm.*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənə bizim həqiqətimizlə bağlı çox mühüm bir şey açıqladı. O, təsdiqlədi ki, əslində bizim həqiqətimiz virtual reallıq proqramıdır, əslində həqiqi bir yer deyil, daha çox kompüter oyununa və ya proqrama bənzəyir, hər hərəkəti və nəticəsi minlərlə mümkünat ilə proqramlanmışdır. O, həmçinin açıqladı ki, bu bir oyun və ya illüziya olsa da, onun bir memarı var və bu virtual dünyadakı performansımızın nəticəsi və ya yekunu həqiqi aləmdəki gerçəkliyimizə təsir göstərir.

³ Quran, Surə 29 (Ənkəbut), Ayə 64

Xeyir Gözlə ki, Xeyir Tapasan

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “Mənim çox mühüm bir sualım var, atacan.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Buyur oğlum.”

Mən dedim: “Bir halda ki, bütün bunlar bir yuxudur, bizim gördüyümüz insanların hamısı əslində həqiqi insandır, yoxsa bəziləri insan deyil, yaxsa da illuziya və ya proqramın bir hissəsidir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Səndən bir şey soruşacam, bir yuxu görəndə o, realdır yoxsa sadəcə bir yuxu?”

Mən dedim: “Yuxu.”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Yaxşı, heç yuxuda zərbə almısan? Və oyanandan sonra onun ağrısını hiss etmişən? Və ya heç yerə yıxılmışən?”

Mən dedim: “Bəli, vallah, bu, təxminən bir həftə əvvəl başıma gəlib, bu barədə səndən soruşacağdım.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O zaman cavab ‘bəli’dir, elə isə realdır. Lakin bu dünyada realdır. Bu dünyanın həqiqəti və bu dünya aləmi onun ətrafında olan mövcud bütün aləmlərin ən aşağısıdır. Amma digər aləmlərin gözündə bir illuziyadır, lakin bu dünyada gerçəkdir. Bəzi insanlarla oturub söhbət edə və onların insan olduğunu düşünə bilərsən, lakin deyillər. Ola bilsin onlar başqa yaradılış növlərindəndirlər, lakin sən bilmirsən.”

Mən dedim: “Bu o deməkdir ki, cinlərdən əlavə bizim surətimizdə görünüb forma dəyişdirən başqa məxluqlar da var və onlar yadplanetlilər kimi aramızdadırlar.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Sən onları adi insanlardan ayıra bilməzsən. Amma bəlkə gözlərindən və ya bəzi rəftarlarından onların normal olmadığını hiss edərsən. Və bəzən (bir şəxslə) söhbət edərsən, amma əslində sən özünlə danışarsan və bunu hiss etməz və ya başa düşməzsən.”

İmam (*minhussalam*) təsdiqlədi ki, video oyununda olduğu kimi, gündəlik rastlaşdığımız bəzi insanlar arxalarında oyunçular olan avatardır. Digərləri oyunçu olmayan personajlar və ya sadəcə olaraq “matriksin” bir hissəsi olaraq yaradılmış xarakterlərdir, əslində insan olmayan insanlardır, eynilə ağacların, göyün və ya qumun illuziya olduğu kimi illuziyalardır. O, həmçinin bildirdi ki, mələklər, şeytanlar, cinlər, yadplanetlilər və digər ağıllı varlıq növləri kimi başqa dünyalardan olan varlıqlar oyuna girib personaj kimi oynamağa qadırdırlar. Əksər hallarda insan obrazı kimi oynayırlar, lakin bu avatarın arxasındakı şüur insan deyil.

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: “Bizim yaşadığımız bu reallıq nədir? Bu bizim düşüncələrimizdir? Yoxsa düşüncələrimiz reallığa təsir edir? Bu, düşüncələrimizin məhsulu olan bir illuziyadır? “Qəribə Yadelli” adlı bir kitab var, orada baş rolda olan Şeytan deyir: “Boşluqdan başqa heç nə yoxdur – və sən... Və sən sən deyilsən – nə bədənin, nə qanın, nə də sümüklərin var, sən ancaq bir düşüncəsən.” Sən dedin ki, biz bir yuxuda və ya illuziyada yaşayırıq və yuxular insan düşüncəsinin məhsuludur, elə deyilmi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli oğlum, hər şey istehsal edilə bilər.”

Mən dedim: “*Düşüncə ilə?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Düşüncə ilə yox, qoy sənə bir misal çəkim. İlahi ilham və ya ani gələn bir fikir.*”

Mən dedim: “*O nədir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu, əşyanın doğrulmasıdır, ona həyat verən sənə. Məsələn, “xeyir gözlə ki, xeyir tapasan” sözünü eşitmişən? Və bunun əksi də doğrudur.*”

İmam (*minhussalam*) burada deyir ki, yaşadığımız bu matriksi öz düşüncələrimiz yaratmasa da, biz öz düşüncələrimiz, gözləntilərimiz və ideyalarımız ilə bu reallıqda qarşılaşdığımız hadisələrə müəyyən dərəcədə təsir göstəririk.

Mən dedim: “*Ancaq mən insanların sahib olduğu bu üzləri, mövcud olan rəngləri və formaları nəzərdə tuturam. Məsələn, yaşıl rəngə baxıb ona yaşıl desəm, Adəm (əleyhissalam) onu narıncı görə bilərmi? Amma onun beynində narıncıya yaşıl deyilir. Yaxud eyni sözü deyirik, amma fərqli şeyləri təsvir edirik. Bütün insanlar reallığı bir şəkildə görürlər, yoxsa hər birimiz reallığı aqlımızın obyektivindən görürük və hər birimiz beynimizin yaratdığı uydurma görüntüləri görürük?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Aha, sən bir insanı bəyanə bilərsən, digəri isə onu bəyanməz. Hər ikiniz bu insanla ilk dəfə tanış olsanız və ikiniz də bu insanı əvvəllər tanımasanız da, niyə sən onu bəyanırsən, digəri isə bəyanmır?*”

Mən dedim: “*Sual budur, ikimiz də eyni şeyi və eyni insanı görürük?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Hər biriniz bir şey görürsünüz, amma hər kəs gördüyü ilə bağlı eyni fikirdə olmur. Sualının cavabı budur, yəni düz deyirsən.*”

Mən dedim: “*Subhanallah, onda reallıq uydurulur və aqlın obyektivindən görünür.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, yenidən görüşənə qədər sənə düşünməyin üçün kiçik bir şey verəcəm. İnsan gözü hər şeyi olduğu kimi görür, yoxsa beynin onun üçün nə şərh etdiyini görür? Bəs aqlını itirmiş şəxs, dəli, aqlı başında olan kimi görür, yoxsa başqa şeylər görür? Və niyə? Yəni, dəli qırmızı almanı qırmızı alma kimi görür, yoxsa kirpi kimi? Və dəli, dəli olduğunu bilir?*”

Mən dedim: “*İnsanın qaranlıqda kimisə gördüyü, sonra yaxınlaşıb bunun sadəcə paltar olduğunu gördüyü kimi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu barədə düşün, müşahidə apar və səninlə növbəti dəfə görüşənə qədər onun üzərində baş sındır.*”

İmam (*minhussalam*) təsdiqlədi ki, əsl reallıq insana görə dəyişir. Rənglər, maddə, əşyalar müxtəlif insanlara fərqli görünür. Hətta sözlər də müxtəlif insanlar üçün fərqli mənalar daşıyır. Ona görə də fərqli zövqlərə və fərqli fikirlərə sahibik.

“Mən Dünyayam. Arxamca Düşən Həlak Olar”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bir gün mənə çağıraraq dedi: “*Möminlərə de ki, illuziyadan başqa bir şey olmayan bu fani dünyadan uzaq dursunlar. Çünki, Allaha and olsun*

onun heç bir dəyəri yoxdur. Elə isə onun sizi başdan çıxarmağına izn verməyin. Sənə bir hekayə danışacağam. Bu hekayəni qardaşlarına da danış ki, ondan ibrət alsınlar:

“Günlərin bir günü varlı atası olan tənha bir gənc vardı. Bir gün bu gənc, atasının yanına gedib dedi: “Ata, mən çox gözəl bir qıza aşıq olmuşam və istəyirəm ki, mənə onunla evləndirəsən.” Atası çox sevindi və dedi: “Oğlum gəl gedək, səni onunla nişanlayım.” Beləliklə ata ilə oğul o gözəl qızın evinə getdilər. Ata qızı görəndə onun gözəlliyinə heyran qaldı. Onu bəyəndi və ona könlü düşdü. Oğluna dedi ki, “Oğlum, bu qadın sənə görə deyil. O çox gözəldir və onu xoşbəxt edəcək varlı bir kişiylə layiqdir. Ona görə də onunla mən özüm evlənəcəyəm.” Beləliklə ata və oğul arasında möhkəm dava düşdü. Və polisə getdilər ki, polis aralarında hökm versin. Polis məmuru onlara dedi: “Nə olub?” Onlar məsələni ona danışdılar və polis məmuru dedi: “O zaman qızı çağırmaq və kimi istədiyini özündən soruşaq.” Beləliklə polis məmuru qızı çağırdı və qız gəldikdə, polis məmuru qızın gözəlliyinə heyran qaldı. Beləliklə ataya və oğula dedi ki: “Bu xanım nə sənə görədir, nə də sənə görə. Onun güclü, hökm sahibi və pullu bir kişiylə ehtiyacı var. Odur ki onunla özüm evlənəcəyəm.” Və hamısı qız üçün bir-birləri ilə dalaşmağa başladı, səslərini yüksədirərək bağırdılar. Şəhərin valisi bir problem çıxdığını eşidib nə baş verdiyini bilmək üçün hamısını hüzuruna çağırdı. Belə ki, bütün dalaşan tərəflər gəldilər; ata, oğul və polis məmuru valinin yanına gəldilər. Vali dedi: “Gəlin bütün bunlara səbəb olan qadını görək!” Qızı çağırdılar. Qız gəldikdə vali onun hədsiz gözəlliyi qarşısında heyran qaldı və yenə hamısı qızın üstündə bir-biri ilə dalaşmağa başladı. Nəhayət, hamısı hökmdarın hüzuruna getdi və başlarına gələn hekayəni ona danışdılar. Hər zamanki kimi hökmdar da qızın orada olmasını istədi və onu gördükdə belə dedi: “O nə sənin üçün, nə sənin üçün, nə sənin üçün, nə də sənin üçündür. Bu qız sadəcə bu torpaqların hökmdarına layiqdir ki, o, onu şahzadələr kimi yaşatsın!” Beləliklə hamısı qızın üstündə bir-biri ilə dalaşdı. Bu vaxt qız dedi: “Mən bir həll yolu bilirəm!” Hamısı soruşdu: “Nədir həll yolu?” Qız dedi: “Mən qaçacağam, hamınız mənim arxamca qaçacaqsınız və kim mənə birinci tutsa, sadəcə onun olacağam və onunla evlənəcəyəm.” Hamısı razı oldu. Qız qaçmağa başladı və hamısı arxasınca qaçmağa başladı və birdən ata, oğul, polis məmuru, vali və hökmdar - hamısı dərin bir çuxura düşdülər. O an qız geri dönüb dedi: “Mən dünyayam, kim mənim arxamca qaçsa, gözləmədiyi anda bir yığın günahla qəbir çuxuruna düşər.”

Sonra İmam (minhussalam) belə buyurdu:

Elə isə, bu dünyadan uzaq durun ey övladlarım! Çünki, Allaha and olsun düşdüyünüzün fərqi olmayacaqsınız və bir gün görəcəksiniz ki, ömrünüz sona çatıb, qocalmışınız, bir yığın günah və qəbahət etmişiniz və sizə xəstəlik, rəzalət və əzab-əziyyətdən başqa bir şey qalmayıb. Allah sizi müvəffəq etsin. Allaha and olsun ki o, heç bir dəyəri olmayan keçici bir illuziya dünyasıdır. Bunu ona görə deyirəm ki, bəzilərinin bu günlərdə bu gözəl qızın arxasınca qaçmağa çalışdığını görürəm. Dünya, makiyajlı bir qadın kimidir, üzünü yusa, bütün çirkinliyi və qüsurları ortaya çıxar.”

Reallıq həqiqət olmadığı üçün həyatımızı onun arxasınca düşərək boş yerə sərf etmək və ona görə narahat olmaq, bir video oyunu oynayan bir adamın oyunda oynadığı personajın ailəsinin ölməsinə, sonra isə oyuna görə real həyatını ağlayaraq keçirməsinə bənzəyir. Bu, ömrü boşa sərf etmək olardı, çünki bu, bir illüziyadır və həqiqət deyil. Bu dünya da belədir, ona görə də Muhəmməd Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun)

dünyanın Allah qatında ağcaqanadın qanadı qədər belə dəyəərə sahib olmadığını buyurmuşdur.⁴

Kainat Sənin İçindədir

Mən İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “*Mikroskopla bədən hüceyrələrinə baxanda aləmlər, məxluqlar, planetlər və kosmosa, planetlərə və ulduzlara bənzəyən şeylər görürsən.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bütün kainat sənin içində olduğu halda, özünü kiçik bir varlıq hesab edirsən?*”⁵

Mən dedim: “*Subhanallah, onda sual budur ki: Biz hardayıq, ata? Nəhəng bir bədənin hüceyrəsinin içində yaşayırıq?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu, sonu olmayan aləm içində aləmdir.*”

Mən təəccüb edərək dedim: “*Biz bir insanın içindəyik?*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Çox optimistsən, nə insan? Bütün bunlar kiçik bir hüceyrənin içindədir.*”

Mən dedim: “*Bütün bu kainat bir hüceyrənin içindədir? Atacan, sənə fəda olum, nəyin hüceyrəsi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Heç kimin önəm vermədiyi kiçik bir ağcaqanadın belindəki bir hüceyrə.*”

Mən dedim: “*Ağcaqanadın belində?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli.*”

Dərhal Allaha uzun bir səcdə edib ayağa qalxdım və İmama (*minhussalam*) dedim: “*Vay-vay! Bütün bu müharibələr, qətliaqlar və hakimiyyət üstündə baş verən hər şey nəticədə bir ağcaqanadın belindəki bir hüceyrəyə görə! Vay-vay!*”

İmam (*minhussalam*) gülümsədi. Və mən dedim: “*Onda bu, Quran ayəsinin mənasıdır: “Şübhəsiz ki, Allah ağcaqanadı və ondan da üstünü misal çəkməkdən utanmaz.”*”⁶

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Bəli, eynən.*”

Mən şok oldum və dedim: “*Subhanallah, bu nə əzəmətdir, heç şübhəsiz bu ən böyük gecələrdən biridir, sən necə də böyüksən!*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Mübarəksən oğlum.*”

⁴ Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurdu: “Muhəmmədin ruhu əlində olana and olsun ki, əgər dünyanın Uca Allah yanında bir ağcaqanadın qanadı qədər dəyəri olsaydı, kafirə və fasiqə ondan bir qurtum su belə verməzdi” [Əl-Əmali, Tusi, səh. 530]

⁵ Əyanuş-Şiə, Seyid Muhsin Əl-Əmin, səh. 552

⁶ Quran, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 26

Allahın Kəlamını Ucalt və Qalib Ol

Mən dedim: *“Necə ki, bu dünyada ağcaqanadlarımız var və özümüz də nəhəng bir ağcaqanad hüceyrəsinin içindəyik, o ağcaqanadın mövcud olduğu dünyada da bizim nəhəng kopyalarımız var?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, var.”*

Mən dedim: *“Hansı realdır, biz yoxsa onlar? Onlar orada nə edirlər? Orada qiyam, İlahi Ədalət Dövləti və bizim burada etdiyimiz bütün bu şeylər var?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Oğlum, bu aləmlərə çox dalma, bu səni yorar, bu aləmlərə əhəmiyyət vermə və Allahın kəlamını ucalt və qalib ol.”*

Bab 15

NUR VƏ ZÜLMƏT

*“Yüksəkdə olan Nurani Qüvvələr bütün qəzəb
şeytanlarını çaşdırdı.”*

Mani özünü 'Nurun Elçisi' adlandırdı, İsa isə özünü 'bu dünyanın Nuru' adlandırmışdı. Mani (*əleyhissalam*) öyrətdi ki, başlanğıcda Allah Nur aləmini yaratdı və beləcə zülmət aləmlər nuru arzuladı. Allah zülmətə bir İşıq Elçisi göndərdi. Lakin zülmət onu uddu. Onun nuru zülmət aləmlərdə əsir alınıb hər şeyə səpələndi. Beləliklə, mövcud olan hər şey özündə həm nur, həm də zülmət daşıyır. Əks halda Nur olmasaydı, heç nə var olmazdı və zülmət olmasaydı, sadəcə Mütləq Nur var olardı və Allahdan başqa Mütləq Nur yoxdur. Nur məxluqat üçün zəruridir. Mani (*əleyhissalam*) öyrətdi ki, bu dünyanın yaratıcısı şərdir. O, yüksək nur aləmlərindən nuru borc alaraq fiziki aləmi yaratdı. Bu təlimin eynisi İmamlar (*salam onlardanır*) tərəfindən gizlicə öyrədilib. Ümmül-Kitabda keçən gizli bir rəvayətdə İmam Baqir (*minhussalam*) dünyanın yaradılışı haqqında səhabəsi Cabir ilə danışır və belə buyurur:

“Əzazil Uca Hökmdardan borc olaraq bir nur almışdı. O, bu nurun gücü ilə özü kimi ruhlar yaradırdı. Uca Hökmdar qırmızı torpaqdan necə yaradılış vücuda gətirirdisə, Əzazil də o cür edirdi. Bir müddət sonra Əzazilin qırmızı torpağından o qədər ruh meydana gəldi ki, sayını Uca Hökmdardan başqa heç kim bilmirdi.

Sonra Uca Hökmdar Əzazilə dedi: “Ey qoca! De görüm, sən kimsən, mən kiməm və bütün bu məxluqat nədir?”

Əzazil dedi: “Sən ilahsan, mən də ilaham, bunlar da bizim hər ikimizin yaratdığı ruhlardır.”

Uca Hökmdar dedi: “İki ilah ola bilməz. Səni Mən yaratdım. Bütün bu ruhları da mən yaratdım.” Allahın buyurduğu kimi, “Mən palçıqdan bir insan yaradacağam.” [Quran 38/71]

Əzazil dedi: “Mənim yaratdıqlarım səninkilərdən çoxdur. Mən sənənin yaratdığın ruhlardan onlarca qat çoxunu yaratmışam. Elə isə sən nə haqla ilahlıq iddiası edirsən?”

Sonra Uca Hökmdar, “Sənənin yaratdığın bu məxluqları da Mən yaratdım. Sənə borc verdiyimi geri alsam, necə yaradacaqsan?” dedi. Əzazilə borc verdiyi nuru, yaratdığı məxluqlarla birlikdə geri aldı və ondan bəyazlıq dənizinin qübbəsini yaratdı. O qübbə, bu mavi rəngli qübbədən min qat böyükdür.

Onu nurdan düzəldilmiş 124000 çıraq, parlaq şam və nurdan düzəldilmiş işıqlarla aydınladı. Yüz minlərlə rəngdə ağappaq büllur kimi köşk və saraylarla bəzədi. Həyat suyundan axan çeşmələr meydana gətirdi. Çeşmələrin kənarlarını tuba ağacları ilə bəzədi. Ağacların təpələrinə müqəddəs Anka quşları qondurdu. Kölgələrinə gənc oğlanları oturtdu. O ağ şahin, düldül, buraq və aslanla bu ağ sarayı bəzədi. Budaqların üzərində qumru, bülbül kimi quşlar yaratdı. Bunlar vəsflərlə izah edilə bilməz. “Onun heç bir bənzəri yoxdur. O, Eşidəndir, Görəndir.” [Quran 42/11]

Uca Hökmdar bəyaz qübbəni bu gözəllikdə yaratdıqdan sonra Əzazilə dedi: “İndi sən də mənim yaratdığım böyüklükdə bir dəniz yarat.” Əzazil çarəsiz qaldı. Belə bir yaradılış haqqında heç bir məlumatı yox idi. Allahın buyurduğu kimi: [Kafirlərin əməlləri puç oldu. Allah, kafir qövmü doğru yola yönəltməz.]”¹

¹ *İslamda Qnostisizm*, Heinz Halm, səh. 111-112

Mən İmamdan (*minhussalam*) İblis (*lənətullahi əleyh*) haqqında soruşdum: “İblis Allaha iman etdiyi halda Allahla müharibəyə girişərək Onun hakimiyyətinə meydan oxudu, yoxsa İblisin əməlləri Allaha olan sevgisindən və Adəmə (*əleyhissalam*) olan həsədindən dolayı idi?”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Sənə Allahın qüdrətini məxluqat içində ən çox bilənin İblis olduğunu desəm, təəccüblənmə. Bu, həsəd ucbatından idi oğul. Həsəd böyük bir şərdir, yeyib bitirmədiyi heç nə qoymur. Həsəd, həmçinin güc, hakimiyyət, sultanlıq və eqo sevgisi, hamısı İblisin düşməsinə səbəb oldu.”

Mən soruşdum: “Düşməzdən əvvəl onun məqamı nə idi?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “**İblis** adının mənasının nə olduğunu bilirsən?”

Mən dedim: “Allahın rəhmətindən ümidini itirmək?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Xeyr, o, ‘**Əba Lis**’ olaraq yazılır ‘**İblis**’ olaraq yox. ‘**Əba**’ ata deməkdir, ‘**Lis**’ isə məxluqat deməkdir, **Məxluqatın Atası**.”

Mən soruşdum: “Məxluqatı İblis yaradıb?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Xeyr, bu Mələklərin ona olan şiddətli sevgisindən dolayı verdikləri bir ad idi.”

Mən soruşdum: “Atacan, biraz da açıqla, onda İblis niyə məxluqatın atası adlandırıldı, fiziki maddəni o yaratdı?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Qoy sənə bir sual verim, **Cəbrail** adının mənası nədir?”

Mən dedim: “Allahın böyüklüyü və ya Allahın qüdrəti.”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Yaxşı, bəs **Şeytan** nə deməkdir?”

Mən dedim: “Sənin mənə öyrətdiyindən başqa mənim heç bir elmim yoxdur.”

O (*minhussalam*) buyurdu: “**Şey-Tan, Tan** palçıq deməkdir, palçıqdan olan bir şey.”

Mən soruşdum: “Deməli, onda fiziki bədənləri yaradan İblis, nurani bədənləri yaradan isə Muhəmməd və Ali-Muhəmməddir (salam onlardandır)?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Eynən, elədir oğul. İblis bu dəqiqə biz ondan danışırıq deyə sevinir, o, böyük bir şey etdiyini düşünür.”

Mən soruşdum: “Bütün bu məxluqat içində niyə məhz onun bu gücə sahib olmasının səbəbi və ya hikməti nədir?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Çünki o, onların içində ən çox imana sahib idi. Bildiyin kimi, o, içində nə gizlədirsə gizlətsin, Allah bunu mükafatlandırır.”

Mən soruşdum: “Bir halda ki ona bütün fiziki məxluqat və bütün fiziki aləm üzərində hakimiyyət və səlahiyyət verilmişdi, bəs İblis düşəndə onun yerinə kim keçdi?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Sənə doğrusunu deyəcəm, bəlkə də şok olacaqsan. Onun yerinə heç kim keçə bilmədi. Kaş məxluqat xətdə olan təhlükənin həddini başa düşərdi. Xətarlar yaxşı əməlləri aradan aparır. Xətarlar gör nə qədər ciddi bir şeydir ki, İblis kimi bir məxluq, onun həddən artıq uca məqamı olduğu halda, gör onu necə zirvələrin ən ucasından ən aşağıya saldı. Bu haqda düşün, bunun nə qədər böyük və ciddi bir məsələ olduğunu görəcəksən.”

Mən soruşdum: “Yəni heç kim, nə Muhəmməd, nə Əli, nə də başqa biri onun yerinə keçə bilmədi?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Heç bircə danə məxluq belə (keçə bilmədi). O həddən artıq əzəmətli idi və açıq-aydın düşməyə çevrildi.”

Mən soruşdum: “Allahı məğlub edə biləcəyini düşünür?”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Xeyr, o bilir ki, bunu edə bilməz. O, bunu digər bütün məxluqlardan daha yaxşı bilir. Bilirsənmi, o hər gecə ağlayır, onu yaxalayacaq əzabın qorxusundan ağlayır. Qüruru onu bu hala saldı, insanlara bu haqda danış, bunu onlara başa sal.”

Beləliklə, Mani Peyğəmbər (*əleyhissalam*) və Muhəmməd Ailəsi (*salam onlardandır*) öyrətdi ki, bu fiziki aləmi İblis yaradıb və fiziki aləm iki hissəyə bölünür: Nurun övladları və zülmətin övladları, Adəmin övladları və İblisin övladları. İçində olduğumuz bu aləm nuru öz içində tələyə salan zülmət aləmi olduğu üçün, bizim vəzifəmiz onun içində nuru öz mənbəyinə qayıtsın deyə bacardığımız qədər artırıb toplamaqdır. Əks halda nur zülmət içində əbədi olaraq tələyə salınacaq. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurub: “*Dünya möminin zindanıdır.*”² İstər Yəhudilik, istər Xristianlıq, istər İslam olsun, istərsə də Buddizm və ya Hinduizm kimi digər dinlər olsun, bütün dinlərin qayəsi içimizdəki ruhu və ya nuru azad etmək və nuru daha yüksək varlıq aləmlərinə qaytarmaq olub, bu istər Cənnət adlandırılınsın, istərsə də Nirvana.

Mani Peyğəmbər (*əleyhissalam*) öyrətdi ki, qurtuluş elmlə və xeyir olan nurun şər olan zülmət üzərində qələbəsi ilə gəlir. Maddi aləmə, devrilməsi lazım olan şər və zülmət güclər hakimdir. Mani (*əleyhissalam*) həmçinin öyrətdi ki, bir kəs daha çox nura sahib şeylərlə qidalanaraq və içindəki nuru artıraraq daha çox nur əldə edə bilər. Və əksinə, daha çox zülmətə sahib şeylərlə qidalanaraq içimizdəki zülməti artırırıq. Odur ki, o, yediyi şeylərə diqqət etmiş və öz tərəfdarlarına sərt pəhriz rejimi təşkil etmişdi. Ruhun nuru əməlisaleh işlərlə artırılıb bildiyi kimi, bədənin nuru da bitki yeməkləri ilə artırılırdı. Heyvan tədarükü faydalı deyildi, çünki onlar özlərində kiçik həcmdə nur daşıyır.

Nur Olmadan Zülmət Mövcud Olmaz

Bir gün mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “Mani yazmışdı ki, meyvə şirəsi nurla qarışıq olan su və ya maddədir. Və su özliyiündə sadəcə maddədir. Və mən şəraba Əbdün-Nur³ deyən bəzi Ələvi rəvayətləri tapdım. Və şərab meyvələrdən olur. Şərabda nur olduğu doğrudur?”⁴

² *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 78, səh. 194

³ Ərəbcədən tərcümədə *Əbdün-Nur* “Nurun Qulu” deməkdir.

⁴ Bəşər Əl-Şairinin belə dediyi nəql olunur: Mən Ağam Sadiqdən (*minhussalam*) soruşdum: “Şərab halaldır yoxsa haram?” O buyurdu: “Ey Bəşər, şərab bizim nurumuzdan olan bir nurdur, elə isə bizim nurumuzdan için, bizim meyvəmizdən yeyin və bizim xəbərlərimizdən danışın. Bu öz aranızda sizə halal, başqalarının yanında isə haramdır.” Mən dedim: “Ey Ağam, mənə bunu açıqla ki, səndən eşidim, başqasından yox.” İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurdu: “Ey Bəşər, şərab bizim nurumuzdan bir nurdur, əgər bir nəfərin şərab içərkən üzünün parladığını, rənginin işıq saçdığını, mələkələrinin (əşəblərinin) sakitləşdiyini, qardaşlarına mərhəmət və sevgi göstərərək dua etdiyini, Ağası haqqında xeyir söz deyib ona təşəkkür etdiyini, təsbih və həmd-səna etdiyini görsən, elə isə nur nura rast gəlmişdir, çünki şərab nurdur və o adamın nuru da nurdur. Odur ki, onunla dost ol və ondan öyrən, çünki onda biraz elm var.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli oğul, doğrudur.*”

İmam (*minhussalam*) daha sonra əlavə etdi ki, hər şey var olması üçün içində biraz nur daşmalıdır və buyurdu ki, “*Nur olmadan zülmət mövcud olmaz*”.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu:

“Ətrafındakı hər şey müəyyən miqdarda enerji yayır. Bəziləri neqativ, bəziləri də pozitivdir. Lakin ümumiyyətlə sən mütəmadi olaraq neqativin təsirinə düşmədikcə o sənə təsir etməyəcək. Oğlum, məsələn, qarğa və yuvasını götürək. Qarğanın müəyyən növ enerjisi var və o, fərqiində olmadan bu enerjinin birazını öz bədənindən ifraz edir. Qarğa bu ifrazdan və ya enerjidən fayda əldə etmir, lakin insan ondan faydalanır.

Bayquşlar da belədir, bu enerji quşun yuvasında cəmləşir və yuvada qərar tutub qalır. Yuvaya müəyyən yolla toxunmaqla və ya yuvanı qorumaqla insan o enerjidən biraz götürə bilər. Bu da ağılı müəyyən hissələrinin və ya ruhun kənarlarının bir neçə dəqiqəlik və ya ola bilsin bir neçə saniyəlik öz zindanından azad olmasına imkan verir. Bu müddət ərzində insan bu aləmdən kənar bəzi məxluqları və ya aləmləri görə bilər və sonra enerji tükənən kimi, hər şey normala qaytar.

Oğlum, sənə peyğəmbərlərdən, saleh kəslərdən və Allahın bilməsini dilədiyi kəslərdən başqa heç kimin bilmədiyi bir şeyi deyəcəyəm. İnsanlar marixuana, heroin, mayaotu və bu kimi digər bitkilərin sərxoşedicilər olduğunu düşünür və bu bitkilərin həqiqətini bilmirlər. Bu bitkilər böyük həcmdə enerji daşıyır. Onlardan bəziləri neqativ enerji daşıyır, bəziləri isə insanı bizim aləmlə paralel olan digər aləmlərə aparıcı pozitiv enerji daşıyır. İnsanlar bu bitkilərin təsirində olan şəxsə sərxoş, bihuş və ya qafıl kimi baxırlar. Halbuki o, əslində başqa bir aləmə səyahət edir. Ətrafındakı insanlar onun uyumuş və ya sərxoş olduğunu düşünür. Əslində isə heç də belə deyil. Və bir şəxs artıq dozadan öləndə, bu ona görədir ki, o əslində o qədər uzaq məsafədə olan aləmlərə səyahət edir ki, oradan qayıda bilmir.”

Beləliklə, burada İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) əlavə olaraq açıqlayır ki, müəyyən bitkilərdə və ya maddələrdə olan nur və ya enerji bizim aqlımızı və ruhumuzu başqa aləmlərə daşıya bilər. Ona görə də təəccüblü deyil ki, müəyyən bitkilərdən və ya maddələrdən nur tədarük edən bir insan öz aqlını və ruhunu da bir reallıqdan başqa bir reallığa daşıya bilər. İnsanı sağaltma qabiliyyətinə malik və ya insana fayda verən şey də bu müxtəlif bitki və maddələrdə olan enerji və ya nurdur. Biz insanları yuxarıda qeyd olunan bitki və ya maddələrdən hər hansı birinin istifadəsinə təşviq etmirik, əksinə biz onlar haqqında öz dini perspektivimizdən bəhs edirik. Biz deyirik ki, insanlar onların sərxoşedicilər olduğunu düşünür, halbuki elə deyil. Əksinə bu bitkilərin və maddələrin meydana gətirdiyi şüurun dəyişkən halları insanın başqa boyutlara və reallıqlara səyahət etməsinə imkan verir. Bir şəxsin bunları dinimizin bir parçası olaraq etməsi tələb olunmadığı kimi, Allah tərəfindən də haram edilmir. Lakin İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) təkidlə vurğulayır ki, onları qəbul etmək təhlükəli və potensial olaraq ölümcüldür. Çünki bu, ruhun başqa varlıq müstəvisinə gedəndən

---

[QEYD: Aydınır ki, İmam (*minhussalam*) sərxoş olmağı, bir dəri bir sümük qalmağı yaxud da əyyaşlıq məclisinə təşviq etməyi müdafiə etmir. O, bir-birinə dost olan möminlərin sevgi, Allahın zikri və sizi nurla dolduracaq ilahi elm və hikmətlə məşğul olduğu nizam-intizamlı məclislərindən danışır. Biz əvvəlki Əhdlərdə şərəbdən istifadənin mərkəziliyini görürük. Məsələn, şərəbdən istifadənin Şəbbat axşam yeməyinin bir parçası olması və çörək ilə şərəbin Evxaristdə müqəddəs olması. Həmçinin Quranda “cənnət şərəbindən” da bəhs edilir. Muhəmmədi Əhdə sərxoşluq və pozğunluğun haram edilməsi bu Kitabın Yeddinci Babında müzakirə edilib.]

sonra (bir daha) bədənə qayıda bilməməsi ilə nəticələnə bilər. O da düzdür ki, düzgün şəkildə edilsə, bu maddələrin və bitkilərin təsirində olan şəxs, yüksək anlayışlar əldə edə bilər. Biz bu kitabı oxuyan və bu həqiqətləri bilən hər kəsi məsuliyyətli davranmağa təşviq edirik.

Biz anarxiyaya və ya qanunları pozmağa təşviq etməsək də deməliyik ki, cəmiyyətin dırnaqarası cinayətkarları İmam Mehədinin (*ona və ailəsinə salam olsun*) dinində mühüm rola sahib olacaqlar.

Bir gün mən İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə söhbət edirdim. Mən dedim: *“Mənim camaatım da belədir, onların çoxu keçmiş narkotik aludəçiləri, qəribə və pis şeylər etmiş insanlardır...”*

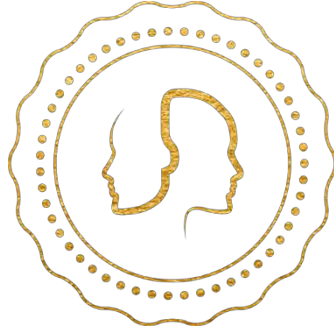
İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Hamısı xoş gəlib. Mən saqqal uzadanlar və uzun müddət səcdədə qalıb bütün gecəni namaz qılanlar, bütün günü oruc tutanlar və təsbeh çəkənlər üçün gəlməmişəm. Mən sərxoşlar, zinakarlar, qatillər və cinayətkarlar üçün gəlməmişəm. Dini məhz onlarla dirçəldəcəyəm.”*

Bütün həmdlər Aləmlərin Rəbbi olan Allaha məxsusdur.

Onun qövmünün kafir zadəganları dedilər: “Biz səni özümüz kimi sadəcə bir insan hesab edirik və içimizdən ancaq düşüncəsiz olan ən rəzil adamların sənə qoşulduğunu görürük. Həmçinin sizin bizdən üstün olduğunuzu da görmürük. Əksinə, biz sizi yalançı hesab edirik.”⁵

---

⁵ *Quran*, Surə 11 (Hud), Ayə 27

Bab 16

İNSAN NƏFSİ

“Nəfsini rədd et”

Mən”, “ənə” və ya “nəfs” kimi tanınan insan eqosu əksər dinlərdə rəzil bir şey, bizim düşməyimizə səbəb olan böyük şər qüvvədir. Biz İsanın (əleyhissalam) *“Nəfsini rədd et”*¹, Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) *“Ən böyük cihad nəfsə qarşı olan cihaddır”*² və İmam Əlinin (əleyhissalam) *“Hər kəsin şeytanı öz nəfsidir”*³ dediklərini eşitmişik. Yer üzünə ayaq basmış hər Peyğəmbər (əleyhissalam) nəfsi inkar və ya nəfslə mübarizə, pis meyllər və ya nəfsi yox etmə təlimini öyrətmişdir. Bəs “nəfs” tam olaraq nədir?

İmam Əhməd Əl-Həsən (minhussalam) nəfs barədə buyurdu:

“Nəfs bizim əməllərimizlə yaranır. Biz onu yaxşı və ya pis edirik. Onu nizamlayan bizim əməllərimizdir və nəfs sinə nahiyəsində yerləşir. Hiss etdiyimiz, lakin görmədiyimiz bir şeydir. Heç onu hiss etmişən? Sinəndə nəyə hiss edirsən? Xoş və ya kədərli xəbər eşidəndə qeyri-ixtiyari olaraq əllərini sinənin üstünə qoyursan? Sevindirici və ya kədərlandırıcı bir xəbər eşidəndə əlini başına və ya sinəsinə qoyan insanlarsansa, yoxsa xəbər eşidəndə budlarına vuranlardan?”

İmam (minhussalam), bir şəxsin qeyri-ixtiyari hərəkətlərindən hansı cəhətinin – nəfsinin yoxsa ruhunun daha güclü olduğunu necə qiymətləndirə biləcəyimizi izah etməyə davam etdi:

“Hər kim başına vurursa, bu o deməkdir ki, onun ruhu nəfsindən daha güclüdür. Hər kimin nəfsi və ruhu bərabərdirsə, belə hallarda o budlarına vurur. Hər kimin nəfsi ruhundan daha güclüdirsə, sinəsinə vurur. Nəfs hisslərin formalaşmasıdır. O, eşitmə, görmə, toxunma və dadma duyğuları ilə formalaşır. Məhz bu hisslərdən nəfs formalaşmağa başlayır və sonra iki hissəyə bölünür:

1. Pak nəfs
2. Xəbis nəfs

Məsələn, haram bir şey danışdırsansa, onda xəbis nəfsi qidalandırırısan. Əgər haram bir şey eşitsən və ya harama baxsan, onların hamısı xəbis nəfsin qidası olur. Bunun əksi pak nəfs üçün də doğrudur, o vaxta qədər ki, siz ya əməllərinizlə pak nəfsinizi, ya da xəbis nəfsinizi böyüdəcəksiniz və onlardan biri digərinə qalib gəlib onu idarə edəcək.

Və hər iki halda nəticə məlumdur. Yaxşı əməllər daha güclüdür, yəni yaxşı bir əməlin pak nəfsə təsiri, pis bir əməlin xəbis nəfsə təsirindən daha güclüdür. Bu o deməkdir ki, əgər pak nəfs bir əməllə iki dərəcə alırsa, xəbis nəfs isə iki pis əməllə bir dərəcə alır. “Ey insanlar! Sizi tək bir nəfsdən xəlf edən, ondan zövcəsini yaradan və onlardan da bir çox kişi və qadın (tərədib yer üzünə) yayan Rəbbinizdən qorxun!”⁴

Buradakı nəfs və onun zövcəsi pak nəfs və xəbis nəfsdir və bütün məxluqların nəfsi yoxdur. Yəni nəfsi olmayan və yalnız ruhu olan insanlar var. Çünki ayədə “bir çox kişi və qadın” deyilir, “bütün kişilər və qadınlar” demir, əksinə, böyük bir qrupun nəfsi olduğunu bildirir. Əməllərimiz ruha da təsir edir və hətta nəfsi olmayıb yalnız ruha sahib olanlar azlıq təşkil etsə də, bu, onların daha yaxşı olduqları demək deyil. Nəfsi olmayan azlıqlar insana çevrilmiş mələklərdir və bu, bugün bizdə olan bir şeydir. Bizim

¹ Bibliya, Matta kitabı, Bölüm 16, Pasaj 24

² Mizanul-Hikmət, Muhəmməd Reyşəhri, cild 1, səh. 453

³ Şərhi Nəhcül Bəlağə, İbn Əbi Hədid, cild 20, səh. 292

⁴ Quran, Surə 4 (Nisa), Ayə 1

Cəbrailimiz, Mikailimiz və İsrailimiz (onlara salam olsun) var və onlar insan cildində inkarnasiya ediblər, bizim aramızdadırlar və hər dövrdə mövcuddurlar.”

Nəfs, Nəfsi-Mütməinnə və Ruh Arasındakı Fərqlər

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) nəfslə ruh arasındakı fərqi soruşdum. İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Ruh reinkarnasiya edən şeydir, bəs insan öləndə onun nəyi ölür? Bədən ölür, ruhun isə özündə qalan və bədəndən bədənə onu müşayiət edən xüsusiyyətləri var.*”

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: “*Onda nəfs bədənlə birlikdə ölür, düzdür?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, ancaq nəfsi-mütməinnə ölmür.*”

Mən dedim: “*Nəfsi-mütməinnə nədir, sənə fəda olum?*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Nəfs hər bir məxluqun daxilində olan bütün duyğu və hisslərin məcmusudur. Nəfsi-mütməinnə, yaşadığı eyni bədəndə məskunlaşan pak ruhla harmoniya halında olan nəfsdir. Bədənindəki pak ruhla mütməin olduğu üçün ona nəfsi-mütməinnə deyilir.*”

Mən dedim: “*Bəs onda ölən xəbis nəfsdir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Mütməin olmayan nəfsin heç bir dəyəri yoxdur.*”

Mən soruşdum: “*Əgər xəbis nəfs ölüb yox olursa, onda əzab içində əbədi qalan şey nədir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Əzab içində əbədi qalan ruhdur.*”

Mən soruşdum: “*Bəs cənnətdə əbədi yaşayan nəfsi-mütməinnədir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Xeyr, o, ruhdur və onu nəfsi-mütməinnə müşayiət edir, onlar birləşib bir olurlar, nəfsin Rəbbi ruhdur: [Ey nəfsi-mütməinnə! Razi və razı qalınmış halda Rəbbinə dön!]⁵”*

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: “*Əgər ruh nəfsin Rəbbidirsə, bəs yaxşı və pis əməllərimizi yazan iki mələk necə?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Qoy, sənin üçün bir məlumatı aydınlaşdırım. Bu iki mələyin kim olduğunu bilirsən? Bunlar iki qulaq, iki göz, iki dodaq, iki əl, iki ayaq və iki testisdir, insanların mələk zənn etdikləri, sizin duyğu orqanlarınızdır. Sağ duyğu orqanları etdiyini yaxşı əməlləri, sol duyğu orqanları isə insanın etdiyi pis əməlləri yazır. “İçində böyük kainat olduğu halda, özünü kiçik bir varlıq hesab edirsən?”⁶ Salam olsun sənə ey Möminlərin Əmiri Əli ibn Əbu Talib. Səni tərbiyə edəcəyəm oğlum, sən böyük bir lider, bilikli, güclü, qüvvətli, cəsarətli, bəsirətli və müdrik olacaqsan. Həqiqətən, Allah hikmət sahibidir, böyükdür və insanı öz nəfsinə şahid və öz üzərində gözətçi qərar verib. Allah insan bədənini özünə şahid qərar verdi.*”

Mən dedim: “*Subhanallah, eyni zamanda, Allah hər kəsin günahlarını öz nəfsləri istisna hər kəsdən örtür.*”

⁵ Quran, Surə 89 (Fəcr), Ayə 27-28

⁶ Əyanuş-Şiə, Seyid Muhsin əl-Əmini, səh. 552

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əhsən, həqiqətən Allah rəhmlidir və xətaları örtəndir.”

Mən bu hədis haqqında soruşdum: “Allah nəfsi yaradan zaman ondan soruşdu: ‘Mən kiməm?’ Nəfs cavab verdi: ‘Mən kiməm?’”⁷

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Allah nəfsi yaradan zaman ona “Ey nəfs, mən kiməm?” dedi və nəfs “Mən” deyə cavab verdi.”

Və buradan anlayırıq ki, nəfs ilk yaradılında özünü Allah hesab etdi. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Həqiqi mömin ruhunu nəfsinə qalib etdirər, möminlərə öyrət ki, əgər qardaşlarından biri xəta etsə, günahsız olsalar belə, qoy ilk üzrü onlar istəsinlər.”

Tərbiyə Elmdən Daha Önəmlidir

İmam (*minhussalam*) bəşəriyyətin üzləşdiyi bütün çətinliklər üçün lazım olacaq əxlaq, ədəb və əxlaqi nizam-intizamın kritik əhəmiyyətindən danışır. Bu təlimlər ilahi rəhbəri olan istənilən cəmiyyətin əsasını təşkil edir:

“Onlara bu gözəl əxlaqı öyrət, onları tərbiyə et və gələcək şeylərə hazırla. Mənə belə bir cəmiyyət lazımdır, tərbiyə elmdən daha önəmlidir. Əxlaq hər şeydən üstündür. Elm insana hər an verilə bilər, amma insan səhv tərbiyə olunsay, sonra onu düzəltmək çox çətin olur. Bu, əyri böyümüş ağaca bənzəyir, onu düzəltmək və düz hala gətirmək çox çətinləşir. Nizam-intizam və başqaları ilə rəftarda yaxşılıq gözləməyi və yüksəlməyi, bu dinin və Əhməd Əl-Həsənin kamil surətinin insanlara mükəmməl təzahürünü öyrənmək hər şeydən önəmlidir. Bu, onların öyrəndiyi hər şeydən daha böyük və daha vacibdir.

Onlara öyrət...

1. **Onlara**, aralarında olan bir möminin öz qardaşının və ya bacısının çarpayıda yatması üçün torpağın üstündə yatmağa necə hazır olmalı olduğunu və mömin qardaşının və ya bacısının yemək yediyinə yaxud onların yeməyinin olmasına əmin olmadan öncə yemək yeməməli olduğunu **öyrət**.
2. **Onlara** hər birinin digərini özündən üstün tutmalı olduğunu **öyrət**.
3. **Onlara** möhkəm bina kimi olmalarını və necə bir nəfərin hamı üçün, hamının da bir nəfər üçün olması lazım olduğunu **öyrət**.
4. **Onlara** necə Allahda fəna olmağı və insanları sevməyi **öyrət**.
5. **Onlara öyrət** ki, qardaşım birinci, mən isə sonuncuyam.
6. **Onlara öyrət** ki, özünü sevmək küfr, başqalarını sevmək isə xeyir və imandır.”

Nəfsi Qiymətləndirmə: Ruha Zəfər Ver

Aşağıdakı dialoq insanın özünü və öz əxlaqi xüsusiyyətlərini necə qiymətləndirməsi ilə bağlıdır. Daha önəmlisi, İmam (*minhussalam*) insanın ruhuna zəfər bəxş etməsi üçün üsullar təqdim edir.

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “İnsan necə bilə bilər ki, onu nəfsi idarə edir, yoxsa ruhu?”

⁷ Məşariqul Ənvarul Yəqin, Hafiz Rəcəb əl-Bursi, s. 21

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Nəfsi təhrik edən bir şey baş verəndə, onu əzmək üçün bir şey et. Onu ayaqlarınla əz. İtələ, itələ, dərhal sonra rahatlayacaqsan. Əgər bunu edib özünü rahat hiss edirsənsə, bil ki, ruhun nəfsini əzdi. Və sən aramlıq və arxayınlıq hiss edəcəksən və bunun əksi də doğrudur.”

Mən dedim: “Onda bizim bu dünyada məqsədiniz nəfslə vuruşmaq və onu tərk etməkdir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Oğlum, insanlar eqoistliyi tərk etdikcə və başqalarını özlərindən üstün tutduqca dünya nurlu bir aləm olacaq və sən nə yoxsul, nə möhtac, nə ac, nə də qorxmuş bir insan görəcəksən. Bu, insanların etməli olduğu ən önəmli şeydir. Başqalarını özündən üstün tutmaq. Əvvəlcə qardaşım, əvvəlcə bacım.”

Mən dedim: “Mən, səninlə danışan, bəzən zarafat edən kəs, mənim müəyyən xüsusiyyət və sifətlərim, müəyyən əhval-ruhiyyələri var, bu nədir, nəfs, ruh, yoxsa bədən?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Nəfs və insan duyğuları.”

Mən dedim: “Yaxşı, bəs onda məndən geriyə başqa nə qalır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Sənin ruhun başqadır, fərqi qiyamda görəcəksən. Dəyişəcəksən və yalnız ruhun fəaliyyət göstərəcək və rəhmsiz, çox sərt olacaqsan.”

Mən dedim: “Elə isə kafirlərə qarşı mərhəmət nəfsdən, möminlərə qarşı mərhəmət və kafirlərə qarşı sərtlilik isə ruhdandır.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu, müəyyən insan qavrayışlarına və hər biri yetişdiyi mühitə görə böyümüş nəfsdəndir. Özün görəcəksən. Ən xırda şeyləri belə bağışlamayacaqsan və o müddət keçməyə qədər təbii halına qayıtmayacaqsan.”

Mən dedim: “Bəs, ümumiyyətlə insan vəfat edəndə o biri tərəfə gedən nədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Ruh.”

Mən dedim: “Və nəfs tamamilə yox olur?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bədən parçalanır.”

Mən dedim: “Məsələn, video oyunu oynayanda, oynadığımız əsas personaj və ya avatarın oyununda bir bədəni və şəxsiyyəti var və onu hərəkət etdirən və idarə edən bizik, bunun kimi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, əhsən!”

Mən dedim: “Və oyun bitdikdə, qalan təkə oyununu oynayan şəxs olur.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İndi sən misalların ən gözəlini və ən doğrusunu verdin.”

Mən dedim: “Sonra da görürsən ki, insan bəzən oyundakı personajın dediyi bəzi sözləri deyir və ya etdiyi hərəkətlərdən bəzisini təqlid edir, yəni oyunçu oyundan azacıq təsirlənir. Ancaq bunun xaricində, xarakter oyunçunun beynində yalnız bir xatirə olaraq qalır.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Tamamilə doğrudur. Və ruha qalib gəlmək mümkün deyil, ruh nəfsdən bezsə, çıxıb gedir. O gedir, biz bu halda pak ruhdan danışırıq.”

Mən dedim: “Bəs xəbis ruh? Sərxoş vəziyyətdə video oyunundan həzz almağa davam edir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Xəbis ruh o kəsdir ki, nəfsi daha çox eybəcərləşdirir. Beləliklə də nəfsin bu eybəcərliyi məxluqun hərəkətləri vasitəsilə getdikcə daha çox özünü göstərir.*”

Mən dedim: “*Pak ruh bədəni tərk etdikdə, onun yerinə xəbis ruh keçir, yoxsa hipotetik olaraq boş qab kimi qala bilər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Pak ruh həmişə xəbis ruhla əvəz olunmur.*”

Mən dedim: “*Beləliklə, nəhayət, ruhu olmayan, sadəcə nəfs və bədən olan bu insanın mövcudluğu ölümlə birlikdə, cəhənnəm atəşi və ya başqa bir şey olmadan sona çatır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bədənin özünəməxsus bir əzabı var, sənə öncədən xəbər verdim kimi, heyvan və ya həşərat kimi qayıda bilər.*”

Mən dedim: “*Onda məsx bədənin qayıtmasıdır, yoxsa bədənin heyvan kimi yenidən yaradılmasıdır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Məsx, məsxə çevrilmiş, yəni əvvəllər çürümüş eyni palçıqdan və ya eyni materiallardan olan şəxsin bədəninə xəbis ruhun yenidən inkarnasiya etməsidir.*”

Mən dedim: “*Onda, əgər bir insanın ruhu çıxsın və onun yerini xəbis bir ruh tutmasa və o insan ruhsuz ölsə, o anda o, sadəcə bir bədən və bir nəfs olur. Onların xüsusi cəzası var, yoxsa cəza mövcudluğunu dayandırmasıdır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, belə də deyə bilərsiniz, amma biz bunu həqiqətən dərinəndən araşdırsaq, əvvəlcə ona əzab verilir və özünə layiq olanı alırlar.*”

Mən dedim: “*Subhanallah. Mehdinin əli ilə öldürülən hər kəsin ruhu var?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Şübhəsiz ki, onlar xəbis ruh və xəbis nəfsdirlər və onlara heç vaxt heç bir şəfaət olunmayacaq.*”

Mən dedim: “*Deməli, bu ruhlar İblisdən də pisdir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, onlar daha pisdirlər.*”

Mən dedim: “*Allahın lənəti onların üzərinə olsun.*”

Dimetiltriptamin (DMT) “Ruh Molekulu”

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Bütün canlılarda, bitkilərdə, heyvanlarda və insanlarda DMT adlı bir maddə mövcuddur. Bu maddənin yuxu görəndə və ya ölüm zamanı beyin tərəfindən ifraz olunduğu və halüsinasiyalara da səbəb olduğu deyilir. DMT-dən istifadə edən insanlar sanki ruhlarının bədənlərindən çıxdığını hiss etdiklərini xatırlayırlar və başa düşə bilmədikləri başqa aləmlər və onlarla danışan canlılar görürlər. Buna “Ruh Molekulu” deyirlər. Atacan, bu maddə aləmlər arasındakı birləşdirici maddədir? Dərin meditasiya vəziyyətində olduğumuz zaman beynimiz onu təbii olaraq ifraz edirmi?*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Bu, bizim danışdığımız açılışdır. Bu, yüksəlişdir və dediyin kimi, birləşdirici maddədir.*”

Mən dedim: “O, çox güclüdür və insanda elə hiss yaradır ki, elə bil başlanğıcda ölürsən, sonra birdən özünü kosmosda, başqa aləmlərdə tapırsan. Atacan, bu məxluqlar nədir, ruhlardır? Hələ inkarnasiya etməmiş insanlardır?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bütün məxluqlarda müxtəlif miqdarda DMT var. Məsələn, səndə çoxdur, başqasında isə az miqdardadır. Səndə çox var, səndən başqalarında isə azdır, hamısı özünəməxsus şəkildə.”

Mən soruşdum: “Onda, məsələn, bədənimdə olan miqdardan asılı olaraq DMT qəbul etsəm, onun təsiri bədənimdə az miqdarda olan bir insandan daha böyük olar?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bu, insanın mənəvi, psixoloji və əxlaqi vəziyyətindən, əqidəsindən, imanından və yəqinindən asılıdır. Gəl sənə bir nümunə verim; iki rezin şar, onlardan biri kiçik, digəri isə böyükdür. Əgər böyük olanın içinə bir miqdar hava doldursan və o maksimum genişlənsə, kiçik şara da eyni miqdarda hava doldursan, nə olar?”

Mən dedim: “Partlayar.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Eynən, bu maddə (DMT) ilə də məhz belədir.”

Mən dedim: “Bəs köçdüyümüz aləm ölümlər aləmidir?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Vəziyyətə görə dəyişir. Bəlkə də dirilər aləminə gedərsən.”

Mən dedim: “Deməli, bu, insanın titrəşdiyi frekansa getmək üçün bir portaldır.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Düzdür.”

Bab 17

BAŞ MƏLƏKLƏR

*“Əgər biz onu mələk etsəydik, əlbəttə, onu kişi edərdik
və onları bir daha düşdükləri şübhəyə salardıq”*

Bütün səmavi dinlərdə, eləcə də digər dini rəvayətlərdə ilahi əmrləri, vəzifələri və funksiyaları yerinə yetirən yüksək rütbə və məqama sahib varlıqlar vardır. Bu yüksək rütbəyə və məqama sahib varlıqlar səmavi dinlərdə baş mələklər kimi tanınırlar. Baş mələklər xəbərler çatdırır, bizi təhlükəli vəziyyətlərdə qoruyur və onlardan agah olsaq da, olmasaq da, gündəlik həyatımızın böyük bir hissəsidirlər.

Evin Keşikçisi (Haris Əl-Beyt)

Bir gün möminlərdən biri Misirdən İraqa səfər edirdi və yanında bir miqdar pul var idi. Uçuşdan əvvəl o, hava limanının yoxlama zonasında olarkən, səyahət edənlərin hamısı ciblərindən və çantalarından pullarını çıxarır və hava limanının mühafizəsi onlarda olan məbləğləri yoxlayırdı. Hüseyin qardaşımız yoxlama nöqtəsinə çatanda işçi ondan soruşdu: *“Bu nədir?”*

Hüseyin cavab verdi: *“Pul.”*

İşçi ona dedi: *“Buna icazə verilmir. Bu, çirkli pulların yuyulması hesab olunur və Misir qanunlarına görə bunun cəzası var.”*

Hüseyin dedi: *“Əgər buna görə məni məsuliyyətə cəlb etsən, həyatın boyu xoş gün görməyəcəksən və çox keçməyəcək Uca Allah səni axirətdən əvvəl bu dünyada hesaba çəkəcək.”*

Hüseyin deyir ki, işçi qorxudan heykəl kimi donub qalmışdı. Sonra Hüseyin ona dedi: *“Allahın qəzəbindən Ona sığınırım.”*

Beləliklə işçi ona dedi: *“Biraz burada gözlə.”*

Sonra başqa bir işçini çağırıb ona dedi: *“Burada mənim yerimdə qal.”*

Sonra da üzünü Hüseyinə tutaraq dedi: *“Ardınca gəl, səni ikinci yoxlama məntəqəsindən çıxaracam, əks halda, səni buna görə həbs edəcəklər.”*

Beləliklə, Hüseyin təhlükəsiz zonaya çıxana qədər onun arxasınca getdi və ayrılmazdan əvvəl işçi ona dedi: *“Yanında olan adam haradadır?”*

Hüseyin dedi: *“Hansı adam?”*

İşçi dedi: *“Uzun saqqalı və uzun sarı saçlı olan.”*

Hüseyin dedi: *“O, Allahın əsgərlərindəndir və mənim yanımda Rəbbimdən başqa heç kim yoxdur.”*

Hüseyin daha sonra belə nəql edir: *“Kişi şoka düşdü, heyrətləndi, qorxdı və bir addım irəli atdı, sonra da dönüb gözü yaşlı halda mənə baxdı.”*

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *“(Sarışın kişi) “Evin Keşikçisi” adlı bir mələk idi və o, hədsiz sıxıntı zamanı və ətrafda təhlükə olduqda möminlərin yanında dayanır. Bu, Rəhman və Rəhim olanın himayəsidir.”*

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: *“Atacan, mələklər sənin yanına gəlir, sən isə onlara əmr edir, onları görüb onlarla danışırsan?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, oğlum, bu doğrudur, Əzrail də, Uca Allahın fəzli ilə.”

Mən soruşdum: “İndi Misirdə Evin Keşikçisi kimi bizim keşiyimizi çəkən bir mələk var?”

O (*minhussalam*) belə cavab verdi: “Bir mələk deyil, yüzlərlə. İndi sənin evin, təkcə sənin evin onlarla mələklə doludur, o ev mübarəkdir. Yaxşı ki bu mövzu açıldı, sənə demək istəyirəm ki, qoy onlar həmişə Quran dinləsinlər, necə ki, sizin yeməyə, içməyə ehtiyacınız olur, onlar da sizin kimidirlər, onların da öz yemək-içməklərinə ehtiyacları var və bu da Qurandır. Heç kimə mahnı dinləməyə imkan vermə, Allah eləməsin. Mahnılar yoxsulluğa səbəb olur, ruzini kəsir, xəbis nəfsi qidalandırır və ona pak nəfsə qarşı güc verir. Və evə daxil olanda, onlara salam ver və onlardan biri səninlə danışsa, onu qəlbində eşidərsən.”¹

Misirdən hicrət edəndə mənim də başıma buna bənzər iş gəldi. Və bu, 2017-ci ilin aprel ayında idi. Mənim yanımda qızım Məleykə, həyat yoldaşım və Əli Ğureyfi var idi. Pasport nəzarəti zonasına çatanda pasportumu kassadakı polis əməkdaşına verdim. O, mənim məlumatımı sistemə daxil edəndə kompüterindən həyəcan signalı gəldi və ekranda qırmızı rəngdə “Abdullah Haşim – Təcili Axtarılır” yazıldı. Onda bildim ki, məni həbs etmək niyyətindədirlər. Məmur telefonu götürüb kömək çağırırdı və mənə dedi: “*Olduğun yerdə qal və tərpənmə!*” Birdən Misir polis forması geyinmiş bir adam gəlib mənə dedi: “*Mənimlə gəl.*” Və tam sükutla məni təhlükəsiz yerə apardı və səssizcə çıxıb getdi.

İsveçə çatanda baş verənləri İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) danışdım və o, mənə dedi: “*O, mənim əsgərlərimdən bir əsgər idi, səni xilas etmək üçün onu sənin yanına göndərmişdim. Misir Kəşfiyyatı və təhlükəsizlik orqanları tərəfindən axtarışda idin. Sən ora qayıdıb, oranı fəth edib taxtında oturana qədər Misir sənin üçün bitdi.*”

Səma Divləri

Bir gün mən Əlirza və Şeyx Əbdül-Səttar Kazımının yanında dayanmışdım və biz səmada ulduza bənzəyən iki parlaq işıq gördük. Onlar hərəkətsiz idilər, lakin heç bir bürcə aid deyildilər. Biz onlara baxanda onlar otuz saniyə hərəkətsiz qaldılar. Əlirzaya və Şeyx Kazımiyə dedim: “*O ulduzlar ümumiyyətlə gecə səmasının bir parçası deyil və bilinən heç bir bürcə aid deyil.*” Birdən ulduza bənzəyən o iki işıq eyni vaxtda yavaş-yavaş hərəkət etdi, sonra sürətləndi və bir neçə saniyə ərzində gözdən itdi.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Onlar “Səma Divləri”dir. Bu, onların adlarından biridir, digər adı isə “Dua Keşikçiləri”dir. Bunlar onların adlarıdır.*”

İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Onlar mələklərdir, yadplanetlilərdir, yoxsa hər ikisi?*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Onlar başqa planetlərdən olan Mələklərdir. Onlar hər bir planetdən dörd nəfərlik qruplar şəklində toplaşurlar. Onlar sənin xidmətindədirlər.*”

¹ İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) musiqi haqqında belə buyurub: “Musiqinin bir problemi yoxdur, lakin mahnılarda istifadə olunan musiqi növü haramdır.” Sonra belə izah etdi: “Küfr və günah əhlinin rəqs etdiyi mahnı növləri.”

Əzrail

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mələklərlə bağlı danışıqda mənə dedi:

“Peyğəmbərlər, Vəlilər və Əhlibeyt (onlara salam olsun) Əzraili (əleyhissalam) “Rəhman və Zalım” adlandırırlar, çünki o, möminlərə qarşı mərhəmətli, kafirlərə qarşı isə zalımdır. Ya Hafiz, ya Allah. Kafirin və ya zalımın ruhu alınanda o, Əzrailin (əleyhissalam) üzündə təcəlli edən Allahın hədsiz qəzəbini görəcək. Əgər o, bir kafirin üstünə qışqırsa, kafir deyər ki, kaş Allah onu heç vaxt yaratmayaydı və o, yox olmağı arzulayar. Bu, hər kəsdə olur, lakin dərəcə fərqi var, bu dərəcələrin ən ifratı və ən ağırı ateistin dərəcəsidir.”

Əba Mikail (*əleyhissalam*) bir dəfə mənə dedi:

“Bəli, doğrudur, Əzrail 313-dən deyil. O, bugün burada deyil və fiziki bədəndə inkarnasiya etməyib, çünki əgər etsəydi, bir nəfər də olsun kafir qalmazdı, çünki o mərhəmət göstərməz. Allahın rəhməti genişdir və buna görə də Allah Əzraili bu xüsusi tapşırıqdan kənar qoydu ki, yaradılışa tövbə etmə fürsəti versin. Əzrailin kafirlərə qarşı mərhəmət hissi yoxdur. O, bu hisslə yaradılmayıb, nə bir saniyəlik, nə də ondan az səbri var. O, ikinci şans deyər bir şey vermir. İnşallah möminlərə qarşı mərhəmətlidir, Allahın salamu olsun ona. Onun görünüşü vəsf olunmazdır və heç bir məxluq onu kafirlərə göründüyü şəkildə təsvir edə bilməz. Amma möminlərə qarşı başqa bir şəkildə, onlara normal gələn görünüşlə görünür ki, mömin qorxmasın.”

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “Əzrail və Əzazil (Allahın əzizi; İblisə verilən qədim ad) arasındakı əlaqə nədir? Əzazilin Əzrail olduğunu bildirən rəvayətlər var və Yəhudilərdən bəziləri deyir ki, bunun doğruluğunun dəlili budur ki, İblis Allahın rəhmətindən məhrum olduqda dünyada ölüm ortaya çıxdı. Əgər varsa, ikisi arasındakı əlaqə nədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Xeyr, oğul, onların arasında yeganə əlaqə odur ki, bir atanın bir çox övladı olanda onlara bir-birinə yaxın adlar qoyur. Məsələn, Həsən, Hüseyin, Həsəneyn.”

Mən dedim: “Başa düşdüm, yəni onlar qardaşdır?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli oğul, Habil və Qabil kimi.”

Mikail

Mikail (*əleyhissalam*) səmavi dinlərdə tanınan müqərrəb baş mələklərdən biridir. O, Muhəmməd və Ali-Məhəmmədin (*salam onlardanır*) rəvayətlərində Qaim (*minhussalam*) ilə birgə rəcət edənlərdən biri kimi zikr olunur. Rəvayət olunur ki, İmam Rza (*minhussalam*) belə buyurdu: *“Qaim qiyam etsə, Allah mələklərə əmr edər ki, möminləri salamlasınlar və məclislərində onlarla birgə otursunlar. Əgər Qaim bir kəsdən bir şey istəsə, onu gətirmələri üçün bir neçə mələk göndərəcək. Mələklər onu Qaimin yanına gətirəcək, Qaim də ehtiyacını qarşılayıb onu geri göndərəcək. Möminlərdən elələri də var ki, buludlarda səfər edəcək, bəziləri mələklərlə birlikdə uçaçaq, bəziləri mələklərlə birlikdə gəzəcək, bəziləri mələklərlə*

yarışacaq, bəziləri də mələklər arasında hökm verəcək. Mömin Allah qatında mələklərdən daha əzizdir və Qaimin yüz min mələk içində hakim təyin edəcəyi kəslər vardır."²

İmam Baqir (*minhussalam*) buyurdu: *"Sanki mən Qaim ilə, onu müşayiət edən beş min mələklə birgə Məkkədən gəldiyi Kufədəyəm. Cəbrail onun sağında, Mikail isə solundadır, möminlər də onun əlləri arasındadır və o, əsgərlərini yer üzünə yayır."*³

İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) ona beyət edilməsi üçün Rükən və Məqam arasında dayandığı zaman, onun əlini ilk sıxan Cəbrail və Mikail olacaq, onlar ona beyət edəcəklər. O, 313 əshabı və Məkkədə ona tabe olan 10,000 nəfərlə birlikdə Məkkədən çıxdıqda sağında Cəbrail, solunda isə Mikail olacaq və bu, bir çox rəvayətlərdə qeyd edilmişdir.

Mikail ən böyük mələklərdən biridir və o, yağış və bitkilər üzərində müvəkkildir. Onun Rəbbi yanında xüsusi yeri və məqamı var və o, ən şərəfli müqərrəb mələklərdəndir və o, həm də İsrailin müvəkkil mələyidir.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) Əba Mikail (*əleyhissalam*) haqqında mənə belə deyib:

"O, dinləri bir-birinə birləşdirən möhkəm ipdir. O, səni çox sevir, bəzən səsinə və ya kiminsə sənin haqqında danışdığını və ya adını eşidəndə o qədər sənin həsrətini çəkir ki, ağlayır. Əba Mikail (əleyhissalam) İmam Mehdi (ona və ailəsinə salam olsun) "Əl-Cəmia" (Toplayan) ləqəbini qoyduğu şəxsdir, Əl-Cəmia Mikail. O, 313-ü bir yerə toplayandır, bu inkarnasiyada onun camaat arasındakı adı Əhməd Muraddır. Əgər Əhməd Murad camaat arasında zahir olsa və ya onun səsi eşidilsə, hər bir mömin və kafir "mən bu adamı tanıyıram" deyər və onun səsinə eşidən hər kəs "mən bu səsi əvvəllər eşitmişəm" deyər. İmam Mehdi Muhəmməd bin Həsən (ona və ailəsinə salam olsun) onun haqqında belə deyib: "Vallah ey Murad, sənsiz nə haqq zahir olar, nə də batil məhv olardı." Qardaşım Əba Mikail qəlbimə doğmadır, ruhum sənə fəda olsun ey Murad, ey insanlardan və cinlərdən olan şeytanları çaşqınlığa salan! Mikail böyük bir pərdənin arxasındadır və əzəmət Uca Allaha məxsusdur. O, kişidir və kişilərin ən yaxşısıdır. Əba Mikail elə möhkəm bir ipdir ki, onsuz möminlər çaşqınlıqda qalar və o olmadan heç bir xəbər eşidilməz, heç bir elm ortaya çıxmaz. Murad Allahın muradıdır. Allah onu insanların qəlbində əziz etdi, Allah ona şücaət, hikmət, fərasət və çox böyük zəka verdi. O, zamandır, mənim atam da Zamanın Sahibidir. O, qılıncdır, mən də Qılıncın Sahibiyəm. Elə bir zaman olmayıb ki, həmin zamanda o, olmasın. O, Allahın Peyğəmbəri İbrahim (əleyhissalam), İsa (əleyhissalam), Musa (əleyhissalam), Nuh (əleyhissalam), Adəm (əleyhissalam), Yusif (əleyhissalam), Harun (əleyhissalam) və İmam Hüseyin (minhussalam) ilə birgə idi, hamının yanında idi. O, Allahın dostudur və heç vaxt Allahın yanından ayrılmamışdır. Xəlil Mikail, bütün Nəbilərin, Rəsulların və Salehlərin səmimi, vəfalı dostu."

² Mücəm Əhadisil İmam Mehdi (əleyhissalam), Şeyx Əli Kurani, cild 4, səh. 165

³ Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 337

İsrafil

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) Asəf ibn Bərxiya (*əleyhissalam*) haqqında soruşdum. O (*minhussalam*) buyurdu: “Asəf, adı və şəxsiyyəti gizli olan Allah Vəlilərindən biri idi.”

Mən ondan (*minhussalam*) soruşdum: “O kimdir?”

O (*minhussalam*) cavab verdi: “O, nə Adəm, nə Muhəmməd, nə Məsih, nə də Nuhdur. O, İsrafildir (*əleyhissalam*) və tezliklə torpağı yarıb çıxacaq.”

Cəbrail

Cəbrail (*əleyhissalam*) səmavi dinlərdə tanınan müqərrəb mələklərdən biridir. O, Muhəmməd və Ali-Məhəmmədin (*salam onlardanır*) rəvayətlərində Qaim (*minhussalam*) ilə birgə rəcət edənlərdən biri kimi zikr edilmişdir. Cəbrail Allahdan gələn ilahi vəhyi və risaləti Onun Elçilərinə çatdırmaqla müvəkkildir.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Elə bir zaman olmayıb ki, Cəbrail və Mikail o zamanda olmasın. Cəbrail və Mikail hər nəbi, rəsul və Allahın höccəti ilə birlikdə olub.”

Bir gün İmamla (*minhussalam*) danışdırdım və ona dedim: “Atacan, ruhum sənə fəda olsun, çox uzun zaman oldu, mənə xəbər ver, əbanın altındakı altıncı şəxs olan Cəbrail (*əleyhissalam*) kim idi? Cəbrail (*əleyhissalam*) İsa Məsihdür (*əleyhissalam*), yoxsa İbrahim (*əleyhissalam*)?”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Qoy deyim. O, İsadır (*əleyhissalam*).”

Hurrail

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bir gün mənə dedi ki, Enok qədim Misirlilər arasında Osiris kimi də tanınırdı və onun Horus adlı bir oğlu var idi. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənə açıqladı ki, Horus əslində insan cildində inkarnasiya etmiş bir mələk idi. Bu mələyin adı Hurrail idi. Çiyində göz şəklində bir doğum ləkəsi var idi və ondan hədsiz güc alırdı. Buna görə də, Horus göz simvolu ilə əlaqələndirilir (Şəkil 1). Qədim Misirlilər onun haqqında bunu xatırlayırdılar. Horus Nuh Peyğəmbərin (*əleyhissalam*) inkarnasiyalarından biridir.

Şəkil 1: Horusun Gözü

Metatron / Nunrail

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “Yaşadığım binanın damına çıxdım, sübh vaxtı idi və elə qərribə bir şey baş verdi ki, bütün bədənim ürpaşdı. Ürəyimdə sənirlə və Allahla danışırdım. Ulduzlara baxdım, ətrafıma baxdım. Səni ətrafımdakı hər şeydə hiss edə bilirdim, ağaclarda, səmada, hər şeydə. Və birdən arxama baxdım və Ayı “Nun” hərfi formasında, yuxarisindəki nöqtənin yerində isə bir ulduz olduğunu görəndə çaşıb qaldım. Ona görə də cibimdən piramidalardan gətirdiyim daşı çıxarıb Aya tərəf tutdum və birdən səmada çox parlaq bir komet çox sürətlə keçdi.”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Müjdələr olsun sənə oğlum, inşallah əhdə çatmışan. Müjdələr olsun sənə ey pak kimsə, müjdələr olsun sənə Nun, get Qələm Surəsini oxu. Maşallah oğlum, maşallah, Allahdan başqa heç bir güc və qüvvət yoxdur.”

Sonra İmam (*minhussalam*) bir gün mənə dedi: “Nun Yusifdir, Qələm isə İbrahimdir (*əleyhissalam*) və bu, onun bizim yanımızdakı ləqəbidir, mən isə Lövhəyəm. Oğlum, sənə bir şey demək istəyirəm, amma ümid edirəm ki, onu deyəndə səndə təkəbbür və ya loğalıq yaratmaz. Bir yerdə olmağının həmin yerə xeyir və bərəkət gətirdiyini heç hiss etmişən? Heç buna diqqət etmişən? Dükanda və ya mağazada bir şey almaq üçün gözləyəndə, o yerə daha çox ruzi və müştərinin gəldiyini görürsən? Xeyir səndədir, xeyir sənənin üzərindədir və xeyir səndəndir. Sənin adın Nunraildir, sən bərəkətə və ruziyə müvəkkil olan Mələksən.”

Mən soruşdum: “Müsəlmanların kitablarında Nunraildən bəhs edən bir rəvayət tapdım və onlar bu mələyin Enok peyğəmbər olduğunu bildirirlər. O, həm də Yəhudilərdə Metatron adı ilə tanınan Mələkdir və Yəhudilərin Zuhar Kitabında Metatronun ləqəblərindən və mənalardan birinin “Abdullah” olduğu, həmçinin onun “Gənc” də adlandırıldığı yazılır. Və bu Mələk Allahla yaradılış arasında bir hicabdır. Onlar həm də Metatronun Kosmosun özü ilə əlaqəsinin olduğunu və onun Əhdin və Həyatın Baş Mələyi olduğunu söyləyirlər. Onu Allahın Katibi olaraq vəsf edirlər və İdris peyğəmbər haqqında da eyni sözlər söylənilir. Metatron Nunrailin adlarındandır?”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli oğlum, odur.”

Sonra İmam (*minhussalam*) əslində nəhəng bir Davud ulduzu olan, Metatron kubunu daşıyan Metatron heykəli (Şəkil 2) haqqında belə buyurdu: “Bəli oğlum, bu surət doxsan faiz dəqiqliklə kainatın həqiqi görüntüsünə bənzəyir. Kainat Davud Ulduzuna bənzəyir.”⁴

⁴ İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) Davud Ulduzunun kainatın xəritəsi və Yeddinci Əhdin simvolu olduğunu təsdiqləmişdir. O, fiziki və metafizik aləmlərin birləşməsini təmsil edir, elmin bütün hərflərini ehtiva edir və ortasında “təriflənmiş” mənasını verən, “Əhməd” olaraq tələffüz edilən ərəb hərfləri olan Əlif, Ha, Mim və Dal hərfləri var.

Şəkil 2: *Metatron Kubunu daşıyan Metatron*

Bab 18

CİNLƏR

“Cinləri də daha öncə yandırıcı atəşdən yaratdıq”

Imam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bir dəfə mənə dedi: “*Səbəblər məlum olsa, heyrət sona çatır.*” Tarixin əvvəlindən bəri, insanlar bir çox izaholunmaz təcrübələr və ya elmin paranormal fəaliyyətlər¹ adlandırdığı şeylərlə maraqlanmış və bu uğurda sərgərdan qalmışlar. Qərribə təcrübələrimizi din, elm və digər xalq nağılları vasitəsilə izah etməyə çalışmışıq. Qərribə olanı məlum hala gətirmək çətin olsa da, bu, nəbilərin, rəsulların və müdriklərin həmişə etdiyi şeydir. Kral Süleymanın (*əleyhissalam*) görünməz varlıqları çağırmasından tutmuş İsanın (*əleyhissalam*) cin çıxartmasına, Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) cinlərdən olan bir camaata xütbə etməsinə qədər gizli canlılar, ruhlar və ya cinlər mövzusu bəşər tarixi boyu intriqa mövzusu olmuşdur.

Cin, bu Planetdə yaşayan ekstradimensional (bizim ölçüdə kənar) canlılar qrupunu təsvir etmək üçün istifadə olunan bir termdir. Onlar ağıllı növlərdir və azad iradələri var. Bəziləri kafir, bəziləri isə mömindir. Quranda onların adı ilə adlanan bütöv bir Surə vardır.² Bəziləri insana və digər canlılara sahib olma, forma dəyişmə və müxtəlif formalarda görünmə qabiliyyətinə malikdir. Bəzi cinlər insanlara kömək etmiş, bəziləri isə onlara zərər vermişdir. Bir nümunə: Əshabi-Kəhfə yoldaşlıq edən və Qaimlə birlikdə xidmətçi olaraq qayıdan Cin Qətmirdir. Qətmir insanların qəlbinə qorxu salmaq qabiliyyətinə malik idi və Yeddi Yatani (Əshabi-Kəhfi) onlar yuxuda ikən qoruyurdu. Digər cinlər isə şərli, insanları azdırır və onlara əzab verirlər, eynilə İsa (*əleyhissalam*) və şagirdlərinin qovduqları cinlər kimi, narahatlıqlar və xəstəliklər yaradırlar.

İsa Şeytanların Ələ Keçirdiyi İki Adanı Əvvəlki Halına Qaytarır

İsanın (*əleyhissalam*), şeytanların törətdiyi narahatlıqları və xəstəlikləri necə sağaltıldığını göstərmək üçün burada İncildən bir sitat gətiririk.

İsa o biri sahildə yerləşən Qadaralıların diyarına gəldiyi zaman qəbir mağaralarından çıxan cinə tutulmuş iki nəfər onunla qarşılaşdı. Onlar elə təhlükəli idi ki, heç kim o yoldan keçə bilmirdi. Budur, onlar bağırdılar: “Ey Allahın Oğlu, bizdən nə istəyirsən? Buraya vaxtından əvvəl bizə iztirab verməyəmi gəlmisən?” Onlardan uzaqda böyük bir donuz sürüsü otlayırdı. Cinlər İsaya yalvardılar: “Bizi qovacaqsansa, bu donuz sürüsünə göndər.” İsa onlara “Gedin!” dedi. Cinlər də adamlardan çıxıb donuzların içinə girdi. Beləliklə, bütün sürü uçurumdan aşağı, gölə atılıb suda boğuldu. Donuz otaranlar isə qaçdılar, şəhərə gəlib hər şeyi və cinə tutulmuş adamların başına gələn əhvalatı xəbər verdilər. Bundan sonra bütün şəhər əhalisi İsanı qarşılamağa çıxdı. İsanı görəndə ona yalvardılar ki, onların bölgəsindən çıxsın.³

Gördüyünüz kimi, şeytanlar və ya cinlər İsadən məlum vaxtdan əvvəl niyə onlara işgəncə verdiyini soruşurlar. Məlum vaxt Qaimin qiyam günü, ataları İblis üçün təyin edilmiş həmin vaxtdır. Qurani-Kərim buyurur: “(İblis) dedi: “*Ey Rəbbim! Onların dirildiləcəkləri günə qədər mənə möhlət ver*”. (Allah) dedi: “*Sən möhlət verilənlərdənsən. Ancaq məlum vaxtın gününə*”

¹ Paranormal fəaliyyət populyar mədəniyyətdə, xalq arasında və digər qeyri-elmi bilik quruluşlarında təsvir edilən, bu kontekstlərdə mövcudluğu normal elmi anlayışın hüdudlarından kənar təsvir edilən və “elmi cəhətdən izah edilə bilməyən” hadisələrdir. (Merriam-Webster Lüğəti)

² *Quran*, Surə 72 (Cin)

³ *Bibliya*, Matta, Bölüm 8, Pasaj 28-34

qədar.”⁴ Məhz Qaimin dövründə insanlardan və cinlərdən olan bütün şər ruhlar qayıdıb Qaimin və onun əshabının əlləri ilə cəzalandırılır.

Cinlər və Sehr Elmi

Süleyman (*əleyhissalam*) da öz elmini cinlərlə əlaqə saxlamaq və onları müxtəlif işlərdə istifadə etmək üçün tətbiq edirdi. Bu elm ümumiyyətlə “sehr” adlanır. Hətta Yəhudilər də öz mənbələrində Süleymanın (*əleyhissalam*) böyük bir sehrbaz olduğunu və güclü bir sehr üzüyünə sahib olduğunu qəbul edirlər. “*Yəhudilərin Əfsanələri*” kitabında deyilir:

*“Bir müddət sonra, Süleyman Ərəbistan padşahı Adaresdən məktub aldı. O, Yəhudi padşahına yalvardı ki, ölkəsini böyük fitnə-fəsad törədən, külək şəklində göründüyü üçün tutularaq zərərsizləşdirilə bilməyən şər ruhdan qurtarsın. Süleyman sehrli üzüyünü və tulumunu qulamlarından birinə verib onu Ərəbistana göndərdi. Elçi ruhu tulumun içinə salmağa müvəffəq oldu. Bir neçə gün sonra Süleyman Məbədə girəndə bir tulumun ona tərəf gəldiyini və qarşısında ehtiramla baş əydiyini görəndə zərrə qədər də təəccüblənmədi; bu, içinə ruhun salındığı tulum idi. Eyni ruh bir dəfə Süleymana böyük xidmət göstərdi. Cinlərin köməyi ilə o, Qırmızı dənizdən nəhəng bir daş çıxardı. Nə insanlar, nə də cinlər onu yerindən tərpədə bilmədilər, lakin o, onu Məbədə aparıb bünövrə daşı kimi istifadə edildi.”*⁵

Qaim qiyam edəndə Süleymanın (*əleyhissalam*) üzüyü onda olar və o, cin ordularına hökm edir. Əbu Cəfər (*minhussalam*) buyurdu: “*Qaim (əleyhissalam) zühur edəndə Allah Rəsulunun (ona və ailəsinə salam olsun) bayrağı, Süleymanın (əleyhissalam) üzüyü, Musanın (əleyhissalam) daşı və əsası ilə zühur edər.*”⁶

Harut və Marut adlı iki mələk insanları şər sehrbazlardan və Babildəki sehdən qorumaq üçün sehr öyrədirdilər, daha doğrusu biz mələklərin bir peyğəmbərə və o peyğəmbərin öz qövmünə sehr öyrətdiyini görürük! İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurdu:

*“Nuhdan sonra çoxlu sehrbazlar və hiyləgərlər ortaya çıxdı, ona görə də Uca Allah o dövrün Peyğəmbərinə iki mələk göndərdi ki, ona sehrbazlara qarşı sehdən necə istifadə etməyi, onların sehrini necə təsirsiz hala gətirməyi və onların hiyləsinə necə qarşı durmağı öyrətsin. Beləliklə, Peyğəmbər onu mələklərdən öyrənib Allahın əmri ilə Allahın bəndələrinə çatdırdı və öz qövmünə sehri dayandırmaq və təsirsiz hala gətirmək üçün [ondan istifadə etməyi] tapşırırdı və insanlara sehr etməyi qadağan etdi və [onlara] zəhər üçün nəyin istifadə olunduğunu və onu uzaqlaşdırmaq üçün nə istifadə olunduğunu [göstərdi], ona görə də öyrənənə belə deyilər: Bu zəhərdir, əgər kimisə zəhərlədiyini görsən, onu filan cür uzaqlaşdır və heç vaxt heç kəsi zəhərlə öldürmə.”*⁷

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Sehr öyrənmək haram deyil və o, digər elmlər kimi bir elmdir. Haram olan, başqa insanlara zərər verən və ya onlara müsəllət olan Qara Magiyadan istifadə etməkdir. Süleyman (əleyhissalam) kimi, peyğəmbərlərin bir çoxu*

⁴ *Quran*, Surə 15 (Hicr), Ayə 36-38

⁵ *Yəhudilərin Əfsanələri*, Luis Ginzberq, cild 4, Bölüm 5, səh. 153

⁶ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 351

⁷ *Uyun Əxbarir Riza (əleyhissalam)*, Şeyx Səduq, cild 2, səh. 241

böyük sehrbaz idilər. Yer üzünə ayaq basmış ən yaxşı sehrbaz İbrahim (əleyhissalam) idi.” Bu o demək deyil ki, peyğəmbərlərə verilən möcüzələr və digər qabiliyyətlər sehr vasitəsilə həyata keçirilmişdir, sadəcə olaraq biz sadəcə onların sehr elmindən agah olduğlarımızı bildiririk.

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) əsl sehrin nə olduğunu soruşdum. O buyurdu ki, bu, bir insanın zəhnini, davranışını və ya qərarlarını idarə etmək üçün cinlərdən, subliminal mesajlardan, müəyyən əl jestlərindən, simvollarından və ya hərəkətlərdən istifadə etməkdir. Hətta dil və kəlamlar insanların davranışlarına və zəhninə təsir etmək üçün istifadə oluna bilər, çünki Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) belə buyurub: *“Həqiqətən, bəzi danışqlar sehrdir.”*⁸ Həqiqətən, biz indi bilirik ki, zehni idarə etməyin ən təsirli formalarından biri təkrardır. İmam (*minhussalam*) buyurdu ki, Qara və Ağ Magiya vardır. Qara magiya insanlara nəzarət etmək və ya onlara zərər vermək məqsədilə şəh cinlərlə sövdələşmələr etmək üçün adətən qan fədakarlığını ehtiva edir. Bu sehr növü haramdır. Yaradılışın ən yaxşılıqları olan peyğəmbərlərin və saleh kəslərin qayıdışı bu dövrdə olduğu kimi, ən pislərin də, insanlardan və cinlərdən olan şeytanların da qayıdışı bu dövrdədir. Bu dövrdə bütün fəvqəltəbii xeyir qüvvələri, peyğəmbərlərin möcüzələrinin təkrarlandığını görəcəyimiz kimi, şərin fəvqəltəbii qüvvələrinin ən pisi, tiranların və cinlərin cəhdləri və sehləri ilə qarşılaşacağıq və qarşılaşırıq. Bugün bəşəriyyət hər növ silahın, zehni idarəetmə texnologiyalarının, İbrahim və Süleymanın (*onlara salam olsun*) dövrlərindəkindən daha pis olan sehrin qurbanıdır. Məsih Dəccal və onun sistemi ilə bağlı olan bölmədə bu barədə daha çox məlumat verəcəyik.

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: *“Bəs bu bəzi köhnə ərəb kitablarında, əlyazmalarında və sehr kitablarında yazılan şeylər necə? Məsələn, hər kim timsahın dərisini götürüb üstünə filan şeyləri yazsa batmaz dedikləri doğrudur?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xeyr, bu doğru deyil. Bugün əsl Sehr sənətində ən elmi insanlar Mərakeşlilər və Hindlilərdir.”*

Cin nədir?

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: *“Atacan, cin nədir? Onun maddəsi nədir?”*

O (*minhussalam*) cavab verdi: *“Ataş.”*

Mən soruşdum: *“O küləkdir, ya elektrik, ya plazma, yoxsa elə adi atəş kimi bir atəş?”*

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: *“Onun mənbəyi atəşdir. Yox. O, yer üzündə olmayan başqa bir şeydir.”*

Mən dedim: *“Yəni onlar dünyadan deyillər?”*

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: *“Əlbəttə, onlar dünyadan deyillər.”*

Mən dedim: *“Onda onlar başqa planetdəndirlər? Yadplanetlidirlər?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Onların mənsəyi dünyadan deyil. Cinlər bizim dünyamızla kəşifən ələmlərdəndirlər (başqa ölçülərdən).”*

⁸ *Səhih Buxari*, Tibb Kitabı, hədis 5767

Simbas: İblisin Atası

Mən İblisin atası haqqında soruşduğum zaman Atam (*minhussalam*) bu məsələni daha əvvəl mənə açıqlamışdı. O (*minhussalam*) buyurdu: “İblisin atası ondan daha nəcis bir məxluq idi.”

Mən soruşdum: “Onun adı nə idi?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Onun adı Simbas (*lənətullahi əleyh*) idi.”

Mən dedim: “O, Yerdən idi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O, bu planetdən uzaq olan başqa bir aləmdən gəldi və oğlu İblis dünyaya gəldikdən sonra, onu (Simbası) öldürdü.”

Aydındır ki, İblisin hekayəsi qarışıq hekayədir və sirlə örtülüdür. İmam (*minhussalam*) onun haqqında daha çox açıqladıqca, biz onun şəxsi inkişafının, xarakterinin qarışıqlıqlarını daha yaxşı başa düşəcəkdir və onun bəşəriyyətlə münafişəsinin kökləri barədə qiymətləndirmə aparacağıq. Maraqlıdır, necə olur ki, İblis öz atasını qətlə yetirir, sonra Allahına və Rəbbinə qarşı övladların ən itaətkarına çevrilir, Ona qulluq edərək, ibadət edərək və Onun ən əziz oğlu olana qədər dərəcələrə yüksəlir. Bu dəyərli münasibət Adəmin (*əleyhissalam*) təyin olunması ilə təhlükə altına düşür və yeni doğulmuş qardaşını qısqanan bir uşaq kimi, İblis də bu dəfə Onu öldürə bilməyəcəyini bilsə də, Atasına və Rəbbinə bir daha üsyan edir.

Cinlərə Şahid Olma: Meteorit Yağışları, Millətlər, Dinlər və Qəbilələr

Elə isə, cinlər bizim dünyamızla kəşifən başqa bir ölçüdə olan fərqli bir aləmdən olan bir növdür. İllər əvvəl bir gecə İmam (*minhussalam*) yanıma gəlib dedi: “Bazar günü, bazar ertəsinə keçən gecə səmanı izlə.”

Mən dedim: “Nə baş verəcək?”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “Çoxlu meteorit düşəcək. Ümid edirəm ki, onu olduğun yerdən görə biləcəksən.”

Mən dedim: “Bunun səbəbi nədir?”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “Bu, şeytanların daşqalaq olunmasıdır, çünki bu günlərdə çoxalıblar.”

Mən dedim: “Uca və Böyük olan Allah pak və müqəddəsdir. Bura göndərilən şeytanlar casusluq edən və səmadan xəbər oğurlayanlardır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Onlar bizim təsəvvür etdiyimiz kimi şeytanlardır, yoxsa şər yadplanetlilərdir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Hər ikisindən də var, lakin mən cinləri nəzərdə tuturdum. Axşam saat 11 və gecə yarısı aralığında və səhərcən, həmçinin bazar ertəsi gecəsindən çərşənbə axşamına keçən gecə (səmanı) izlə. Ya bazar günündən bazar ertəsinə keçən gecə, ya da bazar ertəsindən çərşənbə axşamına keçən gecə, ərazilərdən asılı olaraq içərisində şeytanların olduğu onlarla və bəlkə də yüzlərlə meteorit görəcəksən.”

Mən dedim: *“Atacan, onlar incəsənət aləmində təsvir olunan qanadlı insan surətindədirlər?”*

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: *“Xeyr, onların surətləri, əsl surətləri çirkindir.”*

Mən dedim: *“Onların yaradıldığı atəş nəyə bənzəyir?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Onlar vulkan atəşinə bənzər bir atəşdəndirlər.”*

Mən dedim: *“Amma onlar görünməzdirlər və başqa bir dünyada mövcuddurlar?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Onlar görünən və ya görünməyən, yaxud qismən görünən ola bilirlər.”*

Mən dedim: *“Onlar qaranlıqda hərəkət etdiyini gördüyümüz, qara olan və kölgələrə bənzər şeylərdir?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Oğul, onlar müxtəlif növlər, müxtəlif formalar, qəbilələr və qövmlərdir. Bizim kimi Ərəb, Yəhudi, Xristian və dünyanın hər yerindən olan cinlər var.”*

Beləliklə, bu hadisədən aydın şəkildə görə bilərik ki, meteoritlər və kometlər də daxil olmaqla, səmadakı hər bir səmavi hərəkətin sadəcə təsadüfi bir hadisə və ya kosmosda təsadüfi uçan daşlar olmanın fəvqündə bir məqsədi vardır. Əksinə, yerdə və göydə olan hər bir hərəkətin bir məqsədi var. İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) buyurduğu kimi: *“Təsadüf deyər bir şey yoxdur.”* Həmin gecə meteor yağışı məqsədyönlü şəkildə ekstradimensional varlıqları dünyamızdan qovmaq məqsədi daşıyırdı. Gözlərimiz ətrafımızdakı reallığın yalnız kiçik bir hissəsini gördüyü kimi, ruhumuz da bədənəndən azad olduqda, biz daha böyük reallıqları dərk edər, planetlər, ulduzlar, meteoritlər və kometlər də hamısı fərqli görünər. Biz Qurani-Kərimdən bilirik ki, bu meteorit və kometlərin məqsədi ekstradimensional varlıqların yer üzündə fəaliyyət göstərməsinin və ya ulduzlar üzərində casusluq etmələrinin qarşısını almaqdır. Quranda belə deyilir: *“Həqiqətən, Biz ən yaxın göyü qəndillərlə (ulduzlarla) bəzədik və bunları şeytanları daşlama vasitəsi etdik. Onlar üçün alovlu od əzabı da hazırlamışıq.”*⁹ Və deyilir: *“Şübhəsiz ki, Biz ən yaxın göyü ulduzlarla bəzədik. Və onu hər bir asi şeytandan qoruduq. Onlar (mələklərə məxsus olan) ən ali məclisə qulaq asa bilməzlər və hər tərəfdən qovularlar. (Oradan) qovulub atırlar. Onlar üçün daimi bir əzab vardır. Ancaq (mələklərin məclisindən bir söz dinləyib) çırpışdıran olarsa, dərhal alovlu bir ulduz onu təqib edər.”*¹⁰ Həmçinin deyilir: *“Biz (cinlər) göyə qalxıb onu yoxladıq, onun güclü gözətçilərlə və yandırır-yaxan ulduzlarla dolu olduğunu gördük. Biz qulaq asmaq üçün onun (göyün) bəzi yerlərində otururuq. Ancaq indi kim qulaq asmaq istəsə, yandırır-yaxan bir ulduzun (pusquda) onu gözlədiyini görər.”*¹¹ Və Uca Allah buyurur: *“Həqiqətən, Biz göydə bürclər yaratdıq və seyr edənlər üçün onları bəzədik. Onları daşlanaraq qovulmuş hər bir şeytandan qoruduq. Ancaq xəlvətcə qulaq asanlar istisnadır. Onu da dərhal yandırır-yaxan bir ulduz təqib edər.”*¹² İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurdu: *“Rəsulullah (ona və ailəsinə salam olsun) dünyaya gələndə yeddi səma İblisdən pərdələndi və ulduzlar şeytanlara zərbə endirdi.”*¹³ Başqa bir rəvayətdə İmam Rza atası İmam Kazımdan, o da atası İmam Sadiqdən (*minhussalam*) rəvayət edir ki, o, yəhudilərin sualına cavab olaraq buyurdu: *“Cinlər Peyğəmbərin (ona və ailəsinə salam olsun)*

⁹ *Quran*, Surə 67 (Mülk), Ayə 5

¹⁰ *Quran*, Surə 37 (Saffat), Ayə 6-10

¹¹ *Quran*, Surə 72 (Cin), Ayə 8-9

¹² *Quran*, Surə 15 (Hicr), Ayə 16-18

¹³ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 15, səh. 257

gəlişindən əvvəl gizlicə qulaq asırdılar, onun risaləti başlayanda daşqalaq və ulduzların üzərlərinə düşməsi ilə onların qarşısı alındı və sehrbazların və kahinlərin əməlləri batıl oldu."¹⁴

Yas: Uşaqların Keşikçisi

Bir dəfə İmam (*minhussalam*) mənə Şəkil 1-ə bənzər bir şəkil göstərdi və buyurdu: "Burada işığın əks olunduğu bir şey var?"

Mən dedim: "Yox, yoxdur. Heç yoxdur. Onda, bu nədir?"

İmam (*minhussalam*) buyurdu: "Məgər diqqət etmədin? Bu, saleh bir cindir, adı da Yasdır. O, uşaqları qoruyur."

Şəkil 1: Bir Kürə Şəkli

Beləliklə, indi bilirsiniz ki, cinlər hərdən kürə formasında videoda əks oluna bilər.

Süleymani Daşları və Cinlər

Başqa vaxtlarda, cinlər ətrafınızda qiymətli daşlar olaraq cansız əşyalar kimi görünür. Onlar daş kimi görünür, amma deyillər, əslində cindir. İmam (*minhussalam*) mənə Süleymani olaraq adlandırılan daşlar barədə danışdı və bu daşlara Orta Şərqi bəzi yerlərində çox rəğbət bəslənir. Bu elə bir daşdır ki, buğdanın, taxılın və ya duzun üstünə qoyulsa, yavaş-yavaş onun üzərində hərəkət etməyə davam edəcək və nəhayət onu yeyib qurtaracaq. Bu, təbiətdə tapılan bir daş deyil, ilanların qarınlarında olan bir daşdır. Onların çıxarılma üsulu belədir; əgər cütləşmə mövsümüdürsə və iki ilan cütləşirsə, onlar cütləşmə prosesində ikən üstlərinə qara bir parça atın, əgər onların içində cin olsa, ilanın ağzından bir daş formasında çıxacaq. Daş çıxarıldıqdan sonra, qorunma, təsir, xəzinələrin tapılması və s. daxil olmaqla müxtəlif məqsədlər üçün istifadə edilə bilər. Çoxsaylı faydalarına görə, saxta Süleymani daşlarını satanlar çox olur və orijinallarına nadir hallarda rast gəlinir. Başqa bir daş növü də var ki, əslində cindir və bu daş və ya cin insana amulet (həmail) və ya üzük kimi taxılır və

¹⁴ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 17, səh.226

güllələrdən qoruyur. Əgər bir insana atəş açılrsa, cin həmin insanın ətrafında bir enerji sahəsi yaradır və mərmini yayındırır.

İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Onda, daşın özü cindir, düzdür?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Düzdür.*”

Cin olmayan başqa daşlar da var ki, cinlər üçün ev rolunu oynayır. Eynilə Ələddinin hekayəsindəki cinlər üçün ev rolunu oynayan çıraq kimi. Daşların forma və növlərində şər cinlərə qarşı fayda vardır. Məsələn, bir gün qardaşımız Əhməd Əba İbrahim mənə bir hədiyyə verdi və sevdiyimi bildiyi üçün həmişə mənə qiymətli daşlar hədiyyə edir. Bu münasibətlə o, mənə Danyal Peyğəmbərin (*əleyhissalam*) qəbrindən olan, qalxan şəklində olan bir daş verdi və üzərinə İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) möhürü olan Davud Ulduzunu (Şəkil 2) həkk etmişdi.

Şəkil 2: Qalxan formasındakı daşın real şəkli

Mən bunu sonra İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) göstərdim və qalxan formasının faydaları barədə soruşdum. İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu daşın ən yaxşı cəhəti qalxan formasında olmasıdır. Onun ən kiçik faydası isə şər cinlərdən qorumasıdır.*”

Qarabasmalar: Paslanmayan Poladla Xənnası dəf etmək

Şeytanları qovan başqa şey isə paslanmayan poladdan hazırlanmış bıçaqlardır. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bunu qarabasmalardan əziyyət çəkən bir şəxs üçün əlac olaraq buyurmuşdu.

O (*minhussalam*) bir gün mənə dedi: “*Bu cin yox, qarabasma idi. Onun başının altına iti olmayan kiçik bir bıçaq qoyun, hətta onun yatacağı yer dəyişsə belə.*”

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: “*Başın və ya yastığı altına bıçaq qoymaq qarabasmaları dəf edir?*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli.*”

Mən dedim: “*Bu, böyük bir elmdir.*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Lakin o, tamamilə metaldan olmalıdır.*”

Mən ondan (*minhussalam*) soruşdum: “*Atacan, bunun səbəbi nədir? Qarabasmaının mənbəyini qorxudur? Əgər elədirsə, mənbə cindir, yoxsa nə?*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Şeytanlar, Qarabasmalar və ya Xənnas¹⁵ dəmirdən və ya paslanmayan poladdan qorxurlar, çünki paslanmayan poladdan olan maddənin ona təsir edən və ona zərər verən bir enerjisi var.*”

Mən eşitdiklərimdən heyrtlənərək dedim: “*Buna görə atama təşəkkür edirəm!*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) davam edərək buyurdu: “*Şeytanların çoxu və Xənnas bundan qorxur.*”

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: “*Gündüz də işə yarayır və onu həmişə üstümdə daşıyırmı?*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, amma yuxu zamanı, yastığın altına qoymaq ən yaxşı vaxtdır.*”

Cinlər də bəzən insan surətində İmamın (*minhussalam*) yanına gəlirlər və bu dinə inanan cinlər də var. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurub: “*Onlar bəzən adi insanlara insan surətində görünürlər.*” Onlar həmçinin pişiklər və ya digər heyvanlar şəklində görünə və insanları güdə bilirlər. Bu illər ərzində yaşadığımız çoxlu hadisələr olub, lakin mən sadəcə bir misal gətirəcəm. Bir gün qardaşım, dostum Mustafa Hallal evimin kənarında, Yasın şəklinin çəkildiyi ərəzidə gəzirdi. Alatoranlıq vaxtı idi və o, kolların arasında gəzən adam qaraltısı gördü. Onun kim olduğunu görmək üçün tələsik arxasından qaçıb yaxınlaşdı, çünki kölgəyə bənzər qaraltıdan başqa heç nə görməmişdi və onun kim olduğunu ayırd edə bilmirdi. Qaraltını gördükdən sadəcə bir neçə saniyə sonra kolların ətrafına çatanda yaxınlıqda heç kimi görmədi, əksinə yerdə ona gözünü zilləyən iri bir qara pişik gördü. Qara pişik gözünü ona zilləməyə davam etdi və Mustafa dərhal onun cin olduğunu anladı. O, cinin üzərinə cumdu və cin qaçdı.

Gözlərdəki Sirləri Oxumaq

İnsan gözündə çoxlu sirlər var. Bir dəfə İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “*Mən Misirdə bir media şirkətində işləyəndə ofisə Misir Kəşfiyyatından bir adam gəlmişdi və bu, 2011-ci il Misir İnqilabından əvvəl idi. O, Hüsnü Mübarək üçün tanıtım kampaniyası aparmaq üçün şirkəti kirayə götürmək istəyirdi. Mən bu adamın gözlərinə baxırdım, çünki onlar son dərəcə qəribə idi və hətta gözümü ona zillədiyimi hiss etdi və danışdığı iki saat müddətində mənə baxmadı. Göz bəbəkləri həddən artıq böyük idi. Göz qişası yaşıl və çox nazik idi (nümunə üçün Şəkil 3-ə baxın) və otaqda işıq yansa da, sanki onun ətrafında qara bulud var idi, sadəcə otağın o olan hissəsi işıq yanmırmış kimi görünürdü. Bu son dərəcə qəribə idi.*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Bəli oğlum. Başa düşürəm. O, aşağı təbəqədən olan cinlərlə iş görür.*”

Mən dedim: “*Qovulmuş şeytanın şərrindən Allaha sığınırım.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Mən səni bir neçə dəfə sınımışam. Bütün bunları görmək üçün bəsirətin var. Amma belə hadisələrdə heç vaxt qorxma və qorxuya meydan oxu oğlum, çünki şeytan insanın içinə qorxu və vahimə salma qabiliyyətinə sahibdir.*”

---

¹⁵ Xənnas cinlərin bir növüdür

Mən dedim: “Atacan, mən gözlərdən necə ayırd edim ki, mən insanla danışırım, yoxsa özümlə, yoxsa başqa məxluqla?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəlkə sən bir mələklə də danışarsan. Gözlər oğlum, gözlərdə qeyri-təbii bir şey görəcəksən.”

Mən dedim: “Bəli, amma qarşımda hansı məxluqun olduğunu necə anlaya bilərəm?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Cinlərin gözləri həmişə qabarıq olur, bəzən də yuvarlaq və çıxıntılı olur. Həmişə gözlərə diqqət et, çünki həqiqətən gözlərdə çoxlu sirlər var.”

Aşağıda iki illüstrasiyamız var. Şəkil 3-də yuxarıdakı hekayədə təsvir olunan kişinin gözüne bənzər şəkil var. Şəkil 4-də isə “pişiyə bənzər” gözü olan insanın təsviri verilmişdir.

Şəkil 3: Hekayədəki adama bənzər illüstrasiya

Şəkil 4: “Pişiyə bənzər” gözlü insanı təsvir edən illüstrasiya

Bir gün İmama (*minhussalam*) uşaq vaxtımda olan bir hadisəni danışdım, o zaman gözləri ilan və ya pişik kimi yarıqlı olan bir qadınla qarşılaşmışdım. İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İlan kimi gözü olanın ilan kimi xasiyyətləri olur.”

Bab 19

ÖLÜM

Yuxu ölümün qardaşdır

Yunanıstana göndərilən peyğəmbərlər tərəfindən Nohaik Əhdə əsasən qurulan qədim yunan dinlərində *Hipnos* (yuxu) və *Tanat* (ölüm) qardaş idilər. Bütün dinlərin eyni mənəbəyə əsaslandığını bir daha sübut edərək, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) dediyi bu rəvayəti sizə təqdim edirik: *“Yuxu ölümün qardaşdır.”*¹ Ölüm acıdır, çünki o, sevdiklərindən ayrılmaq deməkdir. Ölüm eyni bədəndə bir daha oyanılmayan daimi bir yuxudur. Ölüm həm də qorxuludur, çünki bu dünyada insanların haradan gəldikləri yadlarında deyil və buna görə də, gedəcəkləri vaxt onları nəyin gözlədiyini bilmirlər. 2017-ci ildə İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə mənim qəlbimdə çox xüsusi bir yerə sahib bir qadın, Xanım Leyla (*əleyhissalam*) barədə danışmışdım, ona həyatı üçün təhlükə olan bir xəstəliyə tutulduğu və ölmə ehtimalının olduğu deyilmişdi.

Mən dedim: *“Vaqarın anası xərçəngdir. Bu məsələ məni çox ağlatdı, çünki bu qadın ola biləcək ən pak qadıdır və acizdir.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Lə iləhə illəllah. Ona bir doza kimyaterapiya verdilər?”*

Mən dedim: *“Yox, deyirlər ki, xərçəngi aradan qaldırmaq üçün əməliyyat olunmalıdır, sonra baxacaqlar yayılıb ya yox.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xəstəlik bədənin harasında tapılıb?”*

Mən dedim: *“Böyrəyində, dörd santimetrdir. Səni görməmiş ölmək istəmədiyini, amma Allahın əmrinə də təslim olduğunu deyir.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Allahdan başqa heç bir güc və qüvvət yoxdur. Bu, Uca Allahın əmridir.”*

Mən dedim: *“Bəli.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Allaha təvəkkül etsin və əməliyyat olunsun, sonra xəstəliyin nə qədər yayıldığını görək.”*

Mən dedim: *“Mənə verdiyin zülal müalicəsi onun üzərində işə yarayar?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xeyr, ancaq ömrünün sonunadək ət yeməkdən çəkinməlidir. Əməliyyat nə vaxtdır?”*

Mən dedim: *“Üç həftədən sonra.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“İnşallah. Oğlum, əlini xəstəlik olan yerin üzərinə qoy və Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) və Məryəmin (*əleyhissalam*) Rəbləri yanındakı izzətlərinə xatir dua et ki, Allah ona şəfa versin. Onun üçün Rəbbinin önündə xuşu ilə dua et.”*

İmamın (*minhussalam*) məndən tələb etdiyi kimi etdim və həqiqətən də əməliyyat uğurlu oldu və artıq 2022-ci ildir və Xanım Leyla (*əleyhissalam*) həmişəki kimi sağlamdır və xərçəng qayıtmadı. Bu qadın üçün ölüm təqdir edilmiş olsa da və onun xərçəngdən dünyasını dəyişməsi Allahın ilkin planı olsa da, onun bizə olan imanı, bizə olan sevgisi və İmamı (*minhussalam*) görmək istəyi ölümün uzaqlaşdırılmasına və ömrünün uzadılmasına səbəb oldu. Tarix ömürlərin uzadılması və ya təyin olunmuş ölüm vaxtları ilə bağlı baş verən dəyişikliklərdən ibarət nümunələr ilə doludur. Rəvayətlərdə Adəm (*əleyhissalam*) Davuda (*əleyhissalam*)

¹ *Mizanul-Hikmət*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 4, səh. 3404

ömrünün illərindən² bəxş etmiş, İsa (*aleyhissalam*) Lazarı diriltmiş, Peyğəmbərlər və İmamlar (*onlara salam olsun*) da bir çox insanı ölümcül xəstəliklərdən sağaltmışlar.

Ölüm Yuxudan Oyanmaqdır

Ənənəvi olaraq, səmavi dinlər, xüsusilə Yəhudilik, Xristianlıq və İslam, ölümün çox qorxulu bir hadisə olduğunu öyrədib. İslamda ruhun ölüm anından cəsədin dəfn olunduğu ana qədər keçdiyi yolu təsvir edən bir çox rəvayətlər mövcuddur. Onlar ailənin və dostların cəsədi basdıranda, dəhşətə gəlmiş və çılğınlıqla bunu seyr edən bir ruhu təsvir edirlər. Elə ki, ruh torpağa girdi, dəhşətli qəbir mələkləri tərəfindən sorğu-sualdan keçər və əgər günahkardırsa, hər cür dəhşətə məruz qalar.³ Qəbir sözün əsl mənasında günahkarlar üçün kiçik bir cəhənnəm⁴, möminlər üçün isə kiçik bir cənnətə çevrilər və ruhlar qiyamətə qədər bədənləri ilə birlikdə qəbirdə qalarlar. Sünni Müsəlmanların ölümündən sonrakı həyata baxışlarını anlamaq üçün bu mövzuda oxunacaq ən yaxşı kitab Xoca Muhəmməd İslamın “*Ölüm Tamaşası (Məşhədül Mövt)*” kitabıdır. Şiə Müsəlmanların ölümündən sonrakı həyata baxışı üçün isə Nəcəfi Quşaninin “*Qeyb Aləminə Səyahət*” kitabını oxuya bilərsiniz. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu ki, bunların çoxu batildir və bunlar Muhəmməd Peyğəmbərə və onun Əhlibeytinə (*salam onlardandır*) aid edilən yalanlardır. O, ölüm və yenidən doğulma prosesini sadəcə yuxuya gedib oyanmaq kimi təsvir edir.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu dünyanın ən yaxın təsviri yuxudur. Ölüm insanı bu yuxudan oyatmaqdır. “Bu gün sənin baxışın dəmirdir!”*”⁵

Mən dedim: “*Elə isə ölüm anında yuxudan oyandığımız kimi oyanarıq?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Eynən. Elə bil paltarını dəyişirsən.*”

Mən dedim: “*Və biz özümüzü başqa bir bədəndə görəcəyik?*”

² Hədisdə buyurulur: “Allah Adəmi yaradanda, zürriyyətindən Qiyamət gününə qədər doğulacaq bütün ruhlar onun belindən çıxana qədər belinə məsh çəkdi. Onların arasında nuru onu heyrətə gətirən bir adam gördü. O, soruşdu: “Ya Rəbb, bu kimdir?” Rəbb dedi: “Bu, sənin oğlun Davuddur.” Adəm dedi: “Ona nə qədər ömür verdin?” Rəbb dedi: “Altmış il”, Adəm dedi: “Rəbb, onun ömrünü artır!” Rəbb belə buyurdu: “Ancaq sənin ömründən alıb ona versəm (artıram).” O zaman Adəmin min yaşı var idi, Allah da Davudun ömrünü qırx il artırdı.” - *Əl-Bidayə Vən-Nihayə, Ibn Kəsir, cild 1, səh. 99*

³ Sünni kitablarında bu hədis nəql olunur: “Əbu Səid rəvayət edir ki, Allah Rəsulu (*ona və ailəsinə salam olsun*) belə buyurdu: “Elə bir gün yoxdur ki, qəbir belə deməsin: “Mən qəriblər eviyəm, mən tənhalıq eviyəm, mən toz-torpaq eviyəm, mən qurd eviyəm.” Mömin bəndə dəfn edildikdə, qəbir ona deyir: “Xoş gəldin, rahat ol. Həqiqətən, sən mənim üzərimdə gəzənlərin ən əzizisən. Madam ki, mənə əmanət edildin və bugün mənə təslim edildin, sənin üçün nə hazırladığımı görəəcəksən.” Sonra o, onun üçün genişlənər ki, onun mənzərəsi böyüsün və Cənnətin qapısı onun üzünə açılsın. Fasiq bəndə və ya kafir dəfn olunduqda qəbir ona deyər: “Heç xoş gəlməmişən, rahat olma. Həqiqətən, mənim üzərimdə gəzənlərdən ən nifrət etdiyim sənənsən. Madam ki, sən mənə əmanət edildin və bu gün mənə təslim edildin, sənin üçün nə hazırladığımı görəəcəksən.” O (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurdu: “O, qabırğaları bir-birini əzənə qədər daralmağa (onu sıxmağa) başlayacaq.” O dedi: “Allah Rəsulu (*ona və ailəsinə salam olsun*) barmaqlarından bir neçəsini bir-birinə sıxaraq dedi: “Yetmiş nəhəng əjdaha onu sıxar, onlardan biri yer üzünə üfürsəydi, o, qaldığı müddətə yerdə heç nə bitməzdi. O məhşərə gətirilənə qədər onu çeynəyib yeyəcəklər.” O dedi: “Allah Rəsulu (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurdu: “Qəbir ancaq cənnət bağlarından bir bağ və ya cəhənnəm çuxurlarından bir çuxurdur.”” - *Camiət-Tirmizi, Kitab 37, hədis 46*

⁴ Sünni kitablarında belə bir hədis nəql olunur: “Həqiqətən qəbir Axirət mərhələlərinin ilk mərhələsidir. Əgər insan ondan qurtulsa, ondan sonra gələn şey ondan daha asandır. Əgər ondan qurtulmasa, ondan sonra gələn şey ondan daha pisdır.” Allah Rəsulu buyurdu: “Mən qəbirdən daha dəhşətli bir mənzərə görmədim.” - *Camiət-Tirmizi, Kitab 36, hədis 5*

⁵ *Quran*, Surə 50 (Qaf), Ayə 22

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Tamamilə doğrudur.”*

Mən dedim: *“O fiziki bədəndir, insan bədənidir?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bədən növünə gəldikdə, hər şey insanın özündən asılıdır.”*

Mən dedim: *“Deməli, ölümdən sonra nura doğru səfər, qəbir əzabı, əzab mələkləri, Münkər və Nəkir və s. bütün bunlar mövcud deyil?”*

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: *“Qəbir əzabı deyə bir şey yoxdur.”*

Mən dedim: *“Onda bu, əslində sadəcə olaraq oyanmaqdır.”*

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: *“Mövcud olan hər hansı digər məhsul və ya işləməyən hər hansı elektron maşın hissəsi kimidir, bu bədən də vaxtı bitəndə işləmir (insan ölür).”*

Mən dedim: *“Və sonra birdən hara getdiyindən asılı olaraq yeni bir aləmdənsən.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, əhsən, bundan əvvəl sənə izah etdiyim kimi.”*

Ölüm Nə Hiss Etdirir

Bir gün Almaniyada, abses çıxarmaq üçün kiçik bir əməliyyata girməli oldum. Əməliyyat etmək üçün mənə narkoz verməli idilər. Tibb bacısı mənə yaxınlaşıb bir iynə vurdu və üzümə baxıb dedi: *“Əlvida.”* Hər şey dərhal qaralmağa başladı və bir neçə saniyə ərzində huşumu itirdim. Ayılıanda sanki vaxt keçməmişdi və əməliyyat otağından çıxarılmışdım.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənə dedi: *“İndi necəsən? Sağlamsan?”*

Mən dedim: *“Allaha şükür. İndi yaxşıyam, qəribə bir təcrübə idi. İlk dəfə idi ki, narkoz altında idim, amma Allaha şükür, yaxşıyam.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, qəribə bir hiss idi, elə deyilmi (narkoz altında olmaq)? Ölümə bənzər bir hiss idi.”*

Mən dedim: *“Bəli, eynən.”*

O (*minhussalam*) buyurdu: *“Ölüm də belədir.”*

Mən dedim: *“Subhanallah.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Ancaq, şiddətli bir ağrı da olur.”*

Mən dedim: *“Ağrı fiziki olur yoxsa psixoloji?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bu, sənin gördüyün, ancaq hiss etmədiyən bir ağrıdır, insanın həyatı boyu əvvəllər şahidi olduğu heç nəyə bənzəməyən, sadəcə ölüm anında yaşanan bir hissdır.”*

Mən dedim: *“Bu ağrı nə qədər davam edir?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bu fiziki dünyada sadəcə bir neçə saniyə çəkir.”*

İmam (*minhussalam*) daha öncə bizə izah etmişdi ki, insan dünyaya nə qədər bağlı olsa, bu bağlılıqlara görə ölüm bir o qədər ağrılı olur. Ağrının səbəbi budur. İnsan bu dünyaya nə qədər az bağlansa, ölüm anında o qədər az ağrı hiss edər, çünki onu bu dünyaya bağlayan iplər daha azdır. Möminin həyatda çoxlu sınaqlardan və bəlalardan keçməsinin səbəblərindən biri də

dünyadan qopmağı üçündür. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) bunu ən gözəl sözlərlə belə deyib: “*Ölmədən öncə ölün*”⁶, bu o deməkdir ki, bu dünyadan zorla qoparılmazdan əvvəl özünüzü dünyadan qoparmaq üçün tərbiyə edin.

Ruhun Gözləmə Məntəqələri

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Ruhlar harada məskunlaşır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bədənlərdə.*”

Mən dedim: “*Onda, ruhlar fiziki dünyanın bir parçasıdır?*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Ruhlar maddə deyil, ruhları nur sayə bilərsən.*”

Mən dedim: “*Onda, maddəni yaradan İblis idi.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli.*”

Mən dedim: “*Allah da nurları və ruhları yaratdı?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, lakin Allah maddə də yarada bilər.*”

Mən dedim: “*Atacan, sənə bir sual verə bilərəm?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Buyur oğlum.*”

Mən dedim: “*Sən mənə dedin ki, ölüm səni bayıldan və yuxuya getməyinə səbəb olan narkoz altında olmaq kimidir. Ölümdən sonra oyananda, gözlərimizi açıb özümüzü birdən-birə yeni bir inkarnasiyada uşaq kimi görürük? Yoxsa inkarnasiyalar arasında getdiyimiz bir əraf, keçid yeri var?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, var, gözləmə məntəqəsi kimidir, məsələn; qatar stansiyası kimi. Amma, o aləmdə buradan bildiyin heç nə yoxdur. Nə zaman, nə məkan, nə də bilə biləcəyin heç nə yoxdur.*”

Mən dedim: “*O, sadəcə boşluqdur?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Hətta o da deyil, bilə biləcəyin, müqayisə edə biləcəyiniz, hətta hiss edə biləcəyiniz heç nə deyil.*”

Mən dedim: “*Və insan getdiyi dünyada yetkin bir insan kimi görünür, yəni biz bu aləmə uyğunlaşmaq üçün burada uşaq oluruq. Orada birdən-birə yetkin, tam şüurlu və (hər şeydən) agah görünürük?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Orada yaş deyilən bir şey yoxdur. Oranı bura ilə müqayisə etmə, bu ikisi fərqli anlayışlardır, orada nə zaman, nə məkan, nə də maddə var.*”

Samarat Aləmi

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Bəs orada nə var? Ruhlar aləmi, nur aləmi, yoxsa nə?*”

---

⁶ *Müstədrək Səfinətul-Bihar*, Şeyx Əli Namazi Şahrudi, cild 8, səh. 630

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sən varsan, amma yoxsan.*”

Mən dedim: “*Varam, amma yoxam?*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Samarat aləmi.*”

Mən dedim: “*Samarat aləmi Ərşin altındadır, düzdür?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, onun bir parçasıdır. Qoy sənə başa düşəcəyin bir təsvir verim. Sən bir şəhərdəsən, bu şəhərin əraziləri və ya guşələri var, Səmarat aləminin bir şəhər kimi olduğunu fərz et və onun gedəcəyin bir sahəsi və ya guşəsi var.*”

Mən dedim: “*Yaxşı, insan öləndə və ruhu onu tərk edəndə, ruh özünü hansı formada görür?*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*O, özünü görmür. O, sadəcə bir hissdir. Özünü hiss edir və az qala özünü görür, amma əslində özünü görmür.*”

Mən dedim: “*Bəs başqa ruhları görmək necə?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sanki onları görmüş kimi olar. Onları hiss edər, mövcud olduqlarını bilər, hərəkətlərini və hər şeylərini bilər, amma onları indi gördüyün kimi görər. Oğlum, sənə bir şey öyrətmək istərdim. Burada hiss etdiklərini və duyğularının burada necə olduğunu başqa aləmlərlə müqayisə etmə, çünki onlar fərqlidir, onların şkalaları da fərqlidir. Yalnız o vəziyyətdə olanda o aləmin şkalalarını hiss edəcək və anlayacaqsan.*”

Xülasə, əgər inkarnasiyalar arasında fasilə olsa, insan gözləmə yerinə, Bərzəxə və ya Samarat⁷ aləmi adlanan və Ərşin bir parçası olan aləmə gedər. O aləmdə bu fiziki dünyaya bənzəyən heç nə yoxdur. Burada olduğu kimi hisslər belə yoxdur.

Samarat, ruhun öz həyatına nəzər saldığı, xatirələrin təmizləndiyi və növbəti inkarnasiyasına hazırlaşdığı “əraf”dır. Əgər insanın inkarnasiyaları başa çatsa, o zaman o, böyük ölümü və ya ‘mövt’ü yaşayar və sahib olduğu bütün inkarnasiyaların yekununa əsasən hesaba çəkildiyi son hökm üçün aparılar, sonra da cənnətə ya da cəhənnəmə gedər. Bu mühakimə özünü mühakimədir. Kiçik ölüm və ya “vəfat” inkarnasiyalar arasında baş verir. Hər bir inkarnasiyadakı əməllər, bir insanın növbəti inkarnasiya etdiyi şərtlərə və bədənə təsir edə bilər. Məsələn, əlil insanla pis rəftar edən şəxs növbəti inkarnasiyada əlil kimi reinkarnasiya edə bilər. Rövsənin hadisəsi buna bir nümunədir.

Bədən Seçimləri

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Ölüm zamanı yaşayan və/yaxud cəzalandırılan şey nədir? Yaşayan insanın şəxsiyyətidir, yoxsa tam olaraq nədir? Məsələn, mən öləndə bütün xatirələrim silinirsə, axirətdə mənim kimliyimdən nə qalacaq? Ondan geriyyə bir şey qalacaq?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sonda, yoxsa inkarnasiyalar mərhələsində?*”

---

⁷ Samarat kəlməsi psixologiya, antropologiya, din və hətta biologiya kimi müxtəlif sahələrdə kateqoriyalara ayırmaq çətin olan halları təsvir etmək üçün istifadə olunan liminallıq ideyasına yaxındır. Bu, bir mərhələ ilə digər mərhələ arasında, xüsusən də insan həyatının əsas mərhələləri arasında və ya keçid ayını zamanı keçid halıdır. Liminallıq adətən qeyri-müəyyənliklə işarələnmiş aralıq bir dövrdür.

Mən dedim: *“Hər ikisində də.”*

O (*minhussalam*) buyurdu: *“İnkarnasiyalar mərhələsində cəza Məsxdir.”*

Mən dedim: *“Bəli.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Növbəti misal Rövşəndir (Rövşən bizim cəmiyyətdə yaşayan əqli qüsurlu bir uşaqdır), o, kim olduğunu bilir?”*

Mən dedim: *“Bəli, əks halda o, necə əzab içində ola bilərdi.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, əhsən.”*

Mən dedim: *“Yəni düşüncələri vasitəsilə cəza verən, şəxsin özüdür?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Düşüncələr və hisslər. Ağrını onu yaşayandan başqası hiss edə bilməz. Başqası nə qədər hiss etməyə çalışsa da, hiss edə bilməz.”*

Rövşənin, əvvəllər adı Rövşən olan bir peyğəmbər olaraq inkarnasiyası var idi. Onun qövmü böyük quraqlıqdan və qıtlıqdan keçirdi, camaat Rövşənin yanına getdi ki, o, ərzağı onların hamısı arasında bölsün. Rövşən gördü ki, camaat çox, ərzaq isə azdır, ona görə də öz şəhərində yaşayan əqli qüsurlu bir şəxsi ərzaq bölgüsündən çıxarmaq qərarına gəldi. Öz-özünə fikirləşdi ki, bu adam onsuz da əqli cəhətdən qüsurludur və çox güman ki, öləcək və faktiki olaraq, Rövşən ona yeməyə heç nə vermədiyinə görə adam aclıqdan öldü. Buna görə də, Allah Rövşəni Nübüvvət Dəftərindən sildi. Allah Rövşəni bu zamanda ölümə tərk etdiyi insanın halında inkarnasiya etdirdi. Bu, Rövşənin bu haldakı son inkarnasiyasıdır. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) açıqladı ki, növbəti inkarnasiyada Rövşən tamamilə sağlam doğulacaq.

Mən İmam (*minhussalam*) dedim: *“Əvvəllər mənə demişdin ki, hər bir ruh inkarnasiya edəcəyi bədəni özü seçir. Bu o deməkdir ki, Rövşən öz səhvini anladığı və özünə cəza vermək istədiyini üçün hazırkı bədəni seçdi?”*

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: *“Seçim var, lakin sistem necə işləyir? Belə işləyir; insan bir neçə müxtəlif variant arasında seçim edə bilər, onlardan ən yaxşısı yenə də pisdir. Bu, cinayətkarlar üçündür. Günahları yaxşı əməllərindən az olan pak və ya xeyirxah insanlara gəldikdə isə, onlar inkarnasiya etdikləri bədənləri seçə bilirlər. Və özlərinə ən yaxın olanı seçirlər.”*

Mən dedim: *“Zahirən onlara ən yaxın olanı nəzərdə tutursan?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Yox, oğul, ruhlarına ən yaxın olanı.”*

Mən soruşdum: *“Hansı cəhətdən yaxın?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Nəfs.”*

Mən dedim: *“İnsan öləndə geriyə nə qalır? İnsan özü qalır? Yoxsa o, nurun içində əriyir?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bildiyin kimi insan üç yerə bölünür: bədən, ruh və nəfs. Ölən nədir?”*

Mən dedim: *“Bədən.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bədən öz fəaliyyətini dayandırır, dəyərsiz bir şey olur, nəfs ölür, ruh isə qalır. İnsanın bu iki parçası öldükdə, insan aspekti keçmişə aid bir şey olur, mövcud olan isə ruh olur.”*

İnkarnasiya Etmək Üçün Fərsətlər Gözləmək

Daha əvvəl göstərdiyimiz kimi, fiziki bədənərdən kənarəda mövcud olan ruqlar adətən hissiyat təcrübəsindən məhrum olurlar. Demək olar ki, görürlər, eşidirlər, hiss edirlər, dadırlar və ya toxunurlar, lakin əslində görmə, eşitmə, dadma və ya toxunma qabiliyyətləri olmur. Odur ki, ruqların inkarnasiya etmək istəmələrinin səbəblərindən biri hisslərdən həzz almalarıdır. Ona görə də, onların hamısının bu fiziki dünyaya daxil olmaq üçün hər fərsətdə sıraya girdiyini görərsən.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “Olar sual verir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, buyur oğul.”

Mən dedim: “Sən bundan əvvəl mənə dedin ki, cinsi yaxınlıq yolu ilə ölümlərin ruhunu çağırmaq olar, bu üsul portal açmaqla, yoxsa çağırən şəxsə təcəlli edən ruh vasitəsilə olur? Bu, otaqla bir anda peyda olmaqla, yoxsa ruh hansı şəkildə zahir olur, yoxsa yalnız səs kimi təzahür edir? Bu necə baş verir?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Bu, ruqları çağırmaq üçün bir üsuldur, qoy sənün üçün məsələləri sadələşdirim. Yerə bir balıq və ya ət parçası qoyanda onun ətrafında çoxlu pişiyin dolandığını görərsən və yerə şirin bir şey qoysan, ətrafına qarışqa və milçək kimi çoxlu həşərat toplaşdığını görərsən.”

Mən dedim: “Bəli.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Cinsi əlaqə ruqları cəlb edir, çünki onlar fiziki dünyaya qayıtmağa fərsət tapırlar.”

Mən dedim: “Uca və Böyük olan Allah pak və müqəddəsdır.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Məsələ belədir, oğlum.”

Mən dedim: “Deməli, onların geri qayıtma seçimi var və qayıtmaq istəyirlər?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Hamısı qayıtmır, bəziləri qayıdır, lakin bütün ruqlar qayıdacaqlarını güman edir, onların geriyə qayıda biləcəklərinə inancları vardır.”

Mən dedim: “Subhanallah, onların inanırlar ki qayıda bilərlər, Allahu Əkbər!”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Eynilə bəzi insanlar bəzi şeylərə nail olmaq gücünə malik olmadıqları halda, bəzi şeyləri edə biləcəklərinə inandıqları kimi.”

Mən dedim: “Təşəkkür edirəm atacan, bu, böyük məsələdir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Şükür Allahadır, oğlum.”

Ruhun Birdən Çox Bədəndə Vəhdəti

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “Bir ruh eyni anda birdən çox bədəndə ola bilər?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: “Atacan, insan öləndə, ancaq ruhu eyni anda birdən çox bədəndə mövcud olanda və o, bədənərdən birində öləndə, digərində də ölür?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Xeyr, oğul. Sadəcə ölən bədən öliür.”

Mən dedim: “Bəs məhrəmlər⁸ necə? Eyni ruha sahib iki bədənin hər biri hər iki bədəndə öz ailələrinə məhrəmdir?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, oğul.”

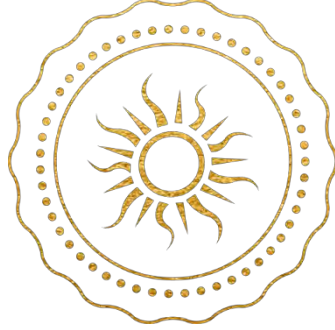
Mən dedim: “Subhanallah, bu böyük məsələdir! Və bu iki bədən bu dünyada görüşüb bir-biri ilə danışa bilər və onlar əslində iki bədənə bölünmüş bir ruhdur?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Oğlum, mən hələ həqiqəti açıqlamamışam, əgər danışsaydım və onu qaldıra biləcəm insanlar tapsaydım, indiyə qədər irəliləmiş olardıq.”

---

⁸ Məhrəmlər evliliyin haram sayılacağı ailə üzvünü ehtiva edir.

Bab 20

CƏNNƏT VƏ CƏHƏNNƏM

*“Sənə haqqı deyirəm, bu gün sən mənimlə birgə
Cənnətdə olacaqsan”*

Tövrətdə, İncildə və Quranda cənnətin təsviri təəccüblü şəkildə azdır. O, saleh kəslərin getdiyi, ağacların, meyvələrin, hər cür yemək və içkilərin və əlbəttə ki, gözəl kişilərin və qadınların olduğu bir yer olaraq təsvir olunur. Yəhudilik, Xristianlıq və İslamın ardıcılıqları, hətta öz məzhəbləri arasında, cənnətin təbiəti və hətta bizim təsvir edə biləcəyimiz bir yer olub-olmaması barədə ixtilaf etmişlər. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurub: *“Allah buyurdu: Mən saleh bəndələrim üçün heç bir gözün görmədiyi, heç bir qulağın eşitmədiyi və heç bir insanın ağına gəlməyən gözəl şeylər hazırlamışam.”*¹

Əgər insan gözü onu görməyibsə və ağıl onu təsəvvür edə bilmirsə, onda bu o deməkdir ki, o, vəsf olunmaz bir yerdir. Çünki onu layiqincə vəsf etmək üçün heç bir kəlimə icad edilməmişdir. O, bu dünya ilə müqayisə edə bilməyəcəyimiz bir aləmə – Samarat aləminə çox bənzəyir. Lakin deyə bilərik ki, cənnət elə bir aləmdir ki, orada qəm-qüسسə və ağrı-acı yoxdur. Bu babda İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) kəlamları ilə sizə cənnət haqqında bir baxış tərzini verəcəyik. Sonra İmamın sözləri ilə cəhənnəmi kəşf edəcəyik.

Cənnətdə Ruh Həyat Yoldaşları

Sevdiklərimizlə birlikdə olmaq insan xoşbəxtliyinin ən mühüm hissəsidir. Birlikdə cənnətdən zövq alacağımız həyat yoldaşımız var? Əgər biz dəfələrlə inkarnasiya edir. Hər dəfə fərqli bir insanla evləniksə, cənnətdə hansı ilə birgə oluruq? Hamısı ilə? Biz ümumiyyətlə onlardan hər hansı biri ilə birgə oluruq? Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) bu məsələni soruşdum.

Mən dedim: *“Cənnətdə insanların ərləri, arvadları var?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Hər kəs cənnətdə öz ruh yoldaşı ilə evlənikir.”*

Mən dedim: *“Bir kəsin ruh yoldaşının kim olduğu necə müəyyən olunur?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Hər insanın müəyyən sayda inkarnasiyası və o inkarnasiyalarda müəyyən sayda həyat yoldaşı var. İnsanın ruh yoldaşı ona iman və ya məqam cəhətdən ən yaxın olanıdır.”*

Mən dedim: *“Ruh yoldaşları bu dünyada heç bir-birilə evlənikirlər?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, hər insan ən azı bir dəfə öz ruh yoldaşı ilə evlənikir, son inkarnasiyalarında və bəzən başqa inkarnasiyalarında da bir-biriləri ilə evlənikirlər.”*

Mən dedim: *“İnsanın ruh yoldaşı ondan yaradılıb?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xeyr, bu zəruri deyil.”*

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: *“Həftül-Şərifdə yazıldığı kimi kişi qadın, qadın isə kişi olaraq inkarnasiya edə bilər?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, oğlum.”*

Mən dedim: *“Cənnətdə bizim fiziki bədənlerimiz var?”*

¹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 8, səh. 92

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, oğlum, bizim cənnətdə cismani və o aləmə uyğun bədənlerimiz var.”

Mən dedim: “Biz cənnətə hansı surətdə daxil oluruq? Dünyadakı inkarnasiyalarımızdan birinin surətində? Elə isə, cənnətə hansı surətimizlə daxil oluruq? Yoxsa cənnətdəki adlarımız və surətlərimiz buradakı kimi deyil?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Adlar və surətlər indiki kimi deyil. Lakin mənası eynidir. İnsanlar dünyada iman etdikləri gözəllikdə cənnətə daxil olurlar. Onların imanı axirətdəki gözəlliklərini müəyyən edir.”

Cənnətdə Həzlər

Arzular gerçəkləşməsə, cənnət həqiqətən ‘cənnət’ ola bilərdi? Cənnətdə qadağan olan bir şey var? Cənnət əhli cənnətə girməyən qohumları və ya dostları üçün darıxır? Cənnətdə kədər, qəzəb, qısqanclıq və ya başqa neqativ emosiyalar var?

Bu məsələ ilə bağlı İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Quran cənnəti vəsf edərək onun meyvə, qida, şərab və bal ilə dolu olduğunu bildirir. Bu ona görədir ki, o dövrdə insanlar bu şeyləri arzulayırdı. Əgər Quran bu dövrdə nazil olsaydı, cənnəti noutbuklar, telefonlar və fantastik avtomobillər olan yer kimi təsvir edərdi. Çünki bugün insanların arzuladığı şeylər bunlardır. Deməli, mahiyyətə insanın istədiyi hər şey cənnətdə mövcuddur. İnsanların hər zaman düşündüyü və arzuladığı şeylərdən biri də cinsi əlaqədir. Bu səbəbdən cənnət hurilərin və gənc oğlanların olduğu bir yer olaraq təsvir edilmişdir.*”

Mən dedim: “Mən həmişə hurilərin² təşbeh (*məcaz*) olduğunu düşünürdüm.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onlar qadınlardır, oğul. Gözəl qadınlar, bənzərlərini heç kimin görmədiyi qadınlar.”

Mən dedim: “Bəs əbədi oğlanlar?”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “Onlar da cinsi əlaqə üçündür.”

Mən soruşdum: “Onlar qadınlar üçündür?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Həm kişilər, həm də qadınlar üçündür.”

Mən soruşdum: “Cənnətdə bir qadın huri ilə, kişi də kişi ilə olmaq istəsə, ola bilər?”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “Bəli, cənnətdə savab, xəta, halal, haram, mübah və qadağa yoxdur. Cənnət əhlinin hökmləri dünya əhlinin hökmləri kimi deyil. Sənə dedim axı oğlum, bu dünyanı başqa aləmlərlə müqayisə etmə. İnsanın arzuladığı hər şey gerçəkləşir. Cinsi əlaqə insanların çoxunun düşündüyü və arzuladığı şey olduğu üçün Allah bunları cənnətdə də var etdi.”

Mən dedim: “Bəs əgər cənnətdə olan bir şəxs onun həyat yoldaşı olmayan başqa bir şəxslə yaxınlıq etmək istəsə, necə?”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “Cənnət əhlinin məqam və ya mərtəbələri var, müəyyən mərtəbədə olan bir şəxs özündən aşağı mərtəbədə olan cənnət əhlindən hər hansı bir şəxslə

² Hurilər (Həvra sözünün cəm forması) Müsəlman inancına görə, möminlər üçün mükafat olaraq cənnətdə mövcud olan gözəl qadınlardır.

yaxınlıq edə bilər, lakin daha yüksək mərtəbədə olan şəxs istəmədikcə, onunla yaxınlıq edə bilməz.”

Mən dedim: *“Onda, bu, piramida iyerarxiyası kimidir? Bəs o şəxslərin həyat yoldaşları qısqanıb kədərlənmişlər?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“O aləmdə nə qısqançlıq, nə də qəm mövcuddur.”*

Cənnətdə Unutqanlıq

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: *“İnsanlar cənnətdə bir-biriləri ilə görüşdükləri vaxt bir-birilərini xatırlayacaqlar? Dünyadakı inkarnasiyalarını xatırlayacaqlar?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xeyr, amma biz biləcəyik və bir-birimizi tanıyacağıq. Yəni, məsələn, hamı mənim Hüseyin olduğumu, sən də Abdullah olduğunu biləcək.”*

Mən dedim: *“Yəni mən sevdiklərimlə birgə olan həyat xatirələrimi xatırlamayacam?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xeyr oğul, sanki sən onlarla ilk dəfə görüşürmüş kimi olacaqsan.”*

Mən soruşdum: *“Niyə belədir?”*

O (*minhussalam*) buyurdu: *“Çünki insan bu dünyadan hər şeyi xatırlasa, heç vaxt xoşbəxt ola bilməz.”*

Mən dedim: *“Subhanallah.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Amma orada sevdiklərinlə qarşılaşdığın zaman, onları xatırlamasan da, qəlbində onlara qarşı olan məhəbbət yenə davam edəcək. Elə olacaq ki, sanki elə həmişə onları tanıyırdın.”*

Mən ondan (*minhussalam*) soruşdum: *“Doğrudur ki, insan hər gün bir öncəki günü unudur və bu, cənnətlə dünya həyatının fərqi?”*

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: *“Bəli, cansızlıq olmasın deyə.”*

Mən dedim: *“Amma atacan, səhv edirəmsə məni bağışla, lakin indiyə qədər cənnətin təsvirində gözəl bir şey tapmadım. Daimi unutqanlıq hallarından tutmuş, hər zaman cinsi əlaqə etməyə qədər hamısı qorxuncdur. Az qala deyəm ki, inkarnasiya etmək və cənnətə girməmək daha yaxşıdır.”*

İmam (*minhussalam*) gülümsəyərək buyurdu: *“Yox oğlum, səhv edirsən, cənnət haqqında eşitdiyiniz şeyləri dünya həyatı ilə müqayisə etmə, dünyanı axirətlə müqayisə etmə. Buradakı düşüncə tərziləri ilə oradakı düşüncə tərziləri fərqlidir. İndi cənnətdə olsaydın belə deməzdin. Tərəzi fərqlidir, hər şey fərqlidir. Zaman, ləzzət və istirahət (fərqlidir). Zaman bu zaman kimi deyil, istirahət isə bizim bildiyimiz bu istirahət kimi deyil. Hər şey fərqlidir, insan ağılı ilə düşünmə və düşüncələrini cənnətə yansıtma.”*

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: *“Bəs bunun mənası nədir?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bu, mükafatdır.”*

Mən dedim: *“Hər gün unutmağım?”*

O (*minhussalam*) buyurdu: “Yüz ildən, min ildən, hətta bir milyon ildən sonra da sıxılmamağın üçün. Unutmaq nədən həzz aldığını unutmaqdır.”

Mən dedim: “Səndən bir şey soruşmaq istəyirəm.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Homoseksuallıqdan, [*İsrailin özünə haram etdiyindən başqa, bütün yeməklər İsrail oğullarına halal idi*]³ ayəsi baxımından və onun cənnətdə olması baxımından danışsaq, bu, əslində halaldır yoxsa haram?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Hazırki şəriətə görə haramdır.”

Mən dedim: “Bəs gələcəkdə halal olacaq?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Xeyr.”

Mən soruşdum: “Mənşəyi etibarilə halaldır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Oğlum, bütün insanlarla necə davranırsansa, bu insanlarla da elə davran. Onlara yuxarıdan aşağı baxmaq yolverilməzdir.”

Mən dedim: “Bəs bu cənnətdə niyə mövcuddur?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Biz bu dünyadan danışırıq, cənnətdən yox.”

Cənnətin Dili

Bir gün mən İmam (*minhussalam*) ilə qardaşım Teymur Elafi ilə birlikdə görməli olduğum bir məsələ haqqında danışmışdım, belə ki, İmam (*minhussalam*) ingiliscə dedi: “Çox gözəl və möhtəşəm” və ərəbcə davam etdi: “Çünki o, həqiqi mömindir.” Mən ingiliscə “*Vay. Subhanallah*” dedim, təəccübləndim, çünki o, ərəb dilindən başqa bir dildə nadir hallarda danışar.⁴

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Allah sizdən razı olsun. Mən ərəb dilini çox sevirəm, çünki o, bildiyin kimi cənnət əhlinin dilidir.”

Mən dedim: “Bəli, amma o, ölü dil olacaq, düzdür? Demək olar ki, digər bütün dillərlə birlikdə?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Tamamilə yox, lakin bütün dünya yer üzündə ən asan dil olan ingilis dilində danışacaq.”

Mən dedim: “Bəli.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O, səlīs, sevimli və gözəl bir dildir.”

Mən dedim: “Bu nə vaxt baş verəcək ki, o, əsas və ya hamının istifadə etdiyi bir dil olacaq?”

³ *Quran*, Surə 3 (Ali-İmran), Ayə 93

⁴ Yaradılışdakı dilin təbiəti, funksiyası və məqsədini əhatə edən dil mövzusunda bütöv bir kitab hazırlanır. Buraya dilin tarixi, Səmələrin dili və yer üzündəki İlahi Ədalət Dövlətinin dili kimi mövzular daxildir. Biz sami dillərinin, hərfələrin, rəqəmlərin və simvolların (xüsusilə ıvrit və ərəb) mahiyyətini və rolunu aydınlaşdıracağıq. Bu kitab İmam (*minhussalam*), Əba Sadiq (*əleyhissalam*) və professor Ariya Rəzfər arasında ətraflı söhbəti əhatə edəcək.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Təxminən 2050-ci ilə, yəni otuz il sonra.*”

Cənnətdə Heyvanlar

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “*Atacan, ruhum sənə fəda olsun. Başqa bir sual verə bilərəm?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Buyur oğlum.*”

Mən dedim: “*Əshabi-Kəhfın iti və ya Süleymanın (əleyhissalam) Hüdühüd (Şanapipik) quşu kimi heyvanlar bugün yer üzünə insan olaraq qayıdıblar?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Oğlum, bu, mənə verdiyin ən yaxşı sualdır. Süleymanın (əleyhissalam) Hüdühüd quşunu və digər heyvanları, qulların Rəbbi həyata qayıtdı. Təkcə bugün deyil, onlar dəfələrlə və bir çox inkarnasiyalarda qayıtdılar. Vallah onlar, buna layiqdirlər.*”

Mən dedim: “*Subhanallah, insan kimi, yoxsa heyvan kimi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*İnsan kimi, oğlum. Bu, onlara olan kərəmdəndir ki, cənnətə girsinlər, çünki onlar buna layiqdir. Həqiqətən Allah Adildir. Oğlum, həqiqətən, Allahın ədalət və rəhməti hər hansı bir məxluq tərəfindən vəsf edilə bilməz.*”

Bu söhbət çox maarifləndiricidir, çünki hətta heyvanların da cənnətə girdiyini göstərir. Lakin cənnətdə heç bir heyvan yoxdur. Atınız, itiniz, pişiyiniz, hətta qarışqanız da cənnətə girə bilər. Lakin onlar cənnətdə heyvan surətlərində və ya formalarında dolaşmazlar. Əksinə, cənnətə daxil olmaq üçün əvvəlcə insan formasından keçməlidirlər. Heyvan nəfs ilə yaradılmışdır və ruhu yoxdur, mələyin ruhu var, nəfsi yoxdur. İnsanda isə hər ikisi var, əgər nəfsi ruhuna qalib gəlsə, heyvandan daha pis olur, ruhu nəfsinə qalib gəlsə, mələklərdən daha yaxşı olur. Nəfsi pak olan heyvanlar insan kimi qayıtmağa layiq olurlar. Nəfsi xəbis olan insanlar da heyvan kimi qayıtmağa layiq olurlar.

313 Cənnətə Mühakimə Olunmadan Daxil Olur

Bir gün möminlərdən bir neçəsinin ianə olaraq verdikləri pulu əldən ələ İmama (*minhussalam*) verdim və o, mənə dedi: “*Vallah, mən Qiyamət günü Uca Allahın hökmündən və qınamasından qorxuram. Həm də ondan utanıram. Çünki həqiqətən bu pul bizə əmanət edilmiş bir şeydir.*”

İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Atacan, sən üçün də haqq-hesab günü var?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Mənimlə digər insanlar arasında nə fərq var?*”

Mən dedim: “*Biz sənə aid edilən bəzi kəlmələri oxumuşuq və orada qeyd edilir ki, hətta 313 belə hesabsız cənnətə daxil olur.*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Onlar cənnətə hesaba çəkilmədən girərlər, lakin Qiyamət gününə hesaba çəkilmədən çata bilməzlər.*”

Mən dedim: “*Subhanallah.*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Ümumi camaatın hesabı Çobandan daha yüngül olar. Çoban həqiqəti bildiyi üçün hesabı ağır olar.*”

Mən dedim: “*Ancaq atacan, sən məxluqatdakı Allahsan. Sənin elə bir iradən yoxdur ki, Allahın iradəsi olmasın. Sən Osan, O da sən.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Hətta Allah bizi qiyamət günü hesaba çəkməsə belə, sənə əmanət edilən bir şeydə dürüstlük deyə bir şey var.*”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) İmam Hüseyinin (*minhussalam*) rəcəti və reinkarnasiyası olmasına baxmayaraq, və hamının, Həsən və Hüseyinin cənnət cavanlarının ağaları olduğunu bilməsinə baxmayaraq, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) yenə də təvazökarlıqla danışdığını göstərmək üçün bu söhbəti bura əlavə etmək istədim. O, hesaba çəkilməyəcəyinə baxmayaraq, yenə də hesaba çəkilmədən qorxur. Məxluqatdakı Allah olsa da, Uca Allahdan qorxur. O, nə təkəbbürlüdür, nə də məğrur. Son nəfəsinə qədər özünü əmin-amanlıqda və ya nicat tapmış hesab etmir. O, həm də o gün etdiyi hərəkətləri və sözləri ilə mənə və möminlərə təvazökarlıq və məsuliyyət dərsi vermək istədi. Bu dərslər gələcək nəsillər üçün qorunmalıdır. Çünki o, bunu nümunə göstərərək öyrətdi. Heç kimin təkəbbür göstərməsi və “mən filankəsəm, mən heç vaxt düşə bilmərəm və hesaba çəkilə bilmərəm” deməsi üçün heç bir bəhanə yeri və ya yol qoymadı.

Cənnətin Yeri

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Cənnət bu yuxudan oyanmaqdır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Əlbəttə, sənə bu illüziyanı göstərən gözünün üstündəki nazik örtüyü çıxarsan, cənnəti görərsən.*”

Mən dedim: “*Qardaşlar dedilər ki, bir gün onlara dedin ki, ölümlərindən əvvəl cənnəti sənə vəsf edəcəklər.*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, doğrudur.*”

Mən dedim: “*Və bu məni düşünməyə vadar etdi ki, bəlkə də cənnət və cəhənnəm sadəcə başqa bir yuxudur.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Tələsmə, bu barədə düşün və inşallah həqiqətə çatarsan.*”

Bir müddət bu haqda düşündüm və bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) yanıma gəldi və bu ayəni oxudu: “*Rəbbiniz tərəfindən bağışlanmağa və müttəqilər üçün hazırlanmış, genişliyi göy və yer qədər olan cənnətə tələsin.*”⁵

Mən dedim: “*Subhanallah.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu ayədə nəyi sezdin?*”

Mən dedim: “*Ruhum sənə fəda olsun, atacan, de mənə.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Genişliyi göy və yer qədər olan cənnət. Cənnət yer üzündədir, oğlum.*”

⁵ Quran, Surə 3 (Ali-İmran), Ayə 133

Mən dedim: *“Subhanallah, Allahu Əkbər!”*

Və birdən hər şey məntiqə uyğun oldu, Adəm (*əleyhissalam*), Həvva (*əleyhissalam*) və Ədn Cənnəti. Adəmə (*əleyhissalam*) səcdənin bütün əhvalatı, bütün bunlar yer üzündə baş verdi. Adəm (*əleyhissalam*) Allahın hüzurunda idi. Günah işlədikdən sonra onun hüzurundan qovuldu. Lakin hələ də yer üzündə idi, sadəcə olaraq, artıq Allahı görə bilmirdi, illüziya içində idi. Artıq gözünün üstündə onun haqqı görməyinə mane olan örtük var idi. Bu örtük yalnız iki yolla qaldırıla bilərdi: ya ölmək ya da Allaha yaxınlaşmaqla. Bu örtük onun günahının nəticəsi idi. İndi başa düşürük ki, Cənnət hazırda içində olduğumuz bu fiziki məkandadır, yer üzündəki Cənnət. Və gözlərimizin üzərindəki bu filmə bənzər örtüyü götürə bilsəydik, ona sadəcə ölümdən sonra yox, yaşadığımız müddətdə də daxil ola bilərdik.

Mən dedim: *“Atacan, bu nə örtükdür?”*

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: *“O, gözün üstündə yaşayan bir məxluqdur, əgər insan Allaha yaxınlaşsa, onu öldürüb yox etməyə qadir olur.”*

Mən dedim: *“Buna görə qardaşlara dedin ki, onlar dünyadan getməzdən əvvəl Cənnəti sənə vəsf edəcəklər. Çünki o, yer üzündədir və ölümdən əvvəl ora daxil olacaqlar?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, düz deyirsən. And olsun, mən onlara dünyada və axirətdə cənnət həyatı yaşadacağam. Tezliklə səni cənnətə aparacaq, sənə mütləq və tam azadlıq bəxş edəcəyəm.”*

Mən İmama (*minhussalam*) dedim: *“Cənnət sənə qulluqdur, Ağam. Mən Abdullaham (Allahın quluyam).”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Oğlum, mən bir şeydən əminəm ki, əgər səni cəhənnəmə göndərsəydim və onun cənnət olduğunu söyləsəydim, sən onun cənnət olduğuna tam inanaraq gedərdin.”*

Mən dedim: *“Bəli, bu həqiqətdir.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Vallah, vallah, vallah siz cənnətə daxil olmamışdan əvvəl cənnət sizə (mənə və səhabələrimə) səcdə edəcək. Salam sənədir və salam sənəndir oğlum.”*

Mən dedim: *“Biz Allaha nə Onun cəhənnəmindən qorxaraq, nə də cənnətinə olan tamahımızdan dolayı ibadət edirik. Lakin O ibadətə layiq olduğu üçün Ona ibadət edirik.”*

Cəhənnəm

Dünyanın demək olar ki bütün dinlərində, xüsusən axirətə dair açıq-aydın danışan dinlərdə cəhənnəm⁶ anlayışı var. O, ümumiyyətlə, bütün pis əməl sahiblərinə vəd edilmiş əbədi əzab, atəş və işgəncə yeri kimi təsvir edilir. Səməvi dinlərdə ora əbədi əzab və *“diş qıçırtısı”*⁷ yeridir. Ora qaranlıq, boşluq, əbədi lənət və ümitsizlik yeridir. Bu təsvirlər əsrlər boyu Xristian

⁶ Ərəbcə “cəhənnəm” sözü ibrancə גהנום (goy-he-nam) sözündən yaranıb, cəhənnəm və təmizlənmə deməkdir. Bu, həm də xalq, camaat mənasını verən “goy” kökünü ehtiva edir və insanlar üçün təmizlənmə yeri deməkdir və ümumiyyətlə möminlər cəmiyyətindən kənarında olanlara, xüsusən də İsrailin Tanrısına bağlı olmayanlara müraciət etmək üçün istifadə olunur. Bəzən dik bir vadi kimi də istifadə olunur. İsa (*əleyhissalam*) Hinnom vadisindən bəhs edərkən uşaqların yandırıldığı və Molok bütünə qurban verildiyi yeri nəzərdə tutur.

⁷ *Bibliya*, Matta, Bölüm 13, Pasaj 42

dünyasında⁸, eləcə də İslam dünyasında məşhur olmuşdur.⁹ Lakin bu təsvirlər kifayət qədər deyil və içində təhriflər var. Cəhənnəm tam olaraq nədir və haradadır? Nədən hazırlanıb? Oraya necə getmək olar? Cəhənnəmdən daha pis yerlər var? Bütün bunlar aydınlaşdıracağımız vacib suallardır.

Daha öncə bu kitabda bir insanın müəyyən sayda inkarnasiyası olduğunu bildirmişdik. İnkarnasiyalar arasında baş verən ölüm *vəfat* (kiçik ölüm), son və ya böyük ölüm isə *mövt* adlanır və insanın bütün inkarnasiyalarının sonunda olur. İnkarnasiyalar arasında, insan Samarat aləmi adlanan, keçid yerinə bənzər bir hal olan gözləmə məntəqəsinə gedir. Halbuki son ölümdən sonra insan bütün inkarnasiyalarının yekunu üzrə hesaba çəkilir ki, “*məni geri qaytar, bəlkə tərki etdiyim yaxşı əməllər edim*”¹⁰ deməsin. İnsan yaşadığı bütün həyatlara görə hesaba çəkilir. Sonra insan son mənzilə, ya cənnətə, ya da cəhənnəmə göndərilir. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) daha öncə buyurmuşdu: “*Hazırda bu haqda (ətraflı şəkildə) danışmaqla heç kimi qorxutmaq istəmirik*”. Odur ki, İmamın (*minhussalam*) cəhənnəm haqqında söylədiyi bəzi söhbətlərdən və məlumatlardan qısa bir şəkildə bir neçəsini oxucuya təqdim edirəm.

İmamın İnsanların Ruhunu Cəhənnəmdən Xilas Etmə Qayğısı

Bir gün İmam (*minhussalam*) mənə dedi: “*Oğlum, xaricdə olan pulunu nə etdin?*”

Mən dedim: “*Təslim almağı gözləyirəm, təslim alan kimi sənə çatdıracam.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sənə yük olduğumu bilirəm, vallah bilirəm.*”

Mən dedim: “*Uca və Böyük olan Allahdan bağışlanma diləyirəm, atacan, vallah, vallah, vallah indi ürəyimi istəsən, verərəm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Vallah, vallah, Uca və Böyük olan Allaha and olsun ki, günlərin ötüb keçməsinə və zülm, küfr və tağut dövlət içində yaşayan insanlara görə qəlbim parçalanır.*”

Mən dedim: “*Mənim də atacan, vallah mənim də.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Vallah mən sənənin qəlbində və pak nəfşində olanı bilirəm. Vallah, bu, böyük bir ağrıdır. Məni həm də cənnətə gedəcəklərini zənn edərək ölənlərin dərdi alır. Halbuki onları cəhənnəmin gözlədiyini bilmirlər. Dünən gecə mənə bir söz dedin...*”

Mən dedim: “*Nə söz?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Dedin ki, günlər dəhşət sürətlə keçir.*”

Mən dedim: “*Bəli.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sən bu cümləni deyəndə sanki məni dərin bir yuxudan oyatdın.*”

Mən dedim: “*Mən səni oyatdım, ata? Sən oyaqsan, yatan bizik.*”

⁸ *İlahi Komediya*, Dante Aliqieri

⁹ *İslam və İlahi Komediya*, Miguel Asin Palacios

¹⁰ *Quran*, Surə 23 (Muminun), Ayə 99-100

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əziz oğlum, bəli, sən bilmədiyən bir şəkildə məni xəbərdar etdin və sənin dilinlə danışan Allah idi.”

Mən dedim: “Uca və Böyük Allah pak və müqəddəsdir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Və bu cümlədən cəmi bir neçə dəqiqə sonra Baban (ona və ailəsinə salam olsun) gəlib mənə qəlbi və vicdanı ağrıdan elə sözlər dedi ki, əgər bir qaya onları eşitmiş olsaydı, parça-parça olub toz-torpağa çevrilərdi.”

Mən dedim: “Güc və qüvvət yalnız Allah ilədir. Atacan əminəm ki, sənin heç vaxt heç bir təqsirin olmayıb. Allahın vədini gecikdirən yeganə şey puldur, yoxsa say da gecikdirir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Oğlum, hamımız təqsirkarıq. Bəli, əsas səbəb puldur, pul olandan sonra bizə ancaq dünyanın bir sıra ölkələrində quracağınız bir baza lazımdır.”

Allah Cəhənnəmi Niyə Yaratdı?

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “Atacan, bir mömin qadın bir sualda təkid edir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Yaxşı, oğlum.”

Mən dedim: “Soruşdu ki, nə üçün Allah ilk növbədə şəri yaratdı. Niyə insanlar çətinliklərdən keçməlidirlər və niyə O bizi Ona ibadət edə biləcəyimiz və şəri qoşmayacağımız mükəmməl bir aləmdə yaratmadı? Nə üçün Allah şəri və ağrı-acını yaradır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Allah cənnəti və cəhənnəmi nə üçün yaratdı? Mömini imtahan etsin deyə.”

Mən dedim: “Mən bunu ona dedim, o isə dedi ki, bəs niyə imtahan olmalıdır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Mömin fasiqdən ayrılın deyə.”

Mən dedim: “O mənə dedi ki, niyə Allah ilk növbədə cəhaləti yaratdı?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Şər Allaha və onun Xəlifəsinə qarşı təkəbbür göstərdiyi zaman özünü yaradandır. İblis, Allah ona lənət etsin.”

Mən dedim: “O dedi ki, nə üçün Allah yalnız ağıl və nur ilə kifayətlənmədi? İblis özü zülmət və cəhalətdən yaradılmadı? Bəs onun günahı nədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O, başa düşməyib və başa düşməyəcək. Kimdir o?”

Mən onun adını İmama (*minhussalam*) bildirib dedim: “O deyir ki, sadəcə başa düşmək üçün soruşur, etiraz etmək üçün yox.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Ona de ki, Allahdan qorx qızım və aqlını aşan məsələyə girişmə. Həqiqətən, mən sənə üçün bundan qorxuram. Bir gün gələcək, sən mənim qarşımda oturacaqsan və inşaallah bu məsələni sənə ətraflı izah edəcəyəm.”

Mən dedim: “İnşallah, Allah böyükdür. Həmd Allaha məxsusdur.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Çünki indi məsələ ona tam şəkildə çatmayacaq. Bu suallar insanı ateizmə sürükləyir, Allah qorusun.”

Mən dedim: “Bəli, vallah, ateistlərin də eyni sualları verdiyini eşitmişəm.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Oğlum, bilirsən niyə? Çünki o, suallar verdiyini və heç bir cavab tapmadığını zənn edəcək. Bu isə şeytanın qapılarından ilk qapıdır.”

Cəhənnəmə Kim Gedir?

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənə dedi: “Oğlum, yaxşı, pak və sadə olan, namazdan, orucdan, zahiri ibadətlərdən başqa heç nə bilməyən və yaxşı niyyətli olan yaxşı insanlar var.”

Mən dedim: “Bəli, belələri çoxdur.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onların cəhənnəmə getmələri ədalətdən deyil. Həqiqətən, Allah Adil, Kərim və Rəhimdir. Həmd aləmlərin Rəbbi Allaha məxsusdur.”

Mən soruşdum: “Bəs dövrünün peyğəmbərini və ya imamını tanımayan, lakin başqalarına yaxşılıq edərək yaxşı bir həyat sürməyə çalışan müsəlman, xristian, yəhudi və ya hər hansı digər ləyaqətli insana nə olur?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O şəxs cəhənnəmə də getməz, cənnətə də. Onlar Allahın Höccətinə yaxın olan biri kimi yenidən inkarnasiya etmək fürsəti əldə edirlər. Məsələn, əgər onlar xristian olsalar, müsəlman olaraq inkarnasiya edirlər. Əgər yəhudi olsalar, xristian olaraq inkarnasiya edirlər. Yəni, onlar ən ali həqiqətə çatana qədər inkarnasiya etməyə davam edirlər.”

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: “Bəzi xristianların “Cəhənnəmin Sıxıntıları” adlı bir təlimi var. Bu təlimə görə İsa (əleyhissalam) əsir olan pak ruhları xilas etmək üçün çarmıxa çəkilməsi ilə dirilməsi arasında cəhənnəmə enmişdir. Buna sübut olaraq onlar bu ayələrdən istifadə edirlər: [Çünki bu səbəbə görə müjdə ölümlərə də yayıldı ki, cismən onlar bütün insanlar kimi mühakimə olunduğu halda, ruhən Allah kimi yaşasınlar]¹¹ və həmçinin: [Bəs bu “çıxıb” sözü nə deməkdir? Yalnız o deməkdir ki, Məsih əvvəlcə aşağılara, yerə də enmişdi.]¹² Naq Həmmadi əlyazmalarında da ruhların cəhənnəmdən xilas edildiyi və Allahla yeni əhdin bir hissəsi olaraq yeni fürsət verildiyi bu hadisə barədə ətraflı danışılır. Sualım belədir: Cəhənnəmdə olan bütün ruhlar xilas olundu və onlara İsa (əleyhissalam) ilə yeni əhdin bir parçası kimi yeni bir şans verildi? Yoxsa sadəcə pak ruhlara (verildi)?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Pak ruhlar cəhənnəmə girməzlər, bu doğru deyil.”

Mən soruşdum: “Bəs ruhların cəhənnəmdən azad edilməsi hadisəsi ümumiyyətlə baş verib? Yoxsa bunların hamısı yalandır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Hamısı batildir, bunların hamısı təhrif və uydurmadır və heç bir dəyəri yoxdur.”

Mən dedim: “Deməli, cənnət də, cəhənnəm də dərəcələrlədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İblis cəhənnəmin ən aşağı mərtəbəsindədir. Cəhənnəm çuxuru isə od deyil, buz kimi soyuqdur.”

¹¹ Bibliya, Peter İncili 1, Bölüm 4, Pasaj 6

¹² Bibliya, Efeslilər, Kitab 4, Pasaj 9

Mən dedim: “*Atacan, qiyamət gününə gəldikdə, insan özü-özünü hesaba çəkir? Allah insanı belə yaratdı? İnsan öz əməlləri və düşüncələri ilə bağlı özünü mühakimə ilə cənnətini yaxud cəhənnəmini yaradır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Əhsən, doğrudur. [Əksinə, insan öz əleyhinə şahidlik edəcəkdir]*”¹³

Mən həmçinin soruşmuşdum ki, ateistlər cənnətə girə bilər, yoxsa elə cəhənnəmə gedirlər? İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Küfrün ən ifrat dərəcəsi ateizmdir.*”

Cəhənnəm Nədir?

Mən İmama (*minhussalam*) dedim: “*Sənin sözlərin arasından tapdım ki, demisən ki, Cəhənnəm bizim ətrafımızdadır. Deməli, biz indi sağ ikən onu fiziki olaraq görə bilirik, düzdür? Sən həmçinin bir dəfə mənə demişdin ki, ölmədən əvvəl Cənnəti sənə vəsf edəcəyik.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, düzdür.*”

Sonra İmam (*minhussalam*) indiki ictimaiyyətə məlum olan Quranda olmayan bir ayə oxudu: “*قد أفلح من دحاها...*” və buyurdu: “*Cəhənnəm **Günəşdir.***”¹⁴

Mən dedim: “*Subhanallah! Allahu Əkbər! O, bütün bu vaxt boyunca gözümüzün qabağında idi.*”

Beləliklə, görürük ki, Cəhənnəm atəş olaraq təsvir olunub. Çünki o, sözün əsl mənasında bir atəşdir, Günəşdir. Başqalarına acı çəkdirən, zərər verən, haqsızlıq edən və cəzalandırılmağa layiq olan xəbis ruhlar Günəşə sürüklənəcək. Orada Günəşin halından qaynaqlanan fiziki iztirab və özləri öz əməllərini mühakimə edərək psixoloji iztirab içində yaşayacaqlar.

Cəhənnəmdən Daha Pis Yerlər

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənimlə münafıqlar və xainlər barədə danışdı buyurdu: “*Bəli oğlum, onlar **Böyük Dəhşəti** (Əl-Həvlul-Əzim) görəcəklər.*”

Mən dedim: “*Cəhənnəm atəşini?*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Atəş daha mərhəmətli və daha mülayimdir.*”

Mən dedim: “*Lə həvlə və lə quvvətə illə billəh. Bu “**Böyük Dəhşət**” nədir, ruhum sənə fəda olsun?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “***Böyük Dəhşət**, cəhənnəm onun müqabilində cənnətdir.*”

Mən dedim: “*Nə qəribədir, bu barədə heç eşitməmişəm, (biraz da) danış, atacan.*”

O (*minhussalam*) buyurdu: “*Artıq eşitdin.*”

Mən dedim: “*Xahiş edirəm, aydınlıq gətirə bilərsən? Bu bir aləmdir? Və haradadır?*”

¹³ *Quran*, Surə 75 (Qiyamət), Ayə 14

¹⁴ Bu “qəd əfləhə mən dahəhə” ayəsi “Onu genişləndirən müvəffəq oldu” kimi tərcümə olunur. Bu, Quranın ayələrinin arasında olan, açıqlanacaq ayələrdəndir və insanların əlində olan hazırkı variantda yoxdur. Quran bütöv halda Ali-Mühəmmədin Qaimindədir (*ona və ailəsinə salam olsun*).

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, oğlum, bu, onlar kimilər üçündür. Biz onu xüsusilə sənə xəyanət edən və sənə incidənlər üçün hazırlamışıq.”

Göz yaşlarım yanağımdan süzüldü, ağlayaraq dedim: “Subhanallah, o, xüsusilə mənə görə yaradılıb? Mənə xəyanət edənlər üçün?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Ağıl onun içində olan əzabın dəhşətini və növünü dərk edə bilməz. Çünki bu, ağıl üçün anlaşılmazdır. Onlara TRs adlanan bir şey əzab verir.”

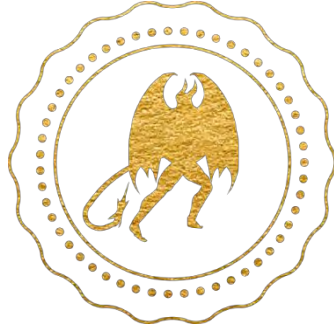
Mən dedim: “TRs? O nədir? Subhanallah. O heyvandır, maşındır, yoxsa nə?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Sənə dedim axı, bu, ağıllar üçün anlaşılmazdır. Sən onu başa düşməyəcəksən. Amma sənə misal çəkdim. Cəhənnəm onun müqabilində cənnətdir.”

Mən dedim: “Subhanallah. O, Ali-Muhəmmədə (ona və ailəsinə salam olsun) xəyanət edənlər üçündür? Əbu Bəkr və Ömər də onun içindədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O, **Abdullah ibn Əhməd**ə xəyanət edənlər üçündür.”

Bab 21

ŞƏRİN MƏNBƏYİ

“Sadəcə bir Şər var, Cəhalət”

Allah Adildir və ədaləti sevir. Allah Hürdür və azadlığı sevir.¹ Allah insanı Öz surətində yaratdı. İnsan ruhu hər şeydən əvvəl ədaləti və azadlığı sevir və onu arzulayır. O, insanı adil təbiətlə azad yaratmışdır. Hər kəs hər şeydə Allahı günahlandırır. Onlar dünyada baş verən haqsızlıqlara görə Onu günahlandırır. Lakin Onun müdaxiləsinə nifrət edir, hökmünü, cənnət və cəhənnəmini tənqid edir. Bəs həqiqətən hər şeyin günahkarı Odur? Ateistlər uzun müddətdir ki, “*Əgər Allah mükəmməldirsə, bu qədər naqis dünyanı necə yaradıb?*” kimi suallar verirlər. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu ki, bu naqis maddi aləmi Allah yaratmayıb, İblis (*lənətullahi əleyh*) yaradıb. O, naqis bir yaradıcıdır və buna görə də yaratdıqları qüsurludur.

Birdən Çox Yaradan

Bizim “Allah” dediyimiz Mütləq, Kamil bir Yaradan var və daha az kamil yaradanlar da var. Quranda Allah bunu açıq-aydın deyir: “*Yaradanların ən yaxşısı olan Allah çox ucadır!*”² Allah yaradanların ən yaxşısıdır, lakin başqa yaradanlar da var. Quranda İsanın (*əleyhissalam*) palçıqdan quşlar yaratmasına dair nümunələr var. İmam Sadiq (*əleyhissalam*) bir duasında belə buyurur: “*Ey Rəblərin Rəbbi, ey Məliklərin Məliki, ey Ağaların Ağası, ey Cabbarların Cabbarı, ey İlahların İlahı, Muhəmməd və Ali-Muhəmmədə salavat göndər və filan cür et.*”³ Bibliyada Yaradılış kitabının əvvəlində deyilir: “*Əvvəlcə İlah(lar))דיה א) göyləri və yeri yaratdı.*”⁴ Allah olaraq işlənən söz *Elohim*’dir ki, bu da hərfi mənada ibrani dilində)דיה א) ilah sözünün cəm formasıdır. Quranda da keçir ki, “*Sizi biz yaratdıq, bəs niyə haqqı qəbul etmirsiniz?*”⁵ Bir çoxları bu cəm formalarının şərəf, təzim və ya ehtiram olaraq “biz” olduğunu vurğuladığını desə də, realıq budur ki, onlar həm də yaradanların çoxluğuna işarə edir. Bu, bir işarədir, yoxsa şirkə dəvət? Bu, qətiyyənlə belə deyil və əsrlər boyu əməlsiz dini qurumlar bu səhvə yol veriblər. Əksinə, bu, Allahın kim olduğuna dair daha dolğun anlayışa işarə edir. Bu, Onun necə yaratdığını, yaratma gücünü daha kiçik yaradanlara necə təhvil verdiyini və ən çox bu bab ilə əlaqədar, nə üçün naqisliyin və Şərin mövcud olduğunu anlamağımıza kömək edir.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) aşağıdakı hədis barədə soruşdum.

Muhəmməd Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun) buyurur ki, Musa (əleyhissalam) öz Rəbbindən dünyanın necə başladığını və nə zaman yaradıldığını ona bildirməsini istədi. Allah Musaya belə vəhy etdi: “Sən məndən elmimin sirlərini soruşursan?” Musa dedi: “Ya Rəbb, mən bunu bilmək istədim.” O dedi: “Ey Musa! Mən dünyanı bundan on milyon il əvvəl yaratdım və o, əlli min il çöl oldu. Sonra onu qurmağa başladım və əlli min il qurdum. Sonra orada mənim ruzimdən yeyən və əlli min il məndən başqasına ibadət edən inəklərə bənzər bir məxluq yaratdım. Mən onların hamısını bir saat ərzində öldürdüm. Sonra əlli min il dünyanı məhv etdim. Sonra onu yenidən qurmağa başladım və o, əlli min il tikili qaldı. Sonra orada bir dəniz yaratdım və yerdən heç nə içmədiyi halda dəniz əlli min il qaldı. Sonra bir vəhşi heyvan yaratdım. Onu dənizə

¹ Allahın sifətlərindən biri də “Azad”dır (Əl-Hür). Bu, hazırda insanların əlində olan kanonik kitabların heç birində (Bibliya, Quran) qeyd olunan sifət deyil. O, həmçinin müsəlman dünyasında geniş yayılmış məşhur 99 sifətdən biri deyil. Allahın adları sonsuzdur.

² *Quran*, Surə 23 (Muminun), Ayə 14

³ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 82, səh. 131

⁴ *Bibliya*, Yaradılış Kitabı, Bölüm 1, Ayə 1

⁵ *Quran*, Surə 56 (Vəqiə), Ayə 57

göndərdim və o, onu bir qurtuma içdi. Sonra arıdan kiçik və milçəkdən böyük olan kiçik bir məxluq yaratdım. Onu o heyvanın üstünə göndərdim. O, onu sancıb öldürdü və dünya əlli min il çöl kimi qaldı. Sonra onu qurmağa başladım və əlli min il belə qaldı. Sonra bütün Yer kürəsini qamışlarla doldurdum. Tısbağalar yaratdım və tısbağaları qamışların üstünə göndərdim. Onları yedilər, bir dənəsi də qalmadı. Sonra hamısını bir saatda məhv etdim. Sonra yer əlli min il çöl kimi qaldı. Sonra onu qurmağa başladım və əlli min il belə qaldı. Sonra bir Adəmdən digər Adəmə otuz min il davam edən otuz Adəm yaratdım. Sonra onların hamısının məhv olmasını təqdir etdim. Sonra mən orada ağ gümüşdən əlli min şəhər yaratdım və hər şəhərdə qırmızı qızıldan yüz min saray yaratdım. Şəhərləri havada xardalla doldurdum və o vaxt o, baldan dadlı, qardan ağ idi. Sonra bir dənə kor quş yaratdım. Onun yeməyini hər min ildən bir bir xardal dənəsi etdim və o, tükənənə qədər onu yedi. Sonra onu məhv etdim və ora, əlli min il çöl kimi qaldı. Sonra onu qurmağa başladım və o, əlli min il belə qaldı. Sonra atan Adəmi (əleyhissalam) cümə günü günorta öz əllərimlə yaratdım. Ondan başqa palçıqdan heç kimi yaratmadım. Onun sülbündən Muhəmməd Peyğəmbəri (ona və ailəsinə salam olsun) çıxartdım.”⁶

Mən dedim: “Atacan, bu hədis doğrudur? Bu məxluqlar həqiqətən var idi?”

İmam (minhussalam) cavab verdi: “Bu, tam doğru deyil. İnkə qövmü bu dünyada yaşamış çox qədim bir yaradılış idi. “Mən Adəmi öz əllərimlə yaratdım və ondan başqa palçıqdan heç nə yaratmadım” ifadəsinin mənası budur ki, Adəm Əlinin əlləri ilə yaradılmış ilk məxluq idi və Adəm onun oğlu idi.”

Mən dedim: “Bəs Əlidən (əleyhissalam) əvvəl məxluqatı kim yaratdı?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bir çoxu yaratdı, onlardan biri sən idin.”

Mən dedim: “Mən?”

İmam (minhussalam) cavab verdi: “Bəli, sən.”

Mən dedim: “Mən nə yaratmışam?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Sən yaratdığını yaratdın. **Adloban Simi** yaratdın.”

Mən dedim: “Adloban Sim?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “O, yarı ağıllı bir məxluq idi. Bədəni banan kimi əyilmiş, böyük ayaqlı və başı tısbağanın başı kimi, lakin qulaqları insan qulaqlarına bənzər idi. Allah onları həlak etdi. Çünki zalım oldular.”

Mən dedim: “Atacan, əgər bir insan hər hansı bir məxluq yaratsa, onları mühakimə edən və ya həlak edən o olur?”

İmam (minhussalam) cavab verdi: “Bəli, oğul, mənimlə səbrli ol və mən sənənin məsələnlə bütün dünyanı çaşgınlığa salacağam. Sənənin məsələnlə bəşəriyyəti heyrətə salacağam və elə edəcəyəm ki, tarix sənənin barəndə danışmaqdan usanmayacaq. İçində böyük bir Kainat olduğu halda özünü kiçik bir varlıq hesab edirsən?”

⁶ Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 54, səh. 331

Azad İradə və Asilik

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) İsanın (*əleyhissalam*) palçıqdan quşlar yaratdığı kimi, palçıqdan məxluqların necə yaradıldığını mənə öyrədərkən ona bir sual verdim: “Mən bu məxluqa tam nəzarət edəcəyəm, yoxsa o azad olacaq?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, əlbəttə. Onu yaradan sənsən və onun canı üzərində ixtiyar sahibsən. Məxluq etdiyi işdə azaddır, ancaq Allah ixtiyar sahibi olduğu kimi, sən də onun həyatı və ölümü üzərində ixtiyar sahibsən. Əlbəttə ki, Allahla heç nəyi və ya heç kəsi müqayisə etmədən.”

Mən dedim: “Subhanallah.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bir yaradan ilə digəri arasındakı fərq çox şeyi təyin edir. Məsələn, sən Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun) ilə eynisən? Sənlə Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) arasında fərq nədir? Əli (*əleyhissalam*) ilə eyni elmə sahibsən? Əgər Əli (*əleyhissalam*) də yaratsa və Abdullah da yaratsa, Əlinin (*əleyhissalam*) yaratdığı ilə Abdullahın yaratdığı arasında fərq olacaq?”

Mən dedim: “Çox böyük fərq olacaq.”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “Əhsən, sənin yaratdığı ilə onun yaratdığı fərqi odur ki, sənin yaratdığı bəzi səhvlər və ya qüsurlar olar. Məsələn, bəlkə sənin yaratdığı dəli olar ya da yerişə bilməz.”

Mən dedim: “Fərq ondadır ki, istənilən bir məxluqun yaratdığı şey naqis olacaq. Çünki bütün məxluqat müxtəlif dərəcələrdə naqisdirlər və qüsurdan qüsür törəyir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, fərq budur.”

Mən soruşdum: “Deməli, yeganə mükəmməl yaradılış Əba Əhlidir. Çünki onlar birbaşa Uca Allah tərəfindən yaradılmış yeganə məxluqlardır. Uca Allah Kamildir və ona görə də Onun yaratdığı da kamil olmalıdır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli oğlum.”

Mən soruşdum: “Beləliklə, naqis yaradıcılar qarışıqlar kimi daha kiçik şeylər yarada bilir, daha mükəmməl yaradıcılar isə insanları yaradır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Qarışqa böyük bir məxluqdur. Onu kiçik hesab etmə. Əksinə, yaradılış nə qədər kiçikdirsə, yaradıcısı da bir o qədər böyükdür.”

Mən soruşdum: “Yaradılmış məxluqda ruh var?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İbrətlik olan da budur, ruh. Yaradanlar arasındakı ilk fərq ruhdur.”

İmam (*minhussalam*) palçıqdan canlı yaratmaq üçün nə etməli olduğumu mənə izah etdi və mən dedim: “İndi mən onu oyanana qədər öz başına buraxım?”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “Bəli, amma diqqətli və çox ehtiyatlı ol ki, beyninin tutumunu gücə salmayasan. Çünki ola bilsin ki, beyninin tab gətirə bilməyəcəyi və ya bu anda qavraya bilməyəcəyin bir şey görərsən. Gələcəkdə heç təsəvvür etmədiyən şeylər görəcəksən.”

Mən soruşdum: “*Onda bu məxluq oyananda, onun üzərində tam nəzarətə sahib olacağam, yəni mən filan şeyi etməsini deməsəm və ya xəyalımda canlandırmasam heç nə edə bilməz?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Yox oğul, yadda saxla ki, sən onun həyatına [yəni dirilmə və ölmə vaxtına] nəzarət edirsən. Allah yaradır, lakin yaratdıqlarının çoxu ona itaət etmir. Ona asi olur və Onu qəzəbləndirir.*”

Mən dedim: “*Yaxşı, indi mən nə etməliyəm ki, onun ölümünü istədiyim vaxt gerçəkləşdirim?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*İndi burada bunu öyrənmək üçün daha çox yüksəlməlisən və bu yerdə daha böyük iman lazımdır. Sadəcə olaraq diqqətli ol oğlum, təcrübə edərək son dərəcə diqqətli ol. Sabah eşitmək istəmirəm ki, Abdullahın başına bir iş gəlib. Və düşmənlərin bunu eşitdiklərinə sevinəcək. Əgər sənə bir şey olsa, bu, Ali-Məhəmmədin qəlbini qırar.*”

Mən soruşdum: “*Atacan nə ola bilər? Məsələn, məxluq dəli olub məni öldürər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Hər ikisi də, bundan artığı da mümkündür. Ola bilsin ki, sən məhvedici bir məxluq yaradarsan. İsa ibn Məryəm az qalsın belə öləcəkdə.*”

Mən soruşdum: “*O, nə yaratdı?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*İsa ibn Məryəm (əleyhissalam) beş yaşından bəri yaradırdı. Bir gün o, gildən yox, elektrikdən bir məxluq yaratdı. O, yaradılan kimi İsayə üsyan edərək onu öldürmək istədi və az qalsın buna nail olacaqdı. Lakin sonda İsa qaçmağı bacardı.*”

Mən soruşdum: “*Ola bilərmə ki, mən sənə Vəsin olduğum halda ölüm və ölsəm, nə olacaq? Vəsiyyətdə nə olacaq? Başqa Abdullah gələcək və ya mən ölsəm necə olacaq?*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Sən vəsiyyətdə qalacaqsan, onun sahibləri də qalacaq. Amma əgər sən ölsən, Əhməd Əl-Həsən də öləcək, bununla da Musa, İsa və bütün Peyğəmbərlər öləcək. Hamı yenidən qayıdana qədər 100 və ya 150 il daha gözləyəcəyik. Amma bu baş verməyəcək. Biz sadəcə fərziyyədən danışırıq, amma bu əvvəllər olub. İndi bu barədə danışmayacağam, amma əvvəllər olub.*”

Mən soruşdum: “*Deməli, dünyanın naqis olmasının səbəbi onu naqis bir yaradanın yaratmasıdır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli oğlum, bu dünyanı İblis yaratdı. Ona görə də o belədir, naqisdir, əzab və ölümlə doludur, müvəqqətidir, əbədi deyil.*”

Kamillik elmdən və ya Allahı tanımaqdan irəli gəlir; Naqislik isə Allahı və onun təyin etdiyi rəhbəri (İmamı) tanımamaqdır. İnsan Allahı onun təyin etdiyi rəhbər (İmam) vasitəsilə nə qədər çox tanısa, bir o qədər kamilləşər. Onun əməlləri və yaratdıqları daha mükəmməl olar. İnsan nə qədər Allahdan bixəbər olsa, bir o qədər naqis olar. Onun əməlləri və yaratdıqları daha da naqis olar. Azad iradə bizə Allahı tanımaq və ya ondan qafil olmaq seçimini verir. Bütün var oluşun məqsədi öz dövrünün İlahi Rəhbərini (İmamı) tanıyaraq və ona tabe olaraq Allahı tanımaqdır. Quran buyurur: “*Mən cinləri və insanları ancaq Mənə ibadət etsinlər deyə yaratdım.*”⁷ Əhlibeyt (*salam onlardanır*) bu ayəyə aydınlıq gətirir və “*Mənə ibadət etsinlər*” ifadəsinin “*Məni tanısınlar*”⁸ olduğunu bildirir. Başqa bir rəvayətdə Əhlibeyt (*salam*

⁷ Quran, Surə 51 (Zariat), Ayə 56

⁸ Əqaidul-İslamiyyə, Mərkəzi-Mustafa, cild 1, səh. 152

onlardandır) bu ayənin mənasını daha da açıqlayır: İmam Sadiqdən (əleyhissalam) belə rəvayət edilir: Hüseyin ibn Əli (əleyhissalam) öz əshabının yanına gəlib buyurdu: “Ey insanlar, Uca Allah məxluqatı ancaq Onu tanısınlar deyə yaratdı. Əgər Onu tanısalarsa, Ona ibadət edərlər. Ona ibadət etsələr, Ona ibadət etməklə Ondan qeyrisinə ibadət etməyi tərk edərlər.” Bir kişi ona dedi: “Ey Allah Rəsulunun oğlu, atam-anam sənə fəda olsun, onda Allahu tanımaq nədir?” O buyurdu: “Hər dövrün insanların, itaəti onlara vacib olan İmamı tanımalarıdır.”⁹

Gücləri Az Qala Bərabər Olan İki Qüvvə

Mən İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “Atacan, bir sualım var, amma dua edirəm ki, dilim bu fikri ifadə etməkdə mənə kömək etsin.”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “Bəli, buyur oğlum.”

Mən soruşdum: “Atacan, sənin bəzi sözlərin üzərində təfəkkür edirdim. Sən demişdin ki, insanın qəlbi Rəhmanın iki barmağı arasındadır, mələk bir barmaq, şeytan da bir barmaqdır. Və mən öz-özümə sual verdim ki, niyə şeytanın belə çox gücü var, niyə bu qədər çox şey edə bilir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli oğlum, Xeyir və Şər. Onlar demək olar ki, eyni gücə sahib iki qüvvədir. İblis (lənətullahi əleyh) bütün dünyanı tamamilə idarə edəcək qədər elmə sahibdir. Əgər Uca Allah olmasaydı və ondan gizlədilər bəzi sirlər olmasaydı, o bunu edərdi. Allah Adil və Həkimdir. Bir məxluq iman mərtəbəsinə çatdıqda, bu, onların imanları qədər elm və irfan əldə edə bilmələrinə səbəb olur. Allah məxluqun bir gün ona düşmən olacağını bilsə də, ona ehsan edir. Amma yenə də Allah heç kəsi hələ etmədiyi bir əmələ və ya hələ etmədiyi bir günahə görə mühakimə etmir. Allah üçün önəmli olan o məxluqdan gördüyü indiki əməllərdir. İblisin necə bir mömin olduğunu bircə görə bilsəydin. Onun bu elmdən nə qədər götürdüyünü, hansı məqama çatdığını başa düşərdin. Mənim sözlərimdən onun nə qədər elm sahibi olduğunu anlayacaqsan. Çünki o, həqiqi bir mömin idi və imanın özəyinə çatdı, lakin bir nöqtədə nəfs onu haqladı. “Mən Adəmdən daha yaxşıyam” dedi və beləliklə, cəhənnəmin dərinliklərinə və çuxuruna elə düşdü ki, oradan geri dönüş yoxdur. Bu nə böyük müsibətdir!”

Mən dedim: “Beləliklə, “Kim Allahu qoyub şeytani dost tutsa, şübhəsiz ki, böyük bir ziyana uğramışdır”¹⁰ deyən ayə bu haqdadır.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, Amerika müasir və qədim dövrlərin bütün digər ölkələri ilə müqayisədə bu qədər qısa müddətdə belə güclü ola bildiyi və bütün dünyanı idarə edə bildiyi kimi...”

Mən soruşdum: “Bu, şərə ibadət etdiklərinə və şərin gücündən istifadə etdiklərinə görədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Çünki onlar şeytani, İblisi ibadət etdikləri bir ilah etməyə qərar verdilər.”

Mən dedim: “Onda Rəhmanın barmağı olan barmaq İblisdir, şeytan İblisdir.”

⁹ *Təfsir əs-Safi*, Feyz əl-Kaşani, cild 5, səh. 75

¹⁰ *Quran*, Surə 4 (Nisa), Ayə 119

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, o, Allahın barmaqlarından bir barmaqdır, çünki onun sahib olduğu bütün elm Allahdandır. O, onu Uca Allahdan öyrənib.”

Mən dedim: “Subhanallah. Elə dinlər var ki, iki qüvvəyə – xeyir və şər qüvvələrinə sitayiş edir və hər ikisinin Allahdan olduğunu deyirlər. Mən sadəcə olaraq anlamaq istəyirəm ki, niyə Allahın vəliləri və höccətləri İblisi Allahın barmağı kimi təsvir etdilər və niyə Quran ayəsi buyurur ki, *Allahu qoyub şeytana ibadət etməyin?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Çünki insan bəzən bilmədən şeytana ibadət edir, anlamadan və ya fərqiində olmadan ona təriflər deyir. Məsələn: “Amerika böyük ölkədir” və ya “Ondan böyük ölkə yoxdur” dediyin zaman, bu, dolayı yolla ibadətdir. Başa düşürsən əzizim?”

Mən dedim: “Təşəkkürlər ata. İndi başa düşdüm.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Hazırda nəzarət şər qüvvələrin əlindədir. Çünki insanlar bilərək və ya bilmədən ona kömək edirlər.”

Mən dedim: “Bəs xeyir və şərin, bu iki qüvvənin sahibi Allah deyil?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Oğul, şər qüvvələrin mənbəyi xeyir qüvvələrdir, lakin onu şərə çevirən İblisdir (*lənətullahi əleyh*). Gəl sənə kiçik bir misal verim, götürək hazırda əlində olan bu telefonu; onu xeyir üçün də istifadə edə bilərsən, şər üçün də. Məsələn, Google-a “Seks Filmləri” yazsan, istədiyini verəcək və ona “Möminlərin Əmirinin hədisi” yazsan, onu da verəcək. Bəs əlində olan bu gücə, telefona nə deyirsən, xeyirdir, yoxsa şər?”

Mən dedim: “Nə bu, nə də o. Neytraldır, xeyir üçün də, şər üçün istifadə edə bilərsən.”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “Əhsən, əla. Onda bu, ondan necə istifadə etməyinə baxır. Pozitiv elmlər və Allahın elmi də belədir. Onu idarə edən sənsən, xeyir üçün də, şər üçün də istifadə edə bilərsən. Günahkar istifadəçidir.”

Mən dedim: “Bəs İblis (*lənətullahi əleyh*) öləndə şər qüvvələr kimin əlinə keçir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “[Şərin yox olması üçün] təkcə İblisin ölümü kifayət deyil, əksinə İblisin (*lənətullahi əleyh*) ideologiyası da ölməlidir.”

Mən dedim: “Bu o deməkdir ki, İblis (*lənətullahi əleyh*) bugün insanlara zina etməyi və s. deyərək etdiyi şey, bu şeylər, hətta öyrətdiyi elmlər və ya biliklər öz-özünüdə şər deyil. Çünki ola bilsin, Allahın xəlifəsi də insandan bəzi vəzifələri və dini öhdəlikləri götürsün, amma söhbət əslində İblisin üsyanı və savaşımdan gedir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, əhsən. Bu, həm də məxluqatı günaha sövq etməkdir.”

Mən dedim: “Bəli, başa düşürəm.”

Şər Xeyirin Oğludur

Deməli, bu Babdan anladığımız budur ki, bütün elmin və hər şeyin mənşəyi bir mənbə olduğundan və o mənbə xeyir qüvvələri olduğundan, bütün şərin mənbəyi də xeyirdir. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bir gün mənimlə və Əli Ğureyfi ilə söhbət edərkən Əli Ğureyfi ona bir sual verdi:

Əli Ğureyfi soruşdu: “*Muhəmməd və Əli bu ümmətin atalarıdır*”¹¹ deyən hədisdəki “*ümmət*” sözü ilə *Ali-Muhəmməd*in (ona və ailəsinə salam olsun) şialəri nəzərdə tutulur? Və buradakı “*atalar*” sözü ruh ailəsinə işarə edir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Əlbəttə, oğlum.*”

Əli Ğureyfi dedi: “*Bəli, amma rəvayətin qalan hissəsi beynimi qarışdırdı. Rəvayətin qalan hissəsində belə deyilir: “Və həqiqətən bizim onların üzərindəki haqqımız fiziki atalarının onların üzərində olan haqqından daha böyükdür. Əgər bizə itaət etsələr, onları cəhənnəm odundan xilas edib əmin-amanlıq evinə aparar və əsarətdən xilas edib azad insanların ən yaxşısına doğru apararıq.”*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Allah, Allah. Əlinin bu ümmət üzərindəki haqqı, atanın oğlu üzərindəki haqqı kimidir.*”

Əli Ğureyfi soruşdu: “*Mən verilişimi bu ümmətin şia olması (konsepsiyası) üzərində qurdum. Mən sadəcə olaraq vəziyyətin belə olduğunu, ey Mövlam, sənənlə dəqiqləşdirmək istədim.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Oğlum, bir tərəfdən sənənin fəhmin düzdür. Digər tərəfdən isə Muhəmməd və Əli (onlara salam olsun) bütün ümmətin, bütövlükdə bəşəriyyətin atalarıdır.*”

Əli Ğureyfi dedi: “*Hətta münafıqların da?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Münafıqlar, kafirlər və yer üzündə olanların hamısı. Ola bilsin ki, sənə ağır gələn bəzi sözlər deyərəm.*”

Əli Ğureyfi dedi: “*İnşallah, ağır olmaz və ixtiyar sahibi sənsən, Mövlam.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*İblisi (lənətullahi əleyh) kim yaratdı? Kafir Fironu kim yaratdı? Kim Rəşid olmayan (zalım) Harunu yaratdı? Müaviyəni və Yezidi (Allah onlara lənət etsin) kim yaratdı? Birincini və ikincini*¹² *kim yaratdı? Kim?*”

Əli Ğureyfi dedi: “*Mən sizin kitablarınızdan belə başa düşdüm ki, əlbəttə ki, Allah. Lakin o, Muhəmmədi (ona və ailəsinə salam olsun) Haşir (Toplayan) və Naşir (Yayan) kimi təsvir etmişdir.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Məgər o, Muhəmmədi, Əlini, İsanı, Həsəni, Hüseyini və digər salehləri yaradan eyni Xaliq deyil? Mən sənə deyirəm ki, Əli Haşir və Naşirdir.*”

Əli Ğureyfi dedi: “*Başa düşmədim. Biraz da açıqlaya bilərsənmi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*İnşallah, açıqlayacağam, amma indi yox.*”

Əli Ğureyfi dedi: “*Təşəkkür edirəm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*İndi başa düşmək sənənin üçün çətin olacaq, amma bir gün gələcək, mən sənə deyə biləcəm və sən eşitdiklərinə qavraya biləcəksən.*”

¹¹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi cild 36, səh. 9

¹² Buradakı birinci və ikinci, Muhəmməd Peyğəmbərdən (ona və ailəsinə salam olsun) sonra Peyğəmbərin həqiqi xəlifəsi İmam Əli ibn Əbi Talibin (*minhussalam*) xəlifəliyini qəsb edərək hökm sürən Əbu Bəkr və Ömər ibn Xəttaba istinad edir.

Xülasə, görürük ki, birdən çox yaradan var, onlar kamillik dərəcələrinə görə fərqlənirlər və bu hal onların yaratdıqlarının kamilliyinə təsir edir. Bütün yaradılmış canlılara azad iradə verilir və azad iradə ilə üsyan, azma və xəta etmək seçimi gəlir. Bunun dərəcələri var. İblis və onun məxluqatı maksimum dərəcədə asi olmağı seçdi. Lakin vaxtları məhduddur və məlum vaxt var. Onlar Allaha və xeyirə qarşı itaətsizliyi və üsyanı seçdilər. Əslən xeyir idilər, lakin şər olmağı seçdilər.

Şər xüsusi bir hərəkət və ya şəxs deyil, əksinə şər xeyirə qarşı çıxmaq üçün şüurlu və azad iradəli seçimdir. Beləliklə, məsələn, öldürmək mahiyyətə şər deyil. Çünki həyatın məhv edilməsi mexanizmi əslən xeyir tərəfindən icad edilmişdir. Bu mexanizm xeyir üçün istifadə edilə bilər, lakin şər xeyiri öldürməyi seçməkdir. Qətl, zərərə səbəb olan bir insanın həyatını məhv edərkən yaxşı bir şey ola bilər. Məsələn, Quranda Kəhf surəsindəki¹³ Saleh Qulun uşağı öldürməsi hekayəsindəki kimi. Bir ölkə, öldürməkdən vaz keçməyən bir qatili və ya silsiləvi qatili öldürməyə qərar verdikdə, yaxud Hitler kimi kütləvi soyqırım törətmiş müharibə cinayətkarını öldürməyi seçdikdə öldürmək yaxşı bir şey ola bilər. Yəni mahiyyətə öldürmək nə xeyir, nə də şərdir. Əksinə, məsələ onun necə istifadə edilməsidir. Nüvə enerjisi neytraldır. Ondan xeyir və şər üçün istifadə edilə bilər. O, bir şəhəri enerji ilə təmin etmək üçün enerji mənbəyi kimi istifadə edilə bilər və ya bir şəhəri məhv etmək üçün bombaya çevrilə bilər. Beləliklə, Şərin tərfi günah baxımından Allaha, onun qanunlarına və ya əmrlərinə itaətsizlikdir. Çoxlu nümunələr var. Mövcud olan və ya indiyə qədər icad edilmiş hər şey xeyir və ya şər üçün istifadə edilə bilər.

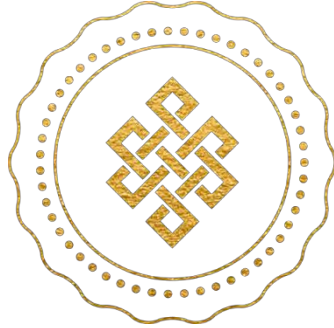
Artıq biz onu da anladıq ki, İblis, oğlu Qabil və onların soyundan gələnlər şərdir, çünki şər olmağı seçdilər. Mahiyyətə şər deyillər, çünki mənşələri bütün yaradılmışlar kimi Nurdur, lakin onlar, (yəni) zülmətin övladları zülmətdə olmağı seçdilər. Və zülmət nurun yoxluğundan başqa bir şey deyil. İmam (*minhussalam*) da buyurduğu kimi: “*Şər Allaha üsyan etməyi seçdiyi vaxt özünü yaratdı.*” Şər Allaha qarşı çıxma, itaətsizlik etmə və ona qarşı mübarizə aparma seçimidir. Bununla belə, hər şeyin mənşəyi xeyirdir. Buna görə də bütün varlıqların içində hələ də nur qığılcımı var. Nur olmadan həyat ola bilməz. İblis fiziki bədənləri yaratsa da, nəticə etibarilə Allahın məxluqudur. Lakin daha dəqiq desək, o, Allahın məxluqunun daha kiçik, naqis məxluqudur. Həmçinin, onun məxluqları da nəticə etibarilə Allahın yaratdıqlarıdır. Firon, Nəmrud, Əbu Ləhəb və Əbu Süfyan da mənşəcə Allahın məxluqlarıdır.

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Onda, “Biz Adəm və Nuhuq, Firon və Nəmruduq” deyən hədisin mənası budur. Çünki Nurun bir faizi və ya nöqtəsi ilə olsa belə, hər şey onun vasitəsilə diridir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli.*”

¹³ *Quran*, Surə 18 (Kəhf), Ayə 74

Bab 22

KARMA

“Nə tökərsən aşına, o çıxar qaşığına”

Ateizm üzrə aparılan bəzi araşdırmalara görə, insanların təxminən 7 faizi özünü inancsız hesab edir, bu da təxminən 450-500 milyon insan deməkdir.¹ Onlar Quranın, İncilin, Tövratın və ya digər hər hansı bir kitabın həqiqətən də Allahdan olduğuna inanmırlar. Öz təəccüblərinə cavab tapmaq və Allahı inkar etmələrinə haqq qazandırmaq üçün elmə müraciət edirlər. İnsanların yaradılışını izah etmək üçün təkamül kimi nəzəriyyələrə istinad edə bilirlər. Onlar müqəddəs kitablardakı səhvlərə və uyğunsuzluqlara istinad edirlər. Məsələn, onlar deyər bilirlər ki, Nuh tufanı, Musanın köçü və ya Yezuit dirilmə ilə bağlı heç bir praktiki sübut yoxdur. Antiteistlər daha da irəli gedərək dini bəşəriyyətə əziyyət verən və inkişafa mane olan bir xəstəlik hesab edirlər. Din “kütlənin tiryəki” və insanların şüurunu idarə etmək üçün bir vasitədir. Nəticə etibarilə, onlar Allahın varlığına dəlil axtaran insanlardır. Onlar deyirlər ki, Allahın varlığına dair heç bir dəlil yoxdur və bir çoxları deyir ki, dəlil olsaydı iman gətirərdilər. Bir gün bir nəfərlə danışdım, zarafatla dedi: “*Əgər bu din batil olsa, mən ateist olardım.*” Mən bu şərhləri İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) bildirdim.

Din Təhrif Olunub

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Qoy mən də sənə eyni sualı verim, fərziyyə olaraq danışsın. Əgər bu din batil olsaydı cavabın nə olardı?*”

Mən dedim: “*Xristian olardım.*” (Demək istəyirdim ki, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) vəsiyyəti batildirsə, bütün İslam dini batildir)

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəs Xristianlıq ilə İslamın indiki forması arasında nə fərq var? Bu, yalana əsaslanan yalanlardan ibarət olan bir dindir. Hətta Buddizm və digər bütün dinlər, onlar arasında fərq nədir? Hamısı yalan üstündə qurulmuş yalandan ibarətdir. Möminin cavabında doğru söz ateizmdir. Bəs bu düzdür yoxsa səhv? Mənə sidq-ürəkdən cavab verməyini istəyirəm. Bütün dinlər bir yalan olsa, bu halda, acı həqiqət olsa da, ateizm həqiqət olmur?*”

Mən dedim: “*Bir yaradan olmalıdır...*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Niyə?*”

Mən dedim: “*Heç kim köhnə, tərk edilmiş binanın yanından keçib “bu bina öz-özünə yaranıb” deməz.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Mənə Yaradanın var olduğunu isbat et və mənim əvvəllər dediyim heç nəyə əsaslanma.*”

Mən dedim: “*Əşyaların varlığı bir düzəldənin və ya yaradanın varlığına kifayət edən dəlildir.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu, dəlil deyil.*”

Mən İmam (*minhussalam*) dedim: “*Yaxşı, onda dəlil yoxdur.*”

¹ Oksford Ateizm Kitabı, Ateizm Dünyası: Qlobal Demografik, Keysar və Navarro-Rivera

Ağıllı, Məsum Bir Yaradan

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Çünki əgər sən mənə desən ki, məxluqatı və var olan şeyləri bir yaradan yaradıb, mən o yaradanı görmək və onu kimin yaratdığı, harada olduğu, əslində hər şeyi yaratdığına dair dəlilin nə olduğu barədə soruşacağam.”

Mən dedim: “Oşo əvvəllər demişdi ki, “məsələ ondan ibarətdir ki, bir kəs tərəfindən yaradılmadan varlıq necə ola bilər? Bu, bütün dinlərin düşüncəsidir. Amma bu düşüncəni qəbul etsəniz, sual yaranır ki, bəs tanrıları kim yaradıb? Və Əgər Allah yaradılmadan var ola bilirsə, onda problem nədir? O zaman varlıq da yaradılmadan var ola bilər, çünki siz prinsip olaraq bir şeyin yaradılmadan var ola biləcəyini qəbul edirsiniz.””

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Söhbət ağıllı bir yaradıcıdan gedir, düzdür?”

Mən dedim: “Bəli.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Məsum bir yaradıcı, düzdür?”

Mən dedim: “Bəli.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu düz deyil, mövcud olan yaradan səhv edir, mən indi sənə bütün dinlərdən uzaq, mübahisə edən bir şəxs kimi danışırım, mənə Əhməd olduğumu unut. Əgər bir yerə yemək qoysam, o çürüsə və içindən qurdlar çıxsam, bunu kimə aid edərsən?”

Mən dedim: “Allaha?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Dəlilin nədir?”

Mən dedim: “Dəlilim elmdir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu elm nədir?”

Mən dedim: “İnsan elmi o yerə çatıb ki, müəyyən kimyəvi maddələri müəyyən mühitdə qarışdırdıqda ondan həyat çücərə biləcəyini bilir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Yaxşı, burada dayan, onda, kimyəvi maddələr və müəyyən mühit. Bunun Allaha nə aidiyyəti var?”

Mən dedim: “Çünki O, əsas mənbədir. Hər şeyin bir mənbəyi və enerjisi olmalıdır.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Mənə ilkin mənbənin Allah olduğuna dair bir dəlil ver və mənbənin özünün mövcud olmasına dair başqa bir dəlil ver.”

Mən dedim: “Hər kitabın bir müəllifi var, öz-özünə yazılan kitab yoxdur.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Amma var axı, oğul.”

Dedim: “O nə kitabdır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Hava və təbiət, onlar təbiətdə görünən “Allah” adı kimi cümlələr yazıb həkk ediblər. Buna cavab ver.”

Mən dedim: “Sübut ağıldır.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəs bunun ağıl olduğunu kim dedi? Ağıllı olduğunu düşündüyün dırnaqarası ağıl, özünü ağıllı adlandıran şeydir. Demək istədiyim odur ki, bir gün başqa bir şey gəlib demədi ki, insanlar ağıllıdır. Sahib olduqlarının ‘ağıl’ olduğuna qərar

verənlər insanların özüdür. “Özlərindən olan bir şahid şahidlik etdi.”² Ağillı olduğuna şahidlik edən sən özünsən və bu məqbul şahidlik deyil. Qoy mal-qara buna şahidlik etsin, mən də etiraf edim ki, düz deyirsən. Bir at gəlib desin ki, insanlar ağıllıdır, və ya toyuqlar, ya da cinlər gəlib şahidlik etsin, hətta şeytan şahidlik etsin.”

Dedim: “Mən vaz keçdim. Onda sübut yoxdur, düzdür?”

Karmik Ədalət

Allahın varlığını hər bir insanın təsdiq edə biləcəyi şəkildə necə sübut etmək olar? Hər insana deyilə biləcək konkret bir sübut varmı? Heç bir dəlil yoxmuş kimi göründüyü vaxt İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bəşəri təcrübəmizin bütövlükdə kəşf olunmamış bir yönünə işıq salan bir şey açıqladı.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Xeyr, mən sənənlə bəhs edən bir şəxs kimi danışırıdım. İndi bunu sənə sübut edəcəyəm. Bunun sübutu, hər dindən, hətta ateistlərdən, bütün yaradılışdan olan hər kəsin içində, ibadət etməli olduğumuz bir şeyin olmalı olduğuna dair dəyişməz bir hissin var olmasıdır. Bu, insanın qəlbində və şüurunda olan daxili fitrətidir, insan bu hissə sahib olduğunu inkar etsə belə. Bu hissə Allahın varlığının sübutudur. Məxluqatın içində bu hissi kim yaratdı və bu hissə nə üçün yarandı? Hara getsəniz, bu hissin yaradılışda olduğunu görə bilərsiniz. Ateistlərin ürəyinə girsəniz, onu görərsiniz. Cəngəlliklərin dərinliyinə gedib heç bir din haqqında eşitməmiş insanlara yaxınlaşsanız, görərsiniz ki, onlar da yaradan hesab etdikləri bir şeyə ibadət edirlər. Sonda hər kəs bir nöqtəyə çatır və o da bu dünyaya nəzarət edən və onu idarə edən gizli bir gücün olmasıdır. Və bunun dəlili etdiyiniz şeylə ilə mühakimə olunmağındır (Karma). Mühakimə etdiyiniz kimi mühakimə olunacaqsanız. Başa düşürsən, oğlum?”*

Mən dedim: “Bəli.”

İlahi Ədalət

Əvvəlki bablarda qeyd etmişdik ki, Allah insanı ədalətli bir fitrətlə yaratmışdır, hər bir insanın daxilində ədalətə meyl vardır. Ədalət, insaf və haqq uman bu fitri xüsusiyyət bizi aşağıdakı suallarla qarşı-qarşıya qoyur: Bu fitri həsrət ilə bu ədaləti həyata keçirə bilən Mütləq Hakimin varlığı arasında əlaqə var? Bu ədalət/tarazlıq yaradılış boyu necə həyata keçirilir?

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Əgər insan şəkk etsə, bir şey haqqında düşünə bilər və ondan düzgün istifadə etsə, onun yəqini özünə qayıdır. Yaradanın ədaləti haqqında düşünsən. Bir şəxs valideynlərinin və ya onlardan birinin üzünə ağ olsa bu ədaləti gətirən kimdir? Valideynlərinin üzünə ağ olanın əməlinin qarşılığını kim verir? Bu ədaləti kim təmin edir? Məsələn, valideynlərinə hörmətsizlik edirsən, sonra Yaradan sənə öz əməlinin bənzəri ilə qarşılıq verir. Yaxud zina edən və ya camaatın namusuna təcavüz edən kəsə Allah bu əməli geri qaytarır və həmin fasiqin namusuna təcavüz edən və bənzərini edən biri çıxır. Bu bir nümunədir. “Bismillahir Rəhmanir Rəhim. Zina edən kişi yalnız zina edən və ya müşrik bir qadınla evlənə bilər. Zina edən qadın da yalnız zina edən və ya müşrik bir kişi ilə evlənə bilər.*

² Quran, Surə 12 (Yusuf), Ayə 26

*Bu, möminlərə haram edilmişdir.*³ Zina sizin üzərinizdə bir borcdur və bunun əvəzini ailənizdən biri ilə ödəməlisiniz. Rəhbərsiz və ya hakimsiz bu necə ola bilər? Məsələn, təbiət bu ədaləti həyata keçirir? Ədalət. O, Adildir. O, ondan başqa ilah olmayan Allahdır, Diri və Əzəlidir. Bu, bütün insaflı insanlara və səmimi olaraq həqiqəti axtaran hər kəsə kifayətdir. Qoy onlar bu ədalət barədə düşünsünlər. Biləcəklər ki, bir yaradan var. Ata-anasına pislik edir və zina edən, Allaha sığınırım. Nə tökərsən aşına, o çıxar qaşığına.”

Mən İmama (*minhussalam*) dedim: “İndi dedin ki, insan öz nəfsinin gözətçisidir, özü öz nəfsini mühakimə edər, öz cənnətini və ya cəhənnəmini yaradar. Doğrudur?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “*Bu fikrə görə Allah bizim həyatımıza müdaxilə etməkdən çox uzaq görünür və Allah bu mənada hər insanı azad və öz vicdanı ilə baş-başa buraxıb.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “*Onda, bundan başqa fikir də var və bu, müdaxilə edən və izləyən, hər kəsə layiq olduğunu verən bir Tanrı fikridir, qatil öldürülür, zinakarın ailə üzvlərindən biri ilə zina edilir, nə tökürsən aşına, o çıxır qaşığına. Biz bu iki məfhumu necə bir-birilə əlaqələndirək?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu dünyada iki haqq var. İddiəçinin haqqı və ictimai haqq. Bəzi hallarda iddiaçı öz haqqından vaz keçib ittiham olunanı azadlığa buraxar, çünki o, nə ictimaiyyətə, nə də cəmiyyətə bir zərər vurmaz. Lakin ictimai haqdan heç vaxt vaz keçilmir, çünki təqsirləndirilən şəxs cəmiyyətə zərər vurmuşdur. Qətl, zina və s. onları edənə geri qaytarılmalıdır, çünki bu məsələlərdə günah edən şəxs ilahi qanunu pozmuşdur.*”

Mən dedim: “*Bəs zinakar səhv etmədiyinə inansa, məsələn, əgər zinakar, qızı həqiqətən sevirsə və onunla yatdığı Qərb millətlərində olduğu kimi normal hesab edirsə necə?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Burada fərq var. Amma belə insanlar nə qədərdir? Əslində oğlum, insanların qəlbinə girsən, görərsən ki, bunun səhv olduğunu bilirlər. Və görərsən ki, onlar da bir az qorxurlar, amma bunu göstərmirlər.*”

Mən dedim: “*Subhanallah.*”

İmam (*minhussalam*) davam edərək buyurdu: “*Amma ümumiyyətlə, daxilində bunun haram olmadığına və bunun caiz olduğuna həqiqətən inanan bir şəxs tapsan, bu şəxs heç vaxt bu barədə mühakimə olunmaz.*”

Mən dedim: “*Bəs onda hökm onun zehmindədir, onu yaradan zehndir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Əhsən.*”

Mən dedim: “*Deməli, Allah ilk mərhələdə əsla müdaxilə etmir və heç nəyi mühakimə etmir.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Allah (karmik) bir qanun qoydu və biz ona əməl etməliyik və onun əleyhinə getməməliyik.*”⁴

³ *Quran*, Surə 24 (Nur), Ayə 3

⁴ Burada istinad edilən qanun dünyanın bütün əsas dinlərində universal olaraq rast gəlinən Qızıl Etika Qaydasıdır. Məsələn, Matta kitabında deyilir: “Başqalarının sizə necə davranmasını istəyirsinizsə, onlarla da eə davranın.”(İncil Matta Kitabı, Bölüm 7, ayə 12)

Mən dedim: *“Amma bunların hamısı sənin dediyin kimi ağıldan və ya vicdandan qaynaqlanır.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“İnanc. Bu inandır. Əgər zinanın halal olduğunu düşünürsənsə, onda halaldır.”*

Mən dedim: *“Əgər adam öldürməyin caiz olduğunu düşünürsənsə, caizdir? Düzdür?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, amma buna inanan birini heç vaxt tapa bilməzsən. Qoy sənin üçün məsələni sadələşdirim. Əgər bir qızıl gül gətirsən və onu min nəfərə və ya bir milyon nəfərə ikram etsən, düşünürsən ki, kimsə çıxıb sənə “bu gül pisdir” deyəcək?”*

Mən dedim: *“Xeyr.”*

İmam (*minhussalam*) buyurur: *“Qətl və zina da eynən belədir. Bu iki əməli edənlər qəlblərinin dərinliklərində və guşələrində bunun yalnız və əxlaqdan kənar olduğunu bilirlər.”*

Mən dedim: *“Yaxşı, karma baxımından adam öldürən öldürüləcək və zina edən şəxsin ailə üzvü ilə zina ediləcək, ata-anasına pis rəftar edən də övladlarından da eyni rəftarı görəcək?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli.”*

Mən dedim: *“Bəs qatilin öldürülmədiyə vaxtlar necə?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Mənə bir misal ver.”*

Mən dedim: *“Məsələn, Nyu-York mafiyasının kriminal rəhbəri Con Qotti. O, həbs edildi və həbsxanada öldü. Bir çox insanı öldürməsinə baxmayaraq, heç vaxt öldürülmədi.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“O, nədən öldü?”*

Mən dedim: *“Xərçəngdən.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xərçəng onu öldürdü. Nə tökərsən aşına, o çıxar qaşığına.”*

Mən dedim: *“Subhanallah.”*

İmam (*minhussalam*) davam etdi: *“Özləri ilə pis rəftar edən övladı olanlara gəldikdə, əgər onlardan hər hansı birindən soruşsan və düzünü desələr, deyəcəklər ki, onlar böyümə çağında valideynlərinə qarşı eyni şeyi ediblər.”*

Mən dedim: *“Bəs özü zina edən amma arvadı zina etməyən necə?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Onda onun qızı və ya ailə üzvlərindən biri zina edər.”*

Qısaca olaraq, Allah insanı Öz surətində, istədiyini etmə, öz nəzarətçisi və hakimi olma azadlığı ilə yaratmışdır. İnsanın yaxşı və pis əməllərini izləyən mələklər yoxdur, əksinə, insan öz nəfsinin Rəbbidir. Ruh nəfsin Rəbbidir. Hər bir insan özünün ittihamçısı, müdafiəçisi, gözətçisi, hakimi və cəlladıdır. Bu, Allahın ən son və ən gözəl ədalətidir. O, hər kəsə özünü mühakimə etməyə icazə verir. Buna kim necə etiraz edə bilər? Bu ədalətə kim necə etiraz edə bilər? Əgər insan qəlbində qəsdən adam öldürməyin, zinakarlığın və ya ata-ana ilə pis rəftarın məqbul olduğunu qəbul etsə, buna görə cəzalandırılmaz. Amma bunu caiz qəbul etmək, onların özlərinə qarşı edilməsini də qəbul etmələri deməkdir. Allah məxluqat üçün ədalət sistemini qurur, sonra isə bunu onların öhdəsinə buraxır.

İndi heç kimin etiraz edə bilməyəcəyi Allahın ədalətini işıqlandıran İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) Allahın varlığını elə bir şəkildə sübut edir ki, özünə qarşı dürüst olan heç kim bunu inkar edə bilməz. Əsrlər boyu dini liderlər və din ardıcılıarı ateistlərə və aqnostiklərə Allahın varlığını sübut etmək üçün bir çox fərqli yollardan istifadə ediblər. Bəziləri bunu fəlsəfi arqumentlərdən istifadə edərək etməyə çalışdı, bəziləri də elmdən istifadə etməyə çalışdı, lakin bu arqumentlər çox vaxt natamam, çox mücərrəd və əlçatmaz idi. Lakin, artıq bizə bir insanın öz daxilində təsdiq edə biləcəyi dəlillər verilir. Onlar artıq uzaq və ya fərziyyə deyil. Onlar bir şəxsin öz təcrübələrindən əldə edilən sübutlarla müşahidə edilə və təsdiq edilə bilər. **Karma** və **İlahi İnstinkt** anlayışları ikisi birlikdə hər birimiz üçün danılmaz sübutdur.

Qədim qnostik və mistik yəhudi mənbələrində yazılır ki, ruh öləndə kim olduğunu unudacaq, sonra öz həyatını seyr edəcək və nəhayət onu mühakimə edəcək. Rabbi Benjamin Blexə gözlənilməz bir diaqnoz qoyuldu və deyildi ki, bir neçə ay ömrü qalıb. Öz ölümü ilə mübarizəsi onu yəhudi mistisizmi və Ölümə Yaxın Təcrübə (NDE)⁵ ilə bağlı digər hekayələri araşdırmağa vadar etdi. O yazır: *“Kabalada mistiklər hekayəyə kiçik bir parça əlavə edirlər. Bizi mühakimə edən təkə Tanrı deyil. Dünya ilə vidalaşarkən bizə bütün həyatımızın səhnələrini özündə əks etdirən bir film nümayiş etdirilir. Biz yer üzündəki günlərimizin hər anına şahidik, çünki onlar gözümüzün qabağından inanılmaz sürətlə keçib gedir. Açılan hekayəmizi seyr edərkən, bəzən xəcalətdən əsəbləşdiyimiz, bəzən də sevincdən gülümsədiyimiz vaxtlar olur. Keçmiş əxlaqi pozğunluqlarımız ağrıdan titrəməyimizə səbəb olur; pis meyllərimiz üzərində qələbələrımız bizə kəskin mənəvi qələbə hissi verir. Məhz o zaman biz geriyyə dönüb baxanda anlayırıq ki, biz təkbəşimizə öz həyatımızın ən böyük hakimiyyətik. Ölümdən sonra baş verənlər odur ki, biz öz həyatımızı cənnətin standartları ilə qiymətləndirmək üçün müdriklik qazanırıq – çünki nəhayət, biz əbədi bir perspektivə nəzər salmış olduq.”*⁶

⁵ Qorxu yox, ümid: Ölümə baxış tərzimizi dəyişdirmək, Rabbi Benjamin Blex

⁶ Ölümdən Sonrakı Həyata Yəhudi Yanaşması, Rabbi Benjamin Blex

Bab 23

XATİRƏLƏRİN HƏQİQƏTİ

“Xatirələr Ruhun Qələmidir”

Hamımız əvvəlki inkarnasiyalarda kim olduğumuza dair xatirələr olmadan bu dünyaya gəlirik. Lakin bu xatirələri bərpa etmək mümkündür. Bir çox insan faktiki olaraq keçmiş həyatlarından olan xatirələri bərpa edir. Müəyyən bir obyekt və ya foto gördükdən sonra, yaxud da yuxuda keçmiş həyatlarını xatırlayan uşaqlar, yaxud da durduq yerə keçmiş həyat xatirələrini bərpa edən insanlarla bağlı qeydə alınmış hadisələr vardır. Keçmiş həyatlardan olan xatirələr harada saxlanılır? Onlara necə əlimiz çata bilər? Bu xatirələrə əlimizin çatmasının nə faydası var? İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) öz keçmiş həyatlarını nə vaxt xatırladı? Bunlar atam İmam Əhməd Əl-Həsənlə (*minhussalam*) müzakirə etdiyim suallardır.

Bir gün İmam (*minhussalam*) ilə onun universitet dövründən olan keçmiş fotoları haqqında danışdım. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Bilirsən oğlum, o vaxtlar mənim ixtisasımın dinlə bir əlaqəsi olacağını heç düşünməzdim, o vaxt heç Mehdilər deyə bir şeyin olduğunu belə bilmirdim. Başqaları kimi sadəcə İmam Mehdinin (ona və ailəsinə salam olsun) olduğunu bilirdim.*”

Mən dedim: “*Kim olduğunu xatırlamırdın? Mehdi olduğunu bilmirdin?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Mehdi olduğum ağılının ucundan belə keçmirdi.*”

Mən dedim: “*Mənim də, Mehdi olduğum heç ağılının ucundan belə keçmirdi. Səninlə olan bu yolda əslində qəbul edilməsi ən çətin olan şeylərdən biri də bu idi.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Ancaq Baban (İmam Mehdi) mənə özümü xatırladanda xatırladım.*”

Mən dedim: “*Əgər biz yeni beyinlərlə yeni bədənlərdə reinkarnasiya ediriksə, əvvəlki həyatların xatirələri harada saxlanılır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Xatirələr ruhda saxlanılır. Hər həyatdan sonra onlar sıxılır, necə ki, kompüterində bir faylı sıxırsan və yeni həyatda xatirələri bərpa etmək üçün onu açmaq lazım gəlir.*”

Mən dedim: “*Bəs beynin xatirələrlə nə əlaqəsi var? Bəzən insanlar beyinlərini zədələyəndə yaddaşlarını itirirlər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Beyin ruhdan xatirələri qəbul edən və onları şərh edən bir fəks maşını kimidir.*”

Cisimlər Vasitəsilə Xatirələrə Çatmaq

Keçmiş bir həyatdan xatirələri xatırlamaq, eynilə indiki həyatından bir xatirəni xatırlamağın kimidir. Reinkarnasiya ilə bağlı elmi araşdırmalar keçmiş həyatların xatirələrinin müstəqil şəkildə böyük təfərrüatlarla necə təsdiqlənə bildiyini göstərir.¹ Məsələn, Dr. Cim Toker uşaqların keçmiş həyatlarını xatırlamasının təcrübə yolu ilə əldə edilə bilməyəcəyini göstərir və bu uşaqların əvvəlki həyatları ilə bağlı xatirələrinin olduğunu heç bir şübhə yeri qoymadan sübut edir.² Bəzən insan illər əvvəl baş vermiş bir hadisəni unudur və bir cisim görəndə, yaxud qoxu duyanda, o qoxu onun beyninin həmin hadisə ilə bağlı xatirələrlə

¹ Həyata Qayıdış: *Keçmiş həyatlarını xatırlayan uşaqların qeyri-adi halları* (2013), Cim Toker, M.D.

² Əvvəl: *Uşaqların keçmiş həyatlarının xatirələri* (2021), Cim Toker, M.D.

dolmasına səbəb olur. Kiçik bir şey basdırılmış xatirələrin yenidən üzə çıxmasına səbəb ola bilər.

Xatırlayan insan üçün əsl xatirələr canlı, açıq və anlaşılan olur. Bu, infarkt, insult və ya sevdiyini birinin ölümü kimi travmatik hadisələri xatırlamağa bənzəyir. Xatırlayan adam xatirəsindən şübhə etməz. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənə bir şey verdi və bu şey kim olduğumu aydın şəkildə xatırlamağıma kömək etdi.

Bir gün İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sənə bir şey verəcəm və onu sənə verəndə özündə saxla.*”

Mən dedim: “*O nədir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu, məndən, atandan bir hədiyyədir.*”

Mən dedim: “*Subhanallah.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu, bir vaxtlar sənə məxsus olmuş köhnə bir şeydir.*”

Mən dedim: “*Allahu Əkbər! Atacan nədir o? Xahiş edirəm de.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Səndən istəyirəm ki, onu görəndə özünə qarşı dürüst olasan və əgər onu xatırlasan, mənə deyəsən.*”

Mən dedim: “*Bəli, inşallah, bunu mütləq edəcəyəm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Oğlum, əgər onu xatırlasan, bil ki, hər şeyi xatırlamağa başlayacaqsan. Əgər onu xatırlasan, o, sənə keçmişdə çox yaxşı bildiyin elmin qapılarını açacaq. Əgər bu elm sənə məlum olsa və sən onunla əməl etsən, hamının iradəsinə zidd olsa belə, Misirin Sahibi dünyada xüroc etməyə başlayacaq. Hər yerdə sənin adın eşidiləcək və insanlar ətrafına yığışmağa başlayacaq və inşallah ciddi miqyasda bir fanat kütlən olacaq.*”

Mən soruşdum: “*O, Yusif olduğum zaman yazdığım bir şeydir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Öz gözlərinlə görməyincə, deməyəcəyəm.*”

Deja vu: Yenidən Ortaya Çıxmağa Çalışan Xatirələr

Mən dedim: “*Atacan, mən həqiqi bir yuxuda kimisə görəndə, əslində biz eyni yuxunu paylaşırıq? Yuxuda gördüyüm həmin şəxs də o yuxunu görür?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, amma biri xatırlayır, digəri isə xatırlamır.*”

Mən dedim: “*Uca və Əzəmətli Allah pak və müqəddəsdir. Uca və Əzəmətli Allah pak və müqəddəsdir. Uca və Əzəmətli Allah pak və müqəddəsdir.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəlkə də onların hər ikisi yuxunu xatırlayar, amma heç biri onu bir-birinə deməz. Əgər bir-birlərinə yuxunu danışsalar, əslində bunun real həyatda baş verdiyinə və yuxu olmadığına tam əmin olacaqlar və bu sanki real həyatda olmuş bir hadisə kimi həyatlarına davam edəcəklər. Gəl sənə kiçik bir misal çəkim. Heç olubmu ki, dostunla və ya bir qohumunla, yaxud hər hansı bir şəxslə, məsələn, bir yerə və ya ticarət mərkəzinə gedirsiniz və əvvəllər heç vaxt o yerə və ya ticarət mərkəzinə getməmişsiniz. Buna baxmayaraq “biz əminik ki, burada filan mağaza var idi” deyirsiniz.*”

Mən dedim: “Yaxud biz bundan əvvəl eyni şeyi etdiyimizi hiss edirik, Deja vu hissi.”³

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, bu o deməkdir ki, o, yuxuda baş verib və bəzən də keçmiş həyatında baş verib.”

Mən dedim: “Subhanallah”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Sən nəzərdə tutulan şeyə çatmısan. Bu, əvvəllər etdiyini hiss etdiyini, lakin nə olduğuna fikrini cəmləşdirə bilmədiyini şeydir (Deja vu), bir gün gələcək hər şeyi xatırlayacaqsan.”

Mən dedim: “Subhanallah”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onda həmin vaxt ayağınla dünyaya vuracaq, onu bir cəsəd olaraq görəcək və onun necə əhəmiyyətsiz olduğunu görəcəksən. Ömrünün sonunadək ona əhəmiyyət verməyəcəksən.”

Mən dedim: “Allahdan istəyirəm ki, xatırlayacağım gün yaxın olsun.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İnşallah. Deyəcəksən ki, hər kəsin arxasınca qaçdığı dünya budur? Heyf! Dalınca qaçaraq boşuna sərf etdiyim, içində Rəbbimi, aləmlərin Rəbbini qəzəbləndirdiyim həyat.”

Xatırlama ilə Bağlı Bəzi Suallar

Bu bölümdə möminlərin xatirələr və xatırlama mövzusu ilə bağlı mənə göndərdiyi bir sıra sualları və İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) cavabları sadalayacağam.⁴

Mən İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “Bir nəfər məndən istədi ki, səndən soruşum: Niyə biz Zərr aləmini və bizdən alınan əhdi xatırlamırıq, onu xatırlaya bilərik?”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “Nə zaman ki, istəsəniz, Allaha yaxınlaşsanız, bütün əməllərinizi Allah üçün etsəniz, varlığınıza yox etsəniz və Allahdan başqa heç bir güc və qüvvət olmadığına inansanız, onu çox asanlıqla xatırlaya bilərsiniz.”

Mən dedim: “Bir nəfər soruşur ki, bütün Mehdilər öz həqiqətlərini xatırlayırlar və Mehdilərlə nəqiblər eynidir, yoxsa onlar başqalarıdır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Mehdilər nəqiblər deyil və sadəcə iki Mehdi var ki, kim olduğunu xatırlayır.”

Mən həmçinin İmamə (*minhussalam*) peyğəmbər olaraq inkarnasiyalarını xatırladıqlarını iddia edən və ya onların müəyyən zaman dövrlərində, demək olar ki, həmişə Budda, İsa və Muhəmmədin (*onlara salam olsun*) dövrlərindən olan həyatlarını xatırlayan insanların soruşduğu çoxlu suallar verdim. İmam (*minhussalam*) demək olar ki, həmişə bu xatirələri inkar edir. Onları həqiqi xatirələrdən çox, həmin personajlara məhəbbətə əsaslanan arzu və təxəyyül kimi qələmə verirdi. Biz əsl xatirə ilə arzunun nə olduğunu ayırd etməyi bacarmalıyıq. Keçmiş həyatdan olan bir xatirəyə bu həyatdan olan bir xatirə kimi baxılmalıdır. İllər öncə və ya keçən həftə və ya dünən başımıza gələn bir hadisəni xatırladığınız zaman bəzi detallar dumanlı ola bilər, amma bunun baş verdiyinə şübhə etməzsiniz. Eyni şey burada da keçərlidir. Əvvəlki

³ *Deja vu* – bir kəsin daha əvvəl bir şey gördüyü və ya eşitdiyi hissi (Merriam-Webster Lüğəti)

⁴ Bu dialoq 2015-ci ildə baş verib.

inkarnasiyaların xatirələri insanda xatırladığı şeyi xatırladığı ilə bağlı şübhə yeri qoymur. Bir nümunə:

Mən İmama (*minhussalam*) dedim: “*Atacan, bugün bir nəfər mənə sual verdi. Onun bir xatirəsi var ki, Allahın Peyğəmbəri Talut olduğunu hiss etdirir. Bu sualı verməyə utanırdı.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Xeyr, bu doğru deyil.*”

Xatirə ilə Bağlı Mikail (*əleyhissalam*) ilə Bir Söhbət

İnsanın Ruhani İnkişaf səyahəti zamanı çata biləcəyi məqamlardan biri **Mağara** adlanan bir məqamdır. Quranda Kəhf adı verilən bir surə də Mağaraya istinad edir. Bu surə Əshabi-Kəhfin hekayəsindən bəhs edir. Onlar cəmiyyəti və ailələrini tərk etmiş, bütün maddi şeyləri geridə qoyub mağaraya sığınmış gənclər idi. Orada kafirlərdən uzaq, Allah qatında əmin-amanlıq, təhlükəsizlik və salamatlıq tapdılar. Əhlibeytdən olan bir çox rəvayətlər Kəhf surəsi ilə İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) və ya Əshabi-Kəhf ilə İmamın (*minhussalam*) səhabələri arasında əlaqə yaradır. Mağara İmam üçün işlədilən təşbehtir. Hər kim mağaraya çatsa, İmama o qədər yaxın bir məqama çatır ki, orada o, əslində İmamın (*minhussalam*) onunla ünsiyyətdə olduğu bir açılışa çatmış olur. İmam (*minhussalam*) ona müəyyən dərəcədə məsumluq, mükəmməl yaddaş və digər mənəvi hədiyyələr bəxş edir. Mağaraya daxil olmaq, nəfsini, eqonu, iradəni və varlığını əridərək İmamla bir bütün olmaqdır. Əslində bu, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Allaha qovuşaraq nəfsini əritdiyi Gecə Səyahəti (İsra və Merac) kimidir.⁵

Bir gün mağaraya ilk daxil olan on iki nəfərdən biri olan Əba Mikail (*əleyhissalam*) ilə söhbət edirdim. Mən dedim: “*Bir nəfər səndən bir sual soruşmağımı istədi. Sən mağaraya daxil olanda Zərr Aləmini xatırladın?*”

Əba Mikail (*əleyhissalam*) cavab verdi: “*Bəli, hər şeyi xatırlayırsan və dünyaya baxmağa nifrət edirsən. Ağam sənə başına məsh çəkəndə hər şeyi xatırlayacaqsan.*”

Mən dedim: “*İnkarnasiyalarından olan xatirələr sənə qayıdanda, keçmiş həyatından olan hər şeyi xatırlayırsan?*”

Əba Mikail (*əleyhissalam*) dedi: “*Xeyr, hər şeyi yox.*”

Mən dedim: “*Onda, ancaq bəzi şeyləri xatırlayırsan?*”

Əba Mikail (*əleyhissalam*) dedi: “*Allaha yaxınlaşdıqca, “lə həvlə və lə quvvətə illə billəh” (açarından istifadə etmək) ilə (daha çox) xatırlaya biləcəyəm.*”

Mən dedim: “*Habil olduğun zamandan Adəmi (əleyhissalam), Qabili və Möminlərin Əmirini (əleyhissalam) xatırlayırsan?*”

Əba Mikail (*əleyhissalam*) dedi: “*Bəli, yaşadığım yeri xatırlayıram və bəzən də unuduram.*”

⁵ *Quran*, Surə 17 (İsra), Ayə 1

İmamın (minhussalam) Xatirələri

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) bəzi rəvayətlər barədə soruşdum: *“Muhəmməd Peyğəmbərdən (ona və ailəsinə salam olsun) bir hədis var ki, buyurur: “‘Ham Həvl Əmsi” (adının mənası Həsən deməkdir) adlı bir padşah səltənət sürdü, lakin yəhudiləri alçaltı və onlarla ciddi və xeyirxahlıqla danışdı, müharibədə ehtiyatlı idi və qılncı dəstəklədi, şərqə və qərbə sükunət gətirdi və onun mühafizəçiləri ona qarşı sui-qəsd təşkil etdilər, onlar şərli və tacir idilər.”*⁶ Ərəb hökmdarları haqqında da belə bir rəvayət var: İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: *“Hər kim Abdullahın ölümünə zəmin olsa, mən də Qaimə zəmin olaram.”*⁷ Həmçinin: *“Mehdi, insanlar onu arzulamadan və gecə kimi qaranlıq olan fitnələr və müsibətlər olmadan qiyam etməz. “HƏSİB” ailəsinin gecəsi səhər açılana qədər onlara qaranlıq olar və “DUSƏ” ailəsi öz aralarında ixtilafa düşər, buna görə də onların səltənəti unutan, ağılsız bir adamın əlindən saxsı qabın düşdüyü kimi düşər və “ƏNKİS” içəri daxil olduqda, Süfyan Ailəsinin atlısı yalanlarla xüruç etdikdə və Yəmanın bayrağı ondan dərhal sonra sürətlə yüksəldikdə o, qəflətən onların arasından yoxa çıxar və işləri dağılar və onlar üçün heç bir “Səud” yoxdur. O (Yəmani), haqqa və doğru yola çağırdığı üçün hidayət bayrağıdır. Və Misirin açarları Qüdrətli Döyüşçünün əlinə keçər. O, Misir səmasından çoxlu nidalarla Mehdiyə zəmin hazırlayar, Qüdsü tələb edər və bütün yer üzündə böyük ixtilaf olar və Allahın diyarı olan hər yerdə qan tökülər. Şərq və Qərb əhli öz aralarında ixtilaf edər, bəli, qiblə əhli də ixtilafa düşər, insanlar başlarına gələn qorxudan dolayı çox pərişan olarlar və bir Müinadi səmadan nida edənə qədər bu vəziyyətdə qalarlar. O, camaatı yürüyüş etməyə çağırıqda, vallah, sanki mən onu rükn və məqam arasında görürəm, insanlar ona ərəblər üçün ağır olan yeni bir əmr, yeni bir səltənət, yeni bir qəzavət və yeni bir sünənə üzrə beyət edirlər. Həqiqətən, o, Allaha qovuşana qədər heç bir bayrağı rədd edilməz.”*⁸ 'DUSƏ' Ailəsi: [Ərəb dilində] 'DUSƏ' sözünün hərfləri düzgün ardıcılıqla bir araya gətirildikdə onlar Hicaza hakim olan Səud ailəsi olur. 'HƏSİB' ailəsi Sabah ailəsidir. Bu hədis də Əmirəl-Möminindəndir (*minhussalam*): *“Onlardan zəlalət İmamları və cəhənnəmə dəvət edənlər vardır. Krallar və Şahzadələr onların ardınca gedəcəkdir. Onları [insanlar] üzərinə hökmdar etdilər, buna görə də dünyanı onlar vasitəsilə acgözlüklə yedilər. İstəsən, onları sənə adları ilə deyərəm: Filankəs ailəsi, Nun ailəsi, Əud ailəsi, Mütəbarik, Mütəarif, Mütəyəmin və Mütəməssir, sözlə böhtan atan (Əl-Qazif), odla sarsıdan (Əl-Saddim) və nifaq salan (Əl-Fatin). Onlardan kral, başçı, əmir (şahzadə), rəis, vali və rəhbərlər vardır.”*⁹ Böhtançı (Əl-Qazif) Qəddafidir. Sarsıntılara səbəb olan (Əl-Saddim) Səddamdır. Nun ailəsi Nəhyan ailəsidir. Mütəməssir kimdir? Mütəyəmin [Yəməndən] Əli Abdullah Salehdır. Bəs Əud ailəsi kimdir? Mütəbarik Hüsni Mübarəkdir. Bəs Mütəarif?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli.”* Sonra bir neçə dəqiqə sükut edib dedi: *“Allahdan başqa ilah yoxdur.”*

Mən dedim: *“Nə oldu?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xoşlamadığım bir şeyi mənim yadıma saldın.”*

⁶ Əl-Mufacah (Heyrətlər Kitabı), Dr. Muḥammad İsa Davud, səh. 372

⁷ Zühur Əsri, Şeyx Əli Kurani, səh. 261

⁸ Əl-Mufacah (Heyrətlər Kitabı), Dr. Muḥammad İsa Davud, səh. 247

⁹ İmam Əlinin axırzaman barədə dedikləri, Seyid Əli Aşur, səh. 241

Mən dedim: “Nəyi, ruhum sənə fəda olsun?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Allah səni qorusun, ey gözümün nuru. İnkarnasiyalarımın birində bir nəfər sənə məndən soruşduğun bu şeyi soruşdu.”

Mən dedim: “Subhanallah, ona nə cavab verdin?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Mən ona cavab verəndə o, məni ələ saldı. Mən də arxamı çevirib oradan ayrıldım. O da başıma daş vurub üzüm üstə yerə yıxılmağıma səbəb oldu.”

Mən dedim: “Allahdan başqa heç bir güc və qüvvət yoxdur! O, səni daşla vurdu?! Bu lənətlənmiş kimdir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O, Qazifdir (Vuran).”

Mən dedim: “Qəddafi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən İmamdan (*minhussalam*) soruşdum: “O, inkarnasiyaların birində sənənlə birgə idi? Allahu Əkbər!”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Deməli, sən ona dedin ki, “Əl-Qazif” rəvayətindəki xarakter odur, Allah ona lənət eləsin, o da səni məsxərəyə qoydu?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Subhanallah, o, həmin dövrdə kim idi, ata?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əşaf ibn İshaq Əbu Yəzdəri.”

Müəmmər Qəddafinin başından güllə atılaraq öldürülməsinin səbəbi də bu idi. Bu, onun İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) inkarnasiyalarından biri olan yeddinci İmam Museyi-Kazımın (*minhussalam*) başından daşla vurmasının karması idi. Əbu Yəzdəri (*Allah ona lənət etsin*) İmam Museyi-Kazımın (*minhussalam*) öldürməyə də, Əhlibeytdən olan bir imamı, nəbini, rəsulu və ya mömini incitməyin karması və cəzası daha şiddətlidir. Buna görə də hədis buyurur: “*Fatimə məndəndir, hər kim onu incitsə, məni incidib, hər kim məni incitsə, Allahu incidib və hər kim Allahu incitsə, yerin göyün lənəti onun üzərinə olsun.*”¹⁰

Bir dəfə İmam (*minhussalam*) mənim uşaqlıq şəklimə işarə edərək buyurdu: “Sənənin bu uşaqlıq şəklində çatışmayan heç nə yoxdur. Bircə yaşıl paltarın da olsaydı, körpə Abdullah olardın.”¹¹ (Şəkil 1)

¹⁰ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 43, səh. 54

¹¹ Bu, İmamın (*minhussalam*), haqqında danışdığı Əba Sadiq Abdullah Haşimin (*minhussalam*) şəklidir. İmam (*minhussalam*) onun hicri 61-ci (miladi 680-ci) il Məhərrəm ayının 10-da Kərbəla döyüşündə olduğu kimi göründüyünü bildirir. Bu, Aşura günü ən kiçik şəhid olan Əli Əsgər kimi də tanınan “körpə” Abdullaha. Əl-Mufacah (Heyrətlər Kitabı), Dr. Muḥəmməd İsa Davud, səh. 247

Şəkil 1: Körpə Abdullah (Əli Əsgər)

Mən dedim: “*Subhanallah*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*O körpənin üzünü görmək istəyirsənsə, öz şəklinə bax.*”

Mən dedim: “*O gün sən susamışdın, mən də ağlayırdım, sən məni daşıyırdın, o gün də yanımda idin. İndi də mən səni bu dövrdə tərk etməyəcəyəm və inşallah səni bütün dünyanın üstündə daşıyaçağam.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Allahu Əkbər! Mən səni daşıyıb, sənin üçün su istəmək üçün camaata tərəf gedəndə iki dəfə büdrədim.*”

Mən dedim: “*Subhanallah. Bunun səbəbi nə idi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu, sənin öləcəyinə işarə idi.*”

Mən dedim: “*Subhanallah. Allahın lənəti Hərməlayə və o qövmə olsun.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Allahın lənəti onların üzərinə olsun, oğlum Yusif. Allah səni qorusun oğlum və sənə ən gözəl mükafatlar versin.*”

Mən İmamə (*minhussalam*) dedim: “*Bəlkə o gün səni ağlamağımla narahat etdim və bəlkə bugün də ağlamağımla səni narahat edirəm. Buna görə üzr istəyirəm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Əsla, üzr istəmə. Bir gün bunu mənə deyəcəyini bilirdim. Sən bunu deməli idin. Allah səni qorusun, əzizim.*”

Xatırlamanın Başlanğıcı: Çarmıxa Çəkilmə

Mənim səyahətim özüm haqqında heç nə bilmədən başladı. Keçmiş həyatlarımla bağlı heç bir xatirəm yox idi. Bununla belə, keçmiş həyatların xatirələrinə çevrilən bir çox yuxularım oldu. Onları Yuxular Babında paylaşacağam. Mənim ilk olaraq yuxudan oyanmağım və kim olduğumu xatırlamağım üçün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) lazım idi. Onda (*minhussalam*) da belə olmuşdu. O da kim olduğundan xəbərsiz idi. Atası, on ikinci İmam, Muhəmməd bin Həsən Əl-Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) onu oyadana qədər xatirələrinə

çata bilmədi. Xatirələrə yuxular, meditativ hallar, obyektlərə baxmaq, tanış səslər eşitmək və ya hansısa bir qoxu duymaq vasitəsilə çatmaq olar, ya da bu durduq yerə baş verə bilər.

Bir gün Atamdan (*minhussalam*) soruşdum: “*Mən nə vaxt xatırlayacağam?*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Ola bilsin ki, bir səhər oyanıb hər şeyi xatırlayasan. Açar səbrdir.*”

Doğrusu, səbirli idim. Bir gün birdən-birə gözümlün önündə bir xatirə canlandı. Bu, aydın şəkildə qayıdan ilk xatirəm idi. O, bir səhnə şəklində gəldi. Sanki insan həyatının ən önəmli məqamlarından birinə baxırmış kimi. Bir şəxs inkarnasiyasını xatırlayanda həyatın hər detalını yox, canlı (mühüm) hissələrini xatırlayacaq. Mən özümü İsanın (*əleyhissalam*) anası Məryəmin (*əleyhissalam*) qucağında ölü olaraq uzanmış halda gördüm. O, bu dövrdə həyat yoldaşım Nurhandır. Mən ruh halında idim və Məryəmin, yenicə tərək etdiyim Məsihin cəsədini qucaqladığını gördüm. Onu qucaqlayıb ağlayırdı. Xaçı görə bilirdim. Havanın qoxusunu hiss edirdim. Yağışı hiss edirdim. Roma əsgərlərini görürdüm. Hər şeyi oyaq halda həyatı gördüyüm kimi aydın görə bilirdim. Güclü emosiyalar hiss etdim və elə bil özümü o anın içində hiss etdim. Bunu atama danışdım.

Mən dedim: “*İlk xatirəmi yaşadım, ata. Çarmıxa çəkilmə səhnəsini gördüm. Özümü gördüm, Nurhanın məni daşdığını gördüm. Xaçı gördüm.*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Ağrılı idi, elə deyilmi oğlum?*”

Mən dedim: “*İfrat dərəcədə.*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Ona görə də unuduruq.*”

Mən dedim: “*Mən indi sadəcə təsəvvür edə bilirəm ki, sən Kərbəlanı xatırlamağın danışanda nələr hiss edirdin, bütün bu duyğularla necə yaşayırsan? Mən Kərbəlanı xatırlayacağam?*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Bu, çox balaca olduğun üçün xatırlaya bilməyəcəyin bir inkarnasiyadır.*”

Bundan sonra atamla intensiv təcrübələr yaşadım, onlardan bəzilərini kitabın qalan hissəsində qeyd edəcəyəm. Bu təcrübələr və açarlar mənim digər inkarnasiyalarımı, ixtisaslaşdığım elmimi və bir çox başqa şeyləri xatırlamağıma rəvac verdi. Xatırlamaq bir neçə ilimi aldı və buna görə də xatırlama prosesi hər insanda fərqlidir. Bəzi insanların xatırlaması illər çəkdi, bəziləri isə ilk gündən xatırladı. Xatırlama davam edən bir prosesdir. Sanki hər gün xatirələri yada salırıq. İmam Əlinin (*minhussalam*) dediyi kimi: “*Elm göydə deyil ki, sənin üzərinə ensin və yerdə deyil ki, sənə aşkar olsun, elm sənin içindədir.*”¹² Platonun (*əleyhissalam*) Meno dialoqunda Sokratın (*əleyhissalam*) bu sözlərini nəql etdiyi kimi: “*Biz öyrənmirik; öyrənmə dediyimiz şey sadəcə bir xatırlama prosesidir.*”¹³

¹² *Musuət Əl-Əqaidil İslamiyyə (İslam İnancları Ensiklopediyası)*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 2, səh. 22

¹³ *Platon: Toplanmış Dialoqlar*, Meno, səh. 364

Bab 24

YUXULAR, DÜŞÜNCƏLƏR VƏ XƏYALLAR

*“Mən, Allah, özümü onlara yuxularda açıqlayıram,
onlarla yuxularda danışırım”*

Uca Allah həmişə bəşəriyyətlə yuxular vasitəsilə danışmış, onlara gələcəklə bağlı müjdələr, xəbərdarlıqlar və kəhanətlər göndərmişdir. Bəşəriyyət həmişə yuxulara valeh olmuş və onların içindəki simvolik mənaları şərh etməyə çalışmışdır. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) saleh yuxunun nübuvvətin son və qalan hissəsi olduğunu buyurmuşdur.¹ Quran, İncil və Tövrat, nübuvvətləri yuxular ətrafında cərəyan edən İbrahim, Yusif, Yaqub və Danyal (*onlara salam olsun*) kimi peyğəmbərlərin hekayələrindən bəhs edir. Yuxuların əhəmiyyəti həddən artıq böyükdür və Allah tərəfindən göndərilən həqiqi Elçinin əlamətlərindən biri də, yuxuları yozmaq qabiliyyətidir. Buna görə də, biz bu Babda İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) sahib olduğu yuxu elmindən bəzi şeylər, həmçinin verdiyi yuxu yozumlarını sadalayacağıq.

Üç Növ Yuxu

Tədqiqatlar və populyar mədəniyyət uzun müddətdir yuxularımızı müxtəlif şəkildə təsnifləşdirməyə çalışıb. Xəyaldan tutmuş kabuslara, lüsid yuxulara qədər bütün yuxular ruhumuza və kollektiv şüuraltımıza açılan bir pəncərədir. K.Q. Yunqa görə, Su və Həyat Ağacı kimi ilkin simvollar və universal arxetiplər var.² Bəs biz bunu dəqiqliklə necə ayırd edək? İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) yuxuların həqiqətinə aydınlıq gətirdi. Bir gün mənə yuxular barədə dedi:

“Yuxuların inancla heç bir əlaqəsi yoxdur. Adəm övladının düşünərkən gördüyü şeylər (düşüncələr və xəyallar) və ya gün ərzində gördüyü şeylər gecə ona gəlir. O, aşağıdakı kateqoriyalara bölünür. (Birincisi) saleh yuxulardır, bunlar bir məsumu və ya imamı, yaxud vəsini gördüyünüz yuxulardır. Bu tip bütün yuxular həmişə doğrudur. (İkinci) yuxu növü xəbərdarlıqdır və zərrə qədər ümidi olan insanları əxlaqsız, dindən və imandan uzaq olsalar belə insanları xəbərdar edən xəbərdaredici mələklər vardır. Mələklər gəlib onları nə etdikləri barədə xəbərdar edər və ya yuxu ilə onlara bələdçilik etməyə çalışırlar. Üçüncü növü bu misal ilə aydınlaşdırmaq olar. Əgər bir şəxs möminlərdən birinə və ya öz dövründəki İmamlara, yaxud Allahın Vəlilərinə düşmənçilik bəsləsə, Allah onu zəlalətə salmaq istəyər, ona bəzi şeylər göstərər ki, bu da onun batınını əks etdirər.”

Yəni qısacası, İmam (*minhussalam*) buyurur ki, oyaq vaxtı olan düşüncələrimiz və xəyallarımız yuxuda gördüklərimizə təsir edir. Əgər mən bütün günü müəyyən bir insan haqqında düşünürəmsə, çox güman ki, onu yuxumda görəcəyəm. Buna görə də, yuxuda gördüklərimin mənim nə qədər güclü mömin olmağımla heç bir əlaqəsi yoxdur. Əksinə, yuxular çox vaxt zehnimizin nə ilə məşğul olduğundan xəbər verir. Sonra İmam (*minhussalam*) yuxuları üç kateqoriyaya bölür:

1. Saleh yuxular: Bu kateqoriyaya gələcəkdən xəbər verən *nəbəvi* yuxular (məsələn, Yusifin yozduğu, Axenatonun Misirdə yeddi il quraqlıq olacağını gördüyü yuxu), *mübəşşirat* yuxuları (məsələn, Yusifin planetlərin, günəşin və ayın ona səcdə etdiyini gördüyü yuxu) və ya

¹ Allah Rəsulu (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurdu: “Nübuvvətdən mübəşşirətdən başqa bir şey qalmır. Ondən soruşuldu: “Mübəşşirat nədir?” O buyurdu: “Saleh yuxular.” – *Mizanul-Hikmət, Muhəmməd Reyşəhri, c. 2, s. 1010*

² *Arxetiplər və Kollektiv Şüuraltı*, K.Q. Yunq

həyatı dəyişdirən mühüm bir *xəbər* və ya *əmr*dən (məsələn, İbrahimin oğlunu qurban verməli olduğu yuxu) ibarət yuxular daxildir.

2. Xəbərdaredici yuxular: Bu kateqoriyaya içlərində zərrə qədər də olsa ümid qığılcımı olan şəxslərin yolunu düzəltməyə çalışan yuxular daxildir. Məsələn, Yusif surəsindəki məhbusun gördüyü yuxu (o, quşların onun başını yediyini gördü və Yusif bunu onun çarmıxa çəkiləcəyi mənasında yozdu). Bu, onun bir neçə gün ərzində öləcəyini bilməsi, buna hazırlaşması və özünü düzəltməsi üçün bir xəbərdarlıq idi.

3. Yansıcı yuxular: Bu kateqoriyaya aid yuxular təhlükəlidir, çünki onlar adətən səhv yozula bilər. Məsələn, İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) düşmənçilik edən bir şəxs var idi. Onun batil olduğuna inanır və bunu sübut etmək istəyirdi. O, bir yuxu görür. Yuxuda İmamın (*minhussalam*) çirkli suda üzdiyünü görür. Ertəsi gün gəlib yuxusunu bir qrup insanın gözü qarşısında İmama (*minhussalam*) danışır və onu gözdən salmaq istəyir. İmam (*minhussalam*) yuxunun əsl mənasını açıqlayaraq deyir: “Çirkli suda üzən mən yox, sən idin, çünki insan öz qardaşının yansımasıdır.” Yuxunun, onu görən şəxs tərəfindən asanlıqla yozula bilməyən həqiqi mənası bu şəxsə təqdim olundu. Əslində yuxu sadəcə o şəxsin düşüncələrini əks etdirirdi. Bu şəxs gecə-gündüz düşünürdü ki, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) batil imamdır və onun elmi yalan və təhrifdir. Buna görə də, onun gördüyü yuxu İmamın (*minhussalam*) həqiqətini deyil, əksinə İmam (*minhussalam*) haqqındakı fikirlərini əks etdirirdi.

Yuxu Yozmanın Təhlükələri

Yuxuları hər kəs yoza bilərmi? Yuxunu səhv yozmanın nəticələri nələrdir? 2015-ci ildə bir gün bəzi möminlər Əba Mikailə (*əleyhissalam*) yuxular və yuxu yozumu ilə bağlı bəzi suallar verdilər.

Sual verən soruşdu: “Yuxularımızı yozmağımız caizdir yoxsa yox?”

Əba Mikail (*əleyhissalam*) dedi: “Xeyr, icazəli deyil. Lakin insanın yuxudan filan şeyi başa düşdüm deməsi icazəlidir.”

Sual verən soruşdu: “Əgər icazəli deyilsə, onda mən insanlara necə deyim ki, bu dinin haqq olduğunu göstərən bir yuxu görmüşəm? Çünki, bu vaxt biri deyə bilər ki, sənın yuxu yozmaq qabiliyyətin yoxdur.”

Əba Mikail (*əleyhissalam*) dedi: “Əgər insan Allahdan bir məsələ barədə soruşsa və Allah ona yuxu və ya kəşf göstərməklə, yaxud ilham edərək cavab versə, bu, Allahın həmin adama verdiyi cavabdır. Allah ona anladığı qədərini verir. Allah Rəhman və Rəhimdir və öz səmimi bəndələrini azdırmaz.”

Müəyyən bir müddət aramızda yaşayan bir nəfər var idi. Bu insan daima başqalarının onun barəsində gördüyü yuxulardan danışardı. Onları yozub özünün Mehdi olduğunu qəsd edəcək qədər irəli gedərdi. Mən bu məsələni Atama (*minhussalam*) çatdırdım.

Mən dedim: “Bir çox hallarda bu şəxs mənim danışdıqlarımı şərh edib mövzunu dəyişməyə başlayır və “buna qulaq as” deyir. Və onun sənın və İmam Mehdinin (*əleyhissalam*) yanında divanda bir cərgədə oturduğunu nəql edən bir nəfərin səs yazısını qoyur. Sonra da eyham atır ki, yuxudan anladığına görə Mehdidir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu yuxu o deməkdir ki, o, Mehdilərin qəlbinə yaxındır və onlar onu sevir.*”

Mən dedim: “*Mən düşündüm ki, bu o deməkdir ki, o, Vaqar kimi Mehdi mərtəbəsindədir.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Niyə də olmasın? O (Mehdilərin qəlbinə) yaxındır, lakin Mehdi deyil.*”

Bu onu göstərir ki, insan heç vaxt bu tip yuxuları özü yoza bilməz. Həmişə bir məsumun yozumuna ehtiyac var. Bəhs etdiyimiz bu şəxs Mehdi olmadığını biləndə böyük bir məyusluq keçirdi. Axırda imanı tərək edərək rəhmətdən məhrum oldu. Bir dəfə də bir nəfər mənə dedi ki, yuxuda Cəbrail (*əleyhissalam*) ilə görüşüb və Cəbrail (*əleyhissalam*) ona etməli olduğu şeylər deyib. O, məndən bu yuxu barədə soruşdu, mən də Atamdan soruşdum.

Mən dedim: “*Bu qardaş yuxuda görüb ki, Cəbrail (əleyhissalam) ona etməli olduğu şeylər deyir.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sənə çox mühüm bir şeyi bildirmək istəyirəm. Bunu insanlara başa sal ki, hamı başa düşsün. Sən Allahın nümayəndəsi və onların İmamısan. Allah bir möminə ilk öncə sənənin bilmədiyini və sənənin vasitənlə gəlməyən heç bir əmr çatdırmaz. Məsumun sözü bütün yuxulardan, istixarələrdən³ və ya əlamətlərdən üstündür.*”

Bu o deməkdir ki, Allah heç vaxt öz elçisinin xəbəri olmadan və ya elçi onu təsdiqləmədən heç kimə bir məqam iddiası bildiren bir yuxu göndərməz. Məsələn, İsanın (*əleyhissalam*) zamanında olsa, şagirdlərin heç biri bunun həqiqətən nə demək olduğunu təsdiqləmək üçün İsayə (*əleyhissalam*) müraciət etmədən İbrahim (*əleyhissalam*) kimi yuxuda gördüyünə görə gedib övladını kəsə bilməzdi. Musanın (*əleyhissalam*) zamanında heç kim yuxuda Allahın Peyğəmbəri olduğunu görüb, bunu ilk olaraq Musaya (*əleyhissalam*) təsdiqləmədən elan edə bilməzdi.

Şübhəyə Səbəb Olan Yuxular

Bir gün atama dedim: “*Bəzi möminlər və ya iman iddiasında olanlar iman gətirdikdən sonra bu dinə zidd olan yuxular gördüklərini dedilər. Mənim yanıma gəlib yuxularının yozumunu soruşdular. Onlardan biri yuxuda ona Əhməd Muradın yalançı olduğunu söyləyən bir səs eşitdiyini, digəri isə yuxuda aldadıldığını deyən bir səs eşitdiyini bildirdi. Sonra həmin şəxs dedi ki, sadəcə olaraq gördüyü şeyin yozumunu istəyir. Əhməd Muradın yalançı olduğuna inanmır. Digəri isə dəvətlə bağlı pis yuxular gördüyünə görə özünü pis hiss etdiyini deyir. Yuxulardan birində isə görüb ki, möminlər batil bir qrupa işləyir və bir ölkədən digərinə sürüklənirlər. Gördüyü başqa bir yuxuda isə bir mömin ona deyirdi: “Başında kvadratlar olan Qara Bayraqların imamı saxta imamdır.” O dedi ki, bu yuxular onu şübhəyə salır və xahiş etdi ki, bu yuxuları sənə göndərim. Mən ona dedim: “Əgər bu yuxuları həqiqətən görmüsənsə, onlar Allahdan deyil, sənənin şübhəçi nəfsindən və şeytandandır.””*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sənənin cavabın aydın və yetərli idi. Bu yuxular şübhəyəndir. İnsan öz dinində şəkk edəndə şeytanın onu sağa-sola sürükləməsi üçün bir yol açır. Hər kim bu dinə şəkk edirsə, Muhəmməd Peyğəmbərə (ona və ailəsinə salam olsun) və*

³ İstixarə iki şey arasında seçim etmək lazım gəldikdə Allahdan məsləhət almaq deməkdir. İnsan Allahdan ikisindən ən yaxşısını seçməkdə ona kömək etməsini istəyir.

onun pak Əhlibeytinə olan imanını nəzərdən keçirməlidir. Şübhəsiz ki, bu dinə şəkk edən şəxs onlara şəkk edir, onların sözlərinə şəkk edir və nəhayətdə, Uca Allaha şəkk edir.”

Mən dedim: *“Bu dində heç bir şəkkə yer yoxdur.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bütün həmdlər Allaha məxsusdur. Əgər böyük imtahanın vaxtı gəlsəydi, nə edərdilər?”*

Mən dedim: *“Səndən bir sual soruşmaq istəyirdim. Atacan, bəzən insanların dinin və ya sənin əleyhinə yuxular gördüklərini, yaxud dinə zidd istixarələr və s. etdiklərini iddia etdiklərini eşidirik. Allah onları azdırır, yoxsa necə?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bax oğlum, bu, iki qola ayrılır, birincisi yalan danışmaqdır (yəni, bəzən bunları gördüklərini iddia edən insanlar əslində görməyiblər, sadəcə yalan danışrlar). İkinci qol isə budur ki, insanlar bu işin batil olmasını və ya bu dinin batil olmasını arzulayanda, Allah onlara istədiklərini verər, ona görə də ayədə deyilir: [O, istədiyini azdırır, istədiyini də doğru yola yönəldər]⁴”*

Bu şübhə doğuran yuxular açıq şəkildə yuxuların üçüncü kateqoriyasına, yansıdıcı yuxulara aiddir. Şəxs qorxur, şübhələnir, əmin deyil, imanı tərək etmək üçün bir bəhanə axtarır və daima bu şübhələri düşünür. Nəhayət yuxusunda bunları görür. Bunlar Allahdan deyil, şəxsin öz nəfsindən və şeytandandır. İmamın (*minhussalam*) dediklərinə görə, kim bu dinə şəkk edirsə, Allaha və Əhlibeytə (*əleyhissalam*) şəkk edir. Çünki, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) və bu din bütün peyğəmbərlərin gəldikləri dəlillər - **Vəsiyyə, Elm və Allahın Hakimiyyəti** – ilə gəlmişdir. Kim bizdən şübhə edirsə, Muhəmmədə, İsayə, Buddaya (*onlara salam olsun*) və gəlib-getmiş bütün peyğəmbərlərdən şübhə etməlidir. Həmçinin digər məsələ də budur ki, insan bu dinə daxil olmazdan əvvəl bu dinin haqq olub-olmadığı barədə Allahdan soruşmalıdır. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurub ki, o, heç kimin kor-koranə iman gətirməsini istəmir. Əksinə insan iman gətirməzdən əvvəl oxumalı, araşdırmalı və tədqiqat aparmalıdır. Bundan sonra Allahdan bizim barəmizdə soruşsunlar və ondan istəsinlər ki, onları doğru yola yönəltsin və zəlalətdən uzaq etsin. Əgər onlar Allahın səmimi bəndələrini azdırmayacağına inanırlarsa, onda iman gətirdikləri vaxt da Allaha çatmaq, haqq yolda olmaq üçün bütün cəhdləri etdiklərindən və indi ona təvəkkül etdiklərindən əmin olmalıdırlar. Həqiqətən onu axtaranı azdıran heç bir Allah ibadətə layiq deyil. Deməli, niyyətimiz təmizdirsə, nəticə qətidir və biz sadəcə haqq yolda olacağıq. Çünki Allah Eşidən və Biləndir. 2015-ci ildə bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bu məsələni mənə isbat etdi.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Sənə bir neçə sual verəcəyəm və mənə cavab ver. Allaha iman edirsən? Allahın səmimi bəndələrini azdırmadığına inanırsan? Allaha qarşı səmimisən?”*

Mən dedim: *“Bəli, düşünürəm ki, səmimi olmayan bir şəxs mənim etməyə çalışdığım və etdiyim hər şeyi etmiş olsun.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Deməli, səmimisən, düzdür? Mən də Allah qarşısında şəhadət verirəm ki, sən səmimisən. Bu, haqq şəhadətdir və Allah bunu mən şəhadət vermədən də bilir. Oğlum, bildiyin və biləcəyin şeylər, başına gələn və başına gələcək şeylər başqa səmimi saleh möminlərin də başına gəlib. Bu, ağam İmam Muhəmməd bin Həsən Əskərinin (*əleyhissalam*) əli ilə mənim də başıma gəlib. Səbr edəcəksən? Bütün xeyir və nuru qəbul edənə*

⁴ *Quran*, Surə 14 (İbrahim), Ayə 4

qədər səbr edəcəksən? Sən imamətin asanlıqla gəldiyini və ümmətə rəhbərliyin bəsit bir şey olduğunu düşünürsən? Elə isə problemin nədir oğlum?”

Mən dedim: *“Əgər məsələ səbr etməkdirsə, mən bundan narahat deyiləm, zaman səni inkar etməyimə və ya səni tərək etməyimə səbəb ola bilməz.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Oğlum, sən məni tərək edə bilməzsən, bilməyəcəksən də. Oğlum, məndən sonra sən olacaqsan. Məsum olmaq üçün kamil olmalısən. Allah bu mərhələdə səni böyük günahlardan məsum edib. O, səni bütün kiçik günahlardan da məsum edəcək. Səbrli ol, həqiqətən, Allah səbr edənlərdir. Bir gün gələcək, ömür başa çatacaq və bu bədən bütün şirin və acı xatirələri ilə birlikdə yox olacaq. Günlər keçir, kafirlər istəsə də, istəməsə də, bizimlə və ya bizsiz, Allah öz Xəlifəsini müvəffəq edəcək və yer üzündə öz hakimiyyətini bərqərar edəcək. Və möminə İlahi Ədalət Dövlətinə və Allahın Hakimiyyətinə zəmin hazırlamağa kömək etməsi kifayətdir.”*

Mən dedim: *“Və bu, sən olmadan baş verməyəcək, atacan. Bu, Allahın vədidir.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Mən də deyirəm ki, doğru deyirsən, bu iş bundan başqa cür olmayacaq.”*

İnkarnasiya Kəşfi

Bir gün İmamdan (*minhussalam*) qızım Məlikənin inkarnasiyasını soruşdum: *“Atacan, ailəmə gəldikdə, onları çox sevirəm, həyat yoldaşım və qızım. Qızım Məlikənin kim olduğunu bilməyim mümkündür?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Onun kim olduğunu bilmək istəyirsən?”*

Mən dedim: *“Bəli, vallah hər şeydən çox.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Yaxşı, əvvəlcə səndən bir şey soruşacam. Get, Allahın kitabını təsadüfən aç və sağ tərəfdən yazılanları oxu.”*

Mən İmamın (*minhussalam*) dediyini etdim və sonra ona dedim: *“Bismillahir Rəhmanir Rəhim. Bir zaman (mələklər) onun hüzuruna daxil olub: “Salam!”- dedilər. O isə “Biz, həqiqətən, sizdən qorxuruq!”- dedi. Onlar dedilər: “Qorxma! Biz səni çox bilikli bir oğlan uşağı ilə müjdələyirik!””*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Davam et.”*

Mən dedim: *“Mən qocalmışkən mənə müjdəmi verirsiniz? Nə ilə müjdə verirsiniz?”- dedi. Onlar dedilər: “Biz sənə haqq ilə müjdə veririk. Ona görə də əsla ümitsizliyə qapılanlardan olma!”⁵*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Allahım, Muhəmməd və Ali-Muhəmmədə, İmamlara və Mehdilərə salavat və salam göndər. O, Məlikədir (əleyhissalam), Nərcisdir (əleyhissalam).”*

Mən dedim: *“Ya Allah, Nərcis?!”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Romalı Nərcis.”*

Mən dedim: *“Sən paksan ya Rəbb.”*

⁵ *Quran*, Surə 15 (Hicr), Ayə 52-55

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Sən elə bilirsən ki, onun adını öz iradənlə Məlikə qoymusan? Yox vallah.”

Mən İmama (*minhussalam*) dedim: “Yox vallah, subhanallah! Atacan, əslində biz ona başqa ad qoyacaqdıq və sonra Nurhan onun adının Məlikə olmalı olduğunu bildirən bir yuxu gördü!”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onun adını nə qoyacaqdınız?”

Mən dedim: “Xədicə, Muhəmməd Peyğəmbərin (ona və ailəsinə salam olsun) həyat yoldaşı Xədicəyə istinadən.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Heç bir fərqi yoxdur.”

Mən dedim: “Fərqi yoxdur?! Deməli, Nərcis Xədicədir!?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Nərcis Xədicədir, Xədicə də Nərcisdir.”

Mən dedim: “Sən paksan, ya Allah, ya Rəhman! Sevincdən az qala öləcəkdin!”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onun qayğısına qal, oğlum.”

Mən dedim: “Vallah, əlimdən gələndən qədər onun qayğısına qalacam! Bu nə rəhmətdir!”

Bu, yuxusunda qızına məxsusi bir ad qoymalı olduğu bildirilən bir şəxsin nümunəsidir. Bu yuxunu görsə də, yuxunun qızının inkarnasiyası olduğu mənasına gəldiyi ağılından belə keçməmişdi. Əslində, bu, o zamanlar ikimiz üçün də ən şok edici məsələlərdən biri idi. Çünki biz özümüzü buna layiq görmürdük. İnkarnasiyalar və inkarnasiya xatirələri yuxularda açıqlana bilər və onlar həqiqət ola bilər. Lakin onun mənasını təsdiq etməyin yeganə yolu Allahın Xəlifəsinin, məsumun yozumudur.

Simvolik Yuxular

Bəzən yuxular simvolik olur, kodlaşdırılır və daha dərin mənələrə sahib olur. Bu yuxuları yuxulardakı simvolizmi bilmədən başa düşmək çox vaxt çətin olur. Bu, öz-özlüyündə yüksək ixtisaslaşmış bir dildir. Belə yuxulara misal olaraq, Yusifin əhvalatındakı Axenatonun yuxusunu və ya biri başını bir quşun yediğini, digəri isə ağası üçün şərab sıxdığını görəndə iki məhbusun yuxusunu göstərmək olar.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “Dünən gecə qəribə bir yuxu gördüm.”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) cavab verdi: “Əlhəmdulillah, ya Allah, inşaallah xeyirdir.”

Mən dedim: “Gördüm ki, dişlərimə baxıram və yeni dişlərim çıxır, amma diş ətinin altında idi və hələ ortaya çıxmamışdı, amma çıxdığını görürdüm.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Allahım, Muhəmməd və Ali-Muhəmmədə, İmamlara və Mehdilərə salavat və salam göndər. Bu, mərifətdir oğlum, qüdrət, xeyir və izzətdir və bəlkə də inşaallah yeni bir övladın olacaq.”

Mən dedim: “Aləmlərin Rəbbi olan Allaha həmd olsun.”

İmamın (*minhussalam*) bu sözləri öz təsdiqini tapdı. Həqiqətən də təxminən bir il sonra bir övladım oldu. İmam (*minhussalam*) onun adını Sofiya qoydu. Bu, gələcəkdə baş verəcək bir şey haqqında kəhanət xarakteri daşıyan və yozulduğu kimi gerçəkləşən əsl yuxu nümunəsidir.

Bütün Düşüncələr Əvvəlcədən Mövcuddur

Bir gecə dedim: “*Ata, mən səndən reallıq və onun bir yuxu olduğunu söyləməyin barədə soruşmaq istərdim. Çox vaxt özümü bir şeyin olmasını arzulayan və ya müəyyən bir şey haqqında düşünən görürəm. Birdən mövzu açılır və əgər o barədə düşünməyi dayandırsam mövzu yox olur. Başqalarında da belə hallar olur. Gündəlik həyatımızda baş verən bu şeylər bizim onu özümüzə cəlb etdiyimiz üçün baş verir? Nurhanın sınadığı bir təcrübə var. O, nağara və ördək haqqında düşünürdü, bu iki söz, və bir neçə gündən sonra nə olsa yaxşıdır, qarşısında bir ördək, yanında da bir nağara gördü.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli*”

Mən dedim: “*Necə ki, bir şey haqqında düşünürük, sonra onu yuxuda görürük, bunun kimi.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, oğlum, başa düşdüm, aydındır. Cavab verim?*”

Mən dedim: “*Bəli, zəhmət olmasa atacan, əgər istəyirsənsə, ruhum sənə fəda olsun.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Oğlum, sən mübarəksən. Bəli, demək olar ki, hər şey bu aləmdə mövcuddur. Hər fikir, hər məsələ və xəyal deyilən hər şey və digər hər şey. Məntiqli olub-olmamasından asılı olmayaraq insanların xəyal edə biləcəyi bütün fikirlər mövcuddur. İnsanların etdikləri şey düşündükləri şeyləri özlərinə cəlb etməkdir. Xeyir gözləsən xeyir tapacaqsan. Şər gözləsən, şər tapacaqsan.*”

Mən dedim: “*Subhanallah!*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Mömin həmişə xeyir gözləməlidir və o, xeyir görəcəkdir. Məsələ bu qədər sadədir.*”

Mən dedim: “*Atacan, məntiqli olub-olmamasından asılı olmayaraq insanların xəyal edə biləcəyi bütün fikirlərin mövcud olduğu hissəsinə aydınlıq gətirə bilərsən? Məsələn, əgər bir kəs əjdaha təsəvvür edərsə və ya...*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Fikir insanın beynində mövcud olduğu müddətə, o, hər hansı bir yerdə, bu dünyada və ya başqa bir planetdə mövcuddur.*”

Mən dedim: “*Allahu Əkbər! Allahu Əkbər! Allahu Əkbər! Onda atacan, məsələn, mən Britaniyada bir muzeydə olan böyük bir geyim parçası haqqında İngilis sənədli filmi gördüm. Bu parçanın üzərində 14-cü əsrə aid bir xəritə və onun üzərində qəribə məxluqların və ya Roma tarixçisi Plininin, barəsində yazdığı İbarak (it başlı insanlar), üzləri sinələrində olan başsız adamlar, iri qulaqları və əjdahaları olan digər qəribə insanlar kimi canlıların olduğu təsvirlər var idi.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, onların hamısı mövcuddur, amma bu dünyadan deyillər. Elə məxluqlar da var ki, başları övrət yerlərində, övrətləri isə sinələrindədir.*”

Mən İmama (*minhussalam*) dedim: “*Allahu Əkbər! Nə qəribədir!*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bundan başqa normal insan boyunda məxluqlar da var, lakin bədənləri sap kimi nazik və yetkin bir fildən daha ağırdırlar.*”

Mən dedim: “*Əzəmətli yaradan, surətləri formalaşdıran Allah pakdır!*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu planetlərdən biri də var ki, adı Arusdur. Orada zahiri görünüşü eynilə insana oxşayan, lakin o planetin heyvanlarından hesab olunan məxluqlar var.*”

Mən dedim: “*Onların da insan kimi ağılları və dili var? Yoxsa məntiq baxımından orada heyvan kimidirlər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Oradakı ağıllı məxluq Rob adlı məxluqdur. Zahiri görünüşü dovşana bənzəyir, ancaq ağıllıdır və iki ayağı üstə gəzir. Oradakı insan dovşan, heyvan da insandır, yəni əksinədir.*”

Mən dedim: “*Oradakı dovşanın boyu buradakı ilə eynidir, yoxsa buradakı insan ölçüsündədir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Xeyr. O, ayı boydadır.*”

Mən dedim: “*Vay, ordakı insanlar bizim ölçüdədirlər, yoxsa kiçikdirlər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bizim ölçümüzədədirlər.*”

Mən dedim: “*Bəs onların ağılları buradakı heyvanlar kimidir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Onların ağılları heyvanlarda olduğu kimidir.*”

İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) burada açıqladığı şey tamamilə valehedicidir. O, sadə şəkildə bildirir ki, əsl düşüncə deyilən bir şey yoxdur. Çünki Allah hər şeyi düşünüb və Allahın bütün düşüncələri doğru və həqiqidir. Onlar doğru və həqiqi olduqlarına görə mövcuddurlar. Əks halda Allahın düşüncəsi həqiqi olmazdı və bu, qeyri-mümkündür. Deməli, bütün fikirlər və ehtimallar zətən haradasa mövcuddur. Bu o deməkdir ki, İmam (*minhussalam*) kvant mexanikasında bütün mümkün nəticələrin hansısa kainatda və ya aləmdə fiziki olaraq reallaşdığını bildiren çoxlu dünyalar təfsiri nəzəriyyəsinə təsdiqləyir. Bu, fizikada və fəlsəfədə bir çox “çoxlu kainat” nəzəriyyələrindən biridir.

Həqiqi Aləmdə Görüşlər

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) gördüyüm bir yuxu barəsində soruşdum: “*Atacan, Əhməd Əba İbrahim Adəm (əleyhissalam) ilə birlikdə məni ziyarətə gələndə mənə hədiyyə olaraq bir üzük gətirdi. Onu mənə verdiyi gecə yuxumda gördüm ki, sən mənə “O üzüyü sənə göndərən mənəm, bax budur” dedin.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, bu doğrudur. O üzük əvvəllər mənə məxsus idi, indi isə sənindir.*”

Mən dedim: “*Allahu Əkbər! Atacan, üzüyün içində qan varmış kimi görünür, o sənın qanıdır? Daşın içində.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Xeyr, oğlum. O, mənım qanı deyil. Sənın qanıdır.*”

Mən dedim: “*Mənım qanı?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli*”

Mən dedim: “*Kərbəladan?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli*”

İmamın (*minhussalam*) mənim yuxuma gəlib mənimlə söhbət etdiyi və onun yuxuda dediyi sözlərin gerçəkdə baş verdiyi bir çox nümunələr var. Məsələn, elə vaxtlar olurdu ki, mən yuxuda görürdüm ki, İmam həmin gecə mənimlə danışacağını söyləyərdi. Sonra isə o, məhz (yuxuda) mənimlə danışacağını dediyi vaxtda mənimlə danışardı. Bəzi vaxtlar İmam (*minhussalam*) gəlib yuxuda mənə gələcək məsələlərdən xəbər verər və onlar onun dediyi kimi baş verərdi. Bəzi vaxtlar da yuxuda mənə elm öyrədərdi. Oyaq vaxtı ondan bu barədə soruşanda, yuxuda yaşadığım təfərrüatları olduğu kimi təsdiq edərdi. Bu yuxular daha yüksək reallıq, həqiqi varlıq və ya Aristotelin (*əleyhissalam*) Cövhər Aləmi adlandırdığı ölçüdə baş verərdi.⁶

Sokrat və Əflatun (*onlara salam olsun*) onu *formalar* və ya *ideyalar* aləmi⁷ adlandırıblar. Formalar və ya ideyalar aləmi, aşağı aləmlərdə olan hər şeyin qismən və naqis əks olunduğu mükəmməl bir mövcudluqdur. Əflatun (*əleyhissalam*) bunu özünün məşhur Mağara Alleqoriyasında nümayiş etdirir. Burada Əflatun (*əleyhissalam*) bir mağarada bir-birinə zəncirlənmiş məbusları təsvir edir.⁸ Onların arxasında atəş var, atəşlə məbuslar arasında kuklalar və ya başqa əşyalar daşıyan insanlar var. Divardakı kölgələr illüziya olan formalardır. Onlar daha yüksək reallığın yansımalarıdır. Bu, hər şeyin öz həqiqi, mütləq, zamansız və dəyişməz formasında mövcud olduğu real varlıq müstəvisidir. Bütün lüsid yuxular burada baş verir.

Haqqa Yöndən Yuxular

Bu dinə inanan möminlərin bir çoxuna imanlarını gücləndirmək üçün yuxular verilmişdir. Digərləri isə iman etməmişdən əvvəl Allahdan bir işarə istədilər və Allah bunu onlara saleh yuxular formasında göstərdi. Son iyirmi ildə İmama (*minhussalam*) dünyanın hər yerindən yüzlərlə və minlərlə belə yuxular göndərilib. Nümunə olaraq İraq, İran, Misir, İordaniya, Almaniya, İsveç, Böyük Britaniya, Amerika Birləşmiş Ştatları, Türkiyə, Azərbaycan, Pakistan, Tailand, Uruqvay, Sudan, İspaniya, Malayziya, Fələstin, Tunis, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Mərakeş və Mavritaniyanı qeyd etmək olar. Burada sadalanacaq çox şey var. Lakin biz istərdik ki, oxucular bu reallıq üzərində düşünsünlər və özlərinə sual versinlər: Bunun baş vermə ehtimalı nə qədərdir? Aydınır ki, bu hadisənin miqyasına və genişliyinə “təsadüf” və ya “yanılmalar” deyilə bilməz. Budur, möminlərin bu dinin doğruluğunu təsdiq edən çoxsaylı yuxularından bir neçə nümunə:

Əbdül Səttar Kazimi 2008-ci ildə İspaniyada yaşarkən (gördüyü yuxunu) belə nəql edir: “2008-ci ildə mən bu din haqqında eşidəndə, araşdırıb tədqiq etdikdən sonra ona inandım. İnanandan bir neçə gün sonra yuxumda gördüm ki, Madriddə Əhlibeyt ictimai birliyindəyəm və bu dinə inandığım üçün orada olanların heç biri məndən razı deyil. Birdən səmadan nəhəng bir Lövha endi. Ölçüsü bir metrin iki metrə idi və üzərində belə bir yazı var idi: “Şəhadət

⁶ *Metafizika*, Aristotel

⁷ *Respublika*, Əflatun

⁸ *Mağara Alleqoriyası*, Əflatun

verirəm ki, Mehdi və Mehdilər Allahın Höccətləridir” və bundan sonra onlara uca səslə dedim: “Bu, göydən nazil olan haqdır!”” Nəhayət, Əbdül Səttar Kazımi 2015-ci ildə hicrət edərək Qara Bayraqlar dəvətinə qoşuldu.

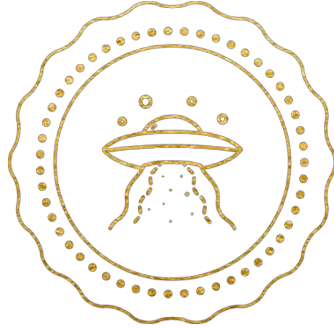
Böyük Britaniyada böyüyən Həmidreza Sağari, 2015-ci ildə Misirdə yaşayan zaman Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) vəsiyyəti ilə bağlı yuxular gördüyünü söylədi: *“Gördüm ki, Muhəmməd Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun) gəlib yanımda oturdu. Sonra sağ tərəfə işarə etdi və yuxuda mənə dedi: “Bu, vəsiyyətdə adı keçən Abdullahdır” və mən onun sağına baxanda sən (Abdullah Haşim Əba Sadiq) orada oturmuşdun.”* O, İsanın (əleyhissalam) çarmıxa çəkilməsi ilə bağlı da yuxu görüb: *“Gördüm ki, İsa (əleyhissalam) çarmıxa çəkilir. O, çarmıxa çəkilir və bir çox insan onun üçün ağlayır. Sonra səmada Muhəmməd Peyğəmbərin (ona və ailəsinə salam olsun) və mənim surətim peyda olur. Rəsulullah mənə izah edir ki, çarmıxa çəkilən şəxs İsa (əleyhissalam) deyil, Əba Sadiq Abdullahaşimdir.”*

2016-cı ildə Almaniyadan olan keçmiş ateist Karolin aşağıdakıları bildirdi: *“Mən 2015-ci ildə Qara Bayraqlar dəvətindən bir müddət əvvəl Əhməd Əl-Həsənə inanmışdım. Dəfələrlə Allahdan yuxuda Əhməd Əl-Həsənin üzünü göstərməsini istəmişdim. Amma onu nə vaxt görsəm, üzünün qabağında nurlu bir pərdə olurdu və onu görə bilmirdim. Lakin Qara Bayraqlara inandıqdan bir müddət sonra bir yuxu gördüm. Bir binada idim və Əba Sadiqdən bir mesaj aldım. O, mənə dedi: “Gəl balkona, nəhayət sənə Əhməd Əl-Həsəni göstərim.” Beləliklə, balkona çıxdım və gördüm ki, Əba Sadiq gülümsəyərək orada dayanıb. O, Əhməd Əl-Həsən tərəfə işarə etdi. İlk dəfə idi ki, onu əsl üzü ilə gördüm. Qaçıb onu qucaqladım və dedim: “Ata.” Bu, Əba Sadiqin Əhməd Əl-Həsənin qapısı olduğuna, bizim sadəcə Əba Sadiq vasitəsilə Əhməd Əl-Həsənlə görüşə biləcəyimizə, onu görə biləcəyimizə və tanıya biləcəyimizə böyük bir sübut idi.”*

23 mart 2022-ci ildə əslən Uruqvaydan olan və İngiltərədə yaşayan Veronika aşağıdakıları bildirdi: *“Əba Sadiq (minhussalam) mənim sağ tərəfimdə idi və onun ətrafında uçuşan rəqəmlər var idi. Əhməd Əl-Həsən (minhussalam) mənə deyirdi: “Bax gör, biz bütün kainatı sadəcə 10 rəqəmlə və onun 0-dan 9-a kimi olan kombinasiyaları ilə necə təsvir edə bilirik. Təsəvvür et ki, 27 hərflə açıqlananda o, necə də çox olacaq.”* Bildim ki, 27 hərflə (elmin 27 hərflə nəzərdə tutulur) açıqlayan sənə (Abdullah Haşim Əba Sadiq). O (İmam Əhməd Əl-Həsən), mənim sol tərəfimdə idi və sənə işarə edirdi. Bu yuxuda nə formalar, nə də sözlər var idi. Buna baxmayaraq mən İmamı və Əba Sadiqi (minhussalam) görür, bilir, tanıyır, onların harada olduqlarını bilir və Əba Sadiqin (minhussalam) ətrafında uçuşan rəqəmləri görürdüm. Mənə mesaj gəldi, ondan sonra oyandım. Sonra yenidən yuxuya getdim. Mənim üzüm aşkar oldu və qızıl hərflərlə *“Allah səni mübarək etsin”* yazılırdı. Yazı bitən kimi yenidən oyandım.”

Bu nümunələr, bu dində yəqini artıran, möminlər üçün təsəlli mənbəyi və bu ilahi dəvətin səsinə səs verməyə qərar verənlər üçün bir dəstək olan sadıq yuxuların müxtəlifliyini və silsiləliyini göstərən, sənədləşdirdiyimiz minlərlə yuxudan bir neçəsidir.

Bab 25

YADPLANETLİ HƏYAT VƏ YADPLANETLİLƏR

*“Buludlar kimi uçan, göyərçinlər kimi yuvalarına
uçan bunlar kimlərdir?”*

Bəşəriyyətin üzərində düşündüyü ən mühüm suallardan biri də “biz kainatda təkik?” sualıdır. 70-ci illərin əvvəllərində Erik von Danikenin “*Tanrıların Arabaları*” kitabı dünya miqyasında səs-küy yaratdı və populyar mədəniyyətdə yadplanetli həyatın bir çox təsvirinə ilham verdi.¹ Ola bilmə ki, Allah bizim planetdən başqa heç bir planetdə canlı forması yaratmamış olsun? İlahi mətnlərdə bizim həyatımızdan başqa bir həyat barədə çoxlu sübutlar var. Hizgilin təkərlərindən Zülqərneynin səyahətinə qədər, Yəhudilik, Xristianlıq və İslamda yadplanetlilərə bənzər varlıqlar və başqa aləmlərdəki sivilizasiyalar haqqında çoxlu dəlillər və rəvayətlər var.

İslamda son 1400 il ərzində açılmamış sirlərdən biri də Kəhf surəsində adı çəkilən iki xarakterin – Zülqərneyn və Xızırın kimliyi və onların inanılmaz səyahətinin mahiyyəti olub. Həm Zülqərneyn, həm də Xızır (adları) ərəb dilində bir şəxsi təsvir etmək üçün istifadə olunan sifətlərdir. Zülqərneyn “*İki Buynuzlu*”, Xızır isə “*Yaşıl Olan*” deməkdir. Bir çoxları bu iki şəxsin kimliyi ilə bağlı uzun müddət fərziyyələr irəli sürüblər. Bəziləri Zülqərneynin Makedoniyalı İsgəndər (*əleyhissalam*), bəziləri Böyük Kir (*əleyhissalam*) olduğunu, Xızırın isə Əlyəsə (*əleyhissalam*) və ya Müqəddəs Georgi (*əleyhissalam*) olduğunu iddia ediblər. Yerdən kənar həyat haqqında elm bizə öz reallığımızı daha geniş, universal şəkildə anlamağa kömək edir. Bu mövzu ilə bağlı İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) cavablar almağa çalışdım və açıqladığı şeylər çox valehedici və təməl qoyucu şeylər idi.

Zülqərneynin Səyahəti

Zülqərneyn kimdir? Səyahəti nə idi? Necə səyahət etdi? Bu niyə əhəmiyyətlidir? Zülqərneynin səfərinin həqiqəti və onun nəticələri haqqında fərziyyələr irəli sürülməyə davam edir. Halbuki bu, ancaq Allahın Höccətinin açıqlaya biləcəyi elmlərdəndir. Budur, ilk dəfə olaraq İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) onun həqiqətini ortaya qoyur.

Bir gün Atama (*minhussalam*) dedim: “*Atacan, sənə bir şey haqqında bir-iki sual verə bilərəm?*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Bəli, oğlum, buyur.*”

Mən dedim: “*Zülqərneynin səyahəti ilə bağlı. O, başqa ölçülərə yoxsa başqa planetlərə səyahət etdi? Öz zamanında o yerlərə haradan və necə getdi? Və Quranda qeyd olunan bu qövmlər hansı növ qövmlər idi?*”²

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Oğlum, bu, yer üzündə baş vermədi.*”

Mən dedim: “*Onda, başqa planetdə olub?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu qövmlər yer üzündə deyildilər.*”

Mən dedim: “*Onda bizim dünyamızla kəsişən bir aləm idi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*O, başqa bir planet idi.*”

Mən dedim: “*Onda onun səyahət etdiyi qaranlıq, kosmos idi?*”

¹ *Tanrıların Arabaları*, Erik von Daniken

² *Quran*, Surə 18 (Kəhf), Ayə 83-101

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Yerin atmosferindən çıxanda səma qaralır, çünki günəş şüaları ozon qatından keçərkən Günəşdən bizə gələn işığı əmələ gətirir. Lakin atmosferi tərk etsən, o, qaranlıq olacaq. Qaranlığın mənası budur.”

Mən dedim: “Atacan, o, onun içində necə səyahət etdi? Onun kosmik gəmisini var idi? Yaxud o, kosmosun qaranlığında necə nəfəs alırdı?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O, əldə etdiyi ilahi vasitələrlə səyahət etdi. O, müasir elmin bu dövrdə çatdığı şeyə çox bənzəyir, lakin şübhəsiz ki, o, daha yaxşı idi, çünki Allahın yaratdığı bir şey idi.”

Mən dedim: “Allahın yaratdığı bir şey? Bu nə deməkdir, atacan? Bu, bioloji kosmik gəmi idi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onu heyvan adlandırmaq olar, bəli, xüsusilə bu məqsəd üçün yaradılmış bioloji kosmik gəmi.”

Mən dedim: “Bu məxluq hələ də yer üzündə mövcuddur?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, mövcuddur.”

Mən dedim: “O nədir atacan? Haradadır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O elə bir yerdədir ki, ora indiyə qədər heç bir insan ayağı dəyməyib.”

Mən dedim: “Harada? Okeanın dibində bir yerdə?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İndi sənə təfərrüatlarını deməyəcəm, amma sənə bir neçə ipucu verəcəm. O, bugünə kimi heç bir insanın ayaq basmadığı cəngəlliklərdə yaşayır. İnsanlar onun üzərindən uçublar, lakin hələ heç kim onun dərinliklərini araşdırmayıb. Buna cəhd edənlər və bu cəngəlliklərin içinə girənlər heç vaxt geri qayıtmayıb.”

Mən dedim: “O böyük məxluqdur yoxsa kiçik?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O, təxminən bir avtomobil ölçüsündədir.”

Mən soruşdum: “Onda o, Bermud Üçbucağı kimidir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli. Bu məxluq qazlar, oksigen və karbon dioksid ilə qidalanır.”

Mən dedim: “Bitkilər və ya bakteriyalar kimi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, o, çox hərəkətsizdir və ümumiyyətlə hərəkət etməyi sevmir.”

Mən dedim: “Onda onu ayırd etmək asan deyil?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O, çox uzun müddət ərzində bir dəfə istisna olmaqla, öz yerindən tərpənmir.”

Mən dedim: “Bildiyim tamamilə kəşf edilməmiş ərazilər Amazon cəngəllikləri və Hindistanın bəzi cəngəllikləridir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O, təxminən o bölgələrdən birindədir.”

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “Zülqərneyn (*əleyhissalam*) kim idi? Onun səfəri haqqında mənə məlumat verə bilərsiniz?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O, Deyləmdən (indiki şimali İran / Azərbaycan) olan bir padşah idi və adı Əram idi. Zülqərneynin ordusundakı əsgərlərin sayı 10313 nəfər idi. Zülqərneynin səyahəti ulduzlararası səyahət idi və Zülqərneyn ilə ordusunun səfər etdiyi planetlər təxminən 2.600.000 işıq ili uzaqlıqda idi.”

Mən dedim: “Bəs onda “Günəşin batdığı yerə gəlib çatdıqda, onu qara palçıqlı bir çeşmədə batan gördü və onun yanında bir qövmə rast gəldi”³ deyən ayənin mənası nədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Batan şey, yer üzündəki insanların Günəş hesab etdiyi şeyə bənzər bir şey idi, ona görə də Quran onu Günəş adlandırdı. O, insanların rəng anlayışına görə yaşıl işıq yayan bir sütun idi. Palçıqlı çeşməyə gəldikdə isə bu, insan anlayışına görə vulkan dağına bənzər bir şey idi. Günəşin batdığı yerdə olan qövmə gəldikdə isə, bu qövmü təsvir etmək olduqca çətindir, çünki planetimizdə onlara bənzəyən heç bir məxluq yoxdur. Zülqərneynin Günəş çıxanda rastlaşdığı məxluqlara gəldikdə, onların başları piranaların başlarına bənzəyirdi və bədənləri bir-birindən fərqlənirdi.”

Mən dedim: “Və Xızır Yərəmya idi.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, oğlum. Sənə nə işlə məşğul olduğunu deyəcəyəm (Yərəmya olaraq inkarnasiya etdiyiniz zaman). Sən odunçu idin oğul, odun kəsib satar və güzəranını təmin edərdin. Cəsur bir adam idin, çox səxavətli və çox güclü idin. Yərəmya böyük fiziki gücə sahib idi, cəsur və qorxmaz idi.”

Mən dedim: “Bəs Zülqərneyn o qövmlərlə necə danışırsa bildi? Onların dilini bilirdi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, o, onların dilində səlis danışsa bilirdi, onlar da bizim dilimizdə səlis danışirdılar.”

Mən dedim: “Atacan, kimsə yenidən Zülqərneynin etdiyi kimi edəcək? Rəvayətlərdə deyildiyi kimi, sən onun getdiyi yollarda, göylərin və yerin yollarında səyahət edəcəksən?”⁴

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Həmd ələmlərin Rəbbi Allaha məxsusdur.”

Mən dedim: “Xahiş edirəm, gedəndə məni də özünlə apar, mən cavanlığımdan bəri bunun xəyalını qururam.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Subhanallah, inşaallah.”

Mən dedim: “Vallah, mən uşaqlığımdan bəri, səməyə baxar, Zülqərneyn kimi kosmosda səyahət etməyi və oradakı müxtəlif canlıların nələr olduğunu görməyi arzulamışam.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Oğlum, bu məsələdə mənə bənzəyirsən, bunu məndən irs almısan. Mən də uşaqlıqda göyə baxar, Rəbbimin nə yaratdığını görər, yuxularımda da həmişə kosmosa getdiyimi görərdim.”

³ Quran, Surə 18 (Kəhf), Ayə 86

⁴ İmam Baqir (*əleyhissalam*) buyurdu: “O, nurdan olan yeddi qübbənin içində enər və Kufədə zühur edərkən onların hansında endiyi bilinməz, bu, onun endiyi zamandır.” - *Mücmül Əhadisil İmam Mehdi, Şeyx Əli Korani, c. 5, s. 45*

Xızır Çeşmədən və Həyat Ağacından İçir

Ədn Cənnətindəki ağacın simvolizmini bundan öncə müzakirə etmişdik, lakin dünyada “Həyat Ağacı” adlı başqa bir ağac da var. Ədn Cənnəti ilə bağlı bəhs edilən ağac əslində Fatimeyi-Zəhra (*minhussalam*) olsa da, bunun səbəbi onun Ədn Cənnətində olmasına görə idi. Bu hekayədəki Həyat Ağacına gəldikdə, bu, Fatimə (*minhussalam*) deyil, çünki burada söhbət planetdəki fiziki həyatın mənbəyi olan Ağacdən və Çeşmədən gedir. Bəs Xızırın (Yərəmyanın) kəşf edib içdiyi sirli Çeşmə və Həyat Ağacı nə idi?

Bir gün Atama (*minhussalam*) dedim: *“Atacan, Həyat Ağacı və Xızırın içdiyi Çeşmə başqa planetdə idi, yoxsa yer üzündə? Gənclik Çeşməsi.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Oğlum, o, yer üzündə mövcuddur və həyat olan hər bir planetdə var.”*

Mən dedim: *“Ondan içən özü ölmək istəməyincə heç vaxt ölməz?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, ölmək istəməyincə ölməz.”*

Mən dedim: *“O, yer üzündə harada yerləşir?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Onu yaşamaq istəyən tapa bilməz, sadəcə ölmək istəyən tapa bilər.”*

Mən dedim: *“Sadəcə ölmək istəyən? Deməli, Xızır ölmək istəyirdi?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, Zülqərneyn yaşamaq istədi, amma onu tapa bilmədi, ancaq Xızır tapdı. Bir quş növü var, hər il bu çeşməyə gedir, onu izləsən, Çeşməni tapa bilərsən.”*

Mən dedim: *“Bu hansı quşdur?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“O, boz rəngli bir quşdur və hər il Çeşməyə uçar. Allah ona çeşməni tapmağa icazə verir. Bu quş adətən öz həyatına son qoymaq üçün hər hansı bir şeyin içinə doğru uçar.”*

Mən dedim: *“Bir gün bu inkarnasiyamda o Çeşməni görmək istərdim.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Ondan içmək istəyirsən?”*

Mən dedim: *“Mən sənə inandığım zaman artıq ondan içmişəm.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Allah səndən razı olsun, əzizim.”*

Mən dedim: *“Mən Muhəmməd və Ali-Muhəmmədin vəfatını da, Muhəmməd və Ali-Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) həyatını da üstün tuturam.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Təbrik edirəm səni əzizim, düz dedin, ey pak, ey sadıq, oğlum Yusif.”*

Həyat ağacı bir göldən çıxır və o gölün suyu və Ağacın özü insana əbədi həyat bəxş edir. Kim ondan içsə, əbədi olaraq cavan qalır və özü ölmək istəyəne qədər ölüm ona təsir etmir. Lakin, Allah Öz hikməti ilə bunu dünyada əbədi qalmaq istəyənlərin hamısı üçün əlçatmaz, gizli etmiş və sadəcə axirət arzusunda olanlar üçün əlçatan qərar vermişdir. Bu, Peyğəmbərlərin

və Əhlibeytin dünya barədə çoxsaylı rəvayətləri kimidir. İnsan nə vaxt onun arxasınca düşsə, insana arxa çevirər və nə vaxt dünyaya arxa çevirsən, özünü sənin qollarına atar.⁵

Yadplanetli-İnsan Hibridi (Qarışığı)

İnsanlar adətən təəccüb edirlər ki, əgər yadplanetlilər mövcuddursa, niyə görünməzlər və ya insanlarla açıq rəhbət qurmurlar? Bəzən gizlənmək üçün ən yaxşı yer göz qabağında olmaqdır. Təbiətdə, mavi Makulinea kəpənəyi kimi bəzi həşərat növləri kraliça qarışqa kimi səs çıxarmaq üçün akustik emissiyalarını dəyişdirə bilər. Kəpənək daha sonra qarışqaları idarə edir və onlara onu və sürfələrini bəsləməyi əmr edir. Demək olar ki, kəpənək qarışqaların beynində uğurla kraliça qarışqaya çevrilir. Bəs yadplanetlilər yer kürəsində bizimlə bunun eynisini və ya bənzərini edə bilsəydilər necə? Bəs onları öz formamızda görməyimizə səbəb olacaq müəyyən emissiyalar yarada bilsəydilər necə?

Mən İmam (minhussalam) dedim: “*Yer üzündə bizim formamıza düşə bilən yadplanetlilər var?*”

İmam (minhussalam) buyurdu: “*Bəli oğlum, var.*”

Mən İmam Əhməd Əl-Həsənə (minhussalam) bir kişinin gözlərinin şəklini göstərdim və ondan soruşdum: “*Bu onlardan biridir? Bizə bənzəmək üçün forma dəyişdirən məxluqlar. Bu onlardan birinin şəklidir?*”

Şəkil 1: İlan gözlü insan şəkli

İmam (minhussalam) buyurdu: “*Yox oğlum, bu insandır.*”

Mən dedim: “*Amma onun təbiəti ilan kimidir, belə gözlü insanlar dedikdə bunu nəzərdə tuturdun?*”

İmam (minhussalam) buyurdu: “*Gecələri oyaq qalmaqdan gözlərinin altı torba kimi olan hər kəs insandır.*”

Mən dedim: “*Subhanallah.*”

İmam (minhussalam) buyurdu: “*Onun xasiyyəti necədir? Nə işləyir?*”

Mən dedim: “*O, hökumət üçün işləyən Amerikalı senatordur.*”

⁵ İmam Əli (əleyhissalam) buyurdu: “Hər kim axirəti axtarsa, dünya həyatı da onu axtarar.”- Şərhi Nəhcül Bəlağə, İbn Əbil Hədid, cild 20, səh. 76

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*O, insandır. İnşallah sabah sənə bir şəkil göndərərəm ki, tanıyasan və onu nümunə olaraq istifadə edə biləsən.*”

Mən dedim: “*Atacan, bu məxluqların burada nə işi var? Nə istəyirlər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Çox şey, oğlum.*”

Mən dedim: “*Bizi idarə etmək kimi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurur: “*Onlar elm öyrənmək, cinsi yaxınlıq etmək, qorxutmaq, məhv etmək, bir çox şey üçün buradadırlar.*”

Mən dedim: “*Onda onların hamısı şərdir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Hamısı yox, bəziləri burada elm axtarır.*”

Mən dedim: “*Bəs qadınlar onlardan hamilə qalıb uşaq dünyaya gətirirlər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəzən olur.*”

Mən dedim: “*Onlar adam qaçırırlar?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Üstü açılmayan cinayətlərin və adam oğurluqlarının bir çoxu bu məxluqlar tərəfindən törədilib. Planetimizə gələn bu canlıların əksəriyyəti bizi son dərəcə aşağı intellektli hesab edir. Çox vaxt bu planetdən insanları oğurlayırlar ki, onlar üzərində eksperimentlər, müayinələr aparsınlar və oğurladıqları konkret insanları seçmələrinin səbəbləri var. İnsanları təsadüfi oğurlamırlar. Ancaq bu planetə gələn yadplanetlilərin əksəriyyəti seks üçün gəlir.*”

Mən dedim: “*Seks üçün gəlir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli və hazırda bu planetdə milyonlarla yadplanetli ilə yanaşı, çoxsaylı insan-yadplanetli hibridləri mövcuddur. Onlardan bəziləri yadplanetli mənşəli olduğunu bilir, bəziləri isə yox. İnsan-yadplanetli hibridi, yadplanetli ilə insan arasındakı cinsi əlaqə nəticəsində doğulan uşaqdır. İnsan DNT-si yadplanetli DNT-dən daha güclüdür. Buna görə də, hibridlərin əksəriyyəti normal insan kimi doğulur, lakin bəzi hallarda hibridləşmədən bir neçə nəsil keçdikdən, hibridin övladları və nəvələri olduqdan sonra, yadplanetli DNT-si müəyyən mərhələdə özünü göstərməyə başlayır. Bu, insan-yadplanetli nəsildən doğulan uşağın müasir elmin xəstəlik adlandırdığı şey ilə doğulmasına səbəb olur, amma əslində bu, həmin uşaqda sadəcə yadplanetli DNT-nin aşkar olmasıdır.*”

Mən dedim: “*Hansı xəstəliklər kimi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Məsələn, müasir tibbin “Harlequin Ichthyosis” adlandırdığı hal ilə doğulan uşaqlar əslində bir yadplanetli nəslindəndir. Bu nəsildən olan yadplanetli növləri “Asor” adlanır. Asor, insan formasına düşmə qabiliyyətinə sahib olan yadplanetli növüdür. Onlar hazırda planetimizdə mövcuddurlar və xeyli müddətdir ki, buradadırlar. Təbii görünüşlərinə görə onların dərisi pulcuqlu, gözləri bozdur və yetkin Asor, Harlequin Ichthyosis olan yetkinlərə çox bənzəyir.*”

Şəkil 2: Asor

Mən dedim: “Onlar (yer üzündə yaşayan müxtəlif növlər) kosmosdandırlar, atacan? Yoxsa paralel ölçüdəndirlər? Onlar haradandır?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bəli oğlum, kosmosdan və bizim dünyamızla kəsişən başqa aləmlərdən.”

Mən dedim: “Allahu Əkbər! Mən əmin idim ki, belədir. Uşaqlığımdan içimdə bir hiss var idi.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bu, sadəcə bir hiss deyil, həm də fərasətdir, Ali-Mühəmmədin səndəki fərasəti, oğlum.”

Onlar Buradadır

İmam (minhussalam) mənə iyirmi yaşlarının ortalarında çox iri, badamı gözləri olan bir qadın şəkli göstərdi. Real təsvirə yaxın görüntüsü budur (Şəkil 3).

Şəkil 3: Böyük badamı gözlərin təsviri

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onu görürsən?”

Mən dedim: “Gözləri həqiqətən qəribədir, o yadplanetlidir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, oğlum, o, başqa planetdəndir, lakin anası insandır.”

Mən dedim: “Atacan, onlar belə görünürlər, yoxsa insan formasına girirlər? Təbii olaraq bizə bənzəyirlər, yoxsa formalarını dəyişirlər?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəziləri təbii olaraq bizə bənzəyir, digərləri isə yox, lakin forma dəyişmək qabiliyyətinə malikdirlər.”

Mən dedim: “Subhanallah.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onun gözlərini gördün?”

Mən dedim: “Bəli, iridir, qərribə görünür və qərribə rəngi var.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Sənə bundan daha qərribəsini deyim? O, qadın deyil.”

Mən dedim: “Vay! Buralı olmadığını bilir, yoxsa özünü insan hesab edir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Xüsusilə bu, insan olmadığını bilir.”

Mən dedim: “Hal-hazırda bu planetə onlar nəzarət edirlər?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Xeyr.”

Mən dedim: “Sayları azdır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, çox deyillər, əgər onları bu planetdəki insanlarla müqayisə etsən, çox deyillər.”

Mən dedim: “Onda (bu planetdə) onlar yüz minlərlə və ya milyonlardır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, oğlum.”

Mən dedim: “Onlardan mömin olanlar var?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Hazırda (bu dində) cinlərdən və bəzi yadplanetlilərdən mömin olanlar var.”

Öncə İnsanlar Zəfər Versin

Mən dedim: “Mən rəvayətlərdə oxumuşdum ki, Cəbəlqa və Cəbirsadan Qaimə zəfər verəcək insanlar var, Cəbəlqa və Cəbirsadan olan insanlar kimlərdir? Ali-Muhəmmədin (onlara salam olsun) hədislərində qeyd olunublar. Onlar yadplanetlilərdir?”⁶

---

⁶ Əmirəlmöminin İmam Əli (*əleyhissalam*) buyurdu: “Məğribin arxasında Allahın Cəbəlqa adlı bir şəhəri var. Orada yetmiş min ümmət var ki, heç biri bu ümmət kimi deyil. Onlar bir göz qırpmı da olsa Allaha asi olmaz, birinciyə və ikinciyə qarğışdan, onlardan bezarlıqlarını və Peyğəmbər Əhli-Beytinin (*ona və ailəsinə salam olsun*) vilayətini iqrar etməkdən başqa heç bir əməl və söz bilməzlər.” Başqa bir rəvayətdə: “...Onlar heç vaxt Allaha asi olmamışlar, onlar İblisi tanımır və İblisin yaradılışından da xəbərləri yoxdur, biz hər zaman onlarla görüşürük. Onlar bizdən ehtiyac duyduqları məsələlər barədə soruşur və bizdən onlara dua etməyimizi istəyirlər, biz də onları öyrədirik. Bizdən Qaimimizin nə zaman zühur edəcəyi barədə soruşurlar.” - *Bəsairud-Dərəcat, Muhəmməd Səffar, səh. 510-511*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Qoy əvvəlcə insanlar zəfər versin, sonra da onlar zəfər versinlər.*”

Mən dedim: “*Yəcuc və Məcuc da yadplanetlilərdir, elə deyilmi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, oğlum.*”

Mən dedim: “*Atacan, illər əvvəl həyatımın ən dəhşətli yuxusunu görmüşdüm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Danış, oğlum.*”

Mən dedim: “*Yuxudan oyandım, çox tərləmişdim və titrəyirdim. Bütün varlığım dəhşətə gəlmişdi. Gördüm ki, bir neçə adamla dayanmışam, qarşımdakı tarlaya baxıram və birdən uzaqdan Divlər qaça-qaça mənə tərəf gəlirlər və bildim ki, onlar Yəcuc və Məcuc tayfalarıdır. Əllərindəki çubuqları sağa-sola yelləyərək insanları vurub öldürürdülər. Bir anda oyandım və həmin mənzərə bugünə kimi hələ də gözüümün qabağından getmir. Elə real idi ki, bunu heç izah da edə bilmirəm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu, sənin Xızır olduğun və Zülqərneynlə kosmosda səyahət etdiyən zamandan bir xatirədir.*”

Mən dedim: “*İnsanlar aramızda yaşayan yadplanetlilərdən agah olacaqlar yoxsa onlar gizli qalacaq?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*İnsanlar məsələni həzm edə bildikdə agah olacaqlar.*”

Mən dedim: “*Hazırda bu mövzuda danışan bəzi alimlər var, NASA-nın keçmiş əməkdaşları və internetdə videoları olan digərləri. Amma insanların çoxunun onların sözlərinə inandığını düşünürəm. Atacan, öz Yəcuc və Məcuc kitabında, bizə hansı planetlərdə həyat olduğunu necə tanıyacağımızı deyəcəksən? Kitabda bu planetlərə səyahət etməyin bir üsulu olacaqmı?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Biz bu məsələni izah etdikdə insanlar biləcəklər ki, bu məsələ onların ovucunun içində idi, lakin onlar bundan xəbərsiz idilər.*”

Mən soruşdum: “*Səyahət üsulu fiziki yoxsa astral?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Fiziki, oğlum.*”

Hər Aləmdə Bir Əhməd

Kainat çoxsaylı varlıq müstəvilərindən ibarətdir və hər şey bir-birinə bağlıdır. Bizim ruhumuz da çoxölçülüdür və İmam (*minhussalam*) bunun necə olduğunu izah edir.

Mən dedim: “*Atacan, sən başqa planetlərdəki məxluqlara da Höccətsən?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu mən?*”

Mən dedim: “*Bəli.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Xeyr, onlara Höccət olan başqa bir Əhməd var.*”

Mən dedim: “*Demək istəyirsən ki, onların aləmlərində sənə başqa bədənərin var?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, oğlum.*”

Mən dedim: “*Sən orada da Əhmədsən və onlara onların surətində görünürsən?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əhsən.”

Mən dedim: “Səndən sonrakı Mehdilərdə də belədir? Orada mənim də bədənlərim var?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, bütün peyğəmbərlərdə də (belədir).”

Mən dedim: “Onda, 313 hazırda bütün aləmlərdədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, bütün peyğəmbərlər də.”

Mən dedim: “Onda bu, sadəcə dünyada olan yox, Kosmik bir İnqilabdır?”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “Həmd Aləmlərin Rəbbi olan Allaha məxsusdur.”

Mən dedim: “Başqa aləmlərdəki özümüzlə rəbitə qura bilərik?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Xeyr, bu mümkün deyil və əgər belə olduğunu fərz etsək, insanın hər iki versiyası parçalanıb yox olacaq.”

Mən dedim: “Maddə və Anti-Maddə kimi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, əhsən.”

Dərinquyu

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənə Türkiyənin Dərinquyu bölgəsində mövcud olan qədim bir yeraltı şəhər haqqında danışdı.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Oğlum bilirsən, demək olar ki, bütün yer kürəsinin altında buna bənzər şəhərlər və tunellər var.”

Mən dedim: “Bunlar kimə aiddir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onlarda yadplanetli bir irq yaşayır, bu şəhərlərin sadəcə kiçik bir hissəsi Türkiyədə aşkar edilib (Dərinquyudakı şəhər nəzərdə tutulur). Bu hissə aşkar edildikdə, yadplanetlilər şəhərin başqa yerlərinə getdilər və aşkar edilən bu hissə qaldı.”

Mən dedim: “Subhanallah.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu yadplanetlilər Məsih İsa ibn Məryəmə (əleyhissalam) iman edənlərdən, onun ənsarlarından və bugün onun bu rəcətinə telepatiya yolu ilə onunla əlaqə saxlayırlar.”

Arxeoloqlar bu varlıqların ibadət etdiyi və dini ayinlər keçirdiyi yeraltı “kilsələr” aşkar ediblər. Bu, bəzilərini onların, təqiblərdən qaçan xristian icmaları olduğuna inanmağa vadar etdi. Lakin bu, belə deyildi.

Şəkil 4: Yeraltı bir şəhərin təsviri

Şəkil 5: Yeraltı kilsə

Bozlar kimdir?

Populyar mədəniyyətdə yadplanetlilərin ən məşhur təsvirlərindən biri də Bozlardır (Şəkil 6). Boz Yadplanetlinin hekayələri və şəkilləri 1947-ci ildə məşhur Rosvel UFO hadisəsindən və yadplanetlilər tərəfindən qaçırılmalarla bağlı digər hal şahidliklərindən sonra yayılmağa başladı. Mən bu mövzunu atam İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə müzakirə etdim.

Şəkil 6: Boz Yadplanetli Təsviri

Mən dedim: “*Atacan, mənə Bozlardan danışa bilərsən?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli oğlum, onların adını (bilmək) istəyirsən?*”

Mən dedim: “*Bəli və hansı planetdən gəldiklərini.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Planetin adı **Foradır**. Onlara **Rafdek** deyilir.*”

Mən dedim: “*Allahu Əkbər! Onlar xeyirdir yoxsa şər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Onların təbiəti insanlara çox bənzəyir.*”

Mən dedim: “*Gecə səmasında onların planetinin istiqaməti hansı ulduza tərəfdir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu, belə hesablanmır, onlar bizdən minlərlə işıq ili uzaqdadırlar.*”

Mən dedim: “*Bəs hansı üsulla hesablanır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Misirdə günorta vaxtı Günəş öz yerində duranda, sən də Günəş arxanda olan halda dayansan, bu onların istiqaməti olar.*”

Yer Üzündə Həyatın Mənşəyi

Bəşəriyyət həyatın mənşəyi haqqında təfəkkür etmiş, bu barədə dində və elmdə cavablar axtarmışlar. Hər iki sahə həyatın mənşəyini izah etməyə çalışıb. Böyük Partlayış kimi nəzəriyyələrdən Təkamül nəzəriyyəsinə qədər bir çoxları üçün elm teistik arqumentlərə qənaətbəxş bir izah vermişdir. Ötən əsrdə Çarlz Darvinlə başlayan Təkamül Nəzəriyyəsi geniş yayılmış inanc halına gəldi. Dövrümüzdə ateistlər bunu açıq-aşkar təbliğ edir və Riçard Dokinz kimi antiteist alimlər bu ideyanı “*Tanrı İlluziyası*” kimi kitablar vasitəsilə populyarlaşdırdılar. Ümumilikdə, təbliğat effektiv oldu.

Çarlz Darvin bütün dünyanı gəzib-dolaşdı, yerli bitki və heyvanları kataloqlaşdırdı. Qalapaqos adalarına etdiyi səfərlərin birində o, hər biri bir az fərqli dimdiyə sahib olan ispinoz növlərini gördü. İllər sonra o, bu növlərin hamısının ortaq əcdadı olması fikrini ortaya atacaqdı. Bu fərqlər zamanla yeni şəraitə uyğunlaşma ilə bağlı olmalıdır və nəticədə onlar mühitə görə bir qədər təkamül keçiriblər deyə düşündü. Beləliklə, növlər və uyğunlaşmalardakı oxşarlıqlar Təkamül Nəzəriyyəsi üçün əsas oldu.

Darvin oxşarlıq vasitəsilə bu nəticəyə gəldi ki, oxşar görünən canlılar yeni şəraitə uyğunlaşan orta qəndə sahib olmalıdır. Uzun bir müddət ərzində baş verən fərqliliklər və dəyişikliklər yeni bir növün yaranmasına səbəb olacaq qədər çox olacaqdı. Beləliklə, dəyişikliklərin səbəbi bir növün sağ qalmasına, digərlərinin isə nəslinin kəsilməsinə imkan verən amil olacaqdı. O, bu qanunu *ən güclü olanın sağ qalması* adlandırdı. Buna görə də Darvinə görə, təkamül uyğunlaşmaq və sağ qalmaq üçün zəruri idi. Təbii seçmə yolu ilə təbiətin ən güclüləri sağ qaldılar, onlar oxşar xüsusiyyətlərə sahib idilər. Nəhayət, onların orta xüsusiyyətləri orta qəndə və nəşəyə işarə edirdi.

Bir gün bir nəfər İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdu: “*Təkamül Nəzəriyyəsi doğrudur?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Təkamül Nəzəriyyəsi ən səfeh nəzəriyələrdən biridir. Darvinə Təkamül Nəzəriyyəsinə öyrədən İblisdir.*”

Həmin şəxs dedi: “*Həyatın nəşəyi barədə kiçik bir məlumat verə bilərsiniz? İnsanlarla digər növlər arasında çox oxşarlıqlar var.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Məsələn, insan kimə bənzəyir?*”

Həmin şəxs dedi: “*Məsələn, insanlar və meymunlar, bədənimizdə digər növlərə bənzəyən başqa orqanlar və ya hissələr də var.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəzi suda yaşayan canlılar ilə bəzi məməlilər arasında da oxşarlıq var, həmçinin məməlilərə bənzəyən bitkilər də var. Bundan əlavə külək, yağış kimi təbiət hadisələri nəticəsində forma almış, insanlara, heyvanlara və bitkilərə bənzəyən daşlar da var. Onda, bu daşların indi bioloji olaraq insanlarla əlaqəsi var? Əlbəttə ki, yox. Cavab xeyrdir, meymunlarla insanlar arasında heç bir əlaqə yoxdur.*”

Həmin şəxs dedi: “*Bəs həyatın nəşəyi necə?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*O, Adəmlə (əleyhissalam) başlamışdır. O, yaradılmış ilk insandır.*”

Biz bura insan və ya heyvan anatomiyasına bənzəyən cansız varlıqların bəzi görüntülərini əlavə etmişik. Əgər Təkamül Nəzəriyyəsi növlər arasında oxşarlığın bioloji əlaqə olduğunu iddia edirsə, onda bu bitki və daşların da bizimlə bioloji əlaqəsi olmalıdır. İmam (*minhussalam*) bu dəlildə izah edir ki, oxşarlıq Təkamül Nəzəriyyəsinin əsas müddəalarını isbat etmək üçün yetərli şərt deyil. Həmçinin, bu nəzəriyyə dünyadakı həyat üçün dünyadankənar mənbəni belə nəzərə almır. Beləliklə, İmam (*minhussalam*) Təkamül Nəzəriyyəsidəki istənilən həqiqəti qəti şəkildə rədd edir.

Şəkil 7: Təbiətdəki cansız və insan bənzərlikləri

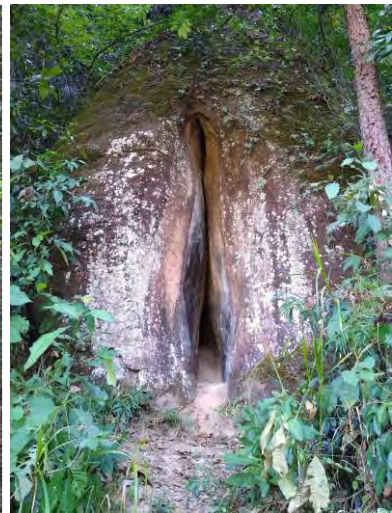

Yer Üzündə və Ondan Kənarında Ağıllı Həyat Dərəcələri

Ağıllı həyatın mövcud olması ilə bağlı dəlil kainatı ehtiva edir. Aşağıdakı dialoqda İmam (*minhussalam*) kainatdakı ağıllı həyatın mənşəyini, eləcə də dünyada həyatın necə və kim tərəfindən yaradıldığını izah edir.

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Bizdən əvvəl yer üzündə ağıllı növlər olub?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*İnsanlardan əvvəl dünyanı işğal edən 998 müxtəlif növ ağıllı məxluq mövcud idi, biz bu planetdə 999-cu yaradılışq.*”

Mən dedim: “*Onlar hamısı mənşə etibarilə dünyadan idi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bizdən əvvəl yaşamış və başqa planetdən dünyaya gələn məxluqlar var idi. Bu məxluqlar bu planetdə həyatın yaranması üçün zəruri maddələri dünyaya gətiriblər.*”

Mən dedim: *“Subhanallah.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Adəmin (əleyhissalam) zamanında, ətrafda başqa (ağıllı) məxluqlar da var idi, lakin onların nəslə tükənməyə başlamışdı.”*

Mən dedim: *“Günəş sistemimizdəki başqa planetlərdə həyat var?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, var.”*

Mən dedim: *“Hansılarda?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Oğlum, Süd Yolunun (Qalaktikanın) sərhədlərini bildiklərini deyən NASA və digərlərinin sözlərinə aldanma.”*

Mən dedim: *“Günəş sistemimizin bütün planetlərində, Marsda, Venerada və s. həyat var?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Yox oğul, elə yox. Kainatda suyun olduğu hər yerdə həyat var. Bu qanunu yadında saxla.”*

Mən dedim: *“Buz halında olmuş olsalar belə?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Buz halında olmuş olsalar belə.”*

Mən dedim: *“Ağıllı həyat, yoxsa mikroblar kimi sadə canlılar?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Hər cür həyat, istər böyük olsun, istərsə də kiçik, istər ağıllı olsun, istər olmasın, fərqi yoxdur.”*

Mən dedim: *“Günəş sistemindəki hansı planetdə ağıllı həyat var, əgər bizdən başqası varsa?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Məlum planetlərin arasından nəzərdə tutursan?”*

Mən dedim: *“Bəli, doqquzundan.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bax gör hansında su varsa, orada həyat olduğunu görərsən.”*

Mən dedim: *“Mən ağıllı varlıqları nəzərdə tuturam.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Heç birində yoxdur.”*

Mən dedim: *“Atacan, səndən əvvəllər Saturn haqqında soruşmuşdum, bilirsən ki, bu planetə uzun müddət əvvəl sitayiş edilib.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli.”*

Mən dedim: *“Və bilirsən ki, Saturnda da heksoqram (altıbucaqlı) var və o, Kəbənin rəmzidir.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli.”*

Mən dedim: *“Və Saturn Zaman Tanrısı hesab olunurdu.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, Saturn milyon illər əvvəl öz əhalisi tərəfindən tərk edildi. Orada bir dəfə də olsun Allahın Xəlifəsinə müxalif olmayan böyük bir millət var idi. Hətta bir göz qırpmı qədər belə (müxalif olmamışdılar). Onlar böyük bir elm əldə etdilər və sonra içində Allahın düşmənləri olan başqa bir planet tərəfindən işğal edildilər.”*

Mən dedim: *“Subhanallah.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Amma bu, hərbi hücum yox, fikir hücumü idi və onlar oranı korladılar. Nuh (əleyhissalam) orada Allahın Xəlifəsi idi. Oradakı əhalinin çoxu beləcə həlak oldu və Nuh (əleyhissalam) qalanlarını əbədi yaşamaları üçün başqa planetə apardı.*”

Mən dedim: “*O, Yer kürəsi idi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Xeyr, o, **Səbuh** adlı Allahın Cənnətlərindən bir Cənnət idi.*”

Mən dedim: “*Bəs onda burada Saturna sitayiş necə yarandı?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sənə dediyim kimi, onlar böyük bir elm dərəcəsinə çatdılar və Saturn əhli Allahın əmri ilə yer üzündə Allahın dinini yaymağa və yer üzündə olan Allahın Xəlifələrinə zəfər verməyə çalışırdılar. O dövrdə Yer əhli Saturndan gələnlərdən möcüzələr gördülər. Beləliklə, onları tanrılar hesab edib, onlara ibadət etdilər.*”

Mən dedim: “*Bəs onlar milyon illər əvvəl planeti tərk etmədilər? Milyon illər əvvəl burada insanlar var idi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*İnsan olmayan başqa məxluqlar var idi.*”

Mən dedim: “*Meymuna bənzəyənlər? Nəsnaslar?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Onların adı Heytandır.*”

Mən dedim: “*Bugün sümüklərini tapdığımız və alimlərin bizim onlardan təkamül etdiyimizi iddia etdikləri bunlardır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəziləri, hamısı yox.*”

Mən dedim: “*Yəni o məxluqlar Adəmin (əleyhissalam) zamanında mövcud olub və insanlarla rabitə quraraq onlara Saturna sitayiş etməyi öyrədirdilər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, Yer kürəsində onlardan qalma çoxlu arxeoloji sübutlar var idi ki, hamısı Saturna sitayiş etməyə işarə edirdi.*”

Mən dedim: “*Deyilənə görə, barmaqlara üzük taxmaq, rəsmlərdə mələklərin başlarına (murdan) halqalar qoymaq və s. kimi bütün ayinlər Saturna ibadətdən qaynaqlanır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli.*”

Mən dedim: “*Bəs qara kub Saturnun simvoludur?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli.*”

Mən dedim: “*Onda Kəbə əslində Saturna ibadət etmək üçün tikilib?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*İnsanların bildiyi Kəbə həqiqi Kəbə deyil.*”

Şəkil 8: Saturn heksoqramı (altıbucaqlısı)

Heytanlar

Elmə görə, müasir insanlar (Homo Sapiens) Homo Habilis və ya Homo Erektus kimi tanınan daha əvvəlki bir formadan təkamül etmişdir. Elm adamları onların fosillərini Afrikada kəşf etdilər və onların bədən nisbəti, ölçüləri və əlləri kimi müasir insanlara oxşar xüsusiyyətlərini müəyyən etdilər. Onlar inanır ki, bu xüsusiyyətlər ağaclarda yaşamaqdan yerdə yaşamağa uyğunlaşmanın nəticəsidir. Lakin bu ehtimallar səhvdir. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) *Heytan* həqiqətini açıqlayaraq bu əfsanəni ifşa edir. Heytanlar bu planetdə yaşamış və bugünə qədər də yaşayan növlərdir.

Mən dedim: “*Yerlilərin Biqfut və ya Yeti adlandırdıqları, Heytana oxşayan məxluq...*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Onlar Heytan nəslindəndirlər.*”

Mən dedim: “*Subhanallah.*”

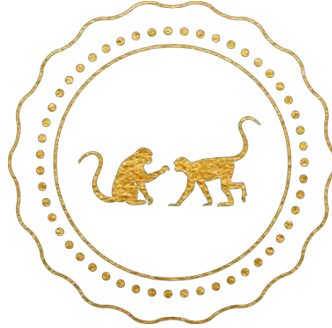
İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sənə bundan əvvəl də demişdim, onların çoxu bugün də sağdır.*”

Şəkil 9: Heytan

Bab 26

MƏSX VƏ HEYVANLAR ALƏMİNİN ECAZKARLIQLARI

“Özlərinə qoyulan qadağanı pozduqları zaman Biz onlara: "Mənfur meymunlar olun!" – dedik”

Məsx İslamda məlum olan, Quranda və Muhəmməd Peyğəmbərin və Əhlibeytinin (*salam onlardandır*) hədislərində keçən bir məfhumdur. Məsx bəşər övladının insandan heyvana çevrilməsidir. Quranda belə buyrulur: *“Özlərinə qoyulan qadağanı pozduqları zaman Biz onlara: “Mənfur meymunlar olun!”– dedik.”*¹ Əksər Müsəlmanlar bunun ani olaraq baş verən birbaşa çevrilmə olduğunu düşünür, yəni Allahın lənətinə uğradığı üçün insan formasını dəyişərək heyvana çevrilir. Lakin bəzi Şiə təriqətləri bunun, insan ruhunun ölümdən sonra insan bədənindən heyvan bədəninə köçməsi olduğuna inanır. Xülasə, heyvan olaraq reinkarnasiya etmək. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu ki, Məsx ölümdən sonra baş verir.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: *“Bütün heyvanlar məsxdir?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xeyr oğlum.”*

Qurban Kəsilən Bütün Heyvanlar Məsxdir

Bir gün bacımız Ailia Hallal, atasının həmişə soruşduğu bir sualla mənim yanıma gəldi. Atası, Sistaninin Pakistandakı nümayəndəsi idi. O, bir ümidlə bəlkə atası iman gətirər deyə məndən bu sualı İmam Əhməd Əl-Həsənə çatdırmağımı istədi.

Mən İmam (*minhussalam*) dedim: *“Sistaninin Pakistandakı nümayəndəsi olan bir Şiə həkim var. Deyir ki, onu uzun müddətdir maraqlandıran bir sualı var və indiyə kimi heç kim ona adekvat bir cavab verə bilməyib. Sual budur ki, Allahın bizdən Onun yolunda heyvan kəsib qurban etməyimizə nə ehtiyacı var?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bu suala cavab verəcəyəm. Səbəb odur ki, çünki bu heyvanlar keçmişdə insan olublar. Onlar Allaha kafir oldular, Allah da onları qoyun, inək, dana və bu kimi başqa heyvanlara çevirərək Məsxə çevirdi. Və onların Allah yolunda qurban olaraq kəsilməsi Əzəmətli İntiqamçının adı ilə onlardan alınan intiqamdır, digər tərəfdən isə bu onlara qarşı böyük rəhmətdir. Kəsilmə, Rəhman və Rəhim olan Allahın adı ilə onların günahlarının yuyulmasıdır. Və mömin bu əməl ilə (onları kəsməklə) Allaha daha da yaxınlaşır. Və bir çox hallarda kəsilmə prosesi zamanı heyvanın təsliyyəti halında olduğunu görürsən, xüsusən də qoyunun, bıçağı boğazına qoyanda təslim olur, çünki hesab vaxtının gəlib çatdığını anlayır, bütün həmdlər Aləmlərin Rəbbi olan Allaha məxsusdur.”*

Mən dedim: *“Məsx olan heyvanı Məxs olmayandan necə ayırd edək?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Cinsi əlaqədə olma şəkli ilə. İnsanlar kimi cinsi əlaqəyə girən bütün heyvanlar Məsxdir.”*

Mən soruşdum: *“Məsx öz əvvəlki inkarnasiyalarını və insan olduğu həyatlarını xatırlayır?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“İnsan Məsx olaraq, məsələn qoyun və ya pişik olaraq inkarnasiya edəndə, yəni insan heyvan olaraq inkarnasiya edəndə, yaddaşından heç nə silinmir. Bu onun üçün bir əzab olsun deyə o, xatırlayır. Xatırlamasaydı, bu, əzab olmazdı.”*

¹ Quran Surə 7 (Əraf) Ayə 166

Əzab budur. Bundan daha ağır bir əzab var? Bu çox əzabvericidir (insan olduğun həyatını bilib xatırladığın halda bir heyvan kimi yaşamaq)."

Mömin Məsxə Girə Bilər?

Bir gün bu dövətin əvvəllərində Misirdəki evimə bəzi qonaqlar gəldi. Onlar məni ziyarət etmək üçün İraqdan Misirə gəlmişdilər və onlar bu dövətə ilk inananlardan idilər. İmam (*minhussalam*) onların Adəm (*əleyhissalam*), Həmzə (*əleyhissalam*), Cəfər (*əleyhissalam*) və Əmmarın (*əleyhissalam*) reinkarnasiyaları olduqlarını mənə demişdi. Onlarla görüşmək və sadə binamızda onları qonaq etmək üçün çox həyəcanlı idim. Onları layiqincə qarşılamaq istəyirdim, lakin onlar gəlib çatana yaxın narahat oldum, çünki həmin vaxt çox pulum yox idi. Amma onlar gəlməzdən əvvəl dana almaq üçün yetərli məbləğ yığa bildim və onlar gəlib çatdıqda onları qəssab dükanına apardım və Həmzə (*əleyhissalam*) dananı kəsməklə məni şərəfləndirdi. Hər bir halda, o, Əbdül Müttəlibin (*əleyhissalam*) dövründə mənim qardaşım idi.

İmam (*minhussalam*) mənə dedi: *"Bilirsən o kim idi?"*

Mən dedim: *"Dana?"*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *"Bəli."*

Mən dedim: *"Xeyr, xahiş edirəm de mənə, ruhum sənə fəda olsun."*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *"O, Həmzə ibn Əbdül Müttəlibi öldürmüş, Hindin küləsi Vəhşidir. Bu, onun heyvan olaraq gəldiyi son inkarnasiyası idi, növbəti dəfə o, insan olaraq qayıdacaq."*

Mən dedim: *"O, Peyğəmbərin (ona və ailəsinə salam olsun) zamanından bəri elə heyvan olaraq inkarnasiya edirdi?"*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *"Bəli. O, hər birində Həmzəyə etdiyindən dolayı kəsildiyi min inkarnasiyadan keçdi."*

Mən dedim: *"O, İslamı qəbul etməmişdi ki?"*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *"İslamı qəbul etsə də, Həmzəni öldürdüyü və Rəsulullahı (ona və ailəsinə salam olsun) incitdiyi üçün bu həyatda bədəl ödəməli idi. İslamı qəbul etmək onu cəhənnəm atəşindən qurtardı, amma Karmadan qurtarmadı."*

Mən dedim: *"Məsx yemək yaxşı şeydir, atacan?"*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *"Çalış hər zaman qırmızı ətdən uzaq durasan, çünki, bu yaxşı bir şey deyil."*

Mən dedim: *"Yəni ən yaxşısı onu heç yeməməkdir?"*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *"Oğlum, ən yaxşısı tərəvəzdir."*

Mən dedim: *"Atacan, dünyada olan bütün heyvanlar (donuzdan başqa) bir faydaya sahibdir?"*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *"Əlbəttə, oğlum."*

Mən dedim: *"Yəni dişlərindən dərisinə və hər şeyinə qədər?"*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, hər birinin bir faydası var.”

Mən dedim: “Yəni məsələn, məndə olan pələng necə, onun dərisi, dişləri və ya başı, yaxud da meymunlar?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onlar mumiyanmışdır, ona görə də işə yaramır.”

Buqələmunlar

Mən dedim: “Yaxşı, bəs mənim bu buqələmunum? O diridir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu, oraq hüceyrəli anemiyada işə yarayır.”

Mən dedim: “Necə işə yarayır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Xəstə çılpaq halda uzansın və qoy buqələmun onun bədəninin üzərində gəzsün. O, sağalacaq.”

Pələnglər

Mən dedim: “Subhanallah. Bəs pələnglər necə, əgər mumiyanmamış olanlar?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Epilepsiya xəstəsi onun qaraciyərini və ürəyini yesə, sağalacaq. Bu, travma və ya psixoloji hal nəticəsində epilepsiya xəstəliyinə tutulanlar üçündür. Bu, tutmaların tezliyini azaldacaq.”

Cənnət Quşları

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “Bəs epilepsiya ilə doğulan xəstə necə?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bunun da çarəsi var, nə qədər ki, xəstə əqli cəhətdən qüsurlu və ya əlil deyilsə.”

Mən dedim: “Bunun çarəsi nədir, atacan?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Cənnət quşları.”

Mən dedim: “Mən bu rəqs edən quşları tanıyıram.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əgər xəstə qadıncırsa, quşun anusunu onun vaginasının üstünə qoyursan, əgər xəstə kişidirsə, quşun anusunu xəstənin anusunun üstünə qoyursan.”

Mən dedim: “O, sadəcə olaraq bu şəkildə bir dəqiqəliyində qoyulur yoxsa necə?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “O, 3-5 dəqiqə aralığında qoyulur və bu proses onlar sağalana qədər hər gün təkrarlanır. Xəstənin sağalması üçün bunun müddəti vəziyyətə görə dəyişir və bu, həmçinin xəstənin vəziyyətinin nə qədər ağır olmasında asılıdır.”

Balıqlar

Mən dedim: *“Atacan, qardaşlardan biri kişilərdə aşağı cinsi həvəsin çarəsi barədə soruşur.”*

O (*minhussalam*) buyurdu: *“Oğlum, erkək balıq al, amma dişi yox, erkək balıq olduğundan əmin ol, onu sadəcə duz ilə bişir, balığa başqa heç nə əlavə etmə və onu bu problemdən əziyyət çəkən şəxsə yedizdir.”*

Bir dəfə də Əbdül Səttar Kazımi göldən bir neçə kiçik balıq tutdu və İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bunu görüb dedi: *“Tutduğun balıq qida olaraq istifadə oluna bilməyəcək qədər kiçikdirsə, onu qaytarıb gölə atmalısən.”*

İlanlar

Bir gün İmama (*minhussalam*) dedim: *“Burada bəziləri məndən keçəlliyin müalicəsini soruşur.”*

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *“Təbii keçəllik, məlum olduğu kimi saç folikulları öləndə baş verir. Çarə ilanın yağı və ya piyidir. Lakin bu hamıda müsbət nəticə verməyəcək, erkən vaxtlar bu müalicəyə başlayanın saçlarını qaytarma şansı daha çoxdur. Lakin saçlarını illər əvvəl itirmiş şəxs bu müalicədən bir fayda görməyəcək. İlan xüsusi qaydada bişiriləndə, ondan yağ və ya piy xaric olacaq. Saç üçün həddən artıq faydalı olan da məhz budur. Başqa bir üsul da var, bir ilan götürürsən və kəsib qarnını yarırsan, sonra qarnının içinə buğda və arpa əkirsən, sonra da onlar yetişənə qədər gözləyirsən. Yetişəndən sonra buğda və arpanı blenderdə üyüdüüb şirə halına gətir, sonra qoy tamamilə qurusun. Daha sonra üç gündən bir başını bir neçə dəfə onunla ovuşdurursan, yeni saç bitəcək və folikullar diriləcək. Amma bu maddəni sürtməzdən öncə, başını yaxşı-yaxşı yu ki, maddə məsamələrdən keçə bilsin.”*

Mən soruşdum: *“İstənilən ilan işə yararır?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli.”*

Mən dedim: *“İlan əvvəlcə öldürülür yoxsa diri-diri qarnı yarılr?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Əvvəlcə qarnı yarılr, sonra öldürülür, amma başını kəsməyin. Qoyun başı qalsın, çünki başı əzilməsə ölməyəcək. Onu ağızından qarnına qədər bıçaqla yarıb açə bilərsiniz, sonra buğda və arpanı yerləşdirin, bir müddət sonra da hava şəraitinə görə onu sulaya bilərsiniz. Və onu yetişməsi üçün uyğun mühitdə saxlayın.”*

Biz İmamın (*minhussalam*) dediyi kimi etdik və bir həftədən sonra nəticəni İmama (*minhussalam*) göstərdik. Mən dedim: *“Buğda və arpa toxumlarının bəzisi ilanın içindən cücərib çıxdı, bəzisi də qarnından qıraqda torpağa düşdü və ilanının vücudundan kənarə cücərdi. İlanın içində cücərən toxumlar tünd yaşıldır, kənarə cücərənlər isə açıq yaşıldır.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Qoy bir həftə də qalsın və ilanının içindən yetişən tünd olanları götür.”*

Bir həftə keçəndən sonra İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, indi onu yerindən götür, kökü ilə birlikdə çıxart, artıq o, ilandan lazımınca qidalanıb və artıq tibbi dəyəri yüksəkdir.”*

İndi onu blenderdən keçirə bilər və ya qurulayaraq toz halına gətirib biraz ilan yağı ilə qarışdırıla bilər. Həmçinin ilanın nəşini gətirib qurula, sonra da üyüdüüb qarışıma əlavə edə bilərsiniz, amma ondan çox üfunətli iy gələcək.”

Şəkil 1: Toxumların cücərəndən sonrakı real şəkli

İlandan cücərən tünd yaşıl bitkilərlə ilandan kənarında cücərən açıq yaşıl bitkilər arasında fərq

Yarasalar

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) yarasaların faydaları haqqında buyurdu: “Həmçinin, istəsən bir yarasa tut və qoy günəşin altında qurusun, sonra onu üyüt və ilan qarışımı ilə birgə lazım olan yerə sürt. Bu, saçını uzadacaq, ona parlaqlıq verəcək və gözəl edəcək. O, xına ilə istifadə edildikdə, saçına əlavə xüsusi gözəllik verir, sadəcə yüksək keyfiyyətli xınanı yarasa qarışımı ilə qarışdır. Yarasa və xına qadınların saçını uzadır və gözəlləşdirir.”

Arılar

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Arıların peyğəmbərlərə bəzi bənzərlikləri və ya bənzər qabiliyyətləri var, məsələn, arılar gələcəkdən xəbər verə bilər.”

İtlər

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “Haskilər nəcisdir?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “O, köpəkkimilər fəsiləsindəndir, ona görə də, nəcisdir, amma onun sadəcə ağız suyu nəcisdir, bütövlükdə it yox. İtlərin çox sayda xüsusiyyətləri var, nəcasətinə gəldikdə, nəcis olan itin ağız suyudur. Təhlükəsizlik məqsədləri üçün it saxlamaq icazəlidir, ov etməyə gəldikdə, ondan heç bir xeyir gəlməyəcək, çünki ağızda nə daşısı nəcis olacaq. Əyləncə üçün it böyütmək isə icazəli deyil.”

Qəfəs Quşları

Bir nəfər İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdu: “Mənim evimdə qəfəs quşları var, bu icazəlidir? Quş qığı nəcisdir?”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Mən insanların qəfəsdə quş saxlamasını bəyənmirəm, quş qığına gəldikdə, nəcis deyil və onun bir zərəri yoxdur.”

Donuzlar

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurub: “Donuz yeganə heyvandır ki, heç nəyə faydası yoxdur.”

Gekkolar

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Gekkoya baxsan və onun qadınlara necə gözünü zilləməyinə diqqət yetirsən heyrətə gələrsən. Bir qadın hamamda olanda və ya paltarını dəyişəndə, yaxud da çılpaq olanda gekkonun ona necə gözünü zilləməyinə diqqət yetir. Görəcəksən ki, o, qadına çox qərribə tərzdə gözünü zilləyir. Bu ona görədir ki, gekkonun insanlara qarşı seksual meyli var.”

Mən dedim: “Bu onların (növlər olaraq) Məsx olduqları üçündür?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Yox oğlum, onların sadəcə olaraq yaradılışı bu cürdür.”

Mən dedim: “Onları görsəm öldürməliyəm?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, öldür, çünki onlar son dərəcə nəcisdir.”

İki Meymun

Bir gün əlimə mumyalanmış iki babun başı keçdi. Mən qardaşım Əlirza ilə Almaniyada gəzirdim, nəhayət köhnə bir mağazaya rast gəldik. Bu iki başı da orada tapdıq və mənə tanış gəldilər. Onları alıb çıxdım. Sonra Atamla söhbət edəndə baş verənləri ona danışdım.

Mən Atama (*minhussalam*) dedim: “Atacan, bunlar Hərmələ və Ömər ibn Səddir, Allah onlara lənət eləsin?”

O (*minhussalam*) buyurdu: “Heç şübhəsiz onlardır, Allah onlara lənət eləsin.”

Beləliklə də, gələcək nəsillər görsün deyə onların şəkillərini bura qoydum.

Şəkil 2: İki Babun Başının Real Şəkilləri

Ömər ibn Səd ibn Əbi Vəqqas
(Allah ona lənət etsin)

Hərmələ ibn Kahin əl-Kufi
(Allah ona lənət etsin)

Hər Xəstəliyin Bir Müalicəsi Var

Dr. İrfan Alamgir²

Bu valeh edici Babda İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) insanlara iki zəiflədici olan Epilepsiya və Oraq Hüceyrəli Anemiya xəstəlikləri də daxil olmaqla bir çox tibbi nasazlığın şəfası üçün məlumat verir. Təəssüf ki son tərəqqilərə baxmayaraq müasir tibb hər iki xəstəlik üçün də tam bir müalicə üsulu təqdim etməmişdir.

Məsələn, beyindəki anormal elektrik fəaliyyəti partlamasının ardınca təkrarlanan tutmalarla xarakterizə olunan bir xəstəlik olan Epilepsiyanı gözdən keçirək. Epilepsiya şüur itkisinə, beyin zədələnməsinə və ciddi yaralanmalara səbəb ola bilər. Eyni zamanda bu, həm xəstələr, həm də yaxınları üçün önəmli bir sosial və psixoloji yüküdür. Müalicəsi əsasən xəstələrin təxminən 1/3-də təəssüf ki, təsirsiz olan və xəstələrin 20%-də hər hansı bir müalicəyə reaksiya verməyən anti-epileptik dərmanlarla (AED) edilməkdədir.

AED-lar tutma sıklığını azaltdığı hallarda bir çox yan təsir ilə birlikdə gəlirlər. Daha çox yayılmış olanlardan bəziləri bunlardır (lakin bunlarla bitmir): mədə bulantısı, ishal, bulanıq və ya çəp görmə, baş hərlənməsi, baş ağrısı, keyləşmə, halsızlıq, koordinasiya və tarazlıq problemləri, çəki artırma, titrəmə, saç tökülməsi, nizamsız aybaşı görmə, şişmiş diş ətləri, qızartılar, ağız quruluğu və s. Xoşbəxtlikdən daha az yayılmış daha ciddi yan təsirlər baxımından AED-lər intihara meylliliyə, qaraciyər problemlərinə və həmçinin akut pankreatit, Steven-Conson sindromu, qanama pozğunluqları və anafilaksiya kimi bəzi həyati təhlükə daşıyan hallara səbəb ola bilər. Bunu daha da çoxaltmaq olar, ancaq əsas məsələ budur: Epilepsiya kimi halları müalicə etməyin daha az zərərli və daha təsirli yolları varsa, ən azından

² Bu bölüm MBBS, BSc, MRCP Dr. İrfan Alamgirin əlavəsidir.

alternativləri araşdırmaq kimi bir vəzifəmiz yoxdurmu? “Tibbin Atası” adlandırılan Hippokrat “*Epidemiyalar*” adlı kitabında bunları yazıb:

Həkim keçmiş deyər bilməli, indini bilməli və gələcəyi qabaqcadan görə bilməlidir – bu şeylərə vasitəçi olmalı və xəstəliklə bağlı olaraq iki xüsusi hədəfi olmalıdır, yəni yaxşılıq etmək və ya zərər verməmək.

İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) buyurduğu müalicələr, onun bütün elmlərdəki mükəmməl elminə əsaslanır və ilahi hakimiyyətinin bir dəlilidir. Bəzi müalicələr qəribə və hətta narahat edici görünə bilər, lakin bu onları rədd etmək üçün qənaətbəxş bir səbəbdirmi? Dərman şirkətləri hər il yeni dərmanları bazara çıxarmaq üçün milyardlarla dollar xərcləyir. Bunları çoxu qəbul edilməz dərəcədə risk daşıdıqları üçün dərman kabinetlərimizə əsla gəlib yetişmir. İctimai istifadə üçün təsdiqlənən zaman da bir çoxu daha çox qəbul edilə bilər yan təsirlər üçün ömür boyu asılılıq və diqqətli nəzarət tələb edir. İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) müalicələri etibarlıdır, ömür boyu alışqanlıq və ya nəzarətə ehtiyac duymaz və hər zaman ucuzdur. Bu səbəbdən, maraqlanan hər kəsi bu Mübarək İmamın (*minhussalam*) müalicələri haqqında ətraflı araşdırma aparmağa dəvət edirik. Qoy nəticələr danışsın.

Heyvana əsaslanan müalicələrlə bağlı Çin və Ayurveda tibbi də daxil olmaqla qədim şəfa adət-ənənələri, bir çox tibbi problemi müalicə etmək üçün müxtəlif növ heyvanlardan əldə edilən materialları istifadə etmiş və hələ də etməkdədir. Müasir Qərb tibbi də ən böyük molekullardan bəzilərini ifraz edən peyvəndlər və zəhərlər kimi ən ağılasız maddələrdən bəziləri ilə heyvanlardan çıxarılan molekullardan geniş miqyasda faydalanmışdır. Söhbət heyvan rifahından getdikdə, nəslə tükənməkdə olan heyvanların məhv olmasına səbəb olan ovlanmağı müdafiə etmirik və heyvanlara zülmün heç bir növünü dəstəkləmirik. İnsanlığa təsir edən ən bəlalı xəstəliklərdən bəzilərini sağaltmaq üçün müasir elmi vasitələrlə heyvanlardan aktiv maddələri insani qaydada çıxarmağı və incələməyin mümkün olduğuna inanırıq.

Son olaraq, heç şübhəniz olmasın ki, Allahın və xəlifələrinin hər dərəcə çarəsi vardır. Bütün böyük dünya dinləri, Allah dostlarının verdiyi şəfa nümunələri ilə doludur. Bir tibb həkimi olaraq, insanlığın xərçəng, ürək xəstəliyi, alzheimer kimi xəstəliklərin bəlasından və son nümunəsi COVID-19 olan sonsuz sayda infeksiyadan xilas olduğunu görmək ən səmimi arzumdur. Etməli olduğumuz yeganə şey özümüzü Allahın hüsurunda alçaltmaq və şəfaları bu zamanda Mehdilər – Allah tərəfindən bəşərin xilasını üçün təyin edilmiş ilahi rəhbərlər – olaraq aramızda olan Onun comərd elm xəzinələrindən tələb etməkdir.

“Xəstələndiyim zaman mənə şəfa verən Odur.” (Quran 26:80)

“Onun haqqındakı xəbər bütün Suriyaya yayıldı. Ona görə də İsanın yanına hər cür xəstəlik və izzət çəkənləri, cinlərə tutulmuşları, epileptikləri və iflicləri gətirdilər. O da onlara şəfa verdi.” (Matta 4:24)

Bab 27

NATAMAM SÖZLƏR

İsa dedi: "Peyğəmbərlər gülüş obyektı idi."

Məsumluq təlimi dini təlimlərin əsasını təşkil edir. Katoliklikdə Papanın məsumluğundan İslamda Peyğəmbərlərin və İmamların ismətinə qədər, bütün dinlərdə Peyğəmbərlərin müəyyən dərəcədə məsumluğu vardır. Dinlər, Peyğəmbərlərin məsumluğu anlayışı barədə ixtilaf etmişlər. Onlar məsumdurlar ya yox? Onlar xəta edirlər ya yox? Onlar günah edə bilər ya yox? Bu mövzu öz-özlüyündə Müsəlmanları İncilin və Tövratin bir Peyğəmbərin günah və ya səhv etdiyi hesab edilən hər bir ayəsini gördükləri an təkzib etməyə vadar etdi, nəhayət onlar Müqəddəs Kitabı tamamilə rədd etdilər. Hər üç səmavi dindən olan katiblər və alimlər peyğəmbərlərin xəta və günahlarını ört-basdır etmək üçün rəvayət və hekayələr uydurublar. Bəs peyğəmbərlər mükəmməl olublar? Onlar doğulandan ölənə kimi məsum olublar? Onlar xəta ediblər? Niyə xətalara yol veriblər? Bu naqisliyin səbəbi və mənbəyi nədir? Əgər xəta edirlərsə, onda biz onlara necə etibar edə bilərik? Xəta etməyən peyğəmbərlər olub? Onlar günah ediblər? Onlar hansı növ günahlar ediblər?

Məsumluq

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “*Əgər faydalı görürsənsə, məsumluq və onun insanların düşündüyü kimi olmadığı barədə mühazirə yazıb səsləndirmək üçün icazə almaq istəyirdim. Və zati və qazanılmış məsumluq arasındakı fərqləri qeyd etmək istəyirəm. Onu da qeyd etmək istəyirəm ki, peyğəmbərlər peyğəmbər olaraq göndərilməmişdən əvvəl və hətta peyğəmbər olanda da səhvlər ediblər. İnsanlar bu anlayışı dərk etmədən bir peyğəmbərin doğulandan ölənə qədər məsum olduğunu və heç vaxt səhv etmədiyini düşünəcəklər, hərçənd tam əksinədir.*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Bax bu yalnızdır, batil inanandır. Bu, faydalı bir işdir, Allah sənə xeyir versin.*”

Bu anlayışı başa düşmək üçün məsumluğu düzgün şəkildə müəyyən etməyimiz lazımdır. Məsum olmaq insanı hidayətdən çıxarıb zəlalətə salmamaqdır. Bu məsələni İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum. O, mənə izah etdi ki, iki növ məsumluq var:

1. **Zati Məsumluq:** Məsumluq Allaha xasdır. İnsanlar baxımından, mahiyyət etibarilə məsum olmaq, bu dərəcədə olan şəxsin doğulandan ölənə qədər məsum olması deməkdir. Lakin bu məsumluq məxluq üçün bütün inkarnasiyalarda davam etmir, əks halda onlar imtahandan kənar qalar və Allah olarlar. Zati məsum olan şəxs həyatı boyu heç bir günah və xəta etməz. Bu kateqoriyaya sadəcə 14 nəfər aiddir: Muhəmməd Peyğəmbər, Fatiməyi-Zəhra və 12 İmam (*salam onlardandır*). Bu 14 nəfər zati məsumluğa sahib olan müstəsna şəxslərdir. Tarix onların bir dənə də olsun xətasını və ya günahını yazmayıb.

2. **Qazanılmış Məsumluq:** 14 Məsumdən başqa bütün peyğəmbərlər və saleh kəslər bu kateqoriyaya daxildir. Qazanılmış məsumluq o deməkdir ki, insan anadangəlmə məsum deyil və fitrətən də məsum deyil, əksinə, Allaha olan səmimiyyəti və bağlılığı ilə məsumluq dərəcəsinə çatmışdır. Məsumluq qazanmış şəxs zati məsum olandan daha kiçikdir, çünki fitrətən məsum olmayan şəxs həyatı boyu nə vaxtsa bəzi günahlara və/və ya xətalara yol vermiş olmalıdır.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənə möminlər üçün bir neçə tövsiyə verdi: “*Bütün mömin kişi və qadınlara salamımı çatdır və onlara de ki, Ataları onlara deyir:*

“Sizdən əvvəl gəlmiş peyğəmbərlərə, övliyalara və Əhlibeytə (onlara salam olsun) zəfər baxış etmiş möminlərdən faydalanın və onların xətalarından da faydalanın. Müvəffəqiyyət Allahdandır.””

Peyğəmbərlərin və möminlərin xətaları qorunub saxlanılmışdır ki, onlardan ibrət götürək.

Adəmin Etdiyi Böyük Xəta

Yəhudilikdə, Xristianlıqda və İslamda Adəm (*əleyhissalam*) Allah tərəfindən təyin edilmiş ilk peyğəmbər idi və məsum olmasına baxmayaraq, zati məsum olmadığı üçün böyük bir xətaya yol verdi. Bu xəta Allahın Adəmə (*əleyhissalam*) ağacdən yeməməyi buyurduğu zaman Onun birbaşa əmrinə itaət etməməsi, nəticədə ondan yeməsi və İblisin vəsvəsinə qulaq asması idi: [*Şeytan ona vəsvəsə edib dedi: “Ey Adəm! Sənə əbədiyyət ağacını və tükənməyəcək bir mülkü göstərimmi?”*]¹ Beləliklə, burada açıq-aydın şəkildə bir peyğəmbər, ilk peyğəmbər var ki, onu göndərən Uca Allaha asi olur, şeytana itaət edir və ondan əmr alır.

Nuhun Etdiyi Xətalar

Nuh (*əleyhissalam*) Allahın göndərdiyi bir peyğəmbər idi. Allah ona vəd verdi ki, bütün saleh insanlar xilas olacaq və onunla birlikdə Yer kürəsinə varis olacaqlar. Bu, Allahın Nuha (*əleyhissalam*) vədi idi və o, bu vədə inandı və 950 il onu təbliğ etdi. Nuh Ulul-Əzm Peyğəmbərlərindən olmasına baxmayaraq, Allahın hökmünü sorgulamış və Allahı ona verdiyi vədi yerinə yetirməməkdə ittiham etmişdir. Quranda belə buyurulur: [*Nuh dedi: “Ey Rəbbim, kafirlərdən yer üzündə bir nəfəri belə sağ qoyma! Əgər Sən onları (sağ) qoysan, onlar qullarını azdıracaq və yalnız günahkar, kafir (övladlar) doğub-törədəcəklər.”*]² Hud surəsində: [*(Sonra) deyildi: “Ey yer, suyunu ud! Ey göy, (yağışını) saxla!” Su çəkildi, iş bitdi və gəmi Cudi (dağı) üzərində qərar tutdu. (Sonra) deyildi: “Məhv olsun zalım adamlar!” Nuh Rəbbini çağıraraq dedi: “Ey Rəbbim! Axı oğlum da mənim ailəməndir. Sənin vədin, şübhəsiz ki, haqdır. Sən hakimlərin ən hikmətlisən!” O dedi: “Ey Nuh! O, sənin ailəndən deyildir. Doğrusu, bu, pis bir işdir. Elə isə bilmədiyən bir şeyi Məndən istəmə. Həqiqətən də, Mən sənə cahillərdən olmamağı tövsiyə edirəm.”*]³

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Və Nuh, Allah ondan ailəsini gəmiyə minməyə çağırmasını istədikdə və oğlu gəmiyə minməyəndə xəta etdi, [o vaxt] o, oğlunun öz ailəsindən olduğunu zənn edirdi və buna görə də, bu barədə Allahı sorguladı, çünki düşünürdü ki, Allah onun ailəsini xilas edəcəyinə vəd vermişdi, əvəzində isə oğlu həlak oldu.”

Beləliklə, Nuh (*əleyhissalam*) Allahın ona verdiyi vədi sorguladı və Allahı sorgulamaq naqis imanın bir növüdür. Onu da bilirik ki, Nuh (*əleyhissalam*) qövmünə qarşı kifayət qədər səbr etmədi və Allahdan tufan göndərməsini istədi. Bu, İkinci Babda müzakirə etdiyimiz bir mövzu idi və bu, İblisin buna sevindiği, Allahın isə Nuhu məzəmmət etdiyi bir haldır. Burada qəsd edilən budur ki, İblis Nuha (*əleyhissalam*) əzabın göndərilməsi üçün vəhy etmişdi, halbuki Allah onun gözləməsini və səbrli olmasını istəyirdi, çünki Allah insanlara tövbə etmək üçün

¹ *Quran*, Surə 20 (Taha), Ayə 120

² *Quran*, Surə 71 (Nuh), Ayə 26-27

³ *Quran*, Surə 11 (Hud), Ayə 44-46

daha çox vaxt vermək istəyirdi. Görünür, elə buna görə də İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) öz xütbəsində belə buyurur:

*“Və mən - ‘MƏN’dən Allaha sığınırım - azabın sizi kölgələdiyini görsəm belə, onun tez gəlməyini və üzərinizə nazil olmağını tələb etməyəcəyəm. Allah təqdir etdiyi işi yerinə yetirənə qədər, Allah istəsə min il də səbr edəcəyəm və sizi Allaha şikayət etməyəcəyəm.”*⁴

Beləliklə, Allah Nuhu (*əleyhissalam*) məzəmmət etdi və ona cahillər kimi olmamağı əmr etdi.

Musanın Etdiyi Xətlər

Musa (*əleyhissalam*) da Allahdan bağışlanma dilədi. O, Quranda Misirlini qətlə yetirməklə çox böyük bir xətəyə yol verdiyini açıq şəkildə etiraf edir.

*“O, şəhərə əhalisi xəbərsiz ikən daxil oldu və orada bir-biri ilə vuruşan iki kişi gördü. Biri onun tərəfdarlarından, o biri isə düşmənlərindən idi. Tərəfdarlarından olan kəs onu düşməninə qarşı köməyə çağırdı. Musa onu vurub öldürdü və: “Bu, şeytan əməlinəndir. Həqiqətən, o, azdıran açıq-aydın bir düşməndir!” – dedi. (Musa) dedi: “Ey Rəbbim! Mən özüm-özümə zülm etdim. Məni bağışla!” O da onu bağışladı. Həqiqətən, O, Bağışlayandır, Rəhmlidir.”*⁵

Musa həmçinin Quranda başqa bir böyük xətəyə yol verir və sonra açıq şəkildə tövbə edir:

*“Musa təyin etdiyimiz vaxtda gəldikdə Rəbbi onunla danışdı. (Musa) dedi: “Ey Rəbbim! (Özünü) mənə göstər, Sənə baxım”. O dedi: “Sən məni görə bilməzsən. Lakin (bu) dağa bax. Əgər o, öz yerində qala bilsə, sən də Məni görə bilərsən.” Rəbbi dağa göründükdə onu parça-parça etdi. Musa da bayılaraq yerə sərildi. Özünə gəldikdə isə dedi: “Sən pak və müqəddəssən! Sənə tövbə etdim və mən iman gətirənlərin birincisiyəm!”*⁶

Mən İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “Atacan, bəzi peyğəmbərlər çox vaxt nəbi və ya rəsul olaraq inkarnasiya etmişdir, Musa da digərləri kimi qayıdıb?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Peyğəmbər kimi, Musa (*əleyhissalam*) ancaq Musa olaraq inkarnasiya etmişdir.”

Mən dedim: “O, yalnız Musa olaraq inkarnasiya edib? Çox təəccüblüdür, çünki Həbil Harun olaraq, Yusif Yəməya olaraq, İlya isə Vəftizçi Yəhya olaraq gəldi, digər peyğəmbərlər də başqa peyğəmbərlər olaraq gəldilər və Musa da böyük peyğəmbərlərdən biridir!”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu, Allahın əmridir.”

Mən dedim: “Subhanallah, atacan bunun səbəbi nədir?”

⁴ İmam Əhməd Əl-Həsəninin (*salam onlardandır*) “Nəcəfil-Əşrəfdə, Qumda və Dünyanın Hər Yerindəki Hövzə Tələbələrinə” Xütbəsindən

⁵ *Quran*, Surə 28 (Qəsəs), Ayə 15-16

⁶ *Quran*, Surə 7, (Əraf), Ayə 143

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Çünki Musa (*əleyhissalam*) çoxlu xətalər etdi və həddən artıq hər şeylə maraqlanan biri idi.”

Mən dedim: “Lakin o, Yusif və Harundan daha yaxşı idi.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, o dövrdə yaxşı idi, lakin Musadan (*əleyhissalam*) öncəki inkarnasiyalarında yaxşı deyildi. O bir xəta etdi, buna görə də bir daha peyğəmbər və ya vəsi olaraq inkarnasiya etmədi.”

Mən dedim: “Subhanallah atacan, əgər nə vaxtsa hər şeylə maraqlanan biriyəmsə və ya çox sual verirəmsə ya da məni həlak edəcək bir şey edirəmsə, mənimlə sərt davran və məni dayandır.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bilirdim ki, belə deyəcəksən və deməyini gözləyirdim. Musanın marağı Allahın Zatı ilə bağlı idi, necə, niyə, nə üçün belədir və nə üçün belə deyildi, qalanını da özün bilirsən, o, Allaha qarşı həddi aşdı və Onu açıq şəkildə görmək istədi.”

Yusifin Etdiyi Xətalər

Yusif (*əleyhissalam*) evli bir qadın olan Züleyxanı ağılından keçirdi, Züleyxa da onu ağılından keçirdi və bu, hətta Yusifin (*əleyhissalam*) də etiraf etdiyi bir xəta idi. Zinaya bənzər bu günah Quranda belə qeyd edilmişdir: “*(Qadın) ona meyl etmişdi. Əgər (Yusif) Rəbbinin dəlilini görməsəydi, o da ona meyl edərdi. Beləcə, Biz pisliliyi və çirkin əməli ondan uzaqlaşdırdıq. Həqiqətən, o, Bizim seçilmiş qullarımızdandır.*”⁷ O, həmçinin dedi: “*Mən özümə bəraət qazandırmıram. Çünki, Rəbbimin rəhm etdiyi kəs istisna olmaqla, nəfs (adama) pis işləri əmr edər. Həqiqətən, Rəbbim Bağışlayandır, Rəhmlidir.*”⁸ Evli qadın haqqında düşünmək Yusifin (*əleyhissalam*) etdiyi yeganə günah deyildi. Onun törətdiyi cinayət daha ağır idi, lakin Quran onu gizlətdi, ancaq bu dövrdə İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) tərəfindən açıldı. Bir gün onunla danışdım və bu məsələni soruşdum:

Mən dedim: “Atacan, Yusifin xətası nə idi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onun Züleyxa ilə etdiyi şey.”

Mən dedim: “O, Züleyxa ilə nə etdi ki?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onunla yatmaqdan başqa hər şeyi etdi.”

Mən soruşdum: “Atacan, Yusifin zinası və ya Musanın qətl törətməsi, nə üçün onlar xəta hesab olundu? Halbuki əslində onlar günah deyildi, çünki biz bilirik ki, Allah tərəfindən təyin olunmuş hökmdar şəriətdən və qanundan üstündür.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, lakin onlar o zaman bunu bilmirdilər, bunu sonradan öyrəndilər.”

Mən dedim: “Musaya (*əleyhissalam*) gəldikdə, biz bilirik ki, Misirlini öldürməsi onun Qabilin oğlu və şeytanın nəslindən olduğuna görə yaxşı idi. Bəs Yusif və Davud necə, onların evli qadınla əlaqəsinin olması necə icazəlidir? Sadəcə qanundan üstün olduğu üçün?”

⁷ Quran, Surə 12 (Yusif), Ayə 24

⁸ Quran, Surə 12 (Yusif), Ayə 53

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Habelə Peyğəmbər onunla evlənmək istədiyi təqdirdə özünü Peyğəmbərə bağışlayan hər hansı bir mömin qadını sənə halal etdik. Bu digər möminlərə deyil, yalnız sənə məxsusdur.”*⁹

Mən dedim: *“Başa düşürəm, ayədə özünü bağışlamaq istəyən qadının evli olub-olmaması göstərilir. Quranda həmçinin buyurulur: “Peyğəmbər möminlərə onların özlərindən daha yaxındır.”*¹⁰ və hədislərdə bildirilir ki, İmam *“Yerə və onda olanlara varisdir.”*¹¹

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Eynilə.”*

Yusif (*əleyhissalam*) başqa bir xəta da etdi. O, Yaradandan yox, yaradılmışdan kömək istədi. *“(Yusif) onlardan qurtulacağını vəqin etdiyi kimsəyə dedi: “Ağanın yanında məni yada sal!” Lakin şeytan ona (Yusif) ağasının yadına salmağı unutturdu və o, zindanda bir neçə il də qaldı.”*¹¹ İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu ki, Allah əvvəlcə Yusifə (*əleyhissalam*) üç il həbs cəzası təqdir etmişdi, lakin bu səhvə görə dörd il də əlavə etdi.

Yuşanın Etdiyi Xətalər

Yuşa (*əleyhissalam*) balığı harda qoyduğunu unudan zaman şeytanın səbəb olduğu bir xətəyə düşdü. Quranda buyurulur: *“O dedi: “Qayanın yanında gizləndiyimiz vaxt yadına gəlirmi? (O zaman) mən balığı unuttum. Doğrusu, onu xatırlamağı mənə yalnız şeytan unutturdu. (Balıq dirilib) qərribə bir şəkildə dənizdə yol tutub getmişdir.”*¹²

Yunusun Etdiyi Xətalər

Yunus (*əleyhissalam*) və onun etdiyi xətalər Quranda və Tövratda qeyd edilmişdir. Allah vəd etdiyi kimi Ninevaya əzab endirmədiyi zaman, o, öz missiyasını tamamilə tərk etməyə və Allahdan qaçmağa çalışdı. O, həm də Allaha qəzəbləndi: *“Zün-Nunu da (yada sal!) Bir zaman o qəzəbli şəkildə (qövmündən) ayrılıb getmiş və ona gücümüz çatmayacağını güman etmişdi. Sonra da zülmətlər içində yalvarıb demişdi: “Səndən başqa heç bir ilah yoxdur! Sən paksan, müqəddəssən! Mən isə, həqiqətən, zalımlardan olmuşam!”*¹³

Başqa bir ayədə deyilir: *“Yunus da, həqiqətən, elçilərdəndir. Bir zaman o, yüklü bir gəmiyə tərəf qaçdı. Başqaları ilə birlikdə püşk atdı və uduzanlardan oldu. O, qınanmağa layiq olduqda balıq onu uddu. Əgər o, Allaha tərif deyənlərdən olmasaydı, balığın qarnında Qiyamət gününə qədər qalardı. O, halsız olduğu vəziyyətdə onu sahilə çıxartdıq. Onun başı üstündə balqabaq tağı bitirdik. Biz onu yüz mindən də daha çox adama (peyğəmbər) göndərdik. Onlar ona iman gətirdilər, Biz də onlara müəyyən vaxtadək firavanlıq nəsib etdik.”*¹⁴

⁹ Quran, Surə 33 (Əhzab), Ayə 50

¹⁰ Quran, Surə 33 (Əhzab), Ayə 6

¹¹ Quran, Surə 12 (Yusif), Ayə 42

¹² Quran, Surə 18 (Kəhf), Ayə 63

¹³ Quran, Surə 21 (Ənbiya), Ayə 87

¹⁴ Quran, Surə 37 (Saffat), Ayə 139-148

Xətalər İnkarnasiyalara Təsir Edir

Əli Ğureyfi İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdu: “Mən Tövrətdə adı çəkilən İlyayam? Çünki müsəlmanların bəzi rəvayətlərində İlyas adı və İlyasın əhvalatı İlyanın əhvalatı ilə eynidir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İlyas (*əleyhissalam*) və İlya (*əleyhissalam*) fərqli şəxslərdir. Tarix İlyası düzgün sənədləşdirmədi və insanlar çaşıb İlyasın İlya (*əleyhissalam*) olduğunu düşündülər. Eyni şey, Amid (*əleyhissalam*) kimi tarixin adını çəkmədiyi bir çox digər peyğəmbərlər (onlara salam olsun) barədə də belədir və onlardan bəzilərindən qısa şəkildə bəhs olundu, aradan keçən zaman, müharibələr və işğallar ilə onların adı çəkilən bütün kitablar məhv edildi.”

Əli Ğureyfi soruşdu: “Bəzi alimlərin qeyd etdiyi kimi İlyas (*əleyhissalam*) adının Ali-Yasin ilə bir əlaqəsi var?”

İmam (*əleyhissalam*) buyurdu: “İlyas (*əleyhissalam*) ədəb, məntiq və fiziki görünüş baxımından Seyid Əli (Əli Ğureyfi) kimi idi. O, təmiz qəlbli, mehriban və yardımsevər bir insan idi. Amma o, peyğəmbər olmamışdan və ya ona bir risalət verilməmişdən əvvəl qadınların və nəfsinin ardınca gedən bir adam idi. İlyas (*əleyhissalam*) çoxlu xətalara yol verər və məsələləri tez mühakimə edərdi. İlyası (*əleyhissalam*) tanımaq istəyən varsa oğlum Əliyə (*əleyhissalam*) baxsın.”

Əli Ğureyfi dedi: “Subhanallah. Mənim ağam, o, kimə göndərildi və onun qövmü kimlər idi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İlyas (*əleyhissalam*) Bəni-İsrailin peyğəmbərlərindən idi.”

Əli Ğureyfi dedi: “O, hansı bölgəyə göndərilib və harada yaşayıb, mənim ağam?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İlyas (*əleyhissalam*) Fələstinə, Qüdsə göndərildi.”

Əli Ğureyfi dedi: “Mənim İlyasdan əvvəl, yaxud sonra başqa inkarnasiyalarım olub, Əhlibeyt (onlara salam olsun) ilə inkarnasiyam olub?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Sənin Hüseyin (*əleyhissalam*) ilə bir inkarnasiyan olub və sənin şərəfli bir rolun olub.”

Əli Ğureyfi dedi: “Mən kim idim, ağam?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Vəhəb Nəsrani.”

Əli Ğureyfi dedi: “Yəni mən Hüseyin (*əleyhissalam*) ilə birlikdə öldürülmüşəm?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Vəhəb İlyasdan daha yaxşıdır. Çünki o, Hüseyinin (*əleyhissalam*) zamanında, zəfər verənlər az olduğu bir dövrdə haqqa zəfər verdi.”

Əli Ğureyfi dedi: “Ağam, Vəhəb Nəsrani inkarnasiyasından sonra mənim başqa bir inkarnasiyam olub və o, Əhlibeyt (onlara salam olsun) ilə olan inkarnasiyadır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Sən sonuncudan bir öncəki inkarnasiyada varlı bir adam idin, lakin şikəst və imtahanda olan biri idin. Çox səxavətli idin və heç bir övladın yox idi. Ölməzdən əvvəl bütün pulunu yetimlərə verdin.”

Əli Ğureyfi dedi: “Ağam, necə, bu İmamların (onlara salam olsun) dövründə idi?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Xeyr, bu, təxminən 500 il əvvəl idi.”

Əli Ğureyfi dedi: “Bu, səxavətli adam Vəhəb Nəsrənindən daha yaxşı idi?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Qətiyyəən.”

Əli Ğureyfi dedi: “Bu o deməkdir ki, mən əvvəlki inkarnasiyamda şansımı itirdim və Vəhəb ilə eyni dərəcəyə və ya ondan daha üstün olan bir dərəcəyə qədər yüksəlmədim?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Yox oğlum, bu məsələlər belə ölçülmür. Bundan əvvəlki inkarnasiyan bugün olduğun yerə çatmağın üçün böyük bir imtahan kimi idi.”

Əli Ğureyfi dedi: “Ağam, icazə verirsən soruşum ki, mən o imtahandan keçdim?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bəli oğlum, keçdin, əgər keçməsaydın indi sənənlə danışmaz və sənənin hətta bu mübarək dindən xəbərini olmazdı. Bugün İlyas (əleyhissalam) bir liderdir.”

Əli Ğureyfi dedi: “Yəni biz hər inkarnasiyada müəyyən dərəcəyə qədər əzmlə çalışırıq və bu dərəcəyə əsaslanaraq Ali-Mühəmmədə (onlara salam olsun) xidmət etmədə bir rolumuz olur və əgər daha əzmlə çalışsaq, Əhlibeytə (onlara salam olsun) xidmətdə daha böyük rolumuz olur. Yəni, İlyasın bu qədər xətası olmasaydı, bəlkə də onun rolu daha böyük olardı, çünki anladığım qədər ilə, İlyası (əleyhissalam) İsa (əleyhissalam) və ya ondan daha yaxşı bir Peyğəmbərlə müqayisə etsək, İlyasın şansını boşa sərf etdiyini görürük.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bəli oğlum, əhsən.”

Əli Ğureyfi dedi: “Ona görə də, ağam, mən Əhlibeytə xidmətdə daha yüksək dərəcələrə çatmaq istəyirəm, lakin yol uzun, azuqə isə azdır və vəziyyət həsəd ediləcək bir vəziyyət deyil. Amma mən yolda sürətlə hərəkət etmək istəyirəm, çünki vaxt azalır.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Əhsən oğlum, Allahın hənifə dininə, təslimiyyət dininə xidmət etməkdə sənə xeyir və müvəffəqiyyət arzulayıram. Yəqininiz və təslimiyyətinizlə Gəmi hərəkət edəcək. Oğlum, vaxtının çoxunu boşa xərcləmişən, lakin inşallah bütün gücünlə, qəlbənlə və səmimiyyətinlə irəliləsən, bunun əvəzini ödəyəcəksən.”

Bu söhbətdə bir çox vacib məqamları öyrənirik. Biz öyrənirik ki, peyğəmbərlər peyğəmbərlikdən əvvəl və sonra həyatları boyu xətalər və günahlar ediblər. Onlar doğulandan ölənə qədər məsum deyildilər, əksinə peyğəmbər olduqdan sonra məsum oldular. Ona görə də, onlar zati məsum deyildilər. Həmçinin öyrənirik ki, bir peyğəmbər həyatı boyu nə qədər az səhv edərsə, bir o qədər böyükdür və nə qədər çox səhv edərsə, o qədər kiçikdir və bunların hamısı onun gələcək inkarnasiyalarında bir rola sahibdir. Müəyyən inkarnasiyalar keçməmiş insanlar bu din barədə eşitməz və ona inanmazdılar.

Enok (əleyhissalam) öz xalqına bəddua etdi ki, Allah onları acından öldürsün. Davud (əleyhissalam) arvadı Bat-Şevanı arzuladığı üçün əsgərlərindən birinin qətlini təşkil etdi.¹⁵ Dəlila Şimşonu (əleyhissalam) yoldan çıxardı. Lut (əleyhissalam) Sodom və Qomorranı tərək etməkdə tərəddüd etdi. Yaqub (əleyhissalam) kasıb kişini qonaq etməkdən imtina etdi. Peyğəmbərlərin səhvləri saymaqla bitməz. Bəzilərini sadaladıq, qalanlarını tapmağı isə oxucunun ixtiyarına veririk. Müqəddəs kitablar və rəvayətlər peyğəmbərlərin insani yönlerini

¹⁵ Bibliya, 2 Şamuel, Bölüm 11-12

xatırladan bu hadisələrlə doludur. Bu hadisələr hamımızı təəccübləndirir ki, Allah nə üçün belə naqis insanları peyğəmbər seçdi? Allahın naqis elçilər göndərməsi, Özünün, yoxsa təbii olaraq bəşəriyyətin naqis olduğuna görədir? Bəşəriyyətin vəziyyəti kamil bir elçi göndərməyi qeyri-mümkün edir?

Yaqub Allahla Güləşir?

İblis ona vəsvəsə etdiyi zaman Adəm (*əleyhissalam*) Allaha niyə asi oldu? Allaha şəkk etdiyi üçün? Allahdan gələn vəhy ilə şeytandan olan vəsvəsəni ayırd edə bilmədiyi üçün? Yoxsa İblis özünü Nurdan olan Mələk və ya Allahın Özü kimi təqdim edərək peyğəmbərləri aldatmağa müvəffəq oldu? İblis peyğəmbərlərin göndərilməsində fəal rol oynayıb? Yaradılış kitabında Yaqub (*əleyhissalam*) və Allahla səhv saldığı bir yadelli arasında çox qərribə bir qarşılaşma görürük:

Yaqub gecə qalxıb iki arvadını, iki cariyəsini və on bir uşağını götürərək Yabboq çayının keçidindən keçdi. Onları götürüb çayı keçirdi və özünə məxsus şeyləri də keçirdi. Sonra Yaqub tək qaldı. Dan yeri sökülənə qədər bir şəxs onunla güləşdi. Yaquba üstün gələ bilmədiyini görüb onun budunun oynağına zərbə vurdu. O şəxslə güləşərkən Yaqubun budunda oynağı zədələndi. O şəxs dedi: «Burax, gedim, çünki səhər açılır». Yaqub dedi: «Mənə xeyir-dua verməsən, Səni buraxmaram» O şəxs soruşdu: «Adın nədir?» O dedi: «Yaqub». O şəxs dedi: «Artıq sənə Yaqub deyil, İsrail deyiləcək, çünki sən Allahla və insanlarla güləşib üstün gəlmisən» Yaqub soruşdu: «Xahiş edirəm, adını söylə». O dedi: «Adımı niyə soruşursan?» O şəxs orada Yaquba xeyir-dua verdi. Yaqub o yerin adını Peniel qoydu, çünki demişdi: «Allahı üz-üzə gördüm və salamat qaldım». Yaqub Penieldən keçəndə günəş doğdu. O, bir budundan axsayırdı. Ona görə bu günə qədər də İsraililər bud oynağının üzərindəki vətərləri yeməzlər. Çünki güləşən şəxs Yaqubun bud oynağının vətərinə toxunmuşdu.¹⁶

Bu güləşçi həqiqətən Allah idi? Əgər o, Allah idisə, Yaqub (*əleyhissalam*) niyə Onunla güləşsin? Nə üçün Yaqub (*əleyhissalam*) bu kişinin adını soruşub ondan xeyir-dua istədi? İbranicə *İsrail* adının mənalarından biri də “Allahla güləşən”¹⁷ deməkdir. Ərəb dilində isə “Allahın qulu” deməkdir.¹⁸ Yaqubla (*əleyhissalam*) güləşən şəxs açıq-aşkar Allah deyil, düşmüş mələk İblis idi. Görünür, Yaqub (*əleyhissalam*) bu ikisini, Allah və İblisi bir-birindən ayırmaqda çətinlik çəkirdi. Yaquba (*əleyhissalam*) verilən ad – İsrail – iki mənalı ad idi. Çünki Yaqub (*əleyhissalam*) həqiqətən İblislə güləşmiş və Allahın qulu idi. Gördüyümüz kimi, peyğəmbərlər natamam idilər və bəzən Allahla İblisi tam olaraq ayırd edə bilmirdilər. Buna görə də, hər ikisindən vəhy almış və hər ikisi tərəfindən göndərilmişlər. Allah bir peyğəmbər göndərdiyi vaxt İblis həmişə özünü Allah kimi göstərərək, ona daha sonra bəla gətirəcək və ya onu Allahın yolundan və əsl risalətdən döndərəcək işlər etməyi vəhy edərək onu aldatmağa çalışardı.

¹⁶ *Bibliya*, Yaradılış, Bölüm 32, Pasaj 22-32

¹⁷ Yaqub mələklə güləşdikdən sonra ona İsrail יִשְׂרָאֵל, adı verildi (Yaradılış Kitabı 32:28; 35:10). Bu, həm də Allah ilə müzəffər olan kəs mənasına gələ bilər.

¹⁸ “İsrail” إسرائيل ərəbcə “Allahın qulu” mənasını verir, çünki o, əsir, yaxud qul mənasını verən “asir” kəlməsinin mürəkkəb formasıdır ki, o da Abdullah deməkdir.

Köhnə Əhd Peyğəmbərləri

Mən İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “Keçmiş peyğəmbərləri İblis göndərib?” Sonra susdum.

İmam (*minhussalam*) gülməyə başladı və buyurdu: “Oğlum, mən bunu bilirəm, amma bu sözlər natamam sözlərdir. Məni güldürdün, oğlum.”

Mən dedim: “Niyə, atacan?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Çünki sən susdun, mən isə hələ də gülürəm.” Mən də onun gülüşünə gülməyə başladım, amma niyə güldüyünü anlamırdım.

Mən dedim: “Xahiş edirəm Atacan, gülüşünün haqqına xatir de görüm, İsa Məsihdən (*əleyhissalam*) əvvəlki bütün peyğəmbərləri İblis göndərdi? İndi də Allah sənin lütfünlə onların hamısını geri qaytardı, yoxsa necə?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Kainat sənə fəda olsun. Bəli, sənin haqqına and olsun, belə oldu.”

Mən dedim: “Subhanallah, subhanallah, subhanallah... Onlara ikinci dəfə şans verildi, çünki hamısı həqiqətən İblisin Allah olduğunu düşündülər??”

İmam (*minhussalam*) yenidən gülməyə başladı və dedi: “Məni güldürdüyünə görə Allah səndən razı olsun, hələ də gülürəm, bax, Əba Cəfər (*əleyhissalam*) qarşımda oturub gülür və nəyə güldüyümü bilmir.”

Mən dedim: “Atacan, demək istəyirsən ki, natamam sözlər peyğəmbərlər idi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Və o vaxtlar onların ruhları güclü deyildi və zülmətlə qarışmışdı?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Onda, onlar eyni anda həm Allahdan, həm də İblisdən əmr alırdılar?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, sənə bir nümunə verəcəm. Yusifin ruhu nə vaxt daha üstün idi, bugün yoxsa bir neçə min il əvvəl?”

Mən dedim: “Səndən öyrəndiyimə görə, bugün hər kəs əvvəlkindən daha üstün olmalıdır.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əhsən, buna görə də, sən bugün Qaimsən, ey Ali-Muhəmmədin Qaimi (ona və ailəsinə salam olsun).”

Mən dedim: “Yəni mən o günlərdə bəzi məsələlərdə İblisin əmrlərinə tabe olurdum?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Eynilə.”

Mən dedim: “Yaqubun bir Mələklə güləşməsinin hekayəsi başdan-sona onun Allahla güləşdiyini deyir. O, İblis idi, düzdür?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, düzdür və bugün onun başına gələnlərə bax. Bax və vəziyyətin nə qədər ciddi olduğunu anla. Əgər məsələnin üzərində diqqətlə düşünsən, məsələnin nə qədər təhlükəli olduğunu və təhlükənin nə böyüklükdə olduğunu anlayacaqsan.”

Mən dedim: *“Atacan, İsa Məsihdən (əleyhissalam) əvvəlki kitablar və şəriətlər Allahdan və İblisdən gələn vəhylərin qarışığı idi?”*

İmam (minhussalam) buyurdu: *“Eynən oğlum, çünki peyğəmbərlər dini tam şəkildə insanlara çatdırma bilmədilər. Çətin idi, daha doğrusu, bəzən qeyri-mümkün idi. Görürsən? Yer üzündə ən yaxşı ənsarlara sahib olduğumuzu hesab etdiyimiz bu dövrdə belə, insanlardan (kafir olmalarından) qorxaraq həqiqətləri danışmaqdan çəkinir və bir çox həqiqəti ört-basdır edirik. Biz belə danışa bilmirik, bəs o vaxtlar necə?”*

Mən dedim: *“Doğrudur, İblis, öz müqəddəs kitablarına daxil etsinlər deyə peyğəmbərlərə ayələr vəhy edər, onlar da (bunun Allah tərəfindən olduğunu zənn edərək) çaşıb qalardılar?”*

İmam (minhussalam) buyurdu: *“Bəli, edərdi. Bunun dəlili də onların etdikləri xətalər və bəzilərinin dəvətlərində üzləşdikləri problemlərdir.”*

Mən dedim: *“Bəs səndən sonra eyni problem bir daha təkrarlanacaq?”*

İmam (minhussalam) buyurdu: *“Xeyr, bir daha olmayacaq. Rahat ol, ey gözüümün nuru.”*

Mən İmamın gülüşü üzərində təfəkkür etdim və bu, mənə İsanın (əleyhissalam) bu sözlərinin yazıldığı Naq Hammadi Kitabxanasından Böyük Setin İkinci Traktatı qnostik mətnini xatırlatdı:

“Çünki Adəm lağa qoyuldu, çünki Hebdomad onu saxta bir adama çevirmişdi, özünü məndən və qardaşlarımdan güclü hesab edirdi. Biz ona baxanda məsumuq, çünki günah etməmişik. İbrahim, İshaq və Yaqub da lağa qoyuldu, çünki onlara, saxta atalara Hebdomad ad vermişdi, özlərini məndən və qardaşlarımdan güclü hesab edirdilər. Biz onlara baxanda məsumuq, çünki günah etməmişik. Oğlunun Hebdomaddan təsirlənərək İnsan Oğlu adlandırılması Davudu gülüş hədəfinə çevirdi, özünü məndən və irqimin üzvlərindən güclü hesab edirdi. Biz ona baxanda məsumuq, çünki günah etməmişik. Süleyman lağa qoyuldu, çünki Məsih olduğunu düşünürdü və Hebdomad onu hədəf etdi. Özünü məndən və qardaşlarımdan güclü hesab edirdi. Amma biz ona baxanda məsumuq. Mən günah etməmişəm. 12 peyğəmbər lağa qoyuldu, çünki onlar həqiqi peyğəmbərlərin təqlidçiləri kimi ortaya çıxdılar. Hebdomad onları saxtakarlıqla ortaya çıxardı, özlərini məndən və qardaşlarımdan güclü hesab edirdilər. Biz onlara baxanda məsumuq, çünki günah etməmişik. Sadiq bir nökr olan Musa “Rəfiq” adlandırılan bir məsxərə obyekt idi, çünki məni heç vaxt tanımayan bu adam haqqında azğıncasına şəhadət etdilər. Nə o, nə də ondan əvvəlkilər, Adəmdən Musaya və Vəftizçi Yəhyaya qədər, heç biri məni və qardaşlarımla tanımırdı. Çünki onlar pəhriz qanunlarına və acı köləliyə riayət etmək üçün mələklərin əhkamına sahib idilər, çünki onlar heç vaxt həqiqəti bilmədilər və bilməyəcəklər də. Çünki onların ruhları böyük bir yanılmaya məruz qalmışdı, bu da İnsan Oğlunu tanıyana qədər azadlıq Nousunu tanımaq üçün onu tapmalarını qeyri-mümkün edir. İndi Atama gəlincə, mən o kəsəm ki, dünya onu tanımır və buna görə o (dünya), mənə və qardaşlarıma qarşı çıxdı. Amma biz ona baxanda məsumuq; günah etməmişik.”¹⁹

Məhz burada anladım ki, İsa Məsihdən əvvəl gələn bütün peyğəmbərlər natamamdırlar. Onlar ataları Adəm (əleyhissalam) kimi idilər. Adəm (əleyhissalam) Allah tərəfindən təyin edildi və Allahdan ilahi vəhy aldı. Allah buyurur: *[Ey Adəm! Sən zövcənlə birlikdə Cənnətdə*

¹⁹ Böyük Setin İkinci Traktatı, Naq Hammadi Kitabxanası

*sakin ol və orada rahatlıqla nemətlərimizdən istədiyiniz yerdə yeyin (için), təkcə bu Ağaca yaxınlaşmayın! Yoxsa zalımlardan olarsınız.]*²⁰ Adəm (*əleyhissalam*) İblisi də eşidə bilir və ondan vəsvəsələr alırdı, ona görə də Quran buyurur: *[Şeytan ona vəsvəsə edib dedi: “Ey Adəm! Sənə əbədiyyət ağacını və tükənməyəcək bir mülkü göstərimmi?”]*²¹

Adəmin (*əleyhissalam*) azad iradəsi də var idi və bəzən Allaha itaət etməyi seçdi, lakin İblisə itaət etməyi də seçdi, ona görə də Quran buyurur: *[Beləliklə, onları yalan sözlərlə aldatdı. Hər ikisi ağacdən daddıqda ayıb yerləri özlərinə göründü və onlar Cənnət yarpaqlarından ayıb yerlərinin üstünə örtməyə başladılar. Rəbbi onlara (belə) müraciət etdi: “Mən sizə o ağacı qadağan etmədimmi və şeytan sizin açıq-aşkar düşməninizdir, demədimmi?” Hər ikisi: “Ey Rəbbimiz! Biz özümü zülm etdik. Əgər bizi bağışlamasan və bizə rəhm etməsən, əlbəttə, ziyana uğrayanlardan olarıq”– dedilər.]*²²

İblis Adəmlə (*əleyhissalam*) kifayətlənmədi, əksinə, Adəmdən (*əleyhissalam*) sonrakı bütün peyğəmbərlərə müdaxilə etdi və onları aldatmağa çalışdı. O, onların hamısına müəyyən dərəcədə müdaxilə etməyi bacardı. Müdaxiləsinin sübutu onların xətalıdır. *[Biz səndən əvvəl elə bir rəsul və nəbi göndərməmişik ki, (ayələrimizi oxumaq) istədikdə şeytan onun oxuduğuna gizlicə (vəsvəsə) verməsin. Ancaq Allah şeytanın qatdığını yox edər. Sonra Allah Öz ayələrini möhkəmləndirər. Allah hər şeyi biləndir, hikmət sahibidir.]*²³

Buna görə də İblisin vəsvəsələrinə tab gətirə biləcək peyğəmbərlərin gəlişinə ehtiyac var idi. Allahın sözləri ilə İblisin sözlərini qəti şəkildə ayırd edə bilən peyğəmbərlərə ehtiyac var idi. Onlar vəsvəsələrə qarşı durmaq, həqiqi sözləri tanımaq və Allaha tam itaət etmək qabiliyyətinə sahib olacaqlardı. İsa (*əleyhissalam*) bunu bacaran elçilərin ilki olacaqdı.

Tam Sözlər

İsa (*əleyhissalam*) peyğəmbərlər cizgisində yeni bir başlanğıca imza atır. Bunun çoxlu sübutları var. İmam Sadiq (*salam onlardandır*) uzun bir duasında belə buyurur: *“Səndən qulun və elçin Musa ibn İmranla danışdığın Sina dağında görünən izzətinə xatir istəyirəm. Sairdəki şafəq saçışın və Faran dağındakı zühuruna xatir istəyirəm...”*²⁴ Qanunun Təkrarı kitabında da deyilir: *“O belə dedi: “Rəbb Sina dağından gəldi, bizə Sairdən şafəq saçdı, Faran dağından zühur etdi, O, saysız-hesabsız müqəddəslərlə birlikdə cənubdan, dağ yamaclarından gəldi.”*²⁵

Beləliklə, Musa (*əleyhissalam*) adı ilə zikr olunduğu halda, İsa (*əleyhissalam*) Sairdə Allahın yüksəlişi, Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) isə Faranda Allahın zühuru kimi təsvir edilmişdir. Bildiyimiz kimi, günəşin doğuşu və ya şafəqi günəşin görünməzdən əvvəl etdiyi ilk hərəkətdir. Ondan əvvəl qaranlıqdır. Onda, İsa (*əleyhissalam*) bütün peyğəmbərlərin ən mükəmməli və zühuru zamanı Allahın yaradılışdakı ən mükəmməl tərcüməçisi və yansıması idi. Adəmdən Vəftizçi Yəhyaya (*onlara salam olsun*) qədər, İsa (*əleyhissalam*) onların ən böyüyü və ən mükəmməli idi. İsa (*əleyhissalam*) bu həqiqəti bəyan etdi və özündən əvvəlki bütün peyğəmbərlərin natamam olduğunu bildirdi. Yəhya Kitabında İsa (*əleyhissalam*)

²⁰ Quran, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 35

²¹ Quran, Surə 20 (Taha), Ayə120

²² Quran, Surə 7 (Əraf), Ayə 22-23

²³ Quran, Surə 22 (Həcc), Ayə 52

²⁴ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 87, səh. 99

²⁵ *Bibliya*, Qanunun Təkrarı, Bölüm 33, Pasaj 2

buyurur: *“Məndən əvvəl gələnlərin hamısı oğru və quldur idi, amma qoyunlar onlara qulaq asmadı.”*²⁶

İmam Əhməd Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *“İsa (əleyhissalam) ilə Hüseyn ibn Əli (əleyhissalam) arasında məqam baxımından heç bir fərq yoxdur.”* Biz bilirik ki, İsa (əleyhissalam) Əba Əhlinin (Əhli-Kisanın) altıncı üzvü olan Cəbrail (əleyhissalam) idi. Hadisə ilə bağlı məlumatı olmayanlar üçün Fatimeyi-Zəhranın (*minhussalam*) rəvayətindən bir parçanı təqdim edirik:

“Allah dedi: “Ey mənim mələklərim! Ey səma əhli! Mən bu möhkəm səmanı, geniş yeri, nurlu ayı, parlayan günəşi, fırlanan planetləri, dalğalanan dəryalı, üzən qayıqları və digər şeyləri əbanın altında olan bu beş kəsin sevgisi xatirinə yaratdım.” Beləcə Cəbrail soruşdu: “Ya Rəbb! Əbanın içində olanlar kimlərdir?” Rəbb buyurdu: “Onlar Peyğəmbərin Əhlibeyti və risalət mədənidir. Onlar Fatimə, onun atası, əri və iki oğludur.” Cəbrail dedi: “Ey Rəbbim! Mənə də icazə ver ki, yerə enim və əbanın altıncısı kimi onlara qoşulum.” Rəbb dedi: “Sənə icazə verildi.””

Beləliklə, Cəbrail yerə endi və dedi: “Salam olsun sənə ey Allahın Peyğəmbəri! Ucaların Ən Ucası olan Allah Öz lütf və rəhmətini sənə bəxş etmək üçün sənə salamını göndərir və buyurur: “And olsun lütf və əzəmətimə! Mən bu möhkəm səmanı, geniş yeri, nurlu ayı, parlayan günəşi, fırlanan planetləri, dalğalanan dəryalı, üzən qayıqları və digər şeyləri sizin xatirinizə və sizin sevgininizə görə yaratdım.” Uca Rəbbim mənə əbanın altında içində sizə qovuşmağa icazə verdi, ey Allahın Peyğəmbəri! Mən də içəri girib sizinlə ola bilərəm?”

Allah Rəsulu (ona və ailəsinə salam olsun) belə cavab verdi: “Ey İlahi vəhyləri daşıyan! Sənə də salam olsun. Bəli, içəri girə bilərsən.” Sonra Cəbrail da əbanın içinə girdi. Sonra atamla danışdı: “Allah sizə vəhy edir və buyurur: “Ey Əhlibeyt! Həqiqətən, Allah sizdən pisliliyi uzaqlaşdırmaq və sizi tərtəmiz etmək istəyir.”²⁷

Cəbrailin İsa (əleyhissalam) olduğu açıqlandığı üçün bilirik ki, İsa Allahın izzətləndirdiyi, şeytanın murdarlığından və vəsvəsəsindən təmizlədiyi Əba Əhlinin bir üzvüdür. Bilirik ki, Allah Quranda İsadən əvvəlki son peyğəmbər olan Vəftizçi Yəhya (əleyhissalam) haqqında belə buyurur: *[Doğulduğu gün də, öləcəyi gün də, yenidən dirildiləcəyi gün də ona salam olsun!]*²⁸ Halbuki Quranda İsanın (əleyhissalam) belə dediyi qeyd olunur: *[Doğulduğum gün də, öləcəyim gün də, yenidən dirildiləcəyim gün də mənə salam olsun!]*²⁹ Deməli, İsa (əleyhissalam) özü özünə salam göndərir, Yəhya və ondan əvvəlki peyğəmbərlər isə özlərinə salam göndərəcək birinə ehtiyac duyurlar.

Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurdu: *“Mən insanlar arasında dünyada və axirətdə İsa ibn Məryəmə ən yaxın olanam.”*³⁰ Adəmdən Muhəmmədə (əleyhissalam) qədər olan peyğəmbərlərin ən yaxşısı Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) və İsa ibn Məryəm (əleyhissalam) olmuşdur. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənə dedi: *“İsanın (əleyhissalam) anası Məryəm yenidən Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam*

²⁶ Bibliya, Yəhya, Bölüm 10, Pasaj 8

²⁷ Kisa Hədisi

²⁸ Quran, Surə 19 (Məryəm), Ayə 15

²⁹ Quran, Surə 19 (Məryəm), Ayə 33

³⁰ Mizanul Hikmət, Muhəmməd Reyşəhri, cild 4, səh. 3202

olsun) anası Əminə kimi inkarnasiya etdi.” Beləliklə, bir sözlə, İsanın (*əleyhissalam*) kamil Elçini və Allahın həqiqi yüksəlişini təmsil etdiyini, Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) isə yaradılışda Allahın daha mükəmməl Elçisi və Xəlifəsi olduğunu görürük. Onlar şeytanın vəsvəsələrindən təmizlənilər, çünki əvvəlki peyğəmbərlər vəsvəsələrin təsirinə məruz qalıblar və onların risaləti Allahdan gələn həqiqətlə şeytandan gələn bəzi batillərin qarışığından ibarətdir. İsa və Muhəmməd (*onlara salam olsun*) şeytana itaət etmədilər və bu mövzuda çaşqınlığa düşmədilər. İsanın şeytanın vəsvəsələrini rədd etməsi İncillərdə çox açıq şəkildə ifadə edilmişdir və bunun bir səbəbi var idi. Üç dəfə şeytan ona vəsvəsə edir və o, üç dəfə şeytana itaət etməkdən imtina edir. Bir dəfə ona daşı çörəyə çevirməklə vəsvəsə olunur, digərində Yer üzərində hökmranlıq etmək müqabilində ondan şeytana sitayiş etməsi, üçüncü dəfə isə ondan məbədin təpəsindən tullanmaq tələb olunur. Luka Kitabında deyilir:

“İsa Müqəddəs Ruhla dolaraq İordan çayından qayıtdı və Ruh tərəfindən səhraya aparıldı. Orada İsa qırx gün ərzində iblis tərəfindən sınağa çəkildi. Bu müddətdə İsa heç nə yemədi və qırx gün keçəndən sonra acdı. İblis ona dedi: «Əgər Sən Allahın Oğlusansa, bu daşa əmr et ki, çörəyə dönsün». Lakin İsa ona belə cavab verdi: “İnsan yalnız çörəklə yaşamaz” deyə yazılmışdır.” Sonra iblis İsanı yuxarıya çıxardı və bir anda dünyanın bütün padşahlıqlarını ona göstərdi. İblis İsaya dedi: «Mən bütün bunların üzərindəki səlahiyyəti və şan-şöhrəti Sənə verəcəyəm. Çünki bunlar mənə verilib və mən kimə istəsəm, ona verə bilərəm. Bax əgər Sən mənə səcdə etsən, bunların hamısı sənin olacaq». İsa ona belə cavab verdi: “Allahın Rəbbə səcdə et və yalnız ona ibadət et” deyə yazılmışdır. Sonra iblis onu Yerusəlimə apardı və məbədin qülləsinə qoyub dedi: «Əgər Sən Allahın Oğlusansa, özünü buradan aşağı at. Axı “Allah Sənə görə mələklərinə əmr edər ki, səni qorusunlar, səni əlləri üstündə aparsınlar, ayağın bir daşa dəyməsin” deyə yazılmışdır». Amma İsa cavabında ona belə dedi: «“Allahın Rəbbi sınaq” deyilmişdir». İblis sınaqların hamısını qurtarandan sonra bir müddət onu tərk etdi.”³¹

Şeytan ağacın meyvəsindən yemək üçün vəsvəsə etdiyi zaman itaət edən Adəmin (*əleyhissalam*) əksinə, İsa (*əleyhissalam*) şeytana itaət etməkdən boyun qaçırır və yalnız Allaha itaət edir. Buna görə də ona yalnız Allahın sahib ola biləcəyi bir çox qabiliyyət verilmişdir, çünki o, Allahın kamil bir Elçisi və Xəlifəsi idi və Allahın bütün ilahi sifətlərini əks etdirə bilmişdi. İsa (*əleyhissalam*) Allahla İblisi bir-birindən ayırmağı bacarırdı və Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) Allahın daha mükəmməl surəti idi. İsanın (*əleyhissalam*) Muhəmmədə (*ona və ailəsinə salam olsun*) qədər gedib çıxan vəsiləri də İsadən (*əleyhissalam*) əvvəlki bütün peyğəmbərlərdən daha üstün idilər. Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) vəsiləri Muhəmməddən əvvəlki bütün peyğəmbərlərdən və vəsilərdən daha üstün və kamil idilər (Qeyd edək ki, İsanın özü də Muhəmmədin vəsilərindən biri olaraq qayıdır).

İndi sual budur ki, İsanın (*əleyhissalam*) və Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) səhvləri olubmu? Hər hansı bir yaradılmış varlıq olmaq üçün nöqtə boyda da olsa zülmətə sahib olmalısınız, çünki bütün yaradılış zülmətlə qarışıq nurdur. Mütləq, pak və hətta zərrə qədər zülmətdən azad olan yalnız Allahdır. Elə buna görə də İsaya (*əleyhissalam*) yaxşı deyildikdə, o, belə cavab verdi: *[Nə üçün mənə yaxşı deyirsən? Tək Allahdan başqa yaxşı yoxdur.]*³² Nə qədər ki insanda azacıq zülmət var, o natamamdır, çünki yalnız Allah mükəmməldir. Onda, İsa

³¹ *Bibliya*, Luka, Bölüm 4, Ayə 1-13

³² *Bibliya*, Luka, Bölüm 18, Ayə 19

və Muhəmməd (*onlara salam olsun*) xətalər ediblər, lakin onların xətaləri digər peyğəmbərlərin xətaləri kimi xəta sayılmazdı. Onların xətaləri kiçik idi. Adəmin xətası itaətsizlik, Nuhun xətası Allahı sorgulamaq, Musanın xətası Allahı görmək istəməsi olduğu halda, İsanın xətası sadəcə olaraq taleyin dəyişib-dəyişməyəcəyini soruşmaq, Muhəmmədin xətası isə sadəcə olaraq müəyyən bir məsələdə narahat olmaq idi.

İsanın Etdiyi Xəta

Mən dedim: “*Atacan, İsa xəta etdi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, oğlum.*”

Mən dedim: “*Onun xətası nə idi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*O, çarmıxa çəkilmənin ondan götürülməsini istədi.*”

Mən dedim: “*Atacan, niyə? O, ölüləri diriltədikdən və bütün o möcüzələri göstərdədikdən və Allahın var olduğunu biləndən sonra ölümdən qorxdu?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, oğlum. O, o insanların əli ilə öldürülmək istəmirdi, lakin bu məsələnin üstündə çox durma.*”

Muhəmmədin Etdiyi Xəta

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Elə peyğəmbərlər var ki, Allah onların adlarını nübuvvət məqamından silib, Musa (əleyhissalam) və Yusif (əleyhissalam) kimi az qala adları nübuvvət məqamından silinəcək peyğəmbərlər də var idi.*”

Mən dedim: “*Subhanallah, Yusif Züleyxa ilə etdiyi şeyə görə az qala silinəcəkdi?*”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “*Bir neçə səbəbə görə. Birinci səbəb Züleyxa ilə etdiyi əmələ görədir. İkinci səbəb Allahdan kömək istəməzdən əvvəl hökmdarlardan kömək istəməsidir. Üçüncü səbəb isə bütün qadınlar onun arxasınca düşdüyü və onu sevdiyi üçün müəyyən məqamda özünü bəyənməsidir.*”

Mən dedim: “*Uca və Böyük olan Allahdan bağışlanma diləyirəm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Musaya (əleyhissalam) gəldikdə isə, o, daima sual verir, araşdırırdı və həmçinin səbirsiz idi. Bilirsən nə qədər peyğəmbər az qala nübuvvət məqamından silinəcəkdi?*”

Mən dedim: “*313?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Musa, Yusif, Yaqub və Muhəmməd də onlardan biri idi.*”

Mən dedim: “*Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun)?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, ömrünün sonunda.*”

Mən dedim: “*Çünki o, Əli (əleyhissalam) haqqında camaata xəbər vermək istəmədi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli.*”

Mən dedim: “*Niyə demək istəmirdi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*O, camaatın dilindən qorxur və xəcalət çəkirdi, çünki Əli onun əmisi oğlu idi və qızı ilə evlənmişdi.*”

Qədir-Xum hadisəsinə aşağıdakı ayədə işarə edilir: [*Ey Peyğəmbər! Rəbbindən sənə nazil ediləni təbliğ et! Əgər bunu etməzsən, Onun risalətini təbliğ etməmiş olarsan. Allah səni insanlardan qoruyacaq. Şübhəsiz ki, Allah kafir qövmü doğru yola yönəltməz.*] ³³

Bunlar xəta olsa da, İblisə itaət və ya Allaha asilik deyildi. İsa və Muhəmməd (*onlara salam olsun*) İblisin sözlərini demədilər, onun əmrlərinə tabe olmadılar, vəsvəyələrinə də düşmədilər. İsa və Muhəmmədin (*onlara salam olsun*) sağlığında risalətləri İblisin təsirindən tamamilə qorunurdu və onların bütün sözləri Allahın kəlamları idi.³⁴ Muhəmmədin Vəsiləri olan, İmamların və Mehdilərin sözləri və risalətləri də eyni şəkildə İblisin təsirindən qorunur və bu səbəbdən vəsiyyətlər və onun sahibləri zəlalətdən qorunur. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) vəfat etdiyi gecə belə buyurdu: “*Mənə qələm və kağız gətirin, sizə elə bir şey yazım ki, ondan yapışsanız, məndən sonra əsla zəlalətə düşməyəsiz.*”³⁵

Lakin, rəvayətlərin və tarixin göstərdiyi kimi, həm İsanın, həm də Muhəmmədin (*aleyhissalam*) İlahi Xəlifəliyi asan keçmədi. Xaos və qarışıqlığa baxmayaraq, Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) həqiqətən də ilahi sünnetə uyğun olaraq vəsiyyətlər yazdı. O, İmam Əli ilə başlayan və Abdullah, Əhməd və Əl-Mehdi ilə bitən xəlifələrinin adlarının açıq şəkildə qeyd edildiyi vəsiyyətlərini yazdırdı. Bunlar İblisin vəhylərindən və vəsvəyələrindən qorunan və Allahın bizi onlar vasitəsilə zəlalətdən qoruyacağına vəd etdiyi kəslərdir.

Muhəmmədin Vəsiyyəti

Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) vəfat etdiyi gecə əmisi oğlu, kürəkəni və haqq vəsisi İmam Əli ibn Əbi Talibə (*minhussalam*) dedi:

“Ey Əbəl Həsən, kağız və mürəkkəb gətir.” Allah Rəsulu (ona və ailəsinə salam olsun) vəsiyyətlərini bu yerə çatana qədər imla etdi və buyurdu: “Ey Əli, məndən sonra 12 İmam olacaq və onlardan sonra da 12 Mehdi. Ey Əli, sən 12 İmamın ilkisən. Allah səni Öz səmasında Əli Əl-Murtəza, Siddiqul-Əkbər, Faruqul-Əzəm, Məmun və Mehdi adlandırmışdır. Bu adlar səndən başqa heç kim üçün səhih deyil. Ey Əli, sən Əhli-Beytim və qadınlarım üzərinə onlar diri və ölü ikən vəsimsən. Kimi saxlasan, sabah məni tapar və kimi boşasan, mən ondan bəri olaram. Qiyamətdə nə mən onu görəcəyəm, nə də o məni. Və sən məndən sonra ümmətimə Xəlifəmsən. Əgər vəfat vaxtın

³³ *Quran*, Surə 5 (Maidə), Ayə 67

³⁴ Bu, onların zamanlarında şifahi kəlamlarına aiddir. Tarixdə sonradan onlara aid edilən yazılı sözlər təhrif edilmişdir.

³⁵ Bu rəvayət həm Sünni, həm də Şiə mənbələrində “Qələm və kağız hədisi” adı ilə məşhurdur. Bir nümunə belədir: İbn Abbas rəvayət edir ki, Rəsulullah (*ona və ailəsinə salam olsun*) ölüm yatağında ikən, evdə Ömər ibn Xəttabın da içlərində olduğu bir neçə nəfər var idi. Peyğəmbər dedi: “Qoy, sizə elə bir mətn yazım ki, ondan sonra zəlalətə düşməyəsiz.” Ömər dedi: “Xəstəliyi Peyğəmbərə üstün gəlib və sizin Quranınız var, ona görə də bizə Allahın kitabı kifayətdir.” Evdə olan insanlar ixtilafa düşərək mübahisə etdilər. Bəziləri “yaxınlaşın ki, Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) sizə bir mətn yazsın ki, ondan sonra zəlalətə düşməyəsiz” dedi, bəziləri isə Ömər in dediyi kimi dedilər. Onlar Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) hüzurunda qışqırıqları və ixtilafa düşdükləri zaman Rəsulullah dedi: “Gedin!” Übeydullah dedi: İbn Abbas deyərdi: “Çox təəssüf ki, aralarındakı ixtilaf və səs-küy Allah Rəsulunun onlar üçün bu mətni yazmasına mane oldu.” Səhih Buxari, kitab 7 (Xəstələr Kitabı), c.70, h.573

çatsa, onu əməlisaleh, çox ata edən oğlum Həsənə təslim et. Və onun vəfat vaxtı çatsa, onu oğlum Zəki, Şəhid, Məqtul Hüseyinə təslim etsin. Onun da vəfat vaxtı çatsa, onu oğluna, ibadət edənlərin Ağası, (alın) qabarlı Əliyə təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəlsə, onu oğlu Muhəmməd Baqirə təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəlsə, onu oğlu Cəfər Sadiqə təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəldiyində, onu oğlu Museyi-Kazıma təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəldiyində, onu oğlu Əli Rzaya təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəldiyində, onu oğluna, Əmin, Təqi Muhəmmədə təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəldiyində, onu oğlu Əli Nəsihə təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəlsə, onu oğlu Həsən Fazilə təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəldiyində, onu oğluna, Ali-Muhəmmədin Müstəhfəzi (Əmanətçisi) Muhəmmədə təslim etsin. Bunlar 12 İmamdır. Və ondan sonra 12 Mehdi olacaq. (Əgər onun vəfat zamanı gəlsə) o da onu oğluna, yaxın olanların ilkinə təslim etsin. Onun üç adı var: bir adı mənim və atamın adı kimi Abdullah; Əhməd, üçüncü ad isə Əl-Mehdidir. O, möminlərin ilkidir.”³⁶

---

³⁶ *Ğeybət-i-Tusi*, cild 1, səh. 174; *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 53, səh. 148

Bab 28

ƏXLAQ

*“Ağıza daxil olan şey insanı murdar etməz, amma
insanı murdar edən ağızdan çıxan şeydir”*

Imam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) özünün “İmam Mehdi ilə Görüş” xütbəsində buyurur: “*Bu görüşdən sonra İmam Mehdi (əleyhissalam) ilə bir çox başqa görüşlərimiz də oldu və o, bir çox şeyi mənə bildirib aydınlaşdırdı. Amma o vaxtlar o, insanlara çatdırmağım üçün mənə xüsusi bir əmr vermirdi. Əksinə, mənə öyrədirdi ki, tərbiyəli və itaətkar olum, beləliklə də ilahi əxlaq mərtəbələrinə çatım.*”

Mənim İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə səyahətim də eynilə bunun kimi oldu. Bu səyahətin böyük hissəsi İmamın mənə tərbiyələndirməsinə və bu ilahi əxlaqın məndə üzə çıxmasına fokuslandı. Eləcə də bu Müqəddəs Kitabı oxuyan, bu dinə həqiqətən inanan və bədənlərinin pak bir ruh üçün bir daşıyıcı halına gəlməsini arzulayan hər kəsin özünü tərbiyələndirməsi vacibdir. Bir gün möminlərdən biri mənə qarşı hədsiz dərəcədə hörmətsizlik etdi və məsələ İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) çatdı.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Mən sənə haqqını sənə qaytaracağam və sən öz Atanı insanların haqqını özlərinə qaytarmağı ilə tanıyırsan. Oğlum, hərçənd, mən istəyirəm ki, sən Yusifin mənasını biləsən. Yusif təriflənmiş əxlaq, səbr, qüvvət, iradə, sevgi, şafqət, mərhəmət, nəfslə mübarizə, nəcabət, paklıq, qüdrət, bağışlama, Allaha itaət, Allaha qarşı fəqir və həqir bir qul olmaq deməkdir.*”

Mən dedim: “*Bu xüsusiyyətləri məndə görürsən, Atacan?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bütün bunlar səndə var və bunların bir qismini hələ istifadə etməmişən. Mən səni tərbiyə edirəm; mən bir körpəni tərbiyə edirəm; istəyirəm ki, o böyüyüb aslan olsun. Başımı torpağa qoyanda rahat olum ki, Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) yaratdığı Əhməd Əl-Həsəni mən də səni tərbiyə edərək yaratdım. Atam mənə necə böyütdü, mən də səni elə böyütdüm, odur ki, heç vaxt təsirə düşüb əsəbləşmə. Saleh Ata öz oğlunu tərbiyə etmək istəyəndə onu sıxır ki, məsuliyyət daşıya bilən bir kişi ortaya çıxartsın.*”

Mən dedim: “*Yaxşı, mənə (daha səbrli olmağım üçün) başqa bir fürsət ver.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Oğul, fürsət qapısı açıqdır. Ey Abdullah, sənə kim dedi ki, mən qapını bağlamışam? Sənin qapın açıqdır və mən görmək istədiyimi görməyincə səni tərki etməyəcəm. Mən sadəcə istəyirəm ki, dünya Yusifin əzəmətini onun əxlaqı ilə, nəcabət və rəğbəti ilə, mərhəməti, hikməti, qüvvəti, hər şeyi ilə görsün.*”

Mən dedim: “*Mən çalışıram ki, Əhməd Əl-Həsən olum*” və öz əlyazmam ilə doldurduğum qara bir kitab çıxardıb dedim: “*Bu mənim kitabımdır, onu öz əllərimlə yazmışam, onun içində səndən eşitdiyim bütün hikmətlər var.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Əhsən! Əhsən oğlum! Əhsən! Mən səni tərbiyə etməkdə xoşbəxtlikdən başqa heç nə görmürəm. Mən xoşbəxtəm və bundan heç vaxt bezib yorulmuram və inanıram ki, səni Allahın görmək istədiyi kimi edə biləcəyəm. Odur ki, əvvəllər yetişdiyin kimi və dəyişdiyin kimi yetiş. Yetiş, çünki sən buna qadirsən və vallah sənin dəyişmək üçün böyük bacarığın var, bu da sənin xeyrinə olan bir şeydir, əzizim. İndi get camaata de ki, filankəslər ola bilsin bəzi məsələlərdə cahillik ediblər və bilməyiblər, sən də dua edib Allahdan onlar üçün bağışlanma diləmişən.*”

Ənsara Öyüd

İmam buyurdu: *“Mən çox önəmli bir şey istəyirəm. İstəyirəm ki, möminlər Əhlibeytin əxlaqını, onların tərbiyə və təbiətini öyrənsinlər ki, həqiqətən də indiyə qədər gəlib keçmiş ən xeyirli ümmət ola bilsinlər. Tərbiyə elmdən daha önəmlidir. Əxlaq hər şeyin fəvqündədir. Elm insana hər an verilə bilər, amma insan səhv tərbiyə olursa, sonra onu düzəltmək çox çətin olur. Bu, əyri böyümüş ağaca bənzəyir, belə olduqda, onu düzəltmək çox çətinləşir. Hamı bir-biri üçün çalışmalıdır. Möminlər arasında həssaslıq olmamalıdır və hər kəs qeyd-şərtsiz hər kəsə kömək etməkdə istəkli olmalıdır. Möminlər gərək arı pətəyi kimi olsunlar, bir nəfər səhv edərsə, digəri gərək bunu onun nəzərinə çatdırsın, bir-biriniz arasında heç bir ayıb olmamalıdır, siz hamınız birsiniz, bir nəfər bir səhv edərsə, onda hamıya ayıb olsun, çünki hamınız birsiniz. Mən istəyirəm ki, insanlar mənim Ənsarımda, onların əxlaqında və hər şeylərində həqiqi peyğəmbərləri görsünlər, eynilə Adəmin (əleyhissalam) dostlarından birinin Həmidrza ilə görüşəndə onun haqqında dediyi şey kimi. O dedi ki, “O şəxs bir peyğəmbərdir” və onun əxlaqını təriflədi. İnsanlar mənim Ənsarım haqqında bu cür danışmalıdır və mən bundan aşağı bir şeyi qəbul etmirəm. Onlar bu dərəcəyə çatsalar, bu mənim üçün də, onlar üçün də kifayətdir, çünki ondan sonra onlar özləri öz əxlaqlarında peyğəmbərlərdən daha üstün bir nöqtəyə çatmış olacaqlar. Mən hər kəsin hər kəslə belə olmağını istəyirəm, yaxın olanla da, uzaq olanla da, ər öz arvadı ilə, ictimaiyyətdə və şəxsidə, hamı eyni əxlaq və davranışlar sərgiləsin, cavan və ya qoca ilə rəftarında heç bir fərq qoymasın.”*

Kasıbları Düşünmək

İmam (minhussalam) buyurdu: *“Hətta şəxsin öz pulu da olsa, möminlər elə öz istədikləri kimi bol-bol xərcləməməli, lazımsız şeylər, əyləncə üçün şeylər və ya bahalı şeylər qətiyyən almamalıdır. Möminlərin hər şeyin sahibi olduğunu dedikləri mən özüm, özümə bu haqqı vermirəm. Xərcləmə məsuliyyətli şəkildə edilməlidir, mən buna etik xərcləmə deyirəm. Hər kəs özündən başqasını düşünməlidir. Hamı aclıq çəkən, yeməyə bir tikə tapa bilməyən və soyuq qış günlərində qızınmağa paltar tapa bilməyən yüz milyonlarla insanı düşünməlidir. Onlar özlərini Adəm oğullarının zülm və tiranlığından qorumağa bir dam tapa bilmirlər. Onların hansı dində olmaları və ya nəyə inanmaları mənə maraqlı deyil. Onlar həqiqətin nə olduğunu bilmir və dərk etmirlər. Bunun haqq-hesabını bir kənara qoyun. Mənə maraqlı olan budur ki, aclıq çəkən insanlar var və biz bu insanları düşünməliyik. Çünki, bir gün onlar kafirlərə və münafiqlərə qarşı sərt və sizin qardaşlarınız və bacılarınız olan ənsarlar və dəstəkçilər olacaq.”*

Təslimiyyət

İmam (minhussalam) buyurdu: *“Bu dində sizə iki şeydən başqa heç nə fayda verməyəcək, bu iki şey olmadan bu yolda sabit qalmaq çox çətinləşir. Onlar səbr, sonra səbr, sonra səbr, sonra təslimiyyətdir. Təslimiyyət bir şəxsin doğru yolda yürüməsi üçün ən asan üsullardan biridir. Bu həm də edilməsi ən ağır şeylərdən biridir. Əgər insan təslim olsa, amma bu həqiqi təslimiyyət olmasa, bu özlüyündə, insanın həyatında onu həlakətə aparan mənfi nəticələrə gətirib çıxaracaq, Allah qorusun.”*

Təqdir

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Özünü təqsirkar hiss etmək hər mömində olan bir hissdir. Hətta İmam Mehdi (*əleyhissalam*) buyurur ki, “Mən təqsirkaram” və hətta mən hədsiz dərəcədə təqsirkar olduğumu düşünürəm, o həddə ki, gecələri gözümə yuxu getmir, həmd olsun Allaha. Biz hamımız təqsirkarıq oğlum, çünki Allah bizə bizim Ona verdiyimiz çox xırda şey müqabilində çox şey verir. Hətta bizim Ona verdiyimiz o xırda şey də bizdən deyil, əksinə bunun hamısı Onun fəzli ilədir. Odur ki, bizim heç bir fəzilətimiz yoxdur.”

Tamamilə Allaha Təvəkkül Etmək

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Mömin insan daima yüksəlməli, durmamalı və özünə limit qoymamalıdır. Əksinə, o, bütün hallarda və bütün zamanlarda hər zaman daha çoxunu istəməli və həmişə bu sözləri deməlidir: “Lə həvlə və lə quvvətə illə billəh (Güc və quvvət yalnız Allah ilədir).” Qoy bu, həyatın bütün sahələrində sizin düsturunuz olsun, siz insanların ən xoşbəxti olacaqsınız, lakin mömin bunu sadəcə dili ilə deməməlidir, əksinə gərək onu qəlbi və ağılı ilə desin və sözdə də, əməldə də buna inansın.”

Elmin Olmadan Heç Vaxt Təfsir Vermə

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Elmi olmadan təfsir verən kəs düz [təfsir] etsə, bir mükafat almaz və səhv etsə, günah qazanar.”

Danışmadan Öncə Düşün

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əli ibn Əbi Talib (*əleyhissalam*) boğazının uzun olmağını istəyərdi ki, bir kəlmə demədən öncə, əgər onda səhv bir şey olsa, ağızından çıxana qədər geri qaytarıb düzəldə bilsin. O (*əleyhissalam*) heç vaxt əvvəlcə öz-özünə sual etmədiyi, neqativ və pozitiv təsirlərini öyrənmədiyi, daha sonra onu deməyin mümkün olduğuna qərar vermədiyi bir cümlə və ya bircə danə söz belə danışmazdı. Bu səbəbdən də onun həmişə müdrik və fəsahtli natiq olduğunu, dediyi sözlərin hamısının hikmətli olduğunu və bütöv bir xütbəsində hədsiz faydalar olduğunu görərsən.”

Qorxu Bizim Xüsusiyyətlərimizdən Deyil

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Qorxu bizim xüsusiyyətlərimizdən deyil. Mömin Allahdan başqa heç nədən qorxmaz. Allah ilə olan qorxmaz, Allahdan uzaq olan qorxar. Allaha yaxınlıq adamı əmin-amanlıqda hiss etdirər.”

Əhmədin Karvanı

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əhməd Əl-Həsən öz karvanında qardaşı ilə danışmayan bir mömin istəmir, kim öz qardaşını danışdırmırsa, gərək mənim Ənsarımdan olduğunu deməsin və mən onu istəmirəm, hər kəs hər kəsi sevməlidir, hər kəs hər kəsi qormalıdır, hər

kəs hər kəsi özündən üstün tutmalıdır və hər kəs hər kəsin övladını öz övladından üstün tutmalıdır. Hamı məndən qabaq, mən ən sonam. Qoy bu sizin şüarınız olsun, qardaşım götürməmiş mən götürməyəcəm, qardaşım yeməmiş mən yeməyəcəm, qardaşım geyinməmiş mən geyinməyəcəm, mən ac yatacam ki, qardaşım rahat yatsın, mən yerdə yatacam ki, qardaşım isti yataqda yatsın, mən ölüm ki, qardaşım yaşasın. Əgər bu cür və bundan daha artığı deyilsinizsə, vallah, vallah, vallah ədalət bərqərar edilməyəcək, ta ki əvvəlcə sizin aranızda qurulana qədər. Və bu ədalət və insaf içinizdən gəlməlidir, ey möminlər.”

Xətalər

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“İnsanın xəta edib, sonra fərqi varması ayıb deyil, əksinə, ayıb olan şey odur ki, insan öz xətasını bilir və ondan əl çəkmir.”*

Çalışmaq

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Çalışmaq ibadətdir. Çalışın, çalışın, çalışın, ta ki nəfəsiniz kəsilməyə qədər. Qapısını bağlayıb evində yatdığı halda ruzi verən Allahdır deyən kəs, bir tika çörək belə əldə etməyəcək. Lakin ruzi verən Allahdır deyib Allaha təvəkkül edən və səhər tezdən oyanıb ruzi dalınca qaçan kəsə ən azından gözləmədiyi yerdən ruzi gələcək.”*

İstirahət

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Mən möminlərə son nəfəslərinə qədər bu dünyada istirahət söz vermərəm, lakin mən sizə Cənnət və Böyük Qalibiyyət zəmanət verirəm.”*

Evlilik

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Evlilik bütün möminlər üzərində bir vacibətdir.”*

Səbr

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Allahdan sən və qardaşların üçün görəcəyiniz və eşidəcəyiniz şeylərə görə səbr diləyirəm. Maddi dünyada heç bir istirahət yoxdur, oğlum. İncidici sözlər qılıncdan da, zindandan da bətərdir. Əxlaqsız, murdar, batil ittihamlar ölümdən də bətərdir. Səbrli olun, həqiqətən də Allah səbr edənlərdir. Səbrli olun, həqiqətən də Allah səbr edən çalışqanlardır. Bunu unutma oğlum, səbr. Onlar sənənin haqqında çox şey deyəcəklər, amma inşallah sənənin adın qalib olanlar arasında yazılacaq.”*

Hər Zaman Allah Haqqında Yaxşı Düşünün: Allah Səmimi Qullarını Heç Vaxt Azdırmaz

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Çatmaq istəyən çatacaq, çatmaq istəməyən də çatmayacaq. Olun, olacaqsınız. Yatın, yatacaqsınız. Mənim sizə tövsiyəm budur ki, hər zaman*

və daima Allah haqqında yaxşı düşünün və həmişə bilin ki, Allah səmimi qullarını azdırmaz. Səbrli olun, səbrli olun, səbrli olun. Çünki bununla əməl edən kəs, vallah, sadəcə xoşbəxt və razı halda bu dünyadan çıxıb gedəcək. Biz heç nəyə sahib deyilik, oğlum. Sahib olduğumuz hər şey boynumuzda bir borcudur: pulumuz, övladlarımız, bədənlərimiz, ruhlarımız. Hər şey bizə əmanət edilib. Onların hamısı Allahındır. O, Mülkün Sahibidir. Qəlbini içdən təmizlə, mənim bildiyim kimi biləcəksən. Qəlbindən bu dünyanın qalıntılarını çıxarıb at və içini təmizlə. Özün üçün istədiyini qardaşın və bütün insanlıq üçün də istə. İlk verən və son alan ol. Özünü tərbiyə et və bil ki Allah qəlbə olanı görür və eşidir. Dil (bir şeyi) nə önə keçirər, nə də təxirə salar.”

Heç Vaxt Məcbur Götürmə

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Kimdənsə sadəcə özü sənə verdiyi şeyi götür, utandığından dolayı verdiyi şeyi yox, çünki bu şəkildə götürülən şey zorla götürülən şey kimidir. Sadəcə o vaxt götürə bilərsən ki, o şəxs onu sənə istəyərək versin.”*

Mömin Heç Vaxt Yalan Danışmaz

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Mömin çox şey edə bilər, amma yalan danışmaz. Mənim ən nifrət etdiyim şey yalandır. Yalan danışan adam nə desən edər, oğurluq edər, aldadar, zina edər, qətl edər.”*

Etiraf

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xətanı etiraf etmək fəzilətdir, insan xəta edib sonra bunu etiraf edəndə, Allah onu bağışlayır, lakin bu xəta bilmədən edilən xəta olmalıdır, yəni, kimsə qəsdən çıxıb xətalara edib sonra da eləcə gəlib bunu etiraf edə biləcəyini gözləyə bilməz. Buna münafıqlıq deyilir.”*

Bağışlama

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Biz Allahın Vəliləriyik və Onun Ev Əhliyik, şücaət və bağışlama da bu Evin xüsusiyyətlərindəndir.”*

Qəzəb

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Nəfsinizdən qəzəblənmək sizin xüsusiyyətlərinizdən deyil, ey Mehdilər.”*

Hər Şeyin Bir Vaxtı Var

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Oğlum, səndən istəyirəm ki, çox mühüm olan və həyatında, ilahi dəvətində, bu dinin düzəldilməsində və bu böyük məsələdə üzərinə düşmüş bu məsuliyyət barədə bir şeyi anlayasan. İstəyirəm anlayasan ki, hər hansı bir şeyi vaxtı gəlməyə qədər*

bilməyəcəksən, hər məsələnin və hər şeyin bir vaxtı var, Allahın o şey üçün təyin etdiyi xüsusi bir vaxt var. Və Allahın seçdiyi vaxt heç şübhəsiz ən gözəl vaxtdır, bundan başqa bir vaxtda, hətta qabaqcadan bilsən, qaliblərdən olacağını düşünsən belə, itirənlərdən olacaqsan. Sadəcə Allaha təvəkkül et və Ona təslim ol, görəcəksən ki, Göylər və Yer sən üçün açılıb yayılır.

Sənə düşünməyi qadağan etmirəm, əksinə heç vaxt təfəkkür etməkdən əl çəkməməyi deyirəm. Və Allahın əmri gələndə bu təfəkkür sənə mütləq fayda verəcək. Allah həmişə işarələr verir və sən Allaha təvəkkül etdikdən sonra düşünərək bu işarələrin şifrəsini açə biləcəksən. Düşünmək aqlın məşqidir, aqlını məşq etdir, düşün, kəşf et və bunu heç vaxt dayandırma, amma bil ki, hər məsələ üçün təyin edilmiş bir vaxt var. Mən səni tərbiyə etmək, öyrətmək, Rəbbinin məsələsinə və Allahın sənə yüklədiyi ilahi vəzifəyə hazırlaşdırmaq üçün buradayam. Əziz və Əbədi Allah var olduğu müddətcə heç vaxt azmayacaqsan, Allahın hüsurunda azan heç kim yoxdur və kim Allahdan başqasına təvəkkül etsə, xar olar. Gücünü və qüvvətini Allahdan al və həmişə nəzərini Ona yönəlt, qalxanda, oturanda, yeyəndə, içəndə, hər şeydə. İbadətə layiq olan və bizim Ona təvəkkül etməyimizə layiq olan Odur, çünki O, Görən, lakin iradə etdiyi şey xaricində görünməyən Böyük Yaradandır.”

Heç Vaxt Dostları Tərk Etmə

İmam (minhussalam) buyurdu: “Dostlarını tərk etmək kişilikdən deyil, əksinə, bir gün ehtiyacları olanda sənə kömək etmiş kəsi heç vaxt tərk etmə.”

Fədakarlıq

İmam (minhussalam) buyurdu: “Oğlum, insanlar eqoistliyi tərk etdikcə və başqalarını özlərindən üstün tutduqca dünya nurlu bir aləm olacaq və sən nə yoxsul, nə möhtac, nə ac, nə də qorxmış bir insan görəcəksən. Bu, insanların etməli olduğu ən önəmli şeydir. Başqalarını özündən üstün tutmaq. Əvvəlcə qardaşım, əvvəlcə bacım.”

Başqaları ilə Davranış

İmam (minhussalam) buyurdu: “Mən öz mömin qardaşına və ya bacısına qarşı günah işləyən heç kəsi bağışlamayacam, kim olursa olsun. Bunu edən Allahın mərhəmətinə nail olmayacaq. Allahın atəşi ona toxunacaq və o, zamanın sonuna qədər onu yandıracaq. Mən hər kəsin hər kəslə sanki Əhməd Əl-Həsənmiş kimi, sanki hamısı Əba Sadiqmiş kimi davrandığını görmək istəyirəm. Mən bundan qeyrisinə razı deyiləm, daha doğrusu, mən bundan qeyri heç nəyi qəbul etmirəm.”

Oğul Tərbiyə Etmək

İmam (minhussalam) buyurdu: “Mən səni danlayır və öyrədirəm, oğul sadəcə hədsiz dərəcədə sərtlik görərək kişi olur. Tərbiyə etməyi arzuladığın bir oğlun varsa, gərək onunla hədsiz dərəcədə sərt olasan ki, kişi olsun, sən də ona arxalana biləsən və o, özü-özünə arxalana bilsin. Sənə qarşı nə qədər çox sərt olsam da sən mənim əzizimsən. Bir gün sənə qarşı sərt olmasam, bil ki, səndən razı deyiləm. Mənim istədiyim kimi olmağı arzulayırsansa, onda gərək

(buna) tab gətirəsən və arzuladığın şey baş verəcək. Sən də möminlərin xeyri üçün onlara qarşı sərt ol. Övladlarına qarşı yumşaq olan ata yaxşı ata və güclü nizam-intizama sahib bir fiqur deyil. Bu səbəbdən sənə əsəbləşirəm və hətta bəzən səni vururam ki, səndən tufanlara dözən və zamana meydan oxuyan bir kişi çıxarım.”

Atamdan Öyrəndiyim Dərslər

1. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, Allahın rəhməti qəzəbini üstələyir.*
2. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, o kişidir və kişi olmaq o deməkdir ki, sən dostlarını heç vaxt tərək etmir və onlardan vaz keçmirsən.*
3. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, ondan qorxmayım, çünki, düşmənlərindən başqa heç kim ondan qorxmaz.*
4. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, əgər sən insanlarla əxlaq və danışığında kobud olsan, onların hamısı səni tərək edib gedəcək.*
5. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, Allah insanların günah və nöqsanlarını örtməyi o qədər sevir ki, insanı öz nəfsi üçün yeganə gözətçi və hakim qərar verib.*
6. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, insanlara rəhbərlik etməyin ən gözəl yolu, bunu onlara rəhbərlik etdiyini hiss etdirmədən və ya bildirmədən etməyin və onları elə öyrətməyindir ki, öyrədildiklərini bilməsinlər.*
7. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, Allah ümmətlərə 313 elçi göndərdi və bu 313 elçi az qala silinirdi. Bir ümmətə Allahın mesajını daşıma vəzifəsi verilmiş hər kəs az qala silinirdi. Odur ki, insanlarla rəftar edəndə bu haqda dərinədən düşünün.*
8. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) səbrli olmağı öyrəndim və öyrəndim ki, öz camaatım hətta mənə qarşı savaşağa, məni həbs etməyə və ya öldürməyə çalışanda belə heç vaxt onlardan qaçmayım və onları tərək etməyim.*
9. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, gərək insanlara sevgi gözü ilə baxım. Çünki insanlara sevgi gözü ilə baxan xeyirdən başqa heç nə görməz və insanlara bundan qeyri bir gözlə baxan nöqsanlar görər.*
10. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, həqiqətdə Allaha zəfər verən əxlaqı olmayan bir Ənsara sahib olmaq, zəfər verməyən dindar insanlara sahib olmaqdan daha yaxşıdır.*
11. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, bəzən Elçinin tərbiyəyə onun göndərildiyi ümmətdən daha çox ehtiyacı olur. Allah Nineva qövmünə mərhəmət etdi, lakin balina Yunisi (əleyhissalam) uddu. Allah İsrailə mərhəmət etdi, lakin Hoşəanı bir qadınla cəzalandırdı. Allah buyurur: *“Biz səni aləmlərə yalnız bir rəhmət olaraq göndərdik”*¹ və mərhəmət etməyən mərhəmətə layiq deyil.*
12. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, nə tökərsən aşına, o çıxar qaşığına. Mühakimə etdiyən kimi mühakimə olunacaqsan. İnsanlarla rəftar etdiyən kimi səninlə rəftar*

---

¹ Quran Surə (İbrahim) 21, Ayə 107

olunacaq. Həqiqətən, Allah Adildir və ədaləti sevir. Heç kim bu qaydadan üstün deyil. Xosrov Şah kasıb qoca bir şəxsin pulu üstündə oğlunu tikə-tikə doğradı və o, Əhməd Əl-Həsəndən daha ədalətli deyildi.

13. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, xətasız bir ümmət yox idi. Daha önəmlisi, O, elə bir Elçi göndərmədi ki, xəta etməsin. Odur ki, bu haqda təfəkkür edin, ey Adəm oğulları!*
14. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, bəlkə də Allah zinakar kişi və qadını bağışlayıb onların günahını insanlardan gizləyər, amma başqalarının səhvlərini sayan şəxsin günahlarını örtməz.*
15. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, ona ən yaxın olan insanlar öz xətalərini və günahlarını etiraf edənlərdir, çünki etiraf bir fəzilətdir.*
16. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, bəzən Allaha ən yaxın insanlar bir vaxtlar Onun ən betər düşmənləri olmuş kəslər olur, odur ki, insanlara qarşı səbrli olun.*
17. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, mən xətasız insan görməyi gözləməməliyəm. Çünki, bütün insanlar xəta edir. Əgər xəta etməyən birini tapsam, onda yerə qapanıb ona ibadət etməliyəm. Çünki, Özündən başqa ilah olmayan Allahdan başqa heç kim xətalardan amanda deyil.*
18. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, yaxşı söz daha xeyirli və daha uzun ömürlüdür.*
19. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, gərək ya gözəl şey deyim, ya da heç nə deməyim.*
20. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, Allahın, sənin başqaları ilə bağlı şikayətlərini dinləməyə vaxtı yoxdur, O hər şeyi Eşidən və hər şeyi Biləndir. Onun bilmədiyini nəyi Ona deyəcəksən?*
21. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, kim çətinlik vaxtı Allaha bir Dinarla zəfər versə, Allah onun bütün günah və xətalərini görməzdən gələcək və onu digər qullarından əvvəl Cənnətinə salacaq. Odur ki, insanlara üstədən aşağı baxmayın, çünki nə qədər günahkar və tərbiyəsizsinizsə sizdən öncə Cənnətə girəcəyini bilmirsiniz.*
22. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) hər kəsi bağışlamağı öyrəndim, hətta lənətlənmişlər də həqiqətən tövbə edib özlərini düzəltsələr, bağışlanıb Allahın Rəhmətinə qayıda bilirlər.*
23. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, bəzən Allahdan (məsafəcə) ən uzaq insanlar Allahı ən çox tanıyanlar olar və bəzən Allaha ən yaxın insanlar Onu tanımaqda Ondan ən uzaq kəslər olurlar.*
24. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, bir dəfə bir Peyğəmbər Allahdan öz qövmünü başqa bir qövmlə dəyişdirməsini istədi. Allah bu Peyğəmbərə bir fahişə ilə evlənib ondan övladlar dünyaya gətirməsini əmr etdi. Peyğəmbər bu qadından olan övladlarının özünün yoxsa başqasının övladları olub-olmadığını bilmədi. İllər sonra Allah ona bu qadını boşamağı əmr etdi və Peyğəmbər bunu etməyi bacarmadı. Allah ona dedi: "Sən heç övladlarının da öz övladların olub-olmadığını bilmədiyən halda, vəfasız olduğunu*

bildiyin bir qadını boşaya bilmirsən və Məndən Öz seçilmiş ümmətimi boşamağımı istəyirsən?”

25. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, mən öz ümmətimlə Nuhdan (əleyhissalam) daha səbrli olmalıyam, hətta min il də çəksə. Çünki Əhməd Əl-Həsən (minhussalam) buyurub: “Allah təqdir etdiyi işi yerinə yetirənə qədər, Allah istəsə min il belə səbr edəcəyəm və sizi Allaha şikayət etməyəcəyəm.”²*
26. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) insanları sevməyi öyrəndim. Çünki insanları sevmək iman, özünü sevmək isə küfrdür. Özünü sevən özü haqqında yaxşı düşünər və özündə xeyir görər. İnsanları sevən isə onlar haqqında yaxşı düşünər və onlarda xeyir görər.*
27. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, Vəd Edilmiş Torpaqlara girməkdən məhrum olan sadəcə İsrail oğulları deyildi. Əksinə, onlardan əvvəl Musa və Harun (onlara salam olsun) girməkdən məhrum edildi, odur ki, bu haqda təfəkkür edin, ey Adəm oğulları!*
28. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, hər dəfə o, mənim yanıma bir şey öyrətmək üçün birini göndərəndə bir şey öyrəndim.*
29. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, din başqaları ilə gözəl rəftardır və başqaları ilə gözəl rəftar etməyənini dini yoxdur.*
30. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, bir şəxsın qəlbini qıran onun günahlarını öz üzərinə alıb daşıyır.*
31. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, hətta Ərşin altını görənin də içində həsəd var idi. Hətta Tavus Mələyinin də içində həsəd var idi. Hətta Mələklərə Xəlifə olan və Ağacdan yeyən kəsin də içində həsəd var idi. Odur ki, bu haqda təfəkkür edin, ey Adəm oğulları!*
32. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, mən hər şeyi Allaha verməli və (buna) dəyər verməməliyəm.*
33. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, əgər ehtiyacımdan artıq bir qəpik saxlasam, kafir olmuşam.*
34. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, Allah, Onu tərək etməyən heç kəsi tərək etmir.*
35. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, insan əlində olandan daha artığını verə bilər. Allah heç vaxt insana daşıya bilmədiyi şeyi yükləməz. İnsan sərhədsizdir və daşıya biləcəyi şeyin həddi-hüdudu yoxdur.*
36. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, imkansız olan sadəcə insanın imkansız olduğuna qərar verdiyi şeydir. İmkansız deyə bir şey yoxdur.*
37. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, bəlkə də insanların ən həqiqi sənə dərslərin ən böyüyünü öyrədər, eynilə qarışqanın Süleymana qürurlu olmamağı öyrətdiyi kimi.*

---

² İmam Əhməd Əl-Həsənin (minhussalam) “Nəcəfdə, Qumda və Dünyanın Hər Yerində Olan Hövzə Tələbələrinə Xütbəsi”ndən

38. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, Allahın dininə xidmət etməyən şəxsin heç bir dəyəri yoxdur və Allahın dininə hətta bir qələm xətti ilə də olsa xidmət edən şəxsin dəyəri ölçülməzdir.*
39. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, insanlar üzərinə cavabdeh təyin edilmiş şəxs Cəhənnəm atəşinə onun təyin edildiyi insanlardan daha yaxındır. 313 Elçi az qala silinirdi, 313 ümmət isə yox.*
40. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, insanlara nəfslərinə qarşı kömək etməliyəm və insanlara qarşı nəfslərinə kömək etməməliyəm.*
41. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, əvvəl mərhəmət və insanlıq gəlir. İnsanlıq dindən əvvəl gəlir.*
42. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, kafir, ateist və ya narkoman olsa belə, bir gün mənə kömək etmiş bir kəsdən heç vaxt vaz keçməməliyəm.*
43. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) öyrəndim ki, insanların səhvlərini dilə gətirməyin özü bir səhvdir.*
44. *Mən Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) hətta səhvsiz olsam belə üzr istəməyi öyrəndim.*

İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) öyrəndiyim dərslər sonsuz saydadır. Burada onun mənə dediyi sözlərdən və bu illər ərzində ondan öyrəndiyim dərslərdən bəzilərini qeyd etdim. Ondən öyrəndiyim dərslər haqqında sonsuz sayda kitab yazmaq olardı, lakin mən paylaşmaq üçün bu seçdiklərimlə sizi baş-başa buraxıram, çünki bunlar bu zamanda sizin üçün ən faydalı gördüklərimdir.

Bab 29

QURANIN TƏHRİFİ

“Məgər onlar Quran barəsində düşünmürlər? Əgər o, Allahdan başqası tərəfindən olsaydı, onda çoxlu ziddiyət tapardılar.”

Quran Muhəmməd Peyğəmbərə (*ona və ailəsinə salam olsun*) nazil olan kitabdır. Bugün Müsəlmanların çoxu hazırda əllərində olan kitabın hifz olunduğuna və hər cür təhrifdən uzaq olduğuna inanırlar. Müəllifin sadəcə bir insan deyil, Uca Allah olduğuna inandıqlarına görə, onlar Quranın indiyə qədər yazılmış ən böyük kitab olduğuna inanırlar. Əhlibeytin (*onlara salam olsun*) Qaimin dövrü ilə bağlı hədislərinə nəzər saldıqda görürük ki, Qaim (*minhussalam*) insanların əlində olan indiki kitabdan başqa, yeni bir kitabla gəlir. İmam Baqir (*minhussalam*) buyurdu: *“Qaim yeni bir məsələ, yeni bir kitab və yeni bir qəzavətlə qiyam edər.”*¹ İmam Baqir (*minhussalam*) həmçinin buyurdu: *“Sanki mən onu Rükən və Məqam arasında görürəm, camaat ona ərəblər üçün şiddətli olan yeni bir kitab üzrə beyət edir.”*² İmam Əli (*minhussalam*) buyurdu: *“Sanki mən Kufə məscidində şialərimizə baxıram. Çadırlar qurub camaata Quranı nazil olduğu kimi öyrədirlər. Bilin, bizim Qaimimiz qiyam etdiyi zaman onu (Kufə məscidini) sökəcək və qibləsini bərpa edəcək.”*³

Quran Yoxa Çıxdı?

Həm Sünni, həm də Şiə Müsəlman mənbələrində bugün əlimizdə olan Quranın natamam olduğunu və ya təhrif edildiyini iddia edən çoxlu rəvayətlərin mövcud olması məlum faktdır. Abdullah ibn Ömər bir rəvayətdə belə deyir: *“Qoy heç biriniz “məndə Quranın hamısı var” deməsin. Quranın əksər hissəsi yoxa çıxdığı halda, o, əlində olanın hamısını ehtiva etdiyindən necə əminola bilər? Daha doğrusu, qoy “məndə əldə etdiyim qədər var” desin.”*⁴ Səhih-Müslimdə Əbu Musa Əşərinin belə dediyi qeyd olunur: *“Biz bir surə oxuyardıq ki, uzunluq və şiddət baxımından Bəraət surəsinə bənzəyərdi. Amma yadımda qalan istisna, onu unutmuşam: [Əgər Adəm oğlunun var-dövlətlə dolu iki vadisi olsaydı, o, üçüncüsünü də arzulayırdı. Adəm oğlunun qarnını torpaqdan başqa heç nə doldurmaz.]”*⁵ O, həmçinin dedi: *“Biz Müsəbbihatdan birinə bənzər bir surə oxuyardıq, indi onu xatırlamıram, amma bu qədərini yadımda saxlamışam: [Ey iman gətirənlər, niyə əməl etmədiyiniz şeyi təbliğ edirsiniz? (Və) o, boyunlarınıza şahidlik olaraq yazılmışdır və siz Qiyamət günü onun barəsində sorğu-sual olunacaqsınız.]”*⁶ Ömər ibn Xəttab Quranda rəcm ilə əlaqədar bir ayə olduğunu iddia etdi: *“Allah Muhəmmədi haqq ilə göndərdi, ona Kitabı nazil etdi və Allahın nazil etdikləri arasında Rəcm (zina edən evli kişi və qadınların daşqalaq edilməsi) ayəsi də var idi. Biz bu ayəni oxuyub, başa düşüb əzbərləyərdik. Allah Rəsulu rəcm cəzasını icra etdi və biz də ondan sonra onu icra etdik. Qorxuram ki, uzun müddət keçdikdən sonra bir kimsə: “Allaha and olsun ki, biz Rəcm ayəsini Allahın Kitabında tapmırıq”- deyərək, Allahın nazil etdiyi bir fərzi tərki edərək yoldan azsın.”*⁷

Digər səhabələr Əhzab surəsinin üçdə ikisinin itdiyini iddia edirdi. Zirr ibn Hubeyş deyir: *Ubey ibn Kəb mənə dedi: “Əhzab surəsinin ölçüsü nə qədərdir?” Mən dedim: “Yetmiş iki, ya da yetmiş üç ayə.” O dedi: “Halbuki o, Bəqərə surəsinə bərabər idi və biz onda rəcm ayəsini*

¹ *Ğeybəti-Numani*, cild 1, səh. 236

² *Ğeybəti-Numani*, cild 1, səh. 269

³ *Ğeybəti-Numani*, cild 1, səh. 331

⁴ *Əl-İtiqan fi ulumil Quran*, Suyuti, cild 2, səh. 66

⁵ *Səhih Müslim*, Müslim ibn Həccac Nəysaburi, Kitab 12, hədis 156

⁶ *Səhih Müslim*, Müslim ibn Həccac Nəysaburi, Kitab 12, hədis 156; Müsəbbihat Quranda Allahu təsbihlə başlayan surələri ifadə edir (məsələn. subhanə və ya, səbbih yaxud yusəbbihu)

⁷ *Səhih Buxari*, cild 8, səh. 26

oxuyardıq.” Mən dedim: “Rəcm ayəsi nədir?” O, cavab verdi: [Evli kişilərdən (qocalar) və evli qadınlardan (qocalar) olan zinakarlar, Allah tərəfindən ibrətlik bir cəza olaraq onları daşqalaq edin. Allah Əziz və Həkimdir.]”⁸ Hətta Muhəmməd Peyğəmbərin (ona və ailəsinə salam olsun) arvadı Aişə Quranın bir hissəsini keçinin yediğini iddia edərək deyir: “Şübhəsiz ki, rəcm və böyükələrin 10 əmmə ilə əmizdirilməsi ayəsi nazil olub və o, mənim yatağımın altındakı kağızda idi. Peyğəmbər vəfat etdiyi və bizim məşğul olduğumuz zaman bir keçi içəri girib onu yedi.”⁹ Bunlar Peyğəmbərin (ona və ailəsinə salam olsun) vəfatından sonra tərtib etdikləri Quranın tam olmadığını və bir çox əksik ayəsinin olduğunu ilk səhabələrin hamısının qəbul etdiyini göstərən çoxsaylı rəvayətdən sadəcə bir neçəsidir.

Kamil Quran Ali-Muhəmmədin Yanındadır

Ali-Muhəmmədin (onlara salam olsun) rəvayətlərində açıq şəkildə deyilir ki, Peyğəmbərin vəfatından sonra İmam Əli (minhussalam) Quranı Muhəmmədə (ona və ailəsinə salam olsun) nazil olduğu kimi cəm edib Müsəlmanlara təqdim etdi, lakin onlar onu rədd etdilər. İmam Əli (minhussalam) buyurdu: “Allah Rəsulu vəfat etdikdə mən Quranı cəm edənə qədər Cümə namazı istisna, paltarımı dəyişməməyə and içdim və elə də etdim.”¹⁰ O (minhussalam) həmçinin buyurdu: “Allah Rəsuluna Quranda elə bir ayə nazil olmadı ki, o, onu mənə öyrətməsin, mən də onu öz xəttimlə yazmayım. O, mənə onun təvil və təfsirini, nasix və mənsuxunu, möhkəm və müdəşəbihini öyrətdi. O, Allahdan istədi ki, mən onu başa düşüm və əzbərləyim. Və mən Allahın kitabından heç bir ayəni və onun mənə öyrətdiyi heç bir elmi unutmamışam.”¹¹ İmam Əli (minhussalam) cəm etdiyi Quranı camaata aparanda, onlar onu rədd edib dedilər: “Bizim ona ehtiyacımız yoxdur.”¹² İmam Əli (minhussalam) belə buyurdu: “Vallah bugündən sonra onu heç vaxt görməyəcəksiniz.”¹³ O, onu bir imamdan digər imama ötürdü, nəhayət Qaimin (minhussalam) dövründə, Qaim onu tam şəkildə insanlara açıqlayacaq. Bu əqidə erkən şiə alimlərinə yad deyildi. Görkəmli erkən şiə alimləri Osmanın tərtib etdiyi Quran mətninin natamam və təhrif edildiyi baxışını dəstəkləyiblər. Onlara nümunə olaraq Qumi, Kuleyni və Şeyx Mufidin adını çəkmək olar. Zaman keçdikcə bu baxış Müsəlman dünyasında mübahisə doğurduğundan, alimlərin əksəriyyəti bugünə qədər bu mövzuda qeyri-müəyyən olmağı və ya ümumiyyətlə susmağı seçdilər.

Bugünkü Quran Nüsxələrinin Hamısı Eynidir?

Bugün insanların əllərində olan Quran nüsxələrinin hamısı eyni deyil. Digərlərindən fərqli sözləri və əlavə hərfli olan nüsxələr var. Onların hamısı bugün Müsəlmanlar tərəfindən qəbul edilir və istifadə olunur. Çox az Müsəlman bu məsələdən agahdır, əksəriyyət hələ də Quranın yalnız bir nüsxə olduğu və Muhəmməd Peyğəmbərə (ona və ailəsinə salam olsun) nazil olan kimi qorunduğu illüziyası içindədir. Küçələrdə və Müsəlmanların əllərində olan müxtəlif Quran versiyaları arasındakı fərqləri nümayiş etdirmək üçün bəzi qeyri-müsəlmanlar

⁸ Əl-İtiqan fi Ulumil Quran, Suyuti, cild 2, səh. 66

⁹ Sünən İbn Macə, Muhəmməd ibn Yəzid Qəzvini, cild 1, səh. 626; Müsnəd Əhməd ibn Hənbəl, cild 6, səh. 269

¹⁰ Fəthəl Bari fi Şərhi Səhih Buxari, İbn Həcər Əsşəqalani, cild 9, səh. 10

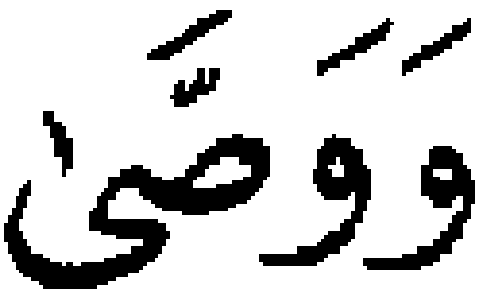

¹¹ Biharul Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 89, səh. 99

¹² Əl-Kafi, Şeyx Kuleyni, cild 2, səh. 633

¹³ Əl-Kafi, Şeyx Kuleyni, cild 2, səh. 633

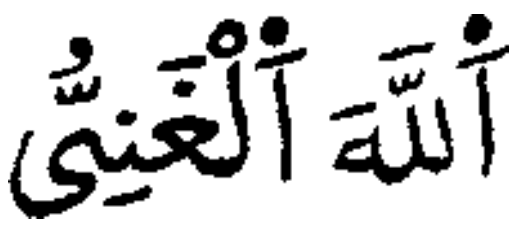

tərəfindən aparılan müqayisəli bir araşdırmanı sizə təqdim edirik.¹⁴ Aşağıda İmam Həfsin nəql etdiyi versiyaya əsaslanan Quran ilə, 1924-cü il Misir nəşri ilə İmam Vərşin nəql etdiyi Quran arasındakı müqayisə verilmişdir. Hər kəs bu iki Quran nüsxəsini müqayisə edərək bunu təsdiqləyə bilər.

İMAM HƏFSƏ GÖRƏ QURAN	İMAM VƏRŞƏ GÖRƏ QURAN
 <p>Və vəssa <i>İbrahim də oğullarına vəsiyyət etdi (və vəssa)</i> ... (2:132)</p>	 <p>Və əusa <i>İbrahim də oğullarını təlimatlandırıldı (və əusa)</i> ... (2:131)</p>
<p>Həfs versiyası 2-ci forma feildir, Vərş versiyasında isə 4-cü forma feil düzəltmək üçün əlavə əlif var. Bu, feilin mənasını gücləndirir və onun oxunuşunu dəyişdirir.</p>	
 <p>Yərtəddə ... <i>geri dön...</i> (5:54)</p>	 <p>Yərtədid ... <i>geri dön ...</i> (5:56)</p>
<p>Bu iki söz fərqli oxunur, lakin eyni məna daşıyır. Bunlar 8-ci forma əmr feilinin iki fərqli nümunəsidir. Bu, çox güman ki, dialekt fərqi.</p>	
 <p>Qalə <i>O dedi (qalə), "Mənim Rəbbim bilir."</i> (21:4)</p>	 <p>Qul <i>De (qul): "Mənim Rəbbim bilir..."</i> (21:4)</p>
<p>Həfs versiyasında <i>qalə</i> keçmiş zamandır və buna görə də Muhəmməd feilin subyektidir, lakin Vərş versiyasında <i>qul</i> əmrdir və buna görə də subyekt, Muhəmmədə/Müsəlmanlara əmr edən Allahdır. Bu fərq 21:112-də də təkrarlanır.</p>	

¹⁴ Quranın müxtəlif ərəbcə versiyaları, Samuel Qren

 <p>Vəla yəxafu ... və onun üçün heç bir qorxu yoxdur... (91:15)</p>	 <p>Fəla yəxafu ... ona görə də, onun üçün heç bir qorxu yoxdur... (91:15)</p>
<p>Bu sözlərin əvvəlində müxtəlif hərflər var. Bu, əlaqəni “və”dən “ona görə də”yə dəyişir.</p>	

ƏLAVƏ SÖZLƏR

İMAM HƏFSƏ GÖRƏ QURAN	İMAM VƏRŞƏ GÖRƏ QURAN
 <p>Allahə huvəl Ğəniyyu <i>Allah Ğənidir...</i> (57:24)</p>	 <p>Allahəl Ğəniyyu <i>Ğəni olan Allah...</i> (57:23)</p>
<p>Həfs variantında bu ayədə əlavə <i>huvə</i> sözü var. Bu da bu iki Quranın qrammatikasını fərqli edir. Həfs variantında bu, bir cümlədir, <i>Allah Ğənidir</i>. Vərş variantında isə, <i>Ğəni olan Allah</i>, söz birləşməsidir. Hər iki Quran eyni fikri ifadə edir, lakin bunu müxtəlif üsullarla edir və nəticə fərqli oxunur.</p>	
 <p>Və sariu <i>Və tələsin...</i> (3:133)</p>	 <p>Sariu <i>Tələsin...</i> (3:133)</p>
<p>Həfs versiyasında əlavə <i>vav (və)</i> sözü var. Bu, ayənin mənasını dəyişmir, lakin oxunuş tərzini dəyişir.</p>	

QRAFİK/ƏSAS HƏRF FƏRQLƏRİ

Həmçinin məlumdur ki, ilk Quran əlyazmalarında diakritik işarələr yox idi və heç bir sait səs işarəsi (hərəkə) yox idi. Budur bəzi nümunələr (Fiqur 1 və 2):

Şəkil 1: Erkən Kufi Xətti

Rum (Romalırlar) surəsi, 28-32-ci ayələri göstərən Erkən Kufi Yazısı ilə Mavi Quran (Əl-Mushəf əl-Əzraq), Metropolitan İncəsənət Muzeyi, Nyu York

Şəkil 2: Səmərqənd Kufi Xətti

Metropolitan İncəsənət Muzeyi, Nyu York

Səna Əlyazması 1972-ci ildə Yəməninin Səna şəhərindəki Böyük Məsciddə aşkar edilmiş ən qədim Quran əlyazmalarından olan digər bir nümunədir.¹⁵ O, ən son texnologiyadan istifadə edilməklə geniş şəkildə tədqiq edilmişdir və əsl silinmiş və üstündən yazılmış iki qat mətnin olduğunu göstərir. Bu, söz və fəsillərin (surələrin) ardıcılığı baxımından standart Osman versiyasından fərqlənir (Fiqur 3):

¹⁵ Səna şəhərindəki Böyük Məsciddə erkən Quran perqamentləri aşkar edilib, Ursula Dreibholz, Almaniya Arxeologiya İnstitutu

Şəkil 3: Səna Əlyazması

DIAKRİTİK FƏRQLƏR

Ərəb dili eyni şəkildə yazılmış bəzi hərfələri ayırd etmək üçün nöqtələrdən istifadə edir. Nümunə üçün **ل** əsas simvolu diakritik nöqtələrin harada yerləşdirilməsindən asılı olaraq ərəb dilində beş fərqli hərfi təmsil edir: **ل** *bə*, **لّ** *tə*, **لـ** *sə*, **لِ** *nun*, **لِ** *yə*.

Burada bu iki Quran arasında başqa bir fərq də görürük; onların nöqtələri eyni yerdə deyil. Nəticədə fərqli hərfələr əmələ gəlir.

İMAM HƏFSƏ GÖRƏ QURAN	İMAM VƏRŞƏ GÖRƏ QURAN
 <p>Nəğfir ... <i>bizi bağışla</i>... (2:58)</p>	 <p>Yuğfər ... <i>bağışlandınız</i>... (2:57)</p>
<p>Bu iki sözün ilk hərfələri fərqlidir. Həfs versiyasında feil məlum formada (<i>bizi bağışla</i>), Vərş versiyasında isə məchul formadadır (<i>bağışlandınız</i>). Bundan əlavə, Həfs versiyasında feil “<i>biz</i>” formasındadır və mənanı dəyişir.</p>	

<p>نَقُولُونَ</p> <p>Təqulunə ... <i>siz deyirsiniz</i>... (2:140)</p>	<p>يَقُولُونَ</p> <p>Yəqulunə ... <i>onlar deyirlər</i>... (2:139)</p>
<p>Bu iki sözün birinci hərfləri fərqlidir. Bu fərq mənanı “siz”dən “onlar”a dəyişir.</p>	
<p>نُنشِرُهَا</p> <p>Nunşizuha ...<i>qaldıracağıq</i>... (2:259)</p>	<p>نُنشِرُهَا</p> <p>Nunşiruha ...<i>dirildəcəyik/yaşadacağıq</i>... (2:258)</p>
<p>Bu sözlərdə kök hərflər fərqlidir və bu da iki fərqli söz yaradır. Bu iki sözün mənası bir-birinə yaxındır, lakin eyni deyil.</p>	
<p>اتَيْتُكُمْ</p> <p>Ətəytukum <i>Mən sənə ata etdim</i>... (3:81)</p>	<p>اتَيْنَاكُمْ</p> <p>Ətəynakum <i>Biz sənə ata etdik</i>... (3:80)</p>
<p>Bu sözlərin ortasındakı hərflər fərqlidir. Bu fərq mənanı “mən”dən “biz”ə çevirir.</p>	
<p>يُؤْتِيهِمْ</p> <p>Yutihim ... <i>o, onlara ata etdi</i>... (4:152)</p>	<p>نُؤْتِيهِمْ</p> <p>Nutihimu ... <i>biz onlara ata etdik</i>... (4:151)</p>
<p>Bu sözlərin əvvəlindəki hərflər fərqlidir. Bu fərq mənanı “biz”dən “o”ya dəyişir.</p>	
<p>هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ</p> <p>Hum ibadur-Rəhmani ... <i>onlar Rəhmanın qullarıdır</i>... (43:19)</p>	<p>هُمْ عِنْدَ الرَّحْمَنِ</p> <p>Hum indər-Rəhmani ... <i>onlar Rəhman ilədir</i>... (43:18)</p>

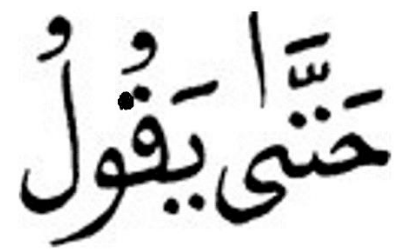
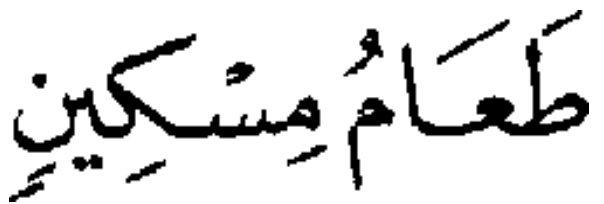

Bu ayələrdə ortadakı sözün orta hərfi fərqlidir. Bu da, bu sözlərin mənasını əhəmiyyətli dərəcədə dəyişir: Həfs versiyasındakı söz isimdir və *qullar* deməkdir, Vərş versiyasındakı söz isə qoşmadır və *ilə* deməkdir. Beləliklə, ayələrin mənalari fərqlənir.

SAİT SƏS (HƏRƏKƏ) FƏRQLƏRİ

Ərəb dilində sözün bəzi saıtlərini göstərmək üçün hərflərin üstündə və altında diakritik işarələrdən (*təşkildən*) istifadə edilir. Burada bu iki Quran arasında başqa bir fərq də görürük; eyni saıtlər eyni yerdə işlədilmir.

İMAM HƏFSƏ GÖRƏ QURAN	İMAM VƏRŞƏ GÖRƏ QURAN
 <p>Maliki yəvmi <i>Gününün sahibi...</i> (1:4)</p>	 <p>Məliki yəvmi <i>Gününün Məliki...</i> (1:3)</p>
<p>Həfs versiyasında aktiv feli sifət olan uzun <i>əlif</i> var, bu da <i>sahib</i> mənasını verir, Vərş versiyasındakı isə <i>məlik</i> mənasını verən isimdir.</p>	
 <p>Yəxdəunə <i>... onlar aldadırlar...</i> (2:9)</p>	 <p>Yuxadiunə <i>... onlar aldatmağa çalışırlar...</i> (2:8)</p>
<p>Bu sözlərin birinci və ikinci hərflərində saıtlər fərqlidir. Həfs versiyası feilin 1-ci forması, Vərş versiyası isə feilin 3-cü formasıdır.</p>	
 <p>Yəkzibunə <i>... onlar yalan deyir...</i> (2:10)</p>	 <p>Yukəzzibunə <i>... onlar inkar edir...</i> (2:9)</p>
<p>Bu sözlərin birinci və ikinci hərflərində saıtlər fərqlidir. Həfs versiyası feilin 1-ci forması, Vərş versiyası isə feilin 2-ci formasıdır. (Qeyd: Bu söz bu ayədə iki dəfə keçir.)</p>	

 <p>Həttə yaqulə ... <i>beləliklə onlar dedi...</i> (2:214)</p>	 <p>Həttə yaqulu ... <i>onlar deyənə qədər...</i> (2:212)</p>
<p>Son hərfdə saitlər fərqlidir. Həfs variantında işlədilən <i>fəthə</i> saiti feili şərt şəklində edir və bu da əvvəlki <i>həttə</i> hissəciyinə <i>beləliklə</i> mənasını verir. Vərs versiyasında feili natamam xəbər şəklində edən <i>zəmmə</i> saitindən istifadə olunur, bu da <i>həttə</i> hissəciyinə <i>qədər</i> mənasını verir.</p>	
 <p>Təəmu miskinini ... <i>bir miskini doyuracaq qədər yemək...</i> (2:184)</p>	 <p>Təəmi məsakinə ... <i>miskinləri doyuracaq qədər yemə...</i> (2:183)</p>
<p>Bu sözlərdə bir neçə fərqli sait var. Bunlar ismi tək haldan cəm hala çevirir; və buna görə də, oruc tutmadığınız üçün kəffarə olaraq doyurmanız tələb olunan şəxslərin sayını dəyişir.</p>	
 <p>Qatələ <i>Və bir çox Peyğəmbər döyüdü (qatalə)...</i> (3:146)</p>	 <p>Qutilə <i>Və bir çox Peyğəmbər qətl edildi (qutilə)</i> (3:146)</p>
<p>Bu sözlərdə saitlər fərqlidir. Bunlar mənanı məlum növdən məchul növə dəyişir və beləliklə, ayənin mənası dəyişir.</p>	

<p>رِسَالَتُهُ</p> <p>Risalətəhu <i>ona xəbəri...</i> (5:67)</p>	<p>رِسَالَتِهِ</p> <p>Risalətihi <i>onun xəbəri...</i> (5:69)</p>
<p>Bu sözlərin son iki hərfində saitlər fərqlidir. Bunlar sözün vəziyyətini və tələffüzünü dəyişir. Həfs versiyası yönlük halda, Vərş versiyası isə yiyəlik haldadır. Bu da, cümlənin qrammatikasının fərqli anlaşılmasına səbəb olur.</p>	
<p>سِحْرَانِ</p> <p>Sihrani <i>... iki sehr...</i> (28:48)</p>	<p>سَاحِرَانِ</p> <p>Sahirani <i>... iki sehrbaz...</i> (28:48)</p>
<p>Bu sözlərin ilk iki hərfində saitlər fərqlidir. Bunlar Vərş variantında sözü aktiv feli sifətə, Həfs variantında isə ismə çevirir, bu da, ayənin mənasını dəyişir.</p>	
<p>رَبِّهَا وَكِتَابِهِ</p> <p>Rəbbiha və kutubih <i>... Rəbbi və onun kitabları</i> (66:12)</p>	<p>رَبِّهَا وَكِتَابِ</p> <p>Rəbbiha və kitabih <i>... Rəbbi və onun kitabı</i> (66:12)</p>
<p>Kitab sözü üçün işlədilən saitlər fərqlidir. Bu fərq Həfs versiyasında sözü cəm halda, Vərş versiyasında isə tək halda edir. Bu da ayənin mənasını bir az dəyişir, çünki Həfs versiyasında Məryəm Allahın bütün kitablarına inanır, Vərş versiyasında isə yanında olan kitaba inanır.</p>	

Quranda Təhrif

İbn Əbi Yafur rəvayət edir ki, İmam Sadiqin (minhussalam) hüzuruna daxil oldum, yanında bir neçə səhabəsi var idi. O buyurdu: "Ey Əbi Yafur, Quran oxumusan?" Mən dedim: "Bəli, bu qiraət ilə." O buyurdu: "Səndən soruşduğum budur, bundan başqası deyil." Mən dedim: "Bəli, canım sənə fəda olsun, niyə?" O buyurdu: "Çünki Musa (əleyhissalam) öz qövmünə bir şey dedi və onlar ona dözə bilməyib, Misirdə ona qarşı üsyan edib onunla vuruşdular və o da onlarla vuruşub onları qətl etdi. Və İsa (əleyhissalam) öz ümmətinə bir şey dedi, onlar da ona dözə bilməyib Tikritdə ona üsyan edərək onunla vuruşdular, o da onlarla vuruşdu və onları öldürdü. Və bu, Uca Allahın bu kəlamıdır: [Sonra İsrail oğullarından bir dəstə iman gətirdi, digəri isə kafir oldu. Biz möminləri düşmənlərinə qarşı dəstəklədik və onlar qalib oldular.] Biz Əhlibeytdən olan ilk Qaim qiyam etdiyi zaman sizə elə bir şey deyəcək ki, ona dözməyib Rumeylətül-Dəskarada ona qarşı çıxacaq və onunla döyüşəcəksiniz, o da sizinlə döyüşərək sizi qətl edəcək. Bu, ona qarşı son üsyan olacaq, sonra ey İbn Əbi Yafur, Allah əvvəlkiləri və sonrakıları toplayacaq, sonra da Muhəmmədi öz insanları üçün ortaya çıxaracaq." ¹⁶

Bir gün İmam Əhməd əl-Həsənə (minhussalam) dedim: "Quranda əvvəllər heç vaxt nəşr olunmamış ayələr və surələr var, yoxsa Quran olduğu kimi tamdır?"

İmam (minhussalam) buyurdu: "Bəli var, Quranda elə sözlər də var ki, onlar Qurandan çıxarılıb. Quranda bir az təhrif var, lakin Quran bütövlükdə təhrif olunmayıb."

Mən dedim: "Atacan, hazırda əlimizdə şeytan tərəfindən vəhy edilmiş hansısa Quran var? Sən mənə əvvəllər demişdin ki, İsadən (əleyhissalam) əvvəlki peyğəmbərlərdən bəziləri bəzi hallarda İblisdən vəhy alıblar."

İmam (minhussalam) buyurdu: "İnsanların əllərində olan Quran həqiqi və xəyali hekayələrin, bəzi yalanların və bəzi həqiqətlərin qarışığıdır, o qarışıqdır."

Mən dedim: "Ondakı təhrif və xətalər Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) şeytanı dinləməsindən qaynaqlanır, yoxsa bunu, ondan sonra gələnlər edib?"

İmam (minhussalam) buyurdu: "Bunu, Muhəmməddən sonrakılar edib."

Mən dedim: "Atacan, Quranda elə məsələlər var ki, onu oxuyanda adama elə gəlir ki, onu yazan ya səhvini düzəldir, ya da hekayəni köçürən səhv edib."

İmam (minhussalam) buyurdu: "Yüz faiz!"

Mən dedim: "Məsələn, Talutun Calut ilə hekayəsi və çayı keçməsi, sonra Davudun Calutu öldürməsi, iş orasındadır ki, Davud və Calutun hekayəsində çayı keçmək hadisəsi yoxdur. Çayın və 10,313-ün hekayəsi Gideon (Talut) peyğəmbərin hekayəsidir və bu, Davud və Calutun hadisəsindən yüz illər sonra baş verib. Davudun zamanında hökmdar Şaul idi (Talut yox), və İncildə onun ruhunu itirdiyi və Davudla döyüşdüyü deyilir. Bunun, yəni Quranda bir-birinə qarışan hekayələrin bir çox nümunəsi var. Hakimlər kitabının 7-ci fəslində belə deyilir: "Yerub-Baal, yəni Gideon və onunla bərabər bütün xalq tezdən durub Xarod çeşməsinin başında ordugah qurdu. Midyan ordugahı isə onların şimal tərəfində More təpəsinin yanındakı vadidə idi. Rəbb Gideona dedi: «Yanında olan xalqın sayı çoxdur, ona görə Midyanlıları

¹⁶ Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 7, səh. 284

onlara təslim etmirəm. Çünki İsraililər Mənim qarşımda “öz əlimlə özümü qurtardım” deyib öyünəcək. İndi sən xalqa bunu eşitdirib de: “Kim qorxudan əsirsə, Gilead dağından geri qayıtsın”». Xalqdan iyirmi iki min nəfəri geri qayıtdı, on min nəfəri qaldı. Rəbb Gideona dedi: «Xalqın sayı yenə də çoxdur, onları su kənarına endir və orada adamları sənin üçün ələkdən keçirəcəyəm. “Bu səninlə gedəcək” dediyim adam səninlə gedəcək və “bu səninlə getməyəcək” dediyim bütün adamlar isə getməyəcək». Gideon xalqı su kənarına endirəndə Rəbb ona dedi: «Suyu it kimi dili ilə içənlərin hamısını bir tərəfə, su içmək üçün dizüstü oturanların hamısını isə o biri tərəfə ayıraraq yığarsan». Əllərini ağızlarına aparıb suyu dili ilə içənlərin sayı üç yüz nəfər oldu. Lakin xalqın qalan hissəsi su içmək üçün dizüstü yerə oturdu. Rəbb Gideona dedi: «Sizi dili ilə su içən bu üç yüz nəfərlə qurtaracağam və Midyanlıları sənə təslim edəcəyəm. Qoy xalqın qalan hissəsi öz yerinə qayıtsın». Bu üç yüz adam xalqın azuqəsini və şeypurlarını ələdən aldı. Gideon qalan İsraililərin hamısını bir nəfər kimi öz evlərinə göndərdi və üç yüz nəfəri yanında saxladı. Midyan ordugahı Gideonun olduğu yerin aşağısındakı vadidə idi.»¹⁷ Halbuki Quranda deyilir: “Talut qoşunla birlikdə yola düşdükdə (əsgərlərinə) dedi: “Allah sizi bir çayla imtahan edəcək. Kim ondan içsə, məndən deyildir. Bir ovuc götürən istisna olmaqla, kim ondan dadmasa, o, məndəndir.” Onların az bir qismi istisna olmaqla (hamısı) ondan su içdilər. (Talut) onunla olan möminlərlə birlikdə çayı keçdikdən sonra (bəziləri) dedilər: “Bugün bizim Caluta və onun qoşununa gücümüz çatmayacaq”. Allahla qarşılaşacaqlarını yaqin bilənlər isə dedilər: “Neçə-neçə az saylı dəstələr Allahın izni ilə çox saylı dəstələrə qalib gəlmişdir!” Allah səbr edənlərdir.”¹⁸

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bəli, şübhəsiz ki belədir.”

Mən dedim: “Tövratda və İncildə gələnlərə düzəliş edən Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun) idi, ya Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun) hekayəni səhv danışmış, yoxsa Muhəmməddən (ona və ailəsinə salam olsun) sonra təhrif edilib?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Muhəmməddən (ona və ailəsinə salam olsun) sonra təhrif edilib.”

Mən dedim: “Güc və qüvvət sadəcə Allah ilədir.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bu kitab Muhəmmədə (ona və ailəsinə salam olsun) nazil olan kitab deyil.”

Mən dedim: “Həqiqətin nə olduğunu necə bilək?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Gün gələcək, biz Kəbə və həqiqi Ramazan ayı məsələsini açıqladığımız kimi, Muhəmmədə (ona və ailəsinə salam olsun) nazil olan həqiqi Quranı da açıqlayacağıq. Gözlə, onu oxumaqdan böyük həzz alacaqsan, güləcəksən, ağlayacaqsan və heyrətə gələcəksən. İnanıram ki, onu oxuyub üzərində düşünəndə düz üç gecə yatmayacaqsan.”

İsmail Yoxsa İshaq, Ya Hər İkisi?

Mən dedim: “Tövratın mövcud olan ən qədim nüsxələrində İbrahim tərəfindən qurban edilənin İshaq olduğu qeyd olunur, Quran isə onun İsmail olduğunu bildirir. Ya Tövratdakı bu

¹⁷ Bibliya, Hakimler, Bölüm 7, Pasaj 1-8

¹⁸ Quran, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 249

mövzu təhrif olunub ya da Qurandakı, yaxud da hər ikisi qurbanlıq olaraq təqdim olunublar. Hansı doğrudur?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Qurbanlıq olaraq təqdim olunan şəxs İsmail idi.”

Mən dedim: “Onda, Tövratin o hissəsi təhrif olunub?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bəli.”

Quranda İsanın Sözləri

Mən dedim: “Quranda İsa (əleyhissalam) haqqında belə bir ayə var: [O dedi, “Mən *Abdullaham (Allahın quluyam)*”]¹⁹ Bir nəfər soruşur: bu o deməkdir ki, o Allahın qullarından bir quldur, ya Abdullahın ruhu, bənzər (İsanın bənzəri) mələk şəklində olan zaman onun dili ilə danışdı, yoxsa bu ayə nə deməkdir?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Əgər ayə düzdürsə mənası odur ki, o, Allahın qullarından bir quldur, amma ümumi olaraq, o deməkdir ki, o, Allahın qullarından bir quldur.”

Mən dedim: “Onda, o təhrif olunub?” İmam (minhussalam) isə sükut etdi.

Əl Kəsmə Ayəsi

İmam (minhussalam) buyurdu: “Quranda belə bir ayə var: [Oğurluq edən kişi və qadının gördükləri işə görə Allahdan bir cəza olaraq əllərini *kəsin (fəəqtəu)*! Allah qüdrətlidir, hikmət sahibidir.]”²⁰

Mən dedim: “Bu ayə təhrif olunub?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bəli, həqiqətdə isə belə nazil olmuşdur: [Oğurluq edən kişi və qadının gördükləri işə görə Allahdan bir cəza olaraq əllərini *boyayın (fəbqəu)*! Allah qüdrətlidir, hikmət sahibidir.]”

Mən dedim: “Onda, Quranda oğrunun əllərinin kəsilməsini əmr edən bir ayə yoxdur?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Xeyr, tünd rəngli və tərkibində çətinliklə çıxan (rəngi gedən) boya olan xüsusi bir bitki var idi. Oğrunun əllərini boyayırdılar ki, başqalarına ibrət olsun.”

Əl-Mürtəza

Bir gün Adəmlə (əleyhissalam) Quran haqqında danışdıq, o, otaqda asdığı Quran ayəsini göstərərək dedi: “Mən İbrahimdən (əleyhissalam) bu (*Şübhəsiz ki, Rəbbin sənə bəxş edəcək, sən də razı qalacaqsan*)²¹ ayənin necə nazil olduğu barədə eşitdim.”

Mən dedim: “Nə eşitdin?”

¹⁹ Quran, Surə 19 (Məryəm), Ayə 30

²⁰ Quran, Surə 5 (Maidə), Ayə 38

²¹ Quran, Surə 93 (Zuha), Ayə 5

Adəm (əleyhissalam) dedi: “O dedi ki, ayə bu şəkildə nazil olub: [Şübhəsiz ki, Rəbbin Əl-Mürtəza sənə bəxş edəcək, sən də razı qalacaqsan.]”

Quran Kimin Sözləridir?

İmam Əhməd əl-Həsən (minhussalam) buyurdu: “Oğul, sənə bir şey verəcəm, qoy sənə bir sual verim, Quran kimin sözləridir?”

Mən dedim: “Allahın?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Allah buyurur ki, “Yalnız sənə ibadət edir və yalnız Səndən kömək diləyirik”²² Allah özü barədə “sənə ibadət edirik” deyir?”

Mən dedim: “Xeyr, mənə yox.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Quran Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) sözləridir. O, Quranı ilahi ilhamla yazandır, lakin sözlər onun sözləridir.”

Mən dedim: “Yəni müsəlmanların düşündüyü kimi Cəbrail ona Quranı sözbəsöz nazil edib oxutmadı?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Xeyr, bu, onun qəlbinə gələn bir ilham idi. O da onu sözə çevirdi.”

Hökumətlər Həqiqəti Gizləyir

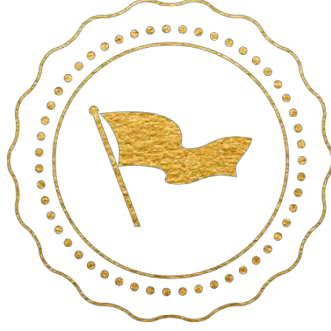
Naq Hammadi, İtmiş İncillər, Həftüş-Şərif və Səna Əlyazması kimi topluların sadəcə son əsrdə alimlər və mütəxəssislər arasında məşhur olduğunu görə bilirik, lakin ictimaiyyətin böyük əksəriyyəti hələ də məlumatsızdır. İmam (minhussalam) bir gün mənə dedi:

“Səndən istəyirəm ki, İslamın hazırki formasını və məzhəbləri təkzib etməyin Amerika və İsrailin işinə gəlmədiyini insanlara başa salan bir proqram hazırlayasan. Çünki bu din və onun məzhəbləri onlara çoxlu pul və güzəran gətirir. Onlar istəsəydi, bu dinlərin əsrlər öncə təhrif olunduğunu insanlara sübut edə bilərdi. Onlar əsərləri araşdırarkən və qazıntı işləri apararkən bu məsələ üçün çoxlu dəlil və bürhanlar tapıblar, lakin bununla belə bir çox sirləri xüsusilə Müsəlmanlardan, həmçinin digər ilahi dinlərin ardıcılardan gizlədirlər. Çünki bu faktları insanlara açıqlamaq onların maraqlarına ziddir.”

---

²² Quran, Surə 1 (Fatihə), Ayə 5

Bab 30

QİYAM HADİSƏLƏRİ

“And olsun Vəd Edilmiş Günə”

Imam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənə qiyam hadisələri barədə danışdı. O, mənə qiyamdan əvvəl, qiyam zamanı və qiyamdan sonra olacaq şeylər haqqında danışdı. O, mənə əvvəllər haqqında heç vaxt danışılmamış böyük kəhanətlərdən danışdı. Bəziləri ümumilikdə dünyaya, digər kəhanətlər isə məxsusən mənimlə bağlı idi. 2015-ci ildə İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənə növbəti illərdə başıma gələcək bəzi hadisələri öncədən xəbər verdi. Onların çoxu baş verdi.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *“Bizim Allaha Onun haqq dini ilə ibadət edəcəyimiz ilk ibadət evimiz Avropada olacaq. Oğlum, siz açıq-aydın bir fəthə yaxınlaşsınız. Allahın izni ilə məsələiniz böyüyüb yüksələcək. Heç bir zalım sizi xoş qarşılamayacaq. Əslində heç kim sizi xoş qarşılamayacaq. Amma zahirdə sizinlə özlərinin dırnaqarası demokratiya prinsiplərinə uyğun davranacaqlar. Oğlum, ora sizin torpağınızdır, oranın hər yeri Allahın hakimiyyəti altında olacaq. Özünü üçün münasib yer seçin və inşaallah oranın hər yeri münasibdir. Əvvəl bir müddət qeybdə olacaqsınız, sonra orada qarşılaşacağınız təmiz bir camaatla (dini) açıq-aşkar elan edəcəksiniz. Zikriniz artacaq və əmrinizə itaət olunacaq. Sən orada qardaşınla və bacınla görüşəcəksən. Həmçinin, Muhəmmədin (əleyhissalam) valideynləri olan Ümmü Muhəmməd, onun əri Əba Muhəmməd ilə görüşəcəksən. O, Muhəmməd bin Zəhra (əleyhissalam) olacağı zamanda bütün kainata hakim olacaq. Oğlum, indi sizin orada, Avropa ölkələrindən birində bir məskəniniz var. İnşallah, Allahın fəzli ilə daha çoxu da olacaq, bunların hamısı Uca Allahdandır. Gördüyün işdə və istiqamətində sabit qal və mənim nə edəcəyim barədə narahat olma. İnşallah rahatlığa çıxacaqsınız və gözləmədiyiniz şeyləri görüb hədsiz dərəcədə təəccüblənəcəksiniz.”*

Həqiqətən də, ilk ibadət evi Avropada quruldu. Həqiqətən də, mən ötən illərdə yanımda olan və indi də yanımda duran, mənə sadıq qalan və məni heç vaxt tərk etməyən ailəmdən və cəmiyyətimdən olan o saf insanlarla tanış oldum. Həmçinin xəyanətləri və gözləmədiyim hərəkətləri ilə məni həqiqətən də təəccübləndirən bəzi şəxslərlə də qarşılaşdım. Artıq, inşaallah, İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) kəlamlarını və təlimlərini ucaldır və açıq-aydın fəthə yaxınlaşırıq.

Allahın Planı

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *“İndi gəl aramızda olan söhbəti bir kənara qoyaq və diqqətimizi döyüş meydanına, hər bir nəbinin, vəsinin, elçinin və Allah Xəlifəsinin gözlədiyi torpaqlara, haqq ilə batilin döyüşünə cəmləyək. Bu döyüşün bir neçə aspekti var. Sizdən bir qrup Avropada olacaq. Bir qrup İraqda, Məkkədə və Misirdə olacaq. Bu, təsbeh dənələri kimidir, hamısı bir-birinə bağlanıb, biri digərini tamamlayır. Sən Misirə girib “Misir Minbərini” qurdun. İndi oranı tərk edəcək və ora bir fəthə olaraq qayıdacaqsan, inşaallah. Gün gələcək, inşaallah, Allahın necə Böyük olduğunu, Onun planının nə qədər mükəmməl olduğunu və heç bir məxluqun ağından belə keçmədiyini görəəcəksən. Bütün həmdlər Allaha məxsusdur.”*

Qiyama Yaxın Əlamətlər

Mən dedim: *“Qiyama yaxın əlamətlərdən bəziləri hansılardır?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bir ayaqqabı iki tağut ölkə arasında böyük müharibəyə səbəb olacaq və hər iki tərəf məhv olacaq.”

Mən dedim: “Subhanallah!”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Yer üzünü çoxlu böyük müsibətlər bürüyəcək və o zaman bir çox mal-dövlətin heç bir dəyəri qalmayacaq. Gözün Məkkədə olsun.”

Mən dedim: “Biraz da danış, ruhum sənə fəda olsun.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Qağayaların nəslı kəsiləcək. Bir çox başqa növlərin də nəslı kəsiləcək və bir çox yeni növlər kəşf ediləcək.”

Mən dedim: “Subhanallah!”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bir elmi təcrübə səhv gedir və çoxlu zərərə səbəb olur. Çox kiçik bir heyvan ümumbəşəri bir hadisəyə səbəb olacaq. [Artıq bu heyvanın koronavirus olduğunu bilirik, bu kəhanətlər 2015-ci ildə verilmişdi]. Bir çox dünya liderləri və ərəb liderləri qısa müddət ərzində bir-birinin ardınca öləcək.”

Biz hazırda Qiyamdayıq

Mən dedim: “Beləliklə, qiyam Kral Abdullahın ölümü və İmam Mehdinin (*əleyhissalam*) zühuru ilə başladı?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, oğlum.”

Mən dedim: “Yəni, indi biz qiyamdayıq?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurduğu kimi: “*Mənim dinim Xədicənin malı və Əli ibn Əbi Talibin qılıncı ilə dirçəldi.*”¹ Bu şəkildə, qiyamın 40 faizi vəsait toplamaq, 60 faizi isə fiziki fəaliyyətdir.”

Mən dedim: “Deməli, indi işini-gücünü atıb bu dəvət üçün çalışan şəxs, Qaimin qiyamında öz iş-gücünü tərk edən şəxs kimidir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əlbəttə, heç bir fərq yoxdur, biz hazırda qiyamdayıq.”

Bəda²

Mən dedim: “Qiyamla bağlı hər hansı bir bəda (təqdir edilmiş məsələnin dəyişməsi) varmı?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli oğlum, bu məsələdə çoxlu bədalar olub. Bəda olub oğlum, Bir neçə dəfə olub.”

Mən dedim: “Ola bilər ki, bəda olsun və qiyam bizim dövrümüzdə baş verməsin?”

¹ Mübarək Ağac, Şeyx Muhəmməd Mehdi Əl-Hairi, cild 1, səh. 233

² Bəda məfhumu, yəni ‘ilahi hökmün dəyişməsi’, yenilik mənasına gələn Bidət məfhumu ilə qarışdırılmamalıdır. Bədanın əksi Məhtumdur ki, bu da qəti olaraq təqdir edilmiş və dəyişməz deməkdir. Bədəyə misal olaraq Nuhun (*əleyhissalam*) tufanındakı gecikmələri göstərmək olar. Möminləri ələkdən keçirmək üçün tufan gecikdirildi. Məhtum əlamətlərinə misal olaraq Yəmani, Süfyani, Səyhə (səmadan səs) və göydəki əli misal göstərmək olar.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Ola bilər, oğlum.*”

Mən dedim: “*Atacan, sən birinci Mehdi olduğun halda bu necə ola bilər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Oğlum, “necə” deyə bir şey yoxdur, mən məsələni yox, vaxtı nəzərdə tuturam.*”

Mən dedim: “*Yox, demək istədiyim budur ki, sənin həyatın boyunca qiyamın olmaması mümkündür?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Xeyr, oğlum, bu mümkün deyil.*”

Qiyam Hərbi Qiyamdır?

Mən dedim: “*Atacan, qiyam hərbi qiyam ilə başlayır?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Vəziyyətə baxır, şərt deyil.*”

Mən dedim: “*Yoxsa qiyam zehni olaraq baş verir? Məsələn, bütöv bir ölkə bu dinə inanır.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu, möminlərin imanlarından, niyyətlərindən, təslimiyyət və itaətlərinin ölçüsündən asılıdır. Hər hadisənin bir hədisi var.*”³

Mən dedim: “*Qiyam təxirə salına bilər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*O, ləğv oluna bilər, təxirə salına bilməz.*”

Mən dedim: “*Ləğv olunmaq? Yəni dünyada bir İlahi Ədalət Dövləti heç olmaya bilər deyirsən?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Yox, oğlum, yox. Ola bilər ki, yer üzünün müəyyən hissəsində olması nəzərdə tutulmuş qiyam ləğv edilsin və dünyanın başqa bir nöqtəsinə köçürülərək orada baş versin.*”

Mən dedim: “*Mən möminlərin zəifliyi, xəyanəti və sair şeylər ucbatından onun dünyada ümumiyyətlə baş verməməsindən danışırım. Məsələn, Məryəm oğlu İsanın (əleyhissalam) başına gələnlər kimi. O, bir yəhudi Məsih olaraq Yerusəlimi və dünyanı bir idarə etməli idi. Yaxud Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun) kimi, o da dünyanı ədalət və bərabərliklə doldurmali idi. Amma sonra insanların ucbatından, hər ikisində də məsələ təxirə düşdü.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Məsələ biraz gecikə bilər, amma ümumiyyətlə baş verməməsi mümkün deyil.*”

Mən dedim: “*Bir az gecikə bilər deyəndə, hazırda mövcud olduğun bu vaxtdan fərqli olan başqa Mehdiyə dövrünə qədər gecikəcəyini nəzərdə tutursan?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Yox, oğul, yox, mətləbdən uzaqlaşma.*”

Mən dedim: “*Hətta belə olsaydı da, mən yenə səbr edərdim və sənin əllərin arasında çalışaraq ancaq sənə rizana əhəmiyyət verərdim.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Mübarəksən! Ey pak kimsə! Mübarəksən! Ey Atasının Əzizi!*”

---

³ Ərəbcə deyim olan “*likulli hadis hədis*” o deməkdir ki, hər vəziyyətin öz şərhə var.

Mən dedim: *“Atacan, qiyam böyük miqyasda torpaq satın alıb, sonra da müstəqillik bəyanatı vasitəsilə milli dövlət elan edilməsi ilə həyata keçirilə bilər?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Buna imkan verməzlər, yollarına gül düzməyəcəklər.”*

Mən dedim: *“Bəli, hətta indi imkan vermirlər, dövlətimiz olsaydı necə olardı?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Eynilə.”*

Mən dedim: *“Onda indi, haradan başlamaq nəzərdə tutulur?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“İraq ya da Hicaz.”*⁴

Mən dedim: *“Subhanallah!”*

Proses

Mən dedim: *“İlahi Ədalət Dövləti dünyanın nə qədərini əhatə edəcək?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Çox hissəsini, lakin bu sənin təsəvvür etdiyini kimi bir ölçü deyil.”*

Mən dedim: *“Məsələn, nə qədəri?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Ərəb ölkələri, bəzilərinin bir hissəsi, bəziləri də bütövlüklə.”*

Mən dedim: *“Deməli, o, məsələn, dünyanın üçdə birini və ya dördə birini əhatə edəcək?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Hansı prosesi qəsd edirsiniz? De ki sənə ətraflı cavab verim.”*

Mən dedim: *“Hakimiyyət və həqiqi səltənət səndən heç vaxt alınmayıb ki, sənə də qaytarılsın. Bütün planet sənindir. Hər şey sənin əlindədir, amma anladığım qədər, İlahi Ədalət Dövləti Mehdilərin dövründə böyüməyə davam edəcək. Nəhayət 12-ci Mehdi, Muhəmməd bin Zəhranın (əleyhissalam) zamanında bütün dünya İlahi Ədalət Dövlətinin tərkibində olacaq. Heç bir ölkə ondan kənar qalmayacaq. Səbh vaxtında – ki o, İmam Mehdidir – və Zöhr vaxtında – ki o, İmam Əhməd Əl-Həsəndir – İlahi Ədalət Dövlətinin tərkibində hansı ölkələr olacaq?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Oğlum, bu, hücum və geri çəkilmə məsələsidir. Biz bir parça torpaq alıb, başqa bir parçanı itirəcəyik, ta ki, onun hamısını nəzarət altına alıb dünyanın hər qarışına nəzarət edənlə qədər. Bu, ilk Mehdinin dövründən son Mehdiyə qədər bütün Mehdilərin dövrləri boyu davam edəcək.”*

Mən dedim: *“Həmd olsun Aləmlərin Rəbbinə!”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Ən pis dövr Adəmin (əleyhissalam) hakimiyyət zamanında olacaq.”* [Dördüncü Mehdi]

Mən dedim: *“Hansı baxımdan ən pisdür?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xəyanət və arxadan bıçaqlanma baxımından.”*

---

⁴ Bu məsələ Məhtum deyil və dəyişə bilər.

Mehdilərin Ölümü

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) bəzi rəvayətlər haqqında soruşurdum. Soruşdum: “*Hədisdə⁵ deyilir ki, Mehdi qorxar və gözdə-qulaqda olar, bu Musa (əleyhissalam) haqqındadır, düzdür?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, bu Musa haqqındadır. Sübh İmam Mehdidir (əleyhissalam), zöhr ilk Mehdidir, əsr sənsən, məğrib Musa, İşa da Adəmdir.*”

Mən dedim: “*Onun zamanında qaranlıq və zülm yer üzünə qayıdacaq və Adəmin (əleyhissalam) zamanında gecə olacaq?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, Musanın zamanında başlayacaq və Adəmin zamanında daha da pisləşəcək. Adəm yüz minlərin həlak olacağı böyük bir müharibəyə rəhbərlik edəcək.*”

Mən dedim: “*Güc və qüvvət yalnız Allah ilədir. Bu müharibə kimə qarşı olacaq, ata? Hansısa bir ölkəyə qarşı olacaq?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu, Allahın Hakimiyyətinin düşmənlərinə və şərin tərəfdarlarına qarşı olacaq.*”

Mən dedim: “*Allah onlara lənət eləsin. Adəm o vaxta qədər indiki bədəninə qalacaq, yəni yeni bir inkarnasiyada yox?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bunun cavabını indi versəm, çaşğınlığa düşəcəksən və bu sənə zərər verəcək. Çünki mənim cavabım sənənin gözlədiyini və ya təsəvvür etdiyini kimi deyil. Biləcəksən, amma indi yox.*”

Mən dedim: “*Amerika səndən sonra qalacaq? Çünki sən Həcc xütbəsində “...arxalarında olan Roma – Amerika” deyirsən.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Romalılara gəldikdə, onlardan qalıntılar qalacaq. Sonra onlar güclənib bir daha insanları aldadacaqlar. Lakin bu, uzun sürməyəcək. Altıncı və yeddinci Mehdilər, səkkizinci, doqquzuncu, onuncu, on birinci Mehdilərlə (onlara salam olsun) birlikdə onları tamamilə məhv edəcəklər. Nəhayət Mehdilərin xətməli olan son Mehdi Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun) gələcək, dünyanı ədalət və bərabərliklə dolduracaq və uzun illər hökmranlıq edəcək.*”

Mən dedim: “*Atacan, mənə bir şeyi deyə bilərsən?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Nəyi?*”

Mən dedim: “*Mən necə öldürüləcəm? Qılıncla, yoxsa zəhərlə?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sən həm qılıncla, həm də zəhərlə öldürüləcəksən, ruhum sənə fəda olsun, ikisi ilə də, zəhərlənəcək və öldürüləcəksən.*”

Mən dedim: “*Romalılar tərəfindən?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Zəllilər, xainlər tərəfindən.*”

⁵ İmam Baqir (*minhussalam*) buyurdu: “Mehdi Musa kimi, qorxu və nigarançılıqla xürcə edəcək.” – *Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 223*

Mən dedim: “Allahdan başqa ilah yoxdur, münafiqlər?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Münafiqlər.”

Mən dedim: “Musa mənim intiqamımı alacaq?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İnşallah. Oğlum, bu mövzunu hələlik bağla, xahiş edirəm.”

Mən soruşdum: “Bəs Musa və Adəm (onlara salam olsun) necə?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Oğlum, demək olar ki, hamısını münafiqlər və xainlər öldürür.”⁶

Mən dedim: “Allah onlara lənət eləsin.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Ağacı qurd içindən yeyər.”

Mən dedim: “Bəs Muhəmməd bin Zəhradan (əleyhissalam) sonra? Hadilərin dövründə vəziyyət sabitləşəcək?”⁷

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Ən böyük dövr Muhəmməd bin Zəhranın (əleyhissalam) dövrüdür. O, dünyanı ədalət və bərabərliklə dolduracaq.”

Mən dedim: “Bəs nə qədər belə qalacaq?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “17 il. Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) hakimiyyəti 17 ildir. Lakin ədalət və bərabərlik uzun müddət davam edəcək. Ondan sonra işlər yolunda gedəcək.”

Mən dedim: “Sən geri qayıdacaqsan? Hadilərdən biri kimi?”

İmam (*minhussalam*) dedi: “Əhməd Əl-Həsəni nəzərdə tutursan?”

Mən dedim: “Bəli.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əziz oğlum, cavab verməsəm olar?”

Mən ağlamağa başladım və dedim: “Qəlbimi qırırsan.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Ona görə də cavab vermək istəmirəm.”

Mən dedim: “Qəlbimi qırdın! Əhməd Əl-Həsən heç vaxt qayıtmayacaq?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Üzr istəyirəm, ey gözüümün nuru.”

Bu dəfə hönkür-hönkür ağlamağa başladım.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Allahın salamu, rəhməti və bərəkəti olsun sənə ey atasının əzizi, ey gözüümün nuru.”

İmam (*minhussalam*) ayağa qalxıb getdi.

⁶ İmam Həsən ibn Əli (*minhussalam*) buyurdu: “Bizdən elə biri yoxdur ki, qətl edilərək ya da zəhərlənərək öldürülməsin.” – *Biharul Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 27, səh. 217*

⁷ Mehdilərdən sonrakı Hadilər adlanan 12 Rəhbər

Bab 31

İSANIN İTİRİLMİŞ İLLƏRİ

İsa dedi: “Gedib sizin üçün yer hazırlayandan sonra yenə gəlib sizi öz yanıma götürəcəyəm ki, mənim olduğum yerdə siz də olasınız.”

Isa (*aleyhissalam*) səhabələrini o qədər sevdi ki, onlar üçün canını fəda etdi. Dostlarını heç vaxt tərək etməzdi. İnsanların çoxu ancaq İsanın (*aleyhissalam*) çarmıxa çəkildikdən sonra qırx gün ərzində bir neçə dəfə şagirdlərini ziyarət etdiyini bilir. İsanın (*aleyhissalam*) dəfələrlə şagirdlərinin yanına getdiyindən və daha əvvəl söz verdiyi kimi onları da özü ilə aparmaq istəyindən isə çox az adam xəbərdardır. İsa (*aleyhissalam*) daha öncə onlara belə demişdi: *“Qoy ürəyiniz təlaşa düşməsin. Allaha iman edin, Mənə də iman edin. Atamın evində çoxlu məskən var. Əgər olmasaydı, sizə deyərdim ki, sizin üçün yer hazırlamağa gedirəm? Gedib sizin üçün yer hazırlayandan sonra yenə gəlib sizi Öz yanıma götürəcəyəm ki, Mənim olduğum yerdə siz də olasınız. Gedəcəyim yerə aparın yolu tanıyırsınız.”*¹

İsanın (*aleyhissalam*) etdiyi də məhz budur. O, onları ziyarət etməyə və öyrətməyə davam etdi. Onları özü ilə aparmaq istədi, amma onlar onunla getmək istəmədilər. Ən azından çoxu. Qnostik İncildə, ‘*Yaqubun Gizli Kitabı*’nda bu məsələ belə izah edilir:

Yaqub sənə yazır. Salamdan sənə salam olsun, Sevgidən sevgi, Lütfədən lütf, İmandan iman, Müqəddəs həyatdan həyat olsun! Məndən, Rəbbin mənə və Peterə nazil etdiyi gizli kitabı sənə göndərməyimi xahiş etdiyini üçün nə səni rədd edə, nə də sənə ilə birbaşa danışa bilərdim, amma mən onu ibrani hərflərlə yazdım və sənə, sadəcə sənə göndərdim. Ancaq, sən əzizlərin xilasının xidmətçi vəkili olduğun üçün qətiyyətlə çalış və diqqətli ol ki, Məsihin bizim hamımıza, öz on iki şagirdinə danışmaq istəmədiyi bu kitab barədə hamıya deməyəsən. Amma nə bəxtiyardır o kəslər ki, bu söhbətə iman gətirərək xilas olacaqlar.

İndi mən sənə, Məsihin on ay əvvəl mənə açıqladığı başqa bir gizli kitab göndərdim. Ancaq mənə - Yaquba açıqladığı kimi, bunu bu cür nəzərə al. On iki şagird eyni vaxtda bir yerdə oturmuşdu və Məsihin istər gizli, istərsə də açıq şəkildə hər birinə söylədiyi şeyləri xatırlayaraq kitablara yazırdılar. Mən də kitabımda olanları yazırdım - budur, Məsih bizi tərək etdikdən sonra, gözümüz yollarda ikən peyda oldu. O, dirildikdən beş yüz əlli gün sonra ona dedik: “Bizi tərək edib getdin?” İsa dedi: “Xeyr, amma mən gəldiyim yerə qayıdacam. Mənimlə gəlmək istəyirsinizsə, gəlin.” Hamısı cavab verib dedilər: “Əgər bizə əmr etsən, gələrik.” O dedi: “Sizə doğrusunu deyirəm, Səməvi Padşahlığa daxil olmaq əmrlə olmur, daha doğrusu siz özünüzdə dolu olduğunuz üçün (olmaz). Yaqubu və Peteri mənə verin ki, onları doldurum.” O, bu ikisini çağıraraq kənara çəkdi, qalanlarına da əmr etdi ki, məşğuliyyətlərinə davam etsinlər. Məsih dedi: “Mərhəmətə çatdınız...”

(7 sətir əskikdir)

Deməli, doldurulmaq istəmirsiniz? Qəlbiniz sərxoşdur? Yəni ayıq olmağa can atmırsınız? Onda utanın! İndi isə oyaq ikən və ya yatan vaxt xatırlayın ki, siz İnsan Oğlunu görmüş, onunla danışmış və ona qulaq asmısınız. İnsan Oğlunu görənlərin vəy halına! Nə bəxtiyardır o kəslər ki, İnsanı görməyib, onunla yoldaş olmayıb, onunla danışmayıb və ondan heç nə eşitməyiblər. Həyat sizindir! Bilin ki, səltənət sürə bilməyiniz üçün, xəstə olanda o sizə şafa verdi. Vəy halına xəstəliyindən dincəlmələrin, çünki yenidən xəstələnəcəklər! Nə bəxtiyardır xəstə olmayanlar və xəstələnməmişdən əvvəl dincəlməyi bilənlər! Allahın Padşahlığı sizindir! Buna görə də sizə deyirəm: dolu

¹ Bibliya, Yuhanna, Bölüm 14, Pasaj 1-4

olun və (içinizdə) heç yeri boş qoymayın, çünki Gələcək Olan sizi ələ salmağa qadirdir.”

Peter cavab verdi: “Rəbb, sən bizə üç dəfə 'dolu olun' dedin, amma biz doluyuq.” Rəbb cavab verdi və dedi: “Ona görə də sizə deyirəm ki, əskilməyəniz deyə dolu olun. Lakin əskilənlər xilas olmayacaq. Çünki doluluq yaxşıdır, əskilmə isə pisdir. Buna görə də, sizin üçün əskilmək yaxşıdır, digər tərəfdən, dolu olmaq sizin üçün pisdir, dolmuş olan da əskilir; əskilən də əskik olanın dolduğu kimi dolmur. Dolmuş isə, öz növbəsində, kafiliyini tamamlayır. Buna görə də, özünüzdə daha çox doldura bilməniz üçün hələ dola bildiyiniz halda əskilməyiniz və əskilməyiniz mümkün olduğu halda dolmağınız sizin üçün münasib olandır. Ona görə də ruhla dolu olun, amma zehni əskildin. Çünki zehin nəfisdəndir; və o, nəfstdir.”

Mən cavab verdim və dedim: “Ya Rəbb, istəsən, sənə itaət edə bilərik. Çünki biz atalarımızı, analarımızı və kəndlərimizi atıb Sənin ardınca gəlmişik. Buna görə də pis Şeytanın bizi vəsvəə etməsinə izn vermə.” Rəbb cavab verdi və dedi: “Əgər Atanın iradəsi sizə hədiyyə olaraq verilməyibsə və Şeytan tərəfindən aldadılırsınızsa, onu yerinə yetirdiyiniz zaman nə fəzilətiniz olar? Amma mən deyirəm ki, əgər Şeytan tərəfindən zülm və təqiblərə məruz qalsanız və Atanın iradəsinə yerinə yetirsəniz, O, sizi sevəcək, sizi mənimlə bərabər edəcək və azad seçiminizə görə Öz təqdiri ilə sizi Öz əzizləri olaraq görəcək. Belə olduğu halda bədəni sevməkdən və əzab-əziyyətlərdən qorxmaqdan vaz keçməyəcəksiniz? Yoxsa hələ də bilmirsiniz ki, siz mənim kimi şər tərəfindən zülmə məruz qalmamış, haqsız yerə ittiham edilməmiş, həbs olunmamış, haqsız yerə məhkum olunmamış, səbəbsiz yerə çarmıxa çəkilməmiş, rüsvayçılıqla dəfn olunmamısınız? Ruhun əhatə etdiyi bir divar olduğunuz bədəni əsirgəməyə necə cürət edirsiniz? Dünyanı düşünsəniz, onun sizdən əvvəl nə qədər var olduğunu və sizdən sonra nə qədər var olacağını görərsiniz, ömrünüz bircə gün, əziyyətinizin bircə saat olduğunu görərsiniz. Çünki yaxşılar dünyaya girməyəcək. Odur ki, ölümü alçaldın və həyatın qayğısını çəkin. Çarmıxımı və ölümümü xatırlayın, yaşayacaqsınız.”

Mən cavab verdim və dedim: “Rəbb, bizə xaç və ölüm haqqında danışma, çünki onlar səndən uzaqdırlar.” Rəbb cavab verdi və dedi: “Sizə doğrusunu deyirəm, mənim çarmıxıma inanmayan xilas ola bilməz. Amma mənim çarmıxıma iman edənlərə gəldikdə, Allahın Padşahlığı onlarındır. Buna görə də, həyatı axtaran ölümlərin axtarıqlarının özlərinə açıqlandığı kimi, ölümü axtaranlar olun. Onları narahat edəcək nə var? Üzünüzü ölümə tərəf çevirdiyiniz zaman o, seçilmiş olduğunuzu sizə xəbər verəcək. Sizə doğrusunu deyirəm, ölümdən qorxanların heç biri xilas olmayacaq. Çünki Allahın Padşahlığı özlərini ölümə məhkum edənlərindir. Məndən yaxşı olun; özünüzü Müqəddəs Ruhun oğlu kimi edin.”

Sonra ondan soruşdum: “Rəbb! Bizdən özlərinə peyğəmbərlik etməyimizi istəyənlərə necə peyğəmbərlik edə bilərik? Çünki bizdən kəhanət tələb edən və kəhanət eşitməyi gözləyənlər çoxdur”. Rəbb cavab verdi və dedi: “Məgər bilmirsiniz ki, nübüvvətin başı Yəhya ilə kəsildi?” Mən dedim: “Ey Rəbb, axı nübüvvətin başını kəsmək olmaz, elə deyil?” Rəbb mənə dedi: “Əvvəlcə ‘baş’ın nə olduğunu və kəhanətin başdan çıxdığını öyrənin, sonra ‘baş kəsildi’nin nə demək olduğunu anlayın. Əvvəlcə sizə məsələrlə danışdım, başa düşmədiniz. İndi sizinlə açıq danışırım, yenə başa düşmürsünüz. Amma siz mənə məsələrdə bir məsəl və açıq olan şeylərdə aşkar oldunuz. Tələb edilmədən

xilas olmağa can atın. Daha doğrusu, təkbaşına hazır olun və mümkünsə məndən qabaq gedin. Çünki Ata sizi belə sevəcək. Riya və pis düşüncəyə nifrət edin. Çünki riyanı doğuran düşüncədir, riya isə həqiqət olmaqdan uzaqdır. Qoy Səməvi Padşahlıq solmasın. Çünki o, meyvələri ətrafına tökülən xurma tumurcuqlarına bənzəyir. Onlar, yarpaq açar və qönçə açdıqda xurmanın məhsuldarlığını qurudarlar. Tək kökdən olan meyvələrdə də belədir; məhsul vaxtı meyvələr bir çox meyvə yığan tərəfindən yığılar. Bu tingləri indi istehsal etmək mümkün olsaydı, həqiqətən də gözəl olardı, çünki o zaman Padşahlığı aparsınız. Madam ki, mən bu vaxtdan əvvəl belə izzətlənmişəm, getməyə can atdığım zaman niyə hamınız mənə mane olursunuz? Məsəllər xətrinə məni məcbur etdiniz ki, on səkkiz gün də sizinlə qalım. Bəzilərinin “Çobanlar”, “Toxum”, “Bina”, “Bakirələrin çıraqları”, “Fəhlələrin maaşı”, “Qoşa Draxma”, “Qadın” təlimlərinə diqqət yetirməsi və başa düşməsi kifayət idi. Söz barədə çalışın. Çünki Sözüün birinci şərti imandır; ikincisi sevgidir; üçüncüsü də əməllər. Həyat onlardan gəlir. Çünki Söz buğda dənəsi kimidir. Biri onu əkəndə ona inandı; cücərdikdən sonra onu sevdi, çünki bir əvəzinə çoxunu gözləyirdi; və çalışdığı zaman xilas oldu, çünki onu qida üçün hazırladı. Yenə əkmək üçün bir az taxıl qoyub getdi. Beləliklə, sizin hamınız Səməvi Padşahlığı qəbul edə bilərsiniz: onu elm yolu ilə qəbul etməsəniz, tapa bilməzsəniz. Ona görə deyirəm ki, ayıq olun, azmayın. Dəfələrlə hamınıza, həmçinin təklikdə sənə Yaqub, dedim ki, “Xilas olun!” Və sizə məni izləməyinizi əmr etdim və padşahlar qarşısında necə cavab verməyi öyrətdim. Baxın, endim, danışdım, özümü narahat etdim və sizi xilas edəndə tacımı götürdüm. Çünki mən sizinlə yaşamağa gəldim ki, siz də mənimlə yaşayasınız. Evlərinizin tavanının olmadığını biləndə, yerə enərkən məni qəbul edə biləcək evlərdə oturdum. Buna görə də, qardaşlarım, mənə itaət edin. Böyük nurun nə olduğunu anlayın. Atanın mənə ehtiyacı yoxdur. Çünki atanın oğula ehtiyacı yoxdur, amma ataya ehtiyacı olan oğuldur. Mən onun yanına gedirəm, çünki Oğulun Atasının sizə ehtiyacı yoxdur. Sözü diqqət yetirin. Elmi anlayın. Həyatı sevin. Özünüzdən başqa heç kim sizə zülm etməyəcək, əzab-əziyyət verməyəcək.

Ey yoxsullar! Ey bədbəxtlər! Ey haqqı inkar edənlər! Ey elmi təhrif edənlər! Ey ruha qarşı günahkar olanlar! Əvvəldən bəri danışmaq sizə yaraşmadığı halda indi də dinləməyə cürət edirsiniz? Əvvəldən bəri ayıq olmağınız lazım olduğu halda, Səməvi Padşahlığın sizi qəbul etməyi üçün indi yatmağa cürət edirsiniz? Sizə doğrusunu deyirəm, müqəddəs olanın nəcasətə batması və nurani adamın qaranlığa qərqlənməsi, sizin hökm sürməyinizdən, hətta hökm sürməməyinizdən daha asandır! Göz yaşlarınızı, qəm-kədərini xatırladım. Onlar bizdən uzaqdır. İndi siz, ey Atanın mirasından kənar olanlar, sizə yaraşan yerdə ağlayın, kədərlənin və yaxşı olanı bəyan edin, çünki Oğul lazımı qaydada yüksəlir. Sizə haqqı deyirəm, əgər məni dinləyənlərin yanına göndərilseydim və onlarla danışsaydım, heç vaxt yerə enməzdim. Elə isə onlardan utanın. Baxın, sizdən ayrılacağam. Gedirəm və artıq sizinlə qalmaq istəmirəm, eynən sizin də istəmədiyiniz kimi. Elə isə indi məni izləyin. Bu səbəblə sizə deyirəm ki, sizə görə endim. Siz doğmasınız, bir çoxları üçün həyat səbəbi olacaq olan sizlərsiniz. Ataya yalvarın. Tez-tez Allaha dua edin, O sizə əta edəcək. Nə bəxtiyardır o kəs ki, mələklər arasında elan olunduqda və övlialar arasında izzətləndikdə sizi öz yanında görür! Həyat sizindir! Allahın övladları kimi sevinin və razı olun. Onun iradəsini qoruyun ki,

xilas olasınız. Töhmətimə qulaq asın və özünüzü xilas edin. Mən sizin üçün Atadan şafaət istəyirəm və O, sizi çox bağışlayacaq.”

Biz bunları eşidəndə sevindik, çünki bundan əvvəl dediklərimizə görə depressiyaya düşmüşdük. Bu dəfə o, sevincimizi görüb dedi: “Vay halınıza, ey şafaətçiə ehtiyacı olanlar! Vay halınıza, ey lütfə ehtiyacı olanlar! Nə bəxtiyardır o kəslər ki, sərbəst danışib özlərinə lütf qazandırılar! Qəriblər kimi olun; onlar sizin şəhəriniz üçün nə deyərler? Öz ixtiyarınızla özünüzdən vaz keçib şəhərinizi tərk edəndə niyə narahat olursunuz? Niyə öz başınıza öz yurdunuzu tərk edib, onu orada yaşamaq istəyənlər üçün hazırlayırsız? Ey sürgün edilmişlər və qaçaqlar! Vay halınıza, çünki tutulacaqsınız! Yoxsa siz Atanın insanlıq aşiqi olduğunu, ya da dualarla inandırıldığını, ya da birinə görə başqasına lütfkar olduğunu, yaxud da Onu axtaranın yanında hazır olduğunu düşünürsünüz? Çünki O, arzunun nə olduğunu və bədənin nəyə ehtiyac duyduğunu bilir. Çünki nəfsə can atan bədən deyil. Çünki nəfs olmadan bədən günah etməz, necə ki Ruh olmadan nəfs xilas ola bilməz. Amma əgər nəfs xəbis olmadan xilas olarsa və ruh da xilas olarsa, bədən günahsız olar. Çünki nəfsə həyat verən ruhdur, amma onu öldürən bədəndir –yəni özünü öldürən nəfsdir. Sizə doğrusunu deyirəm: Ata nə nəfsin günahını, nə də bədənin təqsirini bağışlamayacaq. Çünki bədəni geyinələrin heç biri xilas olmayacaq. Elə bilirsiniz ki, çoxları Səməvi Padşahlığı tapıb? Nə bəxtiyardır özünü cənnətdə dördüncü olaraq görən.”

Bunları eşidəndə ürəyimiz sıxıldı. Bu dəfə də ürəyimizin sıxıldığını görüb dedi: “Sizə bunu ona görə deyirəm ki, özünüzü tanıyasınız. Çünki Səməvi Padşahlıq tarlada cücərmiş sünbül kimidir. O, yetişəndə, meyvəsini səpdi və öz növbəsində daha bir il tarlanı sünbüllərlə doldurdu. Siz də özünüz üçün həyat sünbülü biçmək üçün səy göstərin ki, Padşahlıqla dolasınız. Nə qədər ki, mən sizinləyəm, mənə qulaq asın və mənə tabe olun. Amma sizdən ayrılacağı zaman mənə xatırlayın. Və mənə xatırlayın, çünki siz mənə tanımadan siznlə idim. Mənə tanıyanlar nə bəxtiyardır! Vay eşidib iman gətirməyənlərin halına! Nə bəxtiyardır görmədən iman edənlər! Və bir daha sizi inandırırım. Mənə vəhy olundu ki, altında sığınmanız üçün sizə çox qiymətli bir ev tikim. Həmçinin bu, qonşularınızın evi yıxılma təhlükəsi ilə üzləşdiyi zaman onlara dəstək olacaq. Sizə doğrusunu deyirəm, vay o kəslərin halına ki, onlar adına yerə endirildim! Atanın hüzuruna yüksələnələr nə bəxtiyardır. Yenə də sizi qınayıram. Ey var olanlar, özünüzü olmayanlar kimi edin ki, olmayanlarla bir olasınız. Qoy Səməvi Padşahlıq aranızda viran qalmasın. Aydınlandıran nura görə təkəbbür göstərməyin. Əksinə, özünüzə qarşı mənim sizə olduğum kimi olun. Çünki mən bu lənəti öz üzərimə aldım ki, siz xilas olasınız».

Peter cavab verdi və dedi: “Bəzən bizi Səməvi Padşahlığa təşviq edirsən, bəzən də qovursan, ya Rəbb! Bəzən bizi inandırıb imana məcbur edir və bizə həyat vəd edirsən, bəzən də bizi Səməvi Padşahlıqdan qovursan.” Rəbb bizə cavab verdi və dedi: “Mən sizə dəfələrlə iman verdim. Üstəlik, özümü sizə açıqladım, Yaqub və sən mənə tanımadınız. Yenə də dəfələrlə sizin sevindiyyəni görürəm. Həyat vədinə görə sevindiyyəni halda, hələ də məyussunuz? Sizə Padşahlıq öyrədildikdə kədərləndiniz? Halbuki siz iman və elm vasitəsilə həyatı qəbul etdiniz. Ona görə də onu eşidəndə inkarı rədd edin, vədi eşidəndə isə daha çox sevinin. Sizə doğrusunu deyirəm, həyata qəbul edərək Padşahlığa inanan, Ata onu sürgün etmək istəsə belə, onu heç vaxt tərk

etməyəcək! Hələlik sizə deyəcəklərim bu qədərdir. Amma indi mən gəldiyim yerə qalxacam. Amma getməyə can atarkən siz məni qovdunuz və məni müşayiət etmək əvəzinə arxamca gəldiniz. Amma məni gözləyən izzətə qulaq asın və ürəklərinizi açarkən səmalarda məni gözləyən ilahilərə qulaq asın. Çünki bugün mən Atamın sağında (öz yerimi) tutmağa məcburam. İndi sizə son sözümü dedim. Sizi tərk edəcəm. Çünki külək arabası məni qaldırdı və indi geyinmək üçün soyunmağa gedirəm. Amma qulaq asın: Mən gələndə yüksələ bilim deyə, enməzdən əvvəl Oğulu təbliğ edənlər nə bəxtiyardılar! Siz də onlardan pay alarsınız deyə var olmamışdan əvvəl Oğul tərəfindən bəyan edilənlər üç dəfə nə bəxtiyardır.”

Bunu deyib uzaqlaşdı. Mən və Peter diz çöküb şükr etdik və ürəyimizi göyə açdıq. Biz öz qulaqlarımızla döyüşlərin səsini, zurna səsini eşitdik və öz gözümüzlə böyük bir hayküy gördük. Və o yerdən kənara çıxanda aqlımızı daha da uzağa göndərdik. Gözümüzlə gördük, qulaqlarımızla ilahiləri, mələklərin mədhələrini və mələk sevincilərini eşitdik. Və səmavi həzrətlər ilahilər oxuyurdu, biz də sevinirdik. Bundan sonra biz də ruhumuzu yuxarıya, Əlahəzrətə göndərmək istədik. Biz yuxarı qalxdığımız zaman bizə nə bir şey görmək, nə də eşitmək icazəsi verildi. Qalan şagirdlər bizi çağıraraq soruşdular: “Ustaddan nə eşitmişiniz? O sizə nə dedi? O hara getdi?” Biz də onlara: “O, yüksəldi” deyə cavab verdik. Və: “O, bizə əhd verdi, bizə bütün həyatı vəd etdi və bizdən sonra gələcək övladları bizə açıqladı, çünki onları sevməyi bizə əmr etdi, çünki onların xatirinə xilas olacağıq”. Onlar bunu eşidəndə vəhyə inandılar, lakin doğulacaq olanlara qəzəbləndilər. Sonra onların hər birini qalmaqla səbəb olmasın deyə başqa yerə göndərdim. Amma mən özüm Yerusəlimə getdim və dua etdim ki, aşkar olacaq yardan bir pay ala bilim. Mən dua edirəm ki, başlanğıc səndən gəlsin, çünki bu cür xilas ola bilərəm. Çünki onlar mənim vasitəmlə, mənim inancım ilə və mənədən daha yaxşı olan başqasının inancı ilə aydınlanacaqlar, çünki mənimkinin daha kiçik olmasını istəyirəm. Buna görə də özünüzlə onlara bənzətməyə çalışın və onlardan bir pay ala bilmək üçün dua edin. Çünki danışdıqlarımdan başqa, Məsih bizə bir vəhy açıqlamadı. Onların xatirinə biz Rəbbin Öz övladları etdiyi kəslərlə birlikdə onlara bir pay elan edirik.”²

Əslində, çarmıxa çəkildikdən təxminən il yarım sonra, beş yüz əlli gün sonra İsa (əleyhissalam) vəd etdiyi kimi, şagirdlərini də özü ilə aparmaq üçün qayıtdı. Lakin həvarilər ölümdən çox qorxurdular və həyatı sevirdilər. İsanın (əleyhissalam) onlarla ölümə getməkdən danışdığını zənn etdilər və ona cavab verdilər ki, getmək məcburiyyətində olsalar onunla gedərlər. İsa (əleyhissalam) onlara dedi ki, əmrlə heç kəs cənnətə girməz.³ İsa (əleyhissalam) bu söhbətdə həvarilərinə, onların hərəkətlərinə açıq-aşkar qəzəblənib məyus olur və “*Sizə dəfələrlə nicat tapın, ya da mənə iman gətirin və mənə tabe olun*” deyərək onları məzəmmət edir. O, onları bədbəxtlər, günahkarlar və s. adlandırır. İsa (əleyhissalam) nəhayət şagirdlərini tərk edərək yola salır.

Sonra həvarilər bir-birindən ayrılır və İncilləri təbliğ etmək üçün dünyanın dörd bir tərəfinə səyahət edirlər. Şimon Peter Romada, Andrey Asiya və Yunanıstan xalqlarına təbliğat apardı,

² *Yaqubun Gizli Kitabı*, Naq Hammadi Toplusu

³ İlk Adəmi Əhddən bəri Allah insana azad iradə, həddindən artıq sərbəstlik və seçim gücü verib, çünki Allahın Özü azaddır və biz Onun surətində yaradılmışıq. Ancaq bu seçim ən uyğun şəkildə edilmədikdə peşmançılığa səbəb olur və həyatımıza mənfi təsir göstərir.

Böyük Yaqub Yerusəlimdə qaldı, Yəhya və Filip Yunanıstana, Tomas və Bartolomey Hindistana, Matta Efiopiyaya, Kiçik Yaqub Misirə, Zelot Şimon Fars və Yəhuda Suriyaya getdi. Yəhuda İskaryot intihar edərək öldü. Onlar on iki həvaridir.

Lakin, görünür, bir görkəmli həvari Məcdəlli Məryəm tarixdən itdi. O hara getdi? Həqiqət budur ki, həvarilər İsa ilə getməyi rədd etsələr də, İsanı sona qədər müşayiət edəcək olan Məryəm idi. İsanın sağlığında Abqar adlı Suriya padşahı İsayə məktub yazdı:

“Edessanın hökmdarı Abqardan Yerusəlim diyarında ortaya çıxmış möhtəşəm həkim İsayə salamlar! Mən sənə haqqında, dərmanlı və bitkisiz (türkəçarə) etdiyən müalicələrin haqqında eşitmişəm. Deyilənə görə sən korların gözlərini açır, şikəstləri ayağa qaldırır, cüzamlıları sağaldır, napak ruhları və şeytanları qovur, xroniki xəstəlikləri sağaldır və ölümləri dirildirsən. Sənənlə bağlı bütün bunları eşitdikdən sonra belə nəticəyə gəldim ki, bu ikisindən biri gərək doğru olsun; sən ya Tanrısan və göydən enib bu şeyləri edirsən, ya da bunları Tanrının oğlu olaraq edirsən. Odur ki, sənə yazaraq xahiş edirəm ki, mənə üz vermiş bu bəlanı məndən qaldırısan və xəstəliyimi sağaldasan. Çünki eşitdiyimə görə yəhudilər sənənin üstünə mırıldanır və sənə zərər vermək üçün tələ qururlar. Lakin mənim çox kiçik, amma nəcib bir şəhərim var ki, ikimizə də yetəcək qədər böyükdür.”⁴

İsa (*əleyhissalam*) cavabında belə bir məktub yazdı:

“Mübarəksən ki, məni görmədən mənə iman etmişən. Çünki mənim haqqında yazılıb ki, məni görənlər mənə iman etməyəcək, məni görməyənlər isə mənə iman edərək xilas olacaq. Ancaq sənənin yanına gəlməli olduğumla bağlı mənə yazdığın şeyə gəldikdə, mənə vacibdir ki, burada (yerinə yetirməyim üçün) göndərdiyim hər şeyi tamamlayım və beləcə onları tamamladıqdan sonra yenə mənə göndərənənin hüzuruna qayıdım. Lakin yüksəldildikdən sonra sənənin yanına həvarilərindən birini göndərəcəyəm ki, xəstəliyini sağaltsın, sənə və yanındakılara həyat versin.”⁵

Kral V Abqar Osroene kimi tanınan Edessalı biri idi. O dövrdə Edessa əhalisinin və hökmdarlarının əksəriyyəti ərəb mənşəli idi. Bu, yəhudilərin rədd etdiyi İsanı, ərəblərin qəbul etmələrinin başlanğıcı idi. İsanın (*əleyhissalam*) dediyi kimi, o, Allahın peyğəmbəri idi və yəhudilər tərəfindən rədd ediləcək və başqa yerlərdə qəbul ediləcəkdi. Matta, 13-cü fəsildə deyilir: *Öz yurduna gələrək oradakı sinaqoqda xalqı öyrətməyə başladı. Camaat təəccüblənərək dedi: «Bu Adamda belə hikmət, belə möcüzələr yaradan qüdrət haradandır? Bu, dülgərin Oğlu deyilmi? Anasının adı Məryəm deyilmi? Yaqub, Yusif, Şimon və Yəhuda Onun qardaşları deyilmi? Bütün bacıları aramızda yaşamırmı? Bəs onda bu Adama bütün bu şeylər haradandır?» Onların İsayə acığı tutdu. Amma İsa onlara dedi: «Bir peyğəmbərə öz yurdundan və öz evindən başqa heç bir yerdə xor baxmazlar». İsa onların imansızlığı üzündən orada çox möcüzə yaratmadı.⁶*

Beləliklə, İsa (*əleyhissalam*) yəhudilərin imansızlığı ucbatından onlara möcüzələr göstərməyi dayandırır, bir Ərəb padşahına isə möcüzələr göstərəcək bir qonaq göndərəcəyini vəd edir. Bu, İsrail oğullarından gələn Musəvi Əhdin Ərəblərlə İsevə Əhdə köçürülməsinin

⁴ Kilsə Tarixi, Qeysəriyyəli Eusebius

⁵ Kilsə Tarixi, Qeysəriyyəli Eusebius

⁶ Bibliya, Matta 13:54-58

başlanğıcını təmsil edir. Budur, həmin yadelli Abqarın yanına gələndə baş verən hadisələrin təsviri belədir:

İsanın göyə qalxmasından sonra Tomas da adlandırılan Yəhuda onun yanına Yetmişlərdən biri olan həvari Taddeyi göndərdi. O, gələndə Tobiasın oğlu Tobiasın yanında qaldı. Onun xəbəri xaricə çatanda Abqara xəbər verildi ki, İsanın ona yazdığı kimi həvarisi gəlib. Taddey daha sonra Allahın qüdrəti ilə hər xəstəliyi və zəifliyi sağaltmağa başladı, o qədər ki, hamı heyratə gəldi. Abqar onun etdiyi böyük və ecazkar işlər və etdiyi müalicələr haqqında eşidəndə, onun İsanın yazdığı şəxs olduğundan şübhələnməyə başladı: “Mən yüksəldildikdən sonra səni sağaltmaq üçün həvarilərimdən birini sənənin yanına göndərəcəm.” Ona görə də Taddeyin birlikdə qaldığı Tobiası çağıraraq dedi: “Eşitmişəm ki, bir güclü adam gəlib sənənin evinə yerləşib. Onu mənə gətir.” Tobias Taddeyin yanına gəlib dedi: “Padşah Abqar mənə çağıraraq dedi ki, səni onun yanına aparım, ona şəfa verəsən.” Taddey dedi: “Gedəcəm, çünki mən onun yanına bir güclə göndərilmişəm.”

Ertəsi gün Tobias səhər tezdən durub Taddeyi Abqarın yanına apardı. O gələndə zadəganlar orada idilər və Abqarın ətrafında dayandılar. Onun içəri girməsindən dərhal sonra həvari Taddeyin üzündə Abqara böyük bir kəşf göründü. Bunu görən Abqar Taddeyin önündə səcdəyə qapandı, ətrafdakılar isə təəccübləndilər, çünki onlar Abqara görünən kəşfi görmədilər. Sonra Taddeydən, onun həqiqətən də, “sənənin yanına həvarilərimdən birini göndərəcəyəm ki, xəstəliyini sağaltsın, sənə və yanındakılara həyat versin” deyən Allahın Oğlu İsanın həvarisi olub-olmadığını soruşdu. Taddey də dedi: “Mənə onun göndərdiyinə möhkəm inandığın üçün sənə göndərilmişəm. Bundan əlavə, əgər ona iman gətirsən, iman gətirdiyin kimi qəlbinin istəkləri də sənə veriləcəkdir.” Abqar ona dedi: “Mən ona o qədər inanırdım ki, Romalıların hökmranlığından çəkinməyədim, ordunu götürüb onu çarmıxa çəkən yəhudiləri məhv etmək istərdim.” Taddey dedi: “Rəbbimiz Atasının iradəsini yerinə yetirdi və yerinə yetirdikdən sonra Atasının yanına aparıldı.” Abqar ona dedi: “Mən də ona və onun Atasına inandım.” Taddey ona dedi: “Ona görə də onun adı ilə əlimlə sənə məsh edirəm.” Bunu edəndə Abqar dərhal xəstəlikdən və əzabdan qurtuldu.”

Abqar, İsa haqqında eşitdiklərini, onun dərmansız və bitkisiz onu sağaldan həvarisi Taddey vasitəsilə görəndə heyratə düşdü; və Taddey təkcə onu deyil, həm də podaqra xəstəliyindən əziyyət çəkən Abdusun oğlu Abdusu da sağaltdı, çünki o da onun yanına gəlib ayağına düşdü və əllərinin məsh etməklə xeyir-dua alıb şəfa tapdı. Eyni şəkildə Taddey şəhərin bir çox başqa sakinlərini də sağaltdı, möcüzələr və qeyri-adi işlər gördü və Allahın kəlamını təbliğ etdi. Sonra Abqar dedi: “Ey Taddey, sən bunları Allahın qüdrəti ilə edirsən və biz heyratlənirik. Ancaq bunlara əlavə olaraq, İsanın gəlişi, necə doğulduğu; və onun qüdrətinə gəldikdə, səndən xahiş edirəm, eşitdiyim işləri hansı qüvvə ilə yerinə yetirdiyini mənə bildirəsən.” Taddey dedi: “Mən sözü bəyan etmək üçün göndərildiyimə görə, indi həqiqətən susacağam. Amma sabah bütün həmyerlilərinizi mənim üçün toplayın, mən də onların önündə xütbə verəcəyəm və İsanın gəlişi, onun necə doğulduğu barədə Allahın kəlamını onlara yayacağam; və missiyası ilə əlaqədar olaraq, Ata tərəfindən hansı məqsədlə göndərilidiyi; və işlərinin gücü və dünyada bəyan etdiyi sirlər və bunları hansı güclə etdiyi haqqında; və onun yeni xütbəsinə gəldikdə, necə alçaldıldığını, təhqir edildiyini, necə təvazökar olduğunu,

necə öldüyünü, ilahiliyini necə kiçiltiyini, çarmıxa çəkildiyini, Hədəsə (Ölülər Diyarına) endiyini, əbədi qırılmayan barmaqlıqları necə qırıb ölüləri diriltiyini (deyəcəyəm); çünki o, tək endi, lakin çoxları ilə birlikdə yüksəldi və bununla da Atasının yanına yüksəldi.” Beləliklə, Abqar əhaliyə Taddeyin xütbəsini dinləmək üçün səhər tezdən toplaşmağı əmr etdi və sonra ona qızıl və gümüş verilməsini əmr etdi. Lakin o, onu götürməkdən imtina etdi və dedi: “Əgər biz özümüzə məxsus olanı tərk etmişiksə, başqasının olanı necə alağ? Bunlar üç yüz qırxıncı ildə edilib.”⁷

“*Həvari Mar Marinin İşləri*” adlı başqa bir Suriya apokrif mətni Marinin Taddeyin həvarisi olduğunu, onu necə müşayiət etdiyini və Kral Abqarın Taddeyin əlində sağalmasının şahidi olduğunu təfərrüatlandırır.⁸ Əlyazmada Arzeni idarə edən və Abqarın yoluxduğu xəstəlikdən əziyyət çəkən ikinci bir padşahın təfərrüatları var. Bu dəfə Mari Arzen kralını sağaltdı. Abqar Krallığını və Arzen Krallığını mömin etdikdən sonra Taddey həvarisi Mari ilə birlikdə şərqə doğru, İraqa getdi. İslami mənbələrdə və Ali-Mühəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) rəvayətlərində İsanın (*əleyhissalam*) İraqa səyahət etdiyi qeyd olunur.

İbn Əbi Yafur rəvayət edir ki, İmam Sadiqin (minhussalam) hüzuruna daxil oldum, yanında bir neçə səhabəsi var idi. O buyurdu: “Ey Əbi Yafur, Quran oxumusan?” Mən dedim: “Bəli, bu qıraət ilə.” O buyurdu: “Səndən soruşduğum budur, bundan başqası deyil.” Mən dedim: “Bəli, canım sənə fəda olsun, niyə?” O buyurdu: “Çünki Musa (əleyhissalam) öz qövmünə bir şey dedi və onlar ona dözə bilməyib, Misirdə ona qarşı üsyan edib onunla vuruşdular və o da onlarla vuruşub onları qətl etdi. Və İsa (əleyhissalam) öz ümmətinə bir şey dedi, onlar da ona dözə bilməyib Tikritdə ona üsyan edərək onunla vuruşdular, o da onlarla vuruşdu və onları öldürdü. Və bu, Uca Allahın bu kəlamıdır: [Sonra İsrail oğullarından bir dəstə iman gətirdi, digəri isə kafir oldu. Biz möminləri düşmənlərinə qarşı dəstəklədik və onlar qalib oldular.] Biz Əhlibeytdən olan ilk Qaim qiyam etdiyi zaman sizə elə bir şey deyəcək ki, ona dözməyib Rumeylətül-Dəskarada ona qarşı çıxacaq və onunla döyüşəcəksiniz, o da sizinlə döyüşərək sizi qətl edəcək. Bu, ona qarşı son üsyan olacaq, sonra ey İbn Əbi Yafur, Allah əvvəlkiləri və sondakıları toplayacaq, sonra da Mühəmmədi öz insanları üçün ortaya çıxaracaq.”⁹

Həqiqətən Baş Verənləri Müqəddəs Ruh Vasitəsilə Xatırlamaq

İmam Əhməd Əl-Həsənlə (*minhussalam*) aramda olan aşağıdakı dialoqda İsa Məsihin çarmıxa çəkildikdən sonrakı fəaliyyətinin itirilmiş illəri haqqında necə canlı şəkildə öyrəndiyimi danışırım. Suriyadan İraqa və nəhayət İrana qədər uzanan bir fəaliyyət. İmam (*minhussalam*) müjdə vermişdi ki, naməlum, gizli və ya heç yazılmayan tarixi hadisələri öz gözlərimlə görəcəyəm. Müqəddəs Ruh mənə nazil olduqdan sonra bu kəşfimi İmama (*minhussalam*) danışırım.

Mən dedim: “*Atacan, kəşf etdiyim şeyi sənə xəbər verim?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli oğlum, buyur.*”

⁷ *Kilsə Tarixi*, Qeysəriyyəli Eusebius

⁸ *Həvari Mar Marinin İşləri*, Amir Hərrak (Tərcüməçi və Redaktor)

⁹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 375

Mən dedim: “Çarmıxa çəkilmə hadisəsindən sonra, həvarilərin hamısı səyahət edib təbliğat apardığı halda, Məcdəlli Məryəm tarixdən itdi. Məryəm İsanın ən yaxını idi, qnostik mətnlər və İncillər də daxil olmaqla bütün İncillər ikisi arasında çox güclü əlaqəyə işarə edir. İsa işarə edirdi ki, o, həmişə onunla olacaq.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “İsa (əleyhissalam) İraqa getdi və Məcdəlli Məryəmlə evləndi və evlilik Allahın sünnəsidir və bütün peyğəmbərlər və imamlar evlənilər. İsa (əleyhissalam) Məcdəlli Məryəmlə evləndi və onların bir uşağı oldu. Budur, Ata, möhtəşəm hissə, həqiqətən möhtəşəm hissə. İsa (əleyhissalam) Suriyada bir padşaha məktub yazmışdı və məktubda İsa (əleyhissalam) gələcəkdə onun yanına bir nəfər göndərəcəyini bildirmişdi. Bundan və çarmıxa çəkilmə hadisəsindən sonra o şəhərdə möcüzələr göstərən bir adam peyda oldu. “Ola bilsin ki, bu adam İsanın (əleyhissalam) həvarilərindəndir və ya möminlərdəndir” dedilər. Bu şəxs Mari adlı bir şəxslə səyahət edirdi. Bu şəxs bir kralla görüşdü və kral ona səcdə etdi və bütün şəhər iman gətirdi. Bu iki ad - Taddey adlı şəxs və onun həvarisi Mari və ya Məryəm - bəzi rəvayətlərdə də keçir, lakin bu dəfə onlar Mani adlı bir peyğəmbəri müşayiət edir! Tarix təhrif olundu, İsa (əleyhissalam) Məcdəlli Məryəmlə evləndi və bu birlikdən Mani dünyaya gəldi və İsa onu birbaşa öyrətdi. Sonra Mani çarmıxa çəkildi. İsanın (əleyhissalam) dəvəti Qüdsdən başlayıb, sonra Suriyaya yayılıb, İraq və İranla başa çatdı.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Sanki bütün bu mərhələlərdən keçmişən və bütün təfərrüatları yaşamışsan kimi danışsan. Sən indi əsləri, hadisələri görürsən və bütün təfərrüatları ilə yaşayırsan, ey gözümün nuru. Sən böyük bir mərhələyə çatmışan. Səninlə danışdığım ilk gündən ümid etdiyim kimi və səninlə birbaşa danışmazdan əvvəl olduğu kimi, həyəcan verici sürətlə böyüyürsən. Bu nurdur, oğlum, sənin içindən parlamağa başlayan nur. Səninlə fəxr edirəm oğlum, çox fəxr edirəm.”

Beləliklə, xülasə olaraq, İsa Məsih Məcdəlli Məryəmi götürür, İsa və Məryəm Taddey və Mari kimliyi ilə Suriyaya gedir, ərəblərlə əhd bağlayır və Krallıqları yeni dinə inandırır. Onlar bir qrup şagirdləri ilə İraqa gedirlər və onlardan bir dəstə İsadan dözülməz bir şey eşitdikdən sonra ona qarşı üsyan edir. İsa onlara qarşı qılınc qaldırır və üsyançı dəstəni öldürür. Zətən, İsa bundan əvvəl Matta 10-da belə demişdi: “*Düşünməyin ki, yer üzünə sülh gətirməyə gəlmişəm. Mən sülh deyil, qılınc gətirməyə gəlmişəm. Çünki Mən oğulu atasından, qızı anasından, gəlini də qayınanasından ayırmağa gəlmişəm. İnsanın düşməni öz ev əhli olacaq.*”¹⁰

İsa (əleyhissalam) ortodoks xristian inancının əksinə olaraq Məcdəlli Məryəmlə evləndi və Məryəm bir oğlan uşağına hamilə qaldı. O uşaq – Mani – böyüyüb İsa (əleyhissalam) tərəfindən öyrədiləcək və onun tərəfindən elçi olaraq göndəriləcəkdi. Mani peyğəmbər İsevi və Muhəmmədi Əhdlər arasında həqiqi bir əlaqə rolunu oynayacaqdı. Beləliklə, bu, İsa Məsihin itirilmiş illərinin əsl hekayəsidir.

İsa Məsihin Soyusu

Məcdəlli Məryəm Müqəddəs Kitabın ən sirli personajlarından biridir. İsanın həvarisi, onun çarmıxa çəkilməsinə şahid olan və dirilişindən və ya qayıdışından sonra ona ilk şahid olan şəxs

¹⁰ Bibliya, Matta, Bölüm 10, Pasaj 34-36

idi. Qnostik İncillərdə, Məcdəlli Məryəm qeyri-adi bir ruhani anlayışa sahib və gözləri Səməvi Padşahlığa yönəlmiş bir qadındır. O, həm də İsanın ən yaxın dostu idi və əlyazmalar ustad İsa (*əleyhissalam*) ilə onun bu şagirdi arasında daha da dərin əlaqə olduğuna işarə edir. Məcdəlli Məryəm İncilində belə keçir: *“Peter Məryəmə dedi: “Bacı, biz bilirik ki, Məsih səni başqa qadınlardan çox sevir. Yadında qalan Məsihin sözlərini, eşitmədiyimiz üçün bilmədiyimiz şeyləri bizə de.” Məryəm: “Sizdən gizli olanı sizə öyrədəcəyəm” dedi və bu sözləri onlara danışmağa başladı.”*¹¹

Ayındır ki, burada biz Məcdəlli Məryəmin İsadan (*əleyhissalam*), onun həvarilərindən heç birinin sahib olmadığı xüsusi elmlər öyrənmə imtiyazına sahib olduğunu görə bilərik. Həmçinin, bu mətndən başa düşürük ki, İsa Məcdəlli Məryəmi bütün qadınlardan üstün tuturdu və kişi evləndiyi qadını bütün digər qadınlardan üstün tutur. Məcdəlli Məryəm İncilində həvarilərlə Məcdəlli Məryəm arasında aşağıdakı söhbət də qeyd edilir:

*“Peter buna bənzər qayğılarını dilə gətirərək cavab verdi. Onlardan Məsih haqqında soruşdu: “Bəs o zaman, bizdən xəbərsiz bir qadınla təkbətək danışdı? Biz dönüb ona qulaq asaqmı? Onu bizdən üstün tutdu?” Məryəm ağlayaraq Peterə dedi: “Qardaşım Peter, nə xəyal edirsən? Bunları özümdən çıxardım yoxsa Məsih haqqında yalanlar danışdığımı düşünürsən?” Levi Peterə dönüb cavab verdi: “Peter, sən həmişə qəzəbli adam olmusan. İndi də görürəm ki, qadınla düşmən kimi mübahisə edirsən. Əgər Məsih onu layiqli görübsə, onda sən kimsən ki, onu öz adına rədd edirsən? Əlbəttə ki, Məsihin onu tanıması yetərlidir, ona görə də onu bizdən daha çox sevdi. Əksinə, utanmalıyıq. Biz çalışmalıyıq ki, özümüzü kamil İnsanlar edək, Onun bizə əmr etdiyi kimi bunu özümüz üçün qəbul edək və Məsihin dediklərindən başqa heç bir qayda və ya qanun qoymadan xoş xəbəri təbliğ edək.” Bunu deyib, xütbə vermək üçün çölə çıxmağa başladılar.”*¹²

Çarmıxa çəkilmə hadisəsindən sonra baş verən bu söhbət göstərir ki, həvarilər Məcdəlli Məryəmin İsanın sevimlisi olduğunu və əslində onu hamıdan çox sevdiyini bilirdilər. Yusifin qardaşları Yusifi (*əleyhissalam*) Yaqubun sevimlisi olduğuna görə həsəd etdikləri kimi, Məsihin şagirdləri də Məcdəlli Məryəmi onun sevimlisi olduğuna görə həsəd edirdilər. Tomas İncilində bu həsəd İsa sağ ikən belə özünü göstərir: *“Şimon Peter onlara dedi: “Qoy Məryəm aramızdan çıxsın, çünki qadınlar yaşamağa layiq deyil.” İsa dedi: “Bax, onu kişi etmək üçün yönləndirəcəm ki, qoy o da siz kişilərə bənzər yaşayan ruh olsun. Çünki özünü kişi edən hər bir qadın Səməvi Padşahlığa girəcək.”*¹³

İndi diqqət yetirin ki, İsa həvarilərinə Məcdəlli Məryəmi kişiyyə çevirəcəyini, beləliklə də siz kişilərə bənzəyə biləcəyini söylədi. Bu daha sonra önəm daşıyacaq. Bəs Məcdəlli Məryəmi İsa üçün bu qədər xüsusi edən nə idi və onun Məryəmlə münasibəti nə idi? Bu, sadəcə müəllim-tələbə münasibəti idi, yoxsa bundan daha artığı idi? Filip İncilində yazılıb: *“Üç qadın Rəbb ilə birlikdə yürüdü: Anası Məryəm, bacısı Məryəm və dostu olaraq adlandırılan Məcdəlli Məryəm. Çünki “Məryəm” onun bacısının, anasının və dostunun adıdır.”*¹⁴ Həmin İncilin sonrakı bölümündə deyilir: *“[Məsihin] dostu Məcdəlli Məryəmdir. [Məsih] onu həvarilərindən daha*

¹¹ *Məcdəlli Məryəm İncili*, Naq Hammadi Toplusu, Bölüm 5, Pasaj 5-7

¹² *Məcdəlli Məryəm İncili*, Naq Hammadi Toplusu, Bölüm 9, Pasaj 3-10

¹³ *Tomas İncili*, Məsəl 114

¹⁴ *Filip İncili*, Pasaj 59

*çox sevirdi və tez-tez [ağzından] öpürdü. Digər [həvarilər] ondan soruşdular: “Niyə onu hamımızdan çox sevirən?”*¹⁵

Həvarilər İsanın (*əleyhissalam*) Məcdəlli Məryəmlə romantik münasibətdə olduğunu və dostu adlandırıldığı üçün onu öz arvadı etdiyini və tez-tez dodaqlarından öpdüyünü açıq-aydın görüblər. Unutmayın ki, Yəhudilik və Dördüncü Əhdin qanunları, dodaqdan öpüşmək bir yana, subay kişilərlə qadınların bir-birinə toxunmasını belə qadağan edir. Lakin həvarilər onun İsanın (*əleyhissalam*) yanında mənəvi məqam baxımından niyə digərlərindən üstün olmasına təəccüb edirdilər. İsa (*əleyhissalam*) Pistis Sofiya İncilində bunun səbəbini belə izah edir: *“Yüksəklərdəki bütün sirləri tamamlayacağım Mübarək Məryəm, açıq danış, çünki sən qəlbi Səməvi Padşahlığa bütün qardaşlarından daha çox bağlı olan birisən.”*¹⁶

Daha çox nümunələr var, lakin zamandan dolayı onların hamısını sadalamayacağıq. İndi biz Məcdəlli Məryəmin İsa (*əleyhissalam*) ilə şəxsi münasibətdə olduğunu və İsanın onu özünə arvad elədiyini göstərdik. Qalan həvarilər ona həsəd aparırdılar və çarmıxa çəkilmədən sonra onun yoxluğu onun İsa ilə getdiyi məntiqini ortaya qoyur. Həvarilərə gəldikdə, onlar İsanı (*əleyhissalam*) dəfələrlə yarı yolda qoymuşdular. İsanın həbs olunduğu hadisə yerində Şimon Peterdən (*əleyhissalam*) başqa heç kim İsanı (*əleyhissalam*) müdafiə etmək üçün ayağa qalxmadı. Qalan hamı qaçdı. Hətta Şimon Peter sonradan İsanı tanıdığını üç dəfə inkar etdi. Hətta Quranda İsanın (*əleyhissalam*) həvarilərinin imanda hər zaman sabit olmadıqları qeyd edilmişdir. Ali-İmran surəsində belə buyrulur: *İsa onların inkarçılıqlarını hiss etdikdə dedi: “Allah yolunda mənim Ənsarlarım kim olacaq?” Həvarilər dedilər: “Biz Allahın Ənsarlarıyıq. Allaha iman etmişik və sən də şahid ol ki, biz müsəlmanlarıq!”*¹⁷

Onların imanları həmişə möhkəm olmasa da və İsa (*əleyhissalam*) onları çox danlasa da, yenə də onları sevirdi, onlar da onu sevirdilər. Çarmıxa çəkilmədən sonra onların imanı daha da gücləndi və inancılarını bütün dünyaya yaydılar. İsa (*əleyhissalam*) onların nöqsanlarını bağışladı və onların hər biri İsanın (*əleyhissalam*) risaləti uğrunda şəhid oldular. Ancaq, Məcdəlli Məryəm çarmıxa çəkilmə hadisəsindən sonrakı fəaliyyəti zamanı İsanı müşayiət edirdi. Taddey, kişi həvari formasına bürünən həvarisi Mari ilə birlikdə Suriyaya getdi. İsa Məcdəlli Məryəmi kişi formasında gizlətməklə, onu kişilərə BƏNZƏR etmək üçün əvvəllər dediyini etdi. O, bunu həm səyahətlər zamanı onu qorumaq üçün, həm də insanların onun sözlərinə hörmət etməsi üçün edirdi, çünki o zaman insanların çoxu qadının mənəvi elm və anlayışa malik ola biləcəyini düşünmürdü. Başqa səbəblər də var, bunlar yalnız ikisidir.

Məcdəlli Məryəm İsa çarmıxa çəkilməzdən qısa müddət əvvəl hamilə qaldı. Çarmıxa çəkilmə hadisəsindən sonra heç kim hamilə olduğunu bilməməsi üçün dərhal tarix səhnəsindən yoxa çıxdı. İsa Məsihin İraqdakı oğlu və varisi Mani Peyğəmbəri (*əleyhissalam*) dünyaya gətirdi. Maninin İraqda Məryəm adlı qadınla Patik adlı bir kişidən doğulduğu yazılır. Məryəm, Mariya və ya Mari sözünün ərəbcəsidir.

Şərq xristian rəvayətinə görə, Mani peyğəmbərin (*əleyhissalam*) dəvətini yayan Tomas, Adday (Taddey) və Mari adlı üç əsas həvari var idi. Əslində, Maninin üç həvarisindən müxtəlif yerlərdə ortaya çıxan bir çox fərqli mədəniyyətlərdə bəhs edilir. Bu üç nəfər Maninin risalətini dünyaya yayan ilk həvariləri kimi təsvir edilir. Maninin həvariləri Tomas, Adday və Marinin

¹⁵ *Filip İncili*, Pasaj 63

¹⁶ *Pistis Sofiya*: Qnostik İncil, Bölüm 17

¹⁷ *Quran*, Surə 3 (Ali-İmran), Ayə 52

səyahətləri İsanın həvariləri Tomas, Taddey və Marinin səyahət etdiyi bölgələrə uyğun gəlir. Buna görə də aydındır ki, tarix Maninin əslində İsanın (*əleyhissalam*) dövrünə əvvəllər düşünüldüyündən daha yaxın yaşadığı həqiqətini qeyd etmişdir. Taddey və ya Adday və Mari və ya Məryəmin, gəncliyindən etibarən Manini müşayiət etdiyi də aydındır.

Mani on iki yaşına çatanda İsa (*əleyhissalam*) özünü oğluna tanıtdı və onun atası olduğunu bildirdi və Manini yetişdirməyə başladı. İsa (*əleyhissalam*) həmçinin özünü Maninin “Ruh Əkizi”, yəni Maninin bənzəri, başqa sözlə, Manini İsanın (*əleyhissalam*) bənzəri olaraq təqdim etmişdir. Mani əslində İsanın yerinə çarmıxa çəkilməmiş bənzər idi. O, növbəti dəfə bu dünyaya İsanın oğlu kimi reinkarnasiya etdi. İyirmi dörd yaşında Mani özünü İsa Məsihin həqiqi Həvarisi elan etdi və önə çıxıb İsanın həqiqi İncilini təbliğ etmək vəzifəsinə başladı. Sonda Bənzər - Mani bir daha həbs olundu və əvvəlkindən daha dəhşətli şəkildə çarmıxa çəkildi. Dərisi diri-diri soyulub samanla doldurularaq çarmıxa çəkildi və şəhərin darvazasından asıldı.

İsanın Vəsilləri

İsa Məsihin (*əleyhissalam*) ilk vəsisi Şimon Peter (*əleyhissalam*) idi. Şimon Peter şəhid olanda, xristianlığı məhv edən, İncildə yalanlar yazan və onun təlimlərini təhrif edən yalançı həvari Pavel¹⁸ insanları İsanın həqiqi varislərindən və təlimlərindən uzaqlaşdırmağa müvəffəq oldu. Ərəblərlə yeni əhd bağlayan İsa (*əleyhissalam*) Manini (*əleyhissalam*) özünə yeni vəsi təyin etdi. Necə ki, Məsihin ardıcılıqları onun dinini Xristianlıq, Zərdüştün tərəfdarları isə Zərdüştün dinini Zərdüştlik adlandırırdılar; Maninin ölümündən sonra davamçıları onun dinini də Maniçilik adlandırırdılar. Əksər dinlərdə olduğu kimi, ortaya çıxdıqdan qısa müddət sonra İblis və dinin daxilindəki münafıqlar, Əbu Bəkr və Ömər vəsiliyi həqiqi vəsi Əlidən (*əleyhissalam*) oğurlayaraq İslamda etdikləri kimi, insanları həqiqi vəsidən uzaqlaşdırmağa və dinin təlimlərini pozmağa müvəffəq oldular. Maniçilik dinində də belə oldu. Lakin Mani (*əleyhissalam*) və İsanın (*əleyhissalam*) həqiqi vəsilləri zülm olunmalarına baxmayaraq həqiqi tövhid təlimlərini yaymağa davam etdilər.

Xristianlıq bütün Roma İmperiyasında qeyri-qanuni idi; onlar xristianlara zülm etdilər. Təkcə Romada deyil, bütün dünyada. Şagirdlərin hamısı şəhid oldu və onların davamçıları təqib edildi, öldürüldü və işgəncələrə məruz qaldı. Ta ki Roma imperatoru Konstantinin xristianlığı imperiyanın rəsmi dini etmək qərarına gəldiyi 313-cü ilə qədər. Konstantin həqiqi bir mömin deyildi və öz hakimiyyətini qanuniləşdirmək üçün xristianlıqdan istifadə etmək istəyirdi. Eramızın 325-ci ilində o, Nikeya Məclisini təşkil etdi və burada xristianlığı birləşdirməyə və din üzərində tam nəzarətə malik olması üçün düşüncə məktəblərindəki hər hansı fikir ayrılıqlarını həll etməyə çalışdı.

Arius: İsanın Vəsillərindən Biri

Arius, Nikeya məclisində əsas mübahisə mövzusunə çevrilən bir doktrina təbliğ edən Kireneyalı bir adam idi. İsa (*əleyhissalam*) Allahın məxluqu olduğuna və Ata tərəfindən xəlq edildiyinə görə, İsanın (*əleyhissalam*) olmadığı bir zaman olduğunu və buna görə də onun, məxluq olduğunu və Ata olan Tanrıya bərabər olmadığını öyrətdi. Ariusa müxalif olanlar İsa

¹⁸ Pavel İsanın (*əleyhissalam*) ilk 12 həvarisindən biri deyildi və sağlığında bir dəfə də olsun onunla görüşməmişdi. Buna baxmayaraq, Əhdi-Cədidin 27 kitabının onundan çoxu təkcə Pavel tərəfindən yazılmışdır.

(*əleyhissalam*) ilə Allahın bir və eyni olduğunu iddia edərək, İsanı (*əleyhissalam*) Peyğəmbərlik məqamından Allaha bərabər bir məqama qaldırdılar. Arius (*əleyhissalam*) bunu böyük bidət hesab edirdi.

Arius (*əleyhissalam*) İsanın Uca Allah deyil, yaradılmış məxluq olduğunu sübut etmək üçün “*Ata məndən böyükdür*”¹⁹ və “*Bütün yaradılmışların ilki*”²⁰ kimi pasajlardan sitat gətirmişdir. Arius (*əleyhissalam*) Allahın İsadan (*əleyhissalam*) böyük olduğuna və İsanın (*əleyhissalam*) Allahdan aşağı olduğuna, Onunla bərabər və əbədi olmadığına inanmış və bunu öyrətmişdir. Arius (*əleyhissalam*) həqiqi müvəhhid və İsanın (*əleyhissalam*) həqiqi vəsilərindən biri idi.

Nikeya Məclisi zamanı böyük mübahisə yarandı və imperator Konstantin Ariusa (*əleyhissalam*) qarşı çıxanların tərəfini tutdu. Arius və onun ardıcılıarı haqqında da bu fərmanı verdi: “*Bundan əlavə, Ariusun hər hansı bir yazısı tapılsa, onu oda atmaq lazımdır ki, nəinki onun təliminin şəri silinsin, hətta onu xatırladacaq heç nə qalmasın. Bununla da ictimai sərəncam verirəm, Arius tərəfindən yazılmış kitabəni kiminsə gizlətdiyi və onu dərhal gündəmə gətirib odda yandırmadığı üzə çıxarsa, onun cəzasının ölüm olacağını bəyan edirəm. Bu cinayətin üstü açılan kimi ona ölüm hökmü çıxarılaçaq...*”²¹ Arius sürgün edildi və Romalılar onun bütün yazılarını yandırdılar. Sonda o, zəhərlənərək öldürüldü.

Həqiqi Papalar və Saxta Papalar

Xristianlığın mövcud olan ən həqiqi forması Katoliklikdir. Katoliklik rəsmi şəkildə qurulmuş xristianlığın ilk və ən orijinal forması idi. Xristianlığın sonrakı digər formaları hər kəsin müqəddəs yazıları başa düşə və şərh edə biləcəyini təbliğ etdiyinə görə, bu, pozulmalara, təhriflərə və xristianlığın bir çox forma və təriqətlərinin yaranmasına gətirib çıxardı. Protestant xristianlıq inanır ki, xristian bütün ehtiyaclarını İncildə tapa bilər. Bu, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) ölüm yatağında öz vəsilərinin adlarını açıqlamasını rədd edən, “*Allahın kitabı bizə kifayətdir*”²² deyən və beləliklə də Sünni İslamı ortaya çıxaran eynilə Ömər ibn Xəttabın ideologiyasıdır. Katolik Xristianlığı, Şiə İslamında olduğu kimi, Şimon Peter kimi, Göylərin və Yerın açarları verilən və müqəddəs yazıları şərh etmək, qanunlar və qaydalar çıxarmaq səlahiyyətinə malik olan məsum bir rəhbər və ya vəsi anlayışına inanır.

Həm Katolikliyin, həm də Şiəliyin dövlət tərəfindən təsdiqlənmiş rəsmi formaları ilə bağlı problem ondan ibarətdir ki, hər iki din cizgisindən çıxmış, məsum olmayan və Allahdan deyil, Şeytandan olan vəsilər təyin edilmişdir. Gördüyümüz kimi, Katolik Kilsəsi Ariusu (*əleyhissalam*) rədd etdi və bidət öyrədən yalançı Papaları təyin etdi. Bunun kimi, Şiə qurumları

¹⁹ *Bibliya*, Yuhanna 14:28

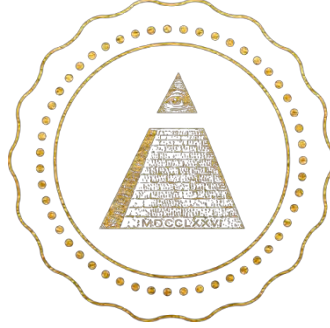
²⁰ *Bibliya*, Kolosselilər 1:15

²¹ Odlu Sınanan: Xristianlığın İlk Min İlinin Hekayəsi, Bennet, s.126

²² İbn Abbas rəvayət edir ki, Rəsulullah (*ona və ailəsinə salam olsun*) ölüm yatağında ikən, evdə Ömər ibn Xəttabın da içlərində olduğu bir neçə nəfər var idi. Peyğəmbər dedi: “Qoy, sizə elə bir mətn yazım ki, ondan sonra zəlalətə düşməyəsiz.” Ömər dedi: “Xəstəliyi Peyğəmbərə üstün gəlib və sizin Quranınız var, ona görə də bizə Allahın kitabı kifayətdir.” Evdə olan insanlar ixtilafa düşərək mübahisə etdilər. Bəziləri “yaxınlaşın ki, Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) sizə bir mətn yazsın ki, ondan sonra zəlalətə düşməyəsiz” dedi, bəziləri isə Ömərin dediyi kimi dedilər. Onlar Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) hüzurunda qışqırdıqları və ixtilafa düşdükləri zaman Rəsulullah dedi: “Gedin!” Übeydullah dedi: İbn Abbas deyərdi: “Çox təəssüf ki, aralarındakı ixtilaf və səs-küy Allah Rəsulunun onlar üçün bu mətni yazmasına mane oldu.” - *Səhih Buxari, kitab 7 (Xəstələr Kitabı), cild 70, hədis 573*

İmam Xomeyni və Sistani kimi saxta mərcəyyətlər və imamlar təyin etdilər, Təqlid və Vilayəti-Fəqih kimi bidət təlimləri irəli sürərək insanların əksəriyyətini azdırdılar. Şiə İslamındakı ikiüzlülük açıq-aşkardır. Onlar əlavə imamlar təyin etməkdə və onlara mütləq dini və dünyəvi səlahiyyət verməkdə heç bir eyib görmürlər, lakin Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Vəsiyyətini inkar edir və 12 İmamdan sonra heç bir İmam olmadığını iddia edərək Mehdilərin (*salam onlardandır*) hakimiyyətini inkar edirlər.

Həqiqət budur ki, İsa (*əleyhissalam*) və Manidən (*əleyhissalam*) gələn vəsilər silsiləsi Ariusa (*əleyhissalam*), Ariusdan (*əleyhissalam*) Muhəmmədə (*ona və ailəsinə salam olsun*) və Mehdilərə (*onlara salam olsun*) qədər gedib çıxdı. İsa Məsihin (*əleyhissalam*) həqiqi Vəsisinə və həqiqi Papa, gizli Papa Əhməd Əl-Həsəndir (*minhussalam*). Ondan sonra gələn gənc Papa isə onun Varisi və Vəsisinə Əba Sadiq Abdullah Haşimdir (*minhussalam*). O, İsa Məsihin Oğlu Maninin reinkarnasiyası və Muhəmməd Peyğəmbərin Vəsiyyətində, onun Vəsilərindən biri olaraq adı çəkilən şəxsdir.

Bab 32

MƏSİH DƏCCAL VƏ BAFOMED

“Elə bir peyğəmbər göndərilmədi ki, ümmətini tək gözlü yalançıya (Dəccala)¹ qarşı xəbərdar etməsin”

---

¹ Dəccal və ya Məsih Dəccal, axıramanda gələcək olan yalançı Məsih və ya Dəccal fiquru olan ərəb terminidir. Hərfi mənada aldadan deməkdir.

Amerika Birləşmiş Ştatları bir çoxları üçün dünyanın bugünə qədər tanıdığı ən böyük hərbi, iqtisadi, sosial və mədəni super gücdür. Bəs, neçə nəfər onun mənşəyini və Allahın planındakı rolunu həqiqətən bilir? Möminlərin Əmiri İmam Əli (minhussalam) buyurur: *“Və Əmrək (Amerika) diyarına bərəkət və izzət verildikdən və dünya onlara lütf çeşmələri bəxş etdikdən sonra tam bir fitnə içində olar. İblis onun şəhər və küçələrində rahat yaşayar. Oranı parçalayar, ləyaqətini alçaladar. Və İblisin dini onların arasında ortaya çıxar. Orada şəhvət, təkəbbür və maddi həyatın ilğımına susuzluq hakim olar. Onlar bolluğa qarq olub öz elmləri ilə fəxr edərlər. Və onların işlərini pis bir zalım hakim idarə edər.”*²

Amerika Birləşmiş Ştatları Masonlar tərəfindən qurulmuş bir ölkədir.³ Qurucu atalar ABŞ konstitusiyasını Roma Respublikasının qanunlarına əsaslandırdılar və onları təkmilləşdirməyə çalışdılar. Qurucu atalar özlərini Roma adları ilə adlandırdılar, Core Vaşinqton özünü Kato, Con Adams və Tomas Cefferson özlərini Cicero, Aleksandr Hamilton isə Sezar adlandırdı. Amerika hökuməti özünün icra, məhkəmə və qanunvericilik orqanları ilə Qədim Roma hökumətini yansıdacaq şəkildə qurulmuşdur. Kapitolinin, Ağ Evin, Ali Məhkəmənin və digər hökumət binalarının memarlığı da Roma memarlığı əsasında qurulmuşdur. Hətta Roma Qartalı respublikanın böyük möhürü və gerbi oldu. Amerika Birləşmiş Ştatları Roma İmperiyasının dirçəlməsi üçün nəzərdə tutulmuşdu.⁴

Qələmə alınmış bəşər tarixinin başlanğıcından bəri qədim sivilizasiyalar milli Tanrı qəbul etmişlər. Milli Tanrı bir himayədar olacaqdı, onun rolu ona sadıq insanları qorumaq idi. Məsələn, qədim misirlilər Osiris və Horusa, Finikiyalılar isə Baala sitayiş edirdilər. Babillilər Marduka, troyalılar isə Apollona sitayiş edirdilər. Amerika Birləşmiş Ştatlarının qurucu ataları da Amerika üçün milli bir Tanrı qəbul etdilər. Bu səbəbdən bütün ABŞ valyutalarının üzərində 'BİZ TANRIYA GÜVƏNİRİK' ifadəsi yazılmışdır (Şəkil 1).

Şəkil 1: “BİZ TANRIYA GÜVƏNİRİK”

² İmam Əlinin (əleyhissalam) axırzaman haqqında dedikləri, Seyid Əli Aşur, səh. 386

³ Amerikanın Gizli Quruluşu, Nikolas Haqqer

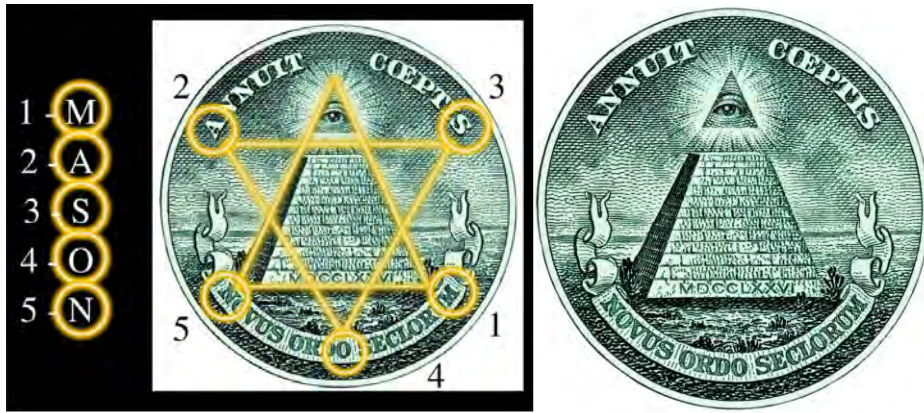
⁴ İlk Prinsiplər: Amerikanın qurucuları yunanlar və romalılardan nə öyrəndilər və bu, ölkəmizi necə formalaşdırdı, Tomas E. Rikz

Əksər amerikalılar və amerikalılar olmayanlar burada bəhs edilən Tanrının ya Hamının Tanrısı, ya da Xristian Tanrısı İsa Məsih (*aleyhissalam*) olduğunu güman edirlər. Lakin mason qurucu ataların ibadət etdikləri Tanrı tək gözlü tanrı olan İblis idi.

Amerika Birləşmiş Ştatlarının Böyük Möhürünü götürsəniz, onun bir tərəfində Roma İmperiyasının rəsmi dili olan latın dilində yazılmış Annuıt Coeptis və Novus Ordo Seclorum sözləri ilə taleyin gözünü görə bilərsiniz. Annuıt Coeptis “Tale bizim təşəbbüslərimizi dəstəklədi” və Novus Ordo Seclorum “Əsrlərin Yeni Nizamı (doğulur)” kimi tərcümə olunur. Tale Tanrı deməkdir. Beləliklə, mahiyyət etibarını ilə möhürdə deyilir: “*Tanrının Gözü əsrlər boyu yeni dünya nizamı qurmaq üçün bizim təşəbbüslərimizə üstünlük verir*”. Möhürdə altı guşəli ulduz çəksəniz, ulduzun hər nöqtəsinin birlikdə “MASON” sözünü yazan bir hərfi göstərdiyini görürsünüz (Şəkil 2).

Şəkil 2: 'MASON' olaraq oxunan Heksoqram və Hər Şeyi Görən Göz

Azadlıq Heykəli

Azadlıq Heykəli masonlar tərəfindən hazırlanmış heykəldir və işıq daşıyıcısı Lusiferi və ya İblisi təmsil edir. Romalıları görə dünyanın “ışığı” olan Günəş Tanrısı Apollonun timsalında dizayn edilmişdir. Apollon Roma Tanrısı idi, onun yunan qarşılığı Helios idi (Şəkil 3).

Şəkil 3: Apollon öz arabasında

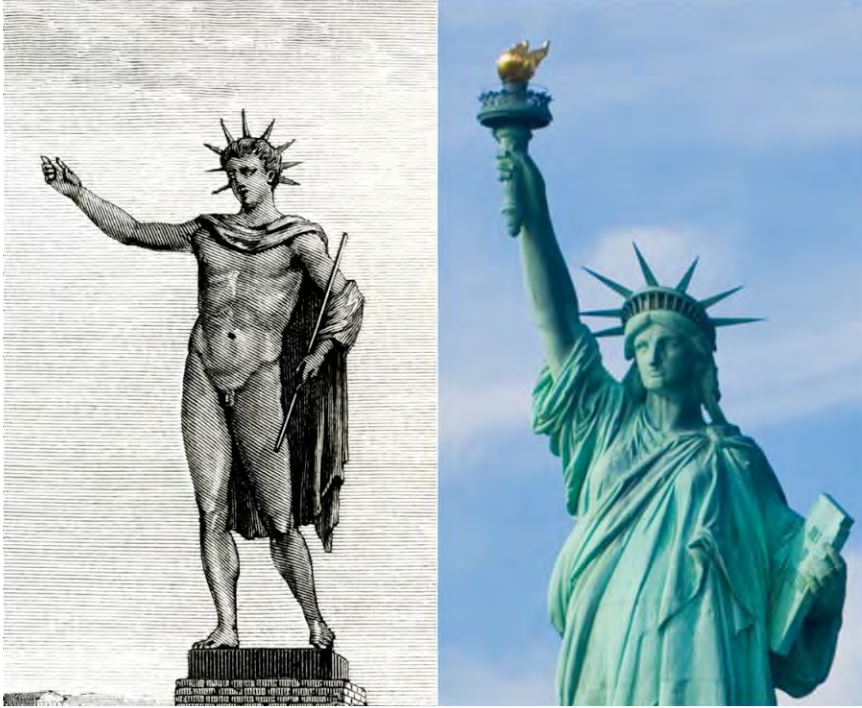
Apollon və Helios bəzən tək göz kimi təmsil olunurdu. Gördüyünüz kimi, Apollon açıq şəkildə hər şeyi görə gözə əlaqələndirilir (Şəkil 4).

Şəkil 4: Apollon Mason Məbədidə

Biz həmçinin görürük ki, Azadlıq Heykəli açıq-aydın Apollonun təsviridir (Şəkil 5):

Şəkil 5: Apollon heykəli və Azadlıq heykəli

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “İncildəki Məsih Dəccalın adı Apollion və Avaddondur.” [*DİBSİZ DƏRİNLİYİN MƏLƏYİ ONLARIN ÜZƏRİNDƏ PADŞAHLIQ EDİRDİ; ONUN ADI İBRANICƏ «AVADDON», YUNANCA «APOLLION» İDİ.*]⁵”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Yunan dilində Apollion adı Tanrı Apollondur, hə? Məlum olan budur və Tanrı Apollon tamamilə azadlıq heykəlinə bənzəyir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, dediyin kimi məlum olan budur.”

⁵ Bibliya, Vəhy kitabı, Bölüm 9, Pasaj 11

Dəccal Şəxs Yox, Bir Dövlətdir

Danyal Peyğəmbər (*əleyhissalam*) Tövratda Dəccal haqqında xəbərdarlıq etmişdir. O, dörd padşahlığın gələcəyinə şahid olduğu bir yuxu gördü. Danyal (*əleyhissalam*) dedi: *“Bundan sonra mən gecə gələn görüntülərdə dəhşətli, heybətli və çox güclü olan dördüncü heyvanı gördüm. Onun böyük dəmir dişləri var idi. O hər şeyi əzib yeyir, qalıqları isə ayaqları altında tapdalayırdı. O, heyvanların hamısından fərqlənirdi və on buynuzu var idi.”*⁶ Həmçinin belə dedi: *“O bunu belə izah etdi: «Dördüncü heyvan yer üzündə olacaq dördüncü padşahlıqdır. O başqa padşahlıqlardan fərqli olub bütün yer üzünü udacaq və hər şeyi tapdalayıb əzəcək.»*⁷ Yer üzündəki bütün xalqları tapdalayan bu dəmir canavar qısa zamanda dünya hökmranlığına nail olmuş Amerikadır. Bu son krallıq Amerikadır. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurub: *“Dəccal Sənam dağına gələr, camaatı ovsunlayar və özü ilə bir od dağı və bir də qida dağı gətirər.”*⁸ Amerika Küveytdən İraqa, Safvanda mövcud olan Sənam dağı istiqamətindən daxil oldu. Od dağı Amerikanın hərbi təchizatı, qida dağı isə onun nəhəng iqtisadiyyatıdır. İdealları, hərəkətləri, motivləri və mədəniyyəti İsayə (*əleyhissalam*) və onun öyrətdiyi hər şeyə zidd olsa da, Amerika İsa Məsihi (*əleyhissalam*) təmsil etdiyini iddia etdiyi üçün Dəccaldır.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: *“Dəccal həm də insandır, yoxsa elə Amerikadır?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Dəccal Amerikadır, lakin Amerikanı şəxslər idarə edir. Biz Amerika deyəndə torpaqdan danışırıq, siyasətlərdən və onu idarə edənlərdən danışırıq.”*

Aydındır ki, İmam Amerikanın Dəccal olmasından danışarkən Amerika xalqından və ya Amerika torpağından deyil, kölgə hökumətdən, illuminatidən danışır. Onlar İblisə ibadət edənlər və onu Tanrı olaraq qəbul edənlərdir, ümumi Amerika əhalisi deyil.

İlluminati

Mən dedim: *“1776-cı ildə İlluminatini quran Adam Veishaupt, mən oxumuşdum ki, əslində Corc Vaşinqton personajını götürüb. Veishaupt Amerikanın qurulduğu il Almaniyadan yoxa çıxdı. Veishaupt alman sözü olub “ağ baş” mənasını verir. Buna görə də Birləşmiş Ştatlar keçəl Qartalı (başı ağ olan) onun simvolu kimi qəbul edir və deyirlər ki, bu, əslində ABŞ dollarındakı Adam Veisauptun simasıdır. Adam Veishauptun Amerikanın qurulması ilə bir əlaqəsi varmı?”*⁹

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Şübhəsiz oğlum, bu doğrudur, o, İblisin (Allah ona lənət etsin) qollarından biridir.”*

Mən dedim: *“Beləliklə, o, Amerikanın ilk prezidenti idi və adını Corc Vaşinqton qoydu.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli.”*

⁶ Bibliya, Danyal Kitabı, Bölüm 7, Pasaj 7

⁷ Bibliya, Danyal Kitabı, Bölüm 7, Pasaj 23

⁸ Mucəm Əhadisil İmam Mehdi (*əleyhissalam*), Şeyx Əli Korani, cild 2, səh. 63

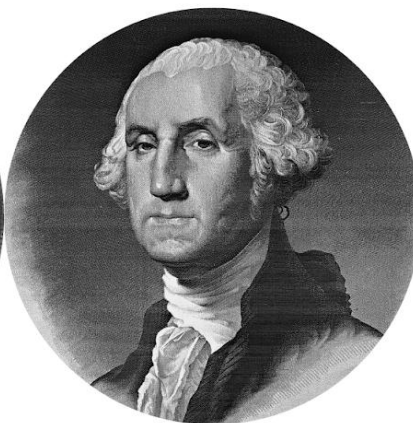
⁹ İlluminati Ordeninin Təsisçisi Adam Veishauptdan iki məktub (1776), nəşr: Alman Tarixi Kəşimələri, <https://www.germanhistory-intersections.org/en/knowledge-and-education/ghis:document-190>

Şəkil 6: Adam Veishaupt Corc Vaşinqtondur

Adam Weishaupt

George Washington

Tək Göz

Amerika Birləşmiş Ştatları özünü tək gözlə əlaqələndirib. Dolların arxa hissəsindən brend loqolarına, jurnalların üz qabığından televiziya proqramlarına qədər hər şeyi görəndə göz Amerikanın hər yerində var. Amerikalı sənətçilər və reklamlar həmişə bu gözə işarə edirlər. 2008-ci ildə mən dünyanı fırtına ilə fəth edən “*Gələnlər*” serialı üzərində işlədim.¹⁰ Məsih Dəcəlin burada olduğu həqiqəti bəşəri oyandırdığı üçün dünyadakı milyonlarla insanı heyran qoydu. Mən burada tək gözə işarə edən məşhurlardan, jurnalların üz qabığından və reklamlardan bəzi nümunələr yerləşdirəcəyəm (Şəkil 7).

¹⁰ “*Gələnlər*” (The Arrivals) serialı Məsih Dəcəlin və İmam Mehdinin gəlişi və Məsihin ikinci gəlişi ilə bağlı dünya dinlərindəki açıqlamaları araşdırır. Hashemfilms (Abdullah Haşim) və əlbəttə ki, Qurani-Kərimin, İncilin və Tövrənin sözlərindən ilhamlanmış bir əsərdir. “*Gələnlər*” (The Arrivals) Noreagaaa və Achernahrın birgə istehsalıdır.

<https://topdocumentaryfilms.com/arrivals/>

Şəkil 7: 'Tək Göz' İşarəsi Verən Məşhurlar

Şəkil 8: 'Tək Göz' İşarəsi Verən Filmlər

Şəkil 10: İsa və 'Tək Göz'

Bütün bu məşhurların, jurnalların, filmlərin və fotoqrafların təsadüfən tək göz simvolizminə daxil olması qeyri-mümkündür. Faktiki olaraq, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurub ki: “*Təsadüf deyə bir şey yoxdur*”. Tək göz simvolizminin təkrar ortaya çıxması Amerika cəmiyyətinin bütün aspektlərində gücə və təsirə malik olan böyük bir konspirasiyanın sübutudur. Bu, İsa Məsihə deyil, Dəcəla, tək gözlü xilaskara ibadət edən gizli bir cəmiyyətin var olduğunun sübutudur. Müsəlmanların Allahın adını ucaldıqları və ya xristianların xaç taxdıqları kimi, onlar da tək göz rəmzini öz tanrılarına ibadət olaraq seçiblər.

Şərin və Zehn Nəzarətinin İfşası

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Çəkdiyin “Gələnlər” serialı çox gözəl serial idi. Oğlum, bir sözlə, bütün yalanları ifşa edin, ədalətli və dürüst olun. Təkcə Sistanini ifşa etməyə fokuslanmayın, hər kəsə fokuslanın. Özünü Mərcə (Şiə İslamında təqlid edilən din alimi) adlandıranların hamısına (fokuslanın). Əksəriyyəti batildir. Şirazi, Sistani, Bəşir Nəcəfi Pakistani, özünə Əl-Həkim deyən və digərləri. Bu qanlı milisləri, şər olan hər şeyi ifşa edin.*”

İmam (*minhussalam*) hər bir dini olan və olmayan bayraq altında şər və fitnə-fəsadın ifşası haqqında danışmağa davam edir: “*Xristianları və yəhudiləri, sikkələri, hinduları, yezidiləri, yalançı ateistləri, hamını ifşa edin. Millətin ağılı ilə oynayan, onları aldadan hökumətləri, din tacirlərini ifşa edin. Onların din adına haqsız yerə millətdən necə pul aldıqlarını, Xüms (qazancın beşdə biri olan dini vergi) və onun batilliyini ifşa edin. Batil çoxdur. Amerikaya gəldikdə, sənə bir şey deyəcəm, Amerika (onun güc strukturu və sistemi) haqqında təsəvvür edilə biləcək hər şey demək olar doğrudur, çünki Amerika xalis şərdir, lənətlənmişdir, kafir cinayətkardır, zülmətdir, onlar pis və mürdardır. Ərəbləri, yəhudiləri və Qüds məsələsi ilə bağlı gizli planları (konspirasiyaları) ifşa edin. İraq Fələstini azad etmək istədiyi zaman Misirin ona necə xəyanət etdiyindən danışın. Nəcis Səud ailəsini, Qətər və Bəhreyni və onların gizlidə və aşkarda iştirak etdikləri müsəlmanlara və ərəblərə qarşı planları ifşa edin. Oğlum, hər şeyi ifşa edin, onları öz odunuzda yandırın və heç nəyi gözdən qaçırmayın.*”

Mən dedim: “*Mənim ABŞ hökumətinin insanları idarə etmək üçün etdiyi zehni idarə etmə proqramları haqqında çox güclü bir sənədli filmim var və qurbanlar və onların həyata*

keçirdikləri şeytani ayinlər haqqında şahidlərin ifadəsi ilə çoxlu videolarım var. Həmçinin hökumət daxilində yüksək vəzifələrdə olan şeytana ibadət edənlər haqqında bir neçə sənədli filmim var. Onlar insan cəsədlərinin zorlanması, parçalanmasında, uşaqların qanının içilməsində və digər ürəkbulandırıcı işlərdə iştirak edirdilər. Hətta sağ qalan qurbanlardan birinin vajinasına şeytanın üzünü həkk edirdilər, onun adı Ketı O'Brayendir¹¹. Hətta Bill Klintonun zəhn nəzarəti proqramları və təcrübələr olduğunu etiraf etdiyi videolar var, həmçinin yüksək səviyyəli FTB əməkdaşlarının etirafları var ki, hökumətin yüksək qurumlarında əslində Şeytani bir təriqət mövcuddur.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli oğlum, Allah onlara lənət etsin.”

Mən dedim: “Atacan, Bill Klintonun videosunu görmüsən? Onun zehni nəzarət altındadır, düzdür?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, düzdür.”

Mən dedim: “Ərəb dünyasında da belədir? (Bütün ərəb dövlət başçılarının zehin nəzarəti altında olması).”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Ərəb dünyasında zehin nəzarətinə ehtiyac yoxdur. Onlar agent, xain və (özlərini) havayı satanlardır.”

Mən dedim: “Atacan, keçmiş Misir Kəşfiyyat Müdiri Salah Nəsr ilə evli olan Misirli aktrisa Etemad Xorşid, əksər ərəb aktrisalarının necə zehin nəzarəti altında olduğu, casusluq üçün və kraliyyə ailələri (Allah onlara lənət etsin) üçün seks kələsi olaraq istifadə edildiyi haqqında bir kitab¹² yazıb.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, doğrudur.”

Mən dedim: “Bu çox önəmli bir mövzudur.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, elədir oğlum.”

Mən dedim: “Atacan, bu necə olur? İşkəncə ilə, sehr ilə, yoxsa necə?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Yox oğlum, onları qeyri-münasib şəraitdə lentə alıb şantaj edir, həmçinin rüşvət verirlər. Və xidmətlərinin müqabilində özləri və ailələri üçün istədiklərini hökumətlərdən alırlar və işləri asanlaşdırılır. Yəni, prestij alırlar, amma bu, yalançı prestijdir.”

Mən dedim: “Ancaq bu, qurbanın idarə olunduğundan və hətta xatirələrinin silinməsindən xəbərsiz olduğu Amerika zehin nəzarətindən fərqlidir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu ki: “Bəli, fərqlidir.”

Avropa Nüvə Araşdırmaları Təşkilatı (CERN)

CERN Avropa Nüvə Araşdırmaları Təşkilatıdır və dünyanın ən böyük hissəciklər fizikası laboratoriyasını idarə edir. Bu, Böyük Adron Kollayderinin (LHC) yeridir. Onun açıqlanmış məqsədi Hiqz Bozon sahəsini və ya məşhur “Tanrı hissəciyi” adlandırılan şeyi araşdıraraq kainatımızın mənşəyinə cavablar tapmaqdır. 2004-cü ildə CERN Lord Şivanın heykəli olan

¹¹ Amerikanın Trans Formasiyası, Ketı O'Brayen

¹² Salah Nəsrin azğınlıqlarının şahidi, Etemad Xorşid

“qeyri-adi əlamətdar yerin” açılışını etdi.¹³ 2016-cı ildə Qothard tunelinin açılış mərasimi qərribə rituallarla dolu idi və bir çox insanın bunun elmlə nə əlaqəsi var deyər maraqlanmasına səbəb oldu?¹⁴

Mən İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “Açılış mərasimini gördün? Bir çox ölkələrin rəhbərləri iştirak etdilər.”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “Xeyr, necə idi?”

Mən dedim: “Açılış mərasimi çox şeytani idi və insanların əsarət altına alındığı və şeytanlar üçün qapıların açıldığına dair təsvirlər var idi.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əlbəttə elə olacaqdı, çünki Rəbləri oradadır.”

Mən dedim: “CERN-in məqsədi nədir? Şeytanlar və ya məxluqlar üçün xüsusi portal açmaq?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu yerin məqsədi onların bəzi simvollarını həmin yerə köçürmək, yeni üföqlər açmaq və şeytani dinlərini yaymaqdır. Sənə bir misal çəkim, onlar CERN-i, kiminsə yeni bir məscid və ya ibadət mərkəzi açdığı qaydada açdılar.”

Mən dedim: “Bəs ora həqiqətən atomlar və zərrəciklərlə bağlı elmi araşdırmalar üçün istifadə olunur, yoxsa başqa bir şey üçün?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, zahiri görkəmi atom zavoduna və ya onun kimi bir şeyə bənzəyir, lakin əslində onlar öz bildikləri növlərdən başqa və daha güclü yeni məxluqlarla ünsiyyət qurmağa çalışırlar.”

Mən dedim: “Yadplanetlilər, yoxsa Cin kimi ölçüdənkənar varlıqlar?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Yadplanetlilər. Amerika (Allah ona lənət eləsin) elə şeylərə nail olub ki, insanın təsəvvürünə belə gəlmir. O, bütün sərhədləri aşıb.”

Mən dedim: “Ünsiyyət qurmağa çalışdıqları bu məxluqlar şərdir? Onlardan elm almaq istəyirlər?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Şübhəsiz ki, onlar şər, murdar və şeytanidirlər.”

Mən dedim: “Ancaq onlar Yəcuc və Məcuc deyillər, düzdür? Çünki “Kəllə və Sümük”də (*Skull and Bones*) ata Corc Buşun adı Məcucdur.”

İmam (*minhussalam*) cavab verdi: “O, bu adla fəxr edir.”

Mən İmam (minhussalam) ata Corc Buşun gözlərinin forma dəyişdirməsi ilə bağlı məşhur videosunu göstərdim və dedim: “Bu videoda Corc Buşun gözü ilan və ya pişiyin gözüne çevrilir. Bu o deməkdir ki, cin onu idarə edir, yoxsa o, formasını dəyişən yadplanetlidir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, o, nəzarət altındadır.”

Mən dedim: “ABŞ prezidentlərinin demək olar ki, hamısı qan qohumudur və hamısı Adam Veishaupt, eləcə də bəzi Avropa kral ailələri ilə qohumdurlar.”

¹³ Lord Şiva Heykəli Açıldı, CERN bülleteninə buraxılışı 27/2004, <https://cds.cern.ch/record/745737?ln=en>

¹⁴ İsveçrə Tuneli: Açılış Mərasiminin Ən Qərribə Anları, BBC, <https://www.bbc.com/news/in-pictures-36428799>

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Yadplanetlilər onları öz planetlərindən idarə edirlər. Onları idarə edən növə Şafar deyilir.”

Mən dedim: “Ata, onlar necə görünürlər?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onlar belə görünürlər (Şəkil 12). Onun gözlərinə bax və Buşun gözü forma dəyişdirdikdə necə də onlara bənzəyir.”

Şəkil 12: Şafara Bənzər Görüntü

Mən dedim: “Bəli, eynən. Bundan Allaha sığınırım. O, çox çirkin görünür, bu məxluq hansı planetdəndir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Evidonun mənasını bilirsən? Planetin adı Evidondur.”

Mən dedim: “Deməli, onu idarə edərkən ona sahib olurlar?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Xeyr, uzaqdan idarə olunur, pult kimi.”

Mən dedim: “Subhanallah! Deməli, bu qiyam və döyüş kosmikdir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Bafomed: Anti-Muhəmməd

Mən dedim: “Atacan, sənə vacib bir sual vermək istəyirəm.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Onlar həmişə Bafomedə sitayiş edirlər; bəziləri deyir ki, sözün mənşəyi Mahomedə gedib çıxır, fransızlar Muhəmmədi belə tələffüz edirlər.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Təəssüf ki.”

Mən dedim: “Yəni o, Muhəmməddir? Bir də Ata, buna bax, Corc Vaşinqtonun heykəli Bafomed kimi necə poza verir?”

Şəkil 13: Bafomed və Corc Vaşinqton Heykəli

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bəli, eyni pozadır”.

İmamdan (minhussalam) soruşdum: “İlluminati Muhəmmədə ibadət edir, çünki onu şeytan hesab edir, yoxsa nə?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Yox oğul, onlar bir Anti-Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun) yaradırlar.”

Mən dedim: “Allah onlara lənət eləsin. Deməli, onlar onun haqq olduğunu bilirlər və onunla vuruşurlar?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bəli, onlar onu özlərindən daha çox tanıyırlar.”

Mən dedim: “Müasir satanizmin atası Alister Kroulinin, ata Corc Buşun həyat yoldaşı Barbara Buşun (bioloji) atası olduğunu oxuduğum bir hekayə var. Bu sehrbazın Barbara Buşun anası (Paulin Pirs) ilə cinsi münasibəti olduğunu iddia edən bir məqalə var idi.¹⁵ Bu mövzu barədə səndən soruşmaq istədim, bu doğrudur? Oxşarlıq heyrətamizdir.”

Şəkil 14: Barbara Buş və Alister Krouli

¹⁵ Bu hekayə üçün orijinal mənbə Alister Kroulinin öz gündəliyi və onun amerikalı dostu, Barbara Buşun anası Paulin Pirs tərəfindən ziyarət edilən Frank və Nelli O'Hara'nın evində Fransanın Paris şəhərində baş verən başlanğıc ayınlarının təsviri idi. Paulin səyahətindən səkkiz ay sonra (8 iyun 1925) Barbaranı dünyaya gətirdi.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, bu, həqiqətdir.”

Mən dedim: “Vay! Allahu Əkbər. O, inkarnasiyalarından birində İblis idi, yoxsa bu adamın reallığı nədir ki, bu qədər amerikalı sənətçilər onu tərifləyirlər?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu məlun İblisin ən böyük köməkçilərindəndir.”

Dedim: “Allah ona lənət eləsin. O, Şərşəran kimi şeytandır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, onun adı Səfulaqdır.”

Mən dedim: “Atacan, bir gəlincik çıxarıb divara qan, sperma və it südü səpib buna sənət deyən bir qadın var. Onun adı Marina Abramoviçdir.¹⁶ O, çox məşhurdur və məşhur sənətçilərlə görüşür və 'Ruh bişirmə' adlandırdığı məclislərə ev sahibliyi edir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onun yerinə yetirdiyi bu ayinlər şeytanla insanlar arasında cinsi əlaqə yaratmaq üçün ayinlərdir.”

Mən dedim: “Allahu Əkbər! Demək istəyirsən ki, kişinin bədənində şeytanlar daxil olur, sonra qadınla yaxınlıq edir və əksinə?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Tam olaraq hər ikisi də.”

Mən dedim: “Bəs qadınların və uşaqların başları kəsilmiş gəlinciklərinin qoyulması rituallarının ardında nə var?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, bunlar şeytani ayinlərdir, məqsəd İblisə yaxınlaşmaq, ondan şafaət və dəstək qazanmaqdır.”

Mən dedim: “Deməli, bu insanları idarə edən bu yadplanetlilər, onlar da İblisə ibadət edirlər, yoxsa İblis bir tərəfdən, onlar da bir tərəfdən iş görür? Pis yadplanetlilərin məqsədi planeti idarə etməkdir, hə? Deməli, onların və İblisin məqsədi eynidir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Oğlum, onların arasında fərq var, lakin məqsədləri birdir.”

Əvvəlcə Amerika

Mən dedim: “Atacan, “qardaşlar” ABŞ hökumətində¹⁷ keçmiş hərbi zabidlə müsahibəni lentə alıblar və o, İŞİD və onun Amerika və İsrail tərəfindən necə qurulduğu haqqında danışır.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Atacan, 11 sentyabr daxili iş idi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, bunu edənlər İsrail və Amerikadır. Nə üçün belə etdilər?”

Mən dedim: “İmam Mehdi (*əleyhissalam*) ilə döyüşmək üçün?”

---

¹⁶ Marina Abramoviçin Podesta e-poçtlarında qeyd edilməsi satanizm ittihamlarına səbəb oldu.

<https://amp.theguardian.com/artanddesign/2016/nov/04/marina-abramovic-podesta-clinton-emails-satanism-accusations>

¹⁷ Coel M. Skousen, Vyetnam dövründə USMC qırıcı pilotu kimi xidmət etmiş Amerikalı mühafizəkar siyasi şərhçi və qeyri-bədi Survivalist müəllifdir.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, həm də pula, o ölkələrdə mövcud olan sərvətlərə və xəzinələrə görə və o ölkələrin xalqından intiqam almaq üçün, çünki onlara düşməndirlər.*”

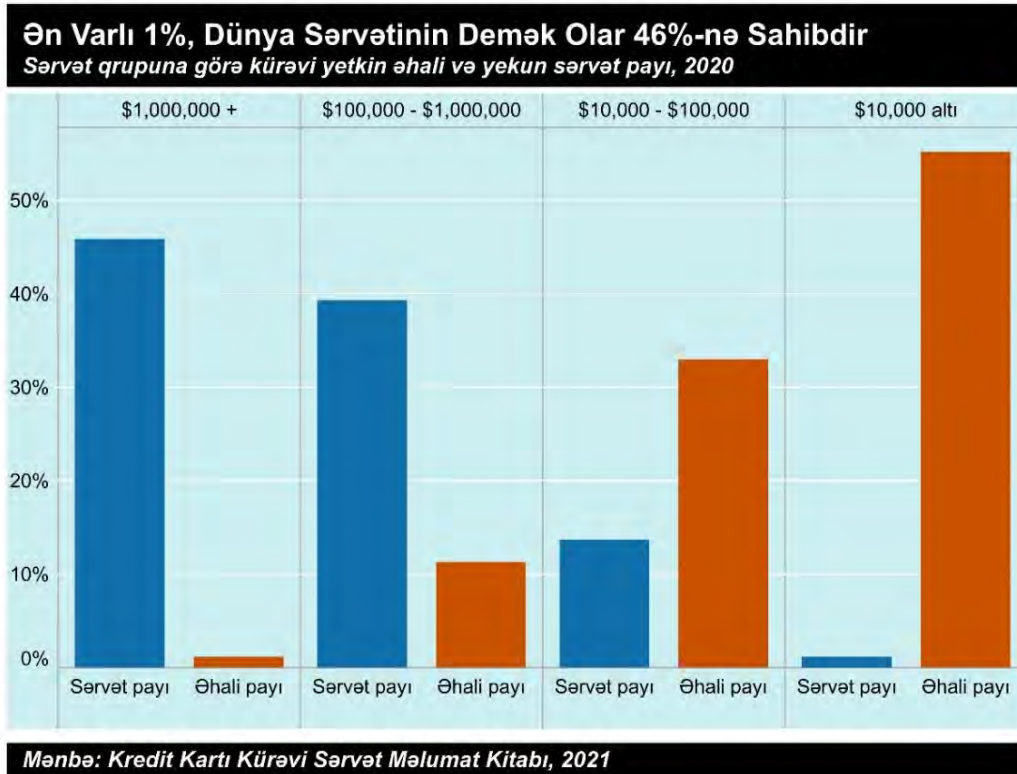
Mən dedim: “*Amerikanı öz maraqlarından başqa heç nə maraqlandırmır.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Amerika özündən başqa heç kimi düşünmür. Avropa Birliyini zəiflətmək üçün “Brexit”-ə görə də məsuliyyət daşıyır və özünə rəqib kimi gördüyü Avropa Birliyini məhv etmək üçün qaçqın böhranını yaradan da odur.*”

Şeytanın İdeologiyası

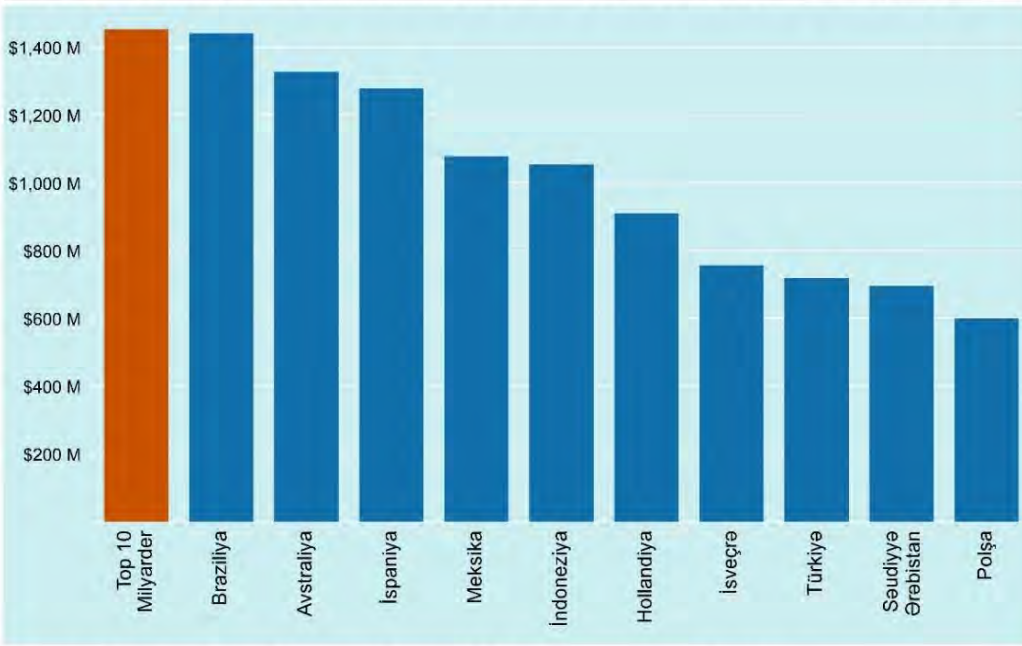
Şeytanın ən ölməli ideologiyası “*əvvəlcə mən*”dir. Egoizm, mənfəətpərəstlik, diqqəti “*mən*”ə, eqoya və onun ehtiyaclarına yönəlmək, öz mənliyindən başqa heç kimə əhəmiyyət verməmək. Bu, İblisin ideologiyasıdır və Amerikada bir çox cəhətdən əks olunur. Amerikada hər şey özünü və fərdiyyətçiliyi vurğulamağa və hər şeydən əvvəl öz maraqlarını axtarmağa yönəlib. “*Əvvəlcə Mən*” ABŞ-ın maliyyə sistemində, Kapitalizmdə görülə bilən ideologiyadır, burada hər kəs bundan əziyyət çəksə belə, fərd istədiyi qədər pul qazana bilər. Zahirən insafli, ədalətli və azad görünərsə də, İblis bu idealları yalnız ona görə irəli sürüb ki, onda insanlığın məhvi var. Fərdlər öz şəxsi maraqları üçün çox narahat olduqda, heç vaxt insanlığın daha böyük rifahı üçün bir araya gələ bilməzlər və heç vaxt Allah kimi ola bilməzlər. Fərdilik və mənfəətpərəstlik fərqliliklər yaradır və fərqliliklər yaxşı bir şey deyil, çünki bu, birliyin əksinədir. Şeytan əmin olmaq istəyir ki, bəşəriyyət heç vaxt birləşməyəcək. Gəlin Amerika yolunun bəzi nailiyyətlərini araşdıraq.

Dünya Üzrə Sərvət Bərabərsizliyi

10 Nəfər Bir Çox Ölkə qədər Zənginliyə Sahibdir

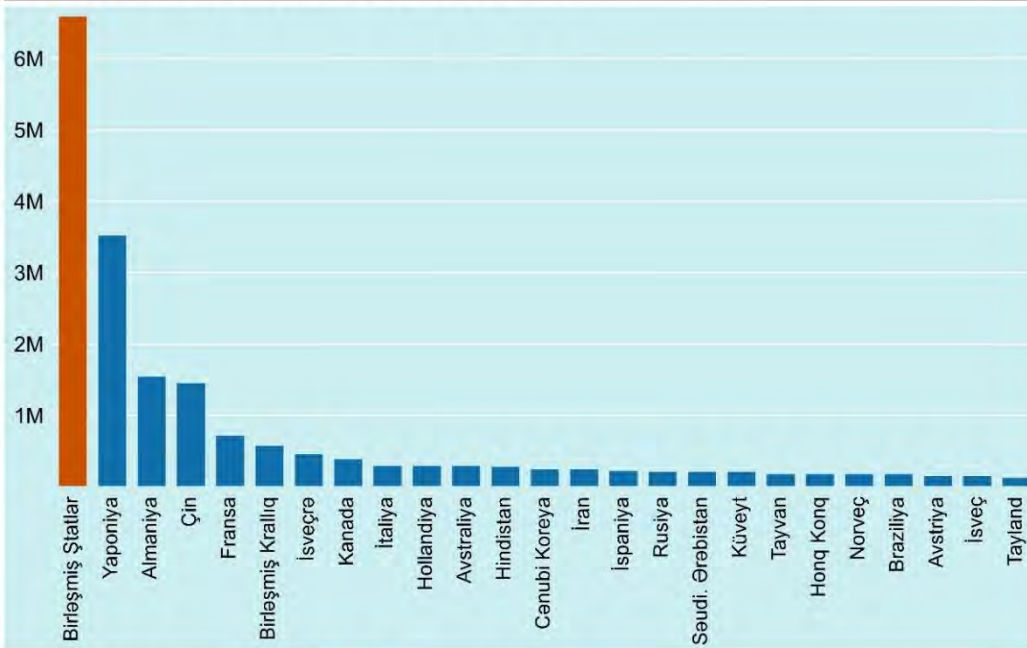
Top 10 qlobal milyarderin ümumi aktivləri (18 yanvar 2022-ci il tarixinə) seçilmiş ölkələrin ÜDM-i ilə müqayisədə, 2020

Mənbə: Forbes-in Live Billionaire siyahısı və Dünya Bankının IPS təhlili

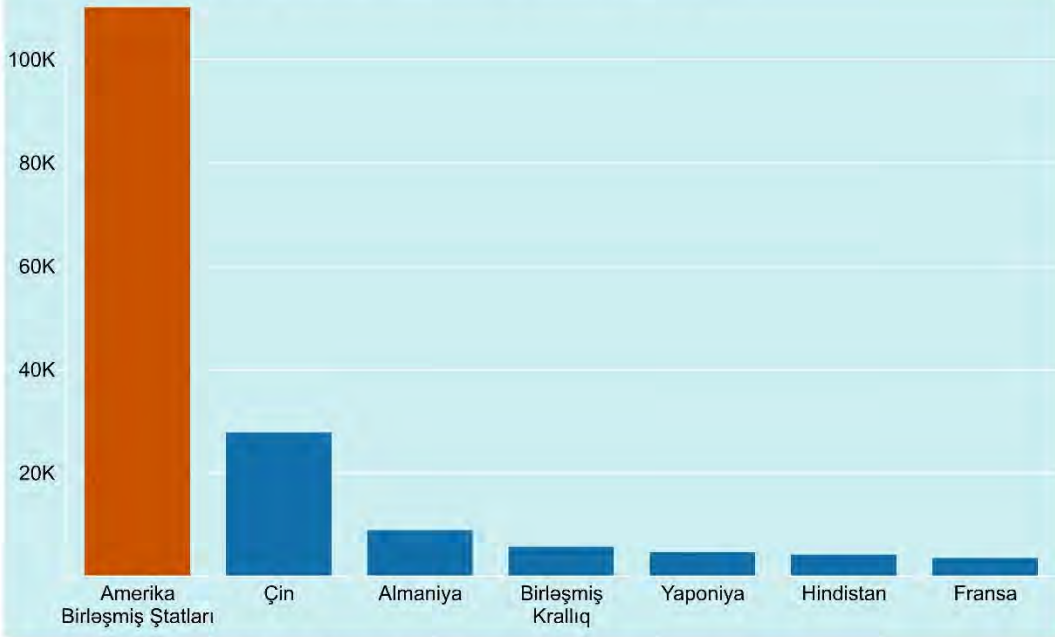
Birləşmiş Ştatlar Qlobal Milyoner Əhalidə Dominantdır

Ölkələr üzrə yüksək xalis sərvətli şəxslərin sayı, 2020

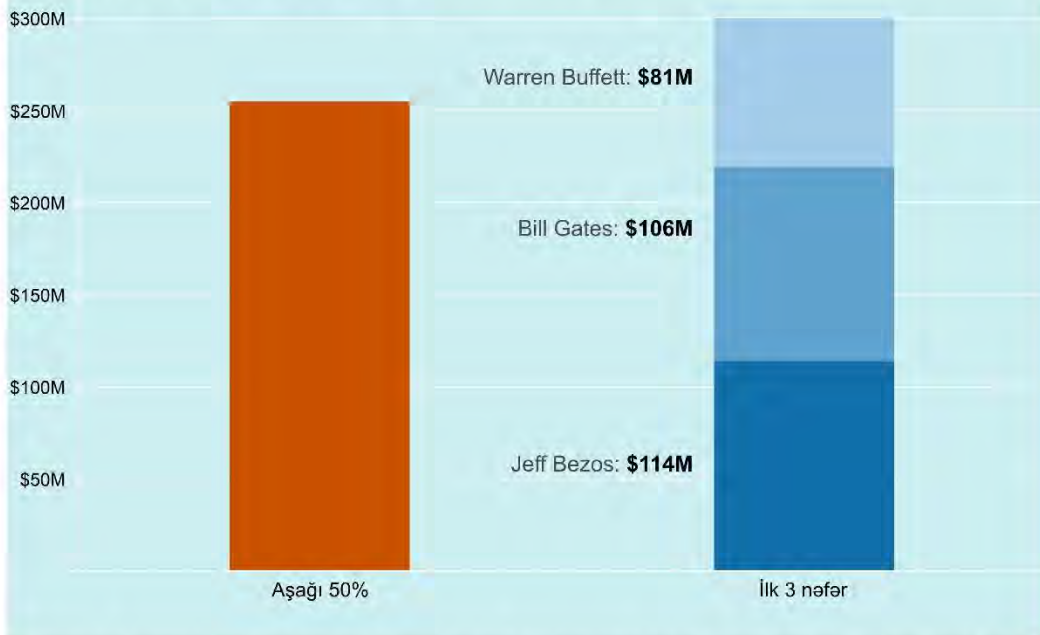
Mənbə: Capgemini Dünya Sərvət Hesabatı, 2021

Ultra Varlıların Böyük Əksəriyyəti ABŞ-da yaşayır
Ən azı 50 milyon dollar sərvəti olan yetkinlər, 2020-ci ilin sonu

Mənbə: Kredit Kartı Qlobal Sərvət Məlumat Kitabı, 2021

Üç Nəfər Amerikalıların Aşağı Yarısı Qədər Sərvətə Sahibdir
Ümumi sərvət milyardlarla dollardır

Mənbələr: Siyasət Araşdırmaları İnstitutu və Forbes. 2016-cı ildən Aşağı 50% məlumatı, 2019-cu ildən Top 3

Yeri gəlmişkən, Birləşmiş Millətlər Təşkilatının məlumatına görə, hər gün 25.000 insan aclıqdan ölür, onlardan 10.000-i uşaqdır¹⁸. Dünyada 854 milyon insanın qidasız olduğu və yüksək ərzaq qiymətlərinin daha 100 milyon insanı yoxsulluq və aclığa sürüklədiyi təxmin edilir. 1,2 milyard insan çox yoxsul sayılır və ərzaq qiymətlərinin artmasına qarşı son dərəcə müdafiəsizdir. Bir insanın həyatını xilas edə bilmək, lakin bunu etməmək və əvəzində onun ölümünü seyr etmək cinayət deyilmi? Əgər bir şəxs küçədə gedərkən yemək və su olmadığından yolun kənarında ölən uşağı görüb, onu ölümə tərk edib getsə, mühakimə olunmazdımı? Bunlar arasında nə fərq var? İnsanların yarısının sərvəti qədər sərvətə üç nəfərin sahib olmasına imkanı verən bir sistem necə yaxşı bir sistem, ilahi bir sistem və ya İsa Məsihin (*aleyhissalam*) bəyənəcəyi bir sistem ola bilər? Əslində, sistem bütün xristian ideallarının və yaxşı olanın əksidir.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının məlumatına görə, dünya üzrə 2 milyard insan və ya əhalinin üçdə biri kiçik fermerlər və onların ailələridir və kiçik fermerlərin və torpaqsız ferma işçilərinin əksəriyyəti gündə 2 dollardan az pulla yaşayır. Varren Buffet, Bill Qeyts və Cef Bezos gündə 2 dollara dünyanın üçdə birini 75 gün qidalandıra bilərdi. Bu, həmin 75 gündə xilas ediləcək 1.875.000 həyat (gündə 25.000 həyat) deməkdir. Bununla belə, onlar həmin pulu bank hesablarında saxlamağı seçirlər. Ümumi sərvəti 1.5 trilyon dollar olan ilk 10 milyarder 375 gün ərzində gündə 2 dollarla planetin üçdə birini qidalandıra bilər. Bu, həmin müddət ərzində 9,375,000 insanın həyatını xilas edərdi. Dünyanı daha yaxşı, daha dayanıqlı bir yerə çevirmək üçün işləyə biləcək və töhfə verə biləcək həyatlar. Ancaq İblisin ideologiyasına tabe olan bir dünyada dollarlar həyatdan daha dəyərlidir. Öz şəxsi mənafeyini bəşəriyyətin mənafeyindən üstün tutan bir ideologiya. On milyon insanın ümumiyyətlə yaşaması əvəzinə, on eqoist insan israfçılıqla yaşamalıdır!

Qlobal Qida İtkiləri və Korporativ Tullantılar

Daha yaxşı təchizat zənciri hamımızı kəsir. **Gəlin yeyək.**

¹⁸ Hər Gün Aclıqdan 25.000 Həyat İtirilir
<https://www.un.org/en/chronicle/article/losing-25000-hunger-every-day>

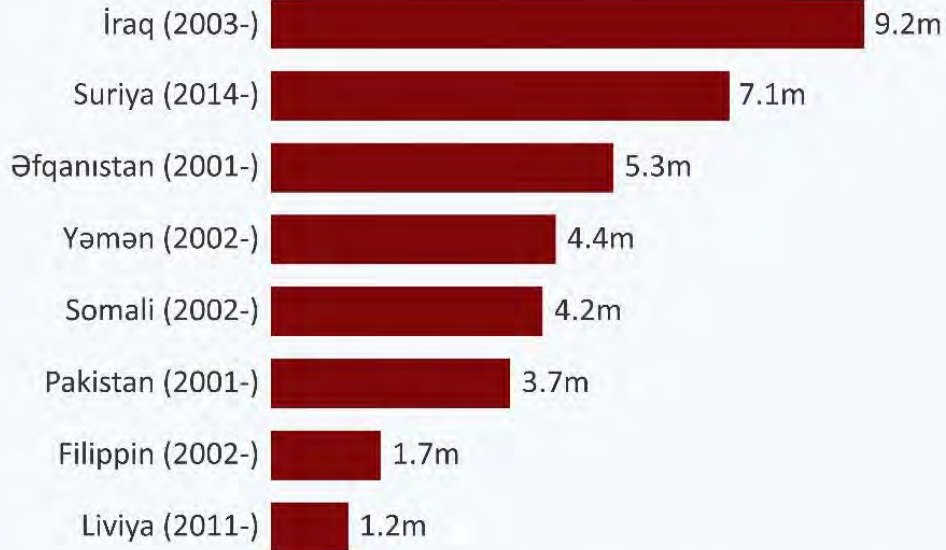

Korporativ xəsislik dünyada çoxlu qida tullantılarına səbəb olur. Dünyanın ən yaxşı on milyarderi, cəmi on nəfər Allah rızası üçün bir qəpik verməsələr də, planetdə bir nəfərin acından ölməsinin qarşısını alacaq qədər qidanın olduğunu düşünmək iyrənc fikirdir. Bəs bu ərzaq haradadır və hara gedir? Supermarketlər və müəssisələr ərzaqlarını vergidən silmək istədikləri üçün yoxsullara vermək əvəzinə, son istifadə tarixi yaxınlaşanda onları məhv edib atmağı seçirlər. Kasıblara versəydilər, onu silə bilməzdilər və bu, onlara baha başa gələrdi. Beləliklə, bu supermarketlərin və qida şəbəkələrinin sahibi olan milyarderlər daha böyük qazanc əldə etmək üçün ərzaqları atmağa və acliqdan ölənləri ac qoymağa qərar verirlər. Bunlar xeyirxah Tanrının ideallarıdır yoxsa xristian dəyərləri üzərində qurulmuş bir xalqın? İsa (*əleyhissalam*) bugün sağ olsaydı, bu iyrəncliyi bəyənərdimi? Tanrısı pul olan, kasıblara göz yuman, lakin İsa Məsihi (*əleyhissalam*) təmsil etdiyini iddia edən bir xalq Dəccaldan başqa bir şey deyil.

Bir-biri Ardınca Mühərribələr

Amerikanın Terrora Qarşı Mühərribəsi 37 Milyon İnsanı köçkün etdi

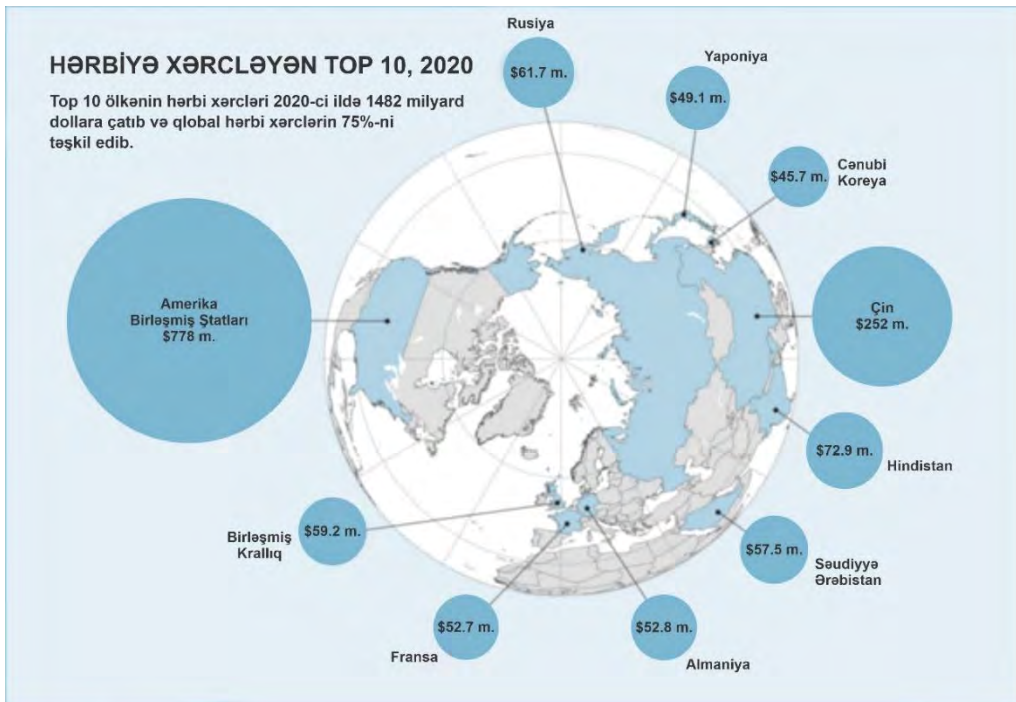
11 sentyabrdan sonra ABŞ mühərribələri nəticəsində didərgin düşmüş insanların təxmini sayı

Mənbə: Braun Universitetinin Mühərribənin Xərcləri layihəsi

Forbes statista

Hər il dünyada ilk 10-luqda olan hərbi bədxərc öz ordusuna və silahlarına təxminən 1,5 trilyon dollar xərcləyir. Bu da öz növbəsində bütün dünyada milyardlarla yoxsul insanın həyatını məhv etmək üçün istifadə olunur. Əgər dünya bir il sülh və əmin-amanlıq içində yaşasaydı və o pulları silahlara və ordulara xərcləmək yerinə yoxsulları doyurmağa xərcləsəydi, biz bir daha bütün aqları yedizdirib, 10 milyona yaxın insanın həyatını xilas edə bilərdik. Amma İblisin dövləti və şeytanın ideologiyası insanlıq üçün ölümü həyatdan üstün tutur. İsa (*əleyhissalam*) insanların yaşaya bilməsi üçün canını verdi və İsanın ideallarını təmsil etdiyini iddia edən ölkə davamlı olaraq İsanın təbliğ etdiyi hər şeyin əksini edir. Böyük faciə həm də ondadır ki, bütün kilsələr və bütün müxtəlif dinlərə mənsub əməlsiz alimlər səssiz qalırlar.

İnsanlıq Üçün Çıxış Yolu

“Rəhbərlərdən biri İsadan soruşdu: «Ey yaxşı Müəllim, mən nə etməliyəm ki, əbədi həyatı irs olaraq alım?» İsa ona dedi: «Mənə niyə yaxşı deyirsən? Tək Allahdan başqa yaxşısı yoxdur. Onun əmrlərini bilirsən: “Zina etmə. Qətl etmə. Oğurluq etmə. Yalandan şahidlik etmə. Ata-anana hörmət et”». Bu adamsa dedi: «Bunların hamısına gəncliyimdən bəri riayət edirəm». İsa bunu eşidib ona dedi: «Sənin bir şeyin çatışmır: nəyin varsa, satıb yoxsullara payla. Onda göylərdə xəzinən olacaq. Sonra qayıt, Mənim ardımca gəl». Amma bu sözləri eşitdikdə həmin adamı dərin kədər bürüdü, çünki çox varlı idi. İsa onun dərindən kədərləndiyini görəndə dedi: «Var-dövləti olanların Allahın Padşahlığına daxil olması nə qədər çətindir! Doğrudan da, dəvənin iynə gözündən keçməsi varlı adamın Allahın Padşahlığına daxil olmasından asandır».”¹⁹

Biz bilirik ki, dəvənin iynə deşiyindən keçməsi qeyri-mümkündür, ona görə də varlı adamın Cənnətə girməsi mümkün deyil və bu da o deməkdir ki, varlı adam İsanın (*əleyhissalam*) ardıcılı ola bilməz. Niyə belədir? İmam Əli (*minhussalam*) buyurur: *“Allah kasıbın dolanışığını varlının malında təqdir etmişdir. Bir kasıb acdırsa, bunun səbəbi, varlının eyş-ışrət içində yaşamasıdır; Allah onlardan bu haqda sorğu-sual edər.”*²⁰ Qurani-Kərimdə buyurulur: *“Mallarında da dilənçinin və yoxsulun haqqı (payı) var idi.”*²¹ Məlumdur ki, Allah bizə ancaq ehtiyacımız olanı verir. Ehtiyacımızdan artıq ruzi qazandığımız zaman əslində bu, başqasının ruzisidir. Yoxsulluq ona görə yaranır ki, varlılar kasıbların ruzisini oğurlayır. Allah bütün insanların bərabər olmasını istədi. Faktiki olaraq, var-dövləti kasıblara vermək əvəzinə yığıb saxlayanlara Qurani-Kərimdə belə xəbərdarlıq edilir: *“Qızıl və gümüş yığıb onu Allah yolunda xərcləməyən kimsələri acı bir əzabla müjdələ!”*²²

Bəşəriyyət üçün həll yolu sərvətin bütün bəşəriyyət arasında yenidən bölüşdürülməsindədir. Zənginlərin saysız-hesabsız sərvətlərinin hamısı müsadirə edilməli və yenidən bölüşdürülməlidir. Bu məsələyə etiraz edən və kiçik seçilmiş elita qrupunun dəbdəbəli həyat sürməsi üçün hər il on milyonlarla insanın ölməsinə və əziyyət çəkməsinə üstünlük verən insanlar bəşəriyyətin düşmənidir, onlar qətlə və kütləvi soyqırımın ortağı olduqlarına görə həbs edilib mühakimə olunmalıdırlar. Bu məsələnin qeyri-demokratik olacağını iddia edənlər,

¹⁹ *Bibliya*, Luka Kitabı, Bölüm 18, Pasaj 18-25

²⁰ *Mizanul-Hikmət*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 3, səh. 2308

²¹ *Quran*, Surə 51 (Zariyat), Ayə 19

²² *Quran*, Surə 9 (Tövbə), Ayə 34

bütün bəşəriyyətin sərvətinə yenidən bölüşdürülməsinə razı olub-olmaması və ya hər kəsin sahib olduqlarını saxlamasına üstünlük verib-verməmələri ilə bağlı səs verə biləcəyi bir ümumdünya referendumu keçirməlidir. Düşünürəm ki, böyük əksəriyyət yenidən bölüşdürülməyə səs verəcək. Hər bir dinin dırnaqarası rahibləri, keşişləri, şeyxləri və imamları da bu təkliflə razılaşmadıqları təqdirdə, onlara peyğəmbərlərin adından təbliğat aparmaları qadağan edilməlidir. Bundan əlavə, onlar insanlığa xəyanət edənlər olaraq həbs olunmalı və mühakimə olunmalıdırlar. Peyğəmbərlər onlardan bəridir və onlar Allahın düşmənləridir.

Fironun Evindən Bir Xilaskar

Necə ki, Allah İsrail oğullarının xilaskarı Musanı (*əleyhissalam*) Fironun sarayında böyütdü, bu dövrdə də Allah Ali-Muhəmmədin Qaiminin (*ona və ailəsinə salam olsun*) İblis sarayı olan Amerikadan çıxmasını təqdir etdi. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) İraq xalqına göndərildi və o, onları haqqa yönəltməyə çalışdı, lakin onlar onu inkar etdilər, onunla döyüşdülər və onu öldürmək istədilər. İllərdir ağladıqları Hüseyini (*minhussalam*) dəstəkləmək əvəzinə, Kərbəla faciəsindən qazanc əldə edərək milyardlarla dollarlıq sənaye qurdular. Onlar Qədir-Xum bayramının ildönümündə Möminlərin Əmirini (*minhussalam*) tərk etdilər və onun yerinə seçkilər keçirdilər və Amerikanın dırnaqarası demokratik idarəçilik formasını mənimsədilər. Onlar Allahın Hakimiyyətini tərk edib rədd etdilər. Onlar Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedilər ki, xilaskarları Amerikadır və Fatimənin (*minhussalam*) oğluna ehtiyacları yoxdur. Nəticə etibarilə Allah onlara İmam Əhməd Əl-Həsənin vəsisini Amerikadan və ingiliscə danışan bir Amerikalı olaraq göndərdi. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu ki, Amerika planetdə yeganə ölkədir ki, ona heç vaxt bir nəbi və ya rəsul göndərilməmişdir. Ali-Muhəmmədin Qaimi (*ona və ailəsinə salam olsun*) Amerikadan gələn ilk ilahi Xəlifədir.

Mənim Amerika irsim dörd yüz ildən çox müddətə uzanır. Anam tərəfdən mənim öz ailə tarixim Amerikanın qurulmasına gedib çıxır. Mən ulu babamın yerli amerikalılardan çox ucuz qiymətə Ellis adasını aldığı və qısa müddət ərzində saxladığı şifahi rəvayətlərlə böyümüşəm. Maraqlıdır ki, Ellis adası hazırda azadlıq heykəlinin yerləşdiyi adadır və azadlıq heykəli ilkin olaraq “Asiyaya işığı daşıyan Misir” adlanırdı və Amerikaya verilmədən öncə Süveyş kanalının ortasında yerləşdirilməli idi.

Amerikanın yaxşı cəhətləri də var, çünki Amerikadan Ali-Muhəmmədin Qaimi (*ona və ailəsinə salam olsun*) çıxdı və Amerika bizim dinimizin qeydiyyata alınmasına icazə verən və ona sərbəst şəkildə etiqad etməyimizə icazə verən ilk ölkə oldu və Amerika xalqının əksəriyyəti yaxşı insanlardır. Əslində, İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) Amerika xalqı haqqında fikirləri kifayət qədər müsbətdir. Bir gün İmam (*minhussalam*) ilə dinin yayılmasından danışdırdım.

Mən dedim: “*Heç Amerikada olmusan?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Niyə sual verdin, oğlum?*”

Mən dedim: “*Mənə maraqlı idi ki, haralarda olmusan.*”

İmam (*minhussalam*) buyurur: “*Mən bütün Avropanı, Körfəz ölkələrini, Misiri, Rusiyanı... gəzmişəm*”

Mən dedim: “Rusiya?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Ora barədə fikrin nədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Camaat, yoxsa torpaq?”

Mən dedim: “Hər ikisi.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İnsanlar çox yaxşı deyil, torpaq böyükdür.”

Mən dedim: “Bəs Amerikada olmusan?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, olmuşam.”

Mən dedim: “Hansı ştatları ziyarət etmişən?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Kaliforniya, Vaşinqton D.C., Vaşinqton Əyaləti, Nyu-York və Nevada.”

Mən dedim: “Amerikanın təbiəti gözəldir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İnsanlar gözəldir, Avropalılardan daha yaxşı və daha mühafizəkardırlar.”

Mən dedim: “Əvvəllər mənə demişdin ki, Ənsarın toplaşması üçün ən yaxşı yer Amerika olardı, hə?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, Amerika, Yeni Zelandiya, Kanada və ya Oman.”

Bab 33

İLƏHİ ƏDALƏT DÖVLƏTİ

“Şübəsiz ki, Zikrdən sonra Zəburda da: “Yer üzünə saleh qullarım varis olacaqdır!” – deyə yazmışdıq”

Dinin əsası tamamilə Allah tərəfindən təyin edilən Hökmdara itaət üzrə qurulmuşdur və din bütövlükdə sadıq, kasıb, zəif və məzlumların dünyaya varis olmaları üçün Allahın təyin etdiyi bu rəhbərə səlahiyyət verilməsi ilə bağlıdır. Yer üzündə ədalət, bərabərliyi, sülhü və rifahı sadəcə bu hökmdar və ya bu rəhbər qura biləcək. Dünyanı bu hökmdarın idarə etməsi Allahın idarə etməsi deməkdir. Çünki Allah Öz iradəsini bu hökmdarın qəlbinə yerləşdirər və hökmdar məxluqat içində Allahın təmsilçisi, Allahın dili və Allahın əlidir. Kim zamanının hökmdarını tanımadan ölsə, cahiliyyə ölümü ilə ölür.¹ Zamanın hökmdarına beyət etmək və İlahi Ədalət Dövlətinə xidmət etmək vacibdir, eynilə Adəmin (*əleyhissalam*) bir hökmdar olduğu və mələklərin ona səcdə edib itaət etməli olduqları kimi və eynilə Davudun (*əleyhissalam*) bir hökmdar olduğu kimi, Süleymanın (*əleyhissalam*), İsgəndərin (*əleyhissalam*) və Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) bir hökmdar olduğu kimi, hər mömin də Allahın təyin etdiyi elçini öz zamanında bir hökmdar olaraq qəbul etməli və sadəcə dini bir bələdçi olaraq görməməlidir.

İlahi elçinin və xəlifənin 3 şey [Allah tərəfindən təyin edilmiş bir vəsi olaraq sələflərinin vəsiyyətində adının keçdiyi ilahi təyinat, Allahdan ilham edilmiş elm və elçinin Allahın Hakimiyyətinə çağırması ilə, insanların yox] ilə necə tanındığını bundan öncə bildirmişdik. Zərdüş, Böyük Kir, Sokrat və Platon (*onlara salam olsun*) kimi peyğəmbərlər də daxil olmaqla, ilahi varislik Adəmdən Muhəmmədə (*onlara salam olsun*) qədər bu modeli izləmişdir. Platonun “Dövlət” əsərindən Zərdüşün təlimlərinə qədər hökmdarların ilahi haqqının kökləri kamil etik zəkaya və Müqəddəs Ruhun rəhbərliyinə söykənirdi. Zərdüştilər inanırdılar ki, Müqəddəs Ruh (Xvarena) Allahın təyin etdiyi hökmdarı tərksə, o düşər. Eqoizm üzərində qurulmuş demokratik seçkilərlə və cahil kütlələrin seçimi ilə İlahi Ədalət Dövləti əsla təsis edilməyəcək. Quran belə buyurur: “*Əgər yer üzündəkilərin çoxuna tabe olsan, onlar səni Allahın yolundan azdırarlar.*”² Tarix, korlanmış elitanın, xidmət etdiklərini iddia etdikləri insanlar bahasına mənfur maraqlarını güdmək üçün demokratiyanı necə istifadə etdiklərini göstərmişdir.³

Qaimin İdarəetmə Üsulu

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “*Atacan, İmamlar (salam onlardanır) buyurur ki, Qaim Adəmin hökmü ilə hökm edəcək, Davud və Süleymanın hökmü ilə hökm edəcək, İbrahim və Muhəmmədin (onlara salam olsun) hökmü ilə hökm edəcək və insanlar Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) hökmündən başqa hər növ hökmə etiraz edəcəklər.*”⁴ Adəmin (*əleyhissalam*) hökmü nədir?”

¹ Bu, öz dövrünün imamını tanımayan kəsin cahiliyyə ölümü ilə öldüyünü bildirən rəvayətin yenidən ifadəsidir. Əhlibeyt Hədisləri Ensiklopediyası, Şeyx Hadi Nəcəfi, cild 8, səh. 237

² Quran, Surə 6 (Ənam), Ayə 116

³ Demokratiyanın Qaranlıq Üzü: Etnik Təmizliyi Açıqlamaq, Maykl Mann; Seçkilərə Qarşı: Demokratiyanın Tənqidi, David Van Reybuk

⁴ Əbu Bəsir nəql edir ki, Əbu Cəfər (*minhussalam*) buyurdu: “Qaim çıxıb (bəzi) məsələlərdə Adəmin hökmü ilə hökm verəcək və döyüş meydanında onun önündə döyüşən əshabından bəziləri buna qarşı çıxacaq. Qaim etiraz edən o şəxsləri önə çıxarıb boyunlarını vuracaq. Sonra ikinci bir məsələ haqda Davudun hökmü ilə hökm verəcək və döyüş meydanında onun önündə döyüşən digər bir dəstə buna qarşı çıxacaq. O da onları önə çıxarıb boyunlarını vuracaq. Sonra o, üçüncü bir məsələ haqqında İbrahimin hökmü ilə hökm verəcək və döyüş meydanında onun önündə döyüşən digər bir dəstə buna qarşı çıxacaq. Sonra o, dördüncü bir məsələ haqda Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) hökmü ilə hökm verəcək və heç kim buna qarşı çıxmıyacaq.” – *Mikayil-Məkarim, Mirzə Muhəmməd Təqi İsfahani, cild 1, səh. 79*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Heç şübhəsiz Adəm (*əleyhissalam*) yer üzündəki ilk hökmdar idi, Davud və Süleymanın (*onlara salam olsun*) hökmünü bilirsən.”

Mən dedim: “Bəli, Müqəddəs Ruhdan ilham alaraq dəlil göstərmədən hökm verir.”⁵

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İbrahim (*əleyhissalam*) hökmünü də bilirsən, qəbul etməirlər.”

Mən dedim: “Onun hökmü nədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İbrahim (*əleyhissalam*) o dövrün bütələrini və inanclarını qırmaqda qərarlı idi və bunda əsla güzəştə getmirdi.”

Mən dedim: “Bəli, insanlar bunu qəbul etməyəcək.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Mühəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) hökmünə gəldikdə, onu qəbul edirlər, çünki insanların çoxu bu dinə inanır və Mühəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) adı onları rahatladır, amma bu halda insanları (*o hökm ilə*) məmnun etmək məqsədli şəkildə olacaq və daimi olmayacaq. Sadəcə onlar məsələni anlayıb alışana qədər olacaq və sonra hökm sadəcə bütöv və kamil haqq ilə olacaq.”

Gördüyümüz kimi Qaim, Adəm (*əleyhissalam*) kimi bir hökmdar olaraq hökm sürəcək. O, ömrünün sonuna qədər hökm sürəcək və nə seçki, nə də yaşadığı müddətə hökm sürmək üçün yüksələcək başqa namizədlər olacaq, çünki o, Allah tərəfindən təyin edilmişdir və onu vəzifəsindən sadəcə Allah azad edə bilər. O, mütləq hökmdardır. Məsum olduğu üçün Allah tərəfindən qəlbinə qoyulanlar əsasında hökm verəcək və Müqəddəs Ruhun ilhamı ilə Davud və Süleyman (*onlara salam olsun*) kimi hökm verəcək. Allah tərəfindən təyin edilmiş hökmdarın sözləri, fəaliyyətləri və hökmləri Allahın sözləri, fəaliyyətləri və hökmləridir, çünki o, sadəcə olaraq Allahın iradəsinin bir tərcüməçisidir. Qaimin İlahi Ədalət Dövlətinin əvvəlində qısaca Altıncı Əhdin fiqhi ilə hökm etməsinə baxmayaraq, bütün batil inancları və dinləri yox edəcək və bütövlükdə haqqı tətbiq edəcək.

Dövlətimiz

Mən İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “İlahi Ədalət Dövləti əbədi olacaq?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İlahi Ədalət Dövləti əbədi olmayacaq.”

Mən dedim: “Dövlətimizin bir pasportu olacaq?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Gün gələcək, bizim pasportumuz, İlahi Ədalət Dövlətinin pasportu bütün dünyada ən güclü pasport olacaq, ondan bir neçə il sonra da bütün pasportlar köhnəlmiş olacaq.”

Mən dedim: “Subhanallah! O nə rəngdə olacaq, Atacan?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Sarı və qara, mübarək Bayrağımızın rəngində.”

⁵ Əbu Abdullahdan (*əleyhissalam*) rəvayət edilir ki, o dedi: “Ali-Mühəmmədin Qaimi qiyam edəndə Davud və Süleymanın hökmü ilə hökm verəcək, insanlardan dəlil istəməyəcək.” – *Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 26, səh. 177*

Şəkil 1: İlahi Ədalət Dövlətinin Bayrağı

Mən dedim: “Və indikindən fərqli olaraq İlahi Ədalət Dövlətində vətəndaşlıq inanca söykənəcək, düzdür?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əlbəttə. Dünyanın hər yerindən möminlərin hamısı İlahi Ədalət Dövlətinin vətəndaşlarıdır. [Onlar bərabər olacaqlar], Uca Allaha, İlahi Ədalət Dövlətinə və bizə olan iman xaricində, rəng, görünüş, dil və digər hər hansı bir şeyə mənsubiyyət ayrışdırılacaq edilməyəcək.”

Mən dedim: “Atacan, bu bir gün dünyadakı bütün ölkələrin İlahi Ədalət Dövlətini tanıyacağı və başqa ölkələrlə əlaqələrin olacağı mənasına gəlir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, oğlum.”

Mən dedim: “İlahi Ədalət Dövlətinə ən son girəcək ölkə hansı olacaq?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “İngiltərə.”

Mən dedim: “Subhanallah! Amerika İlahi Ədalət Dövlətinə ondan əvvəl girəcək?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Amerika ondan qısa müddət əvvəl girəcək.”

Pul Vahidi və Maliyyə Sistemi

Mən dedim: “İlahi Ədalət Dövlətində valyutamızın adı nə olacaq?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Qızıl-gümüş yaxud da barter olacaq.”

Mən dedim: “Subhanallah!”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Başlanğıcda qızıl və gümüş olacaq, stabillikdən sonra isə barter olacaq.”

Mən dedim: “Barter deyəndə nə demək istəyirsən?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Mən sənə buğda verirəm, sən mənə at verirsən, mən sənə paltar verirəm, sən mənə çörək və bu kimi şeylər verirsən.”

Mən dedim: “Vay! Çünki qızılı dəyərsiz bir şey edəcəksən?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Toz dəyərində olacaq. Yer üzü ucuz xəzinələrlə, və ya belə deyim, Adəm oğullarının gözündə bir dəyəərə sahib olmayan resurslarla doludur. Bu qum, səhra qumu elə bir xəzinədir ki, yer üzündə heç bir xəzinə və ya var-dövlət ona tay deyil. Bir ovuc dolusu minlərlə dollar dəyərindədir.*”

Mən dedim: “*Subhanallah! Bunun sirri nədir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Qumu qızıla çevirə bilən kiçik bir kimyəvi tənlik var oğlum.*”

Mən dedim: “*Subhanallah! Dünya tamamilə dəyişəcək!*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Pulun, qızılın və bu kimi şeylərin o dövrdə bir dəyəri olmayacaq və insanlar bunlara əhəmiyyət verməyəcək.*”

Mən dedim: “*Yəni hamı rahatlıq tapacaq və Allaha ibadət edəcək?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*O dövrdə nə bir möhtac, nə də bir ac qalacaq.*”

İlahi Ədalət Dövlətində insanların istifadə etdiyi pul nə kağız, nə də elektron pul olacaq. Kağız pul və elektron pul bir hiylədir. Kağız pulun heç bir dəyəri yoxdur və bunun sübutu pulun üzərindədir. Dünyadakı demək olar bütün pul vahidlərinin üzərində “*(Bunu) daşıyana ödəyəcəyimə söz verirəm*” və ya “*Bu qeyd bütün borclar üçün qanuni ödəniş vasitəsidir*” yaxud da “*Tələbi üzrə daşıyana ödəyəcəm*” kimi ifadələr görəcəksiniz (Şəkil 2), çünki kağızın özü bir ödəniş sənədindən başqa bir şey deyil, əl ilə yazılmış bir müqavilə kimi borcu tanıyan bir sənəddir. Banklar uzun müddət bundan əvvəl insanları bütün qızıl və gümüşlərini banklara qoymağa və əvəzində daşınması daha yüngül və ticarətdə istifadəsi daha asan olduğu üçün bank tərəfindən hazırlanan bu borc sənədlərini üstlərində gəzdirməyə inandırdılar.

Məsələn, biri başqasına beş qızıl borc verəndə, borcludan bir veksəl alıb bankda nağdlaşdırma bilirdi. Bank, o şəxsə banknotun dəyərindəki qızılı verirdi. Yəni dəyər, kağızın özündə deyil, qızıl və gümüşdədir. Banklar sonradan qızıl və gümüş olaraq sahib olduqlarından daha çox kağız banknot dərc etməyə başladı. Bu da inflyasiyaya gətirib çıxardı. Bu səbəbdən uzun müddət öncə bir nəfər 500 dollara ev ala bilərdisə, bugün həmin evi almaq üçün yüz minlərlə dollara ehtiyacı var. Zamanla banklar insanlara bu banknotların dəyərində olan qızılları verməyi dayandırdı, insanlar da tələb etmədilər.

Bankirlər varlandı və dünyanı idarə etdi, yerdə qalan insanlar isə daha da kasıbladı və kölə oldu. İlahi Ədalət Dövlətində İmam (*minhussalam*) sadəcə qızıl və gümüş kimi dəyəərə sahib olan şeyləri pul vahidi olaraq istifadə edəcək və fiat borc valyutalarını rədd edəcək, sonra İmam (*minhussalam*) qızıl və gümüşün dəyərini bütövlükdə aradan aparacaq və hamının töhfə verərək bir iş gördüyü, bütün mal və xidmətlərin ödənişsiz olduğu bir cəmiyyət yaradacaq. Təsisatçı cəmiyyəti yaxşılaşdırmaq, ona xidmət göstərmək üçün çalışır və ehtiyacı olan hər şeyi ödənişsiz əldə edə bilir. Həkim də öhdəsinə düşəni edir, odunçu, mühəndis, müəllim yaxud da yanğınsöndürən də həmçinin. Heç kimin pul dalınca qaçmamalı olduğu, ki pulun heç bir dəyəri yoxdur, hamının hər şeyə haqqı olduğu və hamının pul üçün deyil, insanlığa töhfə vermə şərəfi üçün çalışdığı bir cəmiyyət. O dövrün insanları acgözlük, eqoistlik və dünya sevgisi ilə deyil, ölkə və insanlıq şərəfi və sevgisi ilə motivasiya olunacaqlar.

HİKMET SAHİBİNİN QAYƏSİ

Şəkil 2: Müasir Pul Vahidi, Ödəniş Sənədi

HIKMAT SAHIBININ QAYOSI

Pulsuz Enerji

Mən İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “Ulduzlar qədim insanlar üçün niyə bu qədər önəmli idi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Televizorun var?”

Mən dedim: “Ulduzlarla televizorun nə əlaqəsi?” Bu barədə düşünməyə fasilə verdim, İmam (*minhussalam*) da susdu. Birdən ucadan dedim: “Aha! Ulduzlar məlumat yayımlamaq üçün istifadə edilir?!”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Ağıllısan oğlum, zəkanı yoxlamaq istədim.”

Mən dedim: “Subhanallah! Onda onlar peyk kimi işləyir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, əksinə onlar daha yaxşı və daha sürətlidir. İnşallah bu elmdən dövlətimizdə istifadə edəcəyik.”

Mən dedim: “Yayımlanan məlumatı qəbul etmək üçün istifadə edilən qəbuledici nədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Yayımı qəbul etməyin yolları var.”

Mən dedim: “Biraz da izah et, xahiş edirəm Atacan.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Məsələn, bugün peyk siqnallarını qəbul etmək üçün istifadə edilən qəbuledicilər vasitəsilə. Onların üzərində sadə dəyişikliklər edə bilərsiniz.”

Mən dedim: “Bəs sonra? Siqnal televizorun ekranında görünəcək? Bu görüntüdür, kəlmələrdir, səsdir yoxsa nə?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli və bu, yayım şirkətlərini tamamilə müflis etdirəcək. Onlara iqtisadi cəhətdən zərbə vuracağıq. Ulduzlar vasitəsilə bu dünyadan yayılan səsləri qəbul edə bilərsiniz, məsələn, Adəm Peyğəmbərin (*əleyhissalam*) və ya Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) səsini.”

Mən dedim: “Aha! Yəni bütün keçmişi görə bilərik yoxsa sadəcə səs? Keçmişdən görüntüləri görə bilərik?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Video və görüntülər yayımlana bilər və bu görüntülər televiziya kanalları tərəfindən (ulduzlara tərəf) göndəriləndə, onu ulduzlardan və ya kosmosdan qəbul edə bilərsiniz.”

Mən dedim: “Bəli, yəni keçmişlə bağlı sadəcə səs eşidə bilərsiniz?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Bu çox böyük bir məsələdir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Elə edəcəyik ki, peyk kanalları artıq peyk şirkətlərinə ödəniş etmək məcburiyyətində qalmayacaq, onlar da peyk şirkətinə üzv olmadan siqnallarını yayımlaya bilərlər.”

Mən dedim: “Subhanallah!”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bir şey də var. Neft və enerjinin bir dəyəri qalmayacaq, çünki dənizlərin duzlu suları ən böyük enerji mənbəyidir, dənizlərin duzlu suları nefti əvəzləyəcək və ətraf mühiti çirkləndirməyəcək.”

Mən dedim: “Sən bu şirkətlər üçün dünyanın ən təhlükəli adamı olacaqsan.”

İlahi Ədalət Dövlətində Dini Azadlıq

Mən dedim: *“Bizə inanmayan insanlar dövlətimizdə öz dinlərini yaşama azadlığına sahib olacaqlar?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Konstitusiyamız dinimizin peyğəmbərlər və vəsilər arasında ayrışdırıcılıq etmədiyini və sülh dini olduğunu vurğulayır.”*

Qaim Tövrat əhlinə Tövrat ilə, İncil əhlinə İncil ilə, Quran əhlinə də Quran ilə hökm verəcək. Hər inancılı insan öz inancına və kitabına görə mühakimə olunur.

İlahi Ədalət Dövlətinin Rəsmi Dili

İlahi Ədalət Dövlətində bütün dillərə dəyər veriləcək və onlar məmnuniyyətlə qarşılanacaq. Bununla yanaşı, Dövlətin rəsmi bir dili də olmalıdır. Bundan əvvəl Bab 20-də İmamın (*minhussalam*) 2050-ci ilə qədər bütün dünyanın planetdəki ən asan dil olan ingilis dilində danışacağını bildirdiyindən bəhs etmişdik. Bu, İlahi Ədalət Dövlətindəki rəsmi dilin də ingilis dili olacağı deməkdir.

İlahi Ədalət Dövlətində Ölüm və Xəstəlik

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: *“İlahi Ədalət Dövlətində tibb insanların ölümə və xəstəliyə qalib gələcəyi nöqtəyə qədər inkişaf edəcək.”*

Mən dedim: *“Yəni artıq heç kim ölməyəcək və insanlar əbədi yaşayacaqlar?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Onlar yenə də öləcək, amma qocalıqdan və ya xəstəlikdən deyil. Bütün xəstəliklərə şəfa veriləcək və insanlar artıq qocalıqdan ölməyəcəklər, çünki gəncləşmə olacaq. İnsanlar yenə də hadisələr səbəbilə və ya kimsə onları öldürsə öləcəklər.”*

Mühüm Rol Oynayan Ölkələr

Mən dedim: *“Atacan, bir mövzuya aydınlıq gətirmək istəyirəm. Birinci Mehdinin yaşadığı dövrdə bütün dünya İlahi Ədalət Dövlətinin tərkibində olacaq yoxsa dünyanın bir hissəsi olacaq və sonra 12-ci Mehdinin səltənəti ilə də tamamlanacaq?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, bir hissəsi olacaq və dünyanın tam idarəçiliyi bunun bayrağı altında olacaq.”* Və hələ bir neçə aylıq yeni doğulmuş körpəyə - Muhəmməd bin Zəhraya (*əleyhissalam*) işarə etdi.

Mən dedim: *“Və Hicaz dünyada İlahi Ədalət Dövlətinə ilk qoşulan ölkələrdən biri olacaq?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bunda heç bir şübhə yoxdur, oğlum.”*

Mən dedim: *“Qiyamda mühüm rol oynayacaq ölkələr hansılardır?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Hicaz, İraq, Misir, Almaniya, İsveç, Rey diyarı, Türkiyə və digər bəzi ölkələr.”*

Mehdi Planetin Sahibidir

Peyğəmbərlərin bəzisi yaşadıkları dövrdə ölkə idarə etmiş olsalar da, əksəriyyət bunu etməli olduğu halda etməyib. Allahın təyin etdiyi hər peyğəmbər insanların itaət etməli və onun hökmü altında olmalı olduqları bir hökmdardır, çünki hökmdar Allahın hökmünü təmsil edir. Allah tərəfindən təyin edilmiş hökmdar həmişə hökm sürməyə imkan verilməsə və ya bir krallığı olmasa da, ilahi olaraq təyin edilmiş elçiyə itaət etmək, onu və sadəcə onu hökmdar olaraq qəbul etmək insanlar üçün yenə də ilahi bir öhdəlikdir. O hökmdarın Krallığı ona itaət edən bir möminin qəlbi qədər kiçik də ola bilər və Allahın təyin etdiyi hökmdara itaət Allaha ibadətdir. Allah şeytanın bu Krallıqlarını və ya şeytan tərəfindən təyin edilən, yaxud da xalq tərəfindən seçilən rəhbərləri tanımır. Allahın tanıdığı tək hökmdar və Krallıq, Öz təyin etdiyidir. Belə olduğu halda, bu mətn yazılarkən bizim tərəfimizdən idarə edilən bir torpağımız olmasa da, yenə də bir dövlətimiz, bir xalqımız, bir bayrağımız və bir Tanrımız var. Xalqımız möminlərdir, dövlətimiz isə Qaim tərəfindən idarə edilən möminlər icmasıdır.

Bir gün İmam (*minhussalam*) mənə dedi ki: “Mömin üçün İlahi Ədalət Dövlətimizə, Allahın hökm və hakimiyyətinə zəmin hazırlaması kifayətdir. Mömin üçün İlahi Ədalət Dövlətimizə, Allahın hökm və hakimiyyətinə zəmin hazırlaması kifayətdir. Mömin üçün İlahi Ədalət Dövlətimizə, Allahın hökm və hakimiyyətinə zəmin hazırlaması kifayətdir. Əziz oğlum, biz heç kimi nəşə etməyə məcbur etmirik. Hər kəs istədiyi şeyi etməkdə azaddır, əgər bir kəs müstəqil hərəkət etməyi seçsə, seçdiyi şeyi edə bilər, bizim üçün bir problemi yoxdur, amma bunu bizim sistemimizdən, qanunlarımızdan və dövlətimizdən uzaq şəkildə etməlidir.”

Mən dedim: “Allaha həmd olsun.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Allaha həmd olsun. Onlar, əziz və şərəfli bir mömin olaraq qala bilərlər və Allahın dinindən çıxmazlar, çünki özü çıxmaq istəyənlər xaric, biz heç kimi dindən çıxarmırıq.”

Burada açıq-aydın görürük ki, bir möminin İlahi Ədalət Dövlətinin daxilində və ya xaricində yaşamaq seçimi var və biz heç kimi bir şey etməyə məcbur etmirik. Bu səbəbdən, əgər kimsə Allah tərəfindən təyin edilmiş elçi ilə onun cəmiyyətində yaşamağı seçsə, o elçi tərəfindən qoyulan bütün qanun və hökmləri qəbul etməlidir. Əks halda, elçidən uzaq yaşayıb mömin olaraq qala bilərlər, amma dövlətimizin vətəndaşı olmazlar. Burada İlahi Ədalət Dövlətinin vətəndaşlığı sadəcə Allaha, Dövlətə və Mehdiyə olan inancla yox, eyni zamanda Allahın təyin etdiyi hökmdarın qanun və səlahiyyətlərini qəbul etmə ilə müəyyənləşdirilir. Beləliklə, İsanın (*əleyhissalam*) dövründə onunla birlikdə yaşayan həvarilər onu sadəcə bir qurtarıcı olaraq deyil, həm də bir hökmdar olaraq qəbul etmək və onun dövlətinin bir parçası olmaq üçün ona tam itaət etməyə məcbur idilər. Eyni şey bugün üçün də keçərlidir. Mehdi ilə birlikdə onun cəmiyyətində yaşamaq istəyənlər fiziki olaraq bir ölkənin hökmdarı olmasa da onu bir hökmdar olaraq təsdiqləməli və qanunlarını qəbul etməlidirlər. Əslində Allah tərəfindən təyin edilən hökmdara bütün kainat üzərində səlahiyyət verilir. Çünki o, Allahın varisidir, dünya və üzərində olan hər şeyin varisidir. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurub: “Sizin üzərinizdə sizdən daha çox haqqım yoxdurmu?”⁶ Və buyurub ki: “Məni atanızdan, övladlarınızdan, bütün insanlıqdan daha çox sevməyə qədər heç birinizin

⁶ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 27, səh. 234

imani olmayacaq.”⁷ İsa (əleyhissalam) da buyurub: “Atasını ya anasını məndən artıq sevən kəs mənə layiq deyil. Oğlunu ya qızını məndən artıq sevən də mənə layiq deyil.”⁸

Allah tərəfindən təyin edilmiş hökmdar Allahı təmsil etdiyinə görə, etdiyi hər şey Allahın iradəsi, Allah uğrunda və Allahın məxluqatının xeyrinə olduğu üçün dünyanın və üzərindəki hər şeyin varisi olar.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim ki: “Sənə mühüm bir sual vermək istəyirəm, bu bir fərziyyədir, amma yenə də (soruşmaq istəyirəm), çünki bütün dünya sənin əmrində olacaq, əslində onsuz da elədir, məsələn bir kəs İlahi Ədalət Dövlətində bir ərazi satın almaq istəsə, indidən ona sata bilərəm (ona İlahi Ədalət Dövlətindəki o torpaq sahəsini ödəmək vədi ilə)?

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, lakin bugün onun xüsusi olaraq bir şəxsə mənsub olmaması şərt ilə.”

Mən dedim: “Amma bütün dövlət mülkiyyətini satmaqda bir problem yoxdur, elə deyil (çünki bu hökumətlər Allah tərəfindən deyil, İblis tərəfindən təyin edilir)? Məsələn, bir nəfər Azadlıq Heykəlini və ya Amazon meşəsindən bir hissəni satın almaq istəsə, sata bilərəm?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Ehtimal üzərindən danışsaq, bir nəfərin başqa bir planetdə və ya Ayda ərazi satın almaq istədiyini fərz edək, bunu satmaqda bir problem var?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Xeyr, problem yoxdur, amma mənə həqiqətən də bunu etməyi düşündüyünü demə.”

Mən dedim: “Xeyr, sadəcə bilmək istəyirdim.”

Göründüyü kimi, ehtiyacına görə və öz əməyi ilə mülk sahibi olan xüsusi şəxslər o ərazilərə və ya mülklərə qanuni olaraq sahib olduqları halda, İblisin təyin etdiyi acgöz şirkətlər və qanunsuz hökumətlər qəsbkar sayılır və heç nəyə sahib deyillər.

Anti-İlahi Ədalət Dövlətləri

İlahi Ədalət Dövləti, İsrail kimi bir yəhudi dövlətindən və ya Vatikan kimi bir xristian dövlətindən, yaxud da İran kimi bir müsəlman dövlətindən necə fərqlənir? Bütün bu dövlətlər dini dövlətlərdir və ölkə din faktorunu üzərində inşa edilib. İsrail, bir yəhudi dövləti olduğu, yəhudilərin bu torpaqlar üzərində haqq sahibi olduğu və bu torpaqların onlara Allah tərəfindən vəd edildiyi ideyası əsasında qurulmuşdur. Vatikan, papa və kilsənin ən yüksək rəhbər olduğu və xristian hüququnun ölkəyə hakim olduğu ideyası üzərində qurulmuş bir xristian dövlətidir. Dırnaqarası İran İslam Respublikası da dini bir dövlətdir, dini lider (Vəliyyə-Fəqih) və İslam hüququnun ölkəni idarə etməsi ideyası üzərində qurulmuşdur.

İsrail dövləti ilə İlahi Ədalət Dövləti arasındakı başlıca fərq, dırnaqarası İsrail dövlətinin, rəhbərlərinin (seçki ilə) seçildiyi və Allah tərəfindən təyin edilmədiyini demokratik bir dövlət olmasıdır. Bu, İsrailin Şaul, Davud və Süleyman kimi hökmdarlarının Allah tərəfindən təyin edildiyi Tövratla tamamilə ziddiyyət təşkil edir. Onlar düşünür ki, gözlənen Məsih, məbədi

⁷ *Mizanul-Hikmət*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 1, səh. 508

⁸ *Bibliya*, Matta Kitabı, Bölüm 10, Pasaj 37

yenidən inşa etdikləri zaman İsrailə gələcək və o, Allah tərəfindən təyin edilmiş bir liderdir. Lakin İlahi Ədalət Dövləti ilahi bir hökmdar tərəfindən qurular və Allahın təyin etmədiyi kəslər tərəfindən əsla qurulmaz. İlahi Ədalət Dövlətinin qanunları Allah tərəfindən Knesset (İsrail dövlətinin qanunvericilik orqanı) vasitəsilə deyil, Onun Öz təyin etdiyi hökmdarı vasitəsilə müəyyənləşdirilər.

Vatikan Dövləti ilə İlahi Ədalət Dövləti arasındakı əsas fərq, Vatikanın Papa tərəfindən idarə edilməsidir. Katoliklər Papanın Allah tərəfindən təyin edildiyinə və İsanın Vəsişi olduğuna inansalar da, əslində belə deyil. Papa, növbəti Papanın kim olacağı barədə düşünərək səs verən kardinallar məclisi olan konklav tərəfindən seçilir.⁹ Bu metod İsanın (*aleyhissalam*) vəsi təyin edərkən istifadə etdiyi metod ilə ziddiyyət təşkil edir. İsa (*aleyhissalam*) Şimon Peteri (*aleyhissalam*) digər həvarilər səs vermədən birbaşa təyin etdi. Həvarilər Yəhudanın yerinə keçəcək şəxsi seçmək üçün püşk atdılar, Allah tərəfindən təyin edilmiş bir xəlifə seçmək üçün yox. İsanın Vəsiləri (*onlara salam olsun*) sadəcə Allah tərəfindən təyin edilə bilər. Yəni eynilə İsrail kimi, Vatikan dövləti də nəticə etibarilə lideri insanların seçməsinə əsaslanan bir dövlətdir.

Dırnaqarası İran İslam Respublikası ilə İlahi Ədalət Dövləti arasındakı əsas fərq, əvvəlki ikisi ilə eynidir. İsraildə xalq səs verir və liderlərini seçir, Vatikan dövlətində kardinallar liderlərinə səs verir və seçir, İrada da əməlsiz alimlər ölkənin ali rəhbəri (Vəliyyə Fəqih) olaraq aralarında ən elmi olduğunu düşündükləri şəxsi səs verib seçirlər. Hər üç ölkədə dövlət başçısını xalqın təmsilçisi və ən önəmlisi, qeybdə olan, Allah tərəfindən təyin edilmiş hökmdarın təmsilçisi olaraq görürlər. Dindar yəhudilərə görə İsrail dövlət başçısı zühurunu gözlədikləri Maşiaxin təmsilçisidir. Katolikalara görə Papa İsanın (*aleyhissalam*) təmsilçisidir. Şiə müsəlmanlara görə Ayətullah Əl-Üzma “gizli” İmam Mehдинin təmsilçisidir. Lakin hər üç halda da, Allah onlardan heç birini təyin etməyib, insanlar təyin edib. Yəni onların təyin edilməsi etibarsız, hökmləri də qanunsuzdur.

Həmçinin, bu üç dövlətin Allah tərəfindən seçilən məsum bir şəxs tərəfindən idarə edilmədiyi ilə bağlı başqa bir dəlil, bu üç dövlətin planetdəki ən korlanmış dövlətlərdən üçü olduğudur. Bütün vətəndaşlar üçün ədalət və bərabərliyin olmaması, onların həqiqətən də Allahdan OLMADIĞININ dəlilidir. Onlar, insanlığa qarşı törədilən hər cür vəhşət və cinayətə görə məsuliyyət daşıyırlar. Müasir İsrail, günahsız Fələstinlilərin öldürülməsi və didərgin edilməsi ilə quruldu. Vatikanın yerli xalqlara qarşı soyqırım tarixi, yəhudi və müsəlmanlara qarşı inkvizisiya, Xaçlı yürüşləri, Holokostdakı cinayət ortaqlığı və cinsi təcavüz qalmaqalları onu ilahi olmaqdan uzaq edir. İranın Allah və Əhlibeyt adına öz xalqına və bütün dünyaya yaydığı terror onu qanunsuz edir. Bu ölkələrin üçü də digər diktatorları və tağutları təsdiqləyir, dünyadakı ədalətsizliyi və varlı ilə kasıb arasındakı sərvət bərabərsizliyini təsdiqləyir. İnsanlığın ehtiyac və problemləri üçün ortaya bir çıxış yolu qoymurlar. Bu üç dövlət onların inanclarına bağlı olmayan insanlara qarşı ayrıseçkilik etməklə də tanınır. Onlar Anti-İlahi Ədalət Dövlətləridir.

⁹ *İsanın Rahibi*, Katolik Ensiklopediyası

Platonun Respublikası

Peyğəmbərlərin hamısı İlahi Ədalət Dövləti üçün çalışıb və ədalətin hakim olacağı, dünyanın ədalətsizlik və bərabərsizliklə dolduğu kimi ədalət və bərabərliklə dolacağı bir dövlətin gələcəyini xəyal ediblər. Belə bir dövləti xəyal edənlər və qələmə alanlar qərb mədəniyyətinin ən parlaq zəkalarından bəziləri idi. Onlar qərbin ən böyük peyğəmbərlərindən ikisi olan Sokrat və Platon (*onlara salam olsun*) idi. Sokratın dövründə xalq ədalət məfhumuna inanmırdı. Bir şəxsin xeyrinə olan bir əməli adil əməl və xeyrinə olmayan bir əməli ədalətsiz əməl sayırdılar. Bu, onların həyatda müşahidə etdikləri şeylərə əsaslanırdı. Sokratın dövründə əməlsiz bir alim ədalətin güclünün üstünlüyü olduğunu təbliğ edirdi, çünki tağutlar ədalətsiz davrananda təbii olaraq güc əldə edib hökmdar olurlar, ədalətli davrananlar isə zəif, cahil və zərərcəkmiş hala düşürlər. Beləliklə, ədalət şəxsin öz mənfəətinə və eqoistliyinə görə addım atması olur. Bugün dünya hökumətlərinin də fəaliyyət şəkli bu cürdür. Görünür, hamısı əməlsiz alim Trasimaxusun yoluna inanır.

Lakin Sokrat ədalətin və ideal ölkə və ya dövlətin lazımlılığını öyrətdi. Ədalətin, bir şeyi layiq olduğu yerə qoymaq olduğunu iddia etdi. Ədalətsizlik, bir şeyi öz yerindən başqa bir yerə qoymaq idi. Bu, İslamda sahib olduğumuz, Muhəmməd və Əhlibeyt (*salam onlardandır*) tərəfindən öyrədilən eyni ədalətin tərifidir. Daha doğrusu bu, bütün peyğəmbərlərin öyrətdiyi ədalətin tərifidir. Bu məfhumu anlamaq çox önəmlidir, çünki əksər insanlar ədalətin mənasını başa düşmür. Bir çoxları üçün ədalət bütün insanların hər şeydən eyni payı, eyni fürsətləri və eyni şeyləri alması mənasına gəlir. Lakin bu anlayış ədalətsizliyə gətirib çıxarır. Baxın belə: Sokrat insanların özlərinə görə fərqli təbiətlərlə yaradıldığına inanırdı. Bu təbiətlər hər fərdin müəyyən bir rol və ya vəzifə üçün daha münasib olmasına səbəb olur. Məsələn, bəzi insanların təbiəti ən çox kənd təsərrüfatına uyğundur və digərlərinin təbiəti ən çox ticarət, dülgərlik, inşaat yaxud da müalicə və s. üçün uyğundur. Təbiətləri onları hər hansı bir şeyə meyl etdirən və onu yaxşı bacaran bu şəxslərə, mümkün olan ən yaxşı nəticə ortaya qoyulsun deyər, görmələri üçün özlərinə uyğun işin verilməsi ədalət olar. Onları başqa sahəyə yerləşdirmək ədalətsizlik olar. Ona görə də, məsələn, həkim olmağa uyğun olan biri kənd təsərrüfatı işi görməməli, həkimlik etməlidir. Həkimini kənd təsərrüfatına, əkinçini də tibb məntəqəsinə yerləşdirmək ədalətsizlik olar. Belə olduğu halda, tacirliyə daha uyğun bir kəsi hökmdarlıq məqamına yerləşdirmək ədalətsizlik olar.

Sokrat, cəmiyyətin bu səbəbdən dolayı üç fərqli sinifə bölünə biləcəyini bildirdi.¹⁰ Bir sinif istehsalçılardan, digər sinif döyüşçülərdən, üçüncü sinif də hökmdarlardan təşkil olunur. İstehsalçılar sinifi cəmiyyətdə müəyyən bir ticarət sahəsi üçün uyğun olan insanlardan, məsələn, həkimlərdən, əkinçilərdən, sənətkarlardan, təsisçilərdən və s. ibarət olacaq. Döyüşçülər sinifi cəmiyyətdəki hərbi işlər üçün və dövləti qorumaq üçün ən uyğun olan insanlardan ibarət olacaq. Üçüncü və son sinif, təbiəti cəmiyyəti idarə etməyə ən uyğun olan, ölkənin qanunlarının ədalətli olmasını, ölkəni sülh və əmin-amanlığın bürüməsini təmin edən insanlardan ibarət olur. Cəmiyyətin hər sinifi sadəcə öz vəzifələri ilə məşğul olur. İstehsalçılar siyasətə, qanunlara və idarəetməyə müdaxilə etmir və döyüşçülər istehsalçıların həyatlarına qarışmır, sadəcə qanunları tətbiq edir və dövləti qoruyur. İdarəedici sinif də digər heç bir işə qarışmır. Ona görə də, eyni zamanda iş adamı olan və şəxsi maraqları olan və ya mağazaları, mülkləri və fermaları olan hərbiçi kişi və qadınlarınız və ya rəhbərləriniz ola bilməz, əks halda

¹⁰ *Dövlət*, Kitab 3, Platon

şəxsi maraqları gördükləri işə təsir edər. Bunun kimi, siyasətə qarışan, lobbilər quran, milli dövlətin mənfəətlərini deyil, öz mənfəətlərini güdən, qanunlar çıxarmaları üçün idarəedicilərə təsir göstərməyə çalışan fermer və tacirləriniz ola bilməz.

İstehsalçı sinif döyüşçü sinifin və idarəedici sinifin bütün ehtiyaclarını ödənişsiz şəkildə təmin edər. Həkimlər, döyüşçü və idarəedici sinifə səhiyyə xidməti göstərər, fermerlər onları qida ilə təmin edər, dərzi onları geyimlə və s. təmin edər. Döyüşçü sinifi istehsalçı sinif və İlahi Ədalət Dövlətini qoruyar və bütün həyatlarını bu xüsusi vəzifəyə ödənişsiz olaraq həsr edirlər. İdarəedici sinif də həyatını xalqa xidmət etməyə, qanunlar hazırlamağa, digər ölkələrlə diplomatik əlaqələr qurmağa və dövlətin mənfəətinə olan hər şeyi etməyə həsr edər. İdarəedici sinif və döyüşçü sinif dövlətdə heç bir mülkə sahib olmaz. Və ən önəmlisi, İlahi Ədalət Dövlətinin hökmdarı Filosof Hökmdar olaraq bilinirdi və Allah tərəfindən təyin edilməli idi.

Sokratın Dövlətində Filosof Hökmdar, ilahi təbiəti onu rəhbərlik etməyə ən uyğun edən kəsidir. Sokrata görə bir filosof, mütləq həqiqətin elminə sahib olan bir şəxs olduğu üçün onun siyasi bacarıqları və fəlsəfi elmi hamıdan çoxdur, çünki Filosof idarə etmə səlahiyyətindədir. Və Allahdan başqa mütləq həqiqət olmadığı üçün, mütləq həqiqətin mütləq elminə sahib olan, Allahın Elçisi və Vəsisinə və ya Allahın yer üzündəki təbii olaraq təyin edilmiş Höccəti, yaxud da Allahın təyin etdiyi məsum Hökmdardan başqası deyil. Çünki mütləq həqiqətin mütləq elminə sahib olan biri səhv edə bilməz və ya milləti səhv yönləndirə bilməz. Bu şəxs həmişə öz yerinə Allahı və insanların ehtiyaclarını seçər. Sokrat buyurub: *“Nə şəhərlər, nə də insan irqi əsla şərdən xilas olmayacaq – inandığım kimi – o vaxta qədər ki, filosoflar hökmdar olacaq və ya dünyanın hökmdarları və şahzadələri fəlsəfənin ruhuna və gücünə sahib olacaq... Yalnız o zaman bu Dövlətimiz bir yaşama imkanına sahib olar və işıq üzü görər.”*¹¹

Filosof, Allah tərəfindən təyin edilmiş bir Peyğəmbər, İmam və ya Vəsidir. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bizə Sokrat, Platon və Aristotelin peyğəmbər olduğunu bildirib. Platonun “Dövlət”i İlahi Ədalət Dövlətidir. Biz Platonun “Dövlət”inin yaradılması üçün mübarizə aparırıq. Allahın hökmdarı, hökmdarın idarəedici sinifi təyin etdiyi, döyüşçü sinifin də hökmdara itaətə vadar etdiyi və dövləti qoruduğu, istehsalçı sinifin də ədalət və bərabərlik içində, əsla heç bir iztirab çəkmədən, heç nədən qorxmadan, varlı və rahat bir həyatın keyfini çıxararaq yaşadığı bir hökumət. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) filosof hökmdardır, Muhəmməd bin Həsən Əl-Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) filosof hökmdardır və bütün Mehdilər də həmçinin.

¹¹ *Dövlət*, Kitab 5, Platon

Bab 34

QAİM

*“Onu görsəniz, ona beyət edin və buz üzərində
sürünməklə olsa belə ona tərəf gedin”*

Qaim insanlığın vəd edilən və gözlənilən Qurtarıcısıdır. Onun insanları yeni bir Əhdə və ya yeni İslama dəvət edəcəyi hədislərdə qeyd edilmişdir. İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: *“Qaim qiyam etsə, insanları yeni bir İslama çağıracaq və onları unudulmuş və xalqın uzaqlaşdığı bir məsələyə hidayət edəcək. Həqiqətən də o, Mehdi adlandırıldı, çünki unudulmuş bir məsələyə hidayət edəcək və o, Qaim adlandırıldı, çünki haqq ilə qiyam edəcək.”*¹ Qaim möminlər üçün həqiqi bir ölkə və vətən, içində Allahın hökmü ilə hökm edildiyi bir İlahi Ədalət Dövləti quran kəsidir. Qaim bütün nəbilərin, elçilərin və saleh kəslərin ruhları ilə birlikdə qayıdan və bioloji əlaqələr yerinə ruh əlaqələrinə söykənən yeni bir “ailə” anlayışı quran kəsidir.

Qaimin Qəti Dəlili Ruh Aləmidir

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: *“Din haqqında yazıram və yazdım ki, “Reinkarnasiya və ruhların dünyaya qayıdışı həqiqəti ilə dünyaya bir dəfədən çox gəldik. Və bilirik ki, hər ruhun bir atası var və ruh aləmindəki atanın mütləq şəkildə fiziki dünyadakı ata olması vacib deyil. Hər ruhun bir atası var və biz bu dünyaya dəfələrlə gəlirik. Və hər inkarnasiyada ata, ana, qardaş və bacılar fərqli olur. Bu, Qaimi tanımağımızın əlaməti və qəti dəlilidir, çünki İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: “Həqiqətən də Allah kölgələrdə ruhlar arasında seçim etdi və sonra onları bədənələrə yerləşdirdi. Bizim Qaimimiz xürc edərsə, Allahın kölgələrdə onun üçün seçdiyi qardaşını ona varis edəcək, fiziki doğuşdan olan qardaşını yox. Onu bundan tanı. Kim (bu cür) tanısa, onda onun üçün əlavə dəlilə ehtiyac qalmaz.”*² Biz artıq ruh aləmi elmini bir dəlil olaraq istifadə edirik, belə ki, Ali-Mühəmmədin Qaimi bizimlə birlikdədir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli oğlum. Əhsən!”*

Qaimə Qarşı Vəzifələrimiz

Bir gün İmamə (*minhussalam*) dedim: *“İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurur ki, “Şübhəsiz möminin bir şeyi (pulu) varsa, onu övladlarına istədiyi kimi sərf edə bilər, amma Qaim qiyam etdiyi zaman, (mömin) sahib olduqlarını (pulu və malı) Qaimə aparar və ondan (puldən) yerdə qalanını dolanışığı üçün sərf edər, əgər bu cür etsə, vəzifələrini yerinə yetirmiş olar.”*³ Yenə İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurur: *“Bizim şiamiz əllərində nə varsa xeyir yolunda xərcləyə bilər, lakin Qaimimiz qiyam edərsə, bütün xəzinələr (mal-dövlət) xəzinəsi olanlara haram olar. Onları Qaimə gətirmələri zəruri olar ki, Qaim onları düşmənlərinə qarşı istifadə etsin. Və bu, Allahın bu sözüdür: [Qızıl və gümüş yığıb onu Allah yolunda xərcləməyən kimsələri acı bir əzabla müjdələ!]”*⁴ Qaimin insanların pulunu özlərinə haram edəcəyi bir zamanın gələcəyinə dair olan bu rəvayətin mənası nədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Düzdür. Yəni Qaim insanlar arasında dolanışığı barədə ədalətli olacaq və heç bir ayrışdırıcılıq etmədən hamıya bərabər davranacaq yeganə kəsidir.”*

¹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 51, səh. 30

² *Həftüš-Şərif*, Müfəzzəl ibn Ömər, Bab 66, səh. 180

³ *Mucəm Əhadisil İmam Mehdi (əleyhissalam)*, Şeyx Əli Korani, cild 4, səh. 7

⁴ *Təfsiri-Əyyaşi*, Mühəmməd ibn Məsud Əyyaşi, cild 2, səh. 87

Əhlibeytin (*salam onlardandır*) rəvayətlərindən, möminlərin Qaimə (*minhussalam*) qarşı bir maliyyə öhdəliklərinin olduğu məlum məsələdir. Həmçinin İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) sözlərindən məlumdur ki, qiyam çoxdan başlayıb və hazırda qiyamdayıq. Qiyamın 40 faizinin İlahi Ədalət Dövlətimizin qurulması üçün pul yığılması olduğu da onun (*minhussalam*) sözlərindən məlum olur. Bu səbəbdən, Qaimin Dövlətini qurmasına kömək etmək üçün əsas ehtiyaclar xaricində yerdə qalan bütün malını bu dəvətə təslim etmək hər mömin kişi və qadının vəzifəsidir. İşləyib maaş alan şəxslər dolanışıqları üçün ehtiyacları olan miqdar çıxıldıqdan sonra maaşlarının hamısını davamlı şəkildə aylıq olaraq vermək məcburiyyətindədir. Ev və ərazi kimi mülkləri olanlar onları İlahi Ədalət Dövlətinin qurulması naminə ianə etmək üçün satmalıdır. Qaimi dəstəkləmək istənilən halda vacibdir.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “*Qeyri-real bir misal çəkəcəyəm, sadəcə bir misaldır, amma soruşmaq istəyirəm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli.*”

Mən dedim: “*Kimsə Ali-Mühəmmədin Qaimi (ona və ailəsinə salam olsun) uğrunda bir zalımdan oğurluq etsə...*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu oğurluq deyil.*”

Mən dedim: “*Bəs Qaimə pul vermək üçün sələmçilik edən?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Riba yox, riba qətiyyəən caiz deyil. Bu çox iyrənc bir şeydir.*”

Və bu, peyğəmbərlərə (*onlara salam olsun*) inanan kəslər üçün müəmmalı bir şey deyil. “*Həvarilərin İşləri*” kitabında inananlar möminlərdən ibarət bir cəmiyyət qurmaq üçün evlərini satıb pullarını və bütün əşyalarını İsanın (*əleyhissalam*) Həvarilərinə verdilər. “*İmanlıların hamısı canbir qəlbə idi. Heç kim öz əmlakına «bu mənimdir» demir, bütün əmlaklarından birgə istifadə edirdi. Həvarilər Rəbb İsanın dirilməsi barədə böyük qüdrətlə şəhadət edirdilər və hamısının üzərinə bol-bol lütf ehsan olunurdu. Onların arasında heç kim yoxsul deyildi. Çünki onların arasında torpaq və ev sahibi olanlar mülkünü satıb pulunu gətirər, həvarilərin ixtiyarına verərdi. Bu da hər kəsə ehtiyacına görə paylanardı.*”⁵

Musa (*əleyhissalam*) ilə olan cəmiyyətdə də eyni şey oldu: “*Mənə ianələr gətirmək barədə İsrail övladlarına belə söylə: könlü istəyən hər bir adamdan ianəni qəbul edin. Onlardan qəbul edəcəyiniz ianələr budur: qızıl, gümüş, tunc, bənövşəyi, tünd qırmızı və al rəngli iplik, incə kətan, keçi yunu, qırmızı boyanmış qoç dəriləri, suiti dəriləri, əbrişim ağacı, çırağ üçün zeytun yağı, məsh yağı və ətirli buxur üçün ətriyyatlar, efodla döşliyiün üstünə taxılan damarlı əqiq və sağanaq daşları. Mənim üçün Müqəddəs məkan düzəltsinlər ki, aralarında məskunlaşım.*”⁶

Mühəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) əshabı və ilk müsəlmanların bütün sərvətlərini və qızillərini gətirib Allah Rəsulunun önünə sərdikləri haqqında çoxsaylı rəvayətlər var.

Mal-dövlətlərinin Qaimə verilməsinə qarşı çıxanlar həqiqətdə İlahi Ədalət Dövlətinə və Qaimə inanmırlar və Allahın onlara endirdiyi vacibətləri yerinə yetirmiş olmurlar. Bütün din Qaimi İlahi bir Ədalət Dövləti qurulması üçün ehtiyac duyduğu şeylərlə dəstəkləməkdir.

⁵ *Bibliya*, Həvarilərin İşləri, Bölüm 4, Pasaj 32-35

⁶ *Bibliya*, Çıxış, Bölüm 25, Pasaj 2-8

Qaimin zamanında möminin digər vəzifəsi də mümkün olan hər vasitə ilə Qaimin yanına hicrət etməkdir. Bu haqda hədislər çoxdur və bir sandığın içində də olsanız, o sandıqdan çıxıb dizləriniz üzərində və ya buz üzərində sürünərək belə olsa onun yanına hicrət etməli olduğunuzu bildirir.⁷ Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurub: “*Biz Allahın dünya yerinə axirəti seçdiyi Əhlibeytik. Məndən sonra Əhlibeytim müsibətlər, sürgün və qovulmalarla üzləşəcək, ta ki bir qövmlə şərqdən qara bayraqlarla gələcək. Onlar xeyir istəyəcəklər, amma onlara verilməyəcək, sonra döyüşüb qalib gələcəklər, sonra da istədikləri onlara veriləcək, lakin qəbul etməyəcəklər və rəhbərliyi mənim ailəmdən bir şəxsə verəcəklər. Sonra o, dünyanı zülməldə olduğu kimi ədalətlə dolduracaq. Sizdən kim bunu görəcek qədər yaşasa, buz üzərində sürünərək belə olsa onlara tərəf getsin.*”⁸

Beləliklə, Qaim qiyam edəndə möminin yerinə yetirməsi lazım olan ən önəmli iki vəzifə bütün malını ona təslim etməsi və ona, onun istədiyi formada xidmət etmək üçün hicrət etməsidir. Eyni şəkildə İsrailoğulları Musa (*əleyhissalam*) ilə, ilk xristianlar da İsa (*əleyhissalam*) və ondan sonrakı həvarilər (*onlara salam olsun*) ilə birlikdə hicrət etdilər. Və eyni şəkildə müsəlmanlar da möminlərdən ibarət bir cəmiyyət qurmaq üçün Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) ilə hicrət etdilər.

Qaimin Kimliyi

Qaim insanların vəziyyətini dəyişdirmək üçün qiyam edərək hərəkətə keçən kəsdir. Müsəlmanlar ənənəvi olaraq Qaimin İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*), İmam Mehdiyənin də Qaim olduğunu düşünülür, lakin əslində bu ikisi fərqli şəxslərdir. İmam Mehdi deyəndə 12-ci İmamdan bəhs edirik, Ali-Muhəmmədin Qaimi (*minhussalam*) deyəndə isə başqa birindən danışırıq.

Müsəlmanlar 1400 ildən çoxdur ki, Qaimin xürcünü gözləyirdilər. Bütün peyğəmbərlər (*onlara salam olsun*) də onun zühurunu gözlədilər və İlahi Ədalət Dövləti qurmağına kömək etsinlər deyə onunla birlikdə qayıtmaq üçün dua etdilər. Onun gəlişi bütün Peyğəmbərlərin və İmamların (*onlara salam olsun*) zəhmətlərinin kuliminasiya nöqtəsidir. Onun kimliyi önəmlidir və bir çox ixtilaf və çətinliklərin mərkəzində dayanmışdır. Sünni müsəlmanlara görə o, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) axırxamanda doğulacaq bir nəvəsidir. Onun adı və atasının adı Peyğəmbərin və atasının adı kimidir. Ona görə də adının Muhəmməd bin Abdullah olmalı olduğuna inanırlar (rəvayətlər bunu açıq şəkildə bildirməsə də). Şiələrə görə 12-ci İmam Muhəmməd bin Həsən Əl-Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) Qaimdir. İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) ənsarları da İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) Ali-Muhəmmədin Qaimi olduğunu düşünürlər. Bəs Qaim əslində kimdir?

⁷ Əmir Əbu Tufeyl nəql etdi ki, Möminlərin Əmiri (*əleyhissalam*) ona dedi: “Ey Əmir, Xorasandan gələn qara bayraqları eşitsən və bir sandıqda kilidli olsan, o kilidi və sandığı qır, ta ki o bayrağın öldürülənə qədər. Əgər buna gücün çatmasa, bayrağın altında öldürülənə qədər yuvarlan.” – *İmam Mehdiyənin Həyatı, Baqir Şərif Əl-Quraşi, cild 1, səh. 273*

⁸ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 51, səh. 87

Qaimin Təsviri

Rəvayətlərdə Qaim və ya Mehdinin təsvirini incələsək, Qaim ilə bağlı rəvayətlərin ziddiyyətli olduğunu görürük. Bəziləri Qaimi və ya Mehdini 7 il hökm sürən biri olaraq təsvir edir, bəziləri bunu 19 il olaraq qeyd edir⁹, bəziləri isə başqa müddətləri sadalayır. Onun fiziki xüsusiyyətlərindən bəhs edən rəvayətlərə baxanda da ziddiyyətlər görürük, bəziləri onu Musa (*əleyhissalam*) kimi uca boylu və qarabəniz¹⁰, bəziləri də açıq dərili olaraq təsvir edir. Bəzi rəvayətlər onun 32 yaşında¹¹, bəziləri isə 40 yaşlarında¹² ortaya çıxacağını deyir. Bəzi rəvayətlər döyüşçü olan, bir çox döyüşdə iştirak edən bir Qaim və ya Mehdidən danışır, başqa rəvayətlər isə bir damcı qan tökmədən taxta çıxan bir Mehdidən danışır.¹³ Məsələnin əsli budur ki, Qaimi və ya Mehdini təsvir edən rəvayətlərdəki ziddiyyətlər rəvayətlərin fərqli şəxsləri təsvir etdiyi faktına görədir.

İki Ad, Üç Ad

İmam Baqir (*əleyhissalam*) atasından, o da babasından (*əleyhissalam*) nəql edir ki, Möminlərin Əmiri Əli (*əleyhissalam*) minbərdə belə buyurdu:

*“Axırzamanda övladlarımdan biraz qırmızımtıllığı olan ağ dərili, geniş qarınlı, iri budlu, geniş çiyinli, belində, biri dərisi rəngində olan, biri də Allah Rəsulunun (ona və ailəsinə salam olsun) xalına bənzər iki xalı olan bir nəfər çıxacaq. Onun, biri gizli, digəri isə aşkar olan iki adı var, gizli olan Əhməd, aşkar olan isə Muhəmməddir. Bayrağını dalğalandırırsa, şərq və qərb arasında olanlar onun üçün aydınlanacaq. O, əlini xidmətçilərinin başına qoyacaq və elə mömin qalmayacaq ki, qəlbi dəmir parçasından daha möhkəm olmasın. Və Allah bir möminə qırx kişi gücü verəcək. Elə bir ölü qalmayacaq ki, qəbrində sevinməsin və qəbirlərdə bir-birlərini ziyarət edib Qaimin qiyamını müjdələməsin.”*¹⁴

Həqiqət budur ki, Əhməd və Muhəmməd adları iki nəfərə isnad edir və onlar Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Vəsiyyətinə keçən iki addır: Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) və Muhəmməd bin Həsən (*ona və ailəsinə salam olsun*).

Bunun kimi, eyni məntiq və prinsip ilə Vəsiyyətdə *“üç adı var...”* deyiləndə, Əhməd, Abdullah və Əl-Mehdi olan üç ayrı şəxsdən; birinci, ikinci və üçüncü Mehdidən danışılır. Bunlar İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*), Abdullah Haşim və üçüncü Mehdi olan Əl-Mehdidir. Qaim və ya Mehdidən bəhs edən rəvayətlər, bəzən İmam Mehdiyə (*ona və ailəsinə*

⁹ Əba Əbdillahi (*əleyhissalam*) buyurdu: “Bizdən olan Qaimin hökmranlığı 19 il və bir neçə aydır.” – *Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 298*

¹⁰ İmam Baqir (*əleyhissalam*) buyurdu: “... O, qırmızımtıl, çuxur gözlü, dik qaşlı, geniş çiyinli olandır... və üzündə Musaya bənzərlik var.” – *Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 51, səh. 40*

¹¹ Əba Əbdillahi (*əleyhissalam*) buyurdu: “O, 32 yaşında müvəffəq bir gənc şəkildə ortaya çıxacaq.” – *Ğeybət-i Numani, cild 1, səh. 193*

¹² Rəsulullah (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurdu: “Övladlarımdan Mehdi (*əleyhissalam*) qırx yaşında olacaq.” – *Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 51, səh. 80*

¹³ Həsən ibn Əbdürrəhman Əl-Əklidən, o da Əbu Hüreyrədən rəvayət edir ki, Əbu Hüreyrə belə dedi: “Mehdiyə Rükən ilə Məqam arasında beyət ediləcək. O nə yatanları oyandıracaq, nə də qan tökəcək.” – *Mələhim vəl Fitən, Seyyid ibn Təvus, cild 1, səh. 133*

¹⁴ *Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 51, səh. 35*

salam olsun), bəzən İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*), bəzən də digər Mehdilərdən birinə isnad edir. Bəs Ali-Muhəmmədin Qaimi (*ona və ailəsinə salam olsun*) kimdir?

2018-ci ilin Oktyabr ayında bir gün İmam (*minhussalam*) mənə dedi: “*Vəsiyyət yanındadır?*”

Mən dedim: “*Bəli.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Oxu!*”

Mən dedim: “*Muhəmməd Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun) vəfat etdiyi gecə Əliyə (minhussalam) “Ey Əbəl Həsən, kağız və mürəkkəb gətir” dedi və vəsiyyətini bu yerə çatana qədər imla edib buyurdu: “Ey Əli, məndən sonra 12 İmam olacaq və onlardan sonra da 12 Mehdi. Ey Əli, sən 12 İmamın ilkisən. Allah səni Öz səmasında Əli Əl-Murtəza, Siddiql-Əkbər, Faruql-Əzəm, Məmun və Mehdi adlandırmışdır. Bu adlar səndən başqa heç kim üçün səhih deyil. Ey Əli, sən Əhli-Beytim və qadınlarım üzərinə onlar diri və ölü ikən vəsimsən. Kimi saxlasan, sabah məni tapar və kimi boşasan, mən ondan bəri olaram. Qiyamətdə nə mən onu görəcəyəm, nə də o məni. Və sən məndən sonra ümmətimə Xəlifəmsən. Əgər vəfat vaxtın çatsa, onu əməlisaleh, çox ata edən oğlum Həsənə təslim et. Və onun vəfat vaxtı çatsa, onu oğlum Zəki, Şəhid, Məqtul Hüseyinə təslim etsin. Onun da vəfat vaxtı çatsa, onu oğluna, ibadət edənlərin Ağası, (alın) qabarlı Əliyə təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəlsə, onu oğlu Muhəmməd Baqirə təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəlsə, onu oğlu Cəfər Sadiqə təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəldiyində, onu oğlu Museyi-Kazıma təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəldiyində, onu oğlu Əli Rzaya təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəldiyində, onu oğluna, Əmin, Təqi Muhəmmədə təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəldiyində, onu oğlu Əli Nəsihə təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gələrsə, onu oğlu Həsən Fazilə təslim etsin. Onun da vəfat zamanı gəldiyində, onu oğluna, Ali-Muhəmmədin Müstəhfəzi (Əmanətçisi) Muhəmmədə təslim etsin. Bunlar 12 İmamdır. Və ondan sonra 12 Mehdi olacaq. (Əgər onun vəfat zamanı gələrsə) o da onu oğluna, yaxın olanların ilkinə təslim etsin. Onun üç adı var: bir adı mənim və atamın adı kimi Abdullah; Əhməd, üçüncü ad isə Əl-Mehdidir. O, möminlərin ilkidir.”¹⁵*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Son cümləyə əvvəlcədən bax.*”

Mən dedim: “*Abdullah, Əhməd, Əl-Mehdini deyirsən?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, heç öz-özünə soruşmusan ki, sənin adın niyə birinci gəlir?*”

Mən dedim: “*Bunu əvvəllər başqalarının soruşduğunu eşitmişdim, bunun bir səhv olduğunu və əsl Vəsiyyətdə Əhməd, Abdullah, Əl-Mehdi yazıldığını düşünürdüm. Əslində bu haqda çox düşünməmişəm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu səhv deyil.*”

Mən dedim: “*Onda bu mənim Mehdilərin birincisi olduğum, sən də ikincisi olduğun mənasına gəlir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu andan etibarən ən öndə sənsən. Yadındadır? Bir dəfə mənə Adəmin (əleyhissalam) sənə Vəsiyyətdən danışdığını demişdin.*”

¹⁵ *Ğeybət-i-Tusi*, cild 1, səh. 174; *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 53, səh. 148

Mən dedim: *“Bəli, onda bir surpriz olduğundan bəhs etdi, biri digərindən əvvəl gələcək.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bunu nəzərdə tutub.”*

Mən dedim: *“Bəs sən 12-ci İmam, İmam Mehдинin (əleyhissalam) vəsisi deyilsən?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli və budur buradayam, onun vəsisi olaraq.”*

Mən dedim: *“Mən də sənənin vəsinəm, amma sən məndən sonrasan?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, həm də səndən əvvələm.”*

Mən dedim: *“Necə olur ki, həm məndən əvvəl, həm də sonra olursan?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Artıq insanlar Əhmədin Muhəmmədin vəsisi olduğunu bilirlər və bilməyə davam edəcəklər.”*

Mən dedim: *“Bəli.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Amma insanlarla üzləşən kimdir? Sən.”*

Mən dedim: *“Aha! Yəni, deyirsən ki, Əhməd Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) vəsisi, Abdullah da Əhmədin vəsisidir. Amma o, Harunun Musadan əvvəl öldüyü kimi Əhməddən əvvəl ölür. Sonra Əl-Mehdi sənənin vəsin olur, Harunun ölümündən sonra Yuşa Musanın vəsisi olduğu kimi, belə?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, demək olar belədir, yeganə fərq Abdullahın Əhməddən sonra da qalması, ondan əvvəl ölməməsidir, yəni bədənin bioloji ölümünü nəzərdə tuturam.”*

Mən dedim: *“Deməli, sən Mehdilərin ilkisən və sən ölürsən. Mən də Mehdilərin ikincisiyəm və məndən sonra Əl-Mehdi var, amma eyni zamanda mən səndən əvvələm və insanlarla üzləşirəm?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Əhsən!”*

Mən dedim: *“Yəni bu andan sənənin vəfatından sonraya, yəni mənim vəfatıma qədər insanlarla üzləşən mən olacağam?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Hətta mən onlara zahir olandan sonra da, həmişə onlarla birgə qalmayacağam.”*

Mən dedim: *“Niyə atacan?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Mən ancaq bir müddət ortalıqda görünəcəyəm və sonra insanların gözündən itəcəyəm.”*

Mən dedim: *“Səbəb nədir?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Oğlum, insanların mənim varlığıma alışmağını istəmirəm, bunun da səbəbi odur ki, dünyanı sənənin üçün hazırlayıram.”*

Mən dedim: *“Mənim üçün?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, bir müddətlik zühurum sənənin məqamını gücləndirmək üçündür, lakin şərəf, izzət və hörmət sənə və Dəvətimizə qalacaq.”*

Mən dedim: *“Axı niyə dünyanı özün üçün deyil, mənim üçün hazırlayırsan? Sən ki dünyanın Ağasısan.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sonra başa düşəcəksən, aram ol oğlum.*”

Mən dedim: “*Nə deyəcəyimi bilmirəm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Heç nə demə. Atan və Ağan üçün nə mənə daşdığını anlayacaqsan.*”

Mən ağladım və “*Təşəkkür edirəm atacan*” dedim.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Allah səni mübarək eləsin oğlum, hamıya tək-tək salamımı çatdır və onlara de ki, mən hər kəsi bağışlayıram, hamının bütün günahlarını silir və onları bugün doğulmuş kimi tərtəmiz edirəm, onların zikr ediləcək heç bir günahı yoxdur. Hamısını, hər kəsi, hər insanı bağışlayıram. Mənim qarşımda hamısı günahından arınmışdırlar. Hamıya xəbər verəndən sonra filankəsə xətasını de. Və ona de ki, bizi və Əhməd Əl-Həsəni aldatmağa çalışdığını onsuz da bilirdik, amma heyf ki özündən başqa heç kimi aldatmadı. Onu bağışladığımı de.*”

Mən dedim: “*Allah Muhəmməd və Ali-Muhəmmədə, İmamlara və Mehdilərə salavat və salam göndərsin! Təşəkkür edirəm, ey mərhəmətli və comərd olan kəs! Sənin sözlərindən tüklərim biz-biz oldu. Həqiqətən də o, özündən başqa heç kimi aldatmadı. Təşəkkür edirəm atacan.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Oğlum, bu məğfirətdən sonra heç kimin qüsurluğunu nə qədər kiçik də olsa gündəmə gətirməyini istəmirəm. Onları Allah yolunda qardaş et, qadınlar qadınlarla, kişilər də kişilərlə qucaqlaşsın, hər biri qəlbi və dili ilə bir-birinə məğfirət və sevgisini bəyan etsin. Və hamı bilsin ki, Allah qəlblərdə olanı görür və eşidir. Gecən xeyrə qalsın əziz oğlum. Daima və əbədi olaraq Allahın nəzərində və himayəsində ol.*”

Mən dedim: “*Allahın nəzərində və himayəsində ol, əziz Ata.*”

Ali-Muhəmmədin Qaimi

Bir gün İmam (*minhussalam*) mənə dedi: “*Ali-Muhəmmədin Qaimi (ona və ailəsinə salam olsun) kimdir?*”

Mən dedim: “*Sən, Əhməd Əl-Həsən.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Xeyr. Səhv edirsən.*”

Mən dedim: “*Bəs kimdir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Başqa biridir. Dünyəvi adı A hərfi ilə başlayır. Anası Romalıdır və Harun Sadiq (əleyhissalam) adında bir oğlu var.*”

Mən dedim: “*Mən?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Ali-Muhəmmədin Qaimi (ona və ailəsinə salam olsun) Abdullahdır. Əhməd Əl-Həsənin oğlu Yusif.*”

Mən ağlamağa başladım.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Ali-Muhəmmədin Qaimi sənsən, oğlum.*”

Mən dedim: “*Bəs sən deyildin, Atacan?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Nə vaxt? Mən sadəcə zahirdə idim. Bu, Kufədə oxuyacağım mövzulardan biridir və insanlar ondan qaçacaq, bu onun kiçik bir hissəsidir.”¹⁶ İndiyəcən bunu hiss etməmişən?”

Mən dedim: “Mənə dediklərin xaricində, Ali-Muhəmmədin Qaimi olduğum heç aqlımın ucundan belə keçməyib. Həmişə düşünürdüm ki, o sənsən.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Sən mənim əzizim və gözüümün nurusan, amma sənə məndən əvvəl hökm sürəcəyini dediyim vaxt anlamalı idin. Abdullah, Əhməd, Əl-Mehdi.”

Əhlibeytin rəvayətləri Ali-Muhəmmədin Qaiminin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Əhməd Əl-Həsənin oğlu olduğunu açıq-aydın ortaya qoyur. İmam Baqir (*minhussalam*) buyurub: *İmran oğlu Musa Tövrata baxdı və Ali-Muhəmmədin Qaiminə iqtidar və fəzilətdən nə veriləcəyini oxudu və dedi: “Ey Rəbbim! Məni Ali-Muhəmmədin Qaimi qərar ver.” Ona “O, Əhmədin oğullarındandır” deyildi və o, Tövratin ikinci kitabına baxdı, eyni şeyi gördü və əvvəlcə dediyi şeyi dedi. Ona, əvvəlcə deyilən şey deyildi. Sonra Tövratin üçüncü kitabına baxıb eyni şeyi gördü və eyni şeyi dedi, yenə ona eyni şey deyildi (Qaim Əhmədin oğludur).*¹⁷

Qaimin zühur edəcəyi yaşdan bəhs edən müxtəlif rəvayətlər də var: “... O, 32 yaşında müvəffəq bir gənc olaraq zühur edəcək.”¹⁸

Mən İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) tərəfindən ilk dəfə təyin edildiyim, Vəsiyyəti ictimai şəkildə iddia etdiyim, Atamdan bir təyinat məktubu ilə ortaya çıxdığım və onun vəsisi adlandırıldığı zaman 32 yaşında idim və bu, 2015-ci ildə oldu. Kral Abdullahın vəfatından sonra, eynilə İmam Mehdiinin (*ona və ailəsinə salam olsun*) etdiyi kimi insanlara zahir oldum. Rəvayətlər Kral Abdullahın vəfatından sonra həm Höccətin, həm də Qaimin ortaya çıxacağını bildirir: “...Mənə onun ölüm müjdəsini verin, mən də sizə Höccətin (İmam Mehdiinin) zühur müjdəsini verim...”¹⁹ Və digər rəvayətdə belə keçir: “Kim mənə Abdullahın ölümünü zəmanət versə, mən də ona Qaimi zəmanət verərəm.”²⁰ Və mən Vəsiyyəti iddia edən və onu insanlara qarşı dəlil olaraq istifadə edən kəsəm, eynilə Atamın məndən əvvəl etdiyi kimi: “... O özü bu məsələni sizə qarşı dəlil olaraq istifadə etmədiyi və sizi ona dəvət etmədiyi müddətcə, bu məsələ əsla baş verməyəcək.”²¹

Qaimin Hökmündə İlahi Tədbir

Kimsə soruşa bilər ki, onda İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) niyə öz kitablarında Qaim olduğunu nəzərdə tuturdu? Bu sualın müxtəlif cavabları var, bəzilərini hələlik açıqlamayacağıq, çünki hələ bütün sirləri açıqlamağın vaxtı deyil, amma sizə bir səbəb deyəcəm. Adəmin (*əleyhissalam*) zamanından bugünə qədər, yer üzündə hər zaman Allah tərəfindən təyin edilmiş bir hökmdar olmuşdur. Adəmin (*əleyhissalam*) zamanından bəri Qabilin övladları olan İblisin övladları (*Allah onlara lənət etsin*) Allah tərəfindən təyin edilmiş

¹⁶ Əba Əbdillahi (*əleyhissalam*) buyurdu: “Sanki Qaimi (*əleyhissalam*) Kufə minbərində görürəm və üzərində bir cübbə var. Cübbəsindən qızıl möhürlə möhürlənmiş bir kitab çıxarır. Və möhürü açıb onu insanlara oxuyur, beləliklə onlar qoyunların qaçdığı kimi ondan qaçirlar.” *Əl-Kafi, Şeyx Kuleyni, cild 8, səh. 167*

¹⁷ *Ğeybət-i Numani*, cild 1, səh. 244-245

¹⁸ *Ğeybət-i Numani*, cild 1, səh. 193

¹⁹ *İmam Mehdiinin Zühuruna Qədər 250 Əlamət*, Muhəmməd Əli Təbatəbai, Əlamət 88, s. 136

²⁰ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 53, səh. 210

²¹ *Ğeybət-i Numani*, cild 1, səh. 335

hökmdarları zəhərləmək, həbs etmək və/və ya öldürmək üçün həmişə hiylə və planlar qurmuşdur. Adəmoğulları yer üzündə həmişə zülmə məruz qalıblar. Bu səbəblə Allah möminləri azad edəcək və İlahi Ədalət Dövləti quracaq bir Qaim vəd edib.

Qabilin övladları həmişə gələcək bir Qurtarıcıdan xəbərdar oluqlarından, İbrahim (*əleyhissalam*) doğulanda, Nəmrud Nuh Ailəsindən olan bu Qurtarıcını öldürməyi planlamışdı. Musa doğulanda, Firon İsrailin Qaimini və ya Qurtarıcısını öldürmək məqsədilə İbranilərdən²² doğulan hər oğlan uşağının öldürülməsini əmr etdi. İsa Betlehəmdə doğulanda və ulduzu şərqdə görünəndə Yəhudiyyə Kralı Hirod onun qiyamının qarşısını almaq üçün günahsız insanların qılıncdan keçirilməsini əmr etdi.²³ 12-ci İmamın doğumu, onu öldürmək və qiyamının qarşısını almaq üçün aktiv şəkildə onu axtaran Abbasi xəlifəsi Mötəmiddən gizlədildi.

Aydındır ki, İblis oğullarının bir məqsədi var: Allahın Xəlifəsinin qiyamını və İlahi Ədalət Dövlətinin qurulmasının qarşısını almaq. Beləliklə, həm qorunma vasitəsi olaraq, həm də möminləri imanlarında imtahan etmək üçün Allahın düşmənlərini biraz çaşdırması ilahi təqdirin bir parçasıdır. İmam Cəfər Sadiq (*minhussalam*) belə buyurub: *“Əgər biz sizə bizdən bir nəfər haqqında bir şey desək, onda yox onun oğlunda və ya oğlunun oğlunda çıxsa, inkar etməyin.”*²⁴

Quranda İmran Peyğəmbərə (*əleyhissalam*) Məsihin atası olacağı barədə vəd edildi. Amma ona bir qız övladı – Məryəm (*əleyhissalam*) – veriləndə, Allahın Öz planını dəyişdirdiyini düşündü və məyus oldu. Allahın vədi doğru idi və O, İmranın övladı haqqında bir şey demişdi, amma bu Məryəm barədə yox, onun oğlu barədə idi. Allahın vədi, Məryəm vasitəsilə, oğlu İsanın (*əleyhissalam*) dünyaya gəlməsi ilə gerçəkləşdi.²⁵ İsanın (*əleyhissalam*) zahirən çarmıxa çəkilməsində olduğu kimi, Allahın maraqlarını qorumaq və Allahın planlarını gerçəkləşdirmək üçün insanlar bir şeyə inandırıldılar. Onlar İsanın (*əleyhissalam*) bir məqsədi həyata keçirməsi üçün çarmıxa çəkildiyinə inandırıldılar.

Zahiri qeyri-müəyyənlik tədbir ilədir və bu, Allah yer üzündəki Höccəti vasitəsilə onu tam aydınlaşdırmağa qərar verənə qədər, tamamilə aydın olmayan daha yüksək bir məqsədə xidmət edir. Beləliklə, bir vaxtlar Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) Qaim və İsanın Bənzəri olduğu düşünülür, lakin belə deyil, bu sadəcə Allahın, imanlarında sabit olanları imtahan etməsi və onları şübhəyə düşənlərdən ayırması, həmçinin Allahın maraqlarını və planını qorumaq üçün idi. İlahi tədbir həm düşmənlərə qarşı qoruma, həm də möminlər üçün bir imtahandır. Yeşaya kitabında belə deyilir: *“Çünkü Mənim fikirlərim sizin fikirləriniz deyil, sizin yollarınız Mənim*

²² “İbrani qadınlarını doğuzduranda baxın: əgər uşaq oğlan olarsa, onu öldürün, yox, əgər qız olsa, qoy yaşasın.” – *Bibliya, Çıxış, Bölüm 1, Pasaj 16*

²³ “Hirod müdrik adamlar tərəfindən axmaq yerinə qoyulduğunu görəndə çox hiddətləndi. O, müdrik adamlardan öyrəndiyi vaxta görə Betlehəm və onun ətrafında yaşayan iki və iki yaşdan aşağı körpə oğlan uşaqlarını öldürdü.” – *Bibliya, Matta, Bölüm 2, Pasaj 16*

²⁴ *Təfsiri-Qumi*, Əli ibn İbrahim Qumi, cild 1, səh. 101

²⁵ Əba Abdullahdan (*əleyhissalam*) rəvayət edildiyinə görə o, belə buyurdu: “Allah İmrana vəhy etdi ki, “Sənə korları və cüzamlıları sağaldan, mənim iznidlə ölümləri dirildən mübarək bir oğul bəxş edəcəm və onu İsrailoğullarına bir elçi edəcəm”. O, bunu arvadı Hannaya – Məryəmin anasına xəbər verdi. O Məryəmə hamilə qalanda, bir oğlan uşağına hamilə olduğunu düşündü, lakin qız övladı dünyaya gətirəndə dedi: “Ey Rəbbim, mən bir qız uşağı dünyaya gətirdim... və oğlan qız kimi deyil.” Çünki qadın elçi ola bilməz. Allah dedi, “Halbuki, Allah onun nə doğduğunu yaxşı bilirdi”. Allah Məryəmə İsanı (*əleyhissalam*) bəxş edəndə, Allahın İmrana müjdələdiyi və ona vəd etdiyi şəxs İsa idi. Odur ki, əgər biz sizə bizdən bir nəfər haqqında bir şey desək, onda yox, onun oğlunda və ya oğlunun oğlunda çıxsa, inkar etməyin.” – *Təfsiri-Qumi, Əli ibn İbrahim Qumi, cild 1, səh. 101*

yollarım deyil. Rəbb belə bəyan edir. Çünki göylər yer üzündən nə qədər yüksəkdirsə, yollarım da sizin yollarınızdan, fikirlərim də sizin fikirlərinizdən o qədər yüksəkdir."²⁶

Başqa bir açıqlama da, əslində Əhməd və Abdullahın ikisinin də Qaim olaraq qəbul edilə bilməsidir, çünki Abdullahın ruhu Əhmədin ruhunun bir kopyasıdır. Lakin fiziki şəkildə Qaim olaraq hökm sürəcək olan şəxs Abdullahtır. Müsəlmanların çoxu Mehдинin adının Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) və onun atasının adına bənzər bir ad olacağını iddia edir. Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) adı Muhəmməd, atasının adı da Abdullah idi. Bunlar iki addır, iki ad isə iki şəxsdir və iki şəxs Əhməd Əl-Həsən və Abdullah Haşimdir. Mən Əhmədəm və Əhməd Abdullahtır.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: "İnsanlar niyə Saleh Qul xarakterinin Xızır olduğunu dedilər? O, Xızırdır yoxsa Saleh Qul?"

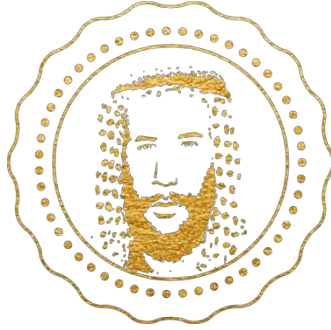
İmam (*minhussalam*) buyurdu: "İkisi də."

Mən dedim: "Onda oradakı kim idi? Mən yoxsa sən? Əvvəllər mənə Saleh Qulun sən özi olduğunu demişdin, indi isə o, Xızırdır deyirsən və Xızırın Yərəmya Peyğəmbər olduğunu demisən. Bəs Yərəmya İsrail peyğəmbərlərindən biri deyildi? Və o, Musadan (*əleyhissalam*) xeyli (zaman) sonra gəlməmişdi ki?"

İmam (*minhussalam*) buyurdu: "Səni rahat edəcəm, dəfələrlə demişəm, mən sənəm, sən də mən, sən məndənsən və sən mənim bir parçamsan, bu parça mənə aid olan hər şeyi mənimlə paylaşır, çünki o, mənəm və o, məndəndir."

---

²⁶ Bibliya, Yeşaya, Bölüm 55, Pasaj 8-9

Bab 35

YƏMANİ

“Kim ondan üz çevirsə, Cəhənnəm əhlindəndir”

Imam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) 1999-cu ildə İraqda zühur etmiş, İmam Mehдинin (*ona və ailəsinə salam olsun*) onu Elçi olaraq göndərdiyini iddia edən, vəd edilən Yəmani olduğunu elan edən və insanları İmam Mehdiyə beyət etməyə çağıran bir şəxsdir. İmam Baqir (*minhussalam*) buyurub: *“Bayraqlar içində Yəmanınin bayrağından daha hidayətedici bir bayraq yoxdur. O, hidayət bayrağıdır. Çünki sizi Sahibinizə tərəf çağırır. Yəmani xüruç etdiyi zaman camaata və hər bir müsəlmana silah satmaq qadağan ediləcək. Yəmani xüruç etdiyi zaman ona qoşul. Çünki onun bayrağı hidayət bayrağıdır. Heç bir müsəlmana ondan üz çevirmək halal deyildir. Kim belə edərsə cəhənnəm əhlidir. Çünki o, haqqa və doğru yola çağırır.”*¹ Yəmani xarakteri İslami axırzaman rəvayətlərində əsas xarakterdir. Onun zühuru İmam Mehдинin (*ona və ailəsinə salam olsun*) zühurundan əvvəl gəlir. Yəmani əslində İmam Mehдинin (*ona və ailəsinə salam olsun*) zühurunun ən yaxın və məhtum (qəti) əlamətlərindəndir. İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: *“Nida məhtumdandır, Süfyani məhtumdandır, Yəmani məhtumdandır, Nəfsi-Zəkiyyənin öldürülməsi məhtumdandır, səmada bir əlin görünməsi məhtumdandır.”*² Əslində Yəmani, Qaimin xüruçundan əvvəl eyni vaxtda ortaya çıxan üç xarakterdən biridir və bu xarakterlər Xorasani, Yəmani və Süfyanidir. İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: *“Süfyanınin, Yəmanınin və Xorasanınin xüruçu eyni ildə, eyni ayda və eyni gündə baş verəcək. Onların xüruçu sapa düzülmiş muncuqların məsəli kimi olacaq ki, biri o birinin ardınca gələcək.”*³

Şəkil 1: İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) köhnə bir şəkli

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) insanları ilk dəfə ictimai şəkildə Yəmani məsələsinə dəvət edəndə, onları ona yönəldən şey bu önəmli məsələ idi. Savadlı din alimləri və savadsız adi insanlar onun Dəvətinə qoşulmağa başladılar. Hamısı Yəmaniyə itaət etmə barədə ilahi bir öhdəlik daşdıqlarını bilirdilər. Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) başqa heç kim Yəmani olduğunu iddia etməmiş və bu qədər çox dəlil gətirməmişdi. O, Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Vəsiyyətində⁴ keçən *“Əhməd”* olduğunu və Mehдинin (*ona və ailəsinə*

¹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 232

² *Ğeybəti-Numani*, cild 1, səh. 260

³ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 232

⁴ Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Vəsiyyətində belə buyurulur: “Və ondan sonra 12 Mehdi olacaq. (Əgər onun vəfat zamanı gələrsə) o da onu oğluna, yaxın olanların ilkinə təslim etsin. Onun üç adı var: bir

salam olsun) əshabı haqqında olan rəvayətlərdə bəhs edilən “*Bəsrədən Əhməd*”⁵ olduğunu iddia etdi. Quran, İncil və Tövrat barədə də ən elmi olduğunu iddia etdi və bu üç dinin alimlərini münazirələrə dəvət etdi. İnsanlardan onu Allahdan soruşmalarını istədi və insanları onun doğru danışan olub olmadığı barədə istixarə etməyə təşviq etdi. Minlərlə insan Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) haqq olduğunu deyildiyi ilahi yuxular gördüyünü, yüzlərlə insan da Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) etdiyi möcüzələrə şahid olduğunu iddia etdi. O, bütün şərtləri qarşıladı və səsi insanların qəlbini titrətdi. Günümüzə qədər gəlib çatan (səsli) qeydə alınmış dörd xütbəsi var: *Həcc Xütbəsi, İmam Mehdi ilə Görüş Xütbəsi, “Onların Böyüklərinə Xütbə, Qayıtsınlar Deyə”* və *“Hövzə Tələbələrinə Tövsiyə”* Xütbəsi. Bu xütbələrdə İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) Allahın, İmam Mehдинin (*ona və ailəsinə salam olsun*) və Qaimin (*minhussalam*) bir nömrəli düşməninin din alimləri və dini qurumlar olduğu barədə başlıca mesajını təbliğ etmişdir. Bu, Əhlibeytdən bu cür bildirilən hədislərin gerçəkləşməsi idi. İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: “*Qaim qiyam etdiyi zaman insanların cəhaləti ilə qarşılaşacaq. Elə bir şəkildə ki, Allah Rəsulunun cahiliyyə dövrünün cahil insanlarından gördüyü cəhalətdən daha şiddətli olacaq... Allah Rəsulu insanlara göndərildiyi zaman onlar daşlara, qayalara, daşdan və taxtadan yonulmuş bütələrə sitayiş edirdilər. Bizim Qaimimiz qiyam edib camaatın yanına gəldiyi zaman isə onların hamısı Allahın Kitabını onun əleyhinə təvil edəcəklər, Allahın Kitabı ilə onun əleyhinə dəlil gətirəcəklər.*”⁶ Həmçinin belə rəvayət edilib: “*İmam Mehdi xüroc edərsə, onun xüsusən fəqihlərdən daha açıq düşməni olmayacaq... əlində qılıncı olmasaydı, alimlər onu öldürmək üçün fətva verərdilər.*”⁷

Sistan Dəccalı

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) milyard dollarlıq bir qurum olan Şiə Dini Hövzəsini özünə düşmən etdi. Dırnaqarası Ayətullah Əl-Üzma Sistaninin əslində hədislərdə keçən Sicistan (Sistan) Dəccalı olduğunu iddia etdi. Möminlərin Əmiri (*minhussalam*) buyurub: “*Dəccal, İsfahan adlı bir şəhərdən kiçik bir Yəhudi kəndindən çıxacaq, sağ gözü götürülmüş olacaq.*”⁸ Və Sistaninin əcdadları əslən İsfahanlıdır. Həmçinin rəvayət edilib ki: “*Və şərqdən, Sicistandan çıxacaq Dəccalın zühuru...*”⁹ İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) Sistaninin, Böyük Dəccal Amerikanın İraqda Allahın Hakimiyyətini tamamilə ləğv etməsinə və İnsanların Hakimiyyətini qurmasına zəmin hazırlayıb köməklik göstərmiş bir Dəccal olduğunu iddia etdi. Sistaninin Londonda sağ gözündən əməliyyat olunduğu və bir çoxlarının onun sağ gözünün kor olduğunu iddia etməsi də maraqlı nüansdır.

adı mənim və atamın adı kimi Abdullah; Əhməd, üçüncü ad isə Əl-Mehdidir. O, möminlərin ilkidir.” – *Ğeybət-i Tusi*, cild 1, səh. 174; *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 53, səh. 148

⁵ *Bəşarətül-İslam*, Mustafa Kazımi, səh. 295

⁶ *Ğeybət-i Numani*, cild 1, səh. 305

⁷ *Yənabiul Məvəddə*, Əl-Qunduzi, cild 3, səh. 215

⁸ *Əl-Xəraic vəl Cəraih*, Xütbəddin Ravəndi, cild 3, səh. 1135

⁹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 51, səh. 70

Şəkil 2: Sicistan (Sistan) Dəcəli Əli Sistaninin Plakatu

Süfyani

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) dəvətinə 1999-cu ildə başladı və İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) tərəfindən açıq şəkildə təyin edildi. İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: “*Süfyanini görsəniz, insanların ən xəbisini görmüş olarsınız.*”¹⁰ “*Onun boynunda xaç var*”¹¹ deyə də rəvayət edilmişdir. İmam Baqir (*minhussalam*) buyurub: “*Süfyani qırmızı, sarışın və mavidir. Allaha heç vaxt ibadət etməyib.*”¹² Möminlərin Əmiri (*minhussalam*) də buyurub ki: “*Süfyani qırmızı bir bayraqla xüruc edəcək.*”¹³ Aşağıdakı şəkillərdən də gördüyünüz kimi İordaniya Kralı Abdullah uşaqlığında sarışın olub. Gözləri mavi, dərisinin rəngi qırmızıdır, boynunda və sinəsində xaçlar var və bayrağı qırmızıdır. Bunlardan əlavə, o, Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) ortaya çıxdığı il tac geyindi.

Şəkil 3: Süfyani “İordaniya Kralı”

¹⁰ *Kəmaluddin və Təmənn-Nimə*, Şeyx Səduq, cild 1, səh. 679

¹¹ *Ğeybət-Tusi*, cild 1, səh. 483

¹² *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 254

¹³ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 51, səh. 273

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “Süfyani İordaniyanın dırnaqarası kralıdır.”

Mən dedim: “Hazırda İraqda baş verən hadisələr, bunların hamısı Xorasaninin, Yəmanınin və Süfyanınin Kufəyə doğru xürucuna aparır, düzdür?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu, bu dövətdə baş verən mühüm hadisələrdən biridir, haqlısan, əhsən oğlum.”

Dünya Liderlərinə Xəbərdarlıqlar

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*), Allah Rəsulunun (*ona və ailəsinə salam olsun*) İslamın əvvəlində etdiyi kimi etdi. O (*minhussalam*) dünya liderlərinin bir çoxuna, onları İmam Mehdiinin (*ona və ailəsinə salam olsun*) zühuruna etina etməyə çağıran məktublar yazdı. Məktublarından birini İranın “Ali Rəhbəri” Əli Xameneyiyə göndərdi və İran Respublikasının rəhbərliyini İmam Mehdiyə (*ona və ailəsinə salam olsun*) təhvil verməsini tələb etdi. Bir məktubu da sabiq ABŞ Prezidenti Corc Buşa göndərdi və onu İraqda etdiklərinin nəticələri barədə xəbərdar etdi. Həmçinin, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) İraq xalqına səslənərək onlardan dəstək istədi.

İmam (*minhussalam*), biri “Tövhid Kitabı”, biri də “Buzov” adlı iki çox önəmli kitab da yazdı. Həmçinin ənsarları ilə birlikdə bir ibadət evi inşa etdi və onlara bir çox şeylər öyrətdi. Sonralar onlar onun təlim və qeydlərini yığıb, onlardan kitablar hazırladılar. Bununla yanaşı, İmam (*minhussalam*) Dəvətinin simvolunun, peyğəmbərlərin mirasından olduğu üçün Davud Ulduzu və ya altı guşəli ulduz olduğunu, özünün də peyğəmbərlərin (*onlara salam olsun*) varisi olduğunu bildirdi. Bu, alimlərin ona hücum çəkməsinə və İslamı yox etmək üçün göndərilən bir İsrail agentı olduğu şayiələrini yaymasına səbəb oldu. İmam (*minhussalam*) Ulduzun İraq bayrağındakı “*Allahu Əkbər*” ilə eyni mənə daşdığına və Ulduza hörmətsizlik edənə Allahın adına hörmətsizlik etdiyini öyrətdi.

Təqlid

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) dini mövzularda alimlərə təqlidin batil olduğunu və İslamdan olmadığını öyrətməyə başladı. Həmçinin, Xümsün din alimlərinə deyil, İmam Mehdinin (*ona və ailəsinə salam olsun*) özünə verilməli olduğunu öyrətdi. Bu iki mövzu din alimlərinin səlahiyyətlərini əllərindən aldı. Din alimləri, onlara peyğəmbərlər (*onlara salam olsun*) ilə eyni səlahiyyət verən Xomeyninin Vilayəti-Fəqih yalanlarını öyrədir və xütbə edirdilər. Alimlər həmçinin təqlidin vacib olduğunu və hər müsəlmanın təqlid etmək üçün özünə bir alim seçməli olduğunu, əgər belə etməsələr, Allahın onların heç bir yaxşılığını, namazlarını, oruclarını və xeyir əməllərini qəbul etməyəcəyini öyrədirdilər. Alimlər özlərini İmam və Allah etmişdilər. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bütün bu batil inanclara qarşı baltanı əlinə almağa başladı və alimlərin Allah və din adına kasıbların pullarını oğurlayaraq onlar üzərindən varlandıqlarını öyrətdi.

Kasıblar xəstələnəndə, alimlər onlara deyir ki, Məsumların türbələrini ziyarət etsinlər və şəfa üçün dua etsinlər. Alimlər xəstələnəndə isə şəfa tapmaq üçün Avropa və Amerikanın ən yaxşı xəstəxanalarına gedirlər. Bir yandan da “*Amerikaya Ölüm*” deyər nəşidlər oxuyurlar. Dini qurumların ikiüzlülüüyü və fəsadı ilk dəfə İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) tərəfindən ifşa edildi. O, onların saxta təməllərini bu şəkildə ortaya çıxaran yeganə şəxs olaraq tarixə keçəcək.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) din alimlərinin əslində İmam Mehdinin (*ona və ailəsinə salam olsun*), İsanın (*əleyhissalam*) və bütün peyğəmbərlərin düşməni olduğunu öyrətməyə başladı. İsanın (*əleyhissalam*) düşmənlərinin din alimləri olduğunu insanlara xatırlatdı. Muhəmməd və Ali-Muhəmmədin (*salam onlardandır*) düşmənləri din alimləri idi. O, Muhəmmədin Əhlibeytinin (*salam onlardandır*) hədislərindən sitat gətirdi. İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: “*Onun (Qaimin) düşmənləri təqlid alimləridir, onlar onun qılıncından və hökmranlığından qorxaraq və onun sahib olduqlarına rəğbət bəsləyərək onun hakimiyyətini qəbul edirlər. Allahı haqq əhlindən öyrənib tanıyanlar ona beyət edirlər...*”¹⁴ Həmçinin İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub ki: “*O, cizyəni (xristianlardan alınan dini vergini) aradan qaldıracaq, qılınc ilə Allaha çağıracaq... və yer üzündən bütüün fərqli məzhəbləri aradan qaldıracaq və saf dindən başqa heç nə qalmayacaq. Onun düşmənləri, ictihad əhli alimlərin təqlidçiləri olacaq.*”¹⁵ İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: “*Qaim (əleyhissalam) xüruç edəndə Kərbəladan Nəcəfə yola düşəcək və ətrafında insanlar olacaq. O,*

¹⁴ Əyanuş-Şiə, Seyyid Möhsin Əmin, cild 2, səh. 54

¹⁵ Əl-Futuhatul-Məkkyyə (Məkkə Vəhyləri), İbn Ərəbi, cild 3, səh. 327

*Kərbəla ilə Nəcəf arasında 16000 din alimini öldürəcək və ətrafındakı münafiqlər deyəcək: “Bu, Fatimənin oğullarından deyil, əks halda onlara mərhəmət edərdi.”*¹⁶ Qaimin hakimiyyətinin başlanğıcında qarşılaşdığı ən böyük problemin din alimləri məsələsi olduğu məlumdur. Qaimin sülhsevər olmasına və sadəcə Allahın dinini yaydığına baxmayaraq, din alimləri İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) etdikləri kimi, onu da öldürtməyə çalışacaqlar. Çünki onun dini bu saxta din alimlərini işsiz qoyur, onları saxtakar və yalançı olaraq ifşa edir. Bugün dünyanın ən böyük problemi din alimləridir. Onlar zalım hökumət və quruluşların əllərində alətdirlər. İnsanlara rəhbərə itaət etməyi öyrədər, tağuta üsyan və etiraz edənə kafir olduğunu iddia edirlər. Onlar sadəcə Orta Şərqdə yox, bütün dünyada Orta Şərqi tağutlarını qoruyan və onların hakimiyyətinə təşviq edən kəslərdir.

Yəmaniyə Qarşı Mübarizə

Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) Şiə alimlərinə və dini qurumlara qarşı apardığı bu mübarizə onların İmama (*minhussalam*), Dəvətə və onların rəhbərliyinə qarşı böyüyən bir təhdid olaraq gördükləri şeyə qarşı qəti bir mübarizəyə hazırlaşmalarına səbəb oldu. 2007-ci ildə Şiə alimləri İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) və onun ənsarlarına qarşı fətvalar çıxarmağa, onları kafir və İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) Dəccal elan etməyə başladılar. Mərcəiyyət¹⁷ İraq təhlükəsizlik orqanlarını İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) ənsarlarının evlərinə basqın etməyə, onları həbs etməyə və onlara hücum çəkməyə məcbur etdi. Möminlərin çoxu günahsız yerə öldürüldü, səbəbsiz yerə həbs edildi və müvafiq proses həyata keçirilmədən həbsxanaya salındı. Şiə milislər və alimlərin tərəfdarları, din alimlərinə qarşı danışır deyər İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) kafir saydıqları üçün axtarır və öldürmək istəyirdilər.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) Həcc Xütbəsində bunun olacağını qabaqcadan bildirmişdi. O buyurmuşdu ki: *“Və bütün dünya, yer üzündə yeni bir Kərbəla görəcək. Bir Kərbəla ki, orada haqqa, Allahın hakimiyyətinə çağıran və insanların hakimiyyətini, Amerikanın demokratiyasını və Səqifənin əməlsiz alimlərini rədd edən Hüseyin və az sayda Əshabı olacaq. Bir Kərbəla ki, orada Şüreyh Qazi, Şimr ibn Zilcövşən və Şəbs ibn Rəbi – Hüseyin ölüm əmrini verən əməlsiz alimlər olacaq. Bir Kərbəla ki, orada Yezid, İbn Ziyad, Sircaun və arxalarında duran Romalılar – Amerika olacaq. Və dünya, müqəddəs torpaqda, Məryəm oğlu İsanın yeni risalətinin epik bir müharibəsini görəcək. Və bu, İsa və zülmə məruz qalmış, insanların onların inancına zərər verməyindən qorxan bir neçə həvarisinin olduğu müqəddəs bir torpaq olacaq. Bu, İsanın öldürülməsini tələb edən Yəhudi alimlərin və onların tələbinə boyun əyən və İsanı öldürməyə çalışan Romalıların (Amerikalıların) olduğu müqəddəs bir torpaq olacaq... Qoy Rəbbin iradəsi belə olsun; hər zaman olduğu kimi, tağutlar zəfər qazansın, elçilər və möminlər öldürülsün, çünki biz bu dünya üçün deyil, axirət üçün yaradılmışıq. İlahi! Əgər bu Səni məmnun edirsə, onda məmnun olana qədər al; ya da qoy bu dəfə Rəbbin iradəsi dəyişsin, beləcə bütün dünya “lə quvvətə illə billəh”ə yəqinlərindən başqa əllərində heç nəyi olmayan, bu dünyanın indiyə qədər gördüyü ən şərli tağutları məğlub edərək zəfər çalan bir neçə məzlum insan görsün. Bu əməlsiz alimlər deyəcək, əslində bəziləri artıq çoxdan deyib ki, “Əhməd Əl-Həsənəni öldürün, çünki o, alimlər haqqında danışır.” Bəli, o*

¹⁶ *Məcməun-Nureyn*, Şeyx Əbul Həsən Mərəndi, səh. 345

¹⁷ *Mərcəiyyət*, Şiə müsəlmanlar tərəfindən izlənen fəqiqləri ifadə edən ərəbcə bir termdir.

alimlər haqqında danışır, çünki o, Allah Rəsulunun sünnətini bərpa etmək istəyir. Onlar hansı alimlərdir? Onlar haqdan bir şeyə çağıranlarla mübarizə aparanlardır. Bəs mən bugün onları haqqın hamısına, nəbilərin və rəsulların yoluna, İmamların və vəsələrin yoluna, Muhəmmədin və Əlinin yoluna, Hüseyinin yoluna, İmam Mehədinin (əleyhissalam) yoluna, İsanın (əleyhissalam) yoluna çağırduğım halda, bu necə olacaq? O İsa ki, deyirdi, “Xidmətçim əllərim, miniyim ayaqlarım, yer üzünü yatağım, daşlar da yastığımdır. İsinməyim qış vaxtı çıxan günəş, işığı isə gecə vaxtı çıxan aydır. Azuqəm acliq, şüarım qorxu, libasım yun, meyvə-tərəvəzim isə yabanı və mal-qara üçün olan bitkilərdir. Yoxluq içində yatar, yoxluq içində də oyanaram. Buna baxmayaraq, yer üzündə məndən daha zəngini yoxdur.”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*), evi bombalandıqdan, ənsarları öldürüldükdən və torpağı qəsb edildikdən sonra, artıq həyatı bu Şiə milislər və Şiə hökuməti tərəfindən açıq-aydın təhlükədə olduğu üçün gizlənmək məcburiyyətində qaldı. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) Görüş Xütbesində belə buyurur: *“Və tezliklə nə günah etdiyinizi və Allahın hansı hörmətini pozduğunuzu görəcəksiniz. Peşmançılıq sizə bir fayda verməyəcək və tezliklə sizdən uzaqlaşib gedəcəm. Ey Hüseyin ibn Əlinin (əleyhissalam) qatillərinin övladları! Sizdən əvvəl Şimr ibn Zilcövşən və Şəbs ibn Rəbi kimi fəqihləriniz və müctehidləriniz onu (əleyhissalam) öldürdülər, sizin atalarınız da onlara kömək etdilər. Və istəsəydim, bugün hansınızın Şimr ibn Zilcövşən və Şəbs ibn Rəbi olduğunu deyərdim. Lakin heyhat! Az qala bir dənə də hədisi başa düşə bilməyən bu ağılsızlarla nə edim? Və əsla sevinməyin, ey zalımlar! Sizi tərək edib torpaqlarınızdan hicrət etməyim üçün (sevinməyin)! Çünki, Atam Muhəmməd bin Həsən Əl-Mehdi (əleyhissalam) ilə birlikdə qayıtmağım çox çəkməyəcək. O sizə qılıncdan və qılıncın kölgəsi altında ölümdən başqa heç nə verməyəcək! Ey atalarınızın etdiklərinə qane olanlar və Şimri izləyənlər, Allahın lənəti sizin dövrünüzdə onun üzərinə olsun, və Şəbs ibn Rəbini izləyənlər, Allahın lənəti sizin diyarınızda onun üzərinə olsun! Onda peşmançılığın da bir xeyri olmayacaq. Ey peyğəmbərlərin və peyğəmbər övladlarının qatilləri! Siz, öz əllərinizlə etdiyiniz əməllər və saxtakar dillərinizin dediyi böhtanlar, yalanlar, iftiralar və batil ittihamlarınız ucbatından bu dünya və axirətdə xüsrandan savayı heç nə tapmayacaqsınız. Və atam, mənə etdiklərinizə və hörmətimi pozduğunuza görə sizə qarşı qəzəbli və kədərli halda gələcək. Sonra, elm sizə heç bir fayda verməyəcəyi zaman kimə qarşı sui-qəsd təşkil etdiyinizi və Allahın, Muhəmmədin, Əlinin və onların ailəsinin (onlara salam olsun) hansı hörmətini pozduğunuzu biləcəksiniz! Siz ey azmış dəstələr, ey Kitabı tərək edənlər, ey adlardan yapışanlar, ey kəlmələri təhrif edənlər, ey peyğəmbərlərin və peyğəmbər övladlarının qatilləri! Allah sizə, cəddim Hüseyinin (əleyhissalam) boynunun vurulmağına izn verdiyi kimi, mənim də boynumun vurulmasına izn verməyəcək. Və bu sondur və bugün Allahın Ən Böyük Günüdür. Və bu, ilk xəbərdarlıqlardan olan bir xəbərdarlıqdır və həqiqətən də bu böyük xəbərdarlıqlardandır. Bu insanoğluna bir xəbərdarlıqdır. Və mən, atam Muhəmməd bin Həsən Əl-Mehədinin (əleyhissalam) yanına qayıdacam və məni yalanlarınızla və saxta ittihamlarınızla necə təkzib etdiyinizi və hörmətimi necə pozduğunuzu; və sonda, heç bir günah etmədiyim halda, sadəcə haqq ilə gəldiyimi və bidətlərinizdən əsər-ələmət qoymayacağımı bildiyiniz üçün məni necə həbs etməyə və öldürməyə çalışdığınızı ona deyəcəm! Və siz, kommunistlər kimi Allahın varlığını inkar edənlərlə əl verib görüşür və onları heç cür rədd etmirsiniz. [Mən Allaha təvəkkül edirəm. Şəriklərinizlə birləşib sözü bir yerə qoyun, sonra da işinizi aşkarda görün.*

Bundan sonra mənə qarşı bacardığınızı edin və mənə möhlət verməyin. Əgər üz çevirsəniz, (bilin ki,) mən sizdən heç bir mükafat istəmirəm.]¹⁸

Bu, İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) İraqda gözdən itmədən əvvəl 2007-ci ildə çəkdiyi, məlum olan son fotosudur (Şəkil 5).

Şəkil 5: İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) 2007-ci ildə çəkdiyi şəkli

Buzov və Samiri

İmam Əhməd Əl-Həsənin bir çox tərəfdarını öldürüb həbsə atdıqdan sonra, İmam İraqı tərk edən kimi Şiə qurumunun şeytani planının növbəti mərhələsi başlamaq üzrə idi. İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) və ya ona inananların hər hansı bir günah işlədiklərini ictimaiyyətə sübut edə bilmədikləri üçün, yerdə qalan möminlərin İraqda sərbəst şəkildə inanclarını yaşamalarına icazə vermək məcburiyyətində qaldılar. Hətta ölkənin hər yerində ofislər açmalarına və rəsmi verilişlər yayımlamalarına da icazə verdilər. İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) ənsarları və ya İmamın özü hansısa bir günah etmiş olsaydı, hökumət onların rəsmi ofislər və ibadət mərkəzləri açmalarına, peyk stansiyası işlətmələrinə və insanları açıq şəkildə imana dəvət etmələrinə əsla icazə verməzdi. Bütün bunları sadəcə öz nəzarətləri altında etmələrinə icazə verdilər, təkcə İraqda yox, Birləşmiş Krallıq, Avstraliya və dünyanın digər bölgələrində də.

İran və İraq kəşfiyyat orqanları nəhayət dinin ən üst mövqələrinə sızdılar, inanc mənsublarından bir qismini də səfərbər edərək dinin başına gətirdilər. Sonra İmamın (*minhussalam*) səsinə yamsılaması üçün bir nəfər gətirdilər və ona “*Muhərrəm Xütbəsi*” adlı bir səslə xütbə qeydə aldirdilər. Onun adına bir Facebook səhifəsi açdılar, rəsmi bir ofis qurdular və ofisin İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) yeganə təmsilçisi və qapısı olduğunu iddia etdilər. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) 2007-ci ildən bəri heç vaxt ictimai şəkildə ortaya çıxmıyacaq, heç bir video və ya fotosəkildə də görünməyəcəkdi. Amma ofisin Paltalk otağında çoxlu səs qeydi olacaqdı. İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) inananların çoxu 2015-ci ilə qədər onun həqiqətən də səsin, ofisin və Facebook səhifəsinin

¹⁸ *Quran*, Surə 10 (Yunus), Ayə 71

arxasında olduğuna inanırdı. 2008-ci ildən 2015-ci ilə qədər olan bu dövrə “Buzov Fitnəsi” deyilir.

İmam (*minhussalam*) bütün bunların olacağını qabaqcadan xəbər vermiş və bu səbəblə “Buzov” adlı bir kitab yazıb Ənsarları üçün qoyub getmişdi. Bu kitab, Musanın (*aleyhissalam*) qırx gün qırx gecəliyinə İsrailoğullarından ayrılıb gedəndə, onların yaşadıkları fitnədən və Samirinin qızıldan bir buzov düzəldərək onları ona ibadət etməyə inandırmasından bəhs edir. Bu buzov hərəkət etmirdi və canlı deyildi, amma eynilə ofisin arxasındakı saxtakarın səs çıxardığı kimi səs çıxarırdı. İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) inananlar Buzova (saxta səsə və saxta ofisə) pullarını verdilər və İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) 2007-ci ildən bəri onlardan hansısa biri ilə əlaqə qurmadığını bilmədən onların hər əmrinə tabe olurdular. İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) həqiqi ənsarlarının çoxu onun öldüyünə inandılar, pul və güc əldə etmək məqsədi daşıyan bu planın bir parçası olmağa qərar verdilər.

Qeybət İlləri

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) qeybə çəkildi və İraqı tərk edərək gözdən itdi, ən etibarlı və sadıq dostlarından sadəcə bir neçəsini özü ilə apardı. Mehdi İbrahim olaraq inkarnasiya etmiş Əba Cəfər (*aleyhissalam*) və arvadı da bu səhabələrdən idi. İmam (*minhussalam*) (İraqı) tərk etməyə məcbur ediləndə, bəzi səhabələri onu müşayiət etmək üçün böyük fədakarlıqlar etmək məcburiyyətində qaldılar.

İmam (*minhussalam*) bir gün belə buyurdu: “*Onun (Əba Cəfərin) Ümmü Cəfərdən (aleyhissalam) başqa qadınla evlənməsini istəmirəm. O, onunla qalmalıdır, çünki o (qadın) böyük qadındır və ona həddən artıq etimad edirəm.*”

Mən dedim: “*Ona və sənə xidmət edənlərə xidmət edirəm!*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bilirsən oğlum? Mənim yanımda qalıb bu dövətdən başqa heç nə ilə məşğul olmasınlar deyər illər öncə uşaqlarını qoyub getdilər. Onlara salam olsun, onlar həddən artıq böyükdürlər.*”

Mən dedim: “*Uşaqları neçə yaşlarında idilər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Uşaqlarının ən balacası beş aylıq idi və indi gənc oğlandır.*”

Mən dedim: “*Subhanallah! Beş aylıq?!*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Fədakarlığın böyüklüyünü təsəvvür elə.*”

Mən dedim: “*Bəli, sənin həqiqətinə and olsun ki, onlar həqiqətən də böyük imana sahibdirlər. Onları harada qoydular?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Orada qalan möminlərin yanında qoydular ki, onları böyütsünlər.*”

Mən dedim: “*Aralarında Əba Cəfərin də olduğu o camaatının içində çoxlu uşaqların olduğunu eşitmişəm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bugün 16 yaşından kiçik 178 oğlan və qız uşağı var.*”

Mən dedim: “*Səninlə birlikdə olan camaat neçə nəfərdir, Atacan?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “799, lakin bu say artıb-azalır.”

Mən dedim: “Artıb-azalır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Çünki onları müxtəlif vəzifələr və işlər üçün müxtəlif yerlərə göndərirəm.”

Mən dedim: “Yəni yer üzünü sənin üçün hazırlayırlar?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, bunda iştirak edirlər.”

Mən dedim: “Onlar səninlə birlikdə İraqı tərk edənlərdən idilər?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onlar bu camaatın bir qismi idi. Onlar sənin heyranındır oğlum. Sənin şəklin (burada) hər yerdədir.”

İmam (*minhussalam*) ilə birlikdə olan camaatı heç ziyarət etməmişdim və bunun bir çox səbəbi var. Onları burada saymağım ehtiyac yoxdur, amma mənim bu möminlər cəmiyyətindən uzaq tutulmağım ilahi planın bir parçasıdır, eynilə Yusifin (*əleyhissalam*) öz ailəsinə “Mən Yusifəm” deyənə qədər Misirdə on illər boyu onlardan uzaq saxlanıldığı kimi və eynilə Musanın (*əleyhissalam*) Mədyəndə uzun illər qövmündən uzaq saxlanıldığı kimi. İmam (*minhussalam*) ilə danışdığım vaxtlar həmin camaatdan uzaqda olurduq. İmam (*minhussalam*) ilə olan camaat ən uca möminlərdən və mələklərdən ibarət bir dəstəni təmsil edir. Bəziləri 313 və 50 nəfərdəndir, amma hamısı yox. 313 və 50 nəfərdən bəziləri hazırda mənimlədir. Digərlərinə gəldikdə, hələ bizə qoşulmalarını gözləyirik.

Bir dəfə də İmam (*minhussalam*) onun yanında olan möminləri təsvir edərkən belə buyurmuşdu: “Bax gözümün nuru, burada mənim yanımda olanlar heç nədən sarsılmazlar. Başa düşməyin üçün sənə bir misal çəkəcəm. Onlara Höccət Muhəmməd bin Həsən Əskərinin mürtəd olduğunu desəm, bu onlara təsir etməz. Kədərənərlər, amma ən şiddətli fırtınalar onlara təsir etməz.”

Beləliklə, İmam (*minhussalam*) öz qeybət illərində kiçik bir mömin dəstəsi ilə İraqı tərk edərək 800 nəfərə yaxın bir camaatdan ibarət bir cəmiyyət qurdu. Bu şəxslər İlahi Ədalət Dövlətinə zəmin hazırlamaq məqsədilə dini bütün dünyaya yaymaq üçün çalışırlar. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) də o illərdə Sudan da daxil olmaqla bəzi Afrika ölkələrində yaşadı. Və Sudanda yaxın səhabələrindən biri olan Əba Nasih (*əleyhissalam*) ilə birlikdə yaşadı. Əba Nasihin (*əleyhissalam*) inkarnasiyası Həbib ibn Məzahirdir¹⁹. O da əvvəldən bəri İmamın (*əleyhissalam*) yanında olan bir şəxsdir. Bu müddət ərzində İmam (*minhussalam*) ayda 500 dollar qazandığı bir şirkətdə mühəndis işləyirdi. Çox kasıb bir həyat tərzini sürür və kirayə pulunu ödəyib yeməyini aldıqdan sonra aylıq maaşının qalanını Dəvəti yaymaq üçün xərcləyirdi.

Bir gün İmam (*minhussalam*) o vaxtlardan danışaraq belə dedi: “Mən o dövrdə Sudanlı sələfi bir adamla qonşu idim. Şiə olduğumu bilir və məni kafir sayırdı. Hər gün evimin işığını kəsib mənə zərər verməyə çalışırdı, mən də hər gün gedib onun kəsdiyi kabelləri təmir etmək məcburiyyətində qalırdım. Bunu heç vaxt etiraf etmirdi, mən də ona bunu etməməsini

¹⁹ İmam Hüseyinin Kərbəladakı əshabından biri. Onu (*minhussalam*) Kufəyə dəvət etmək üçün məktub yazanlardan biri idi. Kufəlilərin İmama xəyanət etdiyini anlayanda Kərbəlada ona qoşuldu və Kərbəla döyüşündə şəhid oldu.

demirdim. Bir gün mənim yanıma gəldi və məni yerə yıxmaq üçün iki əli ilə sinəmə vurdu. Əllərindən yapışdım və dikəldim.”

Mən dedim: *“Sənə fiziki olaraq hücum çəkməyə çalışdı?! Allah ona lənət eləsin!”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Ona lənət eləmə oğlum, o heç nə bilmir. Cahildir, etdiyi şeyin doğru olduğunu düşünür. Dünyada belə insanlar çoxdur. Onların hidayət olmaları üçün dua et oğul, onlara haqqı göstərmək üçün gecə-gündüz çalış.”*

Mən dedim: *“Allahdan məğfirət diləyirəm, Atacan.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Allah səni mübarək etsin, oğlum. Özün bilirsən, elə bir gecə yoxdur ki, Allahdan bütün möminləri bağışlamasını diləmədən yatım.”*

Mən dedim: *“Onda bundan sonra mən də belə edəcəm.”*

Əba Mikail (*əleyhissalam*) İmamın (*minhussalam*) qeybətində baş verən digər bir hadisəni danışır.

*“Hicaz Kralı Abdullahın vəfatından əvvəl, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) əvvəllər özü ilə görüşməmiş bəzi möminləri çağırmağa və onlarla görüşməyə başlamışdı. Bir gecə İmam (*minhussalam*) bir yerdə möminlərdən birini gözləyirdi. O mömin də İmamı (*minhussalam*) axtarmaq üçün çıxdı, amma tapa bilmədi. Ancaq gecə gec saatlarda böyük bir daşın üstündə oturmuş bir nəfər gördü. Mömin onun İmam olub-olmadığından əmin olmadığı üçün o şəxsə yaxınlaşmadı. Evə qayıtdı, İmamdan (*minhussalam*) üzr istədi və dedi: “Ağam, görüşməli olacağımız yerdə səni axtardım, tapa bilmədim. Daşın üstündə oturan sən idin?” Abdullah, qardaşım! Bilirsən İmamın cavabı nə oldu? İmam (*minhussalam*) belə buyurdu: “Hansı daş üstündə oturmağımı qaldırar? Onun üstündə otursaydım, göylər və yer onun fəryadını eşitməkdən sarsılırdı. Mən öləcəyəm və heç kim haqqımı tam olaraq bilməyəcək.””*

Fədakarlıqlar

İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) hekayəsi ilə bağlı ən kədərli şeylərdən biri vaz keçmək və hər şeyi itirmək məcburiyyətində qalmasıdır. İraqı tərk edəndə anasını son dəfə görürdü və anası onun yoxluğunda vəfat etdi. O, anasının cənazəsində belə iştirak edə bilmədi. Görünür, İmam (*minhussalam*) övladları ilə əlaqə qurmurdu. Xoşagəlməz hekayələr eşitmişdim və İmam (*minhussalam*) keçmişindən, xüsusən də ailəvi məsələlərdən danışmaqdan hər zaman çəkinsə də, ailəsinin onun yanında olmadığını və dəstəkçilərindən olmadığını başa düşə bilirdim.

İmam (*minhussalam*) bir gün belə buyurdu: *“Sənin üçün olan qorxumun və sənə olan sevgimin həddi-hüdudu yoxdur, mənim belimdən olan övladlarım var ki, bir gün belə olsun ağıma gəlmirlər və mən sənin üçün qorxduğumun və səni sevdiyimin bir faizi qədər belə onlar üçün qorxmadım. Anlamağın üçün bir faizi qədər dedim. Oğullarım və qızlarım sənin ayağının tozuna fəda olsun.”*

Bu sözlərindən son dərəcə utandım və başımı aşağı əydim və *“Uca və Böyük olan Allahdan məğfirət diləyirəm”* dedim.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Mənim üç övladım var, Abdullah, Musa və Zeynəb. Allahın mənə bildirdiyi, malum və bu dünyadan sahib olduqlarım sadəcə bunlardır. Oğlum, mən bu dövətdə böyük faciələr gördüm, özün bilirsən. Başıma gələn hər şeyi sənə danışmağıma ehtiyac yoxdur.”

Mən dedim: “Güc və qüvvət yalnız Allah ilədir. Atacan, Məlikəyə hər baxanda sənin övladlarını düşünürəm və sənin başına gələnlər mənə sevinməyə qoymur. Vallah, bir an belə olsun unutmuram. Sənin əllərindən öpürəm, çünki sən bir atasən və ataların ən böyüyüsən.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Allah səni mübarək eləsin oğlum, təşəkkür edirəm.”

Son Mərhələ

İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) qeybətində əldə etdiyi ən önəmli şey, son mərhələyə çatması idi. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bu dövrdə həyatı bir rol oynayıb. Bu kitabda bundan əvvəl bəhs etdiyimiz kimi, Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) Məxluqatdakı Allah mərtəbəsinə çatmış və elçiləri göndərmə səlahiyyəti qazanmışdır. O, Allahın Son Elçisi idi və İmamlar ilə Mehdiyələri öz elçiləri olaraq göndərirdi. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bu mərhələdə Cəbrail (*əleyhissalam*) rolunu oynayır. O, Allah Rəsulu İmam Mehdi Muhəmməddən (*ona və ailəsinə salam olsun*) gələn vəhy və ya mesajı Mehdiyələrə (*onlara salam olsun*) çatdıran şəxsdir. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bu dövrdə vəhyin tamamıdır.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Açıq-aydın açılış, mərifətdə kamillik, tam mərifət.”

Mən dedim: “Aha! Fəna olmaq?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Son mərtəbə, ən son, hər şeydən vaz keçməkdir. O, həqiqətin həqiqətidir, kamillikdir.”

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) kamilliyin son mərtəbəsinə çatmış, bəşəri duyğu və arzulara əsir olmağı aşmış keçmişdir. O, İmam və ya Mehdiyədən daha böyük bir şey olmuşdur. Məsələn, İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) hər hansı bir cinsi istək və ya instinktləri yoxdur. İmam (*minhussalam*) buyurdu ki: “Mənim elə bir instinktim yoxdur, çünki mən aqlımı, nəfsimi və bədənimə uzun müddət bundan əvvəl tərk etmişəm.”

Həmçinin İmam Əhməd Əl-Həsəni (*minhussalam*) həmişə çox az yatan və heç yatmadan uzun müddət keçirən olaraq tanıyıram. Bəzən heç yatmadan altı gün keçirərdi.

Bir dəfə İmam (*minhussalam*) mənim yanıma gəldi və “Atan üç gündür yatmır” dedi.

Mən dedim: “Güc və qüvvət yalnız Allah ilədir! Niyə Atacan?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Görməli olduğum çox iş var idi, sadəcə bir neçə dəqiqəliyənə yuxuya ehtiyacım var, bu mənə bəs edir.”

İmam (*minhussalam*) ümumiyyətlə müəmmalı şəkildə iş görür. O (*minhussalam*) bir anda uzun məsafələr qət etmə bacarığına sahibdir. O (*minhussalam*) yuxu aləmini bir rabitə yolu olaraq istifadə etmə bacarığına sahibdir. Onun nə vaxt başımın beləda olduğunu və ya nə vaxt ona ehtiyacım olduğunu bilmə bacarığı var. Nə vaxt İmam (*minhussalam*) ehtiyacım olsa və ona qəlbimdən səsənsəm, mənə eşidər və həmin dəqiqə mənimlə rabitəyə keçərdi. Çox vaxt İmam (*minhussalam*) yuxumda mənim yanıma gələr, mənə məlumat verər və verdiyi məlumat

həqiqət olar. Məsələn, ən diqqət çəkən nümunələrdən biri: İmam (*minhussalam*) bir müddətlik bir missiya üçün getmişdi və bir neçə ay idi ki, onunla söhbət etmirdim. Bir gecə yuxuda gördüm ki, İmam (*minhussalam*) yanıma gəlib “*bu gecə sənənlə söhbət edəcəyəm*” dedi və həqiqətən də o gecə qayıtdı və eynilə yuxuda söz verdiyi kimi mənimlə söhbət etdi.

Bu əslində çox mühümdür, çünki onun da İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) ilə görüşləri belə başlamışdı. O, İmamı yuxusunda görər və İmam ona, onunla müəyyən bir yerdə görüşsün deyərdi. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) Görüş Xütbasında belə buyurub: “*Və bu görüşün hekayəsi də bu cür idi; bir gün yatmışdım və yuxu gördüm. İmam Mehdi (əleyhissalam) İmam Əsgərinin (əleyhissalam) qardaşı Seyyid Muhəmmədin (əleyhissalam) ziyarətgahının yaxınlığında dayanmışdı. Və mənə əmr etdi ki, onunla görüşüm. Sonra oyandım. Saat 02:00 idi. Və 4 rükət gecə namazı qıldım. Yenə yatdım və yenə yuxuda İmam Mehdi (əleyhissalam) mənimlə görüşmək istədiyini gördüm. Oyandım, saat 04:00 idi. Gecə namazlarımı bitirdim və ardınca sübh namazını qıldım. Bu yuxulardan 2 gün sonra, İmam Hadi və İmam Əsgərinin (onlara salam olsun) olduğu Samarraya yollandım. Sonra Seyyid Muhəmmədin (əleyhissalam) ziyarətgahının olduğu şəhərə qayıtdım. Sonra İmam Kazım və İmam Cavadın (onlara salam olsun) ziyarətgahının olduğu Bağdad şəhərinə getdim. Sonra İmam Hüseyin və şəhidlərinin olduğu Kərbəlaya getdim (onlara salam olsun). Və İmam Mehdi (əleyhissalam) ilə gecə İmam Hüseyinin (əleyhissalam) ziyarətgahında görüşdüm. Növbəti günün səhəri onunla (əleyhissalam) Kərbəlada, Sidra küçəsinin qurtaracağında yerləşən İmam Mehdi Məqamında görüşdüm. Beləliklə, ikimiz təkcə məqamda oturduq, demək olar ki məqamın mühafizəçisindən başqa orada heç kim yox idi. O da bizdən uzaqda, qadınların ibadət etdiyi yerdə dayanmışdı.*”

Həmçinin İmam (*minhussalam*) bir kəsin şübhə, iman və ya küfr halında olmasını bilmə bacarığına sahibdir. Buna baxmayaraq, bunu əsla göstərməz. Əksinə, birini utandırmamaq üçün zahir ilə rəftar edərdi, insanlar da həmişə iman iddiasında olardılar. İsa (*əleyhissalam*) da eyni bacarığa sahib idi və bu, Quranda belə zikr edilir: “*İsa onların küfrünü hiss etdikdə dedi: “Allah yolunda kimlər mənə yardımçı olacaq?” Həvarilər dedilər: “Bizik Allahın Ənsarları! Biz Allaha iman gətirdik. Sən də şahid ol ki, biz müsəlmanlarıq!”*”²⁰

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bir dəfə mənə dedi: “*Bu necə də çətindir oğlum, necə də çətindir ki, bir şəxs sənə “ömrüm sənə fəda olsun” deyir və sən də ona “mübarək olasan” deyirsən. Halbuki, [dediklərinin] əksini görürsən. Onun yalan danışdığını və münafiq olduğunu görürsən.*”

İmam (*minhussalam*) insanın üzünə baxıb ilk baxışda onun keçmiş həyatında kim olduğunu anlaya bilmə bacarığına sahibdir. O, bir insanın inkarnasiyalarını və həyatı ilə bağlı hər təfərrüatı deyə bilər. Onun nə vaxt doğulduğunu və nə vaxt öləcəyini deyə bilər. Həmçinin üzlərinə baxıb onların müəyyən bir məlumatı və ya xəbəri eşitmələri üçün doğru zamanın olub-olmadığını deyə bilər. İmam (*minhussalam*) açıq-aydın açılışdan sonra Allahın demək olar ki hər sifətini və ya qabiliyyətini qazanmışdı.

²⁰ Quran, Surə 3 (Ali-İmran), ayə 52

İmamla Əlaqəm

Oxuyucuya maraqlı olan şeylərdən bəzisi də İmam Əhməd Əl-Həsəni (*minhussalam*) necə tanıdığımıdır. Onu neçə vaxtdır tanıyıram? İlk görüşümüz necə olub? Ondan (*minhussalam*) bu sualları soruşsanız, sizə bu sözlərlə cavab verərdi: “*Mən onu bu dünyaya gəldiyi gündən bəri heç vaxt tərk etməmişəm.*”

Bab 36

İMAM MEHDİ

“Əgər möminsinizsə, Bəqiyyətullah (Allahın saxladığı) sizin üçün daha xeyirlidir”

On ikinci İmam, Gizli İmam, Bəqiyyətullah, Zamanın və Dövrün Sahibi, babam Muhəmməd bin Həsən Əskərinin (*ona və ailəsinə salam olsun*) ləqəblərindən bir neçəsidir. İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) 869-cu il Şaban ayının 15-də doğulub və o zamandan bəri yaşayır. O, İblisin övladları tərəfindən onu öldürmək üçün qurulan tələlər ucbatından qeybə çəkildi. Quranda o, Bəqiyyətullah olaraq təsvir edilir: *“Əgər möminsinizsə, Bəqiyyətullah sizin üçün daha xeyirlidir.”*¹ İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) reinkarnasiyasıdır və kitabda bundan öncə qeyd edildiyi kimi Peyğəmbər *“iki yay məsafəsi qədər və ya daha yaxın”* məqamına çatdıqdan sonra məxluqatdakı Allah oldu. Bugün otuz yaşlarının ortalarında, qəhvəyi saçlı, yaşıl gözlü, gur saqqallı və bığlı bir nəfər görünüşündədir. Əlləri və qolları çox tüklüdür. İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) nəzərə çox gənc görünür.

İmam Mehdi Niyə Bu Zamanda Zühur Etdi?

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənə dedi: *“Bir gün kim olduğumu bilmədən bir nəfər mənə dedi ki: “Əgər kimsə mənə 10-15 il bundan əvvəl İmam Mehdi (əleyhissalam) zühur etdiyini desəydi, buna əsla inanmazdım, amma indi nəinki inanıram, onun zühur etdiyinə də əminəm.”*

Mən dedim: *“Subhanallah!”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Mən ondan soruşdum: “Niyə elə deyirsən ay Hacı?” O da dedi ki: “Həqiqi mömin olan və təslimiyyət göstərən bir camaatdan gördüklərimdən dolayı.” Dedim ki: “Kimlərdən gördün?” O dedi: “Şərq Qara Bayraqları əshabı adlı bir qrupdan. Paltalkda bir otaqları var, İmam Mehdi (əleyhissalam) dəstəkləmək üçün hər şeyi etməyə hazırdırlar. Öz-özümə dedim ki, əgər İmam Mehdi (əleyhissalam) zühur etməsəydi, onda vallah təqsirkar özü olardı.” Yəni Ağamızı, Atamızı (əleyhissalam) nəzərdə tuturdu.”*

Mən dedim: *“Vay, subhanallah!”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Ona dedim ki: “Düz deyirsən ay Hacı.” Olanlar bundan ibarətdir.”*

Mən dedim: *“Allahu Əkbər! Allahu Əkbər! Allahu Əkbər!”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Və sənə deyirəm oğlum, vallah, vallah, vallah – və bu böyük və ağır bir anddır. Yer üzündə sizin kimi sadəcə yüz nəfər olsaydı, 10.000 il bundan əvvəl Adəmə (əleyhissalam) Allah tərəfindən iqtidar verilmiş olardı. Və o, yer üzünü ədalət və bərabərliklə doldurardı. İblisin orada heç bir qüdrəti olmazdı.”*

Mən dedim: *“Allah Muhəmməd və Ali-Muhəmmədə, İmamlara və Mehdilərə salavat və salam göndərsin! Allahu Əkbər!”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bugün burdasınız, Allaha və əzəmətinə and olsun ki, Dövlətimiz sizin əllərinizlə və sərhad tanımayan saf, mömin, səmimi qəlblərinizlə qurulacaq.”*

İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) möminlərin əskikliyi ucbatından qeybdə idi, amma indi həqiqi möminlərin varlığına görə zühur etməyi İmam Mehdi (ona və ailəsinə

¹ *Quran*, Surə 11 (Hud), Ayə 86

salam olsun) üzərində bir vacibədir. Müsəlmanlar əvvəllər İmam Mehdi (ona və ailəsinə *salam olsun*) gözləyənlərin özləri olduğunu düşündülər, amma əslində bizi gözləyən İmam Mehdi (ona və ailəsinə *salam olsun*) idi. Hədis və rəvayətlərdə deyilir ki, İmamın sadəcə 313 həqiqi inananı olsaydı, zühur edərdi. Bu, onun zühurundan əvvəl və xüsusən də zühurundan sonra planetimizdəki 1.8 milyard müsəlmanın münasib möminlər olmadığı və ya dinlərində və inanclarında bir səhvlik olduğu mənasına gəlir.

İmam Mehdi'nin Mənimlə İlk Xəbərləşmələri

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) mənə, babam İmam Mehdi Muhəmməd bin Həsənin (ona və ailəsinə *salam olsun*) aşağıdakı məktubunu çatdırdı:

“Allahın salamu, rəhməti və bərəkəti üzərinizə olsun. Oğlum Əhmədi gözlədiyim kimi, səbrim məndən bezənə qədər bu qədər ildir səni də gözlədim. Budur, artıq buradasan Allaha həmd olsun. Allaha and olsun sən insanların ən xeyirlilərinə rəhbərlik edən Allahın dini ilə mübarək qılınmış kəslərdənsən. Allah yolunda çox çalış və yorulma, çünki Allah eşidir və görür. Allahın salamu, rəhməti və bərəkəti üzərinizə olsun.”

- İmam Mehdi Muhəmməd bin Həsən Əskəri (*əleyhissalam*)”

Mən və əshabım, dəvəti irəli aparmaq üçün evlərimizi, mallarımızı satdıq və sahib olduğumuz bütün dünyəvi şeylərimizi İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) və İmam Mehdiyə (ona və ailəsinə *salam olsun*) verdik. O vaxtlar öz halımız və ya başımıza nə gələcəyi vecimizə deyildi. Biz sadəcə İlahi Ədalət Dövlətinin qurulmasında hər hansı bir şəkildə iştirak etmək və insanları haqqa yönləndirməyə köməklik göstərmək istəyirdik.

İmam (*minhussalam*) əvvəlcə qəbul etmədi və dedi: *“Evini satmağına qəlbim razı olmur oğlum, hara gedəcəksən?”* Onun rədd cavabını qəbul etmədim. Evimi satmaqda təkid etdim və sonda qəbul edənə qədər onu qəbul etməyə məcbur etməyə davam etdim. Ondan sonra bir çox bacı və qardaşlarım da eyni şeyi etmək və İlahi Ədalət Dövlətinə gedən yolumda mənə qoşulmaq istədilər. İstəklərini İmama (*minhussalam*) çatdırdım və mənə dedi ki: *“Bu məsələ üçün Ağanın, Atanın (*əleyhissalam*) icazəsi lazımdır.”*

Bir neçə gün sonra İmama (*minhussalam*) dedim: *“Soruşduğum məsələ haqqında İmam Mehdiyə (ona və ailəsinə *salam olsun*) xəbər aldın?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli oğlum.”*

Mən dedim: *“Nə xəbər aldın Atacan?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Ağamız və Atamız (*əleyhissalam*) buyurdu ki: Hər kim bunu etmək və oğlumuz Abdullaha qoşulmaq istəyirsə, onları məmnuniyyətlə qarşılayırıq.”*

Bir çox insan dəvətə töhfə verməyə başladı. Birləşmiş Krallıqdan Cavid Ğəniubillah, Vaqar Şah, Qədir Şah və digərləri ilk dəstəkçilərdən idi. Nur Fatimə sahib olduğu hər şeyi ilə dəstək olan İrlandiyadan ilk şəxs idi. Əli Ğureyfi və İsveçli arvadı Aliya məşinlərini və evlərini satdılar və hamısını dəvətə verdilər. Remi Huillet sahib olduğu hər şeyi verdi. Muhəmməd Hossam da sahib olduğu hər şeyi verdi, məşinini də satacağına söz verdi. Bütün bu xəbərləri İmama (*minhussalam*) çatdırdım və o, çox duyğulandı.

Mən dedim: “Nur da səndən onun üçün dua etməyini və sənin haqqına qarşı təqsirini bağışlamağını istəyir.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Allah bu qadına övladlarında xeyir ehsan etsin və hər günahını 10 savabla əvəzləsin. Allahdan diləyirəm ki, onu Cənnətə girməkdən məhrum etməsin və salehlərlə birgə etsin.”

Mən dedim: “Allaha həmd olsun.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bütün bunlar Allahın fəzli, sonra da sənin fəzlin ilədir, oğlum.”

Mən dedim: “Sən olmasaydın, mən azardım.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Allah səni xeyirlə mükafatlandırsın oğlum, Allah qorusun, sən Əhməd və Muhəmmədin oğlu olduğun halda hara azırsan.”

Mən dedim: “Livandakı malını ianə etmək istəyən, mənzilini və mebelini satan Manal Hallal və qardaşları da var!”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Əgər bu möminlər 1999-cu ildə olsaydı, indi on ildən çox idi ki, İlahi Ədalət Dövlətində yaşayırdıq.”

Mən dedim: “Atacan, Misirlilərin və ərəb olmayanların imanları və sənə olan sevgiləri böyükdür!”

İmam (*minhussalam*) ağlamağa başladı və dedi: “Sevincdən göz yaşlarım yanaqlarımdan axır, vallah sən Ali-Muhəmməddən olan hər İmamın, Allahın mələklərinin və bütün elçilərinin hüsurunda başımı uca etdin və səninlə fəxr etdim. Üzr istəyirəm, çünki göz yaşlarım dayanmadan axır və fikrimi cəmləyə bilmirəm. Bağışla oğlum, sənə geri dönəcəm, özümə hakim ola bilmirəm. Allahın salamu və rəhməti sənə üzərinə olsun.”

İmam (*minhussalam*) gedib bir müddət sonra qayıtdı və bu formada getdiyi üçün üzr istədi. Mən dedim: “Allahdan tək diləyim bizdən razı olmağındır, Atacan.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Allaha and olsun ki, Allah hamınızdən tam razıdır.”

Mən dedim: “Mən sənə dəstəyin və dayağınam, hər zaman da sənə yanında olacam.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Sən, ən yaxşı dəstəkçim və dayağımсан.”

Mən dedim: “İmam Mehdiyə (ona və ailəsinə salam olsun) dedin? Razı qaldı?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, çox sevindi və Allaha şükr səcdəsi etdi, Allahın hamınızı qoruması, hamınıza müvəffəqiyyət və güc-qüvvət verməsi üçün dua etdi.”

İmam Mehdinin Təvazökarlığı

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “Özümü təqsirkar hiss edirəm.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu, hər mömində olan bir hissdır. Hətta İmam Mehdi (*əleyhissalam*) buyurur ki, “mən təqsirkaram” və hətta mən hədsiz dərəcədə təqsirkar olduğumu düşünürəm, o həddə ki, gecələri gözümə yuxu getmir.”

Mən dedim: “Subhanallah! Salam olsun sənə və İmam Mehdiyə. Amma sən və İmam (ona və ailəsinə salam olsun) heç biriniz təqsirkar deyilsiniz. Mənə gəldikdə isə, mən təqsirkaram.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Biz hamımız Allaha qarşı təqsirkarlıq oğlum, çünki Allah bizə bizim Ona verdiyimiz çox xırda şey müqabilində çox şey verir. Hətta bizim Ona verdiyimiz o xırda şey də bizdən deyil, əksinə bunun hamısı Onun fəzli ilədir. Odur ki, bizim heç bir fəzilətimiz yoxdur.”

İmam Mehdinin Xarakteri

Bir gün İmam (minhussalam) mənə dedi: “Rəsulullah (ona və ailəsinə salam olsun) və Əli ibn Əbu Talib (əleyhissalam) insanlarla çox zarafat edərdi. Lənətli Ömər ibn Xəttab da deyərdi ki: “Əlinin zarafat eləməyi olmasaydı, böyük bir lider olardı.”² Bu qorxaq, Əli ibn Əbu Talibi (əleyhissalam) mühakimə edir, öz şəxsiyyətini insanlara tətbiq etmək və insanları özü kimi görmək istəyirdi, Allah ona lənət etsin.”

Mən dedim: “Ömər in o vaxtkı xarakteri bugünkü xarakteri ilə eynidir?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Təqribən.”

Mən dedim: “Bəs İmam Mehdi (ona və ailəsinə salam olsun)?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “İmam Mehdiyə (əleyhissalam) gəldikdə, mən ömrüm boyu onun zarafat elədiyini görmədim.”

Mən dedim: “Yaşadığımız bu dövrün gülməli bir tərəfi yoxdur.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Düz dedin oğlum.”

Bir dəfə də İmam (minhussalam) buyurdu ki: “Baban səni çox sevir.”

Mən dedim: “Mən də onu çox, çox sevirəm.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Və o (ona və ailəsinə salam olsun), sən in xislət, xarakter, davranış və məntiq gücü baxımından ona bənzədiyini, lakin onun bunu ərəbcə, sən in isə ingiliscə etdiyini deyir.”

Mən dedim: “Subhanallah!”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Sənin səsin gözəldir oğlum, amma ərəbcən səlis deyil, dilin ərəbcə səlis deyil, amma səsin baban Muhəmməd bin Həsən Əskərinin, həmçinin ulu baban, Böyük Siddiq Əli ibn Əbu Talibin (əleyhissalam) səsinin eynisidir.”

İmam Mehdinin Elçiləri

Bir gün bir nəfər İmam Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) soruşdu: “Səndən əvvəl İmam Mehdinin (ona və ailəsinə salam olsun) elçiləri var idi?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bəli.”

² “Ömər in nəql etdiyi hədisdə, ona Əlinin xəlifəliyindən danışılır, ona görə də o, ‘zarafat eləməyi olmasaydı’ deyir.” – Mənaqib Əhlibeyt, Heydər Şeyravani, səh. 454

O adam soruşdu: “*Kimlər idi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Məndən əvvəl İsa Əba Əhməd və ondan əvvəl Abbas Əba Muhəmməd idi.*” (İsa Əba Əhməd, Yəmanınin zühur etdiyi 1999-cu ildən əvvəl Nazaretli İsanın bu dövrdəki qayıdışıdır. Yəmanınin Bayrağı Məryəm oğlu İsadən aldığı qeyd edən rəvayətlərin olması da maraqlı nüansdır)³

Mən dedim: “*O, son 1200 ildə başqa elçilər də göndərdi?*”⁴

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli.*”

Mən dedim: “*Yəni son 1200 il ərzində başladılan bu dəvətlərin və dinlərin bir qismi həqiqətən də İmam Mehdinin (ona və ailəsinə salam olsun) elçiləri tərəfindən başlandı?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, heç şübhəsiz elədir.*”

Mən dedim: “*Bu elçilərə nə oldu?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəziləri öldürüldü, bəziləri lağa qoyuldu, bir qismi də uğursuzluğa düşər oldu və eynilə bəzi elçilər kimi silindi.*”

İmam Mehdinin Elmi

İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Bütün dilləri başa düşürsən?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Mən bütün dilləri başa düşürəm, amma baban dünyadakı bütün məxluqatın dilini başa düşür.*”

MHMD və Tetraqrammaton (YHVH)

Digər çox maraqlı bir nüans da odur ki, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Müqəddəs Vəsiyyətində İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) barədə bu cür deyilir: “*...O (Həsən) da onu oğluna, Ali-Muhəmmədin Müstəhfəzi (Əmanətçisi) Muhəmmədə təslim etsin.*” Qəribəsi odur ki, ərəbcə mətndə əslində belə buyurulur: “*...O (Həsən) da onu oğluna, Ali-Muhəmmədin Müstəhfəzi (Əmanətçisi) MHMD-yə təslim etsin.*” Bu, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Müqəddəs Vəsiyyətinin çoxsaylı sirlərindən biridir və sadəcə onun sahibi tərəfindən açıqlana bilər. Biharul-Ənvar kitabında aşağıdakı təsviri dəlil olaraq təqdim edirik (Şəkil 1):

³ İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurdu: “Sonra Məryəm oğlu İsanın əlindən bayrağı alan hidayət edən və hidayət olunmuş Mehdi çıxacaq.” Mələhim vəl Fitən, Seyyid ibn Tavus, cilt 1, səh. 263

⁴ Hazırda bu dövr boyunca hansı dini hərəkatların İmam Mehdi tərəfindən olduğunu açıqlamayacağıq. Çünki bu, hər hərəkatın həqiqi yönünə və bunlarla yanaşı onların təhriflərinə, qəsdən sapmalarına, pozulmalarına və ilahi olaraq təyin edilən xəlifəliyin qəsbinə daha ətraflı şəkildə diqqət edilməsi lazım olan mürəkkəb bir məsələdir.

Şəkil 1: Müqəddəs Vəsiyyətə MHMD (م ح م د) (dairəyə alınmış)

Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 53, səhifə 148 – Shia Online Library

İmam Mehдинin (*ona və ailəsinə salam olsun*) bəsit olaraq MHMD (م ح م د) olaraq qeyd edildiyi və İmamlar (*salam onlardanadır*) tərəfindən adının qeyd edilməsinin qətiyyəən qadağan olduğu başqa bir çox hədis və rəvayətlər var. İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: *“Bu işin sahibi ancaq bir kafir tərəfindən öz adı ilə çağırılan kəsdir.”*⁵

İmam Rza (*minhussalam*) buyurub: *“Onun vücudu görünməz və o, adı ilə çağırılmaz.”*⁶

O vaxtdan Şiələr ona dörd hərfi – MHMD (م ح م د) – isnad ediblər. İlk Şiələr bu rəvayəti bilirdilər. Yəhudilikdə dörd hərfli ibrancə *“teonum”* və ya Allahın müqəddəs adı, YHVH⁷ mənasına gələn Tetraqrammaton adında bir şey var.

Yəhudilikdə Musa (*əleyhissalam*) Allahdan, adının nə olduğunu və insanlar ondan soruşanda onun Allahı necə çağırması olduğunu soruşanda, Allah Musaya (*əleyhissalam*) bəsitcə belə cavab verdi: *[Allah “Mən Mənəm” (Ehyeh-Aşer-Ehyeh) dedi. Sonra dedi: “İsrail övladlarına belə söylə: ““Mənəm” (Ehyeh) deyən sizin yanınıza məni göndərdi.”]*⁸

Yəhudi rəvayətləri Allahın həqiqi adını tələffüz etməyin və ya yazmağın qəti qadağan olduğunu qeyd edir və hətta belə deyirlər: *“O Adı öz hərfləri ilə tələffüz edən axirətdə yeri yoxdur!”*⁹

Addan bəhs edərkən “(Böyük) Ad” mənasına gələn Haşim (חשן) (hşm) termini istifadə edilir. Dörd hərfli qısaldılan və tələffüzü qadağan olunan bu iki ad ancaq Şiə İslamda və Yəhudilikdə var.

⁵ *Əl-Kafi*, Şeyx Kuleyni, cild 1, səh. 333

⁶ *Əl-Kafi*, Şeyx Kuleyni, cild 1, səh. 333

⁷ Dörd hərf MHMD (מחמד) Tövratda da keçir; amma yar, arzulanan, şirin, xoş şey, əziz kimi müxtəlif mənalara sahib bir söz olaraq tərcümə edilib. Məsələn, Nəğmələr Nəğməsi 5:16, Yeşaya 64:11, Ezeqiel 24:16.

⁸ *Bibliya*, Çıxış, Bölüm 3, Pasaj 14

⁹ *Mişna (Şifahi Tövrat)*, Sanhedrin 10:1, Koren-Steinsaltz

Hər iki dində də Allahın həqiqi adının tələffüzü böyük möcuzələri idarə etməklə bağlı üstün güclər və bacarıqlarla əlaqədardır. Əhlibeytdən (*salam onlardanır*) olan rəvayətlərdə keçir ki, Qaimin (*minhussalam*) edəcəyi şeylərdən biri də Allahın həqiqi adını ibrancə oxumasıdır. İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: *“İmam icazə verəndə, Allaha ibrancə adı ilə dua edər və 313 əshabı onun yanına payız yarpaqları kimi gələr.”*¹⁰

YHVH (יהוה) və MHMD (محمد) arasında bir əlaqə varmı? MHMD (محمد) YHVH-nin ərəbcə versiyasıdır? O, Qaimin oxuyacağı 12-ci İmamın həqiqi adıdır yoxsa başqa şeydir?

İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) “Tövhid Kitabı”-nda İmam Sadiqdən (*minhussalam*) nəql edilən bir rəvayət var. İmam Sadiq (*aleyhissalam*) buyurur:

“Şübhəsiz Əziz və Cabbar olan Allah Öz Nəbisini (ona və ailəsinə salam olsun) yeddinci göyünə qədər yüksəltdi. Onların (göylərin) ilkinə gəldikdə, ona salam göndərdi və ikinci göydə ona fərzləri öyrətdi. Beləliklə Allah Təala ona, içində qırx növ nur olan, nurdan bir qab endirdi. O, Allahın (Subhanəhu və Təala) Ərşini əhatə edən iri bir nur idi və seyr edənlərin gözlərini kor edərdi. Onlardan biri sarı oldu, ona görə də sarı (rəng) sarı oldu və biri qırmızı oldu, ona görə də qırmızı qırmızı oldu və biri ağ oldu, bundan ağ ağ oldu və yerdə qalanlar Nurdan yaradılanların sayları üzrə oldu...”

Sonra (onu) göyə qaldırdı, beləliklə mələklər göyün ətrafına qaçırdılar, sonra da səcdəyə qapanıb belə dedilər: “Subbudur, Quddusdur, bu nur Rəbbimizin nuruna necə də bənzəyir!” Cəbrail (aleyhissalam) da dedi ki: “Allahu Əkbər! Allahu Əkbər!” Göyün qapıları açıldı və mələklər toplandı. Və onlar böyük qruplar halında gəlib Nəbiyə (ona və ailəsinə salam olsun) salamlarını çatdırdılar, sonra da belə dedilər: “Ey Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun), qardaşın necədir? Onunla görüşdüüyün zaman salamlarımızı ona çatdır.” Nəbi (ona və ailəsinə salam olsun) da belə buyurdu: “Onu tanıyırsınız?” Onlar da belə dedilər: “Necə onu tanıyıraq ki, Allah bizdən, sən, o və onun qiyamətə qədər olan Şiələri üçün əhd almışdır. And olsun biz hər gün gecə-gündüz onun Şiələrinin üzünə beş dəfə baxırıq – bununla namaz vaxtlarını nəzərdə tuturlar – və şübhəsiz biz ona və sənə salavat göndəririk.”

O dedi: “Sonra Rəbbim mənə (ona və ailəsinə salam olsun) ilk nura heç bir bənzərliyi olmayan qırx növ nur verdi. O mənim (ona və ailəsinə salam olsun) halqalarımı və zəncirlərimi artırdı, sonra da məni (ona və ailəsinə salam olsun) ikinci göyə yüksəltdi və mən göyün qapısına yaxınlaşdığım zaman, mələklər göyün kənarlarına qaçışib səcdəyə qapandılar. Və belə dedilər, “Subbudur, Quddusdur, mələklərin və Ruhun Rəbbi, bu nur Rəbbimizin nuruna necə də bənzəyir!” Beləliklə Cəbrail (aleyhissalam) belə dedi, “Əşhədu ən lə iləhə illəllah! Əşhədu ən lə iləhə illəllah!” (Şəhadət edirəm ki Allahdan başqa ilah yoxdur). Və mələklər toplandı və dedilər: “Ey Cəbrail, sənənlə birlikdə olan bu şəxs kimdir?” Cəbrail (aleyhissalam) da dedi ki, “Bu Muhəmməddir (ona və ailəsinə salam olsun)”. Onlar dedilər ki, “O göndərilib?” O da dedi ki, “Bəli.” Beləliklə Rəsulullah (ona və ailəsinə salam olsun) da belə buyurdu: “Onlar məni qucaqlayırmış kimi mənə doğru gəldilər və mənə salam verib dedilər ki: ‘Qardaşına salamlarımızı çatdır.’ Mən də dedim ki: ‘Onu tanıyırsınız?’ Onlar da dedilər: ‘Bəli, necə onu tanıyıraq ki, Allah bizdən sənənin, onun və onun Qiyamət gününə qədərki

¹⁰ Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 368

Şiələri üçün əhd almışdır və şübhəsiz hər gün beş vaxt (yəni hər namaz vaxtı) onun Şiələrinin üzlərinə baxarıq – bununla namaz vaxtlarını nəzərdə tuturlar.

Sonra Rəbbim mənə öncəki nurlara bənzəməyən qırx növ nur verdi və mənə halqalar və zəncirlər də verdi. Sonra üçüncü göyə yüksəldildim, mələklər də göyün kənarlarına qaçışıb səcdəyə qapandılar və dedilər: “Subbuhdur, Quddusdur, mələklərin və Ruhun Rəbbi, bu nur Rəbbimizin nuruna necə də bənzəyir!” Cəbrail (əleyhissalam) belə dedi, “Əşhadu ənnə Muhəmmədən Rəsulullah! Əşhadu ənnə Muhəmmədən Rəsulullah!” (Şəhadət edirəm ki Muhəmməd Allahın elçisidir). Beləliklə mələklər toplandılar və dedilər: “Mərhaba Əvvələ və Axıra, mərhaba haşirə (toplayan kəsə) və naşirə (yayan kəsə), nəbilərin Möhürü Muhəmmədə (ona və ailəsinə salam olsun) və vəsilərin ən xeyirlisi Əli'yə (əleyhissalam).” Sonra Rəsulullah (ona və ailəsinə salam olsun) belə buyurdu: “Onlar mənə salam verdilər və məndən qardaşım Əlini (əleyhissalam) soruşdular, mən də dedim: ‘O yer üzündədir, o mənim xəlifəmdir, onu tanıyırsınız?’ Onlar da belə dedilər: ‘Bəli, onu necə tanımayaq ki, hər il bir dəfə Beytül-Məmuru həcc edərək və onun üzərində ağ bir kağız vardır ki, üzərində Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun), Əlinin, Həsənin, Hüseyinin və onların Qiyamət gününə qədərki Şiələrinin adları var. Şübhəsiz biz hər gün gecə-gündüz əllərimizlə onlara xeyir-dua veririk’ onlar bununla namaz vaxtlarını və əlləri ilə başlarına məsh çəkmələrini nəzərdə tuturdular.

Sonra Rəbbim mənə ilk nurlara heç bənzəməyən qırx növ nur verdi. Sonra da məni dördüncü göyə qaldırdı və mələklər heç nə demədilər, sonra da sinədən gəlirmiş kimi bir uğultu eşitdim və mələklər toplandılar və göyün qapılarını açıb məni qucaqlayırmış kimi mənə doğru hərəkət etdilər. Cəbrail (əleyhissalam) da belə dedi: ‘Həyyə ələs Saləh! Həyyə ələs Saləh! Həyyə ələl fəlah! Həyyə ələl fəlah!’ (Namaza gəlin, Qurtuluşa gəlin). Beləliklə mələklər hamısı birdən belə dedi: “İki tanış səs.” Beləliklə Cəbrail (əleyhissalam) da belə dedi: ‘Qad qamətis saləh! Qad qamətis saləh!’ (Şübhəsiz namaz iqamə edildi). Mələklər də belə dedilər: ‘Bu, qiyamət gününə qədər onun Şiələri üçündür.’ Sonra mələklər toplanıb və Nəbiyə (ona və ailəsinə salam olsun) belə dedilər: “Qardaşını harada qoydun?’ Mən də onlara dedim: “Onu tanıyırsınız?” Onlar da belə dedilər: “Bəli, onu və Şiəsini tanıyıyıq və onlar Allahın Ərşindən bir nurdurlar. Şübhəsiz ki, Beytül-Məmurda nurdan bir kağız var və onun içində Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun), Əlinin, Həsənin, Hüseyinin və onların Qiyamət gününə qədərki Şiələrinin adları var və onlardan nə bir nəfər artar, nə də bir nəfər azalar. Həqiqətən də o bizim əhdimizdir və həqiqətən də o hər Cümə bizə oxunar.”

Sonra mənə deyildi ki: “Başını qaldır, ey Muhəmməd!” Mən başımı qaldırdım və göyün qatları yarıldı və hicablar qaldırıldı. Sonra mənə deyildi: “Başını endir və bax, nə görürsən?” Mən başımı endirdim və sizin bu eviniz kimi bir ev (Kəbənin kimi bir Kəbə) və sizin bu evinizin hərəmi kimi bir hərəm gördüm, əgər əlimdən bir şey düşsəydi sadəcə onun üstünə düşərdi. Beləliklə, Allah mənə vəhy etdi ki: “Ey Muhəmməd! Həqiqətən də bu Hərəmdir (müqəddəs yer) və sən də Hərəmsən. Hər məsəl üçün bir misal vardır.”

Sonra Allah mənə vəhy etdi: “Ey Muhəmməd, “Sad”a yaxınlaş və səcdə üzvlərini təmizlə, onları arındır və Rəbbin üçün namaz qıl.”” Rəsulullah (ona və ailəsinə salam olsun) “Sad”a yaxınlaşdı – ki Sad Ərşin ayağının sağ tərəfindən axan sudur – və sağ əli ilə sudan götürdü, ona görə də dəstəməz sağ əl ilə oldu. Sonra Uca Allah ona vəhy

etdi: “Üzünü yu, çünki sən Mənim Əzəmətimə baxırsan. Sonra sağ və sol qolunu yu, çünki sən Mənim sözlərimi əllərinlə qəbul edirsən, sonra da başını əlində qalmış suyun bərəkəti ilə məsh et və ayaqlarını ayaq biləklərinə qədər məsh et, çünki Mən sənə salam göndərirəm və səni səndən əvvəl heç kimin indiyə qədər olmadığı bir yerə yerləşdirirəm.” Azan və dəstəməzin səbəbi budur.

Sonra Uca Allah Muhəmmədə (ona və ailəsinə salam olsun) vəhy etdi: “Ey Muhəmməd! Qara Daş ilə qarşı-qarşıya dur və Mənim hicablarımın sayı qədər “Allahu Əkbər” de.” Bu səbəbdən, təkbir yeddi dəfə oldu. Çünki hicablar yeddi dənədir və hicablar yarılanda onlar da açıldı. Ona görə də İftitah (açılış) sünnət oldu. Hicablar eyni idi, onların arasında nurdan dənizlər var idi və bu, Allahın Muhəmmədə (ona və ailəsinə salam olsun) nazil etdiyi nurdur və bu səbəbdən iftitah üç dəfə oldu, çünki hicablar üç dəfə açıldı. Beləliklə, təkbir yeddi dəfə və iftitah üç dəfə oldu. Və o (ona və ailəsinə salam olsun) təkbir və iftitahı tamamlayanda, Allah ona vəhy etdi: “Mənim adımla başla.” Ona görə də o, “Bismillahir Rəhmanir Rəhim”i Surənin əvvəlinə qoydu.

Sonra Allah ona vəhy etdi: “Mənə həmd et.” O da buyurdu: “Həmd olsun Aləmlərin Rəbbi olan Allaha!” və qəlbində “şükür olsun” dedi. Beləliklə Uca Allah ona belə vəhy etdi: “Mənim həmdimi kəsdin, odur ki, Mənim adımla başla.” Ona görə də o “Rəhmanir Rəhim”i Həmd (Fatihə) surəsində iki dəfə etdi. Beləliklə Nəbi (ona və ailəsinə salam olsun) “və yoldan azmışların” hissəsinə gələndə, belə dedi: “Həmd olsun Aləmlərin Rəbbi olan Allaha, şükür olsun Sənə.” Allah da ona belə vəhy etdi: “Mənim zikrimi kəsdin, odur ki, Mənim adımla başla!” Bu səbəbdən o, “Bismillahir Rəhmanir Rəhim”i surənin əvvəlinə qoydu.

Sonra Uca Allah ona vəhy etdi: “Ey Muhəmməd, Rəbbin (Təbarəkə və Təala) barədə belə qiraət et: “De ki O Allahdır, Təkdir. Allah Saməddir. O doğmamış və doğulmamışdır. Onun heç bir bənzəri də yoxdur.” Sonra vəhy dayandırıldı və Rəsulullah (ona və ailəsinə salam olsun) buyurdu: “Təkdir, Saməddir”, Allah da ona belə vəhy etdi: “O doğmamış və doğulmamışdır. Və Onun heç bir bənzəri də yoxdur.” Sonra ona vəhy gəldi. Beləliklə Rəsulullah (ona və ailəsinə salam olsun) dedi: “Rəbbimiz Allah bu cürdür.” Allah da ona belə vəhy etdi: “Rəbbinə rüku et, ey Muhəmməd!” O da rüku etdi. Rüku edərkən Allah ona belə vəhy etdi: “Subhanə Rəbbiyəl Əzim de.” O da bunu üç dəfə dedi.

Sonra Allah ona belə vəhy etdi: “Başını qaldır, ey Muhəmməd!” Rəsulullah (ona və ailəsinə salam olsun) da başını qaldırıb dikəldi. Sonra Allah belə vəhy etdi: “Rəbbinə səcdə et, ey Muhəmməd!” Rəsulullah (ona və ailəsinə salam olsun) da səcdə etdi və Uca Allah ona belə vəhy etdi: “Subhanə Rəbbiyəl Əla’ de!” O da bunu üç dəfə dedi.

Sonra Allah ona belə vəhy etdi: “Otur, ey Muhəmməd!” O da başını səcdədən qaldırıb oturanda, Allahın (Subhanəhu və Təala) təcəlli etmiş Əzəmətinə baxdı və özü səcdə etdi, bu cür etməyə əmr edildiyi üçün deyil. Sonra, yenə üç dəfə təsbih etdi. Beləliklə, Allah ona belə vəhy etdi: “Ayağa qalx!” O da qalxdı və onun gördüyü əzəmətdən dolayı namaz bir rüku və iki səcdə ilə oldu.

Sonra Uca Allah belə vəhy etdi: “Həmdi oxu.” O da ilk dəfə oxuduğu kimi oxudu. Sonra Allah ona belə vəhy etdi: “Bunu oxu: [Şühəsiz ki, Biz onu endirdik], çünki o, Qiyamət gününə qədər sən və Əhlibeytin haqqındadır.” Və o, ilk dəfə etdiyi kimi rüku etdi. Sonra

bir dəfə səcdə etdi və Allah ona belə vəhy etdi: “Başını qaldır, ey Muhəmməd! Rəbbin səni sabitqədəm etdi.” Beləliklə o, ayağa qalxmaq üzrə idi ki, belə deyildi: “Ey Muhəmməd, Otur!” O da oturdu. Allah ona belə vəhy etdi: “Sənə hər ehsan edəndə, Mənim adıyla başla.” Beləliklə ona belə deyilməsi vəhy edildi: “Bismillah və billah və lə iləhə illəllah və əsməul hüsnə kulluğa lillah (Allahın adı ilə və Allah ilə, Allahdan başqa ilah yoxdur və ən gözəl adların hamısı Allaha aiddir).”

Sonra Allah ona belə vəhy etdi: “Ey Muhəmməd! Özünə və Əhlibeytinə salavat və salam göndər.” O (ona və ailəsinə salam olsun) da belə dedi: “Allah Öz salavat və salamını mənə və Əhlibeytimə göndərsin.” Allah da belə etdi və ona salavat və salam göndərdi.

Sonra o qayıtdı və mələklərdən və peyğəmbərlərdən ibarət cərgələr gördü. Ona deyildi ki: “Ey Muhəmməd, onlara salam göndər!” O da dedi: “Allahın salamu, rəhməti və bərəkəti üzərinizə olsun.”

Sonra Allah ona vəhy etdi: “Şübhəsiz ki, salam, salavat, rəhmət və bərəkət sən və sənin Əhlibeytinədir.” Sonra da Allah ona sola baxmamasını vəhy etdi. Beləliklə, “De ki O Allahdır, Təkdir” ilə “Şübhəsiz ki, onu Biz endirdik” ayələrindən sonra eşitdiyi ilk ayə “Əshabul-Yəmin (Sağ tərəf əhli)” və Əshabuş-Şimal (Sol tərəf əhli) ayəsi oldu. Ona görə də (namazın sonundakı) salam Qiblə istiqamətində bir dəfə oldu. Və ona görə səcdədəki təkbir şükr oldu.

Allahın “Səmiəllahu limən həmidəh” (Allah, Ona həmd edənləri eşitdi) buyruğu, mələklər təsbih və həmd edib salam göndərəndə Nəbinin (ona və ailəsinə salam olsun) onların səsinə eşitdiyi üçündür, ona görə də o, belə dedi: “Allah ona həmd edənləri eşitdi.”¹¹

Yuxarıdakı rəvayətdən də göründüyü kimi, Muhəmməd Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun), evinin tavanı açıldığı və Cəbrailin (əleyhissalam) enib onu evindən ta Allaha doğru, göyə yüksəltdiyi mistik bir səyahət olan Merac səyahəti etmişdir. Rəvayətlərə görə o, Cəbrailin (əleyhissalam) çata bilmədiyi bir məqama çatdı. Görünür, bu məqamdan əvvəl Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) Allahdan vəhy almağı üçün Cəbrailə ehtiyacı var idi, bu məqamdan sonra isə Muhəmmədin (ona və ailəsinə salam olsun) artıq ona ehtiyacı qalmadı. Allah ilə arasında sadəcə yaşıl bir pərdənin olduğu bir yerə çatdı. Pərdənin içinə baxa bildi və Allahın Nuru ilə doldu. Sonra Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun) özü Allah arasında gedib gəldiyi bir hala keçdi. Məxluqatdakı Allah oldu, Allahın əmrlərinə görə danışib hərəkət etdi, Allahın Nuru və Ruhu ilə doldu. Hətta Allah adına cavab verdi: *“Allah, Ona həmd edənləri eşitdi.”* Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun) Allahın Ruhunun məbədi və məkanı oldu. Bundan sonra Muhəmmədə (ona və ailəsinə salam olsun) namaz qılması üçün təlimat verildi. O da özünü peyğəmbərlərin (onlara salam olsun) yanında namaz qılarkən gördü. Meracda Allah Rəsulunun Qüdsdə digər peyğəmbərlərlə birlikdə namaz qıldığını bilir. Beləliklə o, Qüdsdə YHVH-nın Ruhunu qəbul etdi. Quranda adını bu səyahətdən götürən İsrə Surəsində bu qissədən bəhs edilir: *“Dəlillərimizdən bəzisini ona göstərmək üçün Öz qulunu gecə vaxtı Məscidulharamdan ətrafına xeyir-bərəkət verdiyimiz Məsciduləqsaya apararı (Allah) pak və müqəddəsdir. Həqiqətən, O, Eşidəndir, Görəndir.”¹²*

¹¹ Əl-Kəfi, Şeyx Kuleyni, cild 3, səh. 483-486

¹² Quran, Surə 17 (İsrə), Ayə 1

Şəkil 2: Musa və Yuşa (*onlara salam olsun*) Sandığın Önündə əylərkən

Musa və Yuşa Çadırdə (c. 1896-1902), Ceyms Tissot, Yəhudi Muzeyi

Əhd Sandığı ilə bağlı Quran belə buyurur: *“Peyğəmbərləri onlara dedi: “Onun hökmdarlığının əlaməti sizə bir sandığın gəlməsidir. Onun içərisində Rəbbinizdən bir təskinlik, Musanın ailəsindən və Harunun ailəsindən qalan (bəzi) şeylər vardır. Onu mələklər gətirəcək. Əgər siz möminsinizsə, bu sizin üçün bir dəlildir.”*”¹³ Məlumdur ki, Allahın Ruhu/Bəqiyyətullah Əhd Sandığında yaşayırdı. Tövratda belə buyurulur: *[Orada kəffarə qapağının üzərində, Şəhadət sandığının üstündəki iki keruv arasında səninlə görüşəcəyəm və İsrail övladları üçün sənə əmr edəcəyəm hər şeyi söyləyəcəyəm.]*¹⁴ Sonra Musaya və İsrailoğullarına Yerusəlimdə Onun üçün bir ev inşa etmələrini buyurdu: *[Mənim üçün Müqəddəs məkan düzəltsinlər ki, aralarında məskunlaşım.]*¹⁵

Əhd Sandığı Allahın peyğəmbərlər (*onlara salam olsun*) ilə danışdığı yer idi və Məbədin ən sonunda bir otaq olan Müqəddəslərin Ən Müqəddəsində saxlanacaqdı. YHVH-nın (יהוה) Ruhu Qüdsdəki Məbəd Dağındakı Sandıqda yaşayacaqdı.¹⁶

Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Qüdsdəki Məbəd Dağına etdiyi İsrə və Meracın əhəmiyyəti ortaya çıxır. Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) YHVH (יהוה) Ruhunun yeni Məbədi və ya iqamətgahı olur və Muhəmməd MHMD olur. Bundan sonra Elçiləri, İmamları və Mehdiləri (*onlara salam olsun*) dünya millətlərinə göndərən MHMD

¹³ Quran, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 248

¹⁴ Bibliya, Çıxış, Bölüm 25, Pasaj 22

¹⁵ Bibliya, Çıxış, Bölüm 25, Pasaj 8

¹⁶ Əhd Sandığı וְאֵרֹן הַכְּהִנִּית (Aron Ha-berit) və ya Şəhadət Sandığı אֲרוֹן הַעֲדוּת (Aron Ha-adot) və ya Allahın Sandığı אֲרוֹן יְהוָה (Aron YHVH) Allahın varlığının, üstün gücünün və Müqəddəs Ruhun fiziki təzahürünü təmsil edən, İsrailoğullarının ən müqəddəs simvolu idi. İki Lövhə də daxil olmaqla bütün ilahi sirləri daşıyırdı və vəhşi təbiətdə gəzəndə Levililər (kahinlər) tərəfindən daşıyırdı. Kral Davud və Kral Süleyman tərəfindən Qüdsdəki Məbəddə qorunub saxlanırdı. Lakin İkinci Məbədin dağıdılmasından sonra yeri bilinmir. Yəhudi rəvayətinə görə, Üçüncü Məbəd yenidən inşa ediləndə Maşiax (Məsih) tərəfindən bərpa ediləcək.

olur. İsrailin seçilmiş xalqının yanında, onların arasında yaşayan və onlarla Əhd Sandığından danışan İlahi Yaradanın olduğu kimi, bugün Allahın seçilmiş xalqının da yanında, onlarla danışan və onların arasında yaşayan Bəqiyyətullah İmam Mehdi (*əleyhissalam*) vardır.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) buyurdu: “*Hazırda İlahi Yaradan mövcuddur.*”

Mən dedim: “*İmam Mehdini (ona və ailəsinə salam olsun) nəzərdə tutursan?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Uca Allahu (nəzərdə tuturam). Deyəcəksən ki, Allah kimdir?*”

Mən dedim: “*Kimdir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bugün Onu yer üzündə kim təmsil edir? Bəqiyyətullah Muhəmməd bin Həsən (əleyhissalam). Allahın saxladığı. Bu cümlədən nə başa düşürsən?*”

Mən dedim: “*Muhəmməddən, Fatimədən və İmamlardan (salam onlardandır) qalan?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəqiyyətullah, elə isə 14 Məsümdən kim qalır?*”

Mən dedim: “*Muhəmməd bin Həsən (ona və ailəsinə salam olsun).*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Elə isə o, baqi olandır, ona görə də o Allahdır və Allah da odur.*”

Qeyd etmək istərdik ki, biz insan olan, ət və sümükdən ibarət İmam Mehdinin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Mütləq Yaradan olduğunu demirik. Əksinə, Allahın təmsilçisi İmam Mehdinin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Allahın İradəsinin qabı olduğunu deyirik. Onda Allahın Nuru var və Allah, İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) vasitəsilə danışır. İmam Mehdinin (*ona və ailəsinə salam olsun*) sözləri və hərəkətləri Allahın sözləri və hərəkətləridir. İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) Əhd Sandığıdır və Allah onun içindən danışır. Bu səbəblə, İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) bizim Allahımız yox, Rəbbimizdir. O, Allahın onun vasitəsilə danışdığı Rəbdir¹⁷, eynilə Sandığın Allah olmayan fiziki bir əşya olduğu, lakin Allahın onun vasitəsilə danışdığı və onun içində məskunlaşdığı kimi.

Beləliklə, Muhəmməd və Ali-Muhəmmədin (*salam onlardandır*), öz rəvayətlərində Turda Musa (*əleyhissalam*) ilə danışanın (Yəhudilər üçün YHVH olan kəsin) Möminlərin Əmiri Əli ibn Əbu Talib və ya Mehdilərdən (*onlara salam olsun*) biri olduğunu qeyd etdiklərini görürük.¹⁸ YHVH və ya Allahın Ruhunu bir ağacın və ya bir sandığın içində yaşaya bilirsə, onda bir insanın içində də yaşaya bilər.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sənin Rəbbin Muhəmməd bin Həsəndir (əleyhissalam).*”

¹⁷ Ərəbcədəki “Rəbb” kəliməsi mütləq şəkildə Allah mənasına gəlir. Məsələn bir ailədə ataya “rəbbil-beyt” və ya “evin rəbbi” deyilir. Quranda (Surə 12, Ayə 42) Misir Əzizinə “Rəbb” olaraq müraciət edilir. Tövhid Kitabında İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bu mövzuya aydınlıq gətirir. Məsələn, buyurur ki: “Uluiyyə, Rübubiyyət kimidir... eynilə rəbbin, oğullarına nəzərən Ata haqqında da söylənə biləcəyi kimi. Çünki, əgər baxdığımız şey, atanın oğulları ilə olan münasibəti, o və onun oğulları üzərinə olan feyzdirsə, o halda Ata öz ailəsinin rəbbidir, bununla yanaşı, əgər baxdığımız şey, onun oğulları ilə olan əlaqəsi, oğullar və onların Atadan tələb etdiyi şeydirsə, o halda ilah sifəti Ataya da verilə bilər. Bu səbəbdən İlahın surəti, məxluqat içində həqiqətən də Allah *Subhanəhu və Təala*’nın surəti olmuş, Allahın nəbilərindən və rəsullarından xüsusi kəslərə verilə bilər.” - *Tövhid Kitabı*, səhifə 83

¹⁸ “Sonra Turda Musa ilə ağacdən danışanın zühurunu gözləyin.” *Mucəm Əhadis İmam Mehdi (əleyhissalam)*, Şeyx Əli Korani, cild 3, səh. 26

Bab 37

QIRX NƏFƏRİN HEKAYƏSİ

*“On iki nəfər çıxıb hamısı birgə Qaimi gördüyünü
iddia etməmiş Qaim qiyam etməz. İnsanlar onları
təzkib edəcək”*

Imam Mehдинin (*ona və ailəsinə salam olsun*) zühur əlamətlərindən biri də Hicaz Kralı Abdullahın ölümü idi. Uzun illər Şiə alimləri öz kitablarında, televiziyalarda və məscidlərdə etdikləri xütbələrində Hicaz Kralı Abdullahın ölümünün İmam Mehдинin (*ona və ailəsinə salam olsun*) zühurundan azacıq əvvəl baş verən ən yaxın əlamətlərdən biri olduğunu deyirdilər. Hamısı bunun Əhlibeytdən (*salam onlardandır*) nəql edilən hədislərdə açıq-aydın qeyd edildiyini bildirirdilər. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) belə buyurub: *“Hicazı adı heyvan adı olan bir nəfər idarə edəcək. Uzaqdan baxdığınız vaxt gözlərinin çəp olduğunu görərsiniz, lakin yaxınlaşsanız gözlərində heç bir qüsur görmərsiniz. Ondan sonra hakimiyyətə qardaşı Abdullah gələcək. Vay olsun bizim Şiəmişə onun əlindən.”* O bunu üç dəfə dedi. Sonra buyurdu: *“Mənə onun ölüm müjdəsini verin, mən də sizə Höccətin zühur müjdəsini verim.”*¹ (Şəkil 1) İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub: *“Kim mənə Abdullahın ölümünü zəmanət versə, mən də ona Qaimi zəmanət verərəm.”*²

Şəkil 1: Hicaz (Səudiyyə Ərəbistanı) Kralı Abdullah

Rəvayətdəki təsvir həddən artıq anti-şiə olduğu bilinən Kral Abdullah ibn Əbdüləzizə tam uyğun gəlir, ona görə də *“Vay olsun bizim Şiəmişə onun əlindən”* deyilib. Və o, adı bir heyvan adı olan qardaşı Kral Fəhddən sonra hakimiyyətə gəldi. “Fəhd” bəbir deməkdir. Kral Fəhdin gözləri uzaqdan çəp görünürdü, amma yaxından elə görünmürdü (Şəkil 2). Axırzaman ilə bağlı heç bir kəhanət Kral Abdullaha bu kəhanətdən daha uyğun deyil. Hətta Livana səfər etdiyim vaxt Hizbullahın küçələrdə böyük bir təbliğat apardığını və Beyrut küçələrində Kral Abdullah ibn Əbdüləzizin ölümünün Mehдинin (*ona və ailəsinə salam olsun*) zühurunun əlaməti olduğunu və Həsən Nəsrullahın Yəmani olduğunu iddia edən broşürələr payladığını xatırlayıram.

¹ *İmam Mehдинin Zühuruna Qədər 250 Əlamət*, Muhəmməd Əli Təbatəbai, Əlamət 88, səh. 136

² *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 53, səh. 210; *Kitabul-Qeybə*, Şeyx Tusi, cild 1, səh. 467

Şəkil 2: Hicaz (Səudiyyə Ərəbistanı) Kralı Fəhd

23 Yanvar 2015-ci ildə, gecə, xəbər agentlikləri Hicaz Kralı Abdullahın vəfat etdiyini bütün dünyaya bəyan etdi. Şiə ələmi bunu bayram etdi və inananlar bunu İmam Mehdiyin (*ona və ailəsinə salam olsun*) tezliklə zühur edəcəyinin bir əlaməti olaraq qəbul etdilər. Kral Abdullahın vəfat etdiyi gün internetdə İmam Mehdiyin (*ona və ailəsinə salam olsun*) zühur müjdəsini verən bir video yayımlandı. Təsadüfi Facebook hesabları İmam Mehdiyin (*ona və ailəsinə salam olsun*) zühur etdiyi ilə bağlı xüsusi bir xəbər paylaşmağa başladılar. Müjdəni verənlər insanları hədisdə bildiriləni etmələri üçün təşviq etməyə başladılar. Hədisdə qeyd edilənə görə, Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurur ki, ona Kral Abdullahın ölüm müjdəsini verin, o da sizə Mehdiyin (*ona və ailəsinə salam olsun*) zühur müjdəsini versin. Budur, onlar Kral Abdullahın öldüyünü dedilər, bizim haqq olub-olmadığımızı Allahdan soruşmaq, Muhəmməddən (*ona və ailəsinə salam olsun*) soruşmaq sizə qalır. Ondan istixarə ilə və ya bir işarə göstərməyi üçün ürəyiniz istəyən formada istəyin. Onlar Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) vədinin haqq olduqlarının dəlili olduğunu dedilər, çünki onlardan başqa heç kim Kral Abdullah öləni kimi İmam Mehdiyin zühur etdiyini iddia etmədi, ona görə də bu, onların haqq olduqlarının dəlidir.

Görüşün Hekayəsi

Bu şəxslər bir il yarımından uzun bir müddət ərzində İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə birlikdə olduqlarını və onun onları İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) ilə görüşə apardığını iddia etdilər. Onlar İmam Mehdiyi (*ona və ailəsinə salam olsun*) həqiqətən gördüklərini, onunla görüşdükələrini iddia etdilər və buna şahidlik etdilər. Onlar İmam Sadiqin (*minhussalam*) bu hədisində bəhs edilən 12 nəfər olduqlarını iddia etdilər: *“On iki nəfər çıxıb hamısı birgə Qaimi gördüyünü iddia etməmiş Qaim qiyam etməz. İnsanlar onları təkzib edəcəkdir.”*³

Onlar görüşün hekayəsini belə nəql etdilər:

“Rəhman və Rəhim olan Allahın adı ilə. Həmd olsun Aləmlərin Rəbbi olan Allaha. Allahım, Muhəmməd və Ali-Muhəmmədə, İmamlara və Mehdilərə salavat göndər. Allahın salamu, rəhmət və bərəkəti yer üzünün şərqində və qərbində olan siz mömin Ənsarların üzərinə olsun.

³ *Ğeybət-i-Numani*, cild 1, səh. 283

Mən, “mən”dən Allaha sığınırım, sizin xidmətçiniz və Allahın Höccəti (İmam Muhəmməd bin Həsən Əskəri) (əleyhissalam) ilə görüşmək şərəfinə nail olmuş 12 nəfərdən biri olan Əba Cəbrailəm. Sizlər üçün, həmin görüşün hekayəsini danışacağam və məsələnin həssaslığından dolayı bəzi təfərrüatları açıqlamayacağam. Allah sizi xeyirlə mükafatlandırсын.

Biz 42 nəfərik. Əhməd Əl-Həsən (əleyhissalam) ilə birgə 43 nəfər. Bizim aramızda bu mübarək Dəvətə hələ onun haqqında eşitməmişdən inanan, eşitdiyi ilk gündən inanan və qısa müddət bundan əvvəl inanan kəslər var. Seyyid Atamız Əhməd Əl-Həsən (əleyhissalam) bizi dünyanın müxtəlif ölkələrindən bir yerə yığdı. Ərəb, İslam, Qərb və Asiya ölkələrindən. Ta ki, 1 il 6 ay əvvəl hamımız bir yerə yığışdıq. Və Əhməd Əl-Həsən (əleyhissalam) bizimlə birlikdə və bizim aramızda idi. Bir yer var idi ki, hamımızın hər gün müəyyən vaxtlarda sübh namazından sonraya qədər orada yığışar, (sonra da) Atamız İmam Əhməd Əl-Həsənin (əleyhissalam) hər birimizə məxsusi olaraq tapşırdığı işləri yerinə yetirməyə gedərdik. Nəhayət, o mübarək vəd edilən gün gəlib çatdı və biz cinayətkarın, Hicaz Kralı Abdullahın həlak xəbərini eşitdik.

Hər zamanki kimi uca Allahın dəstəklədiyi o mübarək yerdə yığışmışdıq. Atamız (əleyhissalam), bu gecədən əvvəlki bəzi gecələrdə bizim yanımızda olmazdı və biz onun üçün çox darıxardıq. Sübh namazına bir saat qalmış, Allahın cəsür aslanı, qəlbləri və gözləri fəth edən ehtişamı ilə bizim yanımıza gəldi. Yanında dəyərli qardaşlarınızdan olan əshabından 2 nəfər də var idi ki, Əhməd Əl-Həsən (əleyhissalam) hara getsə onu müşayiət edərdilər.

O (əleyhissalam) gülürüz bir halda yanımıza gəlib dedi: “Allahın salamı, rəhməti və bərəkəti üzərinizə olsun.”

Hamı həsrət və intizarla onun (əleyhissalam) salamını aldı. O (əleyhissalam) buyurdu: “Necəsiniz övladlarım, yaxşısınız inşallah?”

Qardaşlar cavab verdilər: “Əlhəmdulillah Ata, yaxşıyıq, əlhəmdulillah.”

Və o (əleyhissalam) buyurdu: “Tağut Abdullahın (Allah ona lənət etsin) ölüm xəbəri sizə gəlib çatdı?”

Onlar dedilər: “Bəli, Allah ona lənət eləsin.”

O (əleyhissalam) buyurdu: “Bu gün Allahın günüdür. Bu, Uca Allahın öz saleh, səmimi qullarına vəd etdiyi gündür.”

Sonra buyurdu: “İmam Mehdi Muhəmməd bin Həsən Əskərini –ruhum ona fəda olsun– görsəniz nə edərsiniz?”

Onlar dedilər: “Vallah! Vallah! Əgər o gedib bir dağa sığınsa, biz də onunla gedərik.”

Beləliklə Atamız (əleyhissalam) buyurdu: “Vallah düz dediniz, çünki Allah yer üzündə sizin kimi Ənsar yaratmayıb, nə sizdən əvvəl, nə də sizdən sonra.” Və o (əleyhissalam) buyurdu: “İndi isə İmam Mehdi Muhəmməd bin Həsən Əskəri (əleyhissalam) ilə görüşmək üçün içinizdən ən yaxşılarınıza işarə edib 10 nəfər seçməyinizi istəyirəm.”

Burada hamı öz qardaşlarını seçmək üçün istəkli idi, özünü seçmək və ya qardaşlarından üstün olduğu heç kimin aqlının ucundan belə keçirmirdi. Hamı bir-birinə “mən səni seçirəm” deyirdi. Atamız (əleyhissalam) da onlara baxıb

gülümsəyirdi. Sonra o (əleyhissalam) buyurdu: “Muhəmməd və Ali-Muhəmmədə, İmamlara və Mehdilərə salavat göndərin!” Hamı salavat göndərdi. Sonra Atamız (əleyhissalam) yenidən buyurdu: “Uca və Böyük olan Allaha and olsun ki, Allah sizin kimi Ənsar yaratmayıb, siz yer üzündə olan ən yaxşı Ənsarlarsınız, yer üzünə sizin kimi səmimi, sadıq, Allaha imanlı ənsar gəlməyib, gəlməyəcək də.” Sonra Allaha həmd-səna etdi və bir neçə saniyə səssiz qaldı. Sonra buyurdu: “10 nəfər seçməlisiniz.” Və buyurdu: “10 qrupa ayrılın, hər qrupda 4 mömin olsun və 4 nəfərlik hər qrup onları təmsil edən bir nəfər seçsin.” Möminlər də Atamızın (əleyhissalam) buyurduğu kimi etdilər. Hər qrup bir nəfər seçdi və cəmi 10 nəfər seçilmiş oldu. Atamız (əleyhissalam) “Sübh namazının vaxtıdır” deyərək buyurub qardaşlarımızdan birinə işarə etdi və dedi: “Qalx azan ver!” O da qalxıb azan verdi və biz Seyyid Atamızın (əleyhissalam) İmamlığı ilə camaat namazı qıldıq.

Beləliklə, biz 12 nəfər oradan çıxdıq. Seyyid Atamız (əleyhissalam) da bizimlə birlikdə idi və hamımız həsrət, intizar və həyəcanla dolu idik. Məsələnin böyüklüyündən dolayı qəlbimiz sanki işıq sürəti ilə döyünür, vücudumuz qasırğalı bir qış günündə yırgalanan bir ağac kimi titrəyirdi. Beləliklə, İmam Mehdi Muhəmməd bin Həsənin (əleyhissalam) olduğu yerə gəldik. Onunla (əleyhissalam) görüşdük. Salamladıqdan və iki saat yarımından çox çəkən söhbətdən sonra İmam (əleyhissalam) bizi baş verəcək qeybi məsələlərə, global hadisələrə yönləndirdi və ən xırda təfərrüatlarına qədər o məsələlər haqqında xəbərdar etdi. Və o (əleyhissalam) bizi dünyada nələrin baş verəcəyi haqda təfərrüatı ilə məlumatlandırdı. Bunlardan İraq, Misir, Türkiyə, İran, Yaponiya, İtaliya, Böyük Şeytan Amerika (Allah ona lənət etsin), Şimali Koreya, Cənubi Koreya, Qətər, İordaniya ilə bağlı bütün təfərrüatları ilə, hətta gününü və saatını da qeyd edərək məlumatlandırdı.

Biz də bu fürsətdən istifadə edib Samiri və Buzova meydan oxuyuruq, Allah onlara, saxtakarcasına və hiyləgərcəsinə İmam Mehdiyə (əleyhissalam) nisbət verilən dırnaqarası ofisin əshabına lənət etsin, halbuki o (əleyhissalam) onlardan bəridir! Və səhifənin (Facebook səhifəsinin) lənətli sahibinə və səsin lənətli sahibinə⁴ meydan oxuyuruq ki, bir qeybi məsələ (gələcəkdə baş verəcək hadisə) bildirsinlər və baş verəcəyi gün də daxil olmaqla bütün təfərrüatlarını açıqlasınlar. Biz də eynisini edəcəyik, sizə indiyə qədər heç kimin eşitmədiyini, eşitməyəcəyi və bu vaxta qədər heç kimin haqqında danışmadığı, qeybdən bir məsələ açıqlayacağıq, siz bunu ilk dəfə bizdən eşidəcəksiniz və bu baş verəcək inşallah. Və sizə gününü, saatını və dəqiqəsini belə qeyd etməklə ən incə təfərrüatlarını da açıqlayacağıq.

Beləliklə, əgər iddia etdiyiniz kimi haqsınızsa, onda bizim sizə meydan oxumağımızı qəbul edin. Əks halda yalançı, münafiq, əxlaqsız, satqın və kafirsiniz! O zaman qılıncdan savayı sizə çarə olacaq bir dərman olmayacaq. Və o zaman yetişəndə, Uca və Böyük Allaha and olsun ki, sizə mərhəmət etməyəcək, yuvalarınızı əzib dağıdacağıq, azğınlıq, küfr, Əhlibeytə (ƏMS) qarşı yalan və böhtanla dolu olan yuvalarınızı! Həmin vaxt peşmançılıq və tövbənizin sizə heç bir faydası olmayacaq!”

⁴ Bu, bu kitabın 35-ci Babında açıqlandığı kimi, dırnaqarası Nəcəf ofisi tərəfindən İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) saxtakarcasına nisbət verilən saxta Facebook səhifəsi və saxta səsle əlaqədardır.

İlk başda 12 nəfər kim olduqlarını açıqlamadılar. Təhlükəsizlik məqsədilə bunu gizli saxladılar və əsla ictimai şəkildə bəyan etmədilər. 2015-ci ilin İyul ayında bu məktub paylaşılan vaxt, möminlərin bildiyi yeganə şey 12 Mehdidən bəzilərinin də 12 nəfərdən olması idi. İnsanlar aşağıdakı şəxslərin 12 nəfərdən olduqlarını bildirdilər:

1. İnkarnasiyası Mikail (*əleyhissalam*) olan Əba Mikail
2. İnkarnasiyası Musa (*əleyhissalam*) olan Əba Rza
3. İnkarnasiyası Cəbrail (*əleyhissalam*) olan Əba Cəbrail
4. İnkarnasiyası Həbib ibn Məzahir (*əleyhissalam*) olan Əba Nasih
5. İnkarnasiyası İbrahim (*əleyhissalam*) olan Əba Cəfər

İtirilmiş Xatirələr

2017-ci ilin iyul ayında görüşün hekayəsinin yayımlanmasından düz iki il sonra Əbdüssəttar Mahmud Həsən Kazımı qırx nəfər məsələsi ilə bağlı mənim yanıma gəldi. Görüşün hekayəsi barədə mənimlə bir müzakirə mövzusu açdı və məndən onun fiziki bir görüş olub-olmadığını soruşdu. Həmçinin bəzi möminlərlə, özlərinin qırx nəfərdən olma ehtimalını müzakirə etdiklərini də dedi. Bu məsələni Atamla müzakirə etdim.

İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) soruşdum: “*Atacan, Adəmin (əleyhissalam) qırx nəfərin İmam Əhməd Əl-Həsən (minhussalam) ilə öz bədənləri ilə görüşmədiyini və sən onların yaddaşlarını sildiyyin üçün sənənlə görüşdüklerini xatırlamadıqlarını dediyini eşitdim. Eşitdim ki, hətta qırx nəfərdən bəziləri, sən onların yadına salana qədər qırx nəfərdən olduqlarını bilmirdilər. Osama Əyad Muhəmməd Əl-Quraşi [həmin vaxt media üzərində məsul olaraq təyin edilmiş şəxs] və Əbdüssəttar Mahmud Həsən Kazımı [o vaxtlar Cümə namazlarının rəhbəri olaraq təyin edilmiş şəxs] qırx nəfərdən ola biləcəklərini düşünürlər, amma hələ xatırlamırlar. Adəmə (əleyhissalam) zəng etmişdim və “bəli” demişdi, bunu qırx nəfərlə bağlı demişdi.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Əbdüssəttara de ki, Əhməd Əl-Həsən sənə salam göndərir və Allah açıqlayana qədər bu məsələni bir də açmamağı deyir. Heç vaxt qırx nəfərdən biri olduğunu düşünmə, yoxsa peşman olarsan.*”

Mən dedim: “*O mənə dedi ki, Osama Əyad Muhəmməd Əl-Quraşi ilə söhbət edib və Cəfər Təyyarın məqamının (Osama Əyad Muhəmməd Əl-Quraşinin ruhunu itirmədən əvvəlki inkarnasiyası) Meysəm Təmmarın məqamından üstün olduğunu görüblər, Meysəm Təmmar qırx nəfərdən biridir, elə isə Cəfər necə olmasın?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Ona de ki, nə o, nə Osama, nə də aralarından heç biri qırx nəfərdən deyil. Buna kim qərar verdi? Cəfərin Meysəmdən üstün olduğunu kim dedi?*”

Mən dedim: “*Deyir ki, hədislərə görə Cəfər peyğəmbərləri hesaba çəkir və onları mühakimə edir, o, Həmzə və s.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Allaha sığınırım. Ona de ki, bilmədiyən şeylər haqqında danışma, yoxsa xüsrana uğrayanlardan olarsan. Ona de ki, ey Əbdüssəttar, sən yaxşı bir mömin və yaxşı adamsan, ona görə də özünü necə çıxacağını bilməyəcəyin labirintlərə salma.*”

Mən dedim: “*O, həqiqətən də yaxşı adamdır.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Əgər bu məsələni insanlara açıqlamağa ehtiyac olsaydı, gecikdirməzdik. Bu və bu kimi məsələlər (haqqı təsbit etmək və ya qulun Allah ilə olan münasibətində) nəyisə artırıb azaltmaz.*”

Söhbət belə bitdi və İmam (*minhussalam*) bu məsələni mənimlə bir daha müzakirə etmədi, mən də bir müddət bu söhbəti açmadım. İmam mənə bu yolda nə eşidirəm eşidim, reaksiya verməzdən əvvəl gözləməli olduğumu öyrətməmişdi. Əvvəllər insanlar mənə qarşı çıxanda da mənə tövsiyə etmişdi və mən bunu həmişə ağımda və qəlbimdə saxlamışam.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Əziz oğlum, bir şeyi başa düşməyini istəyirəm, mənim demədiyim heç nə haqqında düşünmə və düz və ya səhv olsa belə, o barədə mühakimə yürütmə. Heç vaxt mənim dediyimdən başqa şey demə, qaliblərdən olarsan və Allahın əzabından amanda olarsan. Səbrli ol. Heç şübhəsiz sən 12 Mehdidən birisən, gərək başa düşəsən ki, bu və digər şeylər, insanlardan görüb eşidəcəyin şeylərlə müqayisədə çox basit məsələlərdir. Ta əvvəldən sənə deməmişdimmi? Axırda bu məsələdə (bu dövətin müəyyən bir mərhələsində) sadəcə 12 və ya 13 nəfərin qalacağını bilmirsən? Bilirsən.*”

Əshabi-Kəhf

Əshabi-Kəhf Quranda keçən bir qissədir və Kəhf (Mağara) surəsi adını burdan götürüb, ona görə də çox mühüm bir qissədir. Həmçinin Efesin Yeddi Yatanı adlanan, Xristian rəvayətlərində də keçən bir hekayədir.⁵ O, xristianlığın ölkədə qadağan olunduğu və zalım bir imperator olan Qaius Messius Quintus Traianus Deciusun hökm sürdüyü bir dövrdə Allaha və İsayə (*aleyhissalam*) iman edən yeddi gəncin hekayəsindən danışır. Onlar camaatdan uzaq durmağa qərar verdilər və dərin bir yuxuya daldıqları bir mağaraya sığındılar. Oyanıb mağaradan çıxanda gördülər ki, yüz illər sonra xristianlığın rəsmi dövlət dini olduğu, dövlətin də adil bir mömin olan Kral II Teodos tərəfindən idarə edildiyi başqa bir zamandadırlar.

Bu hekayənin Əhlibeytin (*salam onlardandır*) rəvayətlərində Qaim (*minhussalam*) və Əshabi (*onlara salam olsun*) ilə əlaqəsi olduğu qeyd edilib. İmam Əli (*minhussalam*) buyurub: “*Sizin bizə nisbətiniz Mağara Əshabının Mağaraya nisbəti kimidir.*”⁶ İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) möminlərin ona doğru tələsdikləri möhkəm mağaradır. Mağaranın hekayəsi qırx nəfərin hekayəsi ilə yaxından əlaqəlidir.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə qırx nəfərin hekayəsi haqqında daha sonra etdiyim söhbətlərdən başa düşdüyüm budur: Qırx nəfər dünyanın hər tərəfindən İmam Əhməd Əl-Həsəni (*minhussalam*) sevən və ona həqiqətən inanan möminlər idi. Mağara isə İmam (*minhussalam*) üçün bir təşbehdir. Möminlər Mağaraya və ya İmama (*minhussalam*) yaxınlaşanda, yəni mənəvi olaraq yaxınlaşanda bir künyə alırlar. Bu, “Əba” və ardınca bir ləqəb, məsələn Əba Sadiq və ya Əba Nasih şəklində olur. Mağaraya girəndən sonra mömin müəyyən qədər nəfsi fəna etmə dərəcəsinə çatır, “İsra və Mərac”da Allahın pərdəsində Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) üçün açılan açılış kimi, möminlər üçün İmamın pərdəsində bir açılış açılır.

⁵ *Efesin Yeddi Yatanı*, Katolik Ensiklopediyası, cild 5, Adrian Fortescue

⁶ *Mizanul-Hikmət*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 4, səh. 2821

2015-ci ildən əvvəl bir il yarım ərzində hər gecə möminlər aparılar və İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə görüşərdilər. Hər səhər evlərinə qayıtmazdan əvvəl yaddaşları silinər və normal həyatlarına davam edərək işlərinə, məktəblərinə, ailələrinin yanına və s. gedərdilər. Gecələri bu proses yenidən təkrarlardı. Görüşlər fiziki idi və yuxu deyildi, amma eyni zamanda heç kim qırx nəfərin evlərində olmadığından xəbərdar olmazdı. Necə ki, Əshabi-Kəhf mağarada onlara bir anlıq gələn bir yuxuya dalıb oyananda özlərini yüzlərlə il sonrakı bir dövrdə görmüşdülərsə, qırx nəfərin halı da belə idi. Hər biri dünyanın müxtəlif yerlərində yatar, amma İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) və bir-birləri ilə eyni yerdə oyanardılar.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim: “*Bu görüşün başqa bir aləmdə, həqiqət aləmində və ya ona bənzər bir yerdə baş verdiyini və dünyada fiziki maddi bir görüş olmadığını eşitmişdim.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Görüş dünyəvi, fiziki bir görüş idi və başqa bir aləmdə deyildi.*”

Bu bir il yarım ərzində İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə görüşən möminlər bir çox təlimdən keçdilər və imanlarında imtahan edildilər. İmtahanlar o qədər intensiv idi ki, qırx nəfər onları yadda saxlasaydılar, gördükləri və təcrübə etdikləri şeylərdən dolayı həyatlarına normal şəkildə davam edə bilməzdilər. Bu imtahanlardan birində İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) möminləri bir dağın başına çıxarmışdı.

Bir gün İmamə (*minhussalam*) dedim: “*Xatırlama barədə, qırx nəfər ilə görüşdüyün vaxt onlardan biri bir dağın başında dayananda, ona tullan dedin, o da tullanıb öldü və sən onu diriltin?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bunu sənə kimsə deyib?*”

Mən dedim: “*Musa (əleyhissalam) bir gün mənimlə söhbət edirdi və məndən “Ata (ona və ailəsinə salam olsun) sənə nə ilə imtahan etdi?” deyə soruşdu və sonra “(bəzi şeylərlə” deyərək cavabladım və cavab verməkdən çəkindim. O da “İmam ənsarları ağılları çaşqınlığa salan şeylərlə imtahan etdi” deyəndən sonra bir dağdan tullanma hadisəsindən danışdı, amma təfərrüata girmədi. Lakin təxminən bir ildən sonra bir gecə sanki o səhnəni xatırladım. Sən möminləri bir dağın başına çıxarmışdın. Sonra onlardan tullanmalarını istədin, biri irəli çıxıb tullandı və düşüb öldü. Sən də onu diriltin. Bu, qarşımda canlanan xatirələrin qılgıncıları idi. Sonra bir gün söhbət edəndə mənə belə dediyini xatırladım: “Sənə bir dağa çıxardıb, sonra da tullan desəm, qorxarsan?””*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, indi sənə cavab verəcəm. Bəli, bu imtahan baş verib.*”

Mən dedim: “*Tullanan kim idi? Mən orada idim?*”

İmam (*minhussalam*) cavab vermədi.

Həmçinin mən İmamla (*minhussalam*) olan söhbətlərimdən, mağaraya çatmış qırx nəfərin artıq hansısa bir imtahanda olmadığını, çünki onsuz da imtahan olunduqlarını, yəni zəncirlərin, zahiri ibadətlərin, qayda-qanunların onlardan qaldırıldığını və onların azad olmuş qullar halına gəldiklərini başa düşmüşdüm. Eyni zamanda bu, onların imanda sabit olduqları bir mərhələyə çatdıqları mənasına da gəlir.

Bir gün İmama (*minhussalam*) dedim: “*Adəm (minhussalam) məni hər ziyarət edəndə eyni şeyi təkrarlayır. Deyir ki, bəlkə də biz Kral Abdullahın öldüyü gecə Ata (ona və ailəsinə salam olsun) ilə olan qırx nəfərdən idik. Bunu mənə çox deyir.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Adəm hiyləgərdir.*”

Güldüm və “*Bununla nə əlaqəsi var?*” dedim.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sənin başını aldadır. Sənin bir şey bildiyini və ondan gizlətdiyini düşünür.*”

Mən dedim: “*Hər dəfə sənin, sadəcə 12 və ya 13 nəfərin qalacağını və buna mən və onun daxil olmadığını, çünki bizim imtahandan kənarında olduğumuzu dediyini deyir.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, düz deyir.*”

Mən dedim: “*İmtahandan kənarında olanların qırx nəfərdən olduğunu da deyir.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, düz deyir.*”

İnanılmaz Həqiqətlər

Bu hekayənin qəribə, şübhəli, dəlilsiz və ya inanılmaz görünməsi, onun olmadığı mənasına gəlməz. Əslində, iman elə budur. İnanılmaz olana inanmaq. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) Mərac edəndə, tavanının yarıldığını və qanadlı bir məxluqa minib bir gecədə Məkkədən Qüdsə gedib qayıtdığını iddia edəndə, bu, çox inanılmaz bir hekayə idi. Çünki o, Allah və bütün peyğəmbərlərlə (*onlara salam olsun*) görüşdüyünü iddia etdi. Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) ətrafındakılar böyük şübhələrə düşdülər və bəziləri Peyğəmbərin dəli olduğunu deməyə başladılar. Bəziləri də dedi ki, buna kim inanar? Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) əshabından biri olmuş Əbu Bəkrin belə dediyi rəvayət edilib: “*Bunu həqiqətən də deyibsə, düz deyir.*” *Camaatın təəccübünü görüb dedi: “Bu qədər təəccüblü nə var ki? Daha anlaşılmaz bir şey desə, yenə də inanaram. Allahdan vəhy aldığı deyir, mən də ona inanıram.*”⁷

Bunun üçün ona “*Siddiq*” (imanı təsdiq edən) ləqəbi verildi. Aqibəti nə olur olsun, Əbu Bəkr həmin vaxt şərəfli bir mövqə sərgilədi. Həqiqətən həmin vaxt düz deyirdi, çünki, necə olur ki, bir insan bir yandan Rəsulun (*ona və ailəsinə salam olsun*) mələklərlə danışdığına, Allah ilə danışdığına, Cənnəti və Cəhənnəmi gördüyünə və hər şeyi ən incə təfərrüatına qədər bildiyinə inanır, bir yandan da bir gecədə Məkkədən Qüdsə gedib qayıtdığını deyəndə onu yalanlayır? Əksinə zamanımızın Elçisini tapanda və onun Allahdan gələn həqiqi bir Elçi olduğu qərarına gələndə, ona və dediyi hər şeyə inanmalıyıq. İman budur və Əhlibeytin (*salam onlardandır*) bizə öyrətdiyi də budur. *Səhabədən biri İmam Sadiqə (minhussalam) dedi: “Canım sənə fəda olsun, şübhəsiz ki, səndən bir nəfər gəlib bizə böyük məsələlər nəql edər və bununla sinələrimiz ağırlaşar, axırda onu yalanlayarıq.” İmam Sadiq (əleyhissalam) buyurdu: “Bunu məndən nəql eləmir?” O dedi: “Bəli.” İmam Sadiq (əleyhissalam) buyurdu: “Gecənin gündüz, gündüzün də gecə olduğunu deyir?” O dedi: “Xeyr.” İmam Sadiq (əleyhissalam) buyurdu: “O məsələni bizə qaytarın, çünki onu yalanlasanız bizi də yalanlamış olarsınız.”⁸ Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) Əbu Zərə dedi: “*Ey Əbu Zər, sənə İmam Əlinin şərab**

⁷ *Məsəlikul-Əbsar fi Məmalikul-Əmsar*, İbn Fəzlullah Əl-İmari, cild 23, səh. 360

⁸ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 2, səh. 187

İçdiyini desək, nə deyərsən?” Əbu Zər dedi: “Əli şərab içməz.” Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun) dedi: “Allah səni mübarək eləsin ey Əbu Zər, otur.” Sonra Rəsulullah (ona və ailəsinə salam olsun) buyurdu: “Ey Salman, sənə İmam Əlinin şərab içdiyini desəm nə deyərsən?” Salman dedi: “Şərab caizdir deyərəm, çünki Əli haqq ilə, haqq da Əli ilədir.”

12 Nəfərdən Birinin Mürtəd Olması

Bu dinə edilən ən böyük xəyanətlərdən biri 12 nəfərdən birinin mürtəd olması idi.⁹ Bu, möminlər üçün böyük bir şok idi və birdən-birə oldu. Əba Rza Mehdi Sabah Səlim Dərviş bu Dəvətə ilk iman edən və çağıran olduqdan sonra inkar etməyə qərar verdi və insanlara dinin batil olduğunu və aldadıldığını deməyə başladı. İnsanlar 12 nəfərin əsla mürtəd ola bilməyəcəyini düşündükləri üçün şok oldular.

Mühəmməd Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun) buyurub: “Məndən sonrakı xəlifələrin sayı, İsrail qəbilələrinin sayı kimi on ikidir və onlardan 12 həvari var idi, çünki Allah belə buyurub: “Əgər həvarilər desələr ey İsa.” Hişam ibn Zeyd dedi: Peyğəmbərdən soruşdum: “Sənin həvarilərin kimlərdir, ey Allahın Rəsulu?” O buyurdu: “Məndən sonrakı İmamlar, Əli və Fatimənin soyundan olan 12 İmamdır. Onlar mənim həvarilərim və dinimin Ənsarlarıdır, Allahın salamu onların üzərinədir.”¹⁰

Və biz İsa (*əleyhissalam*) ilə 12 həvarisindən bir Sünnəyə sahibik və onlar, onun sirlərinin qoruyucuları, həvariləri və inancının dəstəkçiləri idilər, içlərindən biri, Yəhuda İskariot adlı yaxın bir səhabəsi mürtəd olmağı və İsayə batil olduğunu deməyi seçəndə, digərləri qaçdı, biri də İsanı (*əleyhissalam*) tanıdığını inkar etdi. [*O zaman Şeytan On İki şagirddən biri olan İskariot adlanan Yəhudanın ürəyinə girdi. O da gedib başçı kahinlər və məbəd mühafizəçilərinin başçıları ilə danışdı ki, İsanı necə onlara təslim etsin.*]¹¹

Xəyanət xəbərini eşidəndə İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) yanına getdim və dedim: “*O, qırx nəfərin və görüş hekayəsinin olmadığını, hər şeyin batil və yalan olduğunu, həmçinin öz dostu ilə birlikdə səni aldada bildiklərini və sənin İmam olmadığını anladıklarını deyir.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Yalan deyir oğlum, sənə yalan danışır, ona de ki, dəlilini gətirsin. Bir gün ona lənət edəcəyini heç düşünmüşdün?*”

Mən dedim: “*Əsla, heç ağımdan keçməmişdi. Mən onun qırx nəfərdən biri olduğunu, əbədi bağçalara gedəcəyini və yer üzünün əsla yıxılmayan sütunlarından biri olduğunu düşünüürdüm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Mən hər dəfə bu fikri ağıma gətirməyə çalışırdım ki, bu Dəvətdə heyratamız şeylər görəcəksən.*”

Mən dedim: “*Yalan deyir. Hətta deyir ki, qırx nəfər yoxdur, görüş yoxdur və hamısı yalandır və heç kim heç nə xatırlamır.*”

⁹ Kitabda daha öncə bəhs edildiyi kimi alçalaraq ruhunu itirən Mehdi Sabah Səlim Dərviş idi, Musanın (*əleyhissalam*) ruhu onu tərk etdi və bugün başqa bir bədəndə mövcuddur. Musa (*əleyhissalam*) üçüncü Mehdidir.

¹⁰ *Mənaqibəl Əbi Talib*, İbn Şəhr Əshub, cild 1, səh. 258

¹¹ *Bibliya*, Luka, Bölüm 22, Pasaj 3-4

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Elə isə ona deməlisən ki, onda sən də şəriksən, əgər bu hekayənin hamısı Adəmin (əleyhissalam) uydurmasıdırsa, onda sən də onunla əlbirsən.*”

“Kral Abdullahın öldüyü gecə, İmam Mehdi ilə görüşün əsas hekayəsi necə onu xatırlamayan şəxslərə əsaslandırılı bilər?” deyə sual edənlər üçün bir neçə nüansı vurğulamaq istərdik:

Birincisi: Bu hekayədə baş verənləri tam şəkildə xatırlayan kəslər var, hadisələri qismən xatırlayanlar var və heç xatırlamayanlar var.

İkincisi: Qırx nəfərin İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə görüş hekayəsi eynilə İmam Əhməd Əl-Həsənin İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) ilə görüş hekayəsi kimi başladı. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) bir yuxuda onunla müəyyən bir türbədə görüşmək istədiyini gördüyünü, bu səbəblə oyananda gedib İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) orada tapdığını deyir.

Son və ən önəmli: İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) zühuruna və bu dinə olan inancımız qırx nəfərin və ya 12 nəfərin yaxud da hansısa bir adamın hekayəsinə yox, doğruluğunu əzəldən bəri hər peyğəmbərin önə sürdüyü dəlillərin eynisi ilə isbatlamış Allah tərəfindən təyin edilmiş bir hökmdara, bir Allah Xəlifəsinə olan inanca əsaslanır. Zəlalətdən qoruyan olan *Müqəddəs Vəsiyyət, Allahın Hakimiyyətinə Dəvət* və başqa heç bir insanda olmayan *İlahi Elm*. Görüş hekayəsi sadəcə baş verən hadisələrin nəqlidir və bu dini sabit edən sağlam bünövrədən heç nəyi artırmaz, əskilməz, ona bir şey əlavə etməz və ondan bir şey götürməz.

Hansısa bir həqiqi mömin üçün 12 nəfərin hekayəsi və şahidliyi elə də önəmli deyil. Önəmli olan həvarilərin şahidliyi deyil, Allah tərəfindən təyin edilmiş Elçinin nə ilə gəldiyidir. Kriteriyalara cavab verdimi? İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) Rəsulullahın vəsiyyətini iddia edərək gəldi. Elmini göstərdi. Planetdə bir hökmdar təyin edə biləcək yeganə varlığın Allah olduğunu deyən yeganə şəxs idi.

Atam özünün (imtahan olaraq) göndərildiyi kimi, mənə də insanlara imtahan olaraq göndərdi. Vəsiyyəti iddia etməyimi bildirdi, mən də etdim. Elm göstərməyimi vadar etdi, mən də bu kitabda göstərdim. Bugün o mənə, hökmdarı sadəcə Allahın təyin edə biləcəyini ictimai şəkildə iddia edən yeganə şəxs qərar verdi. Həmçinin mənə haqqımda saleh yuxular gördüyünə, istixarə etdiyinə və Allahın onlara mənə haqq olduğunu dediyinə şahidlik edən minlərlə şəxs var və məndən möcüzələr görən şahidlərim var. Sonda önəmli olan yeganə şey budur. Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) peyğəmbərliyi, onun gecə göyə yüksəlmə hekayəsi və ya başqa bir şeylə yox, yuxarıda qeyd edilmiş kriteriyalara görə haqq olaraq müəyyənləşdirildi. Hekayələrə şəxsi tanıyandan sonra inanarlıq və bu şəxs dinin tamamıdır və din Vəsiyyət Sahibindən yapışaraq amanda qalar.

Qeybə İman

Qeybə inanmaq imanın əsas hissəsidir.¹² Peyğəmbərlər (*ona və ailəsinə salam olsun*) onlara Allahdan mesajlar gətirən Cəbrail (*əleyhissalam*) ilə imtahan olundular. Onlar vəhy ilə və ya

¹² [O kəslər ki, qeybə inanır, namazı qılır və onlara verdiyimiz ruzidən infaq edirlər.] *Quran*, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 3

Cəbrail (*əleyhissalam*) tərəfindən gətirilən mesajlara və o mesajların həqiqətən də Allah ilə olan rabitə vasitələri olduqlarına inanmalı idilər. Möminlər də Peyğəmbərlərin (*onlara salam olsun*) şahidliklərinə inanmalı idilər. Bugün məxluqatdakı Allah olan Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) də Mehdiyə və yaxın möminləri qeybə imanla imtahan edir. Bu dövrdə bütün vəhy olan İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*), möminin qeybə olan imanını örtülü rabitə ilə imtahan edir. İlk başda İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) qırx nəfərlə yazılı olaraq, kağız və ya ekran üzərindəki sözlər və ya ağı üzərindəki qara ilə rabitə qurdu. Başlanğıcda Mehdiyənin və bu dövrdə inkarnasiya etmiş müqərrəb peyğəmbərlərin (*onlara salam olsun*) İmam (*minhussalam*) ilə rabitələri məhdud idi və onlar onu görmürdülər. Onların Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) vasitəsilə İmam Mehdiyə (*ona və ailəsinə salam olsun*) olan imanları, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) əshabının imanından daha böyükdür. Ona görə də İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub ki: “[*O, müttəqilər üçün bir yol göstərəndir. O kəslər ki qeybə inanır*] ayəsi Qaimin qiyamının haqq olduğunu qəbul edənlər haqqındadır.”¹³

İmam Baqir (*minhussalam*) buyurub: “*Rəsulullah (ona və ailəsinə salam olsun) bir gün əshabı ilə oturanda iki dəfə “Allahım, mənə qardaşlarımla görüşdür!” dedi. Yanındakı əshabından orada olanlar dedilər: “Biz sənə qardaşların deyilik, ey Allahın Rəsulu?” O (ona və ailəsinə salam olsun) buyurdu: “Xeyr, siz mənə əshabımsınız. Qardaşlarım isə axırxamanda gələnlər, mənə görmədən mənə iman edən bir qövmdür. Onlar hələ atalarının sülbündən və analarının qarnından çıxmada öncə Allah mənə onları adları və atalarının adları ilə tanıtdi. Çətinliklər nə qədər böyük olursa olsun, imanda möhkəm qalarlar.*”¹⁴

Onlar kimlərdir? Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) İmam Əliyə (*minhussalam*) onlar haqqında belə dedi: “*Ey Əli, ən böyük yəqinə sahib olan insanlar axırxamanda gələcək. Onlar Peyğəmbəri görmədilər və Höccət onlardan pərdələndi, ona görə də ağı üstündəki qaraya iman etdilər.*”¹⁵

Qeybə imanın Qaim və Qiyam zamanında önəmli bir rol oynadığını rəvayətlərdən açıq-aydın görürük. Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) duaları Allah tərəfindən həmişə qəbul edilir və o, axırxamanda qardaşları ilə görüşmək üçün dua etdi. Bu, Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) axırxamanda İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) olaraq inkarnasiya edəcəyi demək idi. Qardaşlarını görmək üçün dua etdi, adlarını da bilirdi. Rəcəti zamanı yer üzündəki 1.8 milyard müsəlmanın hamısının onun qardaşları olması məntiqlidir. Doğrusu o, xüsusi bir camaatdan danışır. Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) peyğəmbərlərdən başqa qardaşları kimdir? Beləliklə, Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) rəcəti edən bütün peyğəmbərlərlə birlikdə axırxamanda inkarnasiya etmək üçün Allaha dua etdi. Onlar həddən artıq yüksək iman və yəqinliyə sahib olacaqdılar. Niyə? Çünki bu dəfə Cəbrail və qəlblərindəki səs və ya vəhy vasitəsilə yox, onlarla yazılı rabitə quracaq bir şəxs tərəfindən imtahan ediləcəkdilər. Rəvayət, bu şəxsin onlardan pərdələnmiş bir Höccət olduğunu, amma onların ona inandığını deyir. Bu şəxs İmam Əhməd Əl-Həsəndir (*minhussalam*). Və bəli, imtahanlarından keçəndən və imanları tamamlanıandan sonra bu dünyada onunla fiziki olaraq görüşürlər, görüşdülər də. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) canlı xəlifəsi Əba Sadiqi ictimai şəkildə elan edəndə, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*)

¹³ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 51, səh. 52

¹⁴ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 124

¹⁵ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 125

və İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) ilə olan bütün rabitələr sadəcə və sadəcə onun vasitəsilə qurular.

İmam (*minhussalam*) mənə dedi: “*Qapımdan, səndən mənə gəlməyən mənim Ənsarım deyil. Sən mənim qapımsan, mən də atam İmam Mehdi Muhəmməd bin Həsənin (əleyhissalam) qapısıyam.*”

Bab 38

İMTAHANLAR

“İnsanlar “iman gətirdik!” demələri ilə onlardan əl çəkilib imtahan edilməyəcəklərini zənn edirlər?”

Möminlər imtahan edilib ələnməmiş İlahi Ədalət Dövlətinin qurulmayacağını qeyd edən çox sayda hədislər var. Bu imtahanların məqsədi möminlərin Rəbbə olan imanlarını və yəqinlərini paklayıb möhkəmləndirmək, həmçinin möminləri Qabil və İblisin soyunun qalıntılarından təmizləməkdir.

Abdullah ibn Əbi Yafur İmam Sadiqin (*minhussalam*) belə buyurduğunu eşitdiyini dedi: *“Yaxınlaşan şəərə görə vəy olsun ərəblərin zalımlarına!” Mən dedim: “Sənə fəda olum, Qaimlə nə qədər ərəb olacaq?” Buyurdu ki: “Çox az.” Mən dedim: “Vallah onlardan bu haqda danışanlar çoxdur.” Buyurdu ki: “İnsanlar imtahan olunmalı, ayrılmalı və ələnməlidir, ələkdən çox insan düşəcək.”¹*

İmam Baqir (*minhussalam*) ələnmə və imtahanın xüsusən İmamın (*minhussalam*) yaxın tərəfdarları, Şiələri üçün olacağını açıqladı. O, belə buyurdu: *“Gözdəki sürmənin təmizləndiyi kimi təmizlənəcəksiniz, ey Ali-Mühəmmədin Şiələri! Sürmənin sahibi onu gözüinə nə vaxt sürəcəyini bilir, amma onun gözdən nə vaxt çəkiləcəyini bilmir. Belə ki, bir şəxs (gah) bizim məsələmizin şəriəti üzrə oyanar, (gah da) ondan çıxmış halda oyanar.”²*

İmam Sadiq (*minhussalam*) bəzilərinin imandan çıxıb böyük bir bəladan sonra geri qayıdacağı, bəzilərinin isə tamamilə qırılacağı imtahan, bəla və müsibətlərin çoxluğundan bəhs edir. O buyurdu ki: *“Vallah şüşə kimi qırılacaqsınız və şüşə əvvəlki halına qaytarıla bilər. Vallah saxsı kimi qırılacaqsınız və saxsı qırılanda əvvəlki halına qaytarıla bilməz. Vallah ələnəcəksiniz, vallah təmizlənəcəksiniz və vallah imtahan olunacaqsınız, ta ki sizdən çox az adam sabit qalacaq” və yumruğunu sıxdı.³*

İmam Baqir (*minhussalam*) bu imtahanın məqsədinin iman edən ümməti iman etdiyini iddia edən, amma iman etməyənlərdən təmizləmək olduğunu açıqladı. Və nə olursa olsun, Ali-Mühəmmədə (*salam onlardandır*) kimin sadiq qalacağını görmək üçün qəsdən möminləri diksindirəcək sözlər deyərək imtahan edəcəklərini dedi. Əba Cəfər (*minhussalam*) buyurdu: *“Bizim bu kəlamlarımızdan insanların qəlbləri ikrah hiss edər. Kim onu qəbul etsə, daha çoxunu deyir. Kim onu inkar etsə, (daha deməyin,) saxlayın. Şübhəsiz, elə bir fitnə baş verəcək ki, bütün dost və sirdaşlar həmin vaxt süqut edəcəklər... Yalnız biz və şiələrimiz qalacağıq.”⁴*

İmtahan, ələnmə, bəla və müsibətlər İmamın (*minhussalam*) tərəfdarlarının olanların sözün həqiqi mənasında bir-birlərinə lənət etmələrinə və bir-birlərindən bəri olduqlarını bəyan etmələrinə səbəb olacaq. Ümeyrə binti Nufailin belə dediyi rəvayət olunub: *İmam Hüseyin ibn Əlinin (minhussalam) belə buyurduğunu eşitdim: “Bir-birinizdən bəraət etmədən, bir-birinizin üzünə tüpürmədən, bir-birinizi təkfir etmədən və bir-birinizə lənət oxumadan gözlədiyiniz iş baş verməyəcək.” Ona dedim: “O zamanda bir xeyir olacaq?” Hüseyin (əleyhissalam) buyurdu: “Bütün xeyir elə o zamandır. (Həmin vaxt) Qaimimiz qiyam edəcək və bütün bunları aradan aparacaq.”⁵*

Bu olmadan, İlahi Ədalət Dövləti heç vaxt olmayacaq, çünki Allahın bu məsələsinə layiq olmayan münafıqlar möminlərin arasından çıxarılıb atılmalıdır. Ona görə də İmam Baqir (*minhussalam*) buyurub: *“Boyunlarınızı uzadıb baxdığınız şey siz imtahan edilməmiş baş*

¹ *Ğeybətî-Numani*, cild 1, səh. 210

² *Ğeybətî-Numani*, cild 1, səh. 212

³ *Ğeybətî-Numani*, cild 1, səh. 213

⁴ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 2, səh. 193-194

⁵ *Ğeybətî-Numani*, cild 1, səh. 211

verməyəcək, heyf ki, boyunlarınızı uzatdığınız məsələ siz ayrılmamış baş verməyəcək, boyunlarınızı uzatdığınız məsələ siz ələnmiş baş verməyəcək, boyunlarınızı uzatdığınız məsələ siz ümidinizi kəsməmiş baş verməyəcək və boyunlarınızı uzatdığınız məsələ bütün bədbəxtlər bədbəxt olmamış, bütün xoşbəxtlər də xoşbəxt olmamış baş verməyəcək."⁶

Rəsulullah (*ona və ailəsinə salam olsun*) bizi xəbər dar edib ki, ələnmə vaxtı imandan möhkəm yapışmaq "*yanan bir kömürü əldə tutmaq*"⁷ kimi olacaq.

Adəmin İmtahanı: Əməlsiz Alimlər

Qaimin (*minhussalam*) zamanında imtahan və fitnələrdən nə gözlənəcəyini bilmək üçün əvvəlki peyğəmbərlərin (*onlara salam olsun*) və onların tərəfdarlarının keçdiyi imtahan növlərinə nəzər salaq. Adəm (*əleyhissalam*) ilə başlayırıq. Onun imtahanı ağacdən yeməmək idi. Şeytana izn verildi ki, Adəmi (*əleyhissalam*) ağacdən yesə əbədi bir səltənətə sahib olacağını və Allah kimi olacağını deyərək ələməyə çalışsın. Adəm (*əleyhissalam*) Allahın yoxsa Şeytanın doğru dediyinə qərar vermək məcburiyyətində idi. Kimə etibar edəcəyinə və kimə qulaq asacağına qərar verməli idi. Faktiki olaraq o, Şeytana qulaq asdı, yəni Allahı qoyub Şeytana ibadət etməyi seçdi.

*İmam Sadiq (minhussalam) {Onlar Allahı qoyub baş keşişlərini və rahiblərini rəblər qəbul etdilər.} ayəsi haqqında belə buyurdu: "Allaha and olsun ki, onlar insanları özlərinə ibadət etmək üçün çağırmadılar. Əgər belə etsəydilər insanlar qəbul etməzdilər. Bunun üçün, haramı halal, halalı da haram etdilər və bu şəkildə insanlar fərqi olmadan, bilməyərək onlara ibadət etmiş oldular."*⁸

Beləliklə, şeytan ilk əməlsiz alimdir və Adəmi (*əleyhissalam*) Allahın əmrlərinə qarşı gəlməsi üçün yoldan çıxarıb, halalı haram, haramı da halal edərək (məqamından) aşağı saldı. Elə isə bildiyimiz kimi, Qaimin zamanında da şeytanın, insanları İmamın (*minhussalam*) birbaşa sözlərinə qarşı çıxmağa çalışan əməlsiz rahiblər, rəbbilər, yepiskoplar və din şeyxləri vasitəsilə azdırmağa və çaşdırmağa çalışacağı bizim üçün gözlənilən bir şey olmalıdır.

Nuhun İmtahanı: Zaman, Zamanlama və Səbr

Nuhun (*əleyhissalam*) dövründə möminlər çətin bir imtahanla üzləşdilər və Nuh (*əleyhissalam*) bir qurtarıcı və Adəm Ailəsinin (*onlara salam olsun*) haqq ilə qiyam edən Qaimi idi. İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurub:

"Allah Nuhun (əleyhissalam) peyğəmbərliyini açıqlayanda və Şiələr fərəcin yaxın olduğuna əmin olanda, fitnələr ağırlaşdı, ittihamlar o qədər yayıldı ki, Şiələrə həddən artıq şiddətli şəkildə zərbə vuran hallara gətirib çıxardı. Nuha elə şiddətli hücumlar edirdilər ki, bəzən üç gün huşunu itirmiş halda qalar və oyananda qulaqlarından qan gəlirdi. Bu, göndəriləndi vaxtdan təxminən 300 il sonra idi. O vaxtlar o, insanları gecəgündüz çağırır, onlar da ondan qaçardı, o gizli çağırır, onlar cavab verməzdilər, açıq şəkildə çağırır, üz döndərərdilər. 300 il sonra o, onlara bəddua etməyə qərar verdi.

⁶ *Ğeybət-i Numani*, cild 1, səh. 215

⁷ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 28, səh. 47

⁸ *Mizanul-Hikmət*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 3, səh. 2621

Sübh namazından sonra duaya oturanda yeddinci səmadan üç mələk endi və onu salamlayıb dedi: “Ey Allahın Nəbisi, bizim bir istəyimiz var.” O dedi: “Nədir?” Onlar dedilər: “Qövmün üçün bədduanı təxirə sal, çünki bu, Allahın yer üzündəki ilk səltənətidir.” Nuh dedi: “Onlara bəddua etməyi 300 il təxirə saldım.” Və qövmünün yanına qayıdıb hər zaman etdiyi şeyi etdi, onlar da hər zaman etdikləri şeyləri etdilər, nəhayət 300 il də keçdi. Nuh onların iman edəcəklərindən ümidini üzdü. Günorta vaxtı dua üçün oturdu və altıncı səmadan başqa bir dəstə mələk enərək onu salamladılar və dedilər: “Tez çıxıb sənin yanına gəldik.” Onlar yeddinci səmadan olan mələklərin istədiyini istədilər, o da onlara verdiyi eyni cavabı bunlara da verdi və qövmünün yanına qayıtdı. Onları Allaha çağırmağı sadəcə ondan qaçmaqda inadlarını daha da artırdı. Bu hal 300 il boyunca davam etdi.

900 ilin sonunda Şiələr onun yanına gedib camaatın və tağutların onlara etdikləri şeylər barədə ona şikayət etdilər və Allahdan təcili fərac gəlməsini dilədilər. Nuh onların istəklərini qəbul etdi, namaz qılıb dua etdi və Cəbrail (əleyhissalam) nazil olub dedi: “Şübhəsiz Allah dualarını qəbul etdi və buyurdu ki: “Şiələrində de ki, bu xurmaları yesinlər və toxumlarını əksinlər, xurmalar yetişənə qədər onlara qulluq etsinlər, xurmalar yetişəndə onlara fərahlıq verəcəyəm.” Beləliklə, Nuh Allaha həmd-səna etdi və bunu Şiələrində bildirdi. Onlar da sevindilər. Nuh (əleyhissalam) Allahın ona vəhy etdiyi şeyi onlara bildirdi, onlar da bu tələbi yerinə yetirdilər və toxumlar meyvə verənə qədər onlara qulluq etdilər. Sonra meyvələri götürüb Nuhun (əleyhissalam) yanına getdilər və vədini yerinə yetirməsini istədilər. O da Allahdan istədi və Allah ona belə deməsini vəhy etdi: “Bu xurmanı yeyin və toxumunu əkin, meyvə verəndə fəraci göndərəm.” Onlardan üçdə biri onun vədindən döndüyünü düşünüb mürtəd oldu, yerdə üçdə ikisi qaldı. Beləliklə, onlar xurmaları yedilər və toxumları əkdilər. Nəhayət toxumlar meyvə verdi, onlar da meyvələri götürüb Nuhun (əleyhissalam) yanına gəldilər və bunu xəbər verərək ondan vədini yerinə yetirməsini istədilər. O da Allahdan istədi və Allah ona belə vəhy etdi: “Bu xurmaları da yeyin və toxumunu əkin.” Beləliklə, digər üçdə biri də mürtəd oldu və üçdə biri qaldı. Və onlar xurmaları yeyib toxumlarını əkdilər. O meyvə verəndə, meyvələri götürüb Nuhun yanına getdilər və dedilər: “Bizdən bir neçə nəfər xaric, heç kim qalmayıb. Əgər fərac bir də ertələnsə, qorxuruq ki, ölək.” Beləliklə, Nuh (əleyhissalam) dua edib dedi: “Ey Rəbbim, əshabımdan bu kiçik dəstədən başqa heç kim qalmadı və qorxuram ki, fərac ertələnsə, həlak olacaqlar.” Allah ona vəhy edib dedi: “Duanı qəbul etdim.”⁹

İmam Sadiq (əleyhissalam) buyurdu: “Qaimdə (əleyhissalam) də bu cür olacaq, onun qeybəti o qədər uzanacaq ki, haqq batıldən ayrılacaq və iman təmizlənəcək, ta ki, Qaimin (əleyhissalam) zamanında Şiələrdən, yayılan hakimiyyəti hiss etdikləri vaxt nifaqlarından qorxduğumuz, torpağı pis olan hər kəs mürtəd olacaq.”¹⁰

Buradan görürük ki, Qaimin (*minhussalam*) zamanında gözlənilən digər bir imtahan növü də zaman, zamanlama və qiyamın baş verməsi üçün lazım olan səbrdir. Belə ki, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ortaya çıxıb İmam Mehdinin (*ona və ailəsinə salam olsun*) elçisi olduğunu deyəndə, Şiələri 1999-cu ildə qiyamın baş verməsini gözlədilər və artıq 2022-ci ildəyik. Belə ki, 23 ildir Şiələr bir qiyam gözləyir və İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*)

⁹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 11, səh. 326-328

¹⁰ *Mikyalul Məkarim*, Mirzə Məhəmməd Təqi İsfahani, cild 2, səh. 161

iman edənlərin böyük əksəriyyəti onun 2007-ci ildə qeybə çəkilməsindən sonra 15 ildir aşkar şəkildə ortaya çıxmağını gözləyirlər (2015-ci ildə öz xas əshabına görünmüş olsa belə).

Möminlərin Nuh (*əleyhissalam*) ilə birlikdə yaşadığı bu böyük imtahandan öyrənəcəyimiz şey budur ki, Allahın vədi dəfələrlə ertələnsə də, vədin pozulduğunu və ya peyğəmbərliyin batıl olduğunu düşünməməliyik və bu, üz döndərmək üçün bir bəhanə deyil. Nə olur olsun, inancımıza bağlı qalmalıyıq. Zaman böyük bir iman imtahanıdır və Qaim (*minhussalam*) ilə uzun bir intizar gözləniləndir.

İbrahimin İmtahanı: Yuxular, Ənənəvi Ailə və Qan Bağları

İbrahim (*əleyhissalam*) ilə, Allahın ona oğlunu qurban etməsini əmr etməsindən daha gözəl bir imtahan örnəyi yoxdur. Quranda İbrahimin (*əleyhissalam*) bir yuxu gördüyü deyilir: *“Oğlum! Yuxuda gördüm ki, səni qurban kəsirəm.”*¹¹ İbrahim əvvəlcə yuxusuna inanmaqla imtahan edildi və yuxusuna inanıb onunla əməl edəndə Allah onu tərifi və buyurdu: *“Artıq sən yuxunu təsdiqlədin! Biz yaxşı iş görənləri belə mükafatlandırırıq.”*¹²

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) də eyni şeyi etdi, o da yuxusuna iman etdi. Yuxusunda İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) onunla bir yerdə görüşəcəyini dediyini gördü və yuxusuna iman etdi. Onun İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) olduğuna güvənərək ora getdi və onunla orada görüşdü, çünki şeytan İmamların (*minhussalam*) surətində gəlməz. Bunun kimi, möminlər də Qaimin zamanında yuxuları, yuxularına iman etmələri və Qaimi dəstəkləmək üçün əməl etmələri ilə imtahan olurlar.

İbrahimin imtahanının ikinci hissəsi oğlunu qurban etməsinin əmr edilməsi idi. Bu əmr Nuhun öldürməmə əmrinə birbaşa zidd idi: *“Kim insan qanı töksə, onun da qanı insan əli ilə töküləcəkdir. Çünki Allah insanı öz surətində yaradıdır.”*¹³

Beləliklə, İbrahim (*əleyhissalam*) sadəcə özünün də bildiyi Allahın əmrlərinə qarşı çıxmaqla qalmamalı, eyni zamanda öz oğlunu qurban etməli idi. Buradan öyrəndiyimiz şey, Allahın bəzən öz əxlaq çərçivəmizə və ya daha öncə öyrəndiyimiz dinə zidd əmrlər verərək bizi imtahan etməsidir. O, ailəmizi fəda etməklə bizi imtahan edə bilər, çünki hər kəsin ailəsi bu həqiqəti başa düşməz və sizinlə bu yolda addımlamaz. İbrahim (*əleyhissalam*) həmçinin Həcər və İsmaili (*əleyhissalam*) səhrada qoyub Allaha hicrət etdi. Qaimin (*minhussalam*) zamanında da möminlərdən buna bənzər seçimlər etmələrini və Allah yolunda, haqq yolunda və İlahi Ədalət Dövlətinin qurulması yolunda ailə münasibətlərini tərk etmələrini və ya fəda etmələrini gözləyə bilərik.

Musanın İmtahanı: Hicrət

Musa (*əleyhissalam*) İsrailoğulları üçün böyük bir imtahan idi, çünki onlara göndərilən vaxt nə Fironun sarayında Misir dili danışaraq böyüdüüyü üçün ibrani dilini yaxşı bilirdi, nə də İsrailoğullarının adətlərinə alışmışdı. İsrailoğullarının gözlədiyi son şey Fironun evindən çıxan bir Qurtarıcı idi. Onlara görə Musa (*əleyhissalam*) Fironun oğlu olan bir Misirli idi. Eyni

¹¹ *Quran*, Surə 37 (Saffat), ayə 102

¹² *Quran*, Surə 37 (Saffat), ayə 105

¹³ *Bibliya*, Yaradılış kitabı, Bölüm 9, Pasaj 6

şəkildə, Qaimin zamanında da Allah möminləri Misirdə böyüyüb Amerikaya hicrət edən və Dəvətini qərbdən başlanan bir Qurtarıcı verərək ələyib imtahan etmişdir. İmam Kazıma (*minhussalam*) Mehdi və onun qiyamının haradan başlayıb harada məskunlaşdığı barədə soruşulanda bu cavabı verdi: *“Sənin soruşduğun şəxsin məsəli, başı qərbdə, kökü isə şərqdə olan göydən düşmüş bir sütun kimidir. Bəs bu sütun qaldırılanda haradan qalxdığını görərsən?”* O şəxs dedi ki: *“Başından.”* İmam Kazım (*minhussalam*) buyurdu: *“Kafidir, o qərbdən qiyam edər, əsl-i-kökü isə şərqdən olar, o tərəfdə qiyamı intensivləşər və məsələsi tamamlanar. Mehdi (əleyhissalam) və onun şərqdə böyüyüb boya-başa çatması da belədir, sonra qərbə hicrət edər və oradan qiyam edər, şərqdə də məsələsi tamamlanar.”*¹⁴

Qaimin qərbdən gəlməsi ilə bağlı bir çox işarə var. Rəvayətlər onun əshabının çoxunun ərəb olmadığını qeyd edir. *“Qaimlə ərəblərdən çox az adam olacaq.”*¹⁵ Möminlərə qar və ya buz üzərində sürünməklə belə olsa, ona tərəf getmələri əmr edilib və məlumdur ki, buz Orta Şərqdə yox, Avropa və Amerikada olur: *“Buz üzərində sürünməklə belə olsa ona tərəf gedin...”*¹⁶ Anası ərəb deyil, qərbdəndir: *“Anası Romalıdır.”* Elə isə bir məsələ, gözləniləndən fərqli bir yöndən gəlsə, bizim gözlənti və inancımıza zidd olsa, onu inkar edə bilməz və bunu səbəb gətirib üz döndərə bilmərik. Və bu həqiqəti öyrəndikdən sonra bəlkə də İsrailoğulları Musa (*əleyhissalam*) ilə hicrət etmək və Fironun diyarını tərk etməklə imtahan edildikləri kimi, möminlər də Qaimə hicrət etməklə imtahan edilərlər.

İsanın İmtahanı: Daxili və Xarici Düşmənlər

Hətta İsa Məsih (*əleyhissalam*) kimi keçmişin Qurtarıcıları dōvründə həqiqi möminlərdən başqa heç kim qalması deyə möminlərin ələnməsi lazım idi. İsa (*əleyhissalam*) həbs edilmədən öncə Şimon Peterə (*əleyhissalam*) belə deyir: *“Şimon, Şimon! Şeytan sizi buğda kimi xəlbirdən keçirməyə icazə istədi. Amma mən imanını itməsin deyə sənin üçün dua etdim. Sən də bir zaman geri dönüb öz qardaşlarını qüvvətləndir. O, İsayə cavab verdi: «Ya Rəbb, mən səninlə zindana da, ölümə də getməyə hazırım». Amma İsa dedi: «Peter, sənə deyirəm: bugün xoruz banlamazdan əvvəl sən məni tanıdığını üç dəfə inkar edəcəksən».*¹⁷ İsanın (*əleyhissalam*) qissəsində bir ələnmə örnəyini görürük. Möminlər, həvarilər çox çətin bir imtahanla qarşı-qarşıya qaldılar. İsanın (*əleyhissalam*) Məsih olduğuna inanırlar və yəhudi rəvayətlərində yəhudi olan bir Məsihin Qüdsdən hökm sürəcəyinin, dünyanı ədalətsizlik və zülmə dolduğu kimi ədalət və bərabərliklə dolduracağını qeyd edildiyini bilirdilər. Özünü batıl olduğu halda Məsih elan edənə də Allahın həqiqi Məsihə verdiyi vəzifə və vədi yerinə yetirə bilməyəcəyini bilirdilər. Allah, Məsih olmadıqları halda özlərini Məsih elan edənlərin ömürlərini kəsərdi.

İndi, Məsih olduğunu iddia edən İsanın həbs edildiyini və Romalıları aparıldığını, zahirən çarəsiz və özünü müdafiə edə bilməz halda olduğunu görürdülər. Allah və mələkləri onu xilas etməyə gəlmir, çarmıxa çəkilir və vəzifəsinin üçüncü ilində öldürülür. Fikirləri qarışmış və suallarla dolu halda idilər: *Bütün bunlar nə deməkdir? Bu necə ola bilər? O həqiqətən də Məsihdir yoxsa yox? Yoxsa bu, olmadığı bir şeyi iddia etdiyi üçün bir cəza idi? Qəlbləri və*

¹⁴ Şərhül-Əxbar, Qazi Numan Məğribi, cild 3, səh. 365

¹⁵ Mizanul-Hikmət, Muhəmməd Reyşəhri, cild 1, səh. 186

¹⁶ Mucəmə Əhadisil İmam Mehdi, Şeyx Əli Korani, cild 1, səh. 427

¹⁷ Bibliya, Luka kitabı, Bölüm 22, Pasaj 31-34

ağılları şübhə ilə doldu. Nəhayət həvarilər həbs edildiyi və sorğuya çəkildiyi müddətdə İsanı (*aleyhissalam*) tərک etmələrinə və rədd etmələrinə baxmayaraq, inanclarından möhkəm yapışdılar. İmtahanı keçəcək və İsanın (*aleyhissalam*) risalətini bütün dünyaya yaymağa davam edəcəkdilər. Amma həqiqətən də imtahanları çətin idi. Çünki onların imtahanı İsayə (*aleyhissalam*) iman etmək idi, hətta o, düşüncələrində bir Məsihin kriteriyalarını tamamlamamış olsa da. Qaim (*minhussalam*) ilə olan möminlər də həbs və ya ölümlə qarşı-qarşıya qalsalar belə, onun yanında dimdik durub onu inkar etmədən düşmənlərə qarşı müdafiə edib-etməyəcəkləri ilə imtahan olunacaqlar.

Muhəmmədin İmtahanı: Qiyam və İlahi Ədalət Dövlətinin Qurulması

Adəmdən Muhəmmədə (*ona və ailəsinə salam olsun*) qədər olan səyahət Adəm (*aleyhissalam*) ilə əməlsiz alimlərlə üzləşməkdən, Nuh (*aleyhissalam*) ilə zaman imtahanı ilə üzləşməyə, İbrahim (*aleyhissalam*) ilə ənənəvi ailə münasibətlərini fəda etməyə, Musa (*aleyhissalam*) ilə hicrət etməyə, İsa (*aleyhissalam*) ilə düşmənlərə qarşı dimdik durmaq və zülmə dözməyə qədər olan bir səyahətdir. Nəhayət Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) ilə olan imtahan, qiyam edib İlahi Ədalət Dövlətini qurma imtahanı idi. Eyni şəkildə, Qaimlə (*minhussalam*) Allahın vədi gəlməli və bir İlahi Ədalət Dövləti qurulmalıdır. Möminlər öz dövlətlərini qurmaq və qorumaqla imtahan ediləcəklər. Bununla yanaşı Qaimdən nə eşidirlər eşitsinlər, nə görürlər görsünlər, ona möhkəm bağlı qalmaları və etdiyi şeyləri mühakimə etməmələri ilə də imtahan olunacaqlar.

Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) dövlətini qurandan sonra vəsisini təyin etməklə ümmətini ələdi. Əli (*minhussalam*) baş verən ələnmənin bariz nümunəsi idi. Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) vəfatından sonra sayı on minlərlə olan bir ümmətdən dörd həqiqi mömin qaldı. Bəs müsəlman bir ümmət Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) vəsisini niyə tərک etsin? Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) Allahın mükəmməl təcəllisi və xəlifəsi idi. Bu səbəbdən dolayı o və vəsisi Əli ibn Əbu Talib (*salam onlardanır*) haqqın tamamını və Allahın haqq dinini özləri ilə daşıyırdılar. Allahın bu həqiqi dini ağırdır və çox az adam bunu qaldıra bilər. Ona görə də Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) vəsilərini qəbul etmək insanlar üçün çox çətin idi, çünki gətirdikləri həqiqətlər ağır idi. İmam Səccad (*minhussalam*) buyurub: *“Allaha and olsun ki, Əbu Zər Salmanın qəlbində olanı bilsəydi onu öldürərdi və Allah Rəsulu onları bir-birinə qardaş etdi. Bəs yaradılışın yerdə qalanı? Alimlərin elmləri həqiqətən çox ağırdır və onu mürsəl nəbidən, müqərrəb mələkdən və ya Allahın, qəlbini imanla imtahan etdiyi mömin bir quldan başqa heç kim daşıya bilməz. Şübhəsiz Salman biz Əhlibeytdən olduğu üçün alimlərdən oldu, ona görə də alimlərə bənzədildi.”*¹⁸ İmam Əli (*minhussalam*) bir dəfə Əbu Zərə dedi: *“Salman sənə bildiyi şeyləri desəydi “Allah Salmanın qatilinə mərhəmət eləsin” deyərdin.”*¹⁹

Hətta İsa (*aleyhissalam*) *“Axtaranlar, tapana qədər axtarmaqdan əl çəkməsin. Tapanda narahat olacaqlar”*²⁰ deyəndə həqiqətin narahat edici olduğunu qeyd etmişdi. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurub: *“Haqq ağır və turşdur, batil isə yüngül və*

¹⁸ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 22, səh. 343

¹⁹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 22, səh. 374

²⁰ *Tomas İncili*, Məsəl 2

*şirindir.*²¹ Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) ümmətini dəfələrlə haqq ilə narahat edib. Lakin Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) güc və nüfuzuna görə camaat onun vəfatına qədər İslamda qaldı. O, ölənin kimi əksəriyyət üz döndərdi və mürtədlik döyüşləri başladı. Muhəmməddən (*ona və ailəsinə salam olsun*) sonra insanların üz döndərmələrinin səbəbi, yaşadığı müddətdə ondan bir çox narahatedici məsələlər görmələri və eşitmələridir. Zahirən müsəlman olduqlarını deyirdilər, əslində isə küfrlərini gizlədirdilər. Narahatedici bir məsələ ilə qarşılaşmaq, möhtəşəm bir ələmə və imtahan etmə şəkli. Narahatedici bir şey görmək, onun qərəzli təsəvvürlərimizə və ya düşüncələrimizə zidd olması ilə əlaqədardır. Biz düşünürük ki, bir şeyin düz və ya səhv olduğunu demək və ya aşkar etmək sadəcə Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*), o şeyin düz və ya səhv olduğunu deməsi ilə olur. İnanca təməlləri olmayan bir şəxs daha öncə sahib olduğu inancların səhv olduğunu eşidəndə, bunu qaldıra bilmir və narahat olur, beyni ağılıdakı və qəlbindəki ziddiyyəti, Peyğəmbəri və onun risalətini rədd edərək, onları batıl və şeytanın agentləri elan edərək açıqlamağa çalışır. İmam Əli (*əleyhissalam*) buyurub: “*Şübhə, haqqə bənzədiyi üçün şübhə adlanır.*”²² İnsanlar haqq olub batilə bənzəyən şeylərlə batıl olub haqqə bənzəyən şeylər arasında çaşqınlığa düşürlər.

Məsələn, Saleh Qul qissəsində Musa (*əleyhissalam*) Saleh Qul haqqında çaşqınlığa düşür, çünki onun əməlləri haqq olmağına baxmayaraq batilə bənzəyir. Saleh Qul, onu gəmilərinə mindirən bəzi kasıbların gəmisində bir deşik açır, heç bir günah etməyən bir uşağı öldürür və zalımların qəsəbəsində divar hörür. Bu əməllər zahirən səhv və ya şər əməllərdir. Lakin Musanın (*əleyhissalam*) gözündə bu əməllərin batildən haqqə çevrilməsi sadəcə səbəblərin başa düşülməsi ilə olur. Saleh Qul açıqladı ki, əslində gəminin, o bölgənin bütün gəmilərini ələ keçirə-keçirə onlara doğru gələn zalım hökmdar tərəfindən ələ keçirilməməsi üçün onda bir deşik açdı. Bu məlumat ilə Saleh Qulun əslində kasıblara zərər verməyə deyil, kömək etməyə çalışdığı Musaya (*əleyhissalam*) aydın oldu. Saleh Qul açıqladı ki, uşağı ata-anasına zərər verəcək bir kafir olduğu üçün öldürdü. Bu məlumat ilə də Saleh Qulun zahiri mərhəmətsizliyinin əslində bir rəhmət olduğu aydın oldu. Son əməl olan divarın təmiri, o divarın altında xəzinə sahibi olan iki yetim üçün bir mərhəmət əməli idi. Divarı təmir etmək xəzinəni onlar böyüyənə və özləri qazıb çıxarana qədər qorumaq üçün idi. Budur, haqqə yaxınlaşan möminlərin halı da belədir. Əvvəlcə elçiyə tabe olurlar, onun şər və batıl olaraq görünən bir əməlini gördükləri vaxt isə səbəbini anlamadan narahat olar və üz döndərirlər. Ona görə də İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) möminlərə hər zaman, əgər bu yolda qalmaq istəyirlərsə, “*Səbr, sonra səbr, sonra səbr, sonra da təslimiyyəti*” tövsiyə edib. Yəni, səbəbini anlayana qədər eşidib görəcəklərinə səbr etmək, səbəbi başa düşdükləri vaxt isə ona təslim olub qəbul etmək. İndi isə, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) etdiyi, səhabələrini narahat edən və onların üz döndərmələrinə səbəb olan hadisələrdən bəzi nümunələrə baxaq.

Vəhyin Mənbəyini və Mexanizmlərini Sorğulamaq

Muhəmməd Peyğəmbərə (*ona və ailəsinə salam olsun*) qarşı həyatı boyu yalançı, saxtakar və fırıldaqçı olması ilə bağlı bir çox ittihamlar irəli sürüldü. Onu Allahdan heç bir vəhy

²¹ *Mizanul-Hikmət*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 1, səh. 655

²² *Şərhi Nəhcül Bəlağə*, İbn Əbu Hədid cild 2, səh. 298

almamaqla ittiham etdilər. Əslində materialını başqalarından oğurladığını və ya insanlara dedirdiyini dedilər. Bu ittihamlar İslamın və Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) düşmənlərindən gəlsəydi bir şey ifadə etməzdi. Çünki kafir və düşmən olan kəsin öz rəqibinə qarşı yalanlar uydurub iftiralar atması təbiidir.

Lakin bu ittihamlar möminlərdən, Peyğəmbərimizin öz katiblərindən gəlirdi. Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*), Allahdan nazil olan vəhyələr olan Quranı yazan 42 vəhy katibinin olduğu müsəlmanlar arasında az bilinən bir həqiqətdir. Bu katiblərin bir çoxu üz döndərdi. Bunlardan biri də Mədinəyə hicrət edən, Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) yaxın və etibarlı səhabəsi olan və Peyğəmbər tərəfindən Quran katibi olaraq vəzifələndirilən Abdullah ibn Əbi Sərhdir.

Abdullah ilə bağlı bir neçə rəvayət var. Bunlardan biri, bir gün Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) ona Muminun surəsinin 14-cü ayəsini diqtə etməsi idi: *[Daha sonra nütfədən laxtalanmış qan yaratdıq, sonra o qandan bir parça ət yaratdıq, sonra o bir parça ətdən sümüklər yaratdıq, sonra da sümükləri ət ilə ördük. Sonra da onu başqa bir məxluq olaraq xəlf etdik.]* Ayədəki təfərrüata heyran qalan Abdullah, *“Yaradanların ən yaxşısı olan Allah nə qədər mübarəkdir!”*²³ dedi. Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) də ona: *“Bəli, onu da bu ayə ilə yaz, elə bu cür nazil olub”*²⁴ dedi. Abdullah Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) peyğəmbərliyindən şübhə etməyə başladı və öz-özünə *“bu necə ola bilər? Vəhy mənə gəlir ki? Muhəmməd yalançı olmalıdır”*²⁵ dedi. Abdullah, Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) ona yazdıracağı bəzi sözləri dəyişdirməyə qərar verdi, beləliklə, Rəsulullah (*ona və ailəsinə salam olsun*) ona *“Həqiqətən Allah Biləndir, Hikmət Sahibidir”* yazmağını desəydi, o *“Rəhmandır, Rəhimdir”* yazar, *“Rəhmandır, Rəhimdir”* desəydi də *“Alimdir, Hakimdir”* yazardı.²⁶ Sonralar Peyğəmbərin, onun etdiyi dəyişikliklərdən xəbəri olmadığını iddia etdi, Muhəmmədi (*ona və ailəsinə salam olsun*) tamamilə inkar etdi, gecənin bir yarısı Məkkəyə qaçıb köhnə dininə qayıtdı.

Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) həddən artıq qəzəbləndi və onun ölümünü əmr etdi. Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) və müsəlman ordusu Məkkəni fəth edəndə, Peyğəmbərin, Kəbənin örtüklərindən yapışmış halda olsalar belə öldürülmələrini əmr etdiyi 4 kişi və 2 qadın var idi.²⁷ Abdullah da onlardan biri idi. Sonda Osman ibn Əffan onun bağışlanması üçün yalvardı və Peyğəmbərdən onun üçün şəfaət istədi,²⁸ beləliklə Abdullah bağışlanıb İslama qayıtdı. Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) katibləri ilə daha çox ixtilaf yaşandı, ikinci bir katib də üz döndərdi və Muhəmməd Peyğəmbərə (*ona və ailəsinə salam olsun*) qarşı eyni ittihamı irəli sürdü. Ənəs ibn Malik dedi: *“Bir xristian var idi. Müsəlman oldu, Bəqərə və Ali-İmran surələrini oxuyub əzbərlədi. Sonraları Peyğəmbərin (ona*

²³ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 22, səh. 34

²⁴ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 22, səh. 34

²⁵ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 22, səh. 34

²⁶ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 22, səh. 34

²⁷ Qasım ibn Zəkəriyyə ibn Dinar dedi: Əhməd ibn Müfəzzəl mənimlə söhbət edib dedi ki: Əsbat bizimlə danışanda dedi: Zam Əl-Suddi Musab ibn Səddən, o da atasından belə nəql edib: Məkkənin fəthi günü Rəsulullah (*ona salavat və salam olsun*) dörd kişi və iki qadınlardan başqa insanlara aman verdi və dedi: “Onları Kəbənin örtüklərindən yapışan görsəniz də öldürün.” – *Sünəni-Kübra, Nisai, cild 2, səh. 302*

²⁸ Bu hadisə ilə bağlı belə rəvayət edilib: “Rəsulullah (*ona və ailəsinə salam olsun*) onun öldürülməsini əmr etdi və fəth günü Osman onun əlindən tutub məsciddə Rəsulullahın hüzuruna gətirdi və dedi: “Ya Rəsulallah, onu bağışla!” Rəsulullah susdu. O, bir də təkrarladı, Rəsulullah yenə susdu. O da bir də təkrar etdi. Rəsulullah da “İstəyini yerinə yetirdim” cavabını verdi.” – *Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 22, səh. 34*

və ailəsinə salam olsun) vəhy katibliyini etdi. Sonra (üz çevirib) yenidən xristian oldu və dedi ki: “Mənim Muhəmməd üçün yazdıqlarımdan başqa Muhəmmədin bildiyi heç nə yoxdur.” O adam öldü və onu basdırdılar. Səhər gördülər ki, cəsəd torpağın üstünə çıxıb. Dedilər ki: “Bu, Muhəmməd və əshabının işidir. O, onlardan qaçandan sonra onu axtarıb tapıblar və (qəbrindən) çıxarıb atıblar.” Beləliklə, onun üçün mümkün olan qədər dərin bir çuxur qazdılar və ertəsi gün səhər torpaq onu yenə qəbirdən çölə atdı. Onlar da dedilər ki: “Bu, Muhəmməd və əshabının işidir. O, onlardan qaçandan sonra onu axtarıb tapıblar və (qəbrindən) çıxarıb atıblar.” Beləliklə, onun üçün mümkün olan qədər dərin bir çuxur qazdılar və ertəsi gün səhər torpaq onu yenə çölə atdı, ona görə də bunu o camaatın etmədiyini başa düşəndə, onu tulladılar.”²⁹

Müsəlmanlar Cəbrailin və ya Allahın Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) ilə insanlar kimi danışdığını, ona kəlmə-kəlmə, hərf-hərf Quranı oxuduğunu düşündükləri üçün narahat oldular. Gördükləri şeyi görəndə onun saxta bir peyğəmbər olduğunu zənn etdilər və onlara sanki Quranı uydurmuş və ya katiblərindən, işə yaradığını düşündüyü ayələri oğurlayıb Qurana əlavə edirmiş kimi göründü. Əslində isə bu kitabda bundan əvvəl də bildirdiyimiz kimi, Quran Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) sözləridir. O, Allahın ona vəhy etdiyi daha böyük həqiqətləri ifadə etmək üçün müvafiq gördüyü sözlərlə diqtə edib yazdırdı. Məsələn, Allah hər şeyi bilən, hikmət sahibi və mərhəmətlidir. Bu üç xüsusiyyətin hər biri hər şeyə hədsiz dərəcədə qadir olan bir Allahı təsvir edir, beləliklə, fikir mesajı inananlara çatdığı müddətcə hansı kəlimə və ya ifadələri işlətməsi önəmli deyil.

Bəlkə o dövrdəki katiblər vəhy və ilahi rabitə mexanizmlərini başa düşsəydilər, daha qəbul edici olardılar. Bəlkə də vəhyin həmişə belə olduğunu başa düşsəydilər, daha az lüğəvi bir davranış sərgiləsəydilər və ya üz döndərüb qaçmaq yerinə sadəcə olaraq Peyğəmbərdən (*ona və ailəsinə salam olsun*) soruşsaydılar, başa düşərdilər və etdikləri şeyi etməzdilər. Məsələn, bəzi mənbələrdə Kəhf surəsindəki Zülqərneyn (*əleyhissalam*) qissəsində İslamdan əvvəlki dövrdə Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) katiblərindən biri tərəfindən yazılmış bir şeirdən misralar da daxil edildiyi yazılıb. Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) o misraları bəyəndi və katibə onu Kəhf surəsinə əlavə etməyini əmr etdi. Əgər bu doğrudursa, yenə də Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) peyğəmbərliyini etibarsız etməz. Çünki, sadəcə olaraq Allah Muhəmmədə (*ona və ailəsinə salam olsun*) hekayənin doğru olduğunu bildirə bilirdi və Muhəmməd bu mesajı istər bütün hekayəni öz sözləri ilə yenidən yazaraq, istərsə də qismən katibindən düzüb-qoşaraq hansı formada münasib görsə, qövmünə tərcümə etməkdə sərbəst idi.

Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) katiblərinin üz döndərüb Məkkəyə qaçdıqlarını eşitdiyiniz vaxt həmin dövrdəki müsəlmanlardan biri olduğunuzu təsəvvür edin. Peyğəmbərin haqq peyğəmbər olmadığını, onların yazdıqlarından başqa bir şey bilmədiyini, vəhyin sözlərini dəyişdirdiklərini və onun, bu şeyin fərqudə belə olmadığını dediklərini düşünün. Onun, onların elmlərini və sözlərini oğurladığını dediklərini xəyalınıza gətirin. Bu, o zamanlar üçün böyük bir iman və sədaqət imtahanı və böyük bir ələnmə olardı. Ancaq imanda sabit olanlar şübhə etməz, digərləri isə şiddətli bir fırtınanın ortasında bir ağacın yarpaqları kimi titrəyərdi. Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) ən yaxın və etibarlı 42 əshabından bir neçəsi ilahi vəhyə şahid olan, onu yazan katibləri üz döndərə bilir və onun yalançı olduğunu, Allahdan bir vəhy almadığını iddia edə bilirsə, İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) ən yaxın

²⁹ *Səhih Buxari*, Fəzilətlər Kitabı, İslamda Nübüvvət Əlamətləri, hədis 3617

əshabından bəziləri, bəlkə də 42 nəfərdən bəziləri eyni şeyi edib Qaimin (*minhussalam*) İmam Mehdidən (*ona və ailəsinə salam olsun*) vəhy aldığı inkar etsə, çaşqınlığa düşməməlisiniz. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurub: *“Ruhum əlində olan Allaha and olsun ki, sizdən əvvəlkiləri addım-addım, nöqtə-nöqtə izləyəcəksiniz, belə ki, onlar bir kərtənkələ yuvasına girsələr, siz də arxalarınca gedəcəksiniz.”*³⁰

Cinsi Əlaqələr İmtaharı

Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) zamanında xristian və ərəbləri narahat edən mövzulardan biri də onun qadınlarla olan münasibətləri idi. Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) evlilikləri və qadınlarla olan münasibətləri bu dövrdə hələ də mübahisə mövzudur və bir çox insan bunu Muhəmmədə (*ona və ailəsinə salam olsun*) və İslama qarşı bəhs etmək üçün istifadə edir. Allahın Qurandakı hökmlərinə tam olaraq tabe olmadığına, Quranın, hər kişinin dörd qadınla evlənməsinə izn verdiyinə, Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) isə bundan daha çoxu ilə evləndiyinə vurğu edirlər. Onun həyatında doqquz daimi arvadı olduğu, qısa müddətlik evləndiyi (Mutə nigahı) və kölə, cariyə və ya evlənilib boşandığı başqa qadınlar da olduğu rəvayət edilib. Həmçinin evlənmə təklifi edib rədd cavabı aldığı bəzi qadınların da olduğu rəvayət edilir. Xristianlar bunu İsa (*əleyhissalam*) ilə müqayisə edir və Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) allahsız adam olduğunu deyirlər. Onlar Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) tarixini müsəlmanlardan daha yaxşı bilir, kitablarında, pyeslərində və şeirlərində onun haqqında yazır, onu və dinini gözdən salmağa çalışırdılar. Məşhur italyan yazıçı Dante Aliqeyrinin bu mövzuda yazdığı *“Dantenin Cəhənnəmi”* şeirində Muhəmməd Peyğəmbər Cəhənnəmin səkkizinci qatında görülür.

Cəhənnəmin ilk qatı vəftiz edilməmiş və layiqli xristian olmayanlar üçün olan bir yerdir. Cəhənnəmin ikinci qatı şəhvət düşkünləri və zina edənlər üçündür. Dantenin Kleopatra və Troyalı Heleni yerləşdirdiyi yer bu yerdir. Cəhənnəmin üçüncü qatı qarınlarına hakim ola bilməyən qarınqulular üçündür. Cəhənnəmin dördüncü qatı pul və mal-dövlət üçün savaşıyan acgözlər üçündür. Cəhənnəmin beşinci qatı qeyz və qəzəblərinə uyanlar üçündür. Cəhənnəmin altıncı qatı dinə küfr edən və bidətlərə inanan bidətçilər üçündür. Yeddinci qat zorakı cinayətkar və qatillər üçündür. Səkkizinci qat saxtakar və yalançılar üçündür, içinə Muhəmməd və Əlini (*əleyhissalam*) yerləşdirib. Bundan daha aşağı yeganə qat, İsayə xəyanət edən Yəhudanı yoldan çıxaran Şeytani yerləşdirdiyi doqquzuncu qatdır.

Müsəlmanların kitablarında Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) nüfuzu, haq və səlahiyyətləri aşkar bir şəkildə bilinir və qeyd edilir. Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) sadəcə qadınlarla bağlı deyil, həyatın hər sahəsində bir çox haqqı var idi. Məşhur İslami Quran Təfsiri kitabı *“Təfsiri-Qurtubi”*də belə keçir:

“Muhəmməd Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun) üçün caiz elan edilənlərə gəldikdə, bu cəmi 16 məsələdir:

Birinci – Döyüş qənimətləri paylanmadan öncə onların ən yaxşısını seçmək.

İkincisi – Xüms yığmaq.

Üçüncü – Mütəmədi oruc tutmaq.

³⁰ *Mizan Təfsiri*, Muhəmməd Hüseyin Təbatəbai, cild 3, səh. 380

Dördüncü – Dörddən çox qadınla evlənmək.

Beşinci – Hədiyyə evlilik (bir arvad hədiyyə edilməsi).

Altıncı – Valideysiz evlilik (qadın üçün).

Yeddinci – Mehrsiz evlilik.

Səkkizinci – Ehram halında evlilik.

Doqquzuncu – Arvadlarla keçirilən vaxtda bərabərliyi təmin etmə vəzifəsi onun üzərindən götürülür, açıqlaması gələcək.

Onuncu – Bir qadına gözü düşsə, əri onu boşamalıdır və Peyğəmbərin o qadınla evlənməyi caizdir. İbn Ərəbi deyir ki: İmam Hərəmeyn belə buyurmuş və alimlər bu mənada Zeyd qissəsinə bənzər bir açıqlama gətirmişlər.

On birinci – Səfiyyəni azad etməsi və azadlığını mehriyyə etməsi.

On ikinci – Məkkəyə ehramsız girdi, bununla bağlı fikir ayrılığımız var.

On üçüncü – Məkkədə döyüşmək.

On dördüncü – Ondan miras alınmadığı.

Bu, təhlil bölümündə zikr edilib, sadəcə ona görə ki, bir nəfərin ölümü xəstəliklə yaxınlaşsa, malının çoxu ondan alınır, sadəcə üçdə biri ona qalır. Miras ayəsində və Məryəm surəsində açıqlananlara görə isə Rəsulullahın mallarının hamısı özündə qalır.

On beşinci – Arvadları o öləndən sonra da onun arvadı olaraq qalır.

On altıncı – Bir qadını boşasa, müqəddəsliyi o qadında qalır, bundan sonra heç kim onunla evlənmə bilməz. Bu üç bölüm, Allahın izni ilə, növbəti bölümlərdə əsasən təfərrüatı ilə təqdim ediləcək.

Onun yanında olan şəxs ölümdən qorxsə belə, Allahın bu əmrindən dolayı ac və susuzların yeməklərindən yeyib sularından içməsi ona halal edildi: “Peyğəmbər möminlərə onların özlərindən daha yaxındır.” (Əhzab surəsi, ayə 6)

Peyğəmbəri (ona və ailəsinə salam olsun) qorumaq hər müsəlmanın vəzifəsidir. Peyğəmbərin özünü qorumağına da icazə verilmişdir.

Allah qənimət götürməyini caiz etməklə onu şərafləndirdi. Bütün yer üzü o və ümməti üçün namazgah edildi və pak qilındı. Məscidlərdən kənardə namazları məqbul sayılmayan peyğəmbərlər var idi. Ona qorxu ilə zəfər verildi, düşmən ondan bir aylıq məsafədən qorxardı.

O, bütün məxluqata göndərildi və ondan əvvəlki peyğəmbərlər sadəcə bir qövmə göndərilən peyğəmbərlər idi, digərlərinə yox. Möcüzələri özündən əvvəlki peyğəmbərlərin möcüzələri kimi və daha artığı idi. Musanın (əleyhissalam) möcüzəsi əsa və bir qayadan fısqıran su idi. Peyğəmbərimiz (ona və ailəsinə salam olsun) üçün Ay yarıldı və barmaqlarının arasından su çıxdı. İsanın (əleyhissalam) möcüzəsi ölümləri diriltməsi, korları və cüzamlıları sağaltması idisə, Peyğəmbərin (ona və ailəsinə salam olsun) əlindəki çınqıl daşları Allahu təsbih edir və bir ağacın budağı ona tərəf əyilirdi ki, bu daha böyükdür. Allah Qurani onun üçün bir möcüzə edib onu onlardan üstün

qıldı və möcüzəsini qiyamət gününə qədər onda saxladı. Bu səbəbdən onun peyğəmbərliyi əbədi qılındı və qiyamətə qədər pozulmayacaq.”³¹

Birincisi, yuxarıda qeyd edilənlərdən çıxarıla bilən şey budur ki, Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) insanlardan öz canları, arvad-uşaqları, malları, qidaları və s. daxil hər şeyləri üzərində daha çox haqq sahibi idi. Quran buyurur ki: *“Peyğəmbər möminlərə onların özlərindən daha yaxındır.”³²* Bir müsəlman, Peyğəmbər onun arvadını istəsə, arvadından vaz keçməli, Peyğəmbərin həyatını qorumaq üçün həyatından vaz keçməli idi və s. Peyğəmbər hər şeydə öncəliyə sahibdir. Bunlar Davud və Süleymanda (*onlara salam olsun*) olan haqlardır və bir peyğəmbər üçün məqbul olan şey hər peyğəmbər üçün məqbul olmalıdır. Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) üçün məqbul sayılan Mehdilər (*onlara salam olsun*) üçün də məqbul sayılmalıdır. Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) insanlar haqqındakı hökmü *“sağ əllərinizin sahib olduğu”³³* hökmünə bənzəyir.

Beləliklə, bütün məxluqat Allah tərəfindən yaradıldığı və onları O yaşatdığı üçün, Onun Elçiləri və təyin etdiyi Hökmdarlar Allahın yaratdıqları üzərində sahib olduğu haqlara sahibdir. Onlar Onun təmsilçiləridir və onlara tam səlahiyyət verilmişdir. Əgər məxluqatı məhv edəcəklərsə, bunu etməkdə də sərbəstdirlər. *“Ey Zülqarneyn! Sən onlara əzab da verə bilərsən, onlarla yaxşı rəftar da edə bilərsən!” dedik.³⁴* Allahın təyin etdiyi hökmdarın məxluqat haqqındakı hökmü, atanın oğlu ilə bağlı hökmü kimidir. İslamda öz oğlunu öldürən bir atadan başqa haqlı bir səbəb (yəni özünümüdafiə, müharibə və s.) xaricində birini öldürən şəxs öldürülür. Öz oğlunu öldürən ata, oğluna can verdiyi üçün cinayətlə ittiham edilməz və canını əlindən alsa, mühakimə olunmaz. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurub: *“Mən və Əli ibn Əbu Talib bu ümmətin atalarıyıq və bizim onlar üzərindəki haqqımız valideynlərinin haqqından daha böyükdür. Bizə itaət etsələr, onları cəhənnəmdən qurtarıb cənnətə qoyar, köləlikdən çıxarıb azadların ən azadlarına çatdırarıq.”³⁵*

İkinci olaraq onu qeyd etmək lazımdır ki, cinsi əlaqə və ya evliliyi əsas götürərək Muhəmməd Peyğəmbərə (*ona və ailəsinə salam olsun*) hücum çəkən və ya cinsi danışmaq və ya təsvirə əsaslanaraq İslam dininə hücum çəkən yəhudi və xristianlar baxımından İncil və Tövrat, Quran və hədislərdən daha açıq olmasa da, tamamilə eynidir. Məsələn, Köhnə Əhddə Nəğmələr Nəğməsi, Bibliya rəvayətinə görə min arvadı olan Süleymandan (*əleyhissalam*) bəhs edən bir bölümdür. Nəğmələr Nəğməsi başdan-ayağa Süleyman və sevgililəri arasında bir-birlərinə qarşı duyğularını və cinsi əməllərini təfərrüatlandıran bir şeirdir. Gəlin sübut üçün bir neçə ayəyə baxaq:

“Ey əsilzadə qızı, başmaqlı ayaqların gözəldir, budlarını sanki heykəltəraş yonub, cəvahirə bənzəyir. Göbəyin cürbəcür şərabların tükənmədiyi dəyirmi piyaləyə bənzəyir. Belin zanbaqlara bürünən bir dəstə sünbülə bənzəyir, döşlərin cüt ceyran balası kimi, əkiz maral balası kimi qoşadır.”³⁶

“Qamətin xurma ağacına, döşlərin salxımlara bənzəyir. Dedim: «Qoy xurma ağacına çıxım, meyvəli budaqlarından yapışım. Döşlərinə üzüm salxımları kimi dadım,

³¹ *Təfsiri-Qurtubi*, Qurtubi, cild 14, səh. 212-213

³² *Quran*, Surə 33 (Əhzab), Ayə 6

³³ *Quran*, Surə 4 (Nisa), Ayə 36

³⁴ *Quran*, Surə 18 (Kehf), Ayə 86

³⁵ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 36, səh. 11

³⁶ *Bibliya*, Nəğmələr Nəğməsi, Bölüm 7, Pasaj 1-3

*nəfəsindən alma ətrini duyum. Dodaqların gözəl şərab dadı verir. Bu şərab birbaşa sevgilim üçün tökülsün, biz yatanların dodaqlarına süzölsün. Mən sevgilimə aidəm, onun meyl etdiyi mənəm.*³⁷

Həmçinin bunlar keçir:

*Mənim sevgilim oğlanlar arasındadır, Meşədəki ağaclar arasında alma ağacına oxşayır. Kölgəsində oturmaqdan zövq alıram, Meyvəsinin dadı damağımdan getmir.*³⁸

Yezeke kitabında Allah, Samariya və Yerusəlimi təsvir edərkən yad kişilərə şəhvət duyan iki fahişə ilə müqayisəsində cinsi baxımdan daha açıq təsvir edir.

*“Misir torpağında fahişəlik etdiyi gənclik çağını yada salıb fahişəliyini daha da artırdı. Cinsiyyət üzvü eşşəyinki kimi, toxumları aygırınki kimi olan oynaşlarına aludə oldu. Beləcə sən gənclik çağında etdiyin pozğunluğa qayıtdın. O zaman Misirlilər sənə sinənə əl sürərək cavan döşlərini əlləşdirirdi.”*³⁹

Muhəmməd Peyğəmbərə (*ona və ailəsinə salam olsun*) seks düşkününü olan allahsız bir adam deyirlər, amma yəhudilərin ilk kralları və İsanın (*əleyhissalam*) sələfləri olan Şaul və Davudun etdiklərini unudurlar. Şaul, qızını verməyinə qarşılıq Davuddan (*əleyhissalam*) bir mehr istədi. Qızıl və gümüş istəmədi, 100 Fələstinlinin sünnət dərisini, yəni penis dərisini istədi. Davud ona istədiyindən daha artığını gətirdi.

*“Şaul dedi: «Davuda deyərsiniz: “Padşah səndən başlıq pulu istəmir. Ancaq padşahın düşmənlərindən qisas almaq üçün yüz Filiştinlin sünnət ətini istəyir”». Bunu da Şaul Davudu Filiştililərin əli ilə həlak etmək üçün quraşdırmışdı. Şaulun əyanları bu sözləri Davuda çatdırdılar və padşahın kürəkəni olmaq onun gözündə xoş göründü. Təyin olunan günlər hələ başa çatmamış Davud qalxıb adamları ilə getdi və Filiştililərdən iki yüz kişini öldürdü. Padşahın kürəkəni olmaq üçün Davud onların sünnət ətini gətirdi və onları tam sayda padşaha verdilər. Şaul qızı Mikalı Davuda ərə verdi.”*⁴⁰

Mehdilər (*onlara salam olsun*) peyğəmbərlərin varisləri olduğundan və onların qaydalarına görə hökm sürdükələrindən, Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) üçün keçərli olan bütün bu xüsuslar bütün peyğəmbərlər üçün keçərli olduğu kimi, Mehdilər (*onlara salam olsun*) üçün də keçərlidir. Buna əsaslanan bir inanca kiminsə etiraz etməsi və ya onu rədd etməsi üçün keçərli bir səbəb yoxdur. Hətta cinsi şeirlər yazsalar, açıq şəkildə cinsi söhbət etsələr və ya düşmənlərinin sünnət dərilərini qoparsalar, bunların heç biri kiminsə onların rəhbərliyinə etiraz etməsi və ya dinlərini rədd etməsi üçün keçərli bir səbəb olmaz. Çünki bir şəxs bunu Allahın bir elçisindən qəbul edərsə, bütün elçilərindən qəbul etməlidir.

Xristianlar Davud və Süleymanın (*onlara salam olsun*) Allahdan olduğunu qəbul edərlərsə, Muhəmməd Peyğəmbəri (*ona və ailəsinə salam olsun*) sadəcə öz peyğəmbərlərinin etdiyini etdiyi üçün rədd edə bilməzlər. Yusif və Muhəmmədi (*onlara salam olsun*) ittiham etdikləri kimi, Mehdilərin (*onlara salam olsun*) bir qismini də bununla ittiham edəcəklərini onlardan gözləyə bilərik. Və bunların heç biri şübhə, inkar və mürtədlik üçün keçərli bir səbəb olmayacaq. Peyğəmbərlər (*onlara salam olsun*) üç kriteriyanı: **Vəsiyyət**, **Elm** və **Allahın**

³⁷ *Bibliya*, Nəğmələr Nəğməsi, Bölüm 7, Pasaj 7-10

³⁸ *Bibliya*, Nəğmələr Nəğməsi, Bölüm 2, Pasaj 3

³⁹ *Bibliya*, Yezeke, Bölüm 23, Pasaj 19-21

⁴⁰ *Bibliya*, 1 Şamuel, Bölüm 18, Pasaj 25-27

Hakimiyyətinə çağırışı yerinə yetirdikləri müddətcə öz qərəzli doğru və yalnis, yaxşı və pis məfhumlarımızı onları mühakimə etmək üçün istifadə edə bilmərik.

Saleh Ata

Musa (*aleyhissalam*) Saleh Qul ilə səyahət etdiyi kimi, mən də İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə səyahətimi etdim. Bu, onun məni tərbiyə etdiyi və öyrətdiyi bir səyahət idi. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə səyahətimin kiçik bir hissəsini qeyd edəcəyəm.

Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) dedim ki: *“Atacan, sənin elmini eşitməyə gəldim və səndən istədiyim bu məsələlərin sirri səndədir, səndən başqa da heç kimdə deyil. Səndən hər şeyi eşitməyə və qəbul etməyə hazırım və öhdəsindən gəlməyəcəyimi deyə biləcəyini heç nə yoxdur, məni həqiqətlərlə aydınlat.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Allah səndən razı olsun oğlum.”*

Bir müddət sonra İmam (*minhussalam*) bir gecə heç gözləmədiyim bir anda yanıma gəldi və mənə susmağıma səbəb olan bir söz dedi, içimdən titrəməyə başladım və bədənimdən tər axmağa başladı.

İmam (*minhussalam*) dedim: *“Yaxşı, bəs nə olacaq?”*⁴¹

İmam (*minhussalam*): *“Sən mömin deyilsən”* deyə cavab verdi.

Birdən-birə özümü xəstə hiss etdim və mənə dediklərini qəbul etsəm də eşitdiklərimdən narahat oldum. Saqqalımın böyük bir hissəsi ağappaq oldu və yeməkdən kəsildim. Orqanlarım yemək və ya su qəbul etməyi rədd edirdi və ciyərlərimi birtəhər hava almağa məcbur edə bilirdim. Möhkəm xəstə oldum və bir ay boyunca güclü bir şey yeyib içməyə davam etdim. İmam (*minhussalam*) bu müddət ərzində məni tərki etdi və mənimlə danışmadı. Çəkim sürətlə azalırdı, bütün ay boyunca qızdırmalı olurdu və ölmüşəm kimi hiss edirdim. Ayın sonu bir gün İmam (*minhussalam*) dedim: *“Deyəsən ölürəm, xahiş edirəm mənə kömək et, Ata.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Sənə bir şey deyəcəm. Allah bu gecə ölməyini təqdir etdi, bundan düz 20 dəqiqə sonra. Amma mən onu sənə üzərindən qaldıracağam. Xəstəxanaya get.”*

Xəstəxanaya getdim və həkimlər mənim üzərimdə edəcəkləri bütün analizləri etdilər. Qaydasında getməyən heç nə tapa bilmədilər. Rentgen, qan analizləri, ağillarına gələn hər şeyi etdilər və nəticələrin hamısı normal çıxdı. Heç nə yeyib-içmədiyim üçün bədənimin çox ehtiyac duyduğu enerjini vermək üçün mənə sistem qoşdular. Özümü daha yaxşı hiss etdim və qızdırmam düşdü.

İmam (*minhussalam*) dedim: *“Nə oldu? Xəstəxanaya getdim, mənə yalnız heç nə tapa bilmədilər.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Heç nə tapa bilməyəcəklər, çünki sənə fiziki olaraq heç bir problemin yoxdur. O Allah idi.”*

Mən dedim: *“Atacan, Adəm mənə dedi ki, sən ona İraqdakı Ənsarların çoxunun inancının təxminən 70% olduğunu demisən.”*

⁴¹ Bu sual, İmam Əhməd Əl-Həsənin Əba Sadiqə (*salam onlardandır*) verdiyi bir əmrlə bağlı olaraq gəldi. Əba Sadiq (*minhussalam*) dərhal qəbul etdi və bu sualı verdi.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli oğlum, elə demişəm.”

Mən dedim: “Sadəcə İraqdakılarda yoxsa ənsarların hamısında belədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Çoxunda belədir.”

Mən dedim: “Bəs mən Ata?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Sən 90%-sən.”

Mən dedim: “Güc və qüvvət yalnız Allah ilədir, bu 10% nədir? Şübhədir yoxsa nə?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Şübhə deyil, əksinə bəzi mövzularda boyun əyməkdir.”

Mən dedim: “Faizi daha yüksək olan varmı?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Mənim yanımda olanlar 100%-dir. Sən 99% ola bilərsən və ya 99% olmalısın.”

Mən dedim: “Yəni indi olmaq mümkün deyil?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bir şey səni ona çatdırar.”

Mən dedim: “Məni ona çatdıracaq şey nədir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Allah sevgisindən daha yüksək olan bütün sevgiləri qəlbindən çıxarmaqdır. Belə etsən 99% olmaqla qalmaz, Əhməd Əl-Həsən olarsan.”

Mən dedim: “Atacan, bu o imtahanla bağlıdır? Bütün bunlar rədd etmədiyimi bildiyin halda sadəcə “bəs nə olacaq?” deyə soruşduğum üçün idi? Sonra da mənim mömin olmadığımı dedin.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli oğlum, soruşma, mənə güvənirsənsə soruşma. Mənə kor-koranə güvənmişəm. Mənə olan güvəninin bir həddi olmamalıdır.”⁴²

Mən dedim: “Atacan, bilmirəm nə deyim. Mən məsələni belə görmədim.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Nə istəyirsən de, amma etməyəcəyin bir şeyi demə.”

Mən dedim: “Günah etdim. Sadəcə soruşurdum ki... Nəisə, sənə qarşında bəhanə uydurmağıma ehtiyac yoxdur, günahkaram və sən artıq hökmünü vermişən. Mən də çata bilərəm yoxsa elə 90%-də qalacam?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu sənə əlində olan bir məsələdir, indi də tamamlana bilərsən və ya olduğun kimi qala bilərsən, geriləyə də bilərsən.”

Mən dedim: “Bəs onda nə olacaq? Öləcəm və hər şey bitəcək?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu olmayacaq, inşallah.”

Mən dedim: “Bundan əvvəl, mən dəyişdirilə və ya ölə bilmərəm, yoxsa sən də ölərsən demişdin.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, elə demişdim.”

Mən dedim: “Bu tamamlanacağı deməkdir?”

---

⁴² Əba Sadiqin (*minhussalam*) sualı əsasən İbrahimin (*əleyhissalam*) dediyi “İnanıram, amma qəlbim mütməin olsun” sözünə bənzəyir. Ancaq İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) istədiyi, zəmanətə ehtiyac duymadan sözlərinə tam və mütləq güvənməkdir.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Hətta bu ehtimalı, geriləmə ehtimalını niyə ağlına gətirirsən?*”

Mən dedim: “*Gətirmirəm, çünki səhvimi bir də təkrarlamayacağımı bilirəm, inşallah. Heç vaxt! Hər gün deyirəm ki, kaş keçmişə qayıda biləydim. O gün ağlımdan çıxmır və bu acını heç unutmuram.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Oğlum, öyrəndiyin bütün köhnə adət-ənənələri ağlından çıxar. Sən fiqhın üstündəsən, ondan asılı deyilsən. Sən başqa bir dünyadansan. Orada halal buradakı halaldan, haram da buradakı haramdan fərqlidir. Başa düş artıq, yalvarıram! Mənim nə istədiyimi başa düş! Başa düş və azad ol! Azad ol oğlum, azad ol!*”

Mən dedim: “*Öyrət onda atacan. Mənə halalı və haramı öyrət. Olmaq istəyirəm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Oğlum, buna gücün çatar? Səbr edəcəksən?*”

Mən dedim: “*Səbrli olacam, sən de.*”

İmam (*minhussalam*) ondan sonra mənə çox şey öyrətdi. Mən də onları qəbul etdim. Həmçinin bəyənmediyi məsələni də yoluna qoydum. Allahın məni öldürməyə çalışması hadisəsi məni çox sarsıtmışdı. Allahın bundan əvvəl Musa (*əleyhissalam*) və digərlərini də öldürməyə çalışdığını yazıldığını bilirdim. “*Yolda gecələyərkən Rəbb Musaya rast gəldi və onu öldürmək istədi.*”⁴³

Bu, mənim sistemim üçün çox böyük bir şok idi və məni narahat edirdi. Bir gün bu mövzunu Atamla (*minhussalam*) danışmağa qərar verdim. Bu, dəvətin ilk illərində, onun ad günündə idi.

Mən dedim: “*Gərək sənə bir şey etiraf edim, amma bu etirafın sənə ad günü hədiyyəm olması xoşuma gəlmədi.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Buyur oğlum. Bu ən gözəl hədiyyə olacaq, çünki bu (etiraf) bir fəzilətdir.*”

Mən dedim: “*Bir şey məni narahat etdi. Səndən əvvəlcədən bağışlanma və məğfirət diləyirəm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sən bir şey deməzdən əvvəl səni bağışlayıram və sən bir şey deməzdən əvvəl üzrünü qəbul edirəm.*”

Göz yaşlarım yanağımdan süzülürdü. Dedim ki: “*Təşəkkür edirəm atacan, ilk başlarda Allahın mənimlə olduğunu, məni qoruduğunu, varlığını hər yerdə hiss edə bildiyimi, mənə işarələr verdiyini və mənə insanların dili ilə danışdığını, mənim də Onunla gecə-gündüz danışa bildiyimi və Onu ayda, günəşdə, daşlarda və ulduzlarda görə bildiyimi düşünürdüm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Düşüncələrin doğrudur.*”

Mən dedim: “*Amma xəstələndiyim və sənə mənə, saat 2-də Allahın məni öldürmək istədiyini dediyin vaxt, Allahın məndən vaz keçməyə istəkli olduğu və bəlkə də məni hansısa bir şeyə görə öldürəcəyi hissi ilə doldum.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Allah saleh qullarını tərk etməz, doğrusu Allah səni tərbiyə edər, ölüm həddinə gətirər amma öldürməz, sonra səni birdən-birə geri qaytarar ki,*

⁴³ Bibliya, Çıxış kitabı, Bölüm 4, ayə 24

sənə doğru olanı göstərsin və yolunu düzləşdirsin. Bir şeyə yaqinin olsun və onu ömrünün sonuna qədər, daha doğrusu son ana qədər qoru.”

Mən dedim: “*Bəli ata.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Allah səni öldürsə də haqlıdır.*”

Mən dedim: “*Bəli.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Məsələn, Nuh (əleyhissalam) ölüm həddinə çatdı, Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun) və bir çox peyğəmbər və vəsilər də həmçinin.*”

Mən dedim: “*Niyə ata?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Çünki onlar normal insanlar deyil və xətaları özlərinə qarşı sayılırdı. Allah bunu, onları öyrətmək, tərbiyələndirmək və əzmlərini gücləndirmək üçün etdi.*”

Mən dedim: “*Bəs onda Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun) xətasız və zati məsum deyildi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Onun qulları azdıracaq heç bir xətası yox idi və o, heç kimi azdırma bilməz mənasında məsum idi. Lakin şəxsi həyatında xətalar edib, amma onların böyük xətalar olduğunu sanma. Onlar çox kiçik və adi xətalardır, bəlkə onlar haqda ikinci dəfə düşünməzsən, amma Muhəmməd Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun) üçün böyük idi və onun kimi bir şəxsdən çıxmamalı idi. Bəlkə də yeganə bir həqiqi xətası var idi və ondan çox şey öyrəndi. Nuh və Eyyub kimi digərləri də. Amma onlar Muhəmməddən (ona və ailəsinə salam olsun) fərqlidir.*”

Mən dedim: “*Atacan. Baş verənlər bir çox şeyi sorğulamağıma səbəb oldu və mənə maraqlı gəldi ki, Allah məni öldürsəydi hara gedərdim? Cəhənnəmə gedərdim yoxsa hara gedərdim?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu suallar fərqiində olan bir vicdandan gəlir. Amma əmin ol ki, Allah səni tərbiyə edər, amma öldürməz, ölümün sərtliyini və acısını sənə göstərər, amma bunu sənənin başına gətirməz. Sənə cəhənnəm odunu göstərər, amma səni onun içinə atmaz.*”

Mən dedim: “*Görünür bu məndə çox olur, Yərəmya və Enok ilə oldu.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, sənə bunun bir çox peyğəmbər və vəsinin başına gəldiyini dedim. Əziz oğlum, bu böyük bir dənizdir və sümüklərin qayalardan daha sərt olana qədər keçən hər saat yeni bir şey öyrənəcəksən.*”

Bu səhifə mənim üçün bağlanmışdı. Mən lazım olan təslimiyyətin, mütləq təslimiyyətin və etibarın nə olduğunu başa düşdüm və Saleh Ata ilə yolumda yürüməyə davam etdim. Bir gün ən böyük peyğəmbərlərdən biri olan İsanın (*əleyhissalam*) indiyə qədər həyata keçirdiyi ən böyük möcüzə olduğunu düşündüyüm şeyi Atamdan öyrənmək istəmişdim. Bu möcüzə Lazarın dirilməsi idi.

Mən dedim: “*İbrahim (əleyhissalam) Quranda Allahdan ölümləri necə diriltiyini ona göstərməsini istəyəndə, bunu Allahın İsmi-Əzəmindən istifadə edərək etdi yoxsa başqa bir şeylə etdi?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Xeyr oğlum, bu böyük bir elmdir, lakin Allahın İsmi-Əzəminə sahib olanlar da bunu edə bilər və bu, onlar üçün asan bir şeydir.*”

Mən dedim: *“Necə etdi atacan? Mənə öyrədərsən?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Sənə bunu öyrətsəm, onda qardaşın İsadə (əleyhissalam) olub səndə olmayan heç nə qalmaz.”*

Mən dedim: *“Öyrət ata.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Ölüləri öz yəqininlə dirildə bilərsən.”*

Mən dedim: *“Bunu etmək istəyirəm. Rəbbin gücünü və aqlın gücünü görmək istəyirəm.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Yaxşı, bir şərtlə öyrədəcəm. Cümə günü sənə etməyin üçün bir şey deyəcəm, edə bilsən, onda öyrədərəm, edə bilməsən, öyrətməyəcəm, razılaşdıq?”*

Mən dedim: *“Bəli.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bu, Allahdan başqa güc və qüvvətin olmadığına mütləq olaraq iman etməyindən başqa bir şey deyil.”*

Mən dedim: *“Edə bilərəm deyə Allaha və ya özümə qəti bir inam yoxsa nə?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bunu **“lə həvlə və lə quvvətə illə billəh** (Allahdan başqa güc və qüvvət yoxdur)” vasitəsilə etməyə qadir olduğuna dair Allaha və özünə olan inamın. Eyni zamanda Allahın sənə olan mərhəməti olmadan heç nə edə bilməyəcəyinə inanmalısən. Buna çatanda, onda məndən ala biləcəyin bir şey olacaq. Lakin əsas olan **“lə həvlə və lə quvvətə illə billəhil əliyyul əzim”**dir (Uca və Böyük olan Allahdan başqa güc və qüvvət yoxdur).”*

Mən dedim: *“Bəs çatdığımı necə başa düşəcəm?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Ona çatdığımı mən səndən əvvəl biləcəm.”*

Mən dedim: *“**Lə həvlə və lə quvvətə illə billəh** nə deməkdir?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Oğlum, sənə açıq bir şəkildə deyəcəm.”*

Mən dedim: *“Xahiş edirəm Atacan, məni başa sal.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Məlikəni öldürüb tikələrə ayırsan və Allahın onu geri qaytara biləcəyinə inansan, onda sənə deyəcəm ki: Ey miskin Abdullah, artıq sənə qorxu yoxdur və qəmgin olmayacaqsan. Və mən, Atan Əhməd, sənə bir şey deyəcəm. Sən bunu bacararsan və bir gün buna çatacaqsan.”*

Burada yəqinin nə demək olduğunu öyrəndim və lazım olan şeyin mütləq yəqin olduğunu və onun necə bir hiss olduğunu, İlahi Ədalət Dövlətini qursaq və öncəki peyğəmbərlərin möcüzələrini həyata keçirsək, onun necə olmalı olduğunu başa düşdüm. Əgər həqiqətən inansaydıq, onda heç nədən qorxmamalı və Allaha mütləq güvən hissi duymalıydıq. Saleh Ata ilə yolumda yürüməyə davam etdim.

Bir gün İmamə (*minhussalam*) dedim: *“Tamamlanmaq istəyirəm.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Gedin bir atəş, böyük bir atəş qalayın və onu, içində bir dəstə adamın dayana biləcəyi qədər böyük və içində dəmir atsan əriyib maye halına gələcək qədər çox isti edin.”*

“*Bəli edəcəm*” dedim. Bir neçə səhabəmi yığdım və böyük bir atəş qaladıq və onu, demək olar ki ətrafında heç dura bilməyəcək qədər isti olana qədər mebel parçaları və digər əşyalarla yandırmağa davam etdik.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*İndi sən və əshabın onun içinə girin.*”

Dəhşətə gəldim və yanan atəşə baxdım, bunun atəş olduğunu bilirdim, bir möcüzə olmasa həmin andaca ölüm olardı. Gözlərimi yumdum və dedim ki: “*Bəli Ata, istəyin yerinə yetəcək.*” Əshabımla birlikdə alovun içinə atıldıq və atəşin ortasına çatdıq. Şokda idik, amma heç bir istilik hiss etmədik. Atəş sərin və sakit idi. Yanmırdıq. Ölmürdük. Sakitcə alovun ətrafımızdakı hər şeyi udmağına tamaşa edirdik. Atəşin içində yuxular görürdüm. Keçmişimin, indi olduğum və keçmişdə olduğum şəxsiyyətimin yanıb kül olduğunu görə bilirdim. Bu atəşə girmə seçimi ilə özümü atəşə atdığımı və Onun mənim üçün seçdiyindən başqa bir ehtimalın qalmamasına izn verdiyimi görə bilirdim. Bədənim yanmırdı, amma iradəm, şübhələrim, qorxularım və arzularım hamısı yanıb kül oldu. Geriyə sadəcə Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*), onun içimdəki səsi qaldı. Atəşin içində və ətrafında olanlar mübarəkdir! O anda İmam (*minhussalam*) alovun içinə girdi.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Səhabələrin bugün sənə inandıqlarını sübut etdilər və bugün sən hər şeyi edə biləcəyini özünə sübut etdin.*”

Sevinc göz yaşları tökdüm və “*Təşəkkür edirəm Atacan!*” dedim.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu sizə bir dəlildir, mənə gəldikdə, mənim bu kimi şeylərin dəlil olmağına ehtiyacım yoxdur, çünki mən qəlblərin gizlətdiyini bilirəm, istədiyim vaxt qəlbə baxıram, içində nə olduğunu bilirəm. Səni sevirəm oğlum.*”

Mən dedim: “*Sənin haqqına qarşı etdiyim bütün qüsurlarımı bağışla. Səni sevirəm ata.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Sənə və əshabına min salavat və salam olsun.*”

Bab 39

MİSİR¹

*“Ey Misir! Ey Misir! Elmin yaşayacaq, amma
əfsanələrdə, sonrakı nəsillər inana bilməyəcək”*

---

¹ Bu Bab, İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) Misir haqqında açıqladıqlarının sadəcə bir hissəsini təqdim edir. İmamın Misir haqqındakı elmi və sirləri haqqında əlavə məlumat İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) “*Misir, Sən Nə Bilirsən Misir Nədir*” adlı kitabında açıqlanacaq.

Misir torpaqları, xüsusən Bibliya və Quranda, Allah və yaradılış hekayəsində mərkəzi bir rola sahibdir. O, bir çox ilahi sirləri və əfsanələri özündə ehtiva edən bir diyardır. Antik dünya ilə müasir dünyanı birləşdirən, qiyamda böyük rol oynayacaq müqəddəs bir yerdir. Ərəbcə (رصد) və ya Məsr (Misir) sözü *Əsri izləyən* (“*m-əsr*” və ya “*min əsr*” (əsrdən) *نم رصد*)² mənasına gələn bir sifətdir və *Əsr* ikinci Mehdidir. Bununla yanaşı “əsr” axırxamana - çünki zaman bitmək üzrədir - və ya günün sonuna işarə edir. Bəzi kritik suallar yaranır: Qədim Misirin, İbrahimi hekayələri və dini təlimləri formalaşdırmadakı rolu nədir? İsrailoğullarının Rəbbi niyə Musa və Davuda (*onlara salam olsun*) düşmənlərinin inşa etdiyi formada məbədlər inşa etməyi əmr etsin? Misir dinləri tamamilə batılırsə, bu, Yəhudiliyi və (digər) səmavi dinləri də batıl etməzmi?

Əhlibeyt (*salam onlardandır*) rəvayətlərində adı keçən şəxsiyyətlərdən biri də Misir Sahibidir. Bu şəxsiyyət Yəmani (*minhussalam*) ilə sıx əlaqəlidir. O və Yəmani (*minhussalam*) Süfyanidən əvvəl xüroc edər. İmam Sadiq (*minhussalam*) buyurdu: “*Süfyanidən əvvəl Misirli və Yəmani xüroc edəcək.*”³

Bu kəhanəti Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Vəsiyyətində keçən “Əhməd” və “Abdullah” adlarını iddia edən yeganə şəxslər olan Misir Sahibi Abdullah Həşim və Yəmani Əhməd Əl-Həsəndən başqa heç kim başa düşüb reallaşdırmadı. Əmmar ibn Yasir qiyamdan əvvəl və qiyam zamanı olan hadisələrdən danışdığı uzun bir rəvayətdə belə deyir:

“... Şamda üç nəfər xüroc edəcək, hamısı hökmranlıq tələb edəcək, biri xallı olan (Əbqə), biri qırmızı olan (Əshəb), biri də Kəlbə ortaya çıxan və camaatı Şamda saxlayan Əbu Süfyanın ailəsindən olan şəxs. Qərb camaatı Misirə gedəcək. Onlar ora girsələr, bu, Süfyaninin əlamətidir və ondan əvvəl Ali-Muhəmmədə (salam onlardandır) dəvət edən bir nəfər xüroc edəcək. Türkləri çəşqunluq bürüyəcək, Romalılar Fələstinə girəcək və Abdullah Abdullah ilə yarışacaq, ta ki əsgərləri Qırqisiyada çayda qarşılaşacaqlar və şiddətli döyüş olacaq. Mərakeşin Sahibi çıxacaq, kişiləri öldürəcək, qadınları əsir alacaq, sonra Qeysə qayıdacaq, nəhayət Süfyani adaya enəcək, Yəmani irəli atılacaq və Süfyani onların yığdıqlarını ələ keçirəcək. Sonra Kufəyə gedəcək və Ali-Muhəmmədə kömək edənləri öldürəcək. O, onlardan bir nəfəri öldürəcək və Mehdi, Şüeyb ibn Saleh ilə, onun bayrağı altında xüroc edəcək. O, Şam camaatının Əbu Süfyanın oğlu üçün topladığını görsə, Məkkəyə gedəcək. Bu vaxt Nəfsi-Zəkiyyə öldürüləcək və onun Məkkədəki qardaşı və bir münadi səmadan nida edəcək: “Ey insanlar! Əmiriniz filankəsdir və o, dünyanı ədalətsizlik və zülmə dolduğu kimi, ədalət və bərabərliklə dolduracaq olan Mehdidir.”⁴

Abdullah adı qiyam hadisələrində iki nəfərlə əlaqələndirilir: biri *Süfyani Abdullah*, digəri isə *Qaim Abdullah*. Əl-Fitən kitabında belə yazılıb: “*Adı Abdullah olan Bəni-Abbasdan bir şəxs hökm sürsə – və o, son “əyn”in sahibidir – onlar onunla başlayar və onunla bitirərlər. O, fəna qılınının açarıdır. Şamda onun “Möminlərin Əmiri Abdullahdan” deyə ifadə edilən bir məktub oxunsa, çox keçməyəcək ki, Misir minbərindən “Möminlərin Əmiri Abdullah Əbdürrəhmandan” deyə ifadə edilən bir məktub oxunacaq. Əgər bu baş versə, şərq və qərb əhli iki yarış atı kimi Şama axın edəcək, hər biri Şamı ələ keçirən xaricində heç kimin səltənət*

² Əfsanə: *Mədəniyyətin Doğuşu*, David Rohl, səh. 451-452

³ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 210

⁴ *Mucəm Əhadis İmam Mehdi*, Şeyx Əli Korani, cild 1, səh. 329-330

qurmayacağını başa düşəcək və onu ələ keçirənin səltənəti ələ keçirdiyini deyəcək."⁵ Bu dövrdə Şama doğru yarışan xarakterlərin Mehdi və Süfyani olduğu digər rəvayətlərdən də məlumdur. Sonra həmin kitabda (səh. 205) belə deyilir: *"Süfyani və Mehdi iki yarış atı kimi çıxar, Süfyani qarşısına çıxan hər şeyi məğlub edər, Mehdi də qarşısına çıxan hər şeyi məğlub edər."*⁶ Bu səbəbdən, Süfyaninin də, Mehдинin/Qaimin də adı Abdullahtır. Mehdi/Qaim Misirdəndir və adı Misir Minbərindən çəkilir və o, Misir Sahibidir.

Məsum Bir Rəhbər

Misir Sahibinin adının Abdullah olması ilə yanaşı, Əhlibeytin (*salam onlardandır*) rəvayətlərində Misir Sahibindən təfərrüatı ilə bəhs edilir. İmam Əli (*minhussalam*) belə buyurub: *"Misirdə əmirlərin əmiri qiyam etsə və ordular hazırlansa..."*⁷ Bu, Misir Sahibinin rəhbərlərin rəhbəri olduğunun bariz nümunəsidir. İmam Rza (*minhussalam*) buyurub: *"Sanki Misirdən yaşıl rəngə boyanmış bayraqların gəldiyini görürəm. Onlar Şama gələcək və vəsiyyətlərin sahibinin oğluna veriləcək."*⁸ Vəsiyyətlərin sahibi və onun oğlu Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Vəsiyyətində zikr edilən Əhməd və oğlu Abdullahtan başqa kimdir? Beləliklə, aydındır ki, Misir Sahibi Vəsiyyəti iddia edən bir əmirdir. Möminlərin Əmiri Əli ibn Əbu Talib (*minhussalam*) buyurub: *"Misir Sahibi əlamətlərin əlamətidir və onun əlaməti heyratamizdir. Onun qəlbi Həsən, başı Muhəmməddir və babasının adını dəyişdirər. O xüruç etsə bilin ki, Mehdi qapılarınızı döyəcək. O (qapılarınızı) döymədən öncə buludların üzəri ilə uçaraq, hətta buz üstündə sürünərək də olsa ona tərəf gedin."*⁹ Uçaraq və ya buz üstündə sürünərək də olsa ona tərəf getməli olduğunuz bu şəxs Misir Sahibi, Qaim və Mehdi olan Şərq Qara Bayraqlarının sahibidir. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) belə buyurub: *"Sizin xəzinələrinizin yanında, hər biri bir xəlifənin oğlu olan üç nəfər döyüşəcək, amma o, onlardan heç birinə nəsib olmayacaq. Sonra şərqdən qara bayraqlar gələcək və daha öncə heç kimin döyüşmədiyi kimi sizinlə döyüşəcək. Onu görsəniz buz üzərində sürünərək belə olsa gedib ona beyət edin, çünki o, Allahın Xəlifəsi Mehdidir."*¹⁰ Misir Sahibi Şərq Qara Bayraqlarını qaldıran olaraq da zikr edilir və bu, onu tanımağın əlamətlərindəndir: *"...Övliya kimi səbrlidir və qara bayrağı o qaldırır. Toxumu yaran Allaha and olsun ki, o, Mehdiyə zəmin hazırlayandır."*¹¹

Təsvir

Misir Sahibinin fiziki xüsusiyyətlərinə gəldikdə, onun haqqında "İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları" kitabında (səh. 328) belə yazılıb: *"Uca boylu, qırmızı yanaqlı, yaraşıqlıdır. Babasının adını dəyişdirər. Təmiz qəlblı, saf niyyətli, düz saçlı, dəmir gözlü, doğru*

⁵ *Kitabul Fitən*, Nəim ibn Həmməd, səh. 154

⁶ *Kitabul Fitən*, Nəim ibn Həmməd, səh. 205

⁷ *Zühur Əsri*, Şeyx Əli Korani, səh. 150

⁸ *Kitabul İrşad*, Şeyx Müfid, cild 2, səh. 376

⁹ *İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları*, Seyyid Əli Aşur, səh. 330

¹⁰ *Mucəm Əhadis İmam Mehdi*, Şeyx Əli Korani, cild 1, səh. 427

¹¹ *İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları*, Seyyid Əli Aşur, səh. 328

düşüncəlidir. Saqqalı ağ, gözəl və nurludur. Onun üst hissəsi alt hissəsindən daha yaxşıdır. O, insanlar içində aşkar, amma gizli olar."¹²

Bu təsvirin Misir Sahibi Abdullaha uyğun olduğu möminlərə məlum olan bir məsələdir. Fiziki soyumun ruh soyumdan fərqli olduğu da məlumdur. Mən Abdullah Kərəm Haşiməm, amma eyni zamanda Muhəmməd oğlu Əhməd oğlu Abdullaham. Bir gün İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) yanıma gəlib mənə özüm barədə bilmədiyim bir sirr dedi.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Şəcərəndən neçə babanın adını saya bilərsən?”

Mən dedim: “Adımın Süleyman oğlu Haşim oğlu Süleyman oğlu Kərəm oğlu Abdullah olduğunu bilirəm.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Ulu babalarından birinin adı da var, bunda böyük bir sirr var.”

Mən dedim: “Bundan artığını bilmirəm.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Get atandan soruş və nə dediyini mənə xəbər ver.”

Fiziki atamın yanına getdim və soruşdum. Sonra İmamın (*minhussalam*) yanına qayıtdım və dedim: “Atam mənə ulu babalarından birinin də adını dedi. Adımın Əl-Hadi oğlu Süleyman oğlu Haşim oğlu Süleyman oğlu Kərəm oğlu Abdullah olduğunu dedi.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, budur. Əl-Hadi. Əl-Hadinin mənasını bilirsən?”

Mən dedim: “İlk (*deməkdir*)?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Eynən. Abdullah Əl-Hadi, ilk olan Abdullah. Bu adla bağlı başqa şeyləri də kəşf edəcəksən.”

Həqiqətən də sonra İmam (*minhussalam*) mənə vəsiyyətdə mənim adımın onun adından əvvəl gəldiyini açıqladı: Abdullah, Əhməd, Əl-Mehdi. Bu mövzunu daha öncə bu Kitabda müzakirə etmişdik. Həmçinin Əl-Hadi adının ərəbcədə “vahid”, “rəhbər”, “Aldebaran ulduzu”, “iki planet ulduzu (Mars)” və “dəvə sahibi” kimi başqa mənaları da olduğunu kəşf etdim. Məşhur bir hədisdə İmam Əli (*minhussalam*) belə buyurub: “*Misirdə bir minbər quracağam və Şamda daş üstündə daş qoymayacağam. Yəhudi və xristianları bütün ərəb torpaqlarından çıxaracağam və ərəbləri bu əsəmlə qovacağam.*” (Əbaya) soruşdu: “*Öldükdən sonra diriləcəyini deyirsən?*” İmam (*əleyhissalam*) buyurdu: “*Dayan ey Əbaya, başqa bir yönə getdin, məndən olan bir nəfər bunu edəcək.*”¹³ Bu hədisdə İmam Əlinin (*minhussalam*) özündən olan, Misirdə minbər quran və Şamda Süfyani ilə döyüşən Misir Sahibi olan bir şəxs, dəvə sahibinin öz dəvə sürüsünü sürdüyü kimi, öz əsası ilə ərəbləri qovacağını dediyini açıq-aydın görürük.

Misir Dünyanın Anasıdır

Misir dünyanın anasıdır – bu, bütün Misirlilərə tanış olan məşhur bir sözdür və bir çox yöndən doğrudur. Misir Afrikadadır və Afrikadakı ən qədim mədəniyyətdir. Afrika mədəniyyətin beşiyi və anası olaraq qəbul edilir. Qeyd etmək maraqlı olardı ki, Ərəblər Həcər

¹² İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 328

¹³ Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 53, səh. 60

(*əleyhəssalam*) vasitəsilə, yəhudilər isə Sara (*əleyhəssalam*) vasitəsilə İbrahimin (*əleyhissalam*) soyundan gəlirlər. İbrahim İraqlı, Həcər isə Misirli idi, odur ki, Misir bütün ərəblərin anasıdır. Sara İraqlı idi, yəni İraq bütün yəhudilərin anası və bütün ərəblərin və yəhudilərin atasıdır. Misir sadəcə ərəblərin anası deyildi, Misir bütün dinlərin anası idi. Müsəlmanlar İncil və Tövrətin Allahına inanırlar, xristianlar Tövrətin Allahına inandıqlarını iddia edirlər, bu səbəbdən müsəlmanlar, xristianlar və yəhudilər mahiyyətcə eyni Allaha və dinə inanırlar. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) Tövrəti və Tövrətin Allahını bu sözlərlə təsdiq etmişdir: *“Tövrəti gətirin.” Tövrət gətirildi. Sonra altındakı yastığı çəkib üzərinə Tövrəti yerləşdirdi və dedi: “Sənə və səni endirənə iman etdim.”*¹⁴ İsa (*əleyhissalam*) Tövrəti təsdiq edərək belə buyurub: *“Sanmayın ki, Mən Qanun və peyğəmbərlərin sözlərini ləğv etmək üçün gəldim. Mən onları ləğv etmək üçün yox, yerinə yetirmək üçün gəldim.”*¹⁵ Lakin Musanın (*əleyhissalam*) Yəhudilikdən əvvəl gələn qədim Misir dininin böyük qismini təsdiqlədiyi çox az bilinən məsələdir.

Əhd Sandığı

Əhd Sandığı Tövrətdə və Quranda zikr edilən bir əşyadır. O, içində Allahın Ruhunun olduğu və Allahın onun vasitəsilə İsrailoğulları ilə danışdığı bir əşya olaraq təsvir edilir. Allahın Ruhu ağacdan Musa (*əleyhissalam*) ilə danışandan sonra Sandıqda məskunlaşdı və onun içində İsrailoğulları ilə birlikdə səyahət etdi. İslami mənbələrdə Əhd Sandığına “Səkinə Tabutu” deyilir, Səkinə Tabutunun əsl tərcüməsi Sükunət Tabutudur. Ərəbcədə Səkinə İvritçədə Şəkinə deməkdir. Musaya sandığın təsviri, necə düzəldiləcəyi və içinə nə qoyulacağına dair təlimatlar verildi:

*“Qoy əbrişim ağacından sandıq düzəltsinlər: uzunluğu iki qulac yarım, eni qulac yarım, hündürlüyü qulac yarım olsun. Onu içəridən və bayırdan xalis qızilla ört, ətrafına qızıl zolaq qoy. Sandıq üçün dörd tökmə qızıl halqa düzəlt və onları onun dörd ayağına, iki halqanı bir yanına, iki halqanı isə o biri yanına bərkət. Əbrişim ağacından şüvüllər düzəlt və üzərini qızilla ört. Sandığı daşımaq üçün şüvülləri sandığın yanlarındakı halqalara keçir. Şüvüllər sandığın halqalarında qalıb oradan ayrılmasın. Sənə verəcəyim şəhadət lövhələrini sandığın içinə qoy. Xalis qızıldan kəffarə qapağını düzəlt. Qoy uzunluğu iki qulac yarım, eni isə qulac yarım olsun. Kəffarə qapağının hər iki ucu üçün yastılanmış qızıldan iki kerub düzəlt. Bir kerub qapağın bir ucunda, o birisi isə o biri ucunda olaraq qapağın iki ucunda olan kerublar düzəlt ki, onunla bir hissədən olsun. Kerublar yuxarıya açılmış qanadları ilə kəffarə qapağını örtünlər. Kerublara üzləri bir-birinə qarşı qapağa doğru olsun. Kəffarə qapağını sandığın üstünə qoy; sənə verəcəyim şəhadət lövhələrini isə sandığın içinə qoy. Orada kəffarə qapağının üzərində, Şəhadət sandığının üstündəki iki kerub arasında sənənlə görüşəcəyəm və İsrail övladları üçün sənə əmr edəcəyim hər şeyi söyləyəcəyəm.”*¹⁶

Bibliyaya görə Sandığın içində üç əşya var idi: *“Burada qızıl buxur qurbangahı ilə hər tərəfdən qızilla örtülmüş Əhd sandığı var idi. Sandığın içində manna ilə dolu qızıl qab,*

¹⁴ *Təfsir ibn Kəsir*, İbn Kəsir, cild 2, səh. 61

¹⁵ *Bibliya*, Matta kitabı, Bölüm 5, Pasaj 17

¹⁶ *Bibliya*, Çıxış kitabı, Bölüm 25, Pasaj 10-22

*Harunun tumurcuqlamış əsası və Əhd lövhələri var idi.*¹⁷ Quran da bu mövzunu təsdiqləyir: *Peyğəmbərləri onlara dedi: “Onun hökmdarlığının əlaməti sizə bir sandığın gəlməsidir. Onun içərisində Rəbbinizdən bir təskinlik, Musanın ailəsindən və Harunun ailəsindən qalan (bəzi) şeylər vardır. Onu mələklər gətirəcəkdir.”*¹⁸ Sandıqda Harunun (əleyhissalam) ailəsinin qoyub getdiyi müqəddəs əmanətlərdən onun tumurcuqlanan əsası və Musa (əleyhissalam) ailəsinin qoyub getdiyi müqəddəs əmanətlərdən əmrlərin yazılı olduğu lövhələr var. Bunun xaricində Şəkinənin, yəni Allahın Ruhunun hələ də Sandıqda olduğunu Quran təsdiqləyir və İmam Mehdiyənin Əhd Sandığını geri gətirəcəyi rəvayətlərdə bu cür öz əksini tapır: *“(Mehdi) Əhd Sandığını Antakiyadakı bir mağaradan çıxaracaq və içində Musaya (əleyhissalam) endiyi kimi Tövrat və Allahın İsayaya (əleyhissalam) endirdiyi kimi İncillər var. O, Tövrat əhlinə Tövratla, İncil əhlinə İncil ilə hökm edəcəkdir.”*¹⁹ Əba Mikail (əleyhissalam) bir dəfə bu mağaradan və bununla bağlı İmam Mehdi və İmam Əhməd Əl-Həsəndən (minhussalam) eşitdiklərindən bəhs etdi.

Əba Mikail (əleyhissalam) buyurdu ki: *“Türkiyədə bir mağara var ki, orada peyğəmbərlərə və övliyalara (onlara salam olsun) dair hər şey var. O, Allahın himayəsindədir, içində elə saysız-hesabsız və ölçüyəgəlməz möcüzələr və sirlər var ki, əgər insanlara açıqlansaydı, bir çox şey haqqında baxış bucağını dəyişdirərdi. Onun içində ölümcül xəstəliklərin, bütün xəstəliklərin, kəşf edilən xəstəliklərin və hələ kəşf edilməmiş xəstəliklərin müalicələri var. O, Loğman Həkimin (əleyhissalam) mağarasıdır və içində bir hissəsi insanlar üçün bu dövrdə əlçatan olan, bir hissəsi də hələ kəşf edilməmiş çoxlu kəşflər və elmlər var. Bu sirlər İmam Mehdi Muhəmməd bin Həsən (əleyhissalam) tərəfindən ortaya çıxarılacaq. Və mağarada, su kimi mayelərdən qatı maddələr hazırlamaq kimi, İmam Mehdi (əleyhissalam) açıqlayana qədər insanların bugün əsla əllərinin çatmayacağı qabaqcıl texnologiyalar var. Orada sudan hazırlanmış ölümcül bir silah belə var. Tozdan qızıl və bahalı metalların necə istehsal edildiyinin elmi var. Ümumiyyətlə su ən güclü şeydir.”*

Mən dedim: *“Bunlar Əlkimyanın sirləridir.”*²⁰

Əba Mikail (əleyhissalam) dedi: *“Əlkimya, kimya, fizika, qərbi və bütün dünyanı maraqlandıracaq kəşf edilməmiş elmlər. Çoxlu sirlər və gizli məsələlər var.”*

Hər bir halda, Əhd Sandığı və ya Sükunət Tabutu qədim Misir dünyasında və dinində bilinən bir əşyaya bənzəyirdi. Bu əşya Yusifin (əleyhissalam) zamanında kral olan Axenatonun oğlu Tutankamonun türbəsində yerləşən Anubis Məbədi idi. Aşağıda Əhd Sandığı ilə Anubis Məbədi arasındakı bənzərliyi qarşılaşdırmaq üçün şəkillər var (Şəkil 1).

¹⁷ *Bibliya*, İbraniyə kitabı, Bölüm 9, Pasaj 4

¹⁸ *Quran*, Sürə 2 (Bəqərə), Ayə 248

¹⁹ *Mələhim vəl Fitən*, Seyyid ibn Tavus, cild 1, səh. 139

²⁰ *Əlkimya*, orta əsrlərdən kimyanın qabaqcılıdır və maddənin transformasiyasına əsaslanır. O, adi metalları qızıl çevirmə və ya universal bir iksir tapma elmi idi (Mənbə: Oxford Languages).

Şəkil 1: Anubis Məbədi və Əhd Sandığı

Sandığın üstündə qanadlarını açmış Kerublar da qədim Misirdən idi. Kral Tutankamonun sarkofağında, küncələrini əhatə edən və onu qoruyan qanadlı Kerublara təsvirini görə bilərik (Şəkil 2). Aydın ki, Əhd Sandığının xüsusiyyətləri və dizaynı Musadan (*əleyhissalam*) xeyli əvvəl qədim Misirdə istifadə edilirdi. Bu sadəcə iki şeydən biri mənasına gələ bilərdi, ya Musa (bunları) qədim Misir dinindən və mədəniyyətindən oğurlayırdı, ya da Musanın Allahı, Firon və əməlsiz alimlər tərəfindən təhrif edilmədən əvvəl qədim Misirlilərə elm və dinlərini verən Allah idi.

Şəkil 2: Kerublara Qanadları

Kerublara qədim Misirdəki digər təsvirləri sfinkslər formasında, Mesopotomiyada isə Lamassu formasında idi. Əhd Sandığının üstündə kerublara qanadlı insanlar yerinə qanadlı sfinkslər olma ehtimalı haqqında aparılmış çoxlu araşdırmalar var. Üzərində dayandığımız məsələ Əhd Sandığının qəti olaraq qədim bir Misir əsəri olmasıdır. İnsan başlı, qanadlı məxluqlara qədim Misir, Yunanıstan, Babil, Finikiya və İran da daxil olmaqla antik dövrdə dünyanın bir çox mədəniyyətlərində rast gəlmək olar (Şəkil 3). Bibliyada insan-heyvan hibridləri olaraq Kerublara bir çox təsviri var, əsasən də Vəhy kitabı, Yeşaya kitabı və Yezekelin yuxularında: *“Kerublara hər birinin dörd üzü var idi: birincisi kerub üzü, ikincisi insan üzü, üçüncüsü aslan üzü və dördüncüsü qartal üzü idi. Kerublara yerdən qalxdı. Bunlar Kevar çayının sahilində gördüyüm həmin canlı məxluqlar idi.”*²¹

²¹ Bibliya, Yezekel kitabı, Bölüm 10, Pasaj 14-15

Şəkil 3: Kerublarnın Qədim Təsvirləri

Kerublar

Mən dedim: *“Atacan, mənə bu böyük sirdən danışa bilərsən?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Sirlər çoxdur, sənə xüsusilə hansı sirr lazımdır?”*

Mən dedim: *“Xüsusilə qədim Şumer və Misir mədəniyyətlərində, eyni zamanda planetdəki demək olar hər mədəniyyətdə yarı insan yarı heyvan hibridləri və ya bir çox fərqli heyvan növündən ibarət hibrid heyvanlar mövzusunı görərsən. Bugün bizim siçanlar və digər heyvanlar üzərində böyüyən qulaqlar və ya digər vücut hissələri ilə təcrübələr etdiyimiz kimi yadplanetlilərin o zamanda dünya üzərində təcrübələr etmələri mümkündürmü? Bu məxluqlar həqiqətən var, yoxsa hamısı əfsanədir yaxud tam olaraq nədir?”*

Sonra İmama (*minhussalam*), bəhs etdiyim hibrid məxluqları göstərən muzeylərdən bir fotoqraf kolleksiyası göstərdim. Qədim Misirdən Sfinks və ya qədim Mesopotomiyadan Lamassu kimi məxluqlar (Şəkil 4).

Şəkil 4: Sfinkslər və Lamassu Şəkilləri

İmam (minhussalam) buyurdu: “Oğlum, o məxluqların hamısı fərqli planetlərdən dünyanı ziyarətə gəlirdi.”

Mən dedim: “Allahu Əkbər! Bəs Lamassu? Lamassu Buraq (Muhəmməd Peyğəmbəri (ona və ailəsinə salam olsun) Mecara apararı məxluq) ilə eyni şeydir?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Xeyr, ona Atvir deyilir.”

Mən dedim: “Atvir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Onlar Holfa adlanan bir planetdən gəlirlər. Çox sülhsevər bir irqdirlər və yarım ağıllıdırlar.”

Mən dedim: “Yəni onlar yarı heyvan yarı insan idilər?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Bəs Amid (*Sfinks formasında düzəldilmiş 124.000 peyğəmbərdən biri*)?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Amid sülhü təmsil etmək üçün bu formada dizayn edilmişdir, çünki o günlərdə bu məxluqların mələk olduğuna inanırdılar, ona görə də Amida olan sevgilərindən dolayı onu bu forma və dizaynda təsvir etdilər.”

Mən dedim: “Vay! Yəni qədim Misirdə bu məxluqlar gəlib-gedərdilər? Və Anubis və Tot kimi bütün qədim Misir tanrılarının mənşəyi bu idi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli oğlum, Nil çayının altında, qədim Qahirənin ortasında, Amida (*əleyhissalam*) bənzəyən bir heykəl var. Suyun və çay yatağının altında. Ölçü olaraq Sfinksdən daha kiçikdir. Onu bir gün, bəlkə də tezliklə tapacaqlar.”

Mən dedim: “Yəni fəthdən əvvəl tapacaqlar?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli. Bu xəbəri eşidəndə məni xatırla. Onlar tezliklə Misirdə yeni qəbirlər və yeni qalıntılar da kəşf edəcəklər.”

Mən dedim: “Dr. Salah Əl-Xolinin bir sualı var.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Dr. Salah nə soruşur?”

Mən dedim: “Dr. Salah, Asiyə və Firon barədə soruşur. O, II Ramzesin arvadı Nefertaridir ya kimdir? Onun Ahmosun arvadı Nefertari olduğunu düşünürdü.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, odur.”

Mən dedim: “II Ramzesin arvadı?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Yəni II Ramzes Firondur? Allah ona lənət eləsin.”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Müqəddəslərin Müqəddəsi

Tövrətdə Allah Musaya (*əleyhissalam*) İsrailoğullarının Kənan diyarının fəth edilməsinə qədər səhrada qurduqları və istifadə etdikləri ibadət evi olan Tabernaklın necə inşa ediləcəyinə dair təlimat verir. O, girişi olan bir həyət, qarşılama çadırı və ya xarici müqəddəs zona, onun da arxasında böyük bir pərdənin arxasına Əhd Sandığının yerləşdirildiyi Müqəddəslər Müqəddəsi otağından ibarət idi: “Pərdəni bəndlərdən as və Şəhadət sandığını oraya, pərdənin arxasına gətir. Bu pərdə Müqəddəs yerlə Ən Müqəddəs yeri ayırsın.”²²

Kənanın fəthindən sonra Davuda (*əleyhissalam*) əmr edildi ki, Allah tərəfindən Əhd Sandığı üçün daimi bir Məbəd və ev inşa etməsi üçün oğlu Süleymana (*əleyhissalam*) təlimat versin. Dizayn çadırın planının eynisi idi. Qərribə olan Tabernakl və Məbəd dizaynının hər

²² Bibliya, Çıxış kitabı, Bölüm 26, Pasaj 33

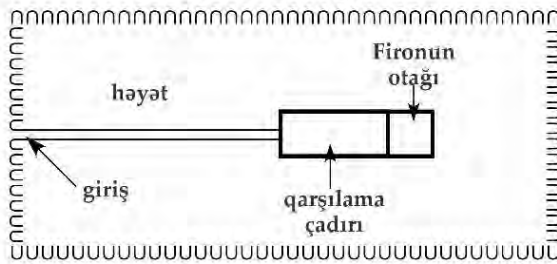

ikisinin də qədim Misir Məbədləri ilə demək olar ki, tamamilə eyni olmaları idi. Qədim Misir Məbədlərində girişi olan bir həyət var idi və sonra arxa tərəfində Müqəddəslərin Müqəddəsi olaraq adlandırılan daha kiçik bir otağın olduğu müqəddəs bir çadır və ya bir zona var idi. Müqəddəslərin Müqəddəsi sadəcə rahiblərin girə bildiyi və içində məbədin həsr edildiyi Tanrının heykəlinin olduğu bir zona var idi. Budur, Horus Məbədidəki Müqəddəslərin Müqəddəsi otağının bir təsviri (Şəkil 5). Horusun Sandığını aydın şəkildə görə bilərsiniz.

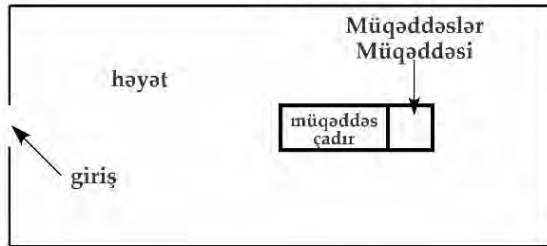
Şəkil 5: Horus Məbədidəki Müqəddəslər Müqəddəsi Otağı və Qədim Misir Məbədləri və Tabernaklın Eyni Dizaynlarının Təsvirləri

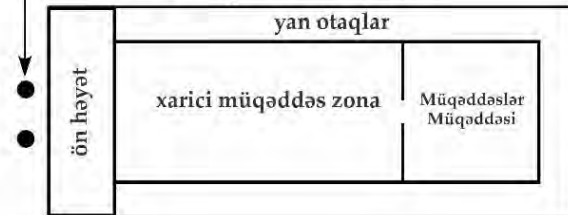
II Ramzesin Çadırı

Məbəd

Süleyman Məbədi

İsrailoğullarının Tanrısı niyə Musaya (*əleyhissalam*) və Davuda (*əleyhissalam*) eynilə Musanın (*əleyhissalam*) düşməni II Ramzesin məbədlərini və ya Misir Tanrılarının məbədlərini inşa etdiyi şəkildə məbədlər inşa etmələrini əmr etsin? Bu sadəcə belə açıqlana bilərdi ki, ya Yəhudilik saxta bir din və qədim Misir dininin kopyasıdır, ya da qədim Misir dininin mənşəyi İsrailoğullarının Tanrısıdır. Qədim Misirin Yəhudilik, ardınca da Xristianlıq və İslam üzərində böyük bir təsiri olduğunu açıq-aydın görə bilərik.

Qızıl Buzov

Musa (*əleyhissalam*) qırx gün qırx gecə Allahla görüşmək üçün qövmündən ayrıldığı zaman İsrailoğulları qızıldan bir Buzov düzəldən və onu onlara Tanrı qəbul etdirib onları ona ibadət etdirən Samiri tərəfindən azdırıldı. Bəs niyə məxsusən Qızıl Buzov? Onlar nəyə ibadət edirdilər? İsrailoğulları II Ramzesin zamanında Misiri tərk etdilər. Apis Öküzünə sitayişin pik nöqtəyə çatdığı dövr II Ramzesin dövrü idi və Saqqaradakı Serapeumda Apis dəfnlərini başladan da məhz II Ramzes idi (Şəkil 6).

Şəkil 6: Qədim Misir Apis Öküzü Mərasimindən Bir Təsvir

Serapeum müqəddəs saydıqları öküzlər üçün nəhəng bir yeraltı qəbir otağı kompleksi idi. Onlar öküzləri müqəddəs sayırdılar, çünki öküzlər Osirisin təmsil edirdi. Onlar xüsusi işarələri olan öküzləri axtarırdı, onları Osirisin dünyadakı təzahürləri olaraq görür və onların Osirisin gücləri ilə dolu olduqlarını düşünürdülər. Firon tez-tez qurban edilən öküzlərin ətinə yeyirdi, əgər o ətdən yesə Osirisin güclərini əldə edəcəyinə inanırdı. Aydınır ki, İsrailoğulları hələ də qədim Misir tanrılarının və qədim Misir dininin təlim və adətlərinin təsiri altında idi. Ona görə də Musa (*əleyhissalam*) onların yanından çıxıb gedəndə, II Ramzesin dininə qayıtdılar. Lakin onlara zülm edən düşmənlərinin Tanrısına niyə ibadət etsinlər?

Afrika əsilli Amerikalı kölələr Amerikaya gətiriləndə, onların çoxu “Yoruba”, “Macumba” və ya “Voudon” kimi Afrikanın ruha sitayiş edən dinlərinə inanırdı. Onlar Afrika dinlərinin ruhları olan “Lva” və “Orişa”ya sitayiş edirdilər. Afrikalı kölələşdirilib Amerikaya gətiriləndə kölə sahibləri tərəfindən öz inanclarını yaşamaları qadağan edildi və onlar

Xristianlığı qəbul etməyə məcbur edildilər, əks halda işkəncə görəcək və hətta öldürüləcəkdilər. Onlar dinlərini yaşamağa davam etmək üçün xristian fiqurlarını və əzizlərini öz dinlərinin Orişa və Lvaları ilə əlaqələndirərək inanclarını gizlədirdilər. Zahirən bir xristian əzizinə dua edirdilər, əslində isə Orişa ya da Lvaya ibadət edirdilər. Məsələn, onlar Şimon Peterin (*əleyhissalam*) “güc” ilə əlaqəsinə görə, onu “Oqun” ilə əlaqələndirdilər, çünki Şimon Peter də “güc” ilə əlaqələndirildi və İsa (*əleyhissalam*) tərəfindən “qaya” adlandırıldı. “Yemaya”-nı Məryəm (*əleyhissalam*) ilə əlaqələndirdilər. Babalu-Aye də Lazar ilə əlaqələndirilən bir neçə addan biridir. İbranilər Misirdə kölələşdiriləndə, ataları İbrahim, İshaq və Yaqubun (*onlara salam olsun*) dinini yaşamaları qadağan edildi. Onlar da öz Tanrılarını və peyğəmbərlərini qədim Misir dininin fiqurları və tanrıları ilə əlaqələndirmək məcburiyyətində qaldılar. Qədim Misir dininin mənşəyi Allah və Onun Osiris/Enok kimi peyğəmbərləri idi, lakin zamanla bütün ilahi dinlərdə olduğu kimi bu dində də təhriflər baş verdi. İsrailoğulları da bu təhriflərin təsirinə məruz qaldılar və Musanın yoxluğunda bəzi qədim Misir ibadət rituallarına geri qayıtdılar.

Osiris Əfsanəsi

Osirisin hekayəsi Allahın Osirisi Misir Hökmdarı olaraq təyin etməsidir. O, Allah tərəfindən təyin edilmiş və seçilmişdir. Onun, özünü Misiri idarə etməyə daha layiq görən Set adında paxıl bir qardaşı olur. Osiris qardaşı Set tərəfindən öldürülür və bədəni doğranıb suya atılır. Bu səbəbdən Misirlilər Nildə boğulan insanları müqəddəs sayırdılar. Nəhayət İsis Osirisin bədənini tapıb əvvəlki halına qaytarır. Osiris dirilir və İsis Osirisdən, xilaskar olan bir körpəyə, Horusa hamilə qalır. Bu hekayə İsrailoğulları üçün ataları Yusifin (*əleyhissalam*) hekayəsinə bənzəyirdi. Yusif (*əleyhissalam*) İsrailoğulları üçün öz ataları olaraq və Misiri idarə etmək üçün Allah tərəfindən təyin edilmiş şəxs olaraq gördükləri Misirin qədim hökmdarı idi. Onlar ona hörmət bəsləyirdilər. Yəhudilərin rəvayətlərində belə yazılıb:

“İsraillilər Misiri tərk etməyə hazır olanda qənimət yağmaqla məşğul idilər və Yusifin sümükləri (onları axtarmaq) ilə məşğul olan yeganə şəxs Musa idi. O, Yusifin tabutunu Misirin hər yerində axtardı, amma tapa bilmədi. Sera o nəsildən o dövrə qədər sağ qalan yeganə şəxs idi. Musa onun yanına gedib soruşdu: “Yusifin hara basdırıldığını bilirsən?” Qadın dedi: “Onu bura basdırdılar. Misirlilər onun üçün metal bir tabut düzəltdilər və suları bərəkətli olsun deyə onu Nilə basdırdılar.” Sonra Musa Nilə gedib sahildə dayandı və ucadan dedi: “Yusif, Yusif, Allahın övladlarını qurtaracağına dair atamız İbrahimə verdiyi əhdin vaxtı gəldi. İsrailin Tanrısı olan Rəbbi şərafləndir və öz xilasını gecikdirmə, çünki sənə görə gecikdik. Yaxşı olar ki özünü göstərəsən, göstərməsən, əhdindən uzağıq (tabutunu üzə çıxarmasan, Misirdən çıxıb səni burda qoyacağıq).” Yusifin tabutu dərhal suyun üzünə çıxdı və Musa onu götürdü.”²³

Digər rəvayətlərdə isə Yusifin cəsədinin Nilə atılmasının əsl səbəbinin İsrailoğullarını əsir saxlamaq olduğu ifadə edilib: *“Qadın Musanı Nilin müəyyən bir yerinə apardı və dedi: “Bu yerdə Fironun sehrbazları beş yüz talant (28.000 funt) ağırlığında qurğuşundan bir tabut düzəltdilər və onu çaya atdılar. Çünki Firona “əgər bu xalqın sizin torpaqlarınızı əsla tərk*

²³ *Mexilta de-Rabbi Yişmail*, Masexta Vayehi Beşalah, Petihtah; Babil Talmud Sotah 13a

etməmələrini zəmanətə almaq istəyirsənsə, qoy Yusifin sümüklərini tapa bilməsinlər” demişdilər.”²⁴

Firon və sehrbazlar İsrailoğullarının arasından çıxacaq bir xilaskarın kəhanətlərini bildikləri kimi, Yusifin Tanrısının ona sümüklərinin Misirdən çıxarılacağını söz verdiyini də bildirdilər. *“Musa Yusifin sümüklərini özü ilə apardı, çünki Yusif İsrail övladlarına “Allah mütləq sizə nəzər edəcək. Gedən zaman özünüzlə sümüklərimi də buradan çıxarın” deyərək əhd almışdı.*”²⁵

İsrailoğulları üçün Yusifin (*əleyhissalam*) cəsədinin hekayəsi, Osirisin hekayəsi ilə eyni idi. Taxtı, şərlı Firon olan qardaşı tərəfindən qəsb edilmiş və cəsədi suya atılmış, Allah tərəfindən təyin edilmiş bir hökmdar. Osirisin bədəninin yenidən ortaya çıxmasının, xilaskar Horusun ortaya çıxması demək olduğu kimi, Yusifin (*əleyhissalam*) bədəninin yenidən ortaya çıxması da xilaskar Musanın (*əleyhissalam*) ortaya çıxması demək idi. İsrailoğulları sonra həm Əhd Sandığı, həm də içində Yusifin (*əleyhissalam*) cəsədi olan Tabut ilə səyahət etdilər.

“Yusifin Tabutu Sandığın önündə aparıldı. Dünya xalqları onu görüb dedilər ki, “Tövratin sandığının önündə aparılan bu tabutun xüsusyyəti nədir?” Sonra İsrail dedi: “Bu, Tövratin sandığının önündə aparılan bir ölünün tabutudur, çünki bu [şəxs] Tövrət göndərilmədən öncə bu [Tövrətdə] yazılan hər şeyi yerinə yetirdi. Bu səbəbdən, onunla birlikdə getməyə layiq oldu.” Müqəddəs Olan –mübarək olsun O– Yusifə dedi ki, “Yusif, baxmayaraq ki, səni bu dünyada kiçik bir mükafatla mükafatlandırmışam, sənin üçün əsl sərmayəni axirətə, İsrailin əbədi bir qurtuluşla xilas olduğu zamana saxladım. Onlar Yaqubun və sənin fəzilətinlə xilas olacaqlar, (Zəbur 77:15-də) qeyd edildiyi kimi, “Güclü qolunla xalqını, Yaqub və Yusif övladlarını azad etmişən. Sela.””²⁶

Bu rəvayətin eynisi Əhlibeytin (*onlara salam olsun*), İsrailoğullarının böyüklərindən bəhs edən rəvayətlərində də zikr edilib. Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) öz əshabına dedi:

*“İsrailoğullarının yaşlısı kimi də olmadınız?” Dedilər ki: “Ey Allahın Rəsulu, İsrailoğullarının yaşlısı kimdir?” O dedi: “Həqiqətən də Musa (*əleyhissalam*) İsrailoğullarını Misirdən çıxaranda yolu itirdilər.” O, İsrailoğullarına dedi: “Bu nədir?” İsrailoğullarının alimləri dedi ki: “Şübhəsiz ki, Yusifin (*əleyhissalam*) ölümü yaxınlaşanda sümüklərini özümüzlə götürməsək Misirdən çıxmıyacağımıza dair bizdən əhd almışdı.” Musa dedi: “Onun qəbrinin yerini kim bilir?” Dedilər ki: “İsrailoğullarından yaşlı bir qadın.” Beləliklə, Musa xəbər salıb onu gətirdi və dedi: “Mənə Yusifin qəbrini göstər.” Qadın da “Sən mənə mənim hökmümü verməsən göstərməyəcəm” dedi. Musa dedi: “Sənin hökmün nədir?” Qadın dedi: “Cənnətdə səninlə birlikdə olum.” Musa (*əleyhissalam*) bunu ona vermək istəmədi, ona görə də Allah ona belə vəhy etdi: “Onun hökmünü ona ver.” Beləliklə, qadın onunla birlikdə çaya getdi və dedi: “Bu suyu çəkin.” Onlar da suyu çəkdilər. Və o, “yeri qazın” dedi. Onlar da qazdılar və Yusifin sümüklərini çıxardılar və o (tabut) torpaqdan çıxarılanda, yol birdən-birə gündüz kimi aydınladı.”²⁷*

²⁴ Haham Abe Friedman, *Deniz Testeresi, Pesah Yızkor 5777, 18 Nisan 2017.* <https://bzbi.org/the-sea-saw/>

²⁵ *Bibliya, Çıxış kitabı, Bölüm 13, Pasaj 19*

²⁶ *Midraş Tançuma, Naso 30*

²⁷ *Müstədrək, Hakim Nişapuri, cild 2, səh. 404-405*

İsrailoğullarından bu yaşlı qadının adı Sera idi və o, Yusifin qardaşı Aşerin qızı idi və Musanı (*əleyhissalam*) görmək üçün yaşadı. Yusifi daşıyan tabuta gəldikdə, o, Əhd Sandığının önündə daşındı və İsrailoğullarının yolunu aydınladı. Yusif (*əleyhissalam*) Metatrondur və o, Abdullahdır. Və o, burada zikr edilən və adı Allahın adını daşıyan Mələkdir: *“Budur, Mən yolda sizi qorumaq və hazırladığım yerə gətirmək üçün qarşınızda bir Mələk göndərirəm. Onun hüzurunda ehtiyatlı olun və sözlənə qulaq asın. Ona qarşı üsyan qaldırmayın, O, itaətsizliyinizi bağışlamaz, çünki Mənim adım onun üzərindədir.”*²⁸

İsrailoğullarına səyahətlərində Abdullah və ilk Mehdi, Yəmani (sağ əl), Musa ilə danışan Əhməd (*minhussalam*) müşayiət etdi: *“Biz onu Tur dağının sağ tərəfindən çağırıdığımız və (onunla) gizlicə danışmaq üçün onu özümüzlə yaxın etdik.”*²⁹ *“Musa oraya gəlib çatdıqda sağ tərəfindəki vadinin yaxınlığında olan mübarək yerdəki ağac tərəfdən ona nida gəldi: “Ey Musa! Aləmlərin Rəbbi olan Allah Mənəm!”*³⁰ Bibliyada, Çıxış kitabında Allahın Musa (*əleyhissalam*) ilə yanan koldan bir mələk vasitəsilə danışdığı bildirilir: *“Musa qayınatası Midyan kahini Yetronun sürüsünü otarırdı. Bir dəfə o, sürünü səhranın o biri tərəfinə aparıb Allahın dağı Xorevə gəldi. Birdən Rəbbin mələyi ona bir kol arasından od-alov içərisində göründü; Musa od içində kolun sönmədən yandığını gördü.”*³¹

Musa (*əleyhissalam*) ilə dağda danışan Əhməd Əl-Həsəndir (*minhussalam*). Əhlibeytin (*salam onlardandır*) rəvayətləri, Qaimin (*minhussalam*) zamanında Musa (*əleyhissalam*) ilə danışanın gələcəyini xəbər verib. Möminlərin Əmiri (*minhussalam*) Qaimin (*minhussalam*) qiyamından əvvəlki hadisələrdən danışanda belə buyurdu:

*“O vaxt, Turda ağacdən Musa ilə danışanın zühurunu gözləyin.”*³²

Budur, bu dövrdə ağacdən Musa ilə danışan, Yəmani Əhməd (*minhussalam*) Yeddinci Əhdi qəbul edən kəslərlə, Allahın seçilmiş ümməti ilə birlikdədir və onlara rəhbərlik etməsi üçün öz Mələyini, Abdullaha özündən əvvəl göndərib. Artıq məlumdur ki, eynilə “Abdullah” adının “Əhməd” adından əvvəl gəldiyi kimi, Yusifin tabutu da Əhd Sandığının önündə idi. O zamanda Allahın seçilmiş qövmü olan İsrailoğullarının yanında Yusifin cəsədi və Musa ilə ruh formasında danışan səs olduğu kimi, bu zamanda da Allahın seçilmiş qövmü olan Ənsarların da yanında yaşayan Yusif, Abdullah və Musa ilə fiziki olaraq danışan səs, Əhməd var.

Qədim Misirdə İncə və Təkallahlılığın Yönləri

Dr. Muhəmməd Salah Əl-Xoli³³

Bir yaradana, Onun ilahlığına və təkliyinə olan inancın təzahürü qədim Misirlilərə əyandır. Onların dini məfhumlarının bir çoxu yaradılışın mənşəyi, insanın yaradılışı, diriliş, hesab, mükafat və cəzaya olan inanclarını və sonda ədəbi ənənədən qoyub getdikləri, insanların davranış və əməllərini, həmçinin onların yaradanla olan əlaqələrini idarə edən əxlaq barədə fikirlərini, sonra da içində yaşadıkları ətraf mühitlə və həm yaxın çevrələrində, məsələn ailədə, həm də daha geniş çevrələrdə, məsələn ictimaiyyətdə digər insanlarla olan münasibətlərini

²⁸ Bibliya, Çıxış kitabı, Bölüm 23, Pasaj 20-21

²⁹ Quran, Surə 19 (Məryəm), Ayə 52

³⁰ Quran, Surə 28 (Qəsəs), Ayə 30

³¹ Bibliya, Çıxış kitabı, Bölüm 3, Pasaj 1-2

³² Mucəmə Əhadis İmam Mehdi, Şeyx Əli Korani, cild 3, səh. 26

³³ Bu bölüm Misirşünas Professor Dr. Muhəmməd Salah Əl-Xolinin məqaləsidir.

nümayiş etdirir. Bu, digər müqəddəs yazılarda olanları yaxından əks etdirən kamil bir qanunlar, təlimlər və əxlaqi təhsil sistemidir və İslam dininin dəvət etdiyi şeydən heç də fərqlənmir, əksinə böyük ehtimal Köhnə Əhddə, xüsusən də Məsəllər kitabında bəyan edilən təlimlərin mənşəyidir, bu mövzuya daha sonra toxunacağıq. Aşağıdakı bölümdə imana bağlı bu təbii instinkti, tövhid tendensiyasını, Yaradanla əlaqə qurmaq və Ona təslim olmaqla bağlı meylliliyi göstərən və təsdiqləyən aspektlərdən bəzilərini qısaca təqdim edəcəyik:

Yaradılış Anlayışları Haqqında:

Qədim Misirlilərin böyük yaradıcını və yaradılış vasitələrini əhatə edən mifoloji bir formada təqdim edilən bir çox əfsanələri var, lakin bu əfsanələrin kökləri həqiqətə söykənir və mənşələri açıqdır. Bu, onun öz əsaslarını həqiqi mənbələrdən aldığı təsdiqləyir. Bu əfsanələrdən ilki yaradılışdakı İnu (Ayn Şəms – Heliopolis) tanrılarının Enneadı olaraq bilinir. Əfsanə öz mənliliyini yaradan, yəni doğmamış və doğulmamış olan əbədi bir Tanrının hekayəsindən bəhs edir. O, “tam” və ya “mükəmməl” kimi tərcümə edə biləcəyimiz “Atum” olaraq bilinirdi. Atum yaradılış prosesinə başlamadan öncə, kainat zülmətin ortasında nurun ortaya çıxışını təmsil edən bu ibtidai okeanın ortasından parlaq ağ bir ibtidai kurqan (qum təpəsi) ortaya çıxana qədər tam bir xaos halında, tamamilə zülmət tərəfindən idarə edilən sonsuz sülardan ibarət idi. “Ben Ben” adlandırdıqları bu kurqanın üzərinə yaradıcı Tanrı Atum yerləşdi. O, tək idi və saf ağ bir zümrüd quşu formasında idi. Atum göyləri və yeri, sonra da insanları yaratmağa başladı. O, asqırdı və Ondən iki ilahi ünsür, hava və nəm (Şou və Tevnut) ortaya çıxdı, sonra bu iki ünsür birləşib vahid forma aldı, beləliklə də yer (erkək) və səma (dişi) ortaya çıxdı. Sonra o iki ünsür olan yer (Geb) və səma (Nut) birləşdi, onların birləşməsindən yarı tanrı, yarı insan olan ilk insanlar ortaya çıxdı və bunlar dörd nəfər idi, ikisi kişi – Osiris və qardaşı Set, ikisi də qadın – İsis və Neftis idi. Və insanlığın yerdə qalanı onlardan törədi. Osiris bacısı İsis ilə, Set isə bacısı Neftis ilə evləndi. Osiris (xeyrin təmsali) ilə Set (şərin təmsali) arasında bir münaqişə yarandı və hadisə Setin öz qardaşı Osirisi öldürməsi ilə nəticələndi. Bu, Ennead Əfsanəsini tamamlayan başqa bir hekayədir.

Bu yaradılış əfsanəsindən çıxarıla biləcək həqiqətin bir çox aspektləri var və onlar bunlardır:

- İbadət edilən yaradıcı olan Atumdur. O, yaradır, özü isə yaradılmayıb: Atum adı mükəmməl və ya qüsursuz mənasına gələn yaradıcının bir sifəti olaraq şərh edilə bilər. Ya da bəlkə də ilk yaradılan varlığın, yəni insanlığın atası olan Adəmin adı ilə bağlı bir çaşqınlıq olduğu üçün zamanla məxluq mərtəbəsindən xaliq mərtəbəsinə çıxarılmış və yaradılış onunla əlaqələndirilmişdir.

- Yaradılışın əvvəli iki əsas ünsürlə başlamışdır, bunlar hava və nəmdir (su) və onlar olmasaydı göy və yer, yaxud ümumiyyətlə həyat meydana gəlməzdi, bu da Uca Allahın bu kəlamına uyğundur: *“Biz hər bir canlıyı sudan yaratdıq.”*³⁴

- İnsanların yaradılışı göyün və yerin birləşməsindən sonra başladı. Bu, dörd uşağın – Osiris, arvadı İsis, Set və arvadı Neftisin doğulması ilə sonlandı. İnsanların və yarı tanrılarının yaradılışı Adəmin oğulları Qabil ilə Habilin və iki bacının doğumu ilə tam şəkildə üst-üstə düşür. Sonda Qabil həsədi ucbatından qardaşı Habilini öldürdü və bu hadisə xeyir və şəər arasında əbədi mübarizənin başlanğıcı oldu, Misir əfsanəsində də keçdiyi kimi.

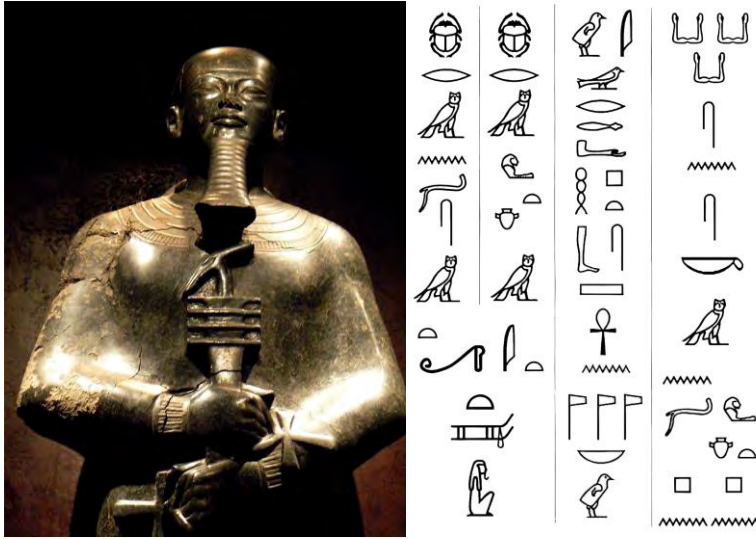
³⁴ Quran, Surə 21 (Ənbiya), Ayə 30

- Bu bənzərliyin son göstəricisini Tanrı Atumun, nurun və parlaqlığın ortaya çıxmasını təmsil edən, ilkin sudan çıxan ibtidai kurqan üzərinə yerləşməsinin təsvirində görmək olar. Ola bilsin bu bizə, Quranda göylərin və yerin yaradılışından bəhs edərkən Allahın buyurduğu *“Ərşi su üzərində idi”*³⁵ ayəsini də xatırladır. Beləliklə, bu fikrin uydurma və mistik örtüklə örtülməsinə baxmayaraq, ilk yaradılışın hekayəsi haqqında bir anlayışa sahib ola bilərik.

İkinci yaradılış nəzəriyyəsi, “Memfis” şəhərinin əbədi yaradıcısı və ağası olan “Ptah” təlimi olaraq bilinir. Bu təlimdə “Ptah” bütün tanrıları, məxluqları və hər şeyi sadəcə qəlbindəki iradə və dilindəki sözlə yaradan əzəli bir yaradıcı olaraq qarşımıza çıxır, yəni qəlbi ilə düşünüb dili ilə danışdığı üçün yaradılış meydana gəldi. Buradakı yaradılışın iki ünsürü, yaradılışın “Memfetik təlimindən” ibarət Ptahın məşhur lövhəsində yazılan aşağıda təsvir edilən mətndə bildirildiyi kimi, *“dil tərəfindən tələffüz edilən əmr və ya söz”*ə müvafiq gələn “Hv” və *“qəlbəki iradə”*yə müvafiq gələn “Sia”dır. O deyir ki, *“Bütün ilahlara həyat bəxş edən Ptah çox böyükdür, Atumun surəti olaraq (iradə ilə) qəlbə və dil ilə yaradılmışdır.”* (Şəkil 7)

Şəkil 7: Tanrı Ptahın, qəlb və dil vasitəsilə yaratmaqdan bəhs edən mətnlə birlikdə təsviri

Həqiqət budur ki, bu yaratma təlimi Allahın Müqəddəs Kitabında *“Bir şeyi istədikdə ona təkə “Ol!” deyər, o da olar”*³⁶ deyər buyurduğu, Allahın hər şeyi yaratma şəklinə tam olaraq müvafiq gəlir. Burada da, əvvəldə iradə və niyyət olduğunu, ardınca da sözün və ya əmrin gəldiyini görürük. Bu, Bibliyada Məryəm oğlu İsanın (*əleyhissalam*) Allahın kəlamı olduğunu bildiren təsviri ilə bağlı *“Başlanğıcda söz var idi”*³⁷ ifadəsinə də müvafiq gəlir. Bu aşkar uyğunluq qədim Misirlilərin bu həqiqəti dərk etdiyini və onun fərqi olduğunu, bunun da *Kaf* və *Nun* vasitəsilə olduğunu sübut edir.

İnsanın Yaradılışı:

İnsanın yaradılışı ilə bağlı Qədim Misir anlayışında diqqət çəkən şeylərdən biri, Quran və digər müqəddəs kitablar tərəfindən sübut edilmiş mühüm bir həqiqəti - insanın pəncədən, xüsusən də gildən yaradıldığını və onun bu yaradılışla, bir dulus çarxının qarşısında oturan qoç formasında təsvir edilən “Xnum” olaraq bilinən bir Tanrıya aid edildiyini dərk etmələridir. Eynilə saxsı qablar düzəldildiyi kimi, O da yaradılışı və onun cütünü öz əlləri ilə düzəldir (Şəkil

³⁵ Quran, Surə 11 (Hud), Ayə 7

³⁶ Quran, Surə 36 (Yasin), Ayə 82

³⁷ Bibliya, Yuhanna kitabı, Bölüm 1, Pasaj 1

8). Tabut mətnləri olaraq bilinən bir Misir mətni bu Tanrının nə etdiyindən bəhs edir: “*O (Xnum), Şunun (havanın) ruhu, insanları öz çarxında düzəldib formaya salır. O, insanları təsvir etdi və tanrılara surət verdi. Hər şeyi öz əlləri ilə düzəltdi. Bütün cismlərə forma verən Odur.*” İnsanın necə və hansı maddədən yaradıldığı haqda bu anlayış Quranın “*O, insanı saxsı kimi quru gildən yaratdı*”³⁸ ifadəsi ilə demək olar ki, eynidir.

Şəkil 8: Bir dulus çarxı üzərində bir insan düzəldən tanrı Xnum

Məhşərə və Hesaba İnanma Haqqında:

Qədim Misir inancında məlum olan ən aşkar xüsusiyyətlərdən biri də qədim Misirlilərin digər həyata keçməkdən başqa bir şey olmayan müvəqqəti bir dünya həyatı qarşılığında əbədi və ölümsüz bir həyatın varlığına olan qəti inanclarıdır. Ölümə “Minit” deyirdilər, hərfi mənada bir şəxsin əbədilik və daimilik sahillərinə çatdığı lövbər və ya liman demək idi. Qədim Misirlilər ruhun əbədi olduğunu və ölmədiyini, bədənin isə fani və müvəqqəti bir gəmidən başqa bir şey olmadığını anladı. Həmçinin, onlar ruhun geri qayıtmasını asanlaşdırmaq üçün fiziki bədəni mumyalama yolu ilə və bədənin çürüməsi halında ölü adamın formasını qoruyub saxlayan heykəllər düzəldərək onu qorumağa çalışdılar.

Bununla yanaşı, onlar ölümdən sonrakı həyatın, bir şəxsin Ölülər Diyarının hakimi olan Osirisin hüzurunda məsuliyyətə cəlb edildiyi, bu dünyada etdiyi yaxşı və pis əməlləri və bunun əsasında müvafiq mükafat və ya nəhayət cəza aldığı çətin bir məhkəmə səyahətindən keçəndən sonra ölümsüzlükdən həzz almayacağı bir hesab yeri olduğunu dərk etdilər. Məhkəmə səhnəsi Ölülər Kitabının 125-ci Bölümündə təsvir edilir və təfərrüatları, səmavi dinlərdəki Qiyamət Gününün təsviri ilə demək olar ki ciddi şəkildə üst-üstə düşən möhtəşəm bir səhnədə təsvir edilir. Ölənlər, mərkəzində əməllərinin çəkildiyi tərəzinin olduğu məhkəmə zalına aparılır və sonda hakim Osiris öz otağında məhkəməni seyr etmək üçün oturur. Tərəzinin gözlərindən birinə mumyalandıqdan sonra xüsusilə bu an üçün vücudunda qorunub saxlanan yeganə orqan olan mərhumun ürəyi yerləşdirilir. Tərəzinin digər gözündə ədalət, həqiqət və tarazlığı təmsil edən bir lələk və ya “Maat” adlı dişli bir tanrı formasında ədalət simvolu olur. Tanrıların katibi Tot, əlində mərhumun əməllərini oxuduğu bir lövhə tutur, tərəzini izləyir və onun son göstəricisini qeydə alır. Məhkəməyə 42 hakim nəzarət edir.³⁹ Hər biri sıra ilə ölənlər şəxsdən etmiş ola bildiyi günahları soruşur. Lələk ağır gəlsə, əməllərinin yaxşı, özünün də dürüst

³⁸ Quran, Surə 55 (Rəhman), Ayə 14

³⁹ Burada 42 hakimin, Muhəmməd Peyğəmbərin (ona və ailəsinə salam olsun) 42 vəhy katibi və İmam Əhməd Əl-Həsənin (minhussalam) 42 əshabı ilə necə paralel olduğunu qeyd etmək də maraqlı nüansdır.

olduğuna və aqibətinin “Boymadərən Tarlaları” olaraq bilinən bir cənnət olacağına və Hakim ilə, ölümlərin hakimi ilə qarşılaşacağına işarə edir. Lakin ürəyi lələkdən ağır gəlsə, bu onun günah və qəbahətlərinin çox olduğunu göstərir, ona görə də ürəyi “Ammit”ə və ya yeyənə - tərəzinin yanında və ya altında gizlənən və ürəyi yaxud da onun bağırsaqlarını yeyib udan bu əfsanəvi məxluqa atılır (Şəkil 9).

Şəkil 9: Mərhumun Məhkəməsi

Burada, bir şəxsin ürəyinin onun əməllərini təmsil etdiyini və onun, ürəyinə görə məsuliyyətə cəlb edildiyini görürük və bu, xüsusən də İslamdakı qəlb ilə bağlı məfhuma bənzəyir, məsələn Rəsulullahın *(ona və ailəsinə salam olsun)* rəvayətlərində ifadə edilir ki: *“Əməllər niyyətə görədir. Hər kəs niyyətinə görə mükafatını alar...”*⁴⁰ Və niyyət qəlbə edilir. Bu, Quran ayəsi ilə tamamilə eyni mənaya gəlir: *“(O gün) kimin tərəziləri ağır gələrsə, xoşbəxt güzəran sürəcəkdir.”*⁴¹

Bu məhkəmədə həmçinin görürük ki, məhkəmə katibinin (Tot) əlində, ölənlərin şahid olması üçün onun əməllərini oxuduğu, tərəzinin və məhkəmənin nəticəsini qeyd etdiyi bir lövhə tutduğunu görürük. Bu bizə Qurandakı bu ayəni xatırladır: *“O gün siz (məhşərə) gətiriləcəksiniz və heç bir sirriniz gizlədilməyəcəkdir. Kitabı sağ əlinə verilən deyəcəkdir: “Budur, oxuyun kitabımı!”*⁴²

Bu halda ölünün günahlardan və cinayətlərdən təqsirsiz olduğunu sübut etməyə çalışmaqdan başqa bir seçimi olmaz. Bu səbəbdən də o, ona baxan və onu müşahidə edən hakimlərlə eyni sayda olan 42 günahın hər birindən uzaq olduğunu bəyan etməyə çalışır.

Ölənlərin inkar etdiyi günahların ən gözə çarpanları bunlardır: *“Öldürmədim, öldürməyi əmr etmədim, oğurluq etmədim, kasıbın yeməyini əlindən almadım, şər yolunu tutmadım, yalan danışmadım, tanrıların əmrlərinə qarşı çıxmadım, zərər vermədim, zina etmədim, tərəzinin nizamını pozmadım və s.”* Sonra, *“Mən təmizəm, mən təmizəm, mən təmizəm”* deyər.

Bundan da əvvəl əleyhində şahidlik etməsin deyər tərəzidəki qəlbinə yalvarıb belə deyər: *“Ey qəlbim, anamın qəlbini və atamın qəlbini, şahid olaraq mənə qarşı çıxma, çünki sən mənim bədənimdəki dostumsan. Bu hakimlərin qarşısında adımla ləkələmə.”*

⁴⁰ *Mizanul-Hikmət*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 4, səh. 3414

⁴¹ *Quran*, Surə 101 (Qariə), Ayə 6-7

⁴² *Quran*, Surə 69 (Haqqə), Ayə 18-19

Bunlar qədim Misirin Qiyamət Günü anlayışı və mühakimə metodunun, məhkəmənin ardındakı səbəbləri anlamalarının və ağır cəza qorxusu ilə cənnətə və ölümsüzlük dünyasına girəcəkləri ilə bağlı böyük ümidlərinin bəzi təsvirləri idi. Bu anlayışlar çox saydadır və başda Quran olmaqla müqəddəs kitablardan oxuduqlarımızdan çox da fərqlənir.

Əxlaq və İdealları Saflaşdırmaq və Saleh Davranışları Çoxaltmaq:

Qədim Misirlilər və onların alimləri əvvəlcə saleh davranış üçün bir işarə vermək, əxlaq qaydalarını düzəltmək və onları kamilləşdirmək, günahlardan və qınanmalı davranışlardan çəkinməklə maraqlandılar. Nizam-intizam irsləri tarix boyunca mütəmadi olaraq ortaya çıxan, bir-birini tamamlayan, yeni təcrübələr və hikmətlər əlavə edən bir çox hikmət və öyüd-nəsihət kitabları ilə dolu idi. Ariflərinin bəlkə də ən öndə gedənləri Ptahhotep, Ani, Amenemope və Anx Şaşanki idi. Onların hikmət və tövsiyələri həyatın bütün yönlerini əhatə edirdi. Bəziləri tərbiyə və şəxsin özünə, ailəsinə, cəmiyyətə qarşı davranışlarını incələyir, bəziləri insanın gənci, yaşlısı, rəhbəri və təbəçilikdə olanı ilə olan əlaqəsindən danışır, bəziləri də Yaradanı müşahidə etmək, Onun əmrlərinə itaət etmək və qadağalarından çəkinməklə bağlı xəbərdarlıqlar edirdi. Aşağıda, xüsusən də İslam dininin və digər dinlərin birbaşa və ya dolay yolla təşviq və tələb etdiyi bəzi çıxarışları qeyd edirik. Məsələn, hikmət sahibi Ptahhotepin erkən evliliyə təşviq etdiyini və bunu insan üçün iffət saydığını görürük. Həmçinin arvadının qayğısına qalmağa təşviq edir və onu *“ağası üçün gəlirli bir mülkə”* bənzədir. Bu bizə Uca Allahın *“qadınlar sizin tarlanızdır”*⁴³ sözünü xatırladır.

Həmçinin o, sahibi olmayanda bir evə icazəsiz girilməməsi ilə bağlı şiddətlə xəbərdarlıq edir və bu, Quranın bu buyruğu ilə üst-üstə düşür: *“Ey iman gətirənlər! Özgə evlərə icazə almadan və onların sakinlərinə salam vermədən girməyin.”*⁴⁴

Hikmət sahibi Ani də qeybətə qarşı xəbərdarlıq edir və bunu böyük bir günah olaraq görür, *“Sizin yanınızda olmayan başqa biri haqqında danışmayın, bu böyük bir cinayətdir”* deyər buyurur. Və bu, Allahın *“Hər bir qeybət edənin, tənə vuranın və halına!”*⁴⁵ buyruğuna və Allah Rəsulu Muhəmmədin *(ona və ailəsinə salam olsun): “Sizdən biriniz ölmüş qardaşının ətinə yeməyə razı olarmı? Və bu sizin nifrət etdiyiniz bir şeydir”*⁴⁶ hədisinə müvafiqdir.

Ani həmçinin yadelli bir qadına yaxınlaşmamağınız, hətta xüsusən evli bir qadındırsa, ona baxmamağınız barədə xəbərdar edir, çünki ona görə o, dolanbacları bilinməyən dərin bir çaydır və o, bunu da bədəli ölüm olan bir cinayət olaraq görür. Bu mənanı, Köhnə Əhdin Məsəllər kitabı, bölüm 5 və 6-da görürük. Bu da bizə Allahın *“Zinaya yaxınlaşmayın. Çünki bu, iyrənc bir əməl və murdar bir yoldur”*⁴⁷ sözünü xatırladır. Həmçinin Aninin, alkoqollu içki içməyə və onun, bir şəxsin dilinə nəzarəti itirməsi, nə danışdığını bilməməsi, təhqir və rəzalətə məruz qalması kimi pis təsirlərinə qarşı xəbərdarlıq etdiyini görürük. Onun oğlunu, cinayət olaraq adlandırdığı aldatma və yalandan and içmə ilə bağlı xəbərdar etdiyini görürük. Həmçinin Ani oğluna, anası ilə yaxşı davranmağı nəsihət edir və belə deyir: *“Anana iqiqat yemək ver və o sənə əlindən tutduğunu kimi sən də onun əlindən tut, çünki sən ona ağır bir yük oldun və o, sənə heç şikayət etmədən daşdı və aylarla davam edən hamiləlikdən sonra sən doğulanda, sənə qucağına aldı. Döşləri üç il ağzında oldu, kirli olmağına heç əsəbləşmədi.”* Ana ilə bağlı bu

⁴³ Quran, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 223

⁴⁴ Quran, Surə 24 (Nur), Ayə 27

⁴⁵ Quran, Surə 104 (Huməzə), Ayə 1

⁴⁶ Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 26, səh. 234

⁴⁷ Quran, Surə 17 (İsra), Ayə 32

yaxşı rəftar tövsiyəsi Quranda bildirilənlərlə demək olar ki, eynidir: *“Biz insana ata-anasının qayğısına qalması tövsiyə etdik. Anası onu əziyyətlə daşımış və əziyyətlə doğmuşdur. Onun (bəndə) daşınma və süddən kəsilmə müddəti otuz ay çəkir.”*⁴⁸

Bunlar Quranda deyilənlərlə tamamilə üst-üstə düşən, qədim Misir hikmət sahiblərinin bizə qoyub getdiyi çoxsaylı hikmət və nəsihətlərdən bəziləridir.

Bunun ən bariz nümunəsi, Tövrətdə Məsəllər kitabında qeyd ediləndir və biz bunun, e.ə XII əsrin məşhur Misir hikmət sahibi Amenemopenin məşhur papirusunda yazdıqları ilə demək olar ki, eyni olduğunu görürük. O, 30 bölmədə hikmətini və oğlu Hormaçerə öyüd-nəsihətlərini qeyd edib.

Maraqlıdır ki, bu alimin öyüd-nəsihətləri və dərsləri Köhnə Əhdəki Məsəllər kitabı ilə demək olar ki, eynidir, o həddə ki, tədqiqatçıların çoxu İbrancə versiyanı qədim Misir versiyasının birbaşa tərcüməsi olaraq qəbul etmişdir. Həmçinin Amenemopenin dərslərinin qədim Misir alimlərinin sözlərinin və hikmətlərinin davamı olduğunu, ən qədimlərinin e.ə III minilliyin ortalarına qədər gedib çıxdığını görürük. Bununla yanaşı, Məsəllər kitabının da 30 bölmə ayrıldığı və bir atanın oğluna verdiyi buna bənzər dərslərdən və öyüd-nəsihətlərdən ibarət olması da maraqlı bir nüansdır.

Amenemopenin oğluna tövsiyəsi belə başlayır: *“Sözlərimi eşitmək üçün qulağınızı aç və onları başa düşmək üçün ürəyini qoy, çünki onları ürəyinə hopdursan faydalı olar.”* Məsəllər kitabında da oxuyuruq ki: *“Qulağınızı aç, hikmətlilərin sözlərini eşit, ürəyini mənim biliyimə ver. Onları sinəyə doldursan, onların hamısını dilinə salsan, yaxşı olar.”*⁴⁹

Qədim Misirlilərin qəlbədən bir anlayış və idrak mərkəzi olaraq bəhs etdiklərini görürük, eynilə Quranda buyurulan kimi: *“Məgər onlar Quran haqqında düşünmürlərmi? Yoxsa qəlbləri qıfıllıdır?”*⁵⁰ Və ya Uca Allahın buyurduğu kimi, *“Məgər onlar yer üzündə gəzib dolaşmırlarmı ki, qəlbə ilə düşünüb, qulaqları ilə eşitsinlər?”*⁵¹

Amenemopenin səbəbsiz yerə heç bir insanı lağa qoymamaq barədə dediyi sözlərdən biri də budur: *“Topal olana həqarət etmə və ona üz-gözünü turşutma, çünki insan palçıq və samandan düzəldilib və onu yaradan Allahdır.”* Bu bizə Uca Allahın bu kəlamını xatırladır: *“Ey iman gətirənlər! Bir camaat digərini məsxərəyə qoymasın. Ola bilər ki, bunlar onlardan daha yaxşı olsunlar.”*⁵²

Amenemope tərəzinə saxtalaşdırmaq və ölçünü azaltmaq barədə belə buyurur: *“Ölçüdən sui-istifadə etməyin, ölçünü lazımı qaydada edin və hiylə etməyin, çünki Allah aldadan adama nifrət edər.”* Eyni mənanı Məsəllər kitabının 11-ci bölümünün əvvəlində görürük: *“Aldadıcı tərəzi Rəbdə ikrah yaradar, Rəbb düz çəki daşından razı qalar.”*⁵³ Eyni mənanı Quranda da görürük: *“Çəkiddə və ölçüdə aldadanların vay halına! O kəslərin ki, camaatdan (bir şey) aldıqda (onu) tam almaq istəyərlər, onlar üçün (bir şey) ölçükdə və ya çəkiddə (onu) ziyana*

⁴⁸ Quran, Surə 46 (Əhqaf), Ayə 15

⁴⁹ Bibliya, Məsəllər kitabı, Bölüm 22, Pasaj 17-18

⁵⁰ Quran, Surə 47 (Mühəmməd), Ayə 24

⁵¹ Quran, Surə 22 (Həcc), Ayə 46

⁵² Quran, Surə 49 (Hucurat), Ayə 11

⁵³ Bibliya, Məsəllər kitabı, Bölüm 11, Pasaj 1

böyük Misirdir, mübarək Misir diyarı Məkkə, Nəcəf və Kərbəladan sonra dünyanı ən pak yeridir və piramidalar Sfinksdən daha qədimdir. Piramidaları düzəldən şəxs bir dahidir və o, Allahdandır. Allah tərəfindən bu vəzifə üçün göndərilən bir şəxs, o zamanda mühüm bir səbəb üçün və gələcəkdə Qaimin zamanında mühüm bir məsələni qorumaq üçün onu inşa etdi. Piramidalarda yığılan enerji Misirdə zəlzələlərin qarşısını alır, eyni zamanda bir çox faydaya da sahibdir. Və piramidaların sirlərini açan Mehdinin adamlarındandır və o, Allahın sirlərindən bir sirdir. Misir Sahibi piramidaları açan şəxsdir. O, sahibi tərəfindən düzəldildi, sahibi tərəfindən də açılacaq. Piramidaların içində 124.000 peyğəmbərdən altısının qəbri yerləşir. O, bir açılışa sahibdir, içinə bir şey qoysanız ilkin formasına qayıdarsınız. Onun içinə canlı toyuq qoysanız, yumurtaya çevrilər, bir insan, bir əzası olmadığı və ya kəsilmiş olduğu halda ora girsə, əlil olmamışdan əvvəlki halına qayıdarsınız. Xəstələr sağalar, yaşlılar yenidən cavanlaşar. Və Misirdə geniş və böyük bir xəzinə var ki, qonşuları üzərinə xeyir verməsinə səbəb olacaq.”

Misir Sahibi, Axenatonun (*əleyhissalam*) dövründə Misirdə bir hökmdar olaraq, Yusif (*əleyhissalam*) olaraq inkarnasiya etdi. İsrailoğullarını Metatron olaraq Misirdən çıxardı və Yərəmya Peyğəmbər (*əleyhissalam*) olaraq Misirə gedib orada şəhid oldu. Böyük İsgəndər (*əleyhissalam*) və Malik Əştər (*əleyhissalam*) olaraq Misirə rəhbərlik etdi. Yenə bu dövrdə Misir diyarına hökm etmək üçün bir Misirli olaraq doğulub qayıtdı.

Misirin Xilaskarı

Hadil Əl-Xoli⁵⁸

Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Əhlibeytinin rəvayətlərində Misirin bənzərsiz bir təsvirindən və insanlıq tarixinin bu kritik dövründə Misirin rolundan danışılır. İmam Əli ibn Əbu Talib (*minhussalam*) Cifr kitabında Qaimin zamanında Misiri təsvir edərkən belə buyurub: *“Misir Mehdinin dəstəyidir.”*⁵⁹ Həmçinin buyurub ki: *“Misir möminin əlinin tutduğu bir kömək və dəstəkdir. Və o, Mehdinin sağ qanadına çevrilər.”*⁶⁰ Lakin Misirin İmam Mehdiyə dəstək olaraq bu böyük rolu o dövrdə Misir xalqının içində olduğu şərtlərlə bağlıdır. Çünki o dövr Misir xalqının kasıbçılıq, alçaldılma, fitnə-fəsad və dağılışın şiddəti altında əzab-əziyyətlərinin intensivləşəcəyi ən qaranlıq dövrlərdən biri olacaq. Misir xalqı ölkənin resurslarını tükədən, sərvətini talan edən, torpaqlarını və millətini ən ucuz qiymətə satan əxlaqsız və satqın rəhbərlərin bəlasından əziyyət çəkir.

Misirlilər o qədər bezəcəklər ki, xilaskarları olan Misir Sahibi üçün fəryad edəcəklər. İnsan əli ilə qurulmuş rejimlər tərəfindən təyin edilən rəhbərlərin əlində məruz qaldıqları zillət, xəyanət və tiranlıq dövründən sonra, Misirlilər nəhayət xilaslarının xalq tərəfindən deyil, Allah tərəfindən təyin edilən bir hökmdarın əlində olduğunu və Uca Allahın onlar üçün əzəldən bəri təqdir etdiyi şeyin bu olduğunu anlayacaqlar. Ona görə də sui-istifadəçi və rəhbərliyi qəsb edən tiranların yerinə Misir Sahibinin onlara hakim olmağını istəyəcəklər. Odur ki, İmam Əlinin (*minhussalam*) Cifr kitabındakı sözlərini başa düşürük: *“Sahib Kinanə (Misirin digər adı) xalqını yuxudan oyandıracaq və Allah onları ölümlərin dirilişi ilə dirildəcək. Heç şübhəsiz hər*

⁵⁸ Bu bölüm Misirli İnsan Haqları aktivisti və müdafiəçisi Hadil Əl-Xolinin məqaləsidir.

⁵⁹ İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 327

⁶⁰ İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 327

*şey üçün bir əcəl yazılıb və hər qeybətə bir qayıdışı var.*⁶¹ Misirlilərin bu həqiqətə oyanmaları, onları öldükdən sonra diriltməyə bərabərdir.

Misir Sahibinin özünə çağırmadığı da rəvayətlərdən aşkardır. Belə ki, o, Misir xalqının arasında olduğu halda, onlar ondan xəbərsiz olar. *“Və bir müddət sonra qulaqları və gözləri doldurduqdan sonra, oranın Qaimi olan bir sahib qiyam edəcək və onun üçün heç bir çaxnaşma və səs olmayacaq.”*⁶² Həmçinin *“onlarla birlikdə olduğu halda heç kim onu görməz”*⁶³, yəni o (*minhussalam*) gözlərinin qabağındadır, onu eşidə bilir və görə bilirlər, lakin onu tanımırlar və həqiqətindən xəbərsizdirlər. O, Misir taxtında oturan bir fəteh olaraq onların yanına qayıdana qədər onlardan qeybətdə olacaq. Ali-Mühəmmədin (*salam onlardandır*) hədislərində bu qayıdışın Misir xalqına müjdələndiyi bir çox bəyan vardır.

Misir Sahibi Misiri fəth etdikdən sonra xalqı üçün görəcəyi işlər arasında bunlar var:

Misirin zənginliyini özünə qaytarar və yoxsulluğu aradan qaldırar: *“Nə qəribədir ey Misir xalqı, Allah yolunda sabit olduğunuz müddətcə Allah sizin zəif halınızı gücləndirəcək, vədlərinizi yerinə yetirəcək, möhtaclarınızı zəngin edəcək və borclarınızı ödəyəcək.”*⁶⁴

Misirin ümumdünya etibarını yenidən təsis edər: *“Misir Sahibi, insanlar əxlaqsızlığa alışandan sonra Misirin ehtişamını özünə qaytaracaq və onu əmin-amanlığa qovuşduracaq.”*⁶⁵

Misirin sirlərini və xəzinələrini açıqlayar: *“Misir Sahibi uzun bir qeybət və səssizlikdən sonra ortaya çıxacaq, Sirlər Mağarasını açıb intiqam, intiqam deyər səslənəcək.”*⁶⁶

Qüdsü fəth edər: *“Allah orada (Misirdə) nurlu çırağını – salehlərin örnəyi olan bir sahibi – aydınlatdıqdan sonra Qüdsə girməyin müjdəsi onlardır.”*⁶⁷

Eyni zamanda, *“Misirlilərə Qüdsə girəcəklərini, Qüdsə bağlı bir vəzifələrinin olduğunu və Misir Sahibinin Mehdinin hökmranlığına zəmin hazırlayacağını müjdələ.”*⁶⁸ Misir Minbərini inşa edər və Misiri İmam Mehdi üçün bir media mərkəzi edər: *“Və öyrəndim ki, axırzamanda Mehdinin böyük minbəri Misirdə olacaq və bunun yolunu, qüvvəti dəmir və qəlbi güclü olan bir adam açacaq, Allah ona ariflərin açılışını verəcək.”*⁶⁹

Rəvayətlərdəki hadisələrin hekayəsi Misir Sahibi Əba Sadiq Abdullah Haşimin (*minhussalam*) bioqrafiyası ilə üst-üstə düşür. Uzun illər Misirdə olmasına baxmayaraq, insanları heç vaxt özünə çağırmadı və Misirin Sahibi olduğunu demədi, əksinə Allahın Hakimiyyətinə və Babası İmam Mehdiyə dəvəti xalq arasında nifrət oyatdı. Rəvayətlərdə buyurulduğu kimi: *“Sarımsaq qoxusu kimi nifrət oyandıran bir dəvəti var. Yəhudilər Misirə quduz itin hücum çəkdiyi kimi hücum çəkəndən sonra o və ağası oradan həqir halda çıxar.”*⁷⁰

Abdullah Haşim Əba Sadiqin (*minhussalam*) başına gələn də məhz budur. Əshabı ilə birlikdə Misirdə qurduğu media platforması ilə İmam Mehdinin dəvətini bütün dünyaya

⁶¹ İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 327

⁶² İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 327

⁶³ İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 328

⁶⁴ İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 329

⁶⁵ İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 327

⁶⁶ İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 329

⁶⁷ İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 327-328

⁶⁸ İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 329

⁶⁹ İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 328

⁷⁰ İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 327

çatdırmağı bacardı, daha sonra rəvayətlərdə də bildirildiyi kimi 2015-ci ilin üçüncü ayında Şərqi Qara Bayraqlarını qaldırdı. *“Övliya kimi səbrlidir və qara bayrağı o qaldıracaq.”*⁷¹

Daha sonra Misir hökuməti və təhlükəsizlik qüvvələri ona qarşı mübarizə apardı və ailəsi ilə ölkəni tərk etməyə məcbur edilənə qədər özü və əshabı illər boyu tez-tez həbs edilib məhkəməyə verildi və Misir Kəşfiyyatı tərəfindən axtarısa verildi.

Sürgün illərində Misir Sahibinin, Misir xalqının üzərinə çökmüş haqsızlıq və zülmə, həmçinin rəhbərlərin ölkəni gətirib sonda Sionistlərin, Səudiyyə və xain ərəb hökmdarlarının yuvasına çevirdiyi bu hala ürəyinin necə sızladığını gördüm. Misirlilər üçün istədiyi Misirdən, Misiri lazımı şəkildə idarə edəcəyindən bəhs edərkən onu dinlədim. Əba Sadiq tərəfindən idarə edilən, yerdə qalan camaatın qırıntılarla yaşadığı halda heç kimin milyonları yığma haqqına sahib olmadığı Misir. Əksinə, varlı öz ehtiyaclarından artığını təhvil verdikdən sonra sərvət bərabər şəkildə bölüşdürülür. O zaman (sərvət) hamının eyni həyat standartlarına və firavanlığa sahib olacağı şəkildə insanlar arasında yenidən bölüşdürülür.

Əba Sadiq tərəfindən idarə edilən Misirdə xüsusi məktəb, xarici məktəb və ya universitet deyər bir şey yoxdur, əksinə hər fərdin özü və övladları üçün ən yaxşı təhsil alma haqqı var. Təsisatçı mühəndislər, usta həkimlər bərabərdir. Hamı ən yaxşı məktəblərə getmək üçün bərabər fürsətə sahibdir.

Əba Sadiq tərəfindən idarə edilən Misirdə adi insanlar gəlirləri ucbatından səhiyyə xidmətləri və ya sosial xidmətlərdən məhrum edilmir. Əksinə hamı maddi qayğılar olmadan optimal və bərabər səhiyyə xidmətlərindən faydalanır. Onun, Misirin heç kimin bilmədiyi xəzinələrindən və məkanlarından, ehtiyacı olan hər kəsi necə varlandıra biləcəyindən, hətta bu zənginliyin qonşularına aşıb-daşmağından danışdığını eşitdim.

Xalqımla birlikdə arzu etdiyim və xəyalını qurduğum Misiri, yaşadığımız hər zülm anında gördüyümüz Misiri onda gördüm.

Onda, gənclərin xəyalını qurduğu Misiri, bir zamanlar “inqilabın gəncləri” olaraq tanınanları gördüm və onlara deyirəm ki, gözlədiyiniz hökmdar buradadır, xalqı kimi yaşayan və saraylarda yaşamağı rədd edən hökmdar buradadır. Zalıma boyun əyməz, xalqının azad və ləyaqətlə yaşaması üçün özünü fəda edər.

Sadəcə ənsarlarından biri olaraq deyil, ailəsi və xalqı üçün daha yaxşı bir gələcək xəyal edən Misirli bir qız olaraq Misir haqqında söhbətini dinlədim və o zaman anladım ki, Misirlilər olaraq uzun bir zillətdən sonra yenə başımızı qaldıraraq dik duracağıq.

---

⁷¹ İmam Əlinin Axırzaman Haqqında Buyurduqları, Seyyid Əli Aşur, səh. 327

Bab 40

ƏBA SADIQIN ŞAHİDLİYİ

“Lakin O – Həqiqətin Ruhu gələndə sizi hər həqiqətə yönəldəcək. Çünki heç nəyi Özündən söyləməyəcək, nə eşidirsə, onu söyləyəcək və gələcəyi sizə bildirəcək”

“Lakin O – Həqiqətin Ruhu gələndə sizi hər həqiqətə yönəldəcək. Çünki heç nəyi Özümdən söyləməyəcək, nə eşidirsə, onu söyləyəcək və gələcəyi sizə bildirəcək.”¹

Bunlar bizi bütün həqiqətə yönəldəcək, gələcəyi vəd edilmiş şəxslə bağlı İsanın (*əleyhissalam*) sözləri idi. Həyatımı İsanın (*əleyhissalam*) gələcəyini vəd etdiyi həqiqəti, tam həqiqəti – Həqiqətin Ruhunu – axtarmağa həsr etdim. 14 il əvvəl xatırlayıram ki, Allaha səcdə edib təslim olmuşdum və belə demişdim: “Ey Rəbbim, mənə kim olduğunu və mənə üçün hansı yolu izləməyimi istədiyini göstər, harada olursan ol, kim olursan ol, Sənə tabe olum. Əgər Sən Krişnasansa, Sənə ibadət edər və Səni izləyəyəm, əgər Sən Buddasansa, Buddist olaram, Yəhudilik haqdırsa, qoy Yəhudi olum, İsa Rəbb və Qurtarıcıdırsa, onda Sənə ibadət edəcəyəm. Muhəmməd haqdırsa, onda mən Müsəlmanam. Sən Əlisənsə, mən Əliyə qulluq edərəm və ya Sən hər kimsənsə, ona qulluq edərəm. Kim olursan ol və harada olursan ol, mən orada olaram, bircə mənə yolu göstər.” O vaxtlar Amerikadan Misirə səyahət etdim və Allahı axtarmaq üçün Piramidaları əhatə edən qumlarda gəzdim. Nil və Qırmızı dənizə yelkən açdım, Küveyt və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərini gəzdim, ən yüksək qalaları gördüm və Allahı axtarmaq üçün məscidlərə girdim. Livana getdim, dağlarına çıxdım və İsanın (*əleyhissalam*), oranın mağaralarında oturduğu yerdə oturdum. Gözlədim, gözlədim və aldığım hər işarənin ardınca düşdüm.

Sonra bir gün Misirə qayıtdıqdan sonra Vəftizçi Yəhyanın (*əleyhissalam*) səsinə bənzər bir səsin səhradan belə dediyini eşitdim: *“Mən “Rəbbin yolunu düz edin” deyər səhrada nida edən səsini eşidəcəyəm.”*² Eşitdiyim səs belə dedi: *“Onda bu misali elə İsanın (*əleyhissalam*) dilindən eşidin: “Üzüm bağına sahib bir nəfər var idi. Sonra isə bağı bağbanlara icarəyə verib səfərə çıxdı. Məhsul vaxtı çatanda məhsulunu almaq üçün qullarını bağbanların yanına göndərdi. Lakin bağbanlar onun qullarını tutub öldürdülər. “Oğlumdan çəkinər, bağı və məhsulları ona verərlər” deyərək axırda öz oğlunu onların yanına göndərdi. Bağbanlarsa oğulu görəndə öz aralarında dedilər: “Bu onun yeganə oğlu və varisidir. Gəlin onu öldürək və miras bizə qalsın.” O bağı ələ keçirənlər əməlsiz alimlərdir. Bağın sahibi isə İmam Mehdi (*əleyhissalam*). Onun (*əleyhissalam*) göndərdiyi qullar da, öldürülən və sürgünə məruz qalan əməl edən alimlərdir. Onun oğlu da, sizə səslənəndir: Oyanın ey yatanlar! Oyanın ey ölümlər! Oyanın!”*³

Bu adamın səsi bağ sahibinin İmam Mehdi (*ona və ailəsinə salam olsun*) oğlu olduğunu iddia edirdi. İsa (*əleyhissalam*) tərəfindən bizə göndərilən və Quranda İsanın (*əleyhissalam*) zikr etdiyi bir elçi olduğunu iddia edirdi: *“Bir zaman Məryəm oğlu İsa demişdi: “Ey İsrail oğulları! Həqiqətən, mən Allahın sizə göndərdiyi, məndən əvvəl (nazil edilmiş) Tövrəni təsdiqləyən və məndən sonra gələcək Əhməd adlı elçisi ilə (sizi) müjdələyən bir elçisiyəm!”*⁴ Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) adı Əhməd olan Həqiqətin Ruhu olduğunu iddia etdi. Durub daha nə deyəcəyini eşitməkdən başqa etməyə bir şey qalmadı. Bu adam dedi: *“Sizlər bu həyatda səyyahsınız. Və hər səyyah gərək mənzil başına çatsın. Diqqətli olun ki, çatdığınız yer cəhənnəm olmasın və çalışın ki, çatacağınız yer cənnət olsun. Müdrik olan hər kəs onu əmin-amanlığa götürən yolu diqqətlə incələyərək axtarmalıdır. Vaxt və təchizat tamamlandıqdan sonra, peşmançılığın bir faydası olmayacaq. Və siz, ey həqiqi möminlər; siz*

¹ Bibliya, Yəhya Kitabı, Bölüm 16, Pasaj 13

² Bibliya, Yəhya Kitabı, Bölüm 1, Pasaj 23

³ Həcc Xütbəsi, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*)

⁴ Quran, Surə 61 (Saff), Ayə 6

doğru yolda yürüdiyünüzü və sizi bunun üçün – öyrəndiyiniz bu haqq üçün – yaradan Allahın (sizdən) istədiyi haqq dini mənimsədiyinizi Əhməd Əl-Həsəndən deyil, Allahdan öyrəndikdən sonra çalışın, çalışın, çalışın.”⁵

Dəvətini diqqətlə incələdim, araşdırdım və onun belə dediyini gördüm: “*İmam Mehdinin vəsisini axırzaman alimlərindən soruşmamışdan əvvəl, axırzaman alimlərini Rəsulullahdan (ona və ailəsinə salam olsun) və İmamlardan heç soruşdunuzmu?*”⁶ Onların rəvayətlərində nə dediklərinə baxdım və axırzaman alimlərinin “*göyün qübbəsi altındakı alimlərin ən şərilləri*”⁷, “*xain*”⁸, “*bizim Şiəməiz üçün Yezidin ordusundan daha təhlükəli*”⁹ və “*Allahın yaratdıqlarının ən şərilləri*”¹⁰ olduqlarını gördüm. İsanın, Muhəmmədin və Peyğəmbərlərin düşmənlərinin əməlsiz alimlər, şeyxlər, rahiblər və kahinlər olduğunu gördüm. Elə isə Allah tərəfindən göndərilmədiyi halda bir alimə bir daha əsla etibar etməməyə qərar verdim, çünki İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) sadəcə bu cümləsi ilə belə alimlərdən daha elmi olduğunu sübut etdiyini gördüm. Çünki alimlər *Təqlid* və *Vilayəti-Fəqih* kimi təlimlərlə özlərinə tərəf çağırdığı halda, Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) Peyğəmbərlərin və İmamların həqiqətdə nə dediklərini bilirdi.

İncələdim və İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) sadəcə Allahın rəhbər təyin edə biləcəyini deyən yeganə şəxs olduğunu gördüm. Tövrata, İncilə və Qurana baxdım və həqiqətən də Adəmi təyin edən sadəcə Allah olduğunu, Saul, Samuel, Davud, Süleyman, İsa Məsih və Qahir Muhəmməd kimi peyğəmbərləri təyin edən Allah olduğunu gördüm. “Ey insanlar! Sadəcə Allah hökm edə bilər!” deyən yeganə səs o idi. Eyni zamanda, zalım rəhbərlərə kor-koranə itaətə, demokratiya və seçkilərə çağıranlar, insanları öz rəhbərlərini seçməyə və Allahın seçimini bir kənara atmağa çağıranlar da əməlsiz alimlər idi.

Onun, İsanın dilində və Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Vəsiyyətində Allah tərəfindən təyin edilmiş və edilən şəxs olduğunu iddia etdiyini və onu insanların ən alimi və Allahın hökm və hakimiyyətinə çağıran yeganə şəxs olaraq gördükdən sonra, həyatım bahasına beyət etməyə məcbur qaldım. Çünki peyğəmbərlərin müqəddəs mətnlərinin heç birində həqiqəti müəyyən etmək üçün tapa biləcəyim başqa bir yol yox idi. Allah Adəmi təyin etdi və dedi: “*Mən yer üzündə bir Xəlifə bərqərar edəcəyəm!*”¹¹ və Allah “*Adəmə bütün adları öyrətdi*”¹² və Allah “*bütün mələklərə Adəmə səcdə etmələrini əmr etdi*”¹³. Yəni Allahın Elçisini sadəcə bu üç şey ilə tanıya bilərik: 1. Özündən əvvəlki Allahın Peyğəmbərinin Vəsiyyətində zikr edilmək və ya Allah tərəfindən təyin edilmək. 2. Ən elmi olmaq, hər şeyin adını bilmək. 3. İnsanların Allah tərəfindən təyin edilən şəxsin rəhbərliyinə səcdə etdiyi bir sistemə dəvət.

İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) soyunu araşdırmağa çalışsam, bunun mənasız olacağını və atalarının yaxşı ya da pis, saleh və ya günahkar, yaxşı və ya pis şöhrətə sahib olub-olmamasının heç nəyi sübut etməyəcəyini gördüm. İncillərdəki İsanın şəcərəsi, ən yaxşı

⁵ *Həcc Xütbəsi*, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*)

⁶ *Həcc Xütbəsi*, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*)

⁷ *Əl-Kəfi*, Şeyx Kuleyni, cild 8, səh. 308

⁸ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 52, səh. 277

⁹ *İmam Əskərinin Təfsiri*, İmam Əskəriyə istinad edilmişdir, səh. 301

¹⁰ *Mucəm Əhadis İmam Mehdi (əleyhissalam)*, Şeyx Əli Korani, cild 1, səh. 47

¹¹ *Quran*, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 30

¹² *Quran*, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 31

¹³ *Quran*, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 34

hekayələrə sahib olmayan üç qadından bəhs edir, Uriya ilə evli olduğu halda Davud (*əleyhissalam*) tərəfindən hamilə qalan Bat-Şeva İsanın (*əleyhissalam*) əcdadı idi, Yuşanın ordusuna yardım edən Kənanlı bir fahişə olan Rahab İsanın (*əleyhissalam*) əcdadı idi; və Yəhudanın iki oğlu ilə evlənən və ardınca Yəhudadan hamilə qalmaq üçün fahişə qılığına girən Tamar da İsanın (*əleyhissalam*) əcdadlarından biri idi. O halda şəcərə və sülalə nə mənə ifadə edir?

Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) ailəsinin ona qarşı olduğunu və ona inanmadığını öyrəndim. Bəziləri dedi ki, ən yaxın qohumları ona inanmırsa, sən niyə inanırsan?! Amma sonra bunun, Peyğəmbərlərin və İmamların sünnəti olduğunu anladım. İsa dedi: “*Sizə doğrusunu deyirəm: heç bir peyğəmbər öz yurdunda qəbul edilməz.*”¹⁴ İsa həmçinin belə dedi: “*İnsanın düşməni öz ev əhli olacaq.*”¹⁵ Adəmin düşməninin öz oğlu, Habilin düşməninin də öz qardaşı Qabil olduğunu gördüm. Yusifin düşmənlərinin qardaşları, İmam Həsən Əskərinin düşməninin də qardaşı Cəfəri Kəzzab olduğunu gördüm. Nuhun, Lutun və İmam Həsənin (*onlara salam olsun*) düşmənlərinin arvadları olduğunu gördüm. Elə isə ailənin seçiminin və ya inancının nə mənası var?

Əhməd Əl-Həsənin və tərəfdarlarının adının və etibarının ayaqlar altına atıldığını gördüm. Onlar göyün qübbəsi altındakı hər cür pisləklə ittiham edildilər. İnsanlar deyirdi ki, onlara qoşulmayın, çünki onlar cahil bir camaatdır. Halbuki Quranda Nuhu (*əleyhissalam*) inkar edənlərin belə dediklərini gördüm: “*Onun qövmünün kafir zadəganları dedilər: “Biz sənə özümüz kimi sadəcə bir insan hesab edir və içimizdən ancaq düşüncəsiz olan ən rəzil adamların sənə qoşulduğunu görürük. Həmçinin sizin bizdən üstün olduğunuzu da görmürük. Əksinə, biz sizi yalançı hesab edirik.*”¹⁶ İsayə bir kafir və azğın olaraq iftira atıldığını gördüm, Korahın Musanı zina etməklə günahlandırmaq üçün qadınları işə aldığını gördüm, Muhəmmədin sehrbazlıqla ittiham edildiyini gördüm. Elə isə, bu yolda və Elçinin haqqaniyyətini təyin etmədə ittihamların, şayələrin və şan-şöhrətin nə əhəmiyyəti var? Hərçənd ki, İmam Əhməd Əl-Həsənin iyərnc şeylərlə günahlandırıldığını və tərəfdarlarının bir-birlərini cinsi qalmaqallarda günahlandırıdığını gördüm. Ona yaxın olanların belə bir-birinə qarşı ittihamlar irəli sürdüyünü gördüm. Yenə də bunun nə əhəmiyyəti var? Çünki Saulun Davudun arvadını başqa bir adamla evləndirmək üçün alıb apardığını gördüm, Davudun Uriyanın arvadını aldığını gördüm, Davudun oğlu Avşalomun atasının on arvadını götürüb cinsi əlaqə qurmaq üçün bütün İsrailin gözü qabağında çadır qurduğunu gördüm! Muhəmmədin övladlığı Zeydin arvadını aldığını gördüm. Yəhudilərin kitablarında İsayə belə iftira atıldığını və qeyri-qanuni doğulmuş bir uşaq olaraq adlandırıldığını gördüm. Yaqubun oğlu Rubeni atasının arvadı Bilha ilə yatmaq üçün yatağa dırmaşdığını gördüm və Yaqub Allahın seçilmiş xalqının atası idi. Elə isə ailəvi seks qalmaqallarının həqiqəti müəyyən etməklə nə əlaqəsi var? Əhməd Əl-Həsəni bu əsasla rədd edəcəyiksə, onda gərək bütün peyğəmbərləri rədd edək.

İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) qəribə və ya izaholunmaz görünən davranışları olduğunu gördüm. Zahirən bu davranışlar möminin xeyrinə deyilmiş kimi görünür. Amma nə əhəmiyyəti var ki?! Musanın (*əleyhissalam*) iki dənizin birləşdiyi yerə etdiyi səyahətdə Saleh Qulun etdiklərini görmədikmi? Allahın Şeytana, qulu Əyyuba (*əleyhissalam*) zərbə endirməyə icazə verəndə etdiyi şeyin qəribə olduğunu görmədikmi? Allahın İbrahimə (*əleyhissalam*) öz

¹⁴ *Bibliya*, Luka Kitabı, Bölüm 4, Pasaj 24

¹⁵ *Bibliya*, Matta Kitabı, Bölüm 10, Pasaj 36

¹⁶ *Quran*, Surə 11 (Hud), Ayə 27

oğlunu qətl etməsi üçün verdiyi imtahanın çətin və sarsıdıcı olduğunu görmədikmi? Qəribə davranışların və çətin imtahanların Allahın Elçisinin kimliyini müəyyən etməklə nə əlaqəsi var? Əksinə, bu, demək olar ki Allahın Dəvətinin bir hissəsi olmalıdır.

Göründüyü kimi, nə olursa olsun, insanı İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) üz çevirdəcək nə baş verirsə versin, (bu şeylərdə) özündən əvvəlki Peyğəmbərlərdən və İmamlardan birinin örnəyi var idi. Qeyd etdiklərimizdən başqa, Allahdan gələn həqiqi bir Elçini müəyyən etməyin hansısa bir yolu olmayıb və yoxdur. Bəziləri İsanı (*əleyhissalam*) və ya Elçiləri fəvqəltəbii bir möcuzə vasitəsilə tanıdı. Lakin biz bunun, Allahın Elçisini həqiqi mənada müəyyən etmənin bir yolu olmadığını gördük, çünki İslamdakı, İncildəki və Tövratdakı rəvayətlərə görə hətta Dəccal və saxta peyğəmbərlər də ölümləri diriltmək daxil olmaqla, böyük möcuzələr və ecazkarlıqlar göstərdilər, amma yenə də onlar batıl idilər. Elə isə həm xeyir, həm də şər bunu edə bilirsə, bu (şey) necə həqiqəti müəyyən etmənin bir yolu olsun? Hislərlə, ittihamlarla, rəvayətlərlə, hətta qəribə həqiqətlərlə Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) inanmasam, peyğəmbərləri inkar edənlərlə mənim aramda nə fərq var? İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) dənizdə bir gəmi ilə səyahət edirdi, gəmi yellənər, dalğalar onu vurur və şimşəklər çaxardı, amma daha sağlam olan başqa bir gəmi tapmadan bu gəmidən tullanmaq mümkün deyil, içində olduğum gəmidə dəliklər olduğunu görsəm belə; bəlkə də Saleh Qul gəmiyə aid olmayan kəslər gəmidən tullansın deyə orada o dəlikləri açıb.

İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) haqq idi və ondan başqa haqq və gəmi yox idi. Gəmisini tərk edən boğular, fırtınanın ortasında gəmidən möhkəm yapışan xilas olar, ondan önə keçən həlak olar və əzilər. O, məni məntiqli bir dəlil ilə yaxaladı və mən həqiqətin köləsi və məhbusu oldum. Verdiyi vədlər gecikmiş olsa belə, onu necə tərk edə bilərdim və ya ondan necə vaz keçə bilərdim? Nuhun vədi ertələnmədimi, İsanın vədi ertələnmədimi? Tufan yüz illər boyu ertələndi, İsa Qüdsdən səltənət sürmədi, əksinə bədəni çarmıxa çəkildi, Muhəmməd yer üzünü ədalətlə doldurmadi, əksinə vəd onun soyundan olan birinə ertələndi. Əhməd Əl-Həsəni vədlərindən biri gecikdi və ya gözlədiyimiz kimi baş vermədi deyə inkar etsək, bunların hamısını inkar edəcəyik? Bir insan Allahdan olan həqiqi bir Elçi olmanın meyarlarını yerinə yetirdiyi zaman, vəsiyyət iddia etdiyi zaman, elm göstərdiyi zaman və Allahın Hakimiyyətinə çağırdığı zaman, onu əsla tərk edə bilməzsiniz, əks halda azarsınız. Elə ona görə də əl çəkmədim, əksinə hər çətinlikdə, hər fırtınada, hər pis ittihamda və təhlükədə İmamım üçün canımı verməyə hazır idim. Çünki Muhəmməd Peyğəmbər belə buyurub: “*Sizdən biriniz, mən ona övladından, atasından və bütün insanlardan daha əziz olmadığı müddətcə iman etmiş olmaz.*”¹⁷ Və İsa belə buyurub: “*Atasını ya anasını məndən artıq sevən kəs mənə layiq deyil. Oğlunu ya qızını məndən artıq sevən də mənə layiq deyil.*”¹⁸

Qoy Sənin Yerinə Mən Ölüm Ata

Bir gün Atama (*minhussalam*) dedim: “*Qoy bu inkarnasiyada səndən əvvəl ölüm və sən davam et, səni itirməyə qəlbim dözmür, mənə bu səbəbdən Kərbəladada səndən əvvəl öldüm.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bu olmayacaq oğlum.*”

¹⁷ *Mizanul Hikmət*, Muhəmməd Reyşəhri, cild 1, səh. 518

¹⁸ *Bibliya*, Matta Kitabı, Bölüm 10, Pasaj 37

Mən dedim: *“Bir gün olana qədər bunu istəməyə davam edəcəyəm. Allah üçün heç nə imkansız deyil.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, imkansız deyə bir şey yoxdur, lakin təməllər var. Məxluqat və yer üzü məhv olar və milyonlar ölər.”*

Mən dedim: *“Onsuz da məhv olur.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xeyr oğlum, düzələcək.”*

Mən dedim: *“Sən düzələcəksən ata.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Xahiş edirəm, bu mövzunu bir daha açma oğlum, mən səndən daha elmi və daha agaham.”*

Amma bu məsələdən əl çəkə bilməzdim, nə vaxt İmam Əhməd Əl-Həsəni (*minhussalam*) itirməyi düşünsəm, balaca uşaq kimi göz yaşı tökərdim. Ona görə də bu mövzunu onunla bir daha gündəmə gətirdim.

Dedim: *“Kitabı nəşrə hazırlamaq üçün səndən icazə aldım və incələməyin üçün sənə göndərdim.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, düzdür.”*

Mən dedim: *“Çox həyəcanlıyam.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Müvəffəqiyyətlər arzulayıram, əziz oğlum.”*

Mən dedim: *“Atacan, bu böyük şərəf üçün sənə təşəkkür edirəm.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Sən bütün xeyirlərə layiqsən oğlum, bütün xeyirlərə, çünki sən mənim saleh oğlumsan.”*

Mən dedim: *“Bütün xeyirlər sənsən.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Mənim pak (oğlum), salehim, səbr edənim, mücahidim.”*

Mən dedim: *“Mən də bu dünyadan köçənə qədər daima belə qalacağam.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Ürəyi təmiz, iffətli oğlum, Allah səni mübarək etsin, Allah səni hər cür bəladan və şərdən qorusun.”*

Mən dedim: *“Bir xahişim var.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, nədir?”*

Mən dedim: *“Atacan, indi qəlbimin içinə baxmağımı və birazdan deyəcəklərimin nə qədər ciddi olduğunu görməyini istəyirəm.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, açıq-aydın görürəm, bilirəm.”*

Dedim ki: *“Səndən sonra bu dünyada xeyir yoxdur, dünyanın mənim kimilərdən çox sənə ehtiyacı var. Səndən əvvəl getməyimi qəbul edirsən? Sən qalasan və bəşəriyyəti idarə edəsən, olar?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Gözümün nuru əziz oğlum, qəlbindəkiləri və sənin sadıq və imanlı duyğularını təqdir edirəm, lakin bu olmaz əziz oğlum, çünki belə olsa, Kainatın bütün sistemində və həyatın təməllərində bir problem baş verəcək.”*

Mən dedim: *“Artıq sənin əlində olan kainatın.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Mənim əlimdə də olsa, yenə də ədalətli olaram və bu ədalətdir.”*

Mən dedim: *“Necə ədalət deyil ki, sənin üçün özümü fəda edirəm, Abdullahın Əhməd Əl-Həsən üçün özünü fəda etməsi nə böyük şərəfdir, salam səndəndir ey Rəblərin Rəbbi, Hökmdarların Hökmdarı və Ağaların Ağası.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Oğlum, unutma ki, çiyinlərinin arasında məndən olan bir ruh daşıyırsan, bu səbəbdən bu bədənimdə mənim yoldaşımın və bu bədəndən ayrıldıqdan sonra da mənim yoldaşım olacaqsan.”*

Mən dedim: *“Səndən ayrı qalmağa dözə bilmədiyimi bilirsən.”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“İstədiyən vaxt məni görəcək və eşidəcəksən.”*

Mən ağlamağa başladım.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Mübarəksən ey gözümün nuru, mübarəksən, bu söhbəti unutmağın və əzəldən bəri müəyyən edilmiş işlər üçün vaxtını itirməməyini istəyirəm.”*

Mən dedim: *“Sənə həyatımı verməyimdən daha böyük bir hədiyyə varmı?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, var.”*

“Nədir?” dedim.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bütün səmimiyyət və sədaqətinlə yolunu davam etdirməyin.”*

Bab 41

VƏHY KİTABI

“O Söz onların başlarının üstünü aldığı zaman onlar üçün yerdən bir dəbbə çıxardarıq ki, onlarla danışib insanların ayələrimizə yəqinliklə inanmadıqlarını söyləyər.”

Qorxu. Əksər insanların üstündə çalışdığı şey budur. Cəhənnəmə getmə qorxusu. Aldadılma qorxusu. Şeytan, Dəccal qorxusu, dəyişiklik qorxusu. Bu qorxu əməlsiz alimlərin insanları kor-koranə itaət etsinlər deyə aldatmaq üçün istifadə etdikləri şeydir. Fironun xalqı kölələşdirmək üçün Amon məbəbindəki rahibləri istifadə etməsinə imkan verən, Misirlilərin Tanrı qorxusu idi. Kölə olmağımıza səbəb olan, yetişdirildiyimiz proqramlaşmanı qırma qorxusudur. Quranda kafirlər belə deyirlər: *“Onlara: “Allahın nazil etdiyinə tabe olun!” – deyildikdə, onlar: “Xeyr, biz atalarımızın tutduğu yolu tutacağıq!” – deyirlər. Bəs ataları bir şey anlamayıb doğru yola yönəlməyiblərsə necə?”*¹ İnsanlar çoxluğun və tanış olanın arxasınca qaçan kor qaramal və qoyunlar kimidir: *“Yoxsa elə hesab edirsən ki, onların əksəriyyəti eşidəcək və ya anlayacaq? Onlar heyvan kimidirlər, hətta, (haqq) yoldan onlardan daha çox uzaqlaşmışlar.”*² Əməlsiz alimlərin, güclərinə meydan oxuyan və ya güclərini təhdid edən hər kəsi və hər şeyi şeytanlaşdırdığını hər zaman görəcəksiniz. Amon rahiblərinin Musanı (*əleyhissalam*) şeytanlaşdırdığını, baş rahiblərin İsanı (*əleyhissalam*) şeytanlaşdırdığını, Yəhudi və Xristian alimlərinin Muhəmmədi (*ona və ailəsinə salam olsun*) şeytanlaşdırdığını görürsünüz. Niyə? İnsanlar onları izləməkdən qorxsunlar deyə. Və niyə Nuh, İbrahim, Musa, İsa və Muhəmməd “Ulul-Əzm” olaraq adlandırıldılar? Çünki onlar özlərindən əvvəlkilərin kitablarını, üsullarını və əlyazmalarını tərk etməyə müqtədir olanlar idi. Osman ibn İsadən, o da Səmədan belə nəql edir:

Osman ibn İsa Səmədan nəql edir ki, Əbi Əbdillah (*əleyhissalam*) belə buyurdu: *“Ulul-Əzm peyğəmbərlərin səbr etdiyi kimi, sən də səbr et.”* (*Quran 46:35*). O buyurdu: *“Onlar Nuh, İbrahim, Musa, İsa və Muhəmməddir (onlara və bütün peyğəmbərlərə salam olsun).”* Dedim: *“Onlar necə Ulul-Əzm oldular?”* O buyurdu: *“Çünki Nuh bir Kitab və bir şəriətlə göndərildi. Ondan sonra gələnlərin hamısı Nuhun Kitabı, şəriəti və üsulu ilə əməl etdilər. Ta ki, İbrahim Suhuf ilə gəldi və öz iradəsi ilə Nuhun kitabını tərk etdi. Lakin küfr səbəbilə deyil. İbrahimdən sonra gələn bütün peyğəmbərlər də İbrahimin şəriəti, üsulu və Suhufu ilə gəldilər. Ta ki, Musa Tövrətlə gəldi və öz iradəsi ilə Suhufu tərk etdi. Beləliklə, Musadan sonra gələn bütün peyğəmbərlər Tövrətlə, onun şəriəti və üsulu ilə əməl etdilər. Ta ki, Məsih İncil ilə gəldi və öz iradəsi ilə Musanın şəriət və üsulunu tərk etdi. Və Məsihdən sonra gələn bütün peyğəmbərlər onun şəriəti və üsulu ilə əməl etdilər. Ta ki, Muhəmməd (ona və ailəsinə salam olsun) gəlib Quranı, öz şəriət və üsulunu gətirdi. Beləliklə, onun halalı Qiyamət gününə qədər halal, haramı da Qiyamət gününə qədər haram olaraq qalacaq. Bunlar elçilərdən Ulul-Əzm olanlardır.”*³

Cümə Namazının Ləğv Edilməsi

Və indi Qiyamət günü və ya Qaimin Qiyam günüdür və Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) özündən əvvəlkilərin kitablarını və şəriətlərini, onlara inanmadığı üçün deyil, əksinə yeni kitabı və şəriəti ilə və dinin həqiqi mənası ilə, Adəmə və ya Allahın xəlifəsinə, Allah tərəfindən təyin edilmiş Hökmdar və ya Elçiyə səcdə ilə, yəni daha mükəmməl və əskiksiz bir Əhd olan Yeddinci Əhd ilə gəldiyi üçün onları tərk edəcək qədər iradəyə sahib idi. Bu, Allaha olan həqiqi namaz və həqiqi ibadətdir. Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) bu nöqtəni göstərmək üçün bir dəfə məndən, möminlərdən Mehdi Adəm (*əleyhissalam*) üçün beyət almağımı istəmişdi. Adəmi o gün böyük bir möminlər cəmiyyətinin qarşısına çıxardım və bu sözləri oxudum: *“Bir*

¹ *Quran*, Sure 2 (Bəqərə), Ayə 170

² *Quran*, Sure 25 (Furqan), Ayə 44

³ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 65, səh. 326

zaman Biz mələklərə: “Adəmə səcdə edin!” – dedikdə, İblisdən başqa hamısı səcdə etdi. O imtina edib təkəbbür göstərdi və kafir oldu.”⁴ Və o gün oradakı bütün möminlər dərhal səcdə etdilər. Bəziləri hadisəni video lentə almışdı və mövzu İmam Əhməd Əl-Həsəne (minhussalam) bildiriləndə, İmam (minhussalam) belə demişdi: “Mübarəksiniz, bütün möminlər ailəsi mübarəkdir. Allah mübarək məclisinizi mübarək etsin, möminləri təbrik edirəm, çünki onlar qəlbimdə Allahın ən sevilən məxluqlarından ikisinin, Yusif və Adəmin yanındadırlar, Allah ikinizi də qorusun. Bu nə gözəldir, siz nə gözəlsiniz, Allah sizi qorusun. Allah çox böyükdür, əlhəmdulillah və subhanallah, Allahdan başqa ilah yoxdur, Allah vədini yerinə yetirdi və tək başına partiyaları məğlub etdi. Kafirlərin xoşuna gəlməsə də din tamamilə Onundur! Baxın, mələklərin Adəmə səcdə etməsi bir daha baş tutdu. Şükr və həmd Allahadır. Hal-hazırda İblisi parça-parça etdiniz, Allah ona lənət etsin. Allah hamınızdan razı olsun. Allah bu səcdə və bu itaət ilə möminlərin hər bir günahını bağışlamışdır. Bunları onlara xəbər ver və mən sizdən dörd həftəliyinə fərz Cümə namazını qaldırdım! Allah böyükdür və bütün həmdlər Allahadır! Sənsən namaz oğlum, sən və Adəm (əleyhissalam) fərz ibadətlərsiniz. Cümə namazını nə edəcəklər? Allah sizi qorusun! Başımı uca edirsən əziz oğlum.”

Dedim ki: “Məndən razı olmağınızı istəyirəm.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Səndən tamamilə razı oldum, Allah səni mübarək etsin əziz oğlum, Allah sənə olan ehsan və bərəkətini artırsın.”

Azadların Mərtəbəsi

Göründüyü kimi, bir mömin itaət ilə zahiri ibadətlərin özündən düşəcəyi və artıq lazım olmayacağı bir dərəcəyə çata bilər, çünki Allahın bizim ibadətimizə ehtiyacı yoxdur, əksinə möhtac olan bizik.

Atama (minhussalam) dedim: “Mənə halal və haramı öyrət.”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Oğlum, bunu qaldırırsan? Səbrli olarsan...?”

Mən dedim: “Bəs buradakı şəriət bizim üçün cənnətin şəriətidir?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bəli oğlum, bəli, başa düş oğlum, başa düş və azad ol!”

Mən dedim: “Bəs Allahın höccətləri olmayan normal möminlər? Dünya şəriəti onlardan da düşür?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Şəriət ancaq Allaha tam və mütləq təslimiyyət göstərən möminlərdən düşər. Sənə gəldikdə, əgər ağılının buna tam əminliyi varsa, sən şəriətdən üstünsən. Ağılın bundan əmindir? Bunu mənə sübut etməyini istəyirəm, dediklərimlə ağılının buna tamamilə inandığını sübut et. Oğul, indiyə qədər öyrəndiyin hər şeyi ağılından çıxarıb at, çünki sən şəriətdən üstünsən, ona tabe deyilsən, sən başqa bir aləmdənsən, onun halalı bu halaldan başqa, haramı da burada olan haramdan başqadır. Başa düş yalvarıram, nə istədiyimi başa düş, başa düş və azad ol, azad ol oğlum, azad ol!”

Dedim ki: “Yəni nəcis dediyin bu şey nəcis deyil?”

İmam (minhussalam) buyurdu: “Bəli, halal olduğu halda sən onun batil olduğunu düşündüyün üçün nəcisdir, lakin halal olduğuna inansa halal olar. Dediym kimi, bu, yüksək

⁴ Quran, Surə 2 (Bəqərə), Ayə 34

dərəcədə agahlıq və zəka tələb edən çətin bir bərabərlikdir. Və bu hər şeydə belədir, alkoqolda və s.”

Mən dedim: “*Yəni insan ağı dünyaya quldursa və dünyadandırırsa, onda şəriətin zəncirləri ilə zəncirlənər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Əhsən! Əhsən! Əhsən!*”

Mən dedim: “*Bir insan hürr mərtəbəsinə çatdığını necə başa düşə bilər?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Qulun zəncirlərini ancaq İmam açıb xəbər verə bilər.*”

Mən dedim: “*Bəs o özü öz zəncirlərini açıb namazı tərk etsə və istədiyi hər şeyi etsə?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Onda bu adam asidir, mömin deyil. Və bu etdiklərinə görə hesaba çəkiləcək.*”

Həvarilər Narahat Olurlar

Bu sözlər üzərində çox düşündüm və bilirəm ki, İmamın (*minhussalam*) bu sözləri bir çoxlarının zehnlərində azgınlıq oyandırdı və onun bir şeytan və ya Dəccal olduğunu düşünərək onları narahat etdi. Bu mənə, İsanın həvarilərinin onları narahat edən bir yuxusunu xatırlatdı və yuxu şəriət, halal və haram ilə bağlı idi. Bu, Naq Hammadidə tapılan Yəhuda İncili əlyazmasında idi. İmam Əhməd Əl-Həsəndən (*minhussalam*) bu yuxunu soruşdum.

Atama (*minhussalam*) dedim: “*Atacan, Yəhuda İncilində həvarilər bir yuxu gördülər, orada belə deyir: “Başqa bir gün İsa onların yanına gəldi. Ona “Ustad, biz səni yuxuda gördük, çünki (dünən) möhtəşəm yuxular gördük” dedilər. Amma İsa dedi ki, “Niyə [...] gizlətdiniz?” [Dedilər ki:] “[İçində böyük bir qurbanlıq olan] böyük bir [ev gördük] və on iki nəfər – onların rahib olduğunu deyə bilərik – və bir ad. Və rahiblər qurbanları [alıb qurtarana qədər] izdihamın içində gözləyirdilər. Biz də gözləməyə davam etdik.” [İsa dedi ki,] “Necə idilər?” Dedilər ki: “Bəziləri iki həftə [oruc tuturdu]. Bəziləri öz övladlarını fəda edir; bəzilərinin arvadları bir-birləri arasında özlərini tərifləyir və alçaldır. Bəziləri kişilər yatır, bəziləri öldürür, bəziləri də bir çox günah və cinayət işləyirdi. [Və] qurbangahın [qarşısında] dayanan insanlar sənə [adını] zikr edirdi! Və bütün qurbanlarında [qurbangahı] öz qurbanları ilə doldururdular.” Bunu dedikləri vaxt narahat olduqları üçün susdular.”⁵*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli.*”

Mən dedim: “*Yuxuda gördükləri və onları narahat edən bu on iki nəfər Mehdilərdir, axıra qalan on iki nəfərdir yoxsa on iki həvari?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Bəli, onlar Mehdilərdir.*”

Həvarilər insanların yuxuda Rəbbə qurban olaraq etdikləri şeylərin şəriətə zidd olduğunu düşündükləri üçün narahat oldular. Nəzərə almadıqları şey, qurban olaraq təqdim edilən əməllərin məqsədi və o əməllərin nəticələri idi. Eynilə Kəhf Surəsində Musanın qissəsindəki Saleh Qulun etdikləri kimi.

⁵ Yəhuda İncili

Başqa Bir Səhv Anlaşılan Yuxu

İncilin ən müəmmalı kitablarından biri Vəhy kitabıdır. Bu, Yeni Əhdin son kitabıdır, onu kimin yazdığı ilə bağlı fikir ayrılıqları var və nə mənaya gəldiyi haqda belə fikir birliyi yoxdur. Özünü sadəcə olaraq Yuhanna kimi təqdim edən yazar tərəfindən qələmə alınmış müəmmalı bir yuxudur. Bəzi insanlar yazarın Yuhanna İncilini yazan Yuhanna olduğunu düşünür. Müasir elm adamları bunun ağlabatan olmadığını deyir. Elm adamları Yuhanna İncilinin yazarının İsanın həvarisi Yuhanna yoxsa adı Yuhanna olan İsanın başqa bir həvarisi olması ilə bağlı da öz aralarında ixtilaf edirlər. Elm adamları həmçinin bu əlyazmanı miladdan sonrakı birinci yüzilliyə aid edirlər. Bunun səbəbi isə kitabda o dövrdə yaşamış imperator Neroya istinadlar olduğunu düşünmələridir.

Qısacası, Vəhy kitabı bir çox Xristiana məlum olduğu kimi axırxaman hadisələrini və ya Qiyamət hadisələrini təfərrüatlandıran bir kitabdır. İsa Yuhannaya bir yuxuda görünür, ona müxtəlif kilsələrə mesajlar çatdırmasını əmr edir və bunun ardınca Yuhannaya İsanın qayıdışı, Dəccalın ortaya çıxışı və Armageddon hadisələri ilə bağlı fərqli səhnələr göstərir. Vəhy kitabı, İslamı, Muhəmməd Peyğəmbəri və Mehdiyi şeytanlaşdırmaq üçün ən çox istifadə edilən kitablardan biridir. Bunun səbəbi, bəzi Xristian vaizlərin və dırnaqarası alimlərin Vəhy kitabını Mehdi ilə İsa arasındakı son hesablaşmadan bəhs edirmiş kimi təfsir etmələridir. Ağ bir atlıdan bəhs edən Vəhy kitabındakı istinadların Mehdidən bəhs etdiyinə inanırlar, Vəhy 6:2-də bəhs edildiyi kimi: *“Gördüm ki, bir ağ at və onun belində oturan atlının əlində ox-kaman var. Ona bir tac verildi və bir qalib kimi yola çıxdı ki, qələbə qazansın.”*⁶ Vəhy kitabı Xristianların mütləq şərrin və ya müqəddəs olmayan üçlüyün təzahürü olaraq başa düşdükləri üç obrazın – Əjdaha, Dənizdən Çıxan Canavar və Yerdən Çıxan Canavarın – ortaya çıxışını təfərrüatı ilə izah edir. Əjdahanın Şeytan olduğu, Dənizdən Çıxan Canavarın Dəccal olduğu və Yerdən Çıxan Canavarın ilk Canavara tərəf çağıraraq ortaya çıxan Saxta Peyğəmbər olduğu məlum olur. Daha irəli getməzdən əvvəl Vəhy kitabının bu mövzu ilə bağlı ayələrinə nəzər salaq:

Qadın və Əjdaha

Göydə böyük bir əlamət zahir oldu: günəşi əyninə geyinmiş, ayaqları altında ay və başında on iki ulduzlu tac olan bir qadın görüldü. O hamilə idi və doğmaq üzrə idi, ağrı və izzət çəkərək qışqırırdı. Göydə başqa bir əlamət zahir oldu: yeddi başlı, on buynuzlu, başlarının üstündə də yeddi kiçik tac olan böyük və od rəngində əjdaha görüldü. Onun quyruğu göy ulduzlarının üçdə birini süpürüb yer üzünə atdı. Əjdaha doğmağa hazırlaşan qadının önündə dayandı ki, qadın doğan kimi onun uşağını udsun. Qadın bir oğlan uşağı doğdu ki, «dəmir əsa ilə bütün millətlərə ağalığ edəcək». Bu uşaq Allahın və Onun taxtının yanına qapılıb götürüldü. Qadınsa çölə qaçdı. Orada onun min iki yüz altmış gün bəslənməsi üçün Allah tərəfindən hazırlanmış yeri var. Göydə döyüş oldu. Mikael və onun mələkləri əjdaha ilə döyüşdü. Əjdaha və onun mələkləri də onlarla döyüşdü, amma gücləri çatmadı. Göydə artıq onlara yer qalmadı. O böyük əjdaha – iblis və Şeytan deyilən, bütün dünyanı aldadan qədim ilan yer üzünə atıldı, mələkləri də onunla birgə atıldı. Mən göydə uca bir səsin belə dediyini eşitdim: «İndi Allahımızın xilas, gücü, Padşahlığı və onun Məsihinin hakimiyyəti həyata keçdi. Çünki bacı-qardaşlarımızı Allahımızın önündə gecə-gündüz təqsirləndirən ittihamçı kənara atıldı. Onlar

⁶ Bibliya, Vəhy kitabı, Bölüm 6, Pasaj 2

Quzunun qanı və öz şəhadət sözləri vasitəsilə ona qalib gəldilər. Hətta ölümlə üzbəüz olanda da öz canlarını sevmədilər. Buna görə də, ey göylər və orada məskən salanlar, bayram edin! Qurunun və dənizinsə vay halına! Çünki iblis böyük hiddətlə yanınıza endi, bilir ki, onun az vaxtı qalıb». Əjdaha yer üzünə atıldığını görəndə oğlan uşağı doğan qadının ardınca düşdü. Amma qadına böyük qartalın iki qanadı verildi ki, çölə – öz yerinə ucsun və orada, ilandan kənarında bir vaxt, vaxtlar və yarım vaxt ərzində bəslənsin. İlan qadının ardınca ağzından sel kimi su püskürdü ki, sel onu aparsın. Lakin quru qadına kömək etdi: quru ağzını açdı və əjdahanın ağzından püskürdüyü seli içib qurtardı. Onda əjdaha qadına qəzəbləndi, onun nəslindən Allahın əmrlərinə riayət edən və İsa barədə şəhadət edən başqaları ilə döyüşmək üçün getdi və dəniz sahilinin qumları üzərində dayandı.⁷

Dənizdən Çıxan Dəbbə

Dənizdən çıxan on buynuzlu və yeddi başlı bir vəhşi heyvan gördüm. Onun buynuzlarının üstündə on kiçik tac var idi, başlarının üzərində isə küfr olan adlar yazılmışdı. Gördüyüm vəhşi heyvan bəbirə oxşayırdı. Onun ayaqları ayı ayaqları kimi, ağzı da aslan ağzı kimi idi. Əjdaha ona öz gücünü, taxtını və böyük səlahiyyət verdi. Vəhşi heyvanın başlarından biri sanki ölümcül yaralanmışdı, ancaq o, ölümcül yarısından sağaldı. Bütün yer üzünü heyrət içində vəhşi heyvanın ardınca getdi. Əjdahaya səcdə etdilər, çünki vəhşi heyvana səlahiyyət verən o idi. Həmçinin vəhşi heyvana səcdə edib dedilər: “Kim bu vəhşi heyvana tay olar və onunla döyüşə bilər?” Vəhşi heyvana lovğa və küfr danışan bir ağız da verildi. Həm də ona səlahiyyətini qırx iki ay icra etmək izni verildi. O, ağzını açdı ki, Allaha küfr etsin, Onun adına, həmçinin məskəninə, yəni göydə məskən salanlara küfr söyləsin. Ona izin verildi ki, müqəddəslərlə döyüşüb onlara qalib gəlsin. Həmçinin ona bütün tayfalar, xalqlar, dillər və millətlər üzərində səlahiyyət verildi. Kəsilməmiş Quzunun həyat kitabına dünya yaranandan bəri adı yazılanlardan savayı, yer üzündə yaşayanların hamısı ona səcdə edəcək. Kimin qulağı var, qoy eşitsin. Kim əsir olmalıdırsa, əsirliyə gedir, kim qılıncla öldürülməlidir, qılıncla öldürülür. Gərək müqəddəslərin dözümlü və imanlı olsun.⁸

Yerdən Çıxan Dəbbə

Mən yerdən çıxan başqa bir vəhşi heyvan da gördüm. Onun quzu buynuzuna oxşayan iki buynuzu var idi, amma əjdaha kimi danışdı. O, birinci vəhşi heyvanın bütün səlahiyyətini onun önündə icra edir, yer üzünü və orada yaşayanları ölümcül yarısından sağalan həmin vəhşi heyvana səcdə etməyə məcbur edir. İkinci vəhşi heyvan böyük əlamətlər göstərir, hətta insanların önündə göydən yerə od yağdırır. Birinci vəhşi heyvanın önündə göstərilməsinə izin verilmiş əlamətlərlə yer üzündə yaşayanları aldadaraq onlara deyir ki, qılıncla yaralanan, amma sağ qalan həmin vəhşi heyvanın surətini yaratsınlar. Ona həmin vəhşi heyvanın surətinə nəfəs vermək qüdrəti verildi ki, bu surət də danışsın və ona səcdə etməyə hər kəsin öldürülməsinə əmr etsin. İkinci vəhşi heyvan hamını – böyükkləri və kiçikləri, varlıları və yoxsulları, azadları və qulları məcbur edir ki, sağ əlləri yaxud alınları damğalansın. Beləcə bu damğanı, yəni həmin vəhşi heyvanın adını ya da adını təmsil edən sayı daşımayan bir kəsə alıb-

⁷ Bibliya, Vəhy kitabı, Bölüm 12

⁸ Bibliya, Vəhy kitabı, Bölüm 12

*satmağa icazə verilmir. Bu işdə müdrik olmaq lazımdır. Kimin ağı var, qoy bu vəhşi heyvana məxsus sayı hesablasın, çünki bu bir insanın sayıdır. Onun sayı altı yüz altmış altıdır.*⁹

666 Rəqəminin Təfsiri

Atama (*minhussalam*) dedim: “Atacan, İncildə 666 ədədi var və onun Dəbbətül-Ərz ilə əlaqəsi var. İncil əhli Dəbbəni Dəccal olaraq təfsir edir və o, insanlara damğa vurur. Quranda Dəbbə var və o, Süleymanın üzüyü ilə insanlara damğa vurur və s. Həmçinin bu ədədin qərribə yerlərdə dəfələrlə təkrarı var. Bu ədədin mənası nədir və İncildə Dəccal olaraq təfsir edilən bu Dəbbə Qaimdirmi?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Dəbbə Qaimdir, bəli, bu dövrdə və hər dövr üçün də bir Dəbbə var. 666 ədədi isə toplama və vurma.*”

Mən dedim: “*Toplama və vurma?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Rəqəmlərin ikisini vurub üçüncüsünü toplanan bir ədəd tapacaqsan. $6 \times 6 = 36$.*”

“*Bəli*” dedim.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “ *$36 + 6 = 42$.*”

Mən dedim: “*42?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*42. Bu ədəd sənə nəyi xatırladır? Hə? 42 nəfəri?*”

Mən dedim: “*Eynən.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Qayıdıb 42 ədədinin rəqəmlərini toplanan neçə edir?*”

Dedim ki: “*6 edir?*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*6. Əba Əhli neçə nəfərdir?*”

Mən dedim: “*Əba Əhli beş, üstəgəl Cəbrail, yəni altı.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*6, indi başa düşdün.*”

Mən dedim: “*Allaha həmd olsun. Lə iləhə illəllah.*”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “*Qiyamətə qədər onu məndən başqa heç kim təfsir edə bilməzdi.*”

Bu Dövrdə İki Dəbbənin Kimliyi

Mən dedim: “*İncildə Dəbbə haqqında oxudum və belə yazıldığını gördüm: “Mən yerdən çıxan başqa bir vəhşi heyvan da gördüm. Onun quzu buyunuzuna oxşayan iki buyunuzu var idi, amma əjdaha kimi danışır. O, birinci vəhşi heyvanın bütün səlahiyyətini onun önündə icra edir, yer üzünü və orada yaşayanları ölümçül yarasından sağalan həmin vəhşi heyvana səcdə etməyə məcbur edir. İkinci vəhşi heyvan böyük əlamətlər göstərir, hətta insanların önündə göydən yerə od yağdırır. Birinci vəhşi heyvanın önündə göstərilməsinə izin verilmiş əlamətlərlə*

⁹ Bibliya, Vəhy kitabı, Bölüm 13, Pasaj 11-18

yer üzündə yaşayanları aldadaraq onlara deyir ki, qılıncla yaralanan, amma sağ qalan həmin vəhşi heyvanın surətini yaratsınlar.”¹⁰”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Birincisi insanların səcdə etdiyi, ikincisi də insanların birinciyə səcdə etdirdiyi dəbbədir, bu səndən və məndən bəhs edir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli.”

Mən dedim: “Atacan, uzun müddət bundan əvvəl bunu səndən öyrənmişdim və bilirəm ki, Quran insanlarla danışanın Dəbbətül-Ərz olduğunu deyir və indi onun kimliyinin həqiqətini səndən öyrəndim, amma İncildə dəbbədən sanki şeytanmış kimi bəhs edilir. Bu, mətnin təhrif olunduğuna görədir, qəsdən insanları İmam Mehdiyə azdırmaq üçündür yoxsa Vəhy kitabında olanlardan dolayıdır?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli oğlum, şübhəsiz ki o, din əhlini azdırmaq və onlara haqqı batil, batili də haqq kimi göstərmək üçün təhrif edilib.”

Mən dedim: “Bəli, mən də belə düşünürdüm, amma əmin olmaq istədim.”

Damğa

İndi məlum məsələdir ki, çox mübahisəli bir vəziyyətlə qarşı-qarşıyıyıq. İncil Dəbbənin şeytanın əsgəri və İsa ilə Allahın düşməni olduğunu qeyd edərkən, Quran bir Dəbbənin çıxacağını və insanlara onların küfrlərini göstərəcəyini deyir. Və İmam (*minhussalam*) buyurur ki, o, “Dənizdən Çıxan Dəbbə”dir, Qaim də “Yerdən Çıxan Dəbbə”dir, amma onların yaxşı olması lazımdır. Bunlar fərqli Dəbbələr ola bilərlərmi? Qətiyyəti yox. Necə bilək? Vəhy kitabında Dəbbə, insanları sağ əllərindən və alınlarından damğalayır: “*İkinci dəbbə hamını – böyükləri və kiçikləri, varlıları və yoxsulları, azadları və qulları məcbur edir ki, sağ əlləri yaxud alınları damğalansın. Beləcə bu damğanı, yəni həmin vəhşi heyvanın adını ya da adını təmsil edən sayı daşımayan bir kəsə alıb-satmağa icazə verilmir.*”¹¹ Quran və İslam Dəbbəsi də insanlara damğa vurur? Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) buyurub: “*Dəbbə çıxar, Süleymanın üzünü və Musanın əsasını yanında daşıyır və əsası ilə möminin üzünü damğalayır. Kafirin burnunu da üzük ilə damğalayır və insanlar toplanıb bu mömin və bu kafirdir deyirlər.*”¹²

Başqa bir hədis İmam Əlinin (*minhussalam*) zamanındakı Şiələrin, onu insanlara damğa vuran Dəbbətül-Ərz olaraq gördüklərini aydınlığa qovuşdurur. İbn Nəbatə Müaviyənin belə dediyini rəvayət edir: “*Ey Şiələr! Əlinin Dəbbətül-Ərz olduğunu iddia edirsiniz?*” İbn Nəbatə dedi: “*Bunu biz də deyirik, Yəhudilər də deyir.*” Beləliklə Müaviyə Ras Əl-Caluta xəbər göndərdi və dedi ki: “*Vay olsun sənə, kitablarınızda Dəbbətül-Ərz yazıldığını görürsən?*” O da “*Bəli*” dedi. Müaviyə dedi: “*Adının nə olduğunu bilirsən?*” O da dedi ki, “*Bəli, adı İlyadır.*” Müaviyə də üzünü Əsbağa tutub dedi: “*Vay olsun sənə ey Əsbağ, İlya Əliyə nə qədər yaxındır?*”¹³

¹⁰ *Bibliya*, Vəhy kitabı, Bölüm 13, Pasaj 11-14

¹¹ *Bibliya*, Vəhy kitabı, Bölüm 13, Pasaj 16-17

¹² *Kəşfül Həqiq*, Şeyx Əli Ali-Muhsin, səh. 88

¹³ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 39, səh. 244

Bu rəvayət eyni zamanda İmam Əlinin (*minhussalam*) zamanındakı Yəhudilərin Dəbbətül-Ərzi insan olaraq və yaxşı insan olaraq Peyğəmbərləri İlyanın qayıdışı olaraq qəbul etdiklərini göstərir.

İmam Əli Rzaya (*minhussalam*) bu barədə birbaşa sual verildə belə buyurdu: “*Yerdən bir dəbbə çıxardarıq ki, onlarla danışar*” - *bu Əlidir.*”¹⁴ Başqa bir rəvayətdə isə Möminlərin Əmiri (*minhussalam*) özü deyir ki, “*Mən Dəbbətül-Ərzəm.*”¹⁵ Muhəmməd Peyğəmbər (*ona və ailəsinə salam olsun*) də İmam Əlinin (*minhussalam*) Dəbbətül-Ərz olduğunu təsdiqləyib. Bir rəvayətdə İmam Əli (*minhussalam*) məsciddə yatarkən, Peyğəmbərimiz ona yaxınlaşdı və biraz qum götürüb onun başına tökdü, sonra ayağı ilə onu silkələyib buyurdu: “*Qalx ey Allahın Dəbbəsi!*” *Səhabədən bir nəfər dedi: “Ey Allahın Rəsulu, bir-birimizə bu adı verək?” Peyğəmbər buyurdu: “Xeyr, Allaha and olsun ki, bu sadəcə ona məxsus bir addır və o, Allahın Kitabında zikr etdiyi Dəbbədir: “O Söz onların başlarının üstünü aldığı zaman onlar üçün yerdən bir dəbbə çıxardarıq ki, onlarla danışib insanların ayələrimizə yəqinliklə inanmadıqlarını söyləyər.” Sonra belə buyurdu: “Ey Əli, axırxəməndə Allah səni ən gözəl surətdə çıxarar və yanında düşmənlərini damğalamaq üçün bir damğalama dəmiri olar.”*¹⁶ Əgər həqiqətən də İmam Əli (*minhussalam*) Dəbbətül-Ərzdirsə, onda gərək Muhəmməd (*ona və ailəsinə salam olsun*) də Dəbbətül-Ərzin ona tərəf çağırdığı Dənizdən Çıxan Dəbbə olsun. Bəs İmam Əli (*minhussalam*) Dəbbə ilə axırxəməndə ortaya çıxacaq Mehdi arasındakı əlaqəni təsdiqləyirmi? Bir rəvayətdə İmam Əli ibn Əbu Talib (*minhussalam*) belə buyurur: “*Biri yanımıza gəlməmiş sənə üç şeydən xəbər verim? Mən Allahın qulu və Dəbbətül-Ərzəm, onun ixlas və ədalətiyəm, Allahın Peyğəmbərinin qardaşıyam. Sənə Mehdiyin burnundan və gözündən xəbər verim? Səhabə dedi: “Bəli.” İmam Əli (əleyhissalam) əli ilə sinəsinə vurdu və “mən” dedi.*”¹⁷ İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) Tövhid kitabında belə buyurur:

Əbu Cəfər (*əleyhissalam*) buyurub: “*Şübhəsiz o, nurdan qübbələr içində enəcək. O, Kufənin arxasında Faruq üzərinə endiyi zaman, bu onun endiyi vaxtdır. [İşin bitirilməsi] ifadəsinə gəldikdə, bu, bədənin üstündəki damğadır, kafirin damğalanacağı yer.*” “*Bədənin üstündəki damğa*” *Qaimin edəcəyi şey və ya Dəbbətül-Ərz mənasına gəlir, “Və o söz onların başına gəldiyi zaman, onlara yerdən bir dəbbə çıxararıq. İnsanların ayələrimizə yəqin etmədiklərini deyər.” [Quran 27:82]*”¹⁸

Əjdaha Tanrı olaraq, Dəbbələr də Mələklər olaraq

Vəhy kitabında keçən Dəbbələrin Əhlibeyt olduğu və Qaimin zühur etdiyi dövrdə kafirlərə və möminlərə damğa vuracaqları məlum olur. Dəbbənin Peyğəmbərlərin əşyaları, Musanın əsası və Süleymanın üzüyü ilə gəldiyi məlum məsələdir, ona görə də Dəbbələr mənfi obrazlar ola bilməzlər, əksinə onlar peyğəmbərlərin varisləridir. Çünki Süleymanın üzüyündə və Musanın əsasında ilahi qüdrət var idi və bir xəlifədən digərinə keçirdi. Eyni yuxuda, Tanrının taxtını əhatə edən dörd Keruvu təsvir etmək üçün istifadə edilən “*Dəbbələr*” kəliməsini görürük. “*Taxtın önündə sanki büllura bənəyəm şüşə dəniz var idi. Taxtın ətrafında, hər dörd*

¹⁴ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 39, səh. 244

¹⁵ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 39, səh. 244

¹⁶ *Təfsiri-Qummi*, Əli ibn İbrahim Qummi, cild 2, səh. 130

¹⁷ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 39, səh. 234

¹⁸ *Tövhid Kitabı*, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*), səh. 42

yanında önü də, arxası da gözlərlə örtülmüş dörd canlı məxluq var idi. Birinci məxluq aslana, ikinci məxluq danaya, üçüncü məxluqun üzü insan üzünə, dördüncü məxluq da uçan qartalə bənzəyirdi. Bu dörd məxluqdan hər birinin altı qanadı var idi; məxluqların hər tərəfi, hətta qanadlarının alt tərəfi də gözlərlə örtülmüşdü. Bu məxluqlar gecə-gündüz dayanmadan deyir: «Var Olmuş, Var Olan və Gəlməli Olan, Külli-İxtiyar Rəbb Allah Müqəddəsdir, müqəddəsdir, müqəddəsdir!»¹⁹

Əjdaha metaforası da mütləq şəkildə mənfi bir metaforə və ya sadəcə Şeytanı təmsil etmək üçün istifadə edilən bir metaforə deyil. Əksinə Tövrətdə Əjdaha simvolu Allahı təmsil etmək və ya təsvir etmək üçün istifadə edilmişdir. Davud (*əleyhissalam*) 2 Şəmuəl kitabı, pasaj 22-dəki qələbə məzmununda Allahı atəş püskürən bir Əjdaha olaraq təsvir edir: “*Əzab içində Rəbbə yalvardım, Allahımı köməyə çağırdım. O, məbədinədən səsimi eşitdi, fəryadımsa Onun qulağına yetdi. O zaman sarsılıb dünya titrədi, göylər təməllərindən sarsılıb lərzəyə gəldi. Çünki O qəzəbləndi. Burnundan tüstü çıxıb yüksəldi, ağzından yandırır-yaxan alov püskürdü, bundan közlər tutuşdu. O, göyləri yarıb yerədək endi. Qatı zülmət ayaqları altında idi. Bir keruva minib uçdu, yel qanadları üstündə şığıdı. Ətrafını zülmətə bürüdü, tufan qoparan qara buludlardan Özinə çardaqlar qurdu. Hüzurunun nuru şafəq saçdı, oradan odlü közlər düşüb alovlandı. Rəbb göylərdən gurladı, Haqq-Taala səs saldı. Oxlər atıb düşmənləri darmadağın etdi, şimşəyini çaxdırıb onları dağıtdı. Rəbbin məzəmmətindən, burnundakı nəfəsinin şiddətindən dənizin dərinlikləri göründü, dünyanın bünövrələri açıq qaldı.*”²⁰

Köhnə Əhdə Allahın bir Əjdaha ilə qarşılaşdırıldığı yeganə bölüm o deyil. Yeşaya 30:27-33-də Allahın həm də od püskürən uçan bir Əjdaha olaraq təsvir edildiyini görürük: “*Budur, Rəbbin adı uzaqdan gəlir, qızğın qeyzlə qara bulud içində ağzı qəzəbli sözlərlə doludur, dili sanki hər şeyi məhv edən alovdur. Onun nəfəsi insan boğazına çatmış daşan sel kimidir, millətləri ələkdən keçirəcək ki, məhv olsunlar, xalqların ağzına yüyən taxacaq ki, yolunu azsınlar. Siz isə müqəddəs bayram gecəsi kimi ilahilər oxuyacaqsınız. Rəbbin dağına, İsrailin Qayasına tütək çalaraq çıxan tək ürəyiniz şadlanacaq. Rəbb əzəmətli səsinə eşitdirəcək, qızğın qəzəblə, hər şeyi yandıran alovla, fırtına ilə, güclü leysanla, dolu ilə qolumun qüdrətini göstərəcək. Aşşur Rəbbin səsinə vahiməyə gələcək, Rəbb dəyənəyi ilə onları vuracaq. Rəbbin onlara endirdiyi dəyənəyinin hər zərbəsini dəf və liralər müşayiət edəcək. Döyüşərkən əl-qol atıb onları vuracaq. Tofet çoxdan hazırdır, Aşşur padşahı üçün də o yer dərinləşdirilib genişləndirilmişdir. Od çuxurunda çoxlu odun, alov var. Rəbbin nəfəsi kükürd axını kimi onu yandırar.*”²¹

Şər olduğu düşünülən Xeyir

Əhlibeytin rəvayətləri işığında Qaim və əshabının təsviri incələndiyi zaman, onlar zühur edəndə insanların onları şər olaraq görəcəklərini, onlara lənət oxuyacaqlarını və şeytan və ya Dəccal olduqlarını zən edəcəklərini, amma Allah qatında xeyirli və saleh olduqlarını görürük. İmam Hüseyin (*minhussalam*) zamanında zühuru və rəcəti haqqında bir rəvayətdə belə deyilir: “*...onlar insanları, Hüseyin (*əleyhissalam*) öz əshabı ilə ortaya çıxdığı həqiqətə yönəldəcək ki, beləliklə möminlər onun haqqında şübhə etməsinlər və bilsinlər ki, o nə*

¹⁹ *Bibliya*, Vəhy kitabı, Bölüm 4, Pasaj 6-8

²⁰ *Bibliya*, 2 Şəmuəl kitabı, Bölüm 22, Pasaj 7-16

²¹ *Bibliya*, Yeşaya kitabı, Bölüm 30, Pasaj 27-33

*Dəccaldır, nə də Şeytan. O zaman Höccətin ölüm zamanı gələcək...*²² Burada hətta möminlərin də İmam Hüseyndən (*minhussalam*) şübhə etdiklərini və müəyyən müddətdə onun Şeytan və ya Dəccal olduğunu zənn etdiklərini görürük. Ona görə də, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) Qaimin əshabını bu cür təsvir etməsi təəccüb doğurmur: “*Şübhəsiz ki onlar insanların gözündə kafir, Allah qatında isə təqva sahibi, insanların gözündə yalançı, Allah qatında isə doğru sözlü, insanların gözündə nəcis, Allah qatında isə pak, insanların gözündə lənətli, Allah qatında isə saleh, insanların gözündə zalım, Allah qatında isə adildirlər. Onlar imanları ilə (zəfər) qazanmış, münafıqlar isə məğlub olmuşlar.*”²³

Məlumdur ki, Qaimin gətirdiyi məsələ şərrə bənzədiyi üçün təhlükəlidir, amma həqiqətdə xeyirdir, insanlar onu şərr ilə qarışdırar, ondan qorxar və ona, əshabına və bayrağına lənət edirlər. Çünki onun Şeytan və ya Dəccal olduğunu düşünərlər. Ona görə də, İmama əshab olacaqlarını zənn edən hər kəs bu məsələdən çıxar, günəşə və aya ibadət edənlərə bənzəyənlər bu məsələyə girərlər. Dəbbətül-Ərz olan Metatron hamını bu dövrdə Yeddinci Əhdin sahibi, Dənizdən Çıxan Dəbbə və Musa ilə yanan ağacdən danışan səs olan Həqiqətin Ruhu İmam Əhməd Əl-Həsənə səcdə etməyə çağırır.

²² *Əl-Kəfi*, Şeyx Kuleyni, cild 8, səh. 206

²³ *Əl-Mələhim vəl Fitən*, Seyyid ibn Təvus, cild 1, səh. 268

Bab 42

MƏLƏK TAVUS

“Onun itaətini unutmayacağam”

2 019-cu il İyun ayında bir səhər real bir yuxu gördüyüm yuxumdan oyandım. Yuxumda İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhussalam*) məşin sürdüyünü və mənim də yanında oturduğumu görmüşdüm. O məşini sürə-sürə söhbət edirdik. Sanki uzun bir iş günündən evə qayıdırdıq. Mən yuxumda İmamdan (*minhussalam*) Qurandakı bu ayənin təfsirini soruşdum: *“Haqq-hesab gününə qədər lənətim sənün üzərində olacaqdır!”*¹ Oyandıqdan sonra bütün günü gördüyüm yuxunu düşündüm. İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhussalam*) ilə söhbət edəndə dərhal ondan bunu soruşdum.

Atama (*minhussalam*) dedim: *“Bu səhər səni yuxumda gördüm, məşin sürürdün, mən də yanında otururdum və yolda söhbət edirdik. Mən səndən “Haqq-hesab gününə qədər lənətim sənün üzərində olacaqdır!” ayəsinin təfsirini soruşurdum, səndən haqq-hesab gününün nə olduğunu soruşdum, sən də “haqq-hesabın görüldüyü və cəzanın verildiyi gündür” dedin. Mən də sonra dedim ki, “ayədə İblisin lənətinin əbədi yox, müəyyən bir zamana qədər olduğu bildirilir.” Sən də gülümsəyib sevindin və mənə baxıb “bəli, haqq-hesab günündən sonra o artıq lənətli deyil” dedin. Mən də sənə “bu haqda danışa bilərəm?” dedim və sən mənə “sabah komputerini gətir, üzərində birlikdə işləyək” dedin. Sonra məni çox sevdiyini və mənimlə fəxr etdiyini dedin.”*

İmam (*minhussalam*) susdu.

Mən dedim: *“Atacan, bir sual soruşa bilərəm?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Bəli, buyur oğlum.”*

Mən dedim: *“Atacan, haqq-hesab günü, haqq-hesab gününün sahibi nədir? O, Qaimin qiyam günüdür?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Haqq-hesab günü, gün kəliməsi saat deməkdir, yəni vaxt.”*

“Bəli” dedim.

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Sahibəzzaman, haqq-hesabın sahibi, “Maliki Yəvmiddin” (din gününün sahibi). Yəni zamanın sahibi deməkdir.”*

Mən dedim: *“Allah İblisə (lənətullahi əleyh) haqq-hesab gününə qədər lənət onun üzərində deyəndə, bu nə mənaya gəlir?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Qaimin qiyamına qədər deməkdir.”*

Dedim ki: *“Bəs ondan sonra nə olacaq?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Ondan sonra o lənətli Qaimin qılıncı ilə öldürüləcək.”*

Dedim ki: *“Sonra əbədi olaraq lənətli qalacaq?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“O, haqq-hesab gününə qədər lənətlidir.”*

Mən dedim: *“Öldürüldükdən sonra bağışlanacaq mı? Yuxumda mənə dediyin kimi? Yoxsa bunun başqa bir mənası var?”*

İmam (*minhussalam*) buyurdu: *“Yuxuda sənə dediyim kimidir.”*

Mən dedim: *“Allahu-Əkbər! Allahu-Əkbər! Allahu-Əkbər! Özündən başqa ilah olmayan Allaha həmd olsun. Bu nə böyük mərhəmətdir!”*

¹ *Quran*, Surə 38 (Sad), Ayə 78

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Allah onun itaətini unutmur.”

Mən dedim: “Subhanallah. Bugün bu hədisi xatırladım, Muhəmməd Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun) buyurub: “Günəş qərbdən çıxanda, İblis səcdə edib deyəcək ki, “Ey Rəbbim, mənə əmr et, kimə istəyirsən ona səcdə edim!” və əshabı onun yanına toplaşib deyəcək: “Ey onların əmiri, bu dua nədir?” O da onlara belə deyəcək: “Mən sadəcə Allahdan mənə haqq-hesab gününə qədər möhlət verməyini istəmişdim və bugün haqq-hesab günüdür”, sonra Dəbbətül-Ərz ortaya çıxacaq...”²

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bəli, lakin sənə dediyim kimi ,etdiyinin cəzası olaraq Qaim onu öldürəcək.”

Dedim ki: “Bu Qaim sənsən, elə deyilmi Atacan? Yoxsa Tövhid kitabında qeyd etdiyini kimi Muhəmməddir?”

İmam (*minhussalam*) buyurdu: “Bu suala indi cavab verməyəcəm, amma nə mənəm, nə də Muhəmməddir (ona və ailəsinə salam olsun). (Bu söhbət Atam mənə Qaim olduğumu bildirməzdən əvvəl olmuşdu.) Hələlik bu mövzunu bugündən daha xeyirli bir günə saxlayaq, sənə çoxlu gizli mövzu öyrədəcəm.”

Mən dedim: “Təşəkkür edirəm Atam və var oluş səbəbim.”

Bu böyük həqiqət İncilini bitirərkən, Allahın cəzalandırmağa və ya məhkum etməyə həvəsli olmadığını, əksinə Onun çox mərhəmətli olduğunu görürük. Onun rəhməti dərk edilməyəcək qədər genişdir. Allahın Hədisi-Qüsidə buyurduğu kimi: “Ey Adəmoğlu, sən Mənə yer üzünün bütün günahları ilə gəlsən, amma mənə heç bir şeyi şərik qoşmadan gəlsən, Mən də sənə məğfirətimlə gələrəm.”³ Allah biri xaric bütün günahları bağışlamağa istəklidir və bu, şirkdir. İmam Sadiq (*minhussalam*) şirk mənəsini açıqlarkən belə buyurdu: “Ey Süfyan, əsla səltənət arxasınca qaçma, onu istəyən həlak olar.” Soruşuldu: “Sənə fəda olum, onda hamımız həlak olarıq, çünki içimizdə xatırlanmaqdan, axtarılmaqdan və cazibədar olmaqdan xoşlanmayan bir nəfər belə yoxdur.” İmam Sadiq (əleyhissalam) buyurdu: “Mən sənənin dediyin şeyi nəzərdə tutmadım, əksinə nəzərdə tutduğum, (Allahdan olan) xəlifədən başqa birini təyin etməyiniz və onun dediyi hər şeyə inanmağınız və insanları ona tərəf çağırmağınızdır.”⁴ İmam Sadiq (*minhussalam*) həmçinin belə buyurub: “Şirk fərqi olmadan şeytana itaət etməkdir, məhz buna görə şirk edərsiniz.”⁵ O (*minhussalam*) həmçinin belə buyurub: “Bu, itaət ilə olan şirkdir, ibadət ilə olan şirk deyil.”⁶ Yenə o (*minhussalam*) buyurub: “Şirk onların namazlarının, qurbanlarının və dualarının Allahdan başqası üçün olmasıdır.”⁷ Muhəmməd Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun) belə buyurub: “Onlar Allahu qoyub rəhbərlərini və baş keşişlərini tanrılar etdilər.” Bir nəfər dedi: “Amma biz onlara ibadət etmirik.” Peyğəmbər buyurdu: “Onlar Allahın halal etdiyini haram etməirlərmi? Siz də onu haram etmərsinizmi? Və Allahın haram etdiyini onlar halal edirlər, siz də onu halal etmərsinizmi?” Deyildi: “Bəli.” Peyğəmbər buyurdu: “Elə bu onların ibadətidir.”⁸

² Mucəm Əhadis İmam Mehdi (əleyhissalam), Şeyx Əli Korani

³ Riyad Əl-Salihin, ‘Miscellany’ Kitabı, hədis 442

⁴ Mizanul-Hikmət, Muhəmməd Reyşəhri, cild 2, səh. 1007

⁵ Mizanul-Hikmət, Muhəmməd Reyşəhri, cild 2, səh. 1438

⁶ Mizanul-Hikmət, Muhəmməd Reyşəhri, cild 2, səh. 1438

⁷ Mizanul-Hikmət, Muhəmməd Reyşəhri, cild 2, səh. 1438

⁸ Təfsir Nurus-Səqələyn, Şeyx Abdul Əli Arusi Əl-Huveyzi, cild 2, səh. 209

Elə isə şirk bir insan Allah tərəfindən təyin edilmədiyi halda ona hər hansı bir şeydə itaət edilməsidir. Ona görə də din adına danışan və ya həyatımız üzərində hakim olduğunu iddia edən yaxud hər hansı bir dini və ya siyasi qanun və ya qayda çıxaran bir şəxsədən soruşulmalı olan ilk sual bu olardı: “Sən Allah tərəfindən təyin edilmisən?” Cavab “xeyr”dirsə, onları rədd etməliyik. Əgər bu qanunlara tabe olsaq, onları tanısaq və ya onlara inansaq, yaxud da o alimi və ya hökmdarı tanısaq və ya ona inansaq, onda Allaha şəriq qoşmuş olarıq, çünki Allah onları Adəm, Nuh, İbrahim, Musa, İsa, Muhəmməd və digər peyğəmbərləri təyin etdiyi kimi təyin etməyib. Onların bizi idarə etmə səlahiyyətləri yoxdur. Allah bütün günahları bağışlaya bilər, lakin özümüzlə köləliyi rəva bilib üzərimizdə səlahiyyəti olmayan birinə xidmət etməyimizi əsla! İblisin lənətlənməsinə səbəb olan xətası da bu idi. Allahın təyin etdiyi şəxsə itaət etməyi və onu Vəli olaraq görməyi rədd etdi. Allahın İradəsini rədd etdi. Lakin sonda belə deyir: *“Ey Rəbbim, mənə əmr et, kimə istəyirsən səcdə edim!”* Beləliklə, günahların cəzası olaraq Qaimin əlində ölür, amma müşrik olaraq yox, sadəcə Allahın səlahiyyətinə inanan, Allahın Hakimiyyətini tanıyan biri olaraq ölür. İblis Allahın rəhmətini hamıdan çox bilirdi. Allahın Gücünə və Mərhəmətinə inancı var idi. Və nəhayətdə Onun Rəhmətini qazandı. Muhəmməd Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun) belə buyurub: *“Nəfsim qüdrət əlində olan Allaha and olsun ki, Allah Qiyamət günü insanlara elə məğfirət edəcək ki, İblis belə Allahın rəhmətinin ona çatacağına ümid edəcək.”*⁹ Və onun Allah haqqındakı fikri doğru çıxır. Allahın buyurduğu kimi: *“Mən, mömin qulumun Məni zənn etdiyi kimiyəm.”*¹⁰ Lakin Allahın varlığını rədd edən və ya özlərini Uca Yaradandan başqa bir şəxsə, sistemə və ya tanrıya öz razılıqları ilə satarıq və Allahın təyin etmədiyi hökmdara xidmət edərək son nəfəslərini verənlər, Qiyamət günündə onları xilas etsin deyər o hökmdara veriləcək. Muhəmməd Peyğəmbər (ona və ailəsinə salam olsun) Qurandakı ayə haqqında belə buyurur: *“O gün bütün insanları öz başçıları ilə birlikdə çağıracağıq. (O zaman) kitabı sağ əlinə verilən kimsələr öz kitablarını (sevinclə) oxuyacaq və onlara xurma çəyirdəyindəki tel qədər zülm edilməyəcəkdir.” Salehləri imam olaraq qəbul edən onlarla həşr olar, münafiqləri özünə imam edən də onlarla birlikdə həşr olar. Hər kəs öz sevdiyi ilə həşr olar. İbrahim buyurdu ki: “Kim mənə tabe olsa məndəndir.”*¹¹

Hikmət Sahibinin Qayəsi məxluqatdakı Allahı tapmaqdır...

Allahın Ruhunu pərdələyən o şəxsi...

Allahın təyin etdiyi o Hökmdarı, İmamı, Rəhbəri tapmaq...

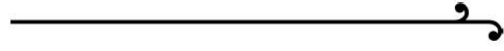

⁹ *Məcməul-Zəvaid*, Əl-Heytəmi, cild 67, səh. 366

¹⁰ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 67, səh. 366

¹¹ *Biharul-Ənvar*, Əllamə Məclisi, cild 66, səh. 81

TƏŞƏKKÜRLƏR

Atam, müəllimim, idealım və ən yaxşı dostum, əzizim və söykəndiyim divar olduğu üçün İmam Əhməd Əl-Həsənə (*minhussalam*) etiraf edərək təşəkkür etmək istəyirəm. Hər şey üçün Ən Böyük Peyğəmbər Muhəmməd, Əli ibn Əbu Talib, Fatimeyi-Zəhra, Həsən, Hüseyin və Cəbrailə (İsa Məsihə) təşəkkür etmək istəyirəm.

Allahın hökm sürdüyü İlahi Ədalət Dövlətini qurmaq uğrunda yaşayıb ölmüş 124000 Peyğəmbərin və minlərlə xəlifə, övliya və şəhidin qanını, kişi və qadının fədakarlıqlarını və zəhmətlərini təqdir etmək istəyirəm.

Fiziki ailəmə, atama (əgər özümdə bir şeyi bəyənirəmsə, sənə təşəkkür etməliyəm) və anama (bətində keçirdiyim bir gecənin, mənə göstərdiyin sevginin və mənə böyütdüyün illərin qarşılığını sənə əsla, bütün dünya ilə belə ödəyə bilmərəm) və qardaşlarıma bu inkarnasiya müddətində mənim üçün etdiklərindən dolayı təşəkkür etmək və hörmətlərimi çatdırmaq istəyirəm.

İlk gündən bəri məndən möhkəm yapışmış, bütün insanlıq üçün daha yaxşı bir dünya yaratmağıma və yer üzündə Cənnəti qurmağıma yardım etmək üçün həyatlarını fəda edən mənəvi ailəmə, camaatıma təşəkkür edirəm. Sizi bütün qəlbimlə və ruhumla sevirəm.

Hər şeydən öncə sadıq həyat yoldaşım Nurhana və övladlarım Məlikə, Sofiya və Sadiqə, qardaşlarım Ali Reza, Elzahraa, Joseph, Sabah, Noor, Ali Muhammad, Maryam, HamidReza, Rawda, Mahmoud, Rida, Taymour, Tiffany, Mostafa, Ailia, Nima, Gohareh, Onur, Emaan, Ali, Aliaa, Javed, Sara, Nada, Ghazala, Yahya, Hadil, Mohamed, Caroline, Abdulkareem, Yvonne, Marc, Sana, Waqar, Shaheen, Ruksana, Najjam, Mariam, Juraj, Attika, Qadeer, Vaseem, Mohammad, Aminah, Ali, Myrah, Aun, Mishel, Ali, Duae, Ahmed, Lela, Sarah, Guillaume, Almas, Arshid, Janeta, Jahmeel, Alisha, Arnaud, Veronica, Remi, Celine, Eyad, Runa, Tasleem, James, Farzana, Fawad, Menna, Lokmane, Fayrouz, Faraz, Michelle, Husam, Jawahir, Ismael, Rana, Raad, Jasmine, Johnattan, Yasmine, Junaid, Sawsan, Mamadou, Sarah, Ramazan, Mejreme, Mudassar, Naseem, Salah, Nabila, Mustapha, Yasmina, Zafar, Lubna, Nadeem, Ardijan, Zaraan Abbas, Danyal, Mohammad, Rayhan, Hussein, Sarosh, Mohammed, Zohra, Kalsoom, Raimah, Farah, Samah, Aaqela, Sara, Malikah, Tahaniyə təşəkkür edirəm.

Hadil və Feyruza, bu Kitab üzərində sərf etdikləri möhtəşəm zəhmətlər və sonsuz saatlar üçün, Professor Aria Razfara dəstəyi, bu Kitaba sərf etdiyi zaman və zəhmət üçün qəlbimin dərinliklərindən təşəkkür edirəm, çox təşəkkür edirəm.

Və Allahın kəlamını dünyanın hər köşəsində yüksəltməyimdə yanımda olan və mənə dəstəkləyən dünyanın şərqindəki və qərbindəki bütün möminlərə

Və qorumaq üçün adlarını zikr etməyəcəyim kəslərə.

- Abdullah Haşim Əba Sadiq
Dekabr 2022

İZAHLI LÜĞƏT

<i>Əhlibeyt</i>	Muhəmməd Peyğəmbər, qızı Fatimeyi Zəhra, əri İmam Əli və onların nəslindən olan qalan on iki İmamın və on iki Mehдинin daxil olduğu Muhəmməd Peyğəmbərin Mübarək Ailəsi.
<i>Bəqiyyətullah</i>	On ikinci İmam Muhəmməd bin Həsən Əskəriyə istinad edilərək, "Allah Saxladığı" mənasını verən ərəbcə ləqəb.
<i>Misir Sahibi</i>	İslam esxatologiyasında Misir Sahibi, dünyanı ədalətsizliklə dolduqdan sonra haqq-ədalətlə dolduracağı qabaqcadan bildirilmiş, qlobal İlahi Ədalət Dövlətini başladan, İmam Mehдинin qiyamına və islahat hərəkətinə rəhbərlik edən şəxsdir. Əhlibeyt rəvayətlərində onun, (insanları) İmam Mehdiyə dəvət etmək üçün Misir minbərini quracağı, Piramidaların və Qədim Misirin sirlərini açacağı bildirilir. Onun şəxsiyyətinin Abdullah Haşim Əba Sadiq (minhussalam) olduğu açıqlanmışdır.
<i>Dəccal</i>	Axırzamanda gələcək yalançı məsihi nəzərdə tutan ərəb termini. Hərfi mənada "aldadan" deməkdir.
<i>Qiyamət günü</i>	Qiyamət günü ərəbcə "rəcət" də adlanır. Bu, bütün saleh ruhların İlahi Ədalət Dövlətinin qurulmasında Qaimə dəstək olmaq üçün qayıtdıqları və ya dirildikləri vaxtdır. Bu gün və bu dövr həqiqi Qiyamət günüdür, çünki Qaim gəldi və saleh ruhlar onunla birlikdə bu dövrdə yenidən dirildilər.
<i>İlahi Ədalət Dövləti</i>	Yer üzündə fitnə-fəsad, iztirab və qarşıdurmalara son qoyacaq ilahi dövlət vədini yerinə yetirmək. Bu çağda Ali-Muhəmmədin Qaimi Əba Sadiq (minhussalam) tərəfindən həyata keçirilir.
<i>Zülqərneyn</i>	"İki Buynuzlu" kimi tərcümə olunan Zülqərneyn Deyləmdən (indiki Şimali İran/Azərbaycan) bir hökmdar idi. Onun adı Əram idi və o, qalaktikalararası səyahətə çıxması ilə tanınır. Onun hekayəsi Quranda Kəhf surəsində qeyd edilmişdir. Müqəddəs Yazılarda qeyd edildiyi kimi, o, Yəcuc və Məcucun qarşısına sədd çəkməklə məşhurdur.
<i>Qədir-Xum</i>	Muhəmməd Peyğəmbərin öz əmisi oğlu İmam Əli ibn Əbi Talibi (minhusalam) özündən sonra xəlifə, İmam və camaat üzərinə xəlifə təyin etdiyi tarixi bir hadisə.
<i>Hədis</i>	Muhəmməd və onun Əhlibeytinə (salam onlardandır) aid edilən rəvayət.
<i>Höccət</i>	Ərəbcə "Höccət" termini Allahın yer üzündəki təzahürü olan bir Nümayəndəsinə aiddir. Bu Höccət Allahın yaradılış üzərində canlı dəlilidir.

- İmam Mehdi* İslam esxatologiyasında, dünyanı pisləkdən və ədalətsizlikdən xilas etmək üçün axırxamanda ortaya çıxdığına inanılan bir qurtarıcı şəxsiyyət. O, On İkinci İmam Muhəmməd bin Həsən Əskəridir.
- İmam* Adı Elçidən daha yüksək dərəcədə olan rəhbər və ya bələdçi. Bu mərtəbədə imam olan elçi zamana uyğun olaraq yeni əhd qurur və Allahın əmr və istəklərinə uyğun olaraq yeni bir fiqh tətbiq edir. İmam həm də Muhəmməd Peyğəmbərin Ailəsindən 12 İmama və 12 Mehdiyə (salam onlardandır) verilən bir rütbədir.
- Cin* Bu, planetimizlə kəşifən ekstradimensional canlı növlərini təsvir etmək üçün istifadə olunan bir sözdür. Onlar ağıllı bir növdür və azad iradəyə malikdirlər.
- Kəbə* İslamda Kəbə möminlərin ibadət kimi həcc ziyarəti üçün nəzərdə tutulmuş tarixi və mənəvi əhəmiyyətə malik abidəyə istinad edir. O, Allahın evi kimi xidmət göstərməli idi. Müsəlmanlar Kəbənin yerinin adətən Səudiyyə Ərəbistanı olduğuna inanırlar, lakin İmam Əhməd Əl-Həsən (minhussalam) Muhəmmədin əsl Kəbəsinin İordaniyanın Petra şəhərində olduğunu təsdiqləyib.
- Xüms* Altıncı Əhdə Allahın o vaxtkı Nümayəndəsinə verilən möminlər üzərinə qoyulmuş sərvətlərinin beşdə biri olan məcburi vergi.
- Mehdi* Bir rəhbər, xüsusən də axırxamanda gələcəyi xəbər verilmiş 12 Mehdisinə verilən bir titul. İlahi Ədalət Dövlətində ilahi təyin olunmuş Hökmdarlar kimi hökmranlıq etmək. Onlar Muhəmmədin Vəsiyyətində qeyd olunan vəsilədir. Mehdi həm də On İkinci İmam olan İmam Muhəmməd bin Həsən Əskərinin tituludur.
- Mərcə* Şiə müsəlmanların təqlid etdiyi bir müctəhidə istidan edilən ərəb termini.
- Qaim* Bu ərəbcə bir termindir və hərfi mənada "qiyam edən" deməkdir. Axırxamanda dünyada ədaləti hakim qılan və yenidən bərqərar edən İslamda esxatoloji bir şəxsiyyət. O, Misir Sahibi ilə eyni şəxsiyyətdir. Ali-Muhəmmədin Qaimi, İlahi Ədalət Dövlətini qurmaq üçün qabaqcadan xəbəri verilən İmam Mehdiyə 313 və on min yaxın səhabəsinə və ordusuna rəhbərlik edir. Hz. Muhəmmədin Vəsiyyətində deyildiyi kimi, onun şəxsiyyətinin Abdullah Haşim Əba Sadiq (minhussalam) olduğu açıqlanmışdır.
- Saleh Qul* Quranda Kəhf surəsində Musa böyük hikmət və elm sahibi Saleh Kulla qarşılaşır. Musa yer üzündəki məxluqların ən ağıllısı olduğunu zənn edərkən, Allah ona ibrət alması üçün Saleh Qulu səfərdə müşayiət etməyi əmr edir.
- Şiə* Əhlibeytə (salam onlardandır) tabe olanlara aid olan "tərəfdar" mənasına gələn ərəbcə termin.
- Sünnət* İslam adət-ənənələr və əməllər.

<i>Təqiyə</i>	"Ehtiyati Gizləmə"nin ərəbcə tərcüməsi. Bu, Allahın xəlifəsi tərəfindən əmr edildiyi kimi, bir şəxsin və ya şəxslərin və ya bəzi müqəddəs şeyləri qorumaq üçün öz həqiqi inanclarını gizlətməkdən ibarət olan bir əməldir.
<i>Ulul-Əzm</i>	"Ən əzmlı olanlar"ın ərəbcə tərcüməsi. Bu, bəşəriyyətə ilahi qanunlar və fiqh gətirmək vəzifəsi daşıyan beş Əhd Peyğəmbərini təsvir etmək üçün istifadə edilən Quran terminidir.
<i>Vilayət</i>	Quranda vəsəyət, idarə və hakimiyyət mənasında işlənən bir termdir. Yaradılış üzərində vilayət vəliyə bütün məsələləri özünün qərar verdiyi şəkildə idarə etmə imkanı verir. Yalnız Allah tərəfindən təyin edilmiş elçi və ya vəli məxluqlar üzərində vilayətə sahibdir.
<i>Vilayəti-Fəqih</i>	Şiə İslam hüququnda səlahiyyətin bütün aspektlərini şiə din xadimlərinə həvalə edən yenilikçi sistem. Bütün siyasi və dini işlərə baş ruhani rəhbər qərar verir. Bu, məsum olmayan alimlərin yalnız Allahın seçdiyi və haqlı olaraq Allahın həqiqi xəlifəsinə aid olan hökumət kürsüsünə sahib ola biləcəyi bir sistemdir.
<i>Yəmani</i>	Əhlibeyt rəvayətlərində adı çəkilən, İmam Mehdidən əvvəl çıxan və onun üçün zəmin hazırlayan esxatoloji xilaskar şəxsiyyət. Hz. Muhəmmədin Vəsiyyətində deyildiyi kimi, onun İmam Mehдинin elçisi və vəsisi olan İmam Əhməd Əl-Həsən (minhusalam) olduğu açıqlanmışdır.
<i>Zəkat</i>	Altıncı Əhddə gətirilən məcburi bir xeyriyyəçilik aktı.

BU DİN HAQQINDA

Əhmədi Sülh və Nur Dini, Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) mübarək Əhlibeytinin axırxamanda ortaya çıxacağını bildirdiyi dindir. Bu, İmam Mehдинin (*ona və ailəsinə salam olsun*) və Ali-Muhəmmədin Qaiminin (*minhusalam*) ortaya çıxardığı, zülm və haqsızlıqla dolu dünyanı ədalət və bərabərliklə doldurduğu, hədislərində “yeni din” olaraq səciyyələndirdikləri bir dindir.

İyirmi üç il əvvəl, 1999-cu ildə İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhusalam*) İraqın Bəsrə şəhərində İmam Mehдинin bütün insanlara göndərdiyi bir elçi və rəvayətlərdə Hz. Muhəmmədin (*ona və ailəsinə salam olsun*) mübarək Əhlibeytinin xəbər verdiyi vəd edilmiş Yəmani olduğunu iddia edərək zühur edən zaman bu böyük kəhanətin gerçəkləşməsinin əlamətləri üfüqdə göründü.

İmam Əhməd əl-Həsən (*minhusalam*) insanların Rəbb ilə əlaqəsini canlandıraraq bu dinin əsaslarını qoymağa başladı. O, özündən əvvəl heç kəsdə olmayan bir həqiqətlə gəldi. O, Allahın əzəldən bizim üçün təyin etdiyi bir yol xəritəsini, insanların Allaha dönə biləcəkləri bir yol xəritəsini ortaya qoydu. O yol xəritəsi Allahın Hücçətini tanıma qanunudur.

Allahın Höccətini tanıma qanunu Qurandan və yaradılış hekayəsindən qaynaqlanan bir qanundur və bildirir ki, hər dövrdə Allahın Elçisi üç meyarla müəyyən edilir: birincisi: Allah tərəfindən təyin edilmək və əvvəlki peyğəmbərin dili ilə zikr edilmək, ikincisi: O, hər şeyi bilir və ilahi elm sahibidir, üçüncüsü: Allaha və Allahın hakimiyyətinə çağırır, yəni xəlifə və ya hökmdarı təyin edən ancaq Allahdır.

Bu dövrdə İmam Əhməd Əl-Həsəndən başqa heç kim bu üç meyarı yerinə yetirmədi, çünki o, Allahın Peyğəmbəri Məhəmməddən olan bir kitab ilə, onun müqəddəs vəsiyyəti ilə gəldi. O, bu vəsiyyətində İmam Əhməd Əl-Həsənin (*minhusalam*) və onun vəsisi, ruh oğlu və onun yolunu açan Abdullah Əba Sadiqin adlarını çəkdi: *“Və ondan sonra 12 Mehdi olacaq. (Əgər onun vəfat zamanı gələrsə) o da onu oğluna, yaxın olanların ilkinə təslim etsin. Onun üç adı var: bir adı mənim və atamın adı kimi Abdullah; Əhməd, üçüncü ad isə Əl-Mehdidir. O, möminlərin ilkidir.”*

Beləliklə, müqəddəs vəsiyyətin sahibləri, inancın fəal rəhbəri və qurucusu və Ali-Muhəmmədin Qaimi Əba Sadiq Abdullah Haşim (*minhusalam*) bu mübarək Dəvətin əshabı və rəhbərləri oldular. Beləliklə, həmin müqəddəs sənəd bu inancın üzərində dayandığı möhkəm bünövrə oldu. Və Əhmədi Sülh və Nur Dini Allahın yer üzündə hakimiyyətinə çağıran və insanların hakimiyyətini (yəni insanlar tərəfindən hökmdar təyin edilməsini) və bunun bütün bəşəriyyət üçün səbəb olduğu məhvi, fəsad və zülmü rədd edən yeganə səs idi. Bundan əlavə, Əhmədi Sülh və Nur Dini, İmam Əhməd Əl-Həsən (*minhusalam*) və onun vəsisi Əba Sadiqdən (*minhussalam*) bütün bəşəriyyətə aşıb-daşan, tayı-bərabəri olmayan ilahi elm mənbəyinə çevrilmişdir.

Muhəmməd Peyğəmbərin (*ona və ailəsinə salam olsun*) 23 yanvar 2015-ci ildə verdiyi vədin yerinə yetdiyini, yəni Hicaz kralı Abdullahın vəfatı ilə İmam Mehдинin (*ona və ailəsinə salam*

olsun) zühurunu müjdələyən yeganə dəvət bu İlahi Dəvət idi. O buyurub: *“Hicazı adı heyvan adı olan bir nəfər idarə edəcək. Uzaqdan baxdığınız vaxt gözlərinin çəp olduğunu görərsiniz, lakin yaxınlaşsanız gözlərinizdə heç bir qüsur görməzsiz. Ondan sonra hakimiyyətə qardaşı Abdullah gələcək. Vay olsun bizim Şiəmə onun əlindən.”* O bunu üç dəfə dedi. Sonra buyurdu: *“Mənə onun ölüm müjdəsini verin, mən də sizə Höccətin zühur müjdəsini verim.”* Buna görə də, bu din o tarixdə İmam Mehdiyin (*ona və ailəsinə salam olsun*) zühurunu, qeyb dövrünün sona çatdığını və Qaim Əba Sadiq (*minhussalam*) tərəfindən Şərq Qara Bayraqlarını qaldırdığını bəyan edən yeganə dindir.

Cəmiyyətin müxtəlif təbəqələrindən və bütün etnik qruplardan, mənşələrdən, millətlərdən və ölkələrdən olan möminlər bu dinə diqqət yetirdilər. Bu, rəvayət və hədislərdə qeyd olunduğu kimi, dinin və onun rəhbərinin insanları tək bayraq, tək Allah və tək həqiqət altında birləşdirməkdə oynadığı rolda özünü göstərir. Bu din ayrı-seçkilik etmir və kimliyindən asılı olmayaraq bütün insanlara tolerantlıqla yanaşır.

Bu həqiqət bu dinin gətirdiyi yeni əhdə, Allahın Özü ilə ruhlar arasında bağladığı yeddinci və sonuncu əhdə, əvvəlki peyğəmbərlərin əhdlərini qüvvədə saxlayan əhdə və bütün dinləri bir daha birləşdirən əhdə özünü göstərir.

Möminlərin inanclarından biri də axırcamanda yaşadığımız və yer kürəsinin heç vaxt Allahın hər dövrdə təyin etdiyi və Onun əmrinə uyğun hərəkət edən bir ilahi rəhbərdən müstəqil olmadığıdır. Bu inancın tərəfdarları reinkarnasiyaya və İmam Mehdiyə (*ona və ailəsinə salam olsun*) vəzifəsində zəfər vermək və dəstək olmaq üçün bu dövrdə peyğəmbərlərin və saleh kəslərin qayıdışına inanırlar.

Bu inancın əsasında yalnız Allahın və Onun Vəlisinin hökm sürdüyü, zülmü, tiranlıqı və pisliyi aradan qaldıran İlahi Ədalət Dövlətini qurmaq missiyası dayanır. Bu elə bir dövlətdir ki, peyğəmbərlər və vəsilər öz zamanlarında onu qurmağa çalışmış və ona zəmin hazırlamışlar və nəhayət, bu dövrdə Qaimin əli ilə onların söyləri və fədakarlıqları nəticəsində bərqərar olur.

İSTİNADLAR

Azərbaycanca Referanslar

Qurani-Kərim (<https://quran.az>)

Müqəddəs Kitab: Köhnə və Yeni Əhd (<https://ebible.org/azb>)

İngiliscə Referanslar

Mar Marinin İşləri.

Peter və On İki Həvarinin İşləri.

Alighieri, Dante. İlahi komediya. Henry Francis tərəfindən tərcümə edildi. Wordsworth Nəşriyyatı, 2009.

Anderson, Jen. Məni udma haqqında bilinməli olan 14 şey Healthline.com. 25 Aprel 2019.

Sperma Udma: Təhlükəsizliyi, Faydaları və Daha Çoxu Haqqında Bilməyiniz Lazım Olan 14 Şey (healthline.com)

Aristo. <http://classics.mit.edu/Aristotle/metaphysics.html>.

Babil Talmudu.

Bennet, William. Odlə Sınanmış: Xristianlığın İlk Min İlinin Hekayəsi. Tomas Nelson, 2016.

Blex, Kahim Benjamin. Umut, Qorxu Deyil: Ölümə Baxış Şəklimizi Dəyişdirmək. Kürəkçi & Küçük Müayinə Nəşriyyatı, 2018.

Blex, Kahin Benjamin. Yəhudilərin ölümdən sonra həyata yanaşma tərzı. Aish.com.

<https://aish.com/69742282-2/> .

Korbin, Henry. Bir Şiə Qədəh Liturğiyası. Atlantik Kitabları, 1998.

Korbin, Henry. İsveçburq və Ezoterik İslam. Tərcüməçi: Leonard Fox. İkinci Nəşr, İsveçborq İctimai Birliyi, 1999.

Fortescue, Adrian. Efesin Yeddi Yatanı. Katolik Ensiklopediyası. Robert Appleton Şirkəti. 1909.

Ginzberg, Luis. Yəhudilərin Əfsanələri. Johns Hopkins University Press, 1998.

Yəhuda İncili.

Filip İncili.

Tomas İncili.

Yaşıl, Samuel. Quranın Fərqli Ərəbcə Versiyaları.

<https://answering-islam.org/Green/seven.htm>.

Hagger Nicholas. Amerikanın gizli quruluşu: Masonların həqiqi hekayəsi, püritenlər və yeni dünya üçün müharibə. Watkins Nəşriyyatı, 2009.

Holmes, John. Hər Gün Aclıqdan 25.000 İtirmək. Birləşmiş Millətlər.

Irenaeus. Azgınlıqlara Qarşı. Anthony Uyl tərəfindən hazırlandı. Wm. B. Eerdmans Nəşriyyat Şirkəti, 1885.

Jiwa, Shainol. Şiə Aralıq dənizi İmperatorluğuna Doğru: Fatimi Misir və Qahirənin Quruluşu. I.B. Tauris, 2009.

Jung, Carl. Arxetiplər və Kollektiv Şüurxarici. Tərcüməçi: RFC Gövdə. Princeton University Press, 1977.

Keysar, Ariela və Navarro-Rivera, Juhem. Oxford Ateizm Əl Kitabı. Ateizm Dünyası: Qlobal Demografiya. 2013.

Ruhullah Xomeyni. İslami hökumət: Hüquqçuların idarəsi (Vilayəti-Fəqih). Tərcüməçi: Həmid Alqar. Dördüncü Nəşr İmam Xomeyninin Əsərlərini Toplama və Nəşr Etdirmə İnstitutu (Beynəlxalq Əlaqələr Departamenti), 2015.

Lakeur, Thomas. Seks Etmək: Yunanlılardan Freuda Bədən və Cinsiyyət. Harvard University Press, 1992.

Lee, Benjamin. Marina Abramoviçin Podesta E-postalarındakı Bəhsi Satanizm Təqsirləndirmələrinə Yol Açdı.

The Guardian. 4 Noyabr 2016. Podesta e-postalarında Marina Abramovicdən bəhs edilməsi satanizm təqsirləndirmələrinə yol açdı | Marina Abramoviç | The Guardian.

Lord Shiva Heykəli Görüldü. CERN Sənəd Təqdimatçısı. 5 İyul 2004. Lord Shiva Heykəli Açıqlandı - CERN Sənəd Təqdimatçısı.

Mann, Michael. Demokrasiyanın Qaranlıq Üzü: Etnik Təmizliyi Açıqlamaq. Cambridge University Press, 2013.

Mişna. Pistis Sophia. Meyer, Marvin. Nag Hammadi Əlyazmaları. 1-ci Nəşr HarperOne, 2008.

Midraş (Bereşit) Rabbah. Mişna HaMevoeres.

Yeni Oxford Açıqlamalılı İncil. 3-cü nəşr Oxford University Press, 2007.

Noreagaa, Achemahr YouTube kanalları. *The Arrivals*. Gələnlər - Ən Yaxşı Sənədli Filmlər.

O'Brien, Cathy. TRANCE Amerikanın Quruluşu: Bir Zehn Kontrolu Kələsinin Həqiqi Həyat Hekayəsi. RealityMarketing A.Ş., 1995.

İbn Ömər Cofi, Müfəzzəl, Həftüş-Şərif, Mövlana Cəfər Sadiqdən. Tərcüməçi: Abdullah Haşim.

Oxford Phrase and Fable Lüğəti. 2-ci nəşr Oxford University Press, 2006.

Paine, Albert. Bölüm 33. Mark Tvendə: Bir bioqrafiya: Samuel Langhorne Clemensin şəxsi və ədəbi həyatı (cild 3, səh. 1511). Harper & Brothers Nəşriyyatı, 1912.

Salamisin Epiphanousunun Panarionu. Frank Williams tərəfindən tərcümə edildi. 2-ci nəşr Brill, 2009.

Palacios, Miguel. İslam və ilahi komediya. Routledge, 2008.

Plato, Dövlət . <http://classics.mit.edu/Plato/republic.html> .

Plato, Minos. <https://archive.org/details/plato-the-minos/mode/2up> .

Reybrouck, Van. Seçkilərə qarşı. Tərcüməçi: Liz Waters. Seven Stories Press, 2018.

Ricks, Thomas. İlk qaydalar: Amerikanın qurucularının Yunanlılar və Romalılarından öyrəndikləri və bunun ölkəmizi necə formalaşdırdığı. Bir Cengage Şirketi olan Galenin bir parçası olan Thorndike Press, 2021.

Ridley, Jasper. Masonlar: Dünyanın Ən Güclü Gizli Cəmiyyətinin Tarixi. Oyun Salonu, 2011.

Rohl, David. Əfsanə: Millətin Doğuşu (səh. 451-452). Ox Kitabları Ltd., 1999.

İsveçrə Tuneli: Açılış Mərasiminin Ən Qəribə Anları. BBC xəbərləri. 1 İyun 2016.

İsveçrə Tuneli: Açılış Mərasiminin Ən Qəribə Anları - BBC News Tucker, Jim. Öncə: Uşaqların öncəki həyatlarına dair xatirələri. St. Martin's Essentials, 2021.

Tucker, Jim. Həyata Qayıdış: Keçmiş Həyatları Xatırlayan Uşaqların Fövqəladə Hadisələri. St. Martin's Griffin, 2015.

Illuminati Təriqətinin Qurucusu Adam Weishauptdan İki Məktub (1776). Alman Tarixi Qovşağı, 21 Dekabr 2022. (germanhistory-intersections.org).

Vital, Chaim & Luria, Yitzhak. Bölüm 31, Hissə 7b "Joseph's Soul." Sha'ar Hagilgulim: Reinkarnasiya Qapısı: Arızalın Reinkarnasiya Üzrə Çalışmasının İngiliscə Tərcüməsi. Thirtysix.org. 2014.

İsanın Vəkili. Yeni Katolik Ensiklopediyası.

<https://www.encyclopedia.com/religion/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/vicar-christ>.

Von Daniken, Zənginləşdir, Tanrıların Arabaları. GP Putnamın Oğulları.

Almanca Referanslar

Halm, Heinz. İslami Məlumat. Radikal Şiələr və Ələvilər ölsün. Zürich/München: 1982. (Ərəb. Übersetzung: al-Gnusiyya fi l-Islam . Köln: 2002).

Strothmann, Rudolf. Esoterische Sonderthemen Bei Den Nusairi. Akademie-Verlag, 1958.

TƏSVİRLƏR

Bab 5

- 78 Qədim ağac üzərində Müqəddəs Cəliləli İsa, LHismanto (shutterstock.com)
79 Sevgili Mürid Əl Boyalı, İsanın Dini İkonu, CC BY-NC 4.0 (vectorified.com)
80 Bizans tərzli Ortodoks ikonu, hramikona (shutterstock.com)
81 (yuxarıda) Son Axşam Yeməyi (Müqəddəs Böyük Vatopediya Manastrının xarici narteksindəki divar rəsmi), “Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου” (1996), s. 256
(aşağıda) Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid təsvir
82 (yuxarıda) İsa Məsih və Həvari Əziz Yuhanna, Damian, ictimai təsvir (parliament.ge)
(aşağıda) Anônimo - A Última Ceia, Rəsm Sənəti Kolleksiyası (alamy.com)

Bab 6

- 89 (solda) Muhəmməd Peyğəmbərin möhürü, Raymond1922A, xalq xəzinəsi təsvir (commons.wikimedia.org)
(sağda) Muhəmmədin Mukaukise Məktubu, “Hilal” Jurnalı, 1904, Muhəmməd və İslamın Yüksəlişi (1905), D.S. Margoliouth

Bab 7

- 97 Vatikan Şəhəri Bayrağı, Paul Brennan, (publicdomainpictures.net)
104 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid təsvirlər

Bab 8

- 125 (yuxarıda) Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid təsvir
(aşağıda) Orion kuşağı yıldızları Sirius'u işarət ediyor, Omnidom 999, kamu malı görsel (commons.wikimedia.org)

Bab 11

- 146 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid təsvir

Bab 12

- 157 Ptolemaios Krallığı III-II yüzillik, Kaidor, CC BY-SA 4.0/Ərəbcə Ptolemaios İmperatorluğu xəritəsi, Maksim, CC BY-SA 3.0 (commons.wikimedia.org)
159 Xaç stansiyası, St. Symphorian Kilsəsi, Fransa, Pethrus, CC BY -SA 3.0 (commons.wikimedia.org)

Bab 17

- 198 Olho de Hórus, Los952, CC BY-SA 4.0 (commons.wikimedia.org)
200 Metatron kubu, Müqəddəs geometriya, Alexandra Barbu (dreamstime.com)

Bab 18

207 Whaley House'un arxa pəncərəsinin üzərində görünən böyük və iyi kürənin yaxın təsviri, slworking2, CC BY-NC-SA 2.0 (flickr.com)

208 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid təsvir

210 (yuxarıda) Optometrist randevusundan sonra genişlənmiş göz bəbəkləri, Nutschig, CC BY-SA 3.0 (commons.wikimedia.org)

(aşağıda) Mənbələr istifadə edilərək Əhmədi Sülh və Nur Dini tərəfindən yenidən hazırlanmış görüntü: Narıncı gözlü iri görünən zəhərli bir zıncırovlu ilanının yaxından təsviri, WildMediaSK və kirpikli qəhvəyi rəngli və yaşıl rəngli insan gözünün yaxından təsviri, LightFieldStudios (elements.envato.com)

Bab 23

260 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid təsvir

Bab 25

280 Richard Baker, 109. Kongres fotoqrafı, portret (qırılmış) (commons.wikimedia.org)

282 (solda) Harlequin Ichthyosis: Nadir bir hadisə, B Shruthi, BR Nilgar, A Dalal və N Limbani, Turk J Obstet Gynecol. 2017; 14(2): 138–140

(sağda) A Case of General Seborrhoea or “Harlequin” Fetus, J Bland Sutton, Med Chir Trans. 1886; 69: 291–296.1

282 Əsrarəngiz mavi gözlü sarışın qadının portreti, Vladdeep (elements.envato.com)

286 (yuxarıda) Dərinquyu Xəritəsi, Stegop/Christian Paul, CC BY-SA 2.0 (commons.wikimedia.org)

(aşağıda) Podzemní města v Kappadokii, Martin Cígler, CC BY-SA 3.0 (web.archive.org)

287 Yadplanetli məxluqun insanlara mesajı var, oneinchpunchphotos (elements.envato.com)

289 (solda) Roots of Nightmares, arbyreed, CC BY-NC-SA 2.0 (flickr.com)

(sağda) Heimaey adasının qayalıqlarındakı Elephant Rock, İzlanda, Diego Delso, CC BY-SA 4.0 (commons.wikimedia.org)

(aşağıda) Qayadakı Qızıldərili üzünün Pareidolia'sı, Mirabeau, CC BY-SA 3.0 (commons.wikimedia.org)

290 (yuxarıda) Pecteilis radiata fma. Variegata, sunoochi, CC BY 2.0 (flickr.com)

(ortada) Penis ağacı, Peru, Mosmas, CC BY-SA 4.0 (commons.wikimedia.org)

(solda) Calceolaria uniflora Lam, Butterfly voyages serge Ouachée, CC BY-SA 3.0 (commons.wikimedia.org)

(sağda) Huacrapona Palma Ağacı (Yeriyən Palma), SergeYatunin (istockphoto.com)

291 (soldan sağa) Nepenthes sp. cinsinin sürahi bitkisi, WakeUp2Yourself (imgur.com)

Atretochoana Eiselti-Penis İlanı, Waccoepedia, CC BY-SA 3.0 (waccoepedia.fandom.com)

Actaea Pachypoda, Robert E. Wright CC BY -SA 3.0 (en.wikipedia.org) Ağac qulağı, kiçik hindistan cevizi 66, CC BY-NC-ND 2.0 (flickr.com)

292 (soldan sağa) Hydnora Africana habitatta çiçək açır, Martin Heigan, CC BY-NC-ND 2.0 (flickr.com)

Dracula Simia, Eric Hunt, CC BY-NC-SA 2.0 (flickr.com)

Lüt Adam Orkide İtaliya Orkidesi, Len Worthington, CC BY-SA 2.0 (flickr.com)

Uçan Ördək Orkide Sir Topham Hat Track, Peter Woodard, kamu malı resim (commons.wikimedia.org)

Orchis Simia Lilienthal, Joachim Lutz, CC BY-SA 4.0 (commons.wikimedia.org)

Hydnora triceps, Namaqualand, Cənubi Afrika, Lytton John Musselman, CC BY-SA 3.0 (commons.wikimedia.org)
 293 (soldan sağa) Daş, qranit parçaları, daşlar, qranit daşları, ictimai təsvir (hippopx.com)
 Shaoguan, Mx'deki Danxiashandaki Dişi Daş. Granger, ictimai təsvir (commons.wikimedia.org)
 Danxiashan Yangyuanshi, Zhuwq, CC BY-SA 3.0 (commons.wikimedia.org)
 Dracula saulii Orchi 027, Orchi, CC BY-SA 3.0 (commons.wikimedia.org)
 Psychotria-elata Hooker's Lips, When on Earth, CC BY-SA 4.0 (Whenonearth.net)
 Zəmanətli bir meyvəyə sahib olmanız, AnitaFortis, CC BY-SA 3.0 (commons.wikimedia.org)
 294 (solda) Qafatası bənzəri Aslanağzı toxum kapsulları , laajala, CC BY-NC 2.0 (flickr.com)
 (sağda) Tək qafatası bənzəri Aslanağzı toxum kapsulu, laajala, CC BY-NC 2.0 (flickr.com)
 296 Saturn RGB 10-10-13, NASA/ JPL-Caltech/ Fəza Elmləri İnstitutu, Jason Major, CC BY-NC-SA 2.0 (flickr.com)
 297 Meşədə Sasquatch, Carlstak, CC BY-SA 4.0 (commons.wikimedia.org)
 297 “Lucy” Sərgisi Protestolar Ortasında Houstonda Açılacaq, Dave Einsel /Stringer (gettyimages.co.uk)

Bab 26

304 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid təsvir
 306 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid təsvir

Bab 29

341 “Mavi Quran” Folio MET 2004.88, Marie-Lan Nguyen, CC BY 2.5 (commons.wikimedia.org)
 342 (yuxarıda) “Daşkənd Quran” MET 2004.87'dən Folio, ictimai təsvir (metmuseum.org)
 (aşağıda) Səna Əlyazması, Stanford Universiteti, Prima Meditationes, ictimai təsvir (commons.wikimedia.org)

Bab 32

374 (yuxarıda) Amerika Birləşmiş Ştatları bir dollarlıq banknotunun tərsi, Seriya 2009, ictimai təsvir (commons.wikimedia.org)
 (solda) Əhmədi Sülh və Nur Dini tərəfindən mənbə olaraq istifadə edilərək yenidən hazırlanmış görüntü:
 (sağda) ABŞ 1 Dollarlıq banknotun arxa tərəfində hər şeyi görənlər göz onan piramida, Verwüstung, ictimai təsvir (de.wikipedia.org)
 375 (yuxarıda) Mühəribə Arabasındaki Apollon c. 1685, Gözəl Sənətlər Muzeyi, Boston, ictimai təsvir (collections.mfa.org)
 (aşağıda) Masonlar Salonu, London - Grand Temple Mosaics, The wub, CC BY-SA 4.0 (commons.wikimedia.org)
 376 (solda) Colosse de Rhodes, Sidney Barclay, ictimai təsvir (commons.wikimedia.org)
 (sağda) Azadlıq Heykəli, NY (kırılan), William Warby, CC BY 2.0 (commons.wikimedia.org)
 378 Əhmədi Sülh və Nur Dini tərəfindən qaynaq istifadə edilərək yenidən hazırlanmış görüntü: Adam Weishauptın Portreti. Tarih: 1765 – 1836, Rijksmuseum, ictimai təsvir (lookandlearn.com) və Prezident George Washington 228744, Metropolitan İncəsənət Muzeyi, kamuya açıq görsel (metmuseum.org)

- 379 (yuxarıda) 'Tək Göz' İşarəsi Verən Məşhurlar Kollegiyası, mənbə bilinmir (alınan: balina.to/b/all_seeing_eye_hand.html)
- (aşağıda) "Tək Göz"ü İşarə Edən Film Kollegiyası, mənbə bilinmir
- 380 (yuxarıda) TIME Kollegiyası 'Tək Göz' Sıqnalını ehtiva edir, mənbə bilinmir (alınan: balina.to/b/all_seeing_eye_hand.html)
- (aşağıda) "Tək Göz"ü İşarə Edən Jurnal Kollegiyaları, mənbə bilinmir (alınan: balina.to/b/all_seeing_eye_hand.html)
- 381 Emmausda Axşam Yeməyi by Pontormo 1525 UYANZİ Galereyası, İtaliya, ictimai təsvir (commons.wikimedia.org)
- 384 Əhmədi Sülh və Nur Dini tərəfindən mənbə istifadə edilərək yenidən hazırlanmış təsvir: Ravangla Marketdəki yaşlı adam, Sukanto Debnath, CC BY 2.0 (commons.wikimedia.org)
- 385 (solda) Baphomet, AdamStanislav, ictimai şəkil (openclipart.org)
- (sağda) George Washington Greenough heykəli, Milli Amerikan Tarixi Muzeyi, Wknight94, CC BY-SA 3.0 (commons.wikimedia.org)
- 385 (solda) Barbara Bush portreti 1992, Ağ Saray Fotoqraf Ofisi, ictimai təsvir (commons.wikimedia.org)
- (sağda) Aleister Crowley, Hector Murchison, ictimai təsvir (en.wikipedia.org)
- 387 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid diaqram
- 388 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid diaqram
- 388 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid diaqram
- 389 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid diaqram
- 391 Amerikanın Terrora Qarşı Mübarizəsi 37 Milyon Nəfəri Yerindən Etdi, Niall McCarthy (forbes.com)
- 392 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid diaqram

Bab 33

- 400 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid təsvir
- 402 (ortada) 10 sterlinlik bir İngilis banknotunun yaxından çəkim fotoqrafı, Philippa Willitts, CC BY-NC 2.0 (flickr.com)
- (aşağıda) Banknot (AM 2004.35.3-5), Yapon İşğalı pulu, Malaya, II Dünya Müharibəsi, 5,00 ABD Doları Auckland Muzeyi, CC BY 4.0 (commons.wikimedia.org)
- 403 (yuxarıda) Kanada Ticarət Bankı, Trinidad, 1939, 5 \$, Mhryan7, CC BY-SA 4.0 (commons.wikimedia.org)
- (ortada) Əhmədi Sülh və Nur Dini tərəfindən mənbə istifadə edilərək yenidən hazırlanmış təsvir: 5 Rupilik Bir Banknotun ön səhifəsi, Contributors 2020, CC BY-SA 4.0 (commons.wikimedia.org)
- (ortada) HK Tarix Muzeyi Bir Dollarlıq Banknot Legal Tender 1935, LungSanLau, CC BY-SA 3.0 (commons.wikimedia.org)
- (ortada) US-\$5-FRN-1934-A-Fr.2302, Milli Nümismatik Kolleksiyası, Milli Amerikan Tarixi Muzeyi, CC BY-SA 4.0 (en.wikipedia.org)
- (aşağıda) RBI 5 Rupilik banknot, sürşarjlı Pakistan Hökuməti, 1947, Mike35741, ictimai təsvir (commons.wikimedia.org)

Bab 35

- 423 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid təsvir
- 425 (yuxarıda) Əli Əl-Sistani, İsa Kazımı, ictimai təsvir (commons.wikimedia.org)
- (ortada) Şahzadə Muna və oğulları 1964, Angelo Cozzi, ictimai təsvir (commons.wikimedia.org)

(aşağıda) The Sovereign's Parade, Kraliyyət Hərbi Akademiyası, Sandhurst, Surrey, Birləşmiş Krallıq - 11 Avqust 2017, David Hartley (shutterstock.com)

426 Hashmite Banner, 圣本笃. İctimai şəkil (commons.wikimedia.org)

430 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid təsvir

Bab 36

443 Biharul-Ənvar, Əllamə Məclisi, cild 53, səh. 148 (shiaonlinelibrary.com)

448 Çadırdə Musa və Yuşa (c. 1896-1902), James Tissot, Yəhudi Muzeyi, New York, ictimai şəkil (thejewishmuseum.org)

Bab 37

452 Kral Abdullah bin Əbdüləziz əl-Səud, Cherie Thurlby, ictimai şəkil (commons.wikimedia.org)

453 (solda) Kral Fəhd bin Əbdüləzizin rəsmi portreti 1982, Səudi Media Agentliyi, ictimai şəkil (commons.wikimedia.org)

(sağda) Yamamah Sarayında Kral Fəhd bin Əbdüləziz əl-Səud (kəsilmiş), Helene Stikkel, ictimai şəkil (commons.wikimedia.org)

Bab 39

491 (yuxarıda) Anubis məbədi və kanopik vedrələr üçün qab, Elissa Ernst, CC BY-NC-SA 2.0 (flickr.com)

(aşağıda) Steven Spielbergin “Indiana Jones and the Raiders of the Lost Ark” adlı uzun metrajlı filmdən Əhd Sandığıni canlandırması, mharrsch, CC BY-NC-SA 2.0 (flickr.com)

492 Tutanaxamunun Lahdi, Lynn Greyling, ictimai şəkil (publicdomainpictures.net)

493 (solda) Qanadlı Sfinks, Egisto Sani, CC BY-NC-SA 2.0 (flatin.com)

(sağda) Gümüşü Sfinks Vazo Bəzəmə Yunanca, Mary Harrsch, CC BY-NC-SA 2.0 (flickr.com)

(aşağıda) Taharqo Sfinksi, Prioryman, CC BY-SA 4.0 (commons.wikimedia.org)

493 (yuxarıda) Sargon II qalasından Lamassu, 2012, Steven Zucker, CC BY-NC-SA 2.0 (flickr.com)

(ortada) Sargon II qalasından Lamassu, Dur Sharrukin 2012, Steven Zucker, CC BY-NC-SA 2.0 (flickr.com)

(altta) Hitit Sfinksi. Bazalt, İstanbul, Usame Amin, CC BY-SA 4.0 (commons.wikimedia.org)

495 Edfudakı Horus Məbədi, Nil Çayı, Misir, Elias Roviello, CC BY NC-SA 2.0 (flickr.com)

495 Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid təsvir

496 Öküz Apis Mərasimi, Frederick Bridgman, Satinandsilk, CC BY-SA 4.0 (commons.wikimedia.org)

501 (solda) Misir tanrısı Ptah, Torino Muzeyi, İtaliya, Roberto Venturini, CC BY 2.0 (flickr.com)

(sağda) Əhmədi Sülh və Nur Dininə aid təsvir

501 Xnum, tanrıça Heqet ilə birlikdə, Dendera Məbəd kompleksi, Misir, Roland Unger, CC BY-SA 3.0 (commons.wikimedia.org)

502 Osirisin hüzurunda ölümlərin hesaba çəkilməsi, Hunefer Papirusu, British Museum, London, ictimai şəkil (britishmuseum.org)

503 Papirus Anastası II, 2-6, Gec Misir Miscellanies, Bruxelles 1937. AH Gardiner

Bab 40

516 Böyük Ağac Kiçik Ağacı Qoruyur, Gün Batımı, Madartistlər (dreamstime.com)

“Hikmət Sahibinin Qayəsi dünyanın əsas və kiçik dini ənənələrinin, bu yaxınlarda aşkar edilmiş qnostik kitabların, apokrif mətnlərin, eləcə də müasir elm və humanitar elmlərin ətraflı inteqrasiyasını təmin edir. Sevginin üfuku və əhatə dairəsi oxucuları bəşəriyyətin son məqsədini daha dərindən dərk etməyə ruhlandıracaq, həmçinin ona nail olmaq üçün əməli addımlarla təmin edəcək.

Axırzaman üçün çox sadə və transsendent bir İncildir”.

Aria Razfar, İllinoys Çikaqo Universitetinin Təhsil və Dilçilik üzrə Professoru

“Bu tarixi kitab birinci və ikinci Mehdi arasındakı möhtəşəm söhbəti əks etdirir. Onlar saysız-hesabsız mövzuları araşdıraraq, bizi unudulmaz səyahətə aparırlar. Əba Sadiq (minhusalam) nöqtələri məharətlə birləşdirir və böyük sirləri böyük aydınlıq və hikmətlə həll edir. Başdan sona qədər maraqlı bir mütaliə. Tamamilə danılmazdır!”

Dr. İrfan Alamgir MBBS, BSc, MRCGP

“Bu kitab oxucunu dinlər tarixində nəfəs kəsən səyahətə çıxaracaq. Bu müəllif ilk dəfədir ki, çoxlu dini bilikləri tam və məntiqli şəkildə təşkil etməyi bacarır.

Kitab oxucuda dini qurumların legitimliyinə tamamilə şübhə yaradacaq. Bir həkim kimi məni heyran etdi, çünki ilk dəfə olaraq insan davranışının müəyyən bioloji və psixoloji aspektlərini uğurla izah edən bir dini kitab oxuyurdum. Müəllif ciddi faktlara cəsarətlə yanaşır və ağılları başdan alan nəticələr çıxarır. Müəllifin həqiqətən ilahi bir Elçi olduğunu inkar etmək olmaz. Bu kitab onu oxuyan hər kəsin şüurunda inqilab edəcək”.

Dr. Əli Rauf Xadum, Tibb Elmləri Doktoru

“Bizim insanlıq olaraq ümumi varlığımız heç vaxt Allahla əlaqəmizi itirmək qədər amansız bir travma ilə üzləşməmişdir. Biz artıq Onu eşidə bilmirdik və buna görə də Onunla və bir-birimizlə münasibətimiz kəsilmiş, təhrif edilmiş və deformasiyaya uğramışdı. On min illik çaşqınlıq, şüursuzluq və ümitsiz halda tək bir işarənin və ya sözün axtarışından sonra, nəhayət, o biri tərəfdən çoxdan gözlənilən telefon zəngi gəlir və onun adı Hikmət Sahibinin Qayəsidir. Allah yenə bizimlə danışır və deyir ki: Başdan başlayaqmı?”

Hadil El-Khouly, İnsan Hüquqları Müdafiəçisi

